

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เดิมชื่อ "วารสารเสถภูมิวิชาการ" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการ ทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2630-0842 ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 2558 และได้เริ่มจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online): 2673-0928 ตั้งแต่ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 2562 เป็นต้นไป วารสารเสถภูมิวิชาการ แจ้งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" ISSN: 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนธิ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา ศิลปกรรม: นายสุรัชย์ บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ้ง

พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทรศัพท์ : 08-4147-6164 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กัญญาณทน กาญจนาทวีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวัช ศรีโกกลางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ศักรินทร์ วรวัฒน์ประปัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิษณุกร นาถธน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงศ์ลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรฉัตร วรวิรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.จิตติวุฒิ หมั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรร สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.จิตติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.ญาณัญญา ศิริภัทร์ธาดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.จิตติพร อุ่นใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอากค์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุภชัย ตริทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.บงกช นิมิตระกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.อาจารย์ ประจวบเหมาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนวนวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ผศ.ดร.ปรธูมาศ พลิชฐ์ภคกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.ดุจฤดี คงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.มานิตย์ อรรถชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อ.ดร.ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
อ.ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
อ.ดร.กรกต ชาบันขิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.สาลิณี ชัยวัฒนพร	มหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ด
อ.ดร.ณัฐพัชร์ มณีโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยพะเยา

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 11 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2564 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 30 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุวัฒนธรรมในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร.....	1
วนิดา เจริญแก้ว, เบญจพร โมกชะเวส	
การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยด้วยพลพลังในเขตตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง.....	15
บารมีบุญ แสงจันทร์, สืบสวัสดิ์ วุฒิวิริษฐ์, ธวัชดา สุวรรณรัตน์ สัณห์ญัฐ จักรภักทรวงศ์	
การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2.....	29
วัชรพุทธิ เกตุเทศ, นงลักษณ์ ใจฉลาด	
การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	43
สมฤดี พุทธสม, เมษา นวลศรี	
การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษาในรายวิชาการวางแผน อัตรากำลังคน และการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ.....	59
รุ่งอรุณ กระแสร์สินธุ์, ไกล่รุ่ง กระแสร์สินธุ์, จิราพร คั่นซ่ง, ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร	
เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์.....	71
พินกาญจน์ สนสุนัน, ฤกษ์ภา วงศ์คำจันทร์	
การจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี.....	87
ณัฏฐ์ รุ่งเรือง, วิจิตรา ศรีสอน, สันฐาน ชยนนท์	
อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	105
อุทุมพร เรื่องฤทธิ์, ฌกามาศ ชัยรัตน์	

สารบัญ (Content)

	หน้า
อิทธิพลคั่นกลางของคุณภาพชีวิตในงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของ พนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร.....	123
พงษ์วิรัช สอนสวัสดิ์, ธีณันท์ บุญอยู่ ²	
ผลการใช้นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก้อและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำ ขวาง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.....	137
ทัศน พละไชย, ทิพย์รัตน์ คำเฮือง, นัฐชา หนูน้ำคำ, นันทน์ภัส บัวไข นัยนา ภูทอง, นิภาภรณ์ เสี่ยงล้ำ, นิศราภรณ์ นพแก้ว, เบญจสิริ แผลมฉลาด ปภัตรา จันทะวงศ์	
แนวทางการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.....	147
อรัญญา ดุเบย์, จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด	
กลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อ ประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง.....	165
วีรภูมิ แก้วกุล, ศศิกานต์ เทพสุริวงศ์, ญาณิศา เอี่ยมกำลัง, ปรียาภัทร ใจแข็ง ศกุนตลา มียอด, ฮาซันอักริม ดงนะเด็ง	
การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้อง กับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่าง.....	181
วสันต์ ปวนปันวงศ์	
การปรับปรุงทัศนและสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศพรรณไม้ที่มีคุณค่าของสวนธรรมชาติ โรงเรียนบ้านท่าปูน จังหวัดกระบี่.....	199
วีรภัทร ยกศิริ, วรณ ชุนฤทธิ์, สิทธิรัตน์ รุ่งมี	
ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงาน ที่บ้าน กรณีศึกษา บริษัทจำกัดแห่งหนึ่งที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้า และการให้บริการประเภทลิขสิทธิ์.....	209
ชัยญณัท อินสว่าง, ฉัตรพล มณีกุล	
ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงาน ด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร.....	219
วิชุดา สมรสหลวง, ฉัตรพล มณีกุล	

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในการแต่งประโยค โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ เชิงรุกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี.....	229
สุภชฌาน ศรีเอี่ยม, ขาญณรงค์ บุญมี, ศรสวรรค์ ทองคำ	
แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนา ผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.....	239
จรุงรัตน์ พันธุ์สุวรรณ, วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional Trade) ในจังหวัดชลบุรี.....	255
แสตมป์ กัลยาณันท์, ทรงวุฒิ ดิจงกิจ	
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจ จังหวัดสระแก้ว.....	267
พัฒนกร สอนไฉ	
ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานครในช่วงการแพร่ ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)	285
จุฑากมล มนโกศล, ทรงวุฒิ ดิจงกิจ	
สภาพปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง....	299
วิสุทธิณี ธาณรัตน์	
กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง.....	313
กิตติวรรณ กัลยาณมิตร, จอมชัย เลิศอมรรฐ์, กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรรค์ดี	
แนวทางพัฒนาโรงภาพยนตร์อิสระเพื่อเพิ่มพื้นที่การแสดงออกทางศิลปะ.....	327
ธีร์ คำหอม, มนตรา ตรีชัย	
ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.....	335
กฤษณะ ไกรสี, อานนท์ เมธีวรรณิตร	
หลักปรัชญาธรรมราชาของรัชกาลที่ 5: การแทรกแซงปัญหาการคอร์รัปชัน ด้วยการบริหารสิทธิ์และเสรีภาพเพื่อความสามัคคีในชาติ.....	343
วรวิไล จิเนราวัต	
ธุรกิจดิจิทัลผ่านแม่บทที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ไทย-อาเซียน.....	367
กันยรัตน์ ไมรัตน์, ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ	

สารบัญ (Content)	หน้า
กระบวนการสร้างกระแสความนิยมในการตัดสินใจท่องเที่ยวตามรอยยุทูปเบอร์.....	383
อติเทพ งามศิลป์เสถียร	
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวา.....	399
ณกฤติกา ทรัพย์พ่วง, วิจิตรา ศรีสอน, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ	
ประชาธิปไตยไทย: ปัญหาและทางออก(ย้อนรอยการรัฐประหารสู่อำนาจการบริหารประเทศ).....	411
ธิติวุฒิ หมั่นมี, พระอุดมสิทธิธนายก (กำพล คุณงุฑโร)	
ภาคผนวก.....	425
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	

ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี
ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร
Knowledge and Professional Skills of Accountants that Affect the
Accounting Efficiency of Foreign Business

วนิดา เจริญแก้ว¹ เบญจพร โมกขเวส²

Wanida Charoenkaew, Benjaporn Mokkavesa

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้จัดการฝ่ายบัญชี ผู้จัดการฝ่ายบุคคล จำนวน 374 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X}=4.26$) โดยทักษะด้านการพัฒนาตนเอง และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$) รองลงมา ความรู้ด้านธุรกิจองค์กร ($\bar{X}=4.26$) ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ($\bar{X}=4.25$) ความรู้ด้านการบัญชีและภาษี ($\bar{X}=4.24$) และด้านการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.19$) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชี ประกอบด้วย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านธุรกิจองค์กร ทักษะด้านการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น ทักษะด้านการพัฒนาตนเอง และทักษะด้านความเป็นผู้นำส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน 2) ด้านการบริหารจัดการเวลาในกำหนด 3) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ในขณะที่ความรู้ด้านการบัญชีและภาษีส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน และด้านการบริหารจัดการเวลาในกำหนด ส่วนความรู้ด้านการบัญชีและภาษีไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลอย่างแม่นยำ

คำสำคัญ(Key Words): ความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี; ผู้ทำบัญชี; ประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี

Received: 2021-05-19 Revised: 2021-06-27 Accepted: 2021-06-28

¹ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: pocky1012@gmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม Accountancy Faculty, Sripatum University. e-mail: pocky1012@gmail.com

Abstract

The objective of this research was to study the knowledge and professional skills of accountants that affect accounting efficiency of foreign businesses in Bangkok. The sample group used for this research is 374 people, which consists of business owners, executives, accounting managers, and human resources managers. Questionnaires are used to collect data and the data was analyzed by calculating the frequency, percentage, mean and standard deviation and Multiple Regression analysis to test hypotheses at the level of statistical significance 0.01 and 0.05. The result was found that, in overall the knowledge and professional skills of accountants was at the high level ($\bar{X}=4.26$). The self-development skills and information technology (in accounting system) knowledge were at the highest level ($\bar{X}=4.30$), organizational knowledge was at the second level ($\bar{X}=4.26$), leadership skills were at the third level ($\bar{X}=4.25$), accounting and tax knowledge was at the fourth level ($\bar{X}=4.24$) and communication and interpersonal skills was at the lowest level ($\bar{X}=4.19$). The study shows that, the professional knowledge and skills of an accountants including information technology (in accounting system) knowledge, organizational knowledge, communication and interpersonal skills, self-development skills and leadership skills, are all have positive factors that affects the accounting of foreign businesses in Bangkok. The factors affect the accounting efficiency in 3 ways: 1) accuracy and completeness in financial statements 2) time management in completing the task within the deadline 3) analyzing and presenting the information accurately with a statistical significance at the level of 0.01 and 0.05. While the accounting and tax knowledge have negative factors that affects the accounting in accuracy and completeness in financial statements and time management in completing the task within the deadline. However, the study was found that the accounting and tax knowledge do not affect the accounting efficiency in analyzing and presenting the information accurately.

Keyword: Accounting Knowledge and Professional Skills; Accounts; Accounting Efficiency

บทนำ (Introduction)

การทำบัญชี ถือเป็นเครื่องจักรสำคัญที่ขับเคลื่อนธุรกิจ ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใด ขนาดธุรกิจใหญ่หรือเล็ก หรือดำเนินธุรกิจในพื้นที่ใดก็ตาม มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินการของสถานประกอบการและสะท้อนฐานะทางการเงินของกิจการ อีกทั้งยังถือเป็นหน้าที่ของธุรกิจที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในการจัดทำบัญชี และจัดส่งรายงานหรือ เอกสารต่าง ๆ ให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล ต่างชาติที่ลงทุนในนิติบุคคลไทยส่วนใหญ่มาจากประเทศในแถบทวีปเอเชีย (บทวิเคราะห์ธุรกิจ ประจำเดือน พฤษภาคม 2563, กรมพัฒนาธุรกิจกระทรวงพาณิชย์) เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) การเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านทางวิชาชีพบัญชีย่อมเกิดขึ้น ทำให้นักบัญชีบริษัทต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและเพิ่มขีดความสามารถในด้านความรู้ในสายอาชีพ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ภาษาต่างประเทศ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่บรรลุผลตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จในวิชาชีพบัญชีต่อไป (บุญช่วง ศรีธรรมราช, 2561)

ประเทศไทยถือว่าเป็นหนึ่งในประเทศทางแถบทวีปเอเชียแปซิฟิก ที่มีนักลงทุนต่างชาติยังคงตัดสินใจเข้ามาลงทุนในไทยอย่างต่อเนื่อง พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 กำหนดให้นิติบุคคลต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการกำหนดให้มี “ผู้ทำบัญชี” (พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543, กรมพัฒนาธุรกิจกระทรวงพาณิชย์) กำหนดคุณสมบัติทางบัญชีไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งจากงานวิจัยของ กรณิศา ดิษฐ์เสถียร (2560) ได้อภิปรายผลการวิจัย คุณสมบัติและกรอบความรู้ของนักบัญชีบริหาร ควรมีความรู้ทั้งทางด้านบัญชี การเงิน การวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ส่วนความคาดหวังของผู้บริหารที่มีต่อนักบัญชี เป็นเรื่องทักษะการทำงาน การเฝ้าหาความรู้และเตรียมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลง ลักษณะธุรกิจแตกต่างกันและรูปแบบธุรกิจที่ต่างกัันนั้น มีความต้องการคุณสมบัตินักบัญชีพึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพบัญชีด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ด้านความรู้ทั่วไปแตกต่างกัน (กัญญธนา ดิษฐ์แก้ว, ยุพรัตน์ จันทร์แก้ว, นิภาพร นุ่มนวล และเชิดพงษ์ ขาประดิษฐ์, 2559)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงนำมาสู่การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร” เนื่องด้วย กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางการคมนาคมหลักของประเทศไทย มีบริษัทต่างชาติให้ความสนใจและต้องการที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราเพิ่มมากขึ้น และหลากหลายธุรกิจ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาดังกล่าว เพื่อให้ทราบว่า ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีด้านใดบ้างที่มีส่วนส่งเสริมผู้ทำบัญชีให้มีการ

จัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน หรือใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชี ซึ่งจะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนของเศรษฐกิจ และสามารถแข่งขันได้ในตลาดภูมิภาคเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการดำเนินงานวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1. ความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วนในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2. ความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการบริหารจัดการเวลาภายในกำหนด ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3. ความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Objective)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาความรู้ในวิชาชีพบัญชีและทักษะวิชาชีพผู้ทำบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติ ที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งสิ้น 5,751 บริษัท (การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542, ตั้งแต่ 3 มีนาคม 2543 – 31 สิงหาคม 2563) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้จัดการฝ่ายบัญชีผู้จัดการฝ่ายบุคคล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) คิดเป็นจำนวน 374 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมงานวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1.ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ทำการศึกษาวิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางอีเมลพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามผ่านทางระบบกูเกิลฟอร์ม โดยให้เวลาตอบกลับ 3 สัปดาห์ หากยังมิได้ตอบรับกลับภายในระยะเวลาดังกล่าว จะทำการส่งแบบสอบถามและจะดำเนินการโทรติดต่อกลับไปทีกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือเป็นครั้งที่ 2

2.ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล ได้แก่เอกสาร หนังสือ งานวิจัยบทความสื่อสารสนเทศออนไลน์ เอกสารอื่น ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย

5.สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี ประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงานในองค์กร ประเภทธุรกิจ ทุนจดทะเบียน และระยะเวลาในการดำเนินงานของกิจการ โดยการใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ตารางแบบร้อยละ (Percentage) ส่วนที่ 2 การอธิบายข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี ส่วนที่ 3 การอธิบายข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ตารางแบบร้อยละ (Percentage) ของคำตอบ และทำการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามระดับความสำคัญ ทั้งนี้ได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความรู้ในวิชาชีพบัญชี ด้านการบัญชีและภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะวิชาชีพบัญชี ด้านการเป็นผู้นำ ด้านการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น ด้านการพัฒนาตนเอง กับตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของการจัดทำบัญชี ได้แก่ การนำเสนองบการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน การบริหารจัดการเวลาภายในกำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำ เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัยดังนี้

1.สรุปผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

จากการศึกษาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 311 คน มีอายุระหว่าง 35 – 44 ปี จำนวน 155คน การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 230 คน ปฏิบัติงานในองค์กรตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชี จำนวน 165 คน ปฏิบัติงานในธุรกิจบริการ จำนวน 131 คน ประเภททุนจดทะเบียน จำนวน 159 คน และระยะเวลาดำเนินงานของกิจการระหว่าง 5 – 14 ปี จำนวน 188 คน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีรวมทุกด้าน

ความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านบัญชีและภาษี	4.24	0.49	มาก	5
2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี)	4.30	0.41	มาก	2
3. ด้านธุรกิจองค์กร	4.26	0.52	มาก	3
4. ทักษะด้านการเป็นผู้นำ	4.25	0.50	มาก	4
5. ทักษะด้านการสื่อสารร่วมงาน กับผู้อื่น	4.19	0.53	มาก	6
6. ทักษะด้านการพัฒนาตนเอง	4.30	0.49	มาก	1
รวม	4.26	0.49	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้ทำบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านทักษะการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

2. สรุปผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน ด้านการบริหารจัดการเวลาภายในกำหนด และด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำ

ตัวแปร	ประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี						
	งบการเงิน		การจัดการเวลา		รายงานผล		VIF
	B	Sig.	B	Sig.	B	Sig.	
ความรู้ด้านการบัญชีและภาษี	-0.252	0.000*	-0.091	0.044*	0.084	0.078	1.646
ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี)	0.579	0.000*	0.433	0.000*	0.155	0.007*	1.605
ความรู้ด้านธุรกิจองค์กร	0.498	0.000*	0.301	0.000*	0.317	0.000*	1.407
ทักษะด้านการเป็นผู้นำ	0.146	0.004*	0.221	0.000*	0.249	0.000*	1.983
ทักษะด้านการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น	0.198	0.000*	0.190	0.000*	0.125	0.008*	1.902
ทักษะด้านการพัฒนาตนเอง	0.551	0.000*	0.296	0.000*	0.156	0.003*	1.970

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่า ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) คืออยู่ระหว่าง 1.407 – 1.983

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน เมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1. ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วนในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านบัญชีและภาษี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = -0.252) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.579) ด้านธุรกิจองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.498) ทักษะการเป็นผู้นำ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.004 (Sig.= 0.004 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.146) ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.198) และทักษะการพัฒนาตนเอง ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.551) แสดงว่าความรู้ด้านบัญชีและภาษีส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน ในขณะที่ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ความรู้ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะการพัฒนาตนเองส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน

2. ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการบริหารจัดการเวลาภายในกำหนดในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านบัญชีและภาษี ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.044 (Sig.= 0.044 < 0.05) มีค่าเบต้า (Beta = -0.091) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.433) ด้านธุรกิจองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.301) ทักษะการเป็นผู้นำ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.221) ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.190) และทักษะการพัฒนาตนเอง ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.296) แสดงว่าความรู้ด้านบัญชีและภาษีส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการบริหารจัดการเวลาภายในกำหนด ในขณะที่ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ความรู้ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะการพัฒนาตนเองส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการบริหารจัดการเวลาภายในกำหนด

3. ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.007 (Sig.= 0.007 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.433) ด้านธุรกิจองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.301) ทักษะการเป็นผู้นำ ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.000 (Sig.= 0.000 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.249) ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.008 (Sig.= 0.008 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.125) และทักษะการพัฒนาตนเอง ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบค่า (P-Value) เท่ากับ 0.003 (Sig.= 0.003 < 0.01) มีค่าเบต้า (Beta = 0.156) แสดงว่า ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ความรู้ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะการพัฒนาตนเองส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ส่วนความรู้ด้านบัญชีและภาษีไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาเรื่อง ความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1. ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการนำเสนองบการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะการพัฒนาตนเองส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการนำเสนองบการเงินที่ถูกต้องครบถ้วนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกุมมา อู๋ และชลิตร ผลอินทร์ หอม (2563) ที่ศึกษาทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ทักษะทางปัญญา ทักษะทางคุณลักษณะส่วนบุคคล และทักษะองค์การและการจัดการธุรกิจส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้อง เป็นไปได้ว่า ความรู้ในวิชาชีพบัญชีมีความสำคัญต่อกิจการงานในทุกภาคส่วน เพราะงานบัญชี คือ งานที่ทำหน้าที่ในการจดบันทึก เก็บรวบรวมเอกสาร และจัดทำเสนอรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง เพื่อช่วยให้ผู้บริหารหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนแนวทางการทำงาน และใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานที่สำคัญต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จาก

เหตุผลดังกล่าวจึงสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom's Taxonomy) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด ความสามารถ และทักษะ จากทฤษฎีดังกล่าวส่งผลให้ผู้ทำบัญชีจะต้องมีการเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพ

ในขณะที่ความรู้ด้านบัญชีและภาษีส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ด้านการนำเสนอการเงินที่ถูกต้องครบถ้วน อาจทำให้การนำเสนอการเงินเกิดความผิดพลาดไม่ตรงตามมาตรฐานหรือหน่วยงานกำหนดไว้ ผลการวิจัยขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ทวีชัย อรุณจิต และ ชุมพล รอดแจ่ม (2559) ศึกษาความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของนักบัญชีตามมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการ เขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านความรู้และความสามารถของนักบัญชีอยู่ในระดับมาก แต่สิ่งสำคัญคือการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะยุคของเทคโนโลยี 4.0 ซึ่งเข้ามามีบทบาททางด้านบัญชีมากขึ้น จึงควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว อาจเป็นเพราะ มาตรฐานการบัญชีและประมวลกฎหมายรัษฎากรมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ดังนั้นผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญและความสำคัญเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำงบการเงินถูกต้องตามมาตรฐานกำหนด

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2. ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการบริหารจัดการเวลาในกำหนด ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาตินในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะการพัฒนาตนเองส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการเวลาในกำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษณี สิกพันธ์ และ จิตาภรณ์ สิ้นจรรย์ศักดิ์ (2559) ได้ศึกษาทักษะการปฏิบัติงานที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะด้านการจัดการ และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินด้านความทันเวลา จึงเห็นได้ว่าทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง หากผู้ทำบัญชีมีศักยภาพในด้านทักษะทางวิชาชีพอย่างเชี่ยวชาญจะช่วยให้พัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญและพัฒนาทักษะทางวิชาชีพแก่ผู้ทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ

ในขณะที่ความรู้ด้านบัญชีและภาษีส่งผลในเชิงลบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ด้านการบริหารจัดการเวลาในกำหนด ส่งผลให้ขาดการบริหารจัดการเวลาที่ดี ไม่สามารถทำงานให้เสร็จทันตามกำหนด สอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ กิมสร้าง (2560) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ในวิชาชีพในปัจจุบันความรู้ในวิชาชีพบัญชียังไม่ส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีนัก เนื่องจากการทำงานจะเป็นนักบัญชีได้นั้นจะต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย อาจเป็นเพราะ การปฏิบัติงานบัญชีจะทำให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายหรือ กำหนดเวลาที่ตั้งไว้นั้น จะต้องมีการบริหารจัดการ การวางแผน รวมถึงการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี เข้ามารองรับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3. ความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำ ในมุมมองของ ผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (โปรแกรมบัญชี) ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะ การพัฒนาตนเองส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการ รายงานผลอย่างแม่นยำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพสรณ์ สูงสมบัติ (2564) ศึกษาทักษะทางวิชาชีพและมาตรฐานในการปฏิบัติงานนักบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพ รายงานงบการเงิน พบว่าคุณภาพรายงานงบการเงินในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับทักษะทาง วิชาชีพทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการบุคคลและทักษะด้านการจัดการองค์กร ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า ความรู้และทักษะทาง บัญชีช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และมีความเข้าใจใน กฎระเบียบและข้อบังคับในเรื่องของความครบถ้วนของข้อมูลทางบัญชีจึงทำให้รายงานผลได้อย่าง ถูกต้อง

อย่างไรก็ตามผลการศึกษา พบว่า ความรู้ด้านบัญชีและภาษีไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการ จัดทำบัญชีด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลอย่างแม่นยำ ผลการวิจัยขัดแย้งกับผล การศึกษาของ กานดา แซ่หลิว (2560) ที่ศึกษาศักยภาพทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการ ปฏิบัติงานของนักบัญชีในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ศักยภาพทางการบัญชี ด้านความรู้ใน วิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และด้านเจตคติ มีผลต่อความสำเร็จในการ ทำงานด้านการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความรู้ด้านบัญชีและภาษี เพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะจัดทำบัญชีให้มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลผู้ทำบัญชีควรจะต้องมีความรู้ในธุรกิจ รวมถึงความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี เพื่อ นำเสนอข้อมูลให้กับผู้บริหารได้ใช้ประโยชน์สูงสุดในการบริหารองค์กร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ความรู้และทักษะวิชาชีพทางบัญชีของผู้ทำบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี ในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานครช่วยสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งกล่าวไว้ว่า ปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้เกิดจาก ทักษะทางปัญญา ทักษะระหว่างความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลผู้ทำบัญชีมีประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีมีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือ

2. ผู้ทำบัญชี ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์และควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง ในด้านความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ด้านบัญชีและภาษี ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ระบบบัญชี) ความรู้ด้านธุรกิจองค์กร ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น และทักษะด้านการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการในตลาดแรงงาน

3.ภาคธุรกิจ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง โดยการเปิดโอกาสให้มีการเข้าร่วมอบรม สัมมนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1.การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรต้นอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม ศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีความเกี่ยวข้อง เช่น ด้านจรรยาบรรณและเจตคติของวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี เพื่อผู้ทำบัญชีจะได้นำผลการศึกษาไปพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสิ่งที่ต้องการของตลาด

2.การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการบริษัทต่างชาติในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ผลการศึกษารอบคลุมของข้อมูล

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจ. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2563, จาก https://www.dbd.go.th/download/article/article_20200924101328.pdf.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. บทวิเคราะห์ธุรกิจสำนักงานบัญชี ประจำเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563. สืบค้น 20 มกราคม 2564, จาก https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1699.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2563, จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=1078.
- กรณิศา ดิษฐ์เสถียร. (2560). คุณสมบัตินักบัญชีบริหารในประเทศไทย. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กานดา แซ่หลิว. (2560). ศักยภาพทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในจังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- กัญธนา ดิษฐ์แก้ว, ยุพรัตน์ จันทรแก้ว, นิภาพร นุ่มนวล และเชิดพงษ์ ขาประดิษฐ์. (2561) คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก. *วารสารการจัดการธุรกิจมหาวิทยาลัยบูรพา*. 6 (1), 1
- ดุชนิ ลิกพันธ์ และ วิฑิตาภรณ์ สันจรรย์ศักดิ์. (2559). ทักษะการปฏิบัติงานที่ต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ ผู้ทำบัญชีในกรุงเทพมหานคร. *การประชุมทางวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2559. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*.
- ทวิชัย อรุณจิต และชุมพล รอดแจ่ม. (2559). *ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของนักบัญชี ตามมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพในสถาน ประกอบการ เขต อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์. (2561). ผลกระทบของความเป็นเลิศทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในวิชาชีพของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 7 (2), 33-34
- ไพสรณ์ สูงสมบัติ. (2564). ทักษะทางวิชาชีพและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพรายงานงบการเงิน. *วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 7 (1), 272
- สกุณา มาอู และชลิต ผลอินทร์หอม. (2563). ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2563. กาญจนบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*
- เสาวลักษณ์ กิมสร้าง. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย. สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม*

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพหุพลังในเขตตำบลบางริน
อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

The Development of Quality of Life of Elderly Through Active Ageing
in Bang Rin Subdistrict Mueang Ranong District Ranong Province

บารมีบุญ แสงจันทร์¹ สืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์² ธวัชดา สุวรรณรัตน์³ สันหนัฐ จักรภัทรวงศ์⁴

Barameeboon Sangchan, Suebsawad Vuttivoradit, Thuwathida Suwannarat,
Sunhanat jakkapattarawong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพหุพลังในเขตตำบลบางริน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น หนังสือวารสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ข้อมูลเชิงคุณภาพจะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบเจาะจง จำนวน 17 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าสภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลบางริน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ด้านสุขภาพ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกิจกรรมกัน ออกกำลังกายสม่ำเสมอ เป็นผลทำให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมต่างๆ ตามกิจวัตรประจำวันดี จิตใจเข้มแข็ง ร่าเริง สุขภาพร่างกายดี ด้านการมีส่วนร่วม ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม กลุ่ม ชมรมผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ ดูแลซึ่งกันและกัน เป็นผลทำให้ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน ไม่รู้สึกถูกทอดทิ้ง ด้านความมั่นคง ผู้สูงอายุมีรายได้จากหน่วยงานของรัฐที่ให้ความช่วยเหลือ มีรายได้จากการทำการค้า มีกลุ่มอาชีพ ฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุ มีชุดรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คอยช่วยเหลือดูแลสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุ เป็นผลทำให้ผู้สูงอายุมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสภาพที่

Received: 2021-03-23 Revised: 2021-04-14 Accepted: 2021-04-18

¹วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Barameeboon.sa@ssru.ac.th

²วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University. e-mail: suebsawad.vu@ssru.ac.th

³วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University. e-mail: Thuwathida.su@ssru.ac.th

⁴วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University. e-mail: sunhanat.ja@ssru.ac.th

เอื้อต่อการมีคุณภาพ ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้ง่าย สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆ ด้านเทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสาร และการดำเนินชีวิต เป็นผลทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเหินห่าง ไม่เป็นโรคซึมเศร้า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพลังนั้น ด้านสุขภาพ ควรจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสม ปลอดภัย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เพิ่มทักษะทางด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ด้านการมีส่วนร่วม ควรกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้แสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาเมืองระนองเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านความมั่นคง ควรส่งเสริมด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านผลผลิตของสินค้า และสร้างทักษะการให้บริการต้อนรับแก่นักท่องเที่ยว ด้านสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการมีคุณภาพ ควรให้ผู้สูงอายุได้รับความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทาง Social Media และสร้างสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ มุ่งเน้นให้ความสำคัญด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ข้อเสนอแนะ ควรมีนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ มุ่งเน้นในเรื่องของการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ การออกกำลังกาย การเรียนรู้และ รู้จักการพึ่งตนเอง การฝึกทักษะทางอาชีพ จัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าให้กับผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีสภาพจิตใจที่ดี สนุกสนาน ร่าเริง แจ่มใส รวมถึง ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ รวมถึง ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา; คุณภาพชีวิต; ผู้สูงอายุ; พลัง

Abstract

This research have a purposes 1) to study the quality of life of the elderly, and 2) to find the ways to develop the quality of life of the elderly through active ageing in Bang Rin Subdistrict, Mueang Ranong District, Ranong Province. This study is a qualitative research. Data were collected from books, journals, documents, theses, researches and related publications. Qualitative data were collected from in-depth interview with 17 key informants by using purposive random sampling, and data were analyzed by content analysis. The results of the research were presented by descriptive analysis. The results of the research were found that The quality of life of the elderly in Bang Rin Subdistrict, Mueang Ranong District, Ranong Province was as follows: In terms of health, there were related agencies taking care of health of the elderly. There were some activities which the elderly can participate, for examples, continuous exercise, which encourages the elderly to have various behavior according to their good routine, and make them have strong mind, happy mind and good health. In terms of participation, the elderly always had a

participation in group activities of the elderly camp, which encourage the elderly to take care of each other. As a result, the elderly had a good reaction in living together and they did not feel abandoned. In terms of stability, the elderly had an income from the public agencies; some had an income from trading. There were some professional groups training professions for the elderly. There were public health volunteers in the village taking care of the health of the elderly. As a result, the elderly had stability and security in life and property. In terms of conditions supporting active ageing, the elderly can easily adjust themselves to the current environments. They can apply technological devices for communication and living their life. As a result, the elderly did not feel lonely and did not get depression. The ways to develop the quality of life of the elderly were as follows: In terms of health, there should be appropriate and safe places for exercise in order for the elderly to increase their health skill. In terms of participation, there should be activities for the elderly to express their ideas in developing Ranong district to be a city for health tourism. In terms of stability, there should be an encouragement of the profession of the elderly in terms of productions of product and welcoming skill to tourists. In terms of conditions supporting active ageing, there should be an encouragement of the elderly to receive convenience in access to data in social media and building several environments that are beneficial to the elderly by prioritizing on the elderly mind. Recommendations: There should be policy, active plan, and strategic plan that support the elder to participate in various activities by prioritizing on the elderly health care, exercise, learning and self-dependence, practice of professional skill, providing market place for trading, and encouraging the elderly to have good mental health, happy, cheerful and joyful mind. There should be a study on the effectiveness and efficiency of management for development of the quality of life of the elderly. There should be a study on the ways of participation of the community in development of the quality of life of the elderly, including a study on strategy and technique in management of the quality of life of the elderly.

Keywords: Development; Quality of Life; Elderly; Active Ageing

บทนำ (Introduction)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 (2561) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเป้าหมายของยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ คนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง ตลอดจนยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 (2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยพัฒนาคนทุกช่วงวัย เพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะการพัฒนาและดูแลผู้สูงอายุที่จะมีส่วนสูงขึ้นในสังคมสูงวัยทั้งการสร้างงานที่เหมาะสม การฟื้นฟูและดูแลสุขภาพ

แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ.2561-2564 (2561) ของเทศบาลเมืองบางรืน อำเภอเมืองจังหวัดระนอง ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคมให้มีคุณภาพ โดยกำหนดเป้าประสงค์ให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับสวัสดิการ ช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง ประชาชนได้ใช้เวลาในการออกกำลังกาย ประชาชนได้รับการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง แต่จากการวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ พบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการ แต่ขาดการเสาะสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ขาดความเข้าใจในระเบียบ ข้อบังคับ การให้ความร่วมมือในการพัฒนาน้อย ปัญหาของแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ยาเสพติด ปัญหาความมั่นคงแย่งอาชีพคนในพื้นที่เนื่องจากค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าและปัญหาความสะอาด

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยด้วยพหุพลังในเขตตำบลบางรืน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เพื่อเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพคุณภาพชีวิต และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยในเขตตำบลบางรืน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ นโยบาย วางแผน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึง ผู้สูง

วัยทุกช่วงอายุสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่เข้มแข็งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพหุผลพลังในเขตตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง จำนวน 17 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพหุผลพลังในเขตตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านความมั่นคง และ 4) ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพหุผลพลัง

1.3 ขอบเขตด้านสถานที่การวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่ในตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง อันประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านบางกลาง หมู่ที่ 2 บ้านบางรีน หมู่ที่ 3 บ้านพรัง หมู่ที่ 4 บ้านระนองพัฒนา หมู่ที่ 5 บ้านแพใหม่ และหมู่ที่ 6 บ้านบางกลางบน (มิตรภาพ)

1.4 ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2563 – กรกฎาคม 2564 รวม 10 เดือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guideline) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด (Open End) หรือแบบอัตนัย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปังจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลบางรีน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพหุผลพลังในเขตตำบลบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำราทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพลังพลวัติ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากการศึกษา แล้วสรุปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถามให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ทำการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยให้ข้อคำถามมีความครอบคลุมด้านเนื้อหา ความสมบูรณ์ของภาษา ความเที่ยงตรงของข้อความ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบข้อมูลได้บูรณาการจากแนวคิดหรือทฤษฎีของ สฎางค์ จันทวานิช (2553 : 128-130) โดยการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) มีวิธีการตรวจสอบ 4 วิธี คือ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) และ 4) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 17 คน โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) และนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้รับมาสรุปให้ครบถ้วน ถูกต้องตามประเด็นต่างๆ ที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตรวจสอบประเด็นต่างๆ ที่ตั้งไว้ หากพบว่า การสัมภาษณ์ยังขาดประเด็นหรือยังมีความไม่ชัดเจนในประเด็นไหน ผู้วิจัยจะต้องลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์อีกจนกว่าจะได้ประเด็นและผลการศึกษาที่ครอบคลุมและมีเนื้อหาครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยพลังพลวัติในเขตตำบลบางริน อำเภอมือง จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 คน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จำนวน 17 คน ได้แก่ กำนันตำบลบางรี อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านบางกลาง ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านบางรี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านพรัง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 บ้านระนองพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 บ้านแพใหม่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 บ้านบางกลางบน (มิตรภาพ) ผู้นำชุมชน ตำบลบางรี อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน ระนองริเวอร์วิว ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน ชาริน ฮอทสปริง ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน บริษัทสินมั่นคงประกันภัย จำกัด ประธานชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองบางรี ผู้สูงวัยในเขตตำบลบางรี อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยในเขตตำบลบางรี อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง

1. ด้านสุขภาพ

ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเอง นั้น มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางรี เข้ามาดูแลสุขภาพผู้สูงวัยอย่างดีมาก และเป็นศูนย์กลางให้ผู้สูงวัย ได้พบปะกัน มีชมรม มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ตามกิจวัตรประจำวันได้ดี มีการพัฒนาร่างกายของตนเองอย่างต่อเนื่อง การมองเห็นและการได้ยินที่เป็นปกติ จิตใจเข้มแข็ง ร่าเริง สุขภาพร่างกายดี นอกจากนี้ ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันและการเคลื่อนไหวของผู้สูงวัยนั้นมีความพยายามออกกำลังกายและการดูแลสุขภาพของตนเอง มีการออกกำลังกายพื้นฐาน เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพจิตดี ร่างกายจะดี ไม่โดนทอดทิ้ง รวมถึง การออกกำลังกายของผู้สูงวัยนั้น มีการรักษาสุขภาพกันดีมาก ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ทำให้ร่างกายไม่อ่อนแอ ระบบการทำงานภายในร่างกายของเรามีการเผาผลาญที่ดี เป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพร่างกายที่กระฉับกระเฉง

2. ด้านการมีส่วนร่วม

ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยในเรื่องเกี่ยวกับการมีงานทำ ผู้สูงวัยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ทหารายได้จากการทำการค้าได้ ผู้สูงวัยมีส่วนร่วมในกิจกรรม กลุ่ม ชมรมผู้สูงวัยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีการดูแลซึ่งกันและกัน ผู้สูงวัยสามารถแสดงความคิดเห็น สามารถ บอก สอนบุคคลอื่นๆ ได้ ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยไม่ติดบ้าน ไม่ติดเตียง ไม่รู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่สร้างปัญหาให้กับครอบครัว เป็นกำลังใจ ให้กับลูกหลานในครอบครัว สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีคุณภาพ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยดีขึ้น รวมถึง ผู้สูงวัยมีโอกาสนในการดูแลบุคคลในครัวเรือน ทำให้ผู้สูงวัยมีปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือน ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว

3. ด้านความมั่นคง

ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยในเรื่องที่เกี่ยวกับการมีรายได้ที่เพียงพอของผู้สูงวัยนั้น ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่เกษียณอายุ มีรายได้จากหน่วยงานของรัฐ และมีรายได้จากการทำสวนบ้างเล็กน้อย ทำให้มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น ดำรงชีวิตให้อยู่ในความพอเพียง มีกลุ่มอาชีพ ฝึกอาชีพให้กับผู้สูงวัย ซึ่งเป็นรายได้เสริมจากการทำกิจกรรมในชุมชน จากบ้านเช่า ผู้สูงวัยเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง มีที่ดินเป็นของตนเอง แต่บางส่วนก็เช่าบ้านอยู่ และมีอะไรก็จะช่วยเหลือดูแลกันดี สถานภาพการอยู่อาศัยที่มีความปลอดภัยนั้น ลูกหลานคอยดูแลเอาใจใส่ เอื้ออาทรต่อกัน หมู่บ้าน มีการจัดชุดรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความปลอดภัย อบอุ่นกับชาวบ้าน และยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คอยช่วยเหลือดูแลสุขภาพร่างกายของผู้สูงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีความปลอดภัย สามารถมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4. ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีคุณภาพ

ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ ICT เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตของผู้สูงวัยนั้น ผู้สูงวัยรู้ทันเหตุการณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้ง่าย จะมีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ด้าน ICT ส่วนมากจะเป็นการใช้โดยผ่านโทรศัพท์มือถือ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยไม่รู้สึกเจ็บเหงา ไม่ว่าเหว ไม่เป็นโรคซึมเศร้า ผู้สูงวัยสามารถติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็ว รับทราบเหตุการณ์ต่างๆ ได้ ในเรื่องเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ของผู้สูงวัยนั้น ส่วนใหญ่จะอ่านออกเขียนได้

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยด้วยพลังในเขตตำบลบางริน อำเภอมือเืองระนอง จังหวัดระนอง

ด้านสุขภาพ ควรจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสม โปรง โลงสบาย และปลอดภัย เพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีลานกีฬาได้เพิ่มทักษะทางด้านสุขภาพ **ด้านการมีส่วนร่วม** ควรจัดให้มีกิจกรรมทางด้านการมีส่วนร่วม ควรให้มีการจัดประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกันออกความคิดเห็น ให้ได้ข้อสรุปตรงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดระนอง ทั้งพัฒนาให้เมืองระนองเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ **ด้านความมั่นคง** ควรส่งเสริมด้านอาชีพแก่ผู้สูงวัยในตำบลบางริน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างรากฐานด้านความมั่นคงด้านรายได้เพื่อดูแลครอบครัว ทั้งทางด้านผลิตสินค้าของชุมชน และการสร้างทักษะทางด้านการให้บริการทางด้านการต้อนรับ แนะนำเป็นไกด์แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น **ด้านสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการมีคุณภาพ** ควรให้ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทาง Social Media ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ฟรีในเรื่องค่าใช้จ่าย ควรส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างสภาพต่างๆ ให้เอื้อต่อผู้สูงวัย เน้นความสำคัญในด้านจิตใจ โดยเพราะสภาพแวดล้อมของคนในครอบครัว การดูแลจิตใจของผู้สูงวัย เพราะหากผู้สูงวัยได้รับการดูแลจิตใจดี ผู้สูงวัยจะมีความสุขชื่นแจ่มใส ห่างไกลโรคภัยต่างๆ รวมถึง ควรส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างสภาพแวดล้อมจากคนภายนอก ที่จะทำให้ผู้สูงวัยมีความสุขได้ มีความคิดเป็นบวก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยด้วยพลังในเขตตำบลบางรันท อำเภอมือง จังหวัดระนอง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยในเขตตำบลบางรันท อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความมั่นคง และด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลัง มีดังนี้

ด้านสุขภาพ ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีการประเมินสุขภาพกาย สุขภาพจิตของตนเอง ได้พบปะกัน มีชมรม มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทำให้ผู้สูงวัยมีพฤติกรรมต่างๆ ตามกิจวัตรประจำวันได้ดี การมองเห็นและการได้ยินที่เป็นปกติ จิตใจเข้มแข็ง ร่าเริง สุขภาพร่างกายดี ผู้สูงวัยมีความพยายามออกกำลังกายและการดูแลสุขภาพของตนเอง ผู้สูงวัยมีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ รักษาสุขภาพกันดีมาก ร่างกายไม่อ่อนแอ กระฉับกระเฉง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร เนตรชู (2561) ที่พบว่า ผู้สูงวัยตัวมีพฤติกรรมในการเสริมสร้างตนเองสู่พลังทางด้านดูแลสุขภาพของตนเองทางสุขภาพ คือ การมองเห็นในแง่ดี มีเจตคติที่ดีต่อการสูงอายุ ได้รับการสนับสนุนจากสังคม ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ชมรมต่างๆ ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุน เพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมนั้น มีผลต่อสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตของผู้สูงวัย ประกอบกับผู้สูงวัยได้มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอต่อเนื่อง เป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น และทำให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี

ด้านการมีส่วนร่วม ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผู้สูงวัยมีส่วนร่วมในกิจกรรม กลุ่ม ชมรมผู้สูงวัยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ดูแลซึ่งกันและกัน มีงานทำ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สามารถ บอก สอนบุคคลอื่นๆ ได้ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีคุณภาพ มีโอกาสในการดูแลบุคคลในครัวเรือน มีปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือน ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐานญา สมภู (2560) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงวัยนั้น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่สร้างความสัมพันธ์ของคนหลายวัย ทั้งในงานประเพณีท้องถิ่น การร่วมงานกิจกรรมของชุมชนที่เน้นเสริมงานทางภูมิปัญญา การเป็นจิตอาสาที่ได้ร่วมกันช่วยเหลือชุมชนซึ่งการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ตลอดนั้น ทำให้ผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจ และรู้สึกถึงคุณค่าที่ตนสามารถทำงานเพื่อชุมชนได้ดี ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การที่หน่วยงานต่างๆ ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมชมรมผู้สูงวัย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมในวันสำคัญทางประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของไทย เป็นต้น รวมถึง เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงวัยในการเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ให้การเคารพ เชื่อฟังตามที่คุณสูงวัยได้ให้คำชี้แนะ หรือแนะนำ จะเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีความภาคภูมิใจ รู้สึกถึงคุณค่าที่ตนสามารถทำงานเพื่อชุมชนได้ดี ไม่รู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว และอยากมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทุกๆ คน

ด้านความมั่นคง ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผู้สูงวัยมีรายได้ที่เพียงพอ มีรายได้จากหน่วยงานของรัฐ มีรายได้จากการทำธุรกิจการค้า มีกลุ่มอาชีพฝึกอาชีพให้กับผู้สูงวัย ผู้สูงวัยเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเอง มีที่ดินเป็นของตนเอง สถานภาพการอยู่อาศัยที่มีความปลอดภัยลูกหลานคอยดูแลเอาใจใส่ หมู่บ้านได้จัดชุดรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คอยช่วยเหลือดูแลสุขภาพร่างกายของผู้สูงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ผู้สูงวัยมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทณงศักดิ์ ยี่งรัตน์สุข, ภาณุวัฒน์ เชิดเกียรติกุล และปณิดา วรรณพิรุณ (2557)** ที่พบว่า ผู้สูงวัยมีการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลวัตที่พัฒนาขึ้น โดยผู้สูงวัยมีความมั่นคงเกี่ยวกับผู้ดูแล เช่น อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือ มีผู้ดูแลเพิ่มขึ้น มีบ้านเป็นของตนเอง มีความปลอดภัย ที่เป็นเช่นนั้นอภิปรายได้ว่า การที่ผู้สูงวัยเกิดความรู้สึกรู้ว่าได้รับการบริการจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งในเรื่องของเงินบำเหน็จ บำนาญ เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงวัย หรือมีรายได้จากการทำธุรกิจการค้า การดูแลสุขภาพปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดูแลสุขภาพร่างกายของผู้สูงวัยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง หรือมีกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ผู้สูงวัยได้เกิดรายได้จากการทำงาน เช่น กิจกรรมกลุ่มฝึกอาชีพ เป็นต้น รวมถึง มีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง และบุตรหลาน หรือญาติพี่น้องคอยดูแลเอาใจใส่ จะเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยเกิดความรู้สึกมั่นคงในชีวิต ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลวัต ผู้สูงวัยมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผู้สูงวัยรู้ทันเหตุการณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้ง่าย มีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ด้าน ICT เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต เป็น สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิต ติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็วอย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐ ควรให้ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทาง Social ได้ง่ายขึ้น ฟรีในเรื่องค่าใช้จ่าย และผู้สูงวัยบางส่วน ยังไม่เข้าใจในอุปกรณ์ ICT โดยเฉพาะโทรออก รับโทรศัพท์ เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทิพย์ธิดา ณ นคร (2560)** ที่พบว่า ผู้สูงวัยที่มีภาวะพลวัต ในการมีชีวิตที่มีคุณภาพ จะต้องอยู่อย่างคนมีคุณภาพ มีคุณวุฒิ เปิดโลกทัศน์ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีเมตตา กรุณา สนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ยอมรับกับการเป็นผู้สูงวัย และพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ที่เป็นเช่นนั้นอภิปรายได้ว่า ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องรวดเร็ว ทำให้สภาพแวดล้อมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้สูงวัยก็ได้มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยผู้สูงวัยสามารถเรียนรู้ และใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสาร ด้าน ICT เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต การเล่น Line, Facebook เป็นต้น เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ได้อย่างง่าย และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ เรียนรู้ในการพึ่งตนเองและนำมาประยุกต์ใช้กับตนเอง สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ Social Media ได้สะดวกรวดเร็ว รวมถึงการจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ก็มีการนำระบบ

เทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาประกอบในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีความสุข สนุกสนานกับการเข้ากิจกรรมต่างๆ มีสุขภาพจิตที่ดี ไม่อ้างว้าง โดดเดี่ยว ซึมเศร้า

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยในเขตตำบลบางริน อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความมั่นคง และด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีคุณภาพ มีดังนี้

ด้านสุขภาพ ควรจะกำหนดให้มีกิจกรรมแนะนำการเล่นกีฬาให้มากกว่าเดิม และจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสม โปร่ง โล่งสบาย และปลอดภัย เพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีลานกีฬาได้เพิ่มทักษะทางด้านสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรูญ บริสุทธิ์ (2556) ที่พบว่าผู้สูงวัยต้องการพัฒนาตนเองให้มีสุขภาพะทางกาย ใจ สังคม จิตวิญญาณ ให้เหมาะสมกับวัย โดยทางกาย ต้องการได้รับการดูแลเรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอาหาร และการออกกำลังกาย ทางจิตใจ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเยี่ยมเยียน ต้องการเพื่อนเพราะมีความเหงาว่าเหงา อยู่คนเดียว คู่ชีวิตได้เสียชีวิตจากไป บุตรหลานไปทำงานต่างจังหวัด ทางสังคม ต้องการพบปะติดต่อกับครอบครัว ลูกหลานและพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และทางจิตวิญญาณ ต้องการพระที่มีชื่อเสียงมาเทศน์สอนวิธีการทำสมาธิ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่จะทำให้สุขภาพของผู้สูงวัยมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีนั้น ต้องมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงวัยได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการดูแลผู้สูงวัยไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพร่างกาย การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การดูแลเรื่องสุขภาพจิตใจเพื่อให้ผู้สูงวัยได้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง ไม่อ้างว้าง โดดเดี่ยว ไม่ซึมเศร้า ก็จะเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพที่ดีตามวัยของตนเอง

ด้านการมีส่วนร่วม ควรจัดให้มีกิจกรรมทางด้านการมีส่วนร่วม ควรให้มีการจัดประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงวัยได้ร่วมกันออกความคิดเห็น ให้ได้ข้อสรุปตรงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดระนอง ทั้งพัฒนาให้เมืองระนองเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานญา สมภู (2560) ที่พบว่า กิจกรรมที่ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่สร้างความสัมพันธ์ของคนหลายวัย (ลักษณะพหุวัย) ทั้งในผลงานประเพณีท้องถิ่น การร่วมงานกิจกรรมของชุมชนที่เน้นเสริมงานทางภูมิปัญญา การเป็นจิตอาสาที่ได้ร่วมกันช่วยเหลือชุมชนโดยลงพื้นที่ทั้งส่วนโรงพยาบาล อนามัยและวัดในชุมชนด้วย ซึ่งการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ตลอดนั้น ทำให้ผู้สูงวัย ชมรมผู้สูงวัยมีความภาคภูมิใจและรู้สึกถึงคุณค่าที่ตนสามารถทำงานเพื่อชุมชนได้ดี ในท้ายที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่หน่วยงานทั้งภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการวางแผน หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการให้ผู้สูงวัยได้แสดงความคิดเห็น การชี้แนะ การแนะนำ การสอน หรือการแสดงออกของผู้สูงวัยในด้านต่างๆ จะเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง สังคมให้การยอมรับ และคนรุ่นหลังให้การเคารพนับถือ มีสุขภาพจิตที่ดี สนุกสนาน ร่าเริงอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ด้านความมั่นคง ควรมีสถานที่วางจำหน่ายสินค้าชุมชน ส่งเสริม สนับสนุนด้านอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ทั้งด้านการผลิตสินค้าของชุมชน และสร้างทักษะการให้บริการทางด้านการต้อนรับ แนะนำเป็นไกด์แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร เนตรชู (2561) ที่พบว่า พฤติกรรมเสริมสร้างตนเองสู่พัฒนาพลังด้านการสร้างความมั่นคง คือ มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเสริมสร้างตนเองสู่พัฒนาพลัง การมองโลกในแง่ดี เจตคติต่อการสูงอายุ การรับรู้ความสามารถต่อการเสริมสร้างตนเองสู่พัฒนาพลัง การสนับสนุนจากสังคม และความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า หากหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้มีรายได้เป็นของตนเอง โดยมีการจัดหาอาชีพ การจำหน่ายสินค้า การตลาดให้กับผู้สูงวัย ก็จะเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยเกิดความรู้สึกมั่นคงในชีวิต รวมถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดูแลสุขภาพร่างกายผู้สูงวัยอย่างสม่ำเสมอก็จะทำให้ผู้สูงวัยคลายความกังวลในเรื่องโรคร้ายไข้เจ็บของตนเอง

ด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพัฒนาพลัง ควรให้ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทาง Social Media ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ฟรีในเรื่องค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ควรส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างสภาพต่างๆ ให้เอื้อต่อผู้สูงวัย เน้นความสำคัญในด้านจิตใจ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมของคนในครอบครัว การดูแลจิตใจของผู้สูงวัย เพราะหากผู้สูงวัยได้รับการดูแลจิตใจดี ผู้สูงวัยจะมีความสุขขึ้นแจ่มใส ห่างไกลโรคร้ายต่างๆ รวมถึง ควรส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างสภาพแวดล้อมจากคนภายนอก ที่จะทำให้ผู้สูงวัยมีความสุขได้ มีความคิดเป็นบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์ธิดา ณ นคร (2560) ที่พบว่า ผู้สูงวัยจะมีภาวะพัฒนาพลังที่มีชีวิตที่มีคุณภาพ ควรมีคุณภาพด้วยรูปแบบ “QUALITY” ซึ่งบูรณาการหลักพัฒนาพลังกับหลักพุทธธรรมเข้าด้วยกัน ประกอบด้วย Q=Qualified อยู่อย่างคนมีคุณภาพ มีคุณวุฒิ U=Universal เปิดโลกทัศน์ A=Active ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง L=Loving Kindness มีเมตตา กรุณา I=Interest สนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ T=Timeless อกาลิก เป็นจริงอยู่อย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ยอมรับกับการเป็นผู้สูงวัย Y=Yourself-reliance พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การที่หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สื่อข้อมูลทาง Social Media เพื่อให้ผู้สูงวัยได้เรียนรู้ได้เข้าถึงข้อมูลอย่างง่ายดาย ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ก็จะเป็นผลทำสภาพจิตใจของผู้สูงวัยอยู่ในระดับที่ดีมาก มีความสุขขึ้น แจ่มใส ร่าเริง สนุกสนาน ห่างไกลจากโรคร้ายต่างๆ ที่จะเข้ามาเบียดเบียน และเป็นผลทำให้ผู้สูงวัยเกิดการพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะทั่วไปที่สำคัญ โดยหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ควรมีนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ให้ความสำคัญและมุ่งมั่นในเรื่องของการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยตามวัย

การออกกำลังกาย การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้และรู้จักการพึ่งตนเอง มีการฝึกทักษะทางอาชีพให้กับผู้สูงอายุ จัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าให้กับผู้สูงอายุ ส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุมีสภาพจิตใจที่ดี สนุกสนาน ร่าเริง แจ่มใส อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
- 2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
- 3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง(References)

- กนกกร เนตรชู. (2561). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสริมสร้างตนเองสู่พัฒนาผลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. สถาบันวิจัยพฤติกรรม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จำรูญ บริสุทธิ์. (2556). รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาพัฒนาผล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- ฐานญา สมภู. (2560). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะพัฒนาผลของชมรมผู้สูงอายุไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทงศักดิ์ ยิ่งรัตนสุข, ภาณุวัฒน์ เชิดเกียรติกุล และปณิตา วรรณพิรุณ (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และอาชีพของผู้สูงอายุ: การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพัฒนาผล. รายงานวิจัย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพย์ธิดา ณ นคร. (2560). การเตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพัฒนาผลในบริบทสังคมไทย. พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก วันที่ 30 ธันวาคม 2559.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) เล่ม 138 ตอนที่ 82 ก วันที่ 13 ตุลาคม 2561.
- สำนักปลัดเทศบาลเมืองบางริ้น. (2561). แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.2561 – 2564). ระนอง : เทศบาลเมืองบางริ้น

สุรางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
A Study of Conditions for the School Administration According
to Sufficiency Economy Philosophy in the School Under
the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2

วัชรพุทธิ เกตุเทศ¹ นงลักษณ์ ใจฉลาด²
Watcharaput Ketthet, Nongluck Jaichalad

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประชากรได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 127 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้รับผิดชอบโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสิ้น 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 -1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.22$) และระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$)

คำสำคัญ (Keywords): สภาพการจัดการศึกษา; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2021-03-22 Revised: 2021-05-06 Accepted: 2021-05-12

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม The Degree of Master of Education Field in Education Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: puttimaster@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The objective of this study was to investigate conditions for school administration according to sufficiency economy philosophy in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The population was 127 schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 97 schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. Key informants were selected from each school (two informants/school). They included a school administrator and a sufficiency economy philosophy-based project responsible person, totaling 194 people. Five-rating scale questionnaire was used as a research instrument with item objective congruence between .80 – 1.00 and reliability of .91. Data were analyzed using statistics, including mean and standard deviation. The results of this research indicated that 1) overall condition for school administration according to sufficiency economy philosophy in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level ($\bar{X} = 4.02$). When individual aspects were considered, all aspects were at a high level. An aspect with the highest mean was outcome / success ($\bar{X} = 4.22$). An aspect with the lowest aspect was curriculum and learning activities ($\bar{X} = 3.78$)

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy; Guidelines For School

บทนำ (Introduction)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เอง ได้พระราชทานพระราชดำรัส เพื่อให้ประชาชนได้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปปฏิบัติและขยายผลอย่างถูกต้อง ก่อเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2560) ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียน บริษัท ในวงการศึกษ ครูถ้าเข้าใจสามารถนำไปใช้ในครอบครัว ชีวิตเขาจะดีขึ้น และหากทำให้เด็กได้ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต เขาจะเป็นคนดี เขาจะเป็นคนไม่เสี่ยง เพราะปรัชญานี้ต้องการที่จะให้เรามีภูมิคุ้มกัน 4 ด้าน รองรับความเสี่ยงทุกอย่าง เป็นการบริหารความเสี่ยงในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2560)

การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อน โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อ

การพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560) จนได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ขึ้น โดยมีการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดบูรณาการการซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคน มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564 : 4)

การพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะและทักษะสำหรับการประกอบอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง แต่ปรากฏว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งยังไม่พึงประสงค์ มีวัยรุ่นจำนวนมากติดยาเสพติด ติดการพนัน ฯลฯ ความด้อยประสิทธิภาพของการศึกษาไทย ชี้ให้เห็นว่ารัฐต้องเปลี่ยนการจัดการศึกษาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดลำดับความสำคัญของการลงทุน การกระจายอำนาจลงสู่หน่วยปฏิบัติ เพื่อเพิ่มความหลากหลายที่จัดการศึกษาที่เน้นตัวเด็กและสนองความต้องการของท้องถิ่น (วารสารการศึกษาไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2557)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียง เท่าทันและเป็นสุข การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา โดยการจัดตั้งยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ภายใต้อำนาจการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกิจกรรมจัดอบรมครูเพื่อน้อมนำพระบรมราโชบายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในสถานศึกษา (รายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2) แต่จากรายงานผลการดำเนินการพบว่า ยังมีอุปสรรคในการดำเนินการต้องใช้เวลา และการดำเนินกิจการต่อเนื่อง ปัญหาในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ที่ทุกฝ่ายควรจะต้องร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนากิจกรรมสอดคล้องและได้ผลยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นการสะท้อนถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัย
ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 127 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 97 แห่ง ได้มาจากการ
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan
อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้กลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 194 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน ครูผู้รับผิดชอบ
โครงการ 97 คน และเทียบสัดส่วนตามเขตอำเภอ ประกอบด้วย เขตอำเภอลำทับทอง อำเภอเนิน
มะปราง และอำเภอบางกระทุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งกำหนด
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยผ่านการหาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
5 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.8-1.00 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
โดยผ่านการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน และได้ค่าความ
เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับร้อยละ 91

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
การทำวิจัย และนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งให้แก่
สถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอรับด้วยตนเองและ
ทางไปรษณีย์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามจุดมุ่งหมาย มีผลของการวิจัย ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม

สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.18	0.55	มาก	2
2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.61	มาก	5

ตาราง 1 (ต่อ)

สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.03	0.59	มาก	3
4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.90	0.69	มาก	4
5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.22	0.54	มาก	1
รวม	4.02	0.52	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.22$) และระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

การบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษามีนโยบายในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.42	0.63	มาก	1
2. สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สะท้อนให้เห็นถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.68	มาก	2
3. สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนประจำปีที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.10	0.72	มาก	8
4. สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	4.06	0.70	มาก	9
5. สถานศึกษามี โครงการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.31	0.71	มาก	3
6. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงานที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.22	0.77	มาก	4
7. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.75	มาก	5
8. สถานศึกษาดำเนินการตามแผนงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.10	0.68	มาก	7
9. สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.77	มาก	10
10. สถานศึกษามีการบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.73	มาก	6
11. สถานศึกษามีการสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง	4.04	0.78	มาก	11
รวม	4.18	0.55	มาก	

จากตาราง 2 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 1 สถานศึกษามีนโยบายใน

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) และการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 11 สถานศึกษามีการสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้	3.96	0.72	มาก	2
2. สถานศึกษามีการนิเทศ ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.76	0.75	มาก	7
3. สถานศึกษามีการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.41	0.87	ปานกลาง	13
4. สถานศึกษามีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกระดับชั้น	3.79	0.85	มาก	6
5. สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.71	0.85	มาก	11
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	0.74	มาก	4
7. สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	3.72	0.83	มาก	10
8. สถานศึกษามีการพัฒนา และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง	3.91	0.76	มาก	3
9. สถานศึกษา นำแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยู่อย่าง	3.99	0.80	มาก	1
10. สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.76	มาก	9

ตาราง 3 (ต่อ)

หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
11. สถานศึกษาใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.76	มาก	8
12. สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.76	มาก	5
13. สถานศึกษาจัดแสดง เผยแพร่ ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	3.69	0.89	มาก	12
รวม	3.78	0.61	มาก	

จากตาราง 3 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 9 สถานศึกษา นำแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$) และหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 3 สถานศึกษามีการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.41$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
11. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.99	0.77	มาก	5

ตาราง 4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2. สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.73	มาก	3
3. สถานศึกษาติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.94	0.71	มาก	7
4. สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.75	มาก	9
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.72	มาก	1
6. สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.99	0.88	มาก	6
7. สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.80	มาก	4
8. สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.68	มาก	8
9. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.68	มาก	2
รวม	4.03	0.59	มาก	

จากตาราง 4 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือข้อที่ 5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 4 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.90)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษามีแผนงานพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.05	0.74	มาก	2
2. สถานศึกษามีการจัดประชุม ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่	3.81	0.87	มาก	5
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.76	มาก	1
4. สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.80	มาก	3
5. สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.81	มาก	4
6. สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.77	0.85	มาก	6
รวม	3.90	0.69	มาก	

จากตาราง 5 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือข้อที่ 3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.06$) และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 6 สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.77$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

ผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.31	0.69	มาก	2
2. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน	4.23	0.67	มาก	6
3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.69	มาก	10
4. บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์	4.32	0.67	มาก	1
5. บุคลากรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับชุมชน	4.23	0.73	มาก	8
6. บุคลากรมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สถานศึกษา ชุมชน สังคม ดำเนินการสืบทอด รักษาวัฒนธรรมไทยและชุมชน	4.23	0.68	มาก	7
7. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น	4.00	0.64	มาก	11
8. ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.24	0.62	มาก	4
9. ผู้เรียนไม่เบียดเบียน หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น	4.20	0.61	มาก	9
10. ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และชุมชน	4.26	0.62	มาก	3
11. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สถานศึกษา ชุมชน สังคม ดำเนินการสืบทอดวัฒนธรรมไทย	4.24	0.65	มาก	5
รวม	4.22	0.54	มาก	

จากตาราง 6 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่าด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 4 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$) และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 7 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายประเด็นสำคัญเฉพาะภาพรวมที่อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้มีการนำนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง โดยสถานศึกษามีการจัดทำนโยบาย ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำหลักสูตร และบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไปใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น และกำหนดเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีการอบรม และตระหนักถึงความสำคัญในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ทั้งการเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการนำผลการปฏิบัติงานไปเผยแพร่ ให้กับทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Lamberton (2005 : 53 – 68) ได้ศึกษาเรื่องความพอเพียงอย่างยั่งยืน : ความตรงกันภายในของรูปแบบความยั่งยืน พบว่าความพอเพียง จะนำไปสู่ความยั่งยืนและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก และยังสอดคล้องกับ วิภารัตน์ นาดิ (2560 : 87) ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานตามโครงการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ กฤษดา นิมทับทิม (2561 : 50) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Lopez, J. & Scott, J. (2000 : Unpaged) ที่กล่าวว่าความร่วมมือของท้องถิ่นของสถานศึกษา ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และสิ่งที่ท้องถิ่นช่วยเหลือในการศึกษาให้แก่สถานศึกษาได้ดี คือภูมิปัญญาในท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ยั่งยืน สอดคล้องกับ อภิปรณ์ บุญตัน (2562 : 167) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Young P.Hong, Sheriff and Naeger (2007 :357) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาไทยในมุมมองที่กว้างขึ้น พบว่า ความพอเพียงในตนเอง

เป็นกระบวนการของพัฒนาทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็ง และเรียนรู้เป้าหมายเป็นการสร้างความก้าวหน้าไปสู่ความจริง สอดคล้องกับมัลลิกา สีดาเดช (2563 : 123) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 และสอดคล้องกับ กฤษดา นิมทัตทิ (2561 : 50) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรส่งเสริม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน เพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์ ตลอดจนการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้

1.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และชุมชน ของผู้เรียน ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.2 ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียนและเตรียมพร้อมเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาและต่อยอดให้พัฒนาดีขึ้นในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.biea.moe.go.th>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.bps.moe.go.th/web2018/wp-content>.
- กฤษดา นิมทัตทิ. (2561). การศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร

รมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.

ธิปกรณ์ บุญทัน. (2562). *การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น*
12. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา.
ศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มัลลิกา สีดาเดช. (2563). *ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการ
ประยุกต์ใช้*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.ocsc.go.th>.

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่
12*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.nesdc.go.th>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2. (2561). *แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก
<http://www.phitsanulok2.go.th>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *วารสารการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. สืบค้น 5
ตุลาคม 2562, จาก <http://www.kknpeo.moe.go.th>.

Lopez, J. & Scott, J. (2000). *Social Structure*. London: Buckingham.

การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก
เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
Science Learning Management through Inquiry Method Supported
with Graphic Organizers to Develop Analytical Thinking Ability of
Grade 8 Students

สมฤดี พุทธสม¹ เมษา นวลศรี²

Somreudee Phutthasom, Mesa Nuansri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 และ 3. ประเมินพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ภายหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการคำนวณพัฒนาการสัมพัทธ์เพื่อทราบระดับพัฒนาการผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผลการประเมินพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนภายหลังการ

Received: 2021-04-28 Revised: 2021-06-08 Accepted: 2021-06-09

¹ สาขาวิชาชีววิทยาและวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, Bachelor Degree in Biology and General Science, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. e-mail: bmn_cu@hotmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ผู้ประสานงานหลัก Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Corresponding Author e-mail: mesa@vru.ac.th

จัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกด้วยคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับกลาง

คำสำคัญ (Keywords): การสืบเสาะหาความรู้; การใช้ผังกราฟิก; การคิดวิเคราะห์

Abstract

The purposes of this research were to 1. compare the analytical thinking ability of grade 8 students before and after using science learning management through inquiry method supported with graphic organizers, 2. compare the analytical thinking ability of grade 8 students after science learning management through inquiry method supported with graphic organizers compared with criteria of 70% and 3. evaluate the development of analytical thinking ability of Grade 8 Students after science learning management through inquiry method supported with graphic organizers. The sample of 45 students studied grade 8 of Thanyarat School, Pathum Thani Province in the second semester of the academic year 2020. The instruments used in this research consisted of Lesson Plans and the Analytical Thinking Ability Test. The quasi - experimental research method was used and the data were analyzed using means, standard deviation, relative gain score, and t – test for dependent sample. The researcher found that 1) students' analytical thinking ability after science learning management through inquiry method supported with graphic organizers was significantly higher than before studying at the level of .05, 2) the score of students' analytical thinking ability after science learning management through inquiry method supported with graphic organizers was significantly higher than the criteria of 70% at the level of .05 and 3) the overall results of evaluating the development of students' analytical thinking ability after science learning management through inquiry method supported with graphic organizers with relative gain scores, the average was at the medium level.

Keywords: Inquiry method; Graphic Organizers; Analytical Thinking

บทนำ (Introduction)

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ถือเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารที่หลากหลาย ทำให้ช่องทางการส่งข่าวสารไปยังผู้รับง่ายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น บุคคลจึงต้องใช้การคิดเพื่อเลือกรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เพราะการคิดวิเคราะห์จะช่วยในการแยกแยะหาความสำคัญและสาระสำคัญของข่าวสารที่ได้รับอย่างถูกต้อง แม่นยำ และ

เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ มีความสำคัญมากขึ้นทุกทีในสังคมไทยทั้งนี้เพราะสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีและการค้าขาย ทำให้สังคมไทยมีข้อเสนอแนะทางเลือกที่หลากหลายกับพฤติกรรมของแต่ละบุคคล คุณสมบัติของบุคคลในสังคมไทยจึงจำเป็นต้องมีลักษณะของการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ความดีความงาม ความเหมาะสม ถูกต้อง ความเป็นประโยชน์และมีประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น โดยเหตุนี้การฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ในเรื่องของการคิดวิเคราะห์จึงจำเป็นอย่างมาก ซึ่ง อีรณันท์ ไกรเลิศ (2563) ได้กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยสรุปได้ว่า ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอนแบบบรรยาย การสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางแห่งความรู้ การสอนที่เน้นการจดจำต้องเปลี่ยนโดยใช้เทคนิควิธีการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปลี่ยนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำแสดงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน เปลี่ยนการเรียนรู้จากแบบท่องจำเป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติ (Active Learning) ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งแนวการสอนหนึ่งที่สอดคล้องกับกระบวนการสอนดังกล่าว คือ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method)

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เป็นเทคนิค เป็นเทคนิคหรือกลวิธีอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น แสวงหาความรู้โดยการถามคำถาม และพยายามค้นหาคำตอบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ให้โอกาสแก่นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกสังเกต ฝึกนำเสนอ ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ ฝึกสร้างองค์ความรู้ โดยที่ครูเป็นผู้กำกับควบคุมดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน ให้กำลังใจ เป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมให้นักเรียนคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปัญหาที่กล่าวมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยมีรากฐานสำคัญมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ซึ่งอธิบายว่าพัฒนาการทางชีวปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวทางกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญามีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (Disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาพให้อยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (ทิตนา แวมณี, 2545) นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสืบเสาะหาความรู้ 5E มีจุดเด่น คือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เป็นการพัฒนาระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ แยกแยะ แก้ปัญหาด้วยตนเอง จนเกิด

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ขั้นตอน (5E) คือ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นประเมิน (Evaluation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

นอกจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) แล้ว ยังพบว่า มีเทคนิคการสอนอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกหลายอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้สนใจที่จะนำผังกราฟิกมาใช้ประกอบกับรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจแก่นสำคัญและสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่สำคัญเพื่อนำสู่การปฏิบัติได้ดีขึ้น ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกพัฒนามาจากการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel (1968 อ้างถึงใน ละมัย วงศ์แก้ว, 2556) ซึ่งกล่าวโดยสรุปว่า การที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้าสู่โครงสร้างทางปัญญาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถลงความรู้อะไรและจัดลำดับความคิดเพื่อเชื่อมโยงความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผังกราฟิกเป็นแผนผังทางความคิดประกอบไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้น ๆ ผังกราฟิกเป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเนื้อหาสาระหรือข้อมูลอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย นอกจากนี้ใช้ในการประมวลความรู้หรือจัดความรู้ดังกล่าวแล้ว ในหลายกรณีที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มหรือสร้างความคิดขึ้น ผังกราฟิกยังเป็นเครื่องมือทางการคิดได้ดี เนื่องจากการสร้างความคิดซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมอยู่ในสมองจำเป็นต้องมีการแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม ผังกราฟิกเป็นรูปแบบของการแสดงออกของความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจนและอย่างประหยัดเวลา การใช้ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ 4 ประการด้วยกัน (Bromley et. al., 1995) ดังนี้ 1) การแยกแยะข้อมูล เพื่อให้เห็นองค์ประกอบหลักที่เชื่อมโยงกันอย่างชัดเจนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น 2) หากสมองมีการจัดโครงสร้างความรู้ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบจะช่วยเรียกความรู้เดิมที่อยู่ในโครงสร้างทางปัญญาออกมาใช้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น 3) ผังกราฟิกแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบหลักของเรื่อง มีลักษณะเป็นภาพซึ่งง่ายต่อการที่สมองจะจดจำมากกว่าข้อความที่ติดต่อกันยืดยาว 4) การใช้ผังกราฟิกซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งภาพและข้อความสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง (Active learning) เนื่องจากผู้เรียนจะต้องมีทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน คิด จึงจะสามารถจัดทำผังกราฟิกออกมาได้ นอกจากนี้ จตุพร วงศ์สม และ พงษ์ศักดิ์ แป้นแก้ว (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มจากก่อนเรียนคิด

เป็นร้อยละ 83.21 โดยมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความสามารถในการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 35.41 และยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนเพิ่มจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 55.60 และยังสอดคล้องกับ อุไรวรรณ ปานิสงค์, จิต นวนแก้ว และสุมาลี เลี่ยมทอง (2560) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0.5

จากการสำรวจสภาพปัญหาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้ทำการสอน ด้วยการสังเกตการสอนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถทำแบบฝึกหัดได้ และไม่สามารถตอบคำถามในชั้นเรียนได้หลังจากที่ครูได้สอนไปแล้ว นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในชั้นวิเคราะห์เพื่อการลงข้อสรุป หลังจากการทำกิจกรรมการทดลอง จากการนำเสนอผลการทดลองหน้าชั้นเรียน หรือการสรุปผลการทดลองทำกิจกรรม ดังนั้น จึงเป็นจำเป็นต้องที่นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านนี้ เพื่อตอบรับกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสนใจนำรูปแบบการสอนโดยใช้เทคนิคแผนผังกราฟิกเข้ามาช่วยเสริมในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) วิชาวิทยาศาสตร์โดยเลือกเนื้อหาเรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง มาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อประเมินพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ภายหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Fitz-Gibbon, 1987) ซึ่งมีรูปแบบวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	การจัดกระทำ	ทดสอบหลังเรียน
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนเรียน (pre-test)
X	หมายถึง	การจัดการเรียนรู้
T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังเรียน (post-test)

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 14 ห้องเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 630 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) มีหน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน โดยสุ่มมา 1 ห้องเรียน ด้วยวิธีการจับสลาก ผลการสุ่มได้ ห้องเรียน ม.2/11 ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 45 คน โดยมีนักเรียนเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 48.88 และเพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 51.12

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 เครื่องมือ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก และ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแต่ละชนิดดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

2) ศึกษารายวิชา และหน่วยการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี

3) ศึกษารายละเอียดเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วยเนื้อหาอยู่ดังนี้ โครงสร้างภายในโลกและการเปลี่ยนแปลงบนผิวโลก ดิน ชั้นหน้าตัดดิน แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน ภัยธรรมชาติจากน้ำท่วม แผ่นดินถล่ม การกัดเซาะชายฝั่ง หลุมยุบ และแผ่นดินทรุด

4) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่าง

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก และเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.25$, $SD = 0.16$)

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง

2) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษา โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบทั้ง 20 ข้อ มีค่า ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00

4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่ห้องเรียนที่ทำการทดลองจริง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร KR20 พบว่า มีค่าความเที่ยงของแบบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 และมีค่าความยาก (p) ของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.28 – 0.72 ซึ่งถือว่าทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้ และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์คุณภาพขั้นต่ำ คือ 0.20 ดังนั้น สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

5) จัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ทดสอบความรู้ก่อนเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตรวจให้คะแนนและบันทึกผลคะแนนของนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้ โดยบันทึกไว้ในโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสังคมศาสตร์

2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง จำนวน 6 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

3) เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มเดิม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ฉบับเดิม และทำการเก็บรวบรวมบันทึกคะแนนไว้ในโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสังคมศาสตร์

4) นำผลคะแนนที่ได้จากวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติทดสอบต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที่แบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-Test for Dependent Samples) (ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1)

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที่แบบ 1 กลุ่ม (One Samples t-Test) (ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2)

3) ประเมินพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ภายหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการคำนวณคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อน

เรียนและหลังเรียน (ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3) โดยใช้สูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

$$\text{คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน}} \times 100$$

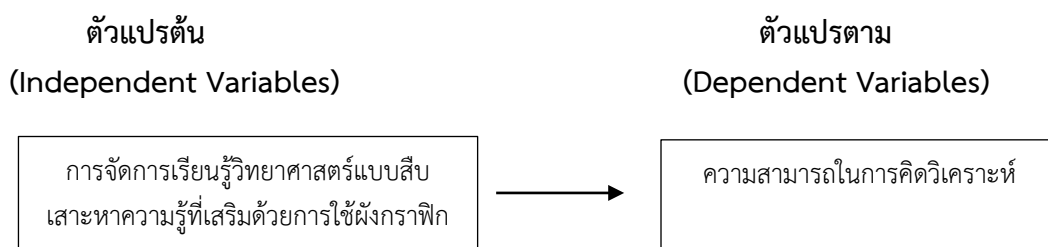
จากนั้นแปลความหมายคะแนนตามเกณฑ์ระดับพัฒนาการ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์คะแนนพัฒนาการเทียบระดับพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ
76 – 100	พัฒนาการระดับสูงมาก
51 – 75	พัฒนาการระดับสูง
26 – 50	พัฒนาการระดับกลาง
0 – 25	พัฒนาการระดับต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	n	คะแนนเต็ม	M	SD	t	p
ก่อนเรียน	45	20	8.96	1.88	22.61*	0.00
หลังเรียน	45	20	14.71	1.82		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05.

จากตารางที่ 3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.96 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.80 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาคะแนนหลังเรียน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.71 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.55 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก ($M = 14.71$, $SD = 1.82$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 8.96$, $SD = 1.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ (ร้อยละ 70)	คะแนนเฉลี่ย (M)	ร้อยละของคะแนน	SD	t	p
--------	-----------	-------------------	-----------------	----------------	----	---	---

ความสามารถในการ คิดวิเคราะห์	20	14	14.71	73.55	1.82	2.63*	0.01
---------------------------------	----	----	-------	-------	------	-------	------

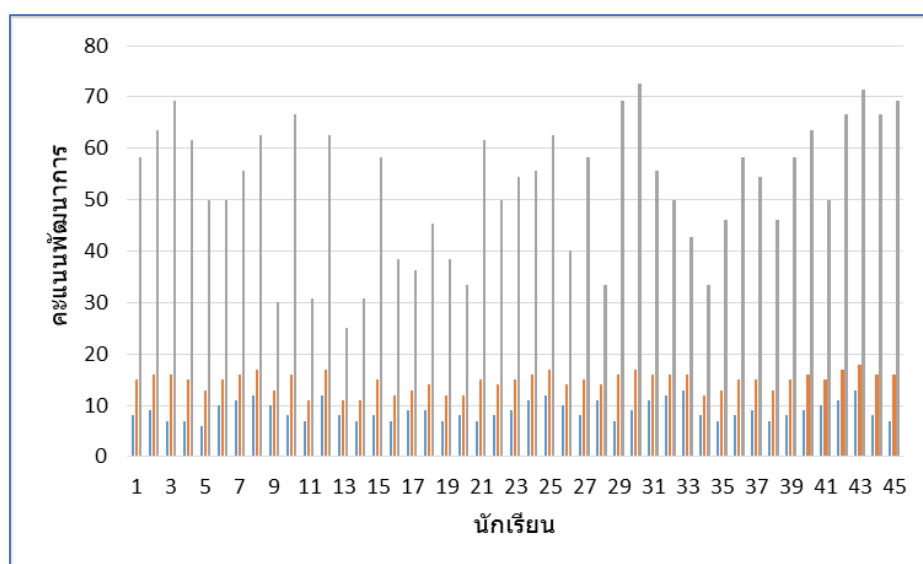
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.71 คิดเป็นร้อยละ 73.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 14 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการประเมินพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ภายหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ลำดับ ที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	คะแนน พัฒนา การ สัมพั ทธ์	ระดับ พัฒนา การ	ลำดับ ที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	คะแนน พัฒนา การ สัมพั ทธ์	ระดับ พัฒนา การ
1	8	15	58.33	สูง	24	11	16	55.56	สูง
2	9	16	63.64	สูง	25	12	17	62.50	สูง
3	7	16	69.23	สูง	26	10	14	40.00	กลาง
4	7	15	61.54	สูง	27	8	15	58.33	สูง
5	6	13	50.00	กลาง	28	11	14	33.33	กลาง
6	10	15	50.00	กลาง	29	7	16	69.23	สูง
7	11	16	55.56	สูง	30	9	17	72.73	สูง
8	12	17	62.50	สูง	31	11	16	55.56	สูง
9	10	13	30.00	กลาง	32	12	16	50.00	กลาง
10	8	16	66.67	สูง	33	13	16	42.86	กลาง
11	7	11	30.77	กลาง	34	8	12	33.33	กลาง
12	12	17	62.50	สูง	35	7	13	46.15	กลาง
13	8	11	25.00	กลาง	36	8	15	58.33	สูง
14	7	11	30.77	กลาง	37	9	15	54.55	สูง
15	8	15	58.33	สูง	38	7	13	46.15	กลาง

ลำดับ ที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	คะแนน พัฒนา การ สัมพั ทธ์	ระดับ พัฒนา การ	ลำดับ ที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	คะแนน พัฒนา การ สัมพั ทธ์	ระดับ พัฒนา การ
16	7	12	38.46	กลาง	39	8	15	58.33	สูง
17	9	13	36.36	กลาง	40	9	16	63.64	สูง
18	9	14	45.45	กลาง	41	10	15	50.00	กลาง
19	7	12	38.46	กลาง	42	11	17	66.67	สูง
20	8	12	33.33	กลาง	43	13	18	71.43	สูง
21	7	15	61.54	สูง	44	8	16	66.67	สูง
22	8	14	50.00	กลาง	45	7	16	69.23	สูง
23	9	15	54.55	สูง					
เฉลี่ย							14.71	52.39	กลาง

ภาพที่ 2 กราฟแสดงคะแนนก่อนเรียน คะแนนหลังเรียน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของ
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ที่มา: การสังเคราะห์จากผู้วิจัย

จากตารางที่ 5 และภาพที่ 2 ผลการประเมินพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ภายหลังจากจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 45 คน ด้วยคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับกลาง (มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ เท่ากับ 52.39) และเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการเป็นรายบุคคลจากคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับสูง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 หรือประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมด รองลงมา มีคะแนนพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.45

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัย ที่พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการเชื่อมโยงขององค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ อีกทั้งสร้างความสนุกสนานและท้าทายความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจดจำได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของ จตุพร วงศ์สม และ พงษ์ศักดิ์ แป้นแก้ว (2559) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.21 และยังสอดคล้องกับ นุชนาถ สิงหา (2554) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ร่วมกับเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์ เรื่อง ไฟฟ้าเคมี ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ร่วมกับเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์เรื่อง ไฟฟ้าเคมี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิก คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5E) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญในการถ่ายโอน

การเรียนรู้และการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ครูทราบว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานในเรื่องที่จะเรียนเป็นอย่างไร และสามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียนได้ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ผ่านการทำกิจกรรมการทดลอง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากนักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติจริง มีการวางแผน สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถสรุปเป็นความรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับ ประสาท เนืองเฉลิม (2558) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสมาช่วยในการแก้ปัญหาผ่านการเลือกกิจกรรมการทดลองที่เหมาะสม จะเป็นการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ การที่ผู้วิจัยได้นำเอาแผนผังกราฟิกมาใช้ในการจัดกิจกรรมในชั้นอธิบายและลงข้อสรุป ขยายความรู้ และชั้นประเมินผล ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระบบความคิดและความจำที่มาจากความเข้าใจ ซึ่งเป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ of นักเรียน ทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 70

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับกลาง และเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการเป็นรายบุคคลจากคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 52.39 ส่วนที่เหลือมีพัฒนาการอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการสอนที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้เดิมในขั้นตอนแรกของการสอนทุกครั้ง จึงอาจทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการนำผังกราฟิกมาช่วยในการจัดระบบความคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนมากขึ้น จึงอาจส่งผลทำให้มีคะแนนพัฒนาการของความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ แต่ทั้งนี้ เนื่องจากในการประมาณค่าคะแนนพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ มีผู้เสนอสูตรคำนวณแตกต่างกันตามแนวคิดและการออกแบบวิธีการวัด หากเลือกใช้สูตรหรือแนวคิดที่ต่างกัน ผลการประเมินอาจมีความแตกต่างกันได้ สำหรับสูตรการคำนวณที่ง่ายและน่าเชื่อถือ เป็นสูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ที่เสนอโดยศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ในงานวิจัยนี้ มีข้อดี คือ สามารถแก้ปัญหาอิทธิพลเพดาน (ceiling effect) ได้ เนื่องจากการคำนวณคะแนนพัฒนาการของผู้เรียน คือ พิจารณาจากคะแนนที่เพิ่มขึ้น หรือผลต่างของคะแนนที่ได้จากการวัดครั้งแรกและการวัดครั้งหลัง จึงมักประสบปัญหาจากอิทธิพลของเพดาน เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถสูง โดยเฉลี่ยแล้วจะมีคะแนนการวัดครั้งแรกที่สูงกว่ากลุ่มอ่อน ดังนั้น เมื่อมีการวัดครั้งหลัง โอกาสที่คะแนนครั้งหลังถูกกำหนดโดยเพดาน (คะแนนเต็ม) ทำให้คะแนนที่เพิ่มขึ้น (ผลต่าง) ของกลุ่มเก่งมีแนวโน้มที่จะต่ำกว่ากลุ่มอ่อน ดังนั้น การใช้สูตรนี้ในการคำนวณคะแนนพัฒนาการถือว่ามีความยุติธรรมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน และต้องมีการจัดเตรียมแหล่งข้อมูลให้นักเรียนสืบค้นอย่างเพียงพอ

1.2 ครูควรจะอธิบายวิธีการใช้ผังกราฟิกแต่ละรูปแบบให้นักเรียนได้เข้าใจก่อน เพราะจะทำให้นักเรียนสื่อสารและนำเสนอออกมาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผังกราฟิกแต่ละรูปแบบ

1.3 การจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ครูควรเน้นให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมต่อการทำกิจกรรม

1.4 ครูไม่ควรจำกัดเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นมากเกินไป อาจใช้เวลาในห้องเรียนเพิ่มเติมจะเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกับเนื้อหาอื่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

จตุพร วงศ์สม และ พงษ์ศักดิ์ แป้นแก้ว. (2559). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เสริมด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบัณฑิตวิจัย*. 7(2), 42- 59.

ธีรนนท์ ไกรเลิศ. (2563). *ผังกราฟิก (Graphic Organizers) กับการพัฒนาความสามารถด้านการคิด*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2563, จาก http://www.kbtc.ac.th/KM/files/14031410101928989_18070414140346.pdf.

นุชนาท สิงหา. (2554). *ผลการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ร่วมกับเทคนิคการจัดแผนผังโน้ตค้นเรื่อง ไฟฟ้าเคมีที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2564, จาก http://esd.kps.ku.ac.th/kukconference/img/gallery/article_9/pdf/o_edu09.pdf.

- ประสาท เนืองเฉลิม. (2558). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2557). *คิดวิเคราะห์: สอนและสร้างได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ละมัย วงคำแก้ว. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 5(12), 97-107.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไรวรรณ ปานีสงค์ จิต นวนแก้ว และสุมาลี เลี่ยมทอง (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 11(1), 134 – 147.
- Bromley, K., Irwin-De Vitis, L., and Modlo, M. (1995). *Graphic Organizers: Visual Strategies for Active Learning*. New York: Scholastic Professional Books.
- Fitz - Gibbon and Carol, T. (1987). *How to Design a Program Evaluation*. Newbury Park: Sage.

การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษาในรายวิชาการวางแผน
อัตรากำลังคน และการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ

A Study of The Behavior of Students not Submitting Assignments in
The Manpower Planning and The Welfare and Compensation
Administration Courses

รุ่งอรุณ กระแสสินธุ์¹ ไกลรุ่ง กระแสสินธุ์² จิราพร คั่นซัง³ ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร⁴

Rungarun Khasasin, Kairung Khasasin, Jirapon Kunchung, Tatchapong Sattabut

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษา และ 2) ค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 68 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ t-test ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษาในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคน และการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ โดยทำการเรียงลำดับจากสาเหตุที่สำคัญที่สุดจนถึงสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้ ลำดับที่ 1 นักศึกษาติดทำงานมอบหมายในรายวิชาอื่นๆ รองลงมาลำดับที่ 2 งานที่ได้รับมอบหมายไม่น่าสนใจ และลำดับที่ 3 งานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป และสาเหตุที่สำคัญน้อยที่สุดคือ งานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อทำเสร็จแล้วหายและนักศึกษาไม่มีอุปกรณ์หรือ

Received: 2021-03-09 Revised: 2021-04-28 Accepted: 2021-05-02

¹ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration Thai-Nichi Institute of Technology, Corresponding Author e-mail: lek_runarun@yahoo.co.th, rungarun@tni.ac.th

² คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี Faculty of Administration and Accounting, Pathumthani University, e-mail address : kairung2011@yahoo.com

³ คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น Bachelor of Public Administration Western University, e-mail address : wtu.jirapon@gmail.com

⁴ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา Faculty of Management Science Bansomdejchaopraya Rajabhat University e-mail address : tatchapong.s@hotmail.com

คอมพิวเตอร์ในการทำงานมอบหมาย และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษา นั่นคือ นักศึกษาต้องบริหารจัดการเวลาในการทำงานมอบหมายของตนเองให้ดีกว่านี้ และการจัดเก็บงานมอบหมายควรจัดเก็บไว้ในหลายรูปแบบหรือนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการจัดเก็บเพื่อป้องกันการสูญหาย ในส่วนของอาจารย์ผู้สอนควรมอบหมายงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรายวิชาที่สอน รวมถึงให้เวลาในการจัดทำงานมอบหมายให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการส่งงานมอบหมายของนักศึกษาไม่ทันตามกำหนด

คำสำคัญ (Keyword): พฤติกรรมการไม่ส่งงาน; งานมอบหมาย

Abstract

This research aimed to study the reasons of students not submitting assignments and 2) find solutions to solve the problem of not submitting assignments of students. The researchers collected data from a sample group of students who enrolled in the manpower planning and the welfare and compensation administration courses in the 2nd semester, the academic year 2562, 68 students using purposive sampling. The study tools were questionnaires. The statistics used for data analysis are the descriptive statistics: percentage, mean and standard deviation and the inferred statistics: t-test. The order is sorted from the most important cause to the most important cause as follows: 1) Students caught on assignment in other courses, 2) The assignments are not interesting, 3) over-committed work. The least important cause is the assignment when it was done was lost and students do not have equipment or computers to do assignments. The solution to the problem of students not submitting assignments is students must better manage their time when working on assignments and Archived assignments should be stored in a variety of formats or brought in an information system to help prevent their loss. As for the teaching staff, assignments should be appropriate and consistent with the courses taught. Including appropriate time to organize assignments to prevent students from failing to meet the deadline.

Keyword: Behavior of not Submitting Assignments; Assignment

บทนำ (Introduction)

การศึกษาถือเป็นหัวใจที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ ดังที่รุสโซ (Jean Jacques Rousseau. 1976 : 168) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า พืชเติบโตด้วยการเพาะปลูก มนุษย์จะเจริญงอกงามได้ด้วยการศึกษา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบันส่วนใหญ่จะแบ่งคะแนนออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ และคะแนนส่วนใหญ่จะเป็นคะแนนเก็บที่ได้จากการส่งงานซึ่งเป็นงานมอบหมายของอาจารย์ผู้สอนให้กับนักศึกษา ซึ่งมีผลต่อการวัดและประเมินผลการเรียนในปลายภาคเป็นอย่างมาก ดังนั้นการให้นักศึกษาทำงานมอบหมาย และทำการบ้านส่งอาจารย์ผู้สอนนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนในแต่ละวิชา จากการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ พบว่าเมื่ออาจารย์ผู้สอนทำการสอนผ่านไป แล้วให้การบ้านหรืองานมอบหมายไปทำ นักศึกษาที่ไม่ค่อยส่งงานมอบหมายหรือส่งงานมอบหมายล่าช้ามีค่อนข้างมาก อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเทอมดังกล่าวไม่น่าสนใจและไม่ดึงดูดใจนักศึกษาในการเรียนและการทำงานมอบหมายเท่าที่ควร ดังนั้นการให้นักศึกษาทำการบ้านหรืองานมอบหมาย เป็นการทบทวนความรู้ในห้องเรียน ช่วยเพิ่มพูนทักษะ พัฒนาความรู้ และความสามารถของนักศึกษาให้มากขึ้นจากที่เรียนในห้องเรียน ซึ่งการให้นักศึกษาทำการบ้านหรืองานมอบหมาย ยังเป็นการทบทวนเนื้อหาในบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้วให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และเป็น การเตรียมความพร้อมที่จะเรียนเนื้อหาในบทเรียนถัดไป การบ้านหรืองานมอบหมาย ช่วยสร้างโอกาสให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้เห็นพฤติกรรมและได้ติดตามดูแลการเรียนของลูกหลานอีกด้วย นอกจากนี้การที่นักศึกษามีการบ้านหรืองานมอบหมาย จะทำให้ลดเวลาในการไปทำเรื่องอื่นที่ไม่ได้ประโยชน์ หากนักศึกษาไม่ทำการบ้านหรืองานมอบหมาย หรือไม่ส่งการบ้านหรืองานมอบหมาย ตามกำหนดจะส่งผลต่อผลการเรียนของนักศึกษาทำให้เรียนไม่ผ่าน เนื่องจากไม่ได้ทบทวนหรือทำความเข้าใจในเนื้อหา เมื่อนักศึกษาไม่ได้ทำการบ้านหรืองานมอบหมาย หรือไม่ตั้งใจเรียนอย่างต่อเนื่องจึงไม่เข้าใจเนื้อหา (นิภาพรรณ เจริญกุล. 2559) สาเหตุการไม่ส่งการบ้านหรืองานมอบหมาย อาจเกิดมาจากครอบครัว เช่น นักศึกษาต้องช่วยเหลืองานที่บ้านจนไม่มีเวลาที่จะทำงานส่งอาจารย์ผู้สอน หรือสาเหตุอื่นๆ เช่น คุณพ่อคุณ

แม่ทะเลาะกันทำให้นักศึกษาไม่มีจิตใจจะมาเรียนหรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน สถานที่ ชุมชนที่อยู่อาศัยรบกวนสมาธิในการทำการบ้านหรืองานมอบหมาย สาเหตุที่มาจากอาจารย์ผู้สอน เช่น อาจารย์ผู้สอนอาจจะเคร่งครัดในการส่งการบ้านหรืองานมอบหมายเกินไป งานที่อาจารย์ผู้สอนให้ทำยากนักศึกษาก็ทำไม่ได้ ไม่เข้าใจจึงไม่กล้านำมาส่ง (วิชา ครุপিติ, 2557) และยังมีปัญหาอีกหลายอย่างที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นในสถาบันการศึกษาหรือในห้องเรียนก็ตาม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อตัวผู้เรียนหรือนักศึกษา ปัญหาเหล่านี้อาจเกิดจากตัวผู้เรียนเอง อาจารย์ผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้นหรือจะบอกว่าเกิดจากความทันสมัยหรือตามสมัยมากเกินไปก็ได้ การปรับระบบโครงสร้างการเรียนการสอนใหม่อาจส่งผลดีหรือผลเสียไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เทคโนโลยีที่ก้าวเข้ามาในชีวิตนักศึกษามากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาผลการเรียนตกต่ำและที่สำคัญผู้ปกครองยังมีส่วนในการเรียนนี้ด้วย การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนโยนภาระของนักศึกษามาที่สถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และมีกฎหมายคุ้มครองเด็กเกิดขึ้นทำให้การเรียนไม่สามารถที่จะเคร่งครัดได้อย่างสมัยก่อน (ชาญชาย กิจบำรุง, 2552)

ในส่วนของสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (ส.ท.ญ.) ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ก่อตั้งโดยสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) เมื่อปี พ.ศ. 2549 ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการจัดอบรมสัมมนาด้านเทคโนโลยีและการจัดการ การให้บริการสอบเทียบเครื่องมือวัดทางอุตสาหกรรม และวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม การจัดสอนภาษาต่างประเทศ การจัดพิมพ์หนังสือและวารสารทางด้านเทคโนโลยีและการจัดการใหม่ๆ และให้คำปรึกษาแก่สถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรม ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น เปิดหลักสูตรปริญญาตรีและปริญญาโท โดยมี 3 คณะที่บริหารหลักสูตรและดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ (Faculty of Engineering) คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ (Faculty of Information Technology) และคณะบริหารธุรกิจ (Faculty of Business Administration) สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่นได้จัดการเรียนการสอน(สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (ส.ท.ญ.), 2550). ตามหลัก Monodzukuri ซึ่งโมโนซุกุริ (Monodzukuri) เป็นวัฒนธรรมการผลิตสินค้าของญี่ปุ่นในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพโดยใช้ทักษะและเทคโนโลยี มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูง, ใช้ทั้งทักษะและเทคโนโลยี, สินค้าตอบสนองความต้องการของลูกค้า, ผลิตเองทุกกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ และมีการปรับปรุงการผลิตและสินค้าอย่างต่อเนื่อง (Kaizen) สำหรับการจัดการเรียนการสอนตามหลัก Monodzukuri จะเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างคนที่มีจิตวิญญาณโมโนซุกุริ (Hitozukuri) โดยอาศัยหลักการต่างๆ ดังต่อไปนี้ สร้างคนที่มีคุณภาพสูง มีทั้งทักษะ ความรู้ และเทคโนโลยี มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ คิดเป็นทำเป็น และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีใจรักและทุ่มเทในการสร้างผลงานที่ดีที่สุด มีการปรับปรุงการสอนการสร้างคนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่นได้นำหลัก Monodzukuri มาใช้ประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการ

สอน โดยมีแนวคิดหลักคือ “การลงมือปฏิบัติจริง” คณะ/สำนักวิชาจะต้องมีการกำหนดให้นักศึกษาได้ผลิตผลงาน/ชิ้นงานด้วยตนเอง ซึ่งถือได้ว่าในส่วนหนึ่งของการทำการบ้านหรืองานมอบหมายให้กับนักศึกษาทำทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบ Monozukuri (กฤษฎา วิสวธีรานนท์, 2557) ที่ให้นักศึกษาสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง และบ่อยครั้งที่จะเกิดปัญหาในรายวิชาต่างๆ ที่ทางผู้สอนได้ให้การบ้านหรืองานมอบหมายรวมถึงรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ผู้วิจัยพบปัญหาที่นักศึกษาบางคนไม่ส่งการทำการบ้านหรืองานมอบหมายตามเวลาที่กำหนด หรือส่งงานไม่ครบถ้วน เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพื่อหาสาเหตุการเกิดปัญหาในชั้นเรียนด้านพฤติกรรมการณ์ไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษา จนทำให้นักศึกษาไม่ส่งงานหรือส่งไม่ตรงตามกำหนดเวลาในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้กับสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ให้มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษา
2. เพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi-experimental Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 68 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคนและการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 68 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา รายวิชา ที่ลงทะเบียนเรียน

ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ไม่ส่งงานมอบหมาย โดยสร้างมาตรวัดระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 68 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 68 ชุด คิดเป็น 100%

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

5.1 การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ระบุไว้

5.1.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

5.1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

5.1.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ จำนวน (n) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ ใช้การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ f-test (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษาในรายวิชาการวางแผน

อัตรากำลังคน และการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ไม่ส่งงานมอบหมาย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนและร้อยละของนักศึกษาไม่ส่งงานมอบหมายในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคน และการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ จำแนก ได้ดังนี้ จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 69.12 เป็นเพศชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.44 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้ตอบที่มีอายุ 20 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 45.59 รองลงมาเป็นผู้ตอบที่มีอายุ 21 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 27.94 และน้อยที่สุดเป็นผู้ตอบที่มีอายุ 23 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.95 จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 54.51 และ ชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 45.49 จำแนกตามรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน ส่วนใหญ่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 54.51 และรายวิชาการวางแผนกำลังคน มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 45.49

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่ไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด

สาเหตุของการไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	S.D.	ลำดับที่
1.งานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป	2.56	51.20	0.841	3
2.งานที่ได้รับมอบหมายยาก ทำไม่ได้	2.38	47.60	0.936	6
3.งานที่ได้รับมอบหมายไม่น่าสนใจ	2.78	55.60	1.106	2
4.ผู้สอนให้เวลานักศึกษาทำน้อยเกินไป	2.13	42.60	0.869	8
5.ผู้สอนอธิบายคำสั่งเร็วเกินไป	2.40	48.00	1.116	4
6.นักศึกษาไม่เข้าใจคำสั่งที่ผู้สอนสั่ง	2.22	44.40	0.997	7

สาเหตุของการไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	S.D.	ลำดับที่
7.งานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อทำเสร็จแล้วหาย	1.73	34.60	0.963	10
8.นักศึกษาไม่มีอุปกรณ์หรือคอมพิวเตอร์ในการทำงาน	1.73	34.60	0.889	10
9.นักศึกษาติดทำงานในรายวิชาอื่นๆ	3.16	63.20	1.331	1
10.นักศึกษาติดเล่นเกมส์หรือโทรศัพท์มือถือ	2.29	45.80	1.199	5
รวม	2.34	46.76	1.105	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาถึงสาเหตุของการไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด โดยทำการเรียงลำดับจากสาเหตุที่สำคัญที่สุดจนถึงสาเหตุที่สุด 3 อันดับดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 นักศึกษาติดทำงานในรายวิชาอื่นๆ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 63.20 ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 1.331) รองลงมา ลำดับที่ 2 งานที่ได้รับมอบหมายไม่น่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 55.60 ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 1.106) และลำดับที่ 3 งานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 51.20 ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.841) และสาเหตุที่สำคัญน้อยที่สุดคือ งานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อทำเสร็จแล้วหาย และนักศึกษาไม่มีอุปกรณ์หรือคอมพิวเตอร์ในการทำงาน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 34.60 ($\bar{X} = 1.73$, S.D. = 0.889) เท่ากัน

ส่วน 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ โดยเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะอื่นๆ	ความถี่ (f)
1. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอนกำหนดระยะเวลาการส่งงานมอบหมายให้ชัดเจน และลงโทษผู้ส่งงานมอบหมายล่าช้า	9
2. นักศึกษาต้องการให้มีช่องทางในการส่งงานมอบหมายหลากหลายช่องทาง เช่น ส่งผ่าน email หรือ Line เป็นต้น	8
3. นักศึกษาต้องการให้มีห้องสมุดออนไลน์สำหรับการสืบค้นงานมอบหมายที่เป็นความเฉพาะของวิชาทางด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์	6

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานมอบหมายของนักศึกษาในรายวิชาการวางแผนอัตรากำลังคน และการจัดการค่าตอบแทนและสวัสดิการ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ คือ

ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด พบว่าสาเหตุที่สำคัญของนักศึกษาต่อการไม่ส่งงานมอบหมายตามที่กำหนด โดยทำการเรียงลำดับจากสาเหตุที่สำคัญที่สุดจนถึงสาเหตุที่สุด 3 อันดับ ดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 นักศึกษาติดทำงานในรายวิชาอื่นๆ รองลงมา ลำดับที่ 2 งานที่ได้รับมอบหมายไม่น่าสนใจ ลำดับที่ 3 งานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ลำดับที่ 4 ผู้สอนอธิบายคำสั่งเร็วเกินไป ลำดับที่ 5 นักศึกษาเล่นเกม ลำดับที่ 6 งานที่ได้รับมอบหมายมีความยากมากจนบางครั้งทำให้นักศึกษาทำไม่ได้ ลำดับที่ 7 นักศึกษาไม่เข้าใจคำสั่งที่ผู้สอนสั่ง ลำดับที่ 8 ผู้สอนให้เวลานักศึกษาทำน้อยเกินไป และสาเหตุที่สำคัญน้อยที่สุดลำดับที่ 10 เท่ากัน คือ งานที่ได้รับมอบหมายเมื่อทำเสร็จแล้วหาย และ นักศึกษาไม่มีอุปกรณ์หรือคอมพิวเตอร์ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของมาโนชน เมธาพุมพิพงษ์สกุล (2561) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1.จากการศึกษาหาสาเหตุของพฤติกรรมของนักศึกษาที่ขาดความรับผิดชอบต่องานมอบหมาย พบว่า สาเหตุของการขาดพฤติกรรมความรับผิดชอบต่องานมอบหมายมาเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 64

ประกอบด้วยพฤติกรรมเกียจคร้านและไม่เห็นความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย และ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบในการทำงาน และ 2. จากการหาแนวทางแก้ไขและพัฒนา พฤติกรรมความรับผิดชอบต่องานมอบหมาย พบว่านักศึกษาในครั้งที่ 4 เป็นระยะตรวจสอบการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยไม่มีการกระตุ้น และการให้รางวัล มีเพียงการมอบหมายภาระงานให้ ตามปกติ (ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์) ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับ 5 ซึ่งหมายความว่ามีความ รับผิดชอบในระดับที่ดีมาก โดยผู้ส่งงานตามกำหนดคิดเป็นร้อยละ 93 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชุตติมา อารีย์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสาเหตุการไม่ส่งงาน/การบ้าน วิชา เศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาระดับชั้น ปวส. 2/1 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการไม่ส่งงาน/การบ้านโดยทำการเรียงลำดับจากสาเหตุที่นักศึกษาคิดว่าเป็นสาเหตุที่ สำคัญที่สุด จนถึงสาเหตุที่น้อยที่สุดเรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 คือ มีการบ้าน/งาน วิชาอื่นมากเกินไป ลำดับที่ 2 คือ งานยากเกินไป ครูผู้สอนไม่เคยติดตามทวงงาน/การบ้าน และ เปื่อไม่ยอมทำ และลำดับที่ 3 คือ รอให้เพื่อนในกลุ่มทำ ขาดความสามัคคีภายในกลุ่ม ลืมทำ และเล่นเกม/เล่นเฟส/เล่นไลน์/คุยโทรศัพท์กับเพื่อน และจากการศึกษาและวิเคราะห์ แบบสอบถามเมื่อแยกตามเพศเรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้ เพศหญิง ลำดับที่ 1 คือ มีการบ้าน/ งานวิชาอื่นมากเกินไป และเพศชาย ลำดับที่ 1 คือ งานยากเกินไป ครูผู้สอนไม่เคยติดตามทวง งาน/การบ้าน และเปื่อไม่ยอมทำ ลำดับที่ 2 คือ มีการบ้าน/งานวิชาอื่นมากเกินไป รอให้เพื่อน ในกลุ่มทำ ขาดความสามัคคีภายในกลุ่ม ลืมทำ และเล่นเกม/เล่นเฟส/เล่นไลน์/คุยโทรศัพท์กับ เพื่อน รวมถึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา ค่ายอด (2561) ที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 ภาคการศึกษา ที่ 2 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สาเหตุที่นักเรียนไม่ส่งงาน ตามกำหนด โดยทำการเรียงลำดับจากสาเหตุที่นักเรียนคิดว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดจนถึง สาเหตุที่น้อยที่สุด 3 อันดับดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 ไม่มีคอมพิวเตอร์ในการทำงาน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 78.37 ลำดับที่ 2 งานหาย ไม่ได้บันทึก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 67.56 ลำดับที่ 3 งานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 54.05

สรุปแล้วสาเหตุสำคัญที่นักศึกษามีพฤติกรรมการไม่ส่งงานมอบหมายตาม กำหนดเวลาที่อาจารย์กำหนด สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมของตัวนักศึกษาเอง เช่น พฤติกรรมการเล่นเกมส์ เล่น social media ต่างๆ เช่น Line Facebook เป็นต้น หรือการ ปล่อยปละละเลย เก็บงานไว้ทำภายหลังหรือใกล้กำหนดส่งจนถึงทำไม่ทัน และเกิดจากสาเหตุ อื่นๆ บ้าง เช่นการไม่เข้าใจคำสั่งที่อาจารย์สั่งและนักศึกษาไม่ถาม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

ส่วนของนักศึกษา

1. นักศึกษาแจ้งว่าอาจารย์ผู้สอนใช้เวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายค่อนข้างมากและเหมาะสม ทำให้นักศึกษาสามารถทำเสร็จก่อนเวลากำหนดส่ง
2. นักศึกษาต้องการให้สามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมายทางช่องทางออนไลน์ได้ช่วย แต่นักศึกษาบางคนก็เกรงว่าจะถูกคัดลอกผลงาน
3. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอนตรวจสอบความครบถ้วนของการส่งงาน และให้คะแนนอย่างโปร่งใส เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการตัดเกรด

ส่วนของอาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ผู้สอนควรลดภาระงานที่ให้นักศึกษาทำเป็นรายบุคคลหรืองานเดี่ยวลงและหากิจกรรมเสริมที่เป็นภาระงานที่เป็นรายกลุ่มเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน เพื่อที่นักศึกษาจะได้พัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง และนักศึกษาจะได้มีการพัฒนาพฤติกรรมด้านความสามัคคีที่มีต่อสังคมส่วนรวมหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนด้วย
2. จากการตรวจผลงานของนักศึกษาที่นำมาส่งตามกำหนดระยะเวลานั้นพบว่า นักศึกษาริบททำให้ภาระงานเสร็จตามกำหนดเวลาเพียงอย่างเดียว แต่นักศึกษาไม่ไตร่ตรองว่าภาระงานที่นำมาส่งนั้นถูกต้องและเรียบร้อยหรือไม่ นักศึกษาบางคนยังมีคำผิดในงานของตนเองค่อนข้างเยอะ และก่อนที่นักศึกษาจะนำมาส่งนักศึกษาควรตรวจสอบความเรียบร้อยของงานนั้นๆ ก่อนทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

อาจารย์ผู้สอนควรให้งานมอบหมายแก่นักศึกษาที่มีความหลากหลายมากกว่านี้ นอกเหนือจากใบงาน และรายงาน เช่นการนำ social media ที่เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาถนัดมาเป็นหนึ่งในงานมอบหมาย เพื่อที่จะได้พัฒนาทั้งทางด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อานมอบหมายแล้ว ยังได้พัฒนาทางด้านทักษะทางวิชาการให้แก่นักศึกษา ควรให้งานกลุ่มบ้างเพื่อดูความสามัคคีในหมู่คณะ และปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อนในชั้นเรียน รวมถึงการกำหนดตัวแปรดังกล่าวในงานวิจัยครั้งต่อไปจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมที่แท้จริงของนักศึกษามากขึ้น และผู้สอนสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กัลยา ค่ายอด. (2561). วิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมเรื่องการไม่ส่งงานของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1/2 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ.

ประจวบศิริพันธ์ : วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์.

กฤษดา วิทธีรานนท์. (2557). แนวทางการเรียนการสอนตามหลัก Monodzukuri. สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.

- ชาญชาย กิจบำรุง. (2552). สำนวนพฤติกรรมการณ์ไม่ส่งงาน/การบ้านของนักเรียนโรงเรียน
อาชีวศอนบอสโกบ้านโป่ง ระดับปวช.ปีที่ 3 ปีการศึกษา 1/2552 วิชางานนิวม
ติกลั. จังหวัดระยอง.
- ชุติมา อารีย์. (2561). วิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การศึกษาสาเหตุการไม่ส่งงาน/การบ้าน วิชา
เศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาระดับชั้น ปวส. 2/1 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ.
กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยอาชีวศึกษาเจริญพัฒนบริหารธุรกิจ.
- นิภาพรรณ เจริญกุล. (2559). การศึกษาสาเหตุการไม่ส่งการบ้านตามกำหนดในวิชาจิตวิทยา
เพื่อการพัฒนาตน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัย
สวนดุสิต ศูนย์ตรัง. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- มานอนน์ เมธาพุมพงษ์สกุล.(2561). วิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการณ์ไม่ส่งงาน
ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัย
เทคโนโลยีอรรณวิทย์พัฒนการ.
- วิชา ครุพิติ. (2557). เด็กไม่ส่งงานคือสัญญาณ เตือนครุ. สืบค้น 27 มีนาคม 2562, จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/366163>.
- Rousseau, Jean-Jacques. (1976). *On the General Will In The Political Theory*
Reader Edited by Paul Schumaker. Malden : Blackwell Publishing Ltd.

เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน
และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

A Comparative Study Performing of Phu Thai Ethnic Group of
Traditional and Kalasin College of Dramatic Arts

พินกาณจน์ สนสุนัน¹ กฤษณา วงศ์คำจันทร์²

Pinkarn Sonsunan, Kritsada Wongkhamchan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน 2) ศึกษารูปแบบการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ 3) เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ข้อมูลได้จากการรวบรวมเอกสารและภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ปรากฏชาวบ้านและบุคลากรวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ การสังเกตและการสนทนากลุ่ม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ นำเสนอผลงานการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ และใช้กรณีศึกษาสังเกตจากตัวอย่างในพื้นที่ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วยกลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ และกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์แบบพื้นบ้าน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 8 อำเภอ มีเพียง 6 อำเภอที่ยังคงอนุรักษ์การฟ้อนภูไทแบบพื้นบ้าน ส่วนอีก 2 อำเภอจะฟ้อนในช่วงงานบุญโดยมีคนจากหมู่บ้านอื่นเข้ามาต่อทำรำให้ ปัจจุบันฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ของชาวบ้านได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงให้มีแบบแผน 2) รูปแบบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาอนุรักษ์และปรับปรุง นำเอาท่าฟ้อนที่ได้แบบมาจากการฟ้อนของนางเทียมในการรักษาคนป่วย แล้วนำมาปรับทำให้มีความหมายและเกิดความสวยงาม มีรูปแบบในการถ่ายทอดการแสดง ประกอบดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย วิทยาลัยนำท่าฟ้อนมาปรับและเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นรูปแบบเกิดความสวยงาม คณะอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ ได้เรียบเรียง

Received: 2021-03-16 Revised: 2021-05-03 Accepted: 2021-05-04

¹ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Cultural Arts and Design, Graduate School of Khon Kean University. Corresponding Author e-mail: ananya.po@vru.ac.th

² คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Cultural Arts and Design, Graduate School of Khon Kean University

ทำรำขึ้นใหม่ ได้พัฒนาและปรับเปลี่ยนเนื้อร้องโดยการใส่คำร้องที่เป็นเนื้อร้องของชาวผู้ไทย สำเนียงของไทบ้าน มาเรียบเรียงใส่ดนตรี โดยเรียบเรียงเป็นวรรคตอนตามความสำคัญของเนื้อเพลง นำเอาเอกลักษณ์ สถานที่ สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ มาเรียบเรียงเป็นเนื้อร้องประกอบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์โดยใช้ทำนองลำภูไทเหมือนเดิม 3) เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์แบบพื้นบ้าน และแบบวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ มีทั้งความเหมือนและแตกต่าง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่1.ทำรำ ด้านที่2.การแปรแถวของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์จะมีด้วยกันถึง 5 แบบ ส่วนแถวของชาวบ้านนั้นจะมีอยู่1ถึง2ลักษณะแล้วจะไม่มี การแปรแถวระหว่างรำ ด้านที่3 ดนตรี วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์จะใช้วงดนตรีพื้นบ้านในการแสดง ส่วนชาวบ้านจะใช้การเปิดเครื่องเล่นซีดีและแผ่นซีดี เพลงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์แทนการเล่นดนตรีสด ส่วนที่เหมือนกันในการแสดงฟ้อนภูไทแบบชาวบ้านและแบบของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ นั่นก็คือ การแต่งกายและทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ ซึ่งการแต่งกาย ทำนองเพลง ภาษาที่ใช้ในลำประกอบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์นั้นได้แสดงให้เห็นว่าเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยได้ดีที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย; การแสดงแบบพื้นบ้าน; วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

Abstract

The objectives of this research were first) to study the traditional performance of the Thai ethnic group, second) to study the Thai ethnic group display patterns of Kalasin College of Dramatic Arts, and third) to compare the performance patterns of the Thai folk ethnic groups and Kalasin College of Dramatic Arts. The data was obtained by collecting documents and interviewing local scholars and personnel in Kalasin College of Dramatic Arts, observing and focusing group discussion. The data was analyzed qualitatively by the researcher. The research results were presented descriptively, analyzed and used case studies from local samples. The samples were selected by purposive sampling, including knowledgeable groups, practitioners, and stakeholders. The research results indicated that: 1) The traditional Phu Tai Kalasin dance form in all eight Kalasin provinces, there are only six districts still preserve the local Phu Thai dance. While, the other two districts dance during the merit-making ceremony,

with people from the other villages entering the dance for them. At present, the Phu Tai Kalasin dance of the villagers has developed a form of showing a pattern.

2) The Phu Tai Kalasin dance of Kalasin College of Dramatic Arts has been applied and improved by the college for conservation and improvement. The dance was adapted from dancing artificial woman in the treatment of the sick to adjust the posture to be meaningful, beautiful, with style in the expression of the performance and music was unique to the Thai ethnicity group. Furthermore, the college has adjusted and added the dance posture to create a beautiful style. The teachers of the Dramatic Arts Department recomposed, developed, and modified the lyrics by adding lyrics of Thai people with Thai Ban accent to compose, add music in punctuation according to the importance of the lyric. The uniqueness, landmarks, and tourist attractions in Kalasin Province were brought together as lyrics for the Phu Tai Kalasin dance performance using the same Phutai melody.

3) Comparing the Phu Tai Kalasin dance to the folk style and the Kalasin College of Dramatic Arts has similar and different aspects, which were: Aspect 1, The dance. Aspect 2, The row variation of Kalasin College of Dramatic Arts had five types. As for the villagers' rows, there would be 1 to 2 styles and, there would be no row variations between the dances. Aspect three Music, Kalasin College of Dramatic Arts used a folk band to perform. Villagers used the CD player and the Phu Tai Kalasin dance music CD player instead of playing live music. The same part of the Phu Thai dance performance, folk style and style of Kalasin College of Dramatic Arts was the dress and melody used for the Phu Tai Kalasin dance performance. The dress, melody, and language used in the Phutai Kalasin dance show were the symbols that best represent the Thai ethnic group.

Keywords: Thai ethnic group; traditional performance; Kalasin College of Dramatic Arts

บทนำ (Introduction)

กว่า 200 ปีมาแล้วที่ชาวผู้ไทยจากแคว้นสิบสองจุไทยซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน ได้อพยพเข้าสู่ดินแดนประเทศลาว โดยตั้งถิ่นฐานบริเวณเมืองวัง เมืองคำเกิด ต่อมาชาวผู้

ไทยได้เกิดการรบกับพม่า จึงได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และส่วนหนึ่งได้อพยพครอบครัวมาอยู่ในภาคอีสาน กระจ่ายอยู่ในหลายจังหวัด บริเวณรอบๆ เทือกเขาภูพาน สำหรับในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์มีชาวไทยอาศัยอยู่ 8 อำเภอ ชาวผู้ไทยเป็นกลุ่มชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2553) นอกจากภาษา การแต่งกาย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน วัฒนธรรม ความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์แล้ว ชาวผู้ไทยยังมีการฟ้อนรำและดนตรีที่มีท่วงทำนองที่เป็นเอกลักษณ์เช่นเดียวกัน

ชาวผู้ไทยในภาคอีสานปัจจุบัน ได้ตั้งถิ่นไปตามที่ต่างๆ และอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมประเพณีพิธีกรรมและวัฒนธรรมไปบ้างเพราะมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับชนกลุ่มอื่นๆ ปัจจัยที่สำคัญคือการเพิ่มจำนวนประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบใหม่ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้านเช่นการแต่งงานกับคนไทยกลุ่มอื่นๆ การพัฒนารูปแบบการประกอบอาชีพเป็นต้นดังนั้นจึงส่งผลทำให้มีการขยายแหล่งทำกินและหมู่บ้านออกไปเรื่อยๆ ชาวผู้ไทยส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่ใน จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มุกดาหาร สกลนครและมีบางส่วนของที่อาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง (สุรจิตต์ จันทรสชา, 2529) ชาวผู้ไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการฟ้อนรำที่เป็นเอกลักษณ์ นั่นคือ ฟ้อนภูไท

ต่อมาได้มีการก่อตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมนั่นก็คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อนุรักษ์ส่งเสริม สร้างสรรค์ สืบทอด พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทยทั้งนี้ เพื่อเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับมรดกของชาติ และมีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาช้านานหลายยุคหลายสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ความเป็นไทยอย่างแท้จริงให้ปรากฏแก่คนนาประเทศ ทั้งยังเป็นเครื่องหมายที่บ่งบอกถึงอารยธรรม ความเจริญรุ่งเรืองซึ่งมีมาแต่อดีตต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (สิริชัยชาญ พักจำรูญ, 2539) อีสานเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ของชาติไทยทั้งศิลปะและวัฒนธรรม ทำให้มีเรื่องราววิถีชีวิตจำนวนมาก สืบทอดต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา ตามลำดับ ทำให้สามารถผลิตบุคลากรด้านนาฏศิลป์ ดนตรี การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม รวมไปถึงศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรี และการแสดงพื้นบ้านภาคอีสาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งได้สร้างชื่อเสียงในด้านการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี เป็นที่ประจักษ์ตลอดมา ได้อนุรักษ์ สร้างสรรค์และจัดการ

แสดงเผยแพร่ต่อชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ไม่ต่ำกว่าแห่งละ 100 ครั้งต่อปี (กรมศิลปากร, 2549). และเป็นที่ประจักษ์ว่าวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ เป็นวิทยาลัยที่นำการแสดงที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ คือฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ ออกเผยแพร่ต่อชุมชนโดยได้รับความนิยมนอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ 1 ใน 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอีกวิทยาลัยหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งอบรม สั่งสอนให้ความรู้ด้านดนตรีนาฏศิลป์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมสำคัญของชาติ ในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะในพื้นที่อีสานตอนบน เน้นและส่งเสริมในเรื่องการเรียนการสอน การอนุรักษ์ สร้างสรรค์ เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานจนเป็นที่รู้จักแก่สาธารณชนทั่วไป ในด้านการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ นอกจากการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ แล้วยังได้มีการสร้างสรรค์การแสดงถึง 2 รูปแบบ คือ การสร้างสรรค์แนวอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยราชสำนัก และการแสดงพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในภาคอีสานโดยเฉพาะการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ได้สร้างสรรค์การแสดงโดยมีแนวคิดสอดคล้องกับสังคมและความเป็นอยู่ของชาวอีสาน โดยออกแบบการแสดงฟ้อนพื้นบ้านอีสานมากกว่า 30 ชุดการแสดง และจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่าการแสดงฟ้อนพื้นบ้านอีสานของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยมีแนวความคิดในการฟ้อน แบ่งออกเป็น 6 ประเภท (กรมศิลปากร , 2537)

การแสดงฟ้อนพื้นบ้านอีสานของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ที่นำออกเผยแพร่และได้รับความนิยมนอย่างต่อเนื่อง เป็นการแสดงฟ้อนที่มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของอีสาน ทั้งสิ้นมีขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ ได้นำวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และนำผลผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้เป็นเครื่องแต่งกาย และเครื่องดนตรีอีสานยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในด้านการแสดงพื้นบ้านอีสานให้คงอยู่ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ แต่เนื่องจากสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและนำเข้าวัฒนธรรมจากต่างชาติ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้สังคมและวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านอีสานได้รับผลกระทบตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ในปัจจุบันมักเป็นการผสมผสานตามแนวคิดของผู้สร้างและความสนใจของผู้ชม ดังนั้นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ควรมีแนวทางเพื่อให้สังคมได้ดำเนินไปโดยไม่ทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนรูปไปตามกระแสโลก ทั้งต้องปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมในแต่ละยุคสมัยเพื่อป้องกันมิให้ศิลปวัฒนธรรมอันดีสูญสลายไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาแนวความคิดและการสร้างสรรค์ฟ้อนพื้นบ้านอีสานของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์เพื่อเป็น

แนวทางให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ในการประดิษฐ์ทำรำที่คงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของชาติในอนาคตต่อไป ทั้งยังเป็นการยกระดับศิลปวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านอีสานที่มีคุณค่า และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะอนุรักษ์ด้วยการสร้างสรรค์มรดกทางวัฒนธรรมด้านการแสดงพื้นบ้านอีสานให้คงอยู่และสืบทอดต่อไปอย่างยั่งยืน

การฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์เป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกสนุกสนานของชาวผู้ไทยหรือที่เรียกว่า “ฟ้อน” การแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ชาวผู้ไทยแบบพื้นบ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีมานานและได้มีการพัฒนาทำรำมาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ได้นำเอาเอกลักษณ์ท่าฟ้อน ทำนองดนตรีของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ มาปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสวยงามมีการประดิษฐ์ทำรำ มีการแปลแถว เพื่อความสวยงาม ปัจจุบันฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ของชาวผู้ไทยก็ได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงให้มีแบบแผนมากขึ้นมีการเพิ่มท่ารำเข้าไปให้มีความหลากหลาย โดยได้รับการถ่ายทอดจากสถาบันต่างๆ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนโดยทางสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดได้เห็นถึงความสำคัญของการฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ จึงได้มีการส่งเสริมให้จัดการแสดงของชาวบ้านในงานต่างๆของจังหวัด เพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาเอกลักษณ์อันดีงามของชาวผู้ไทยให้คงอยู่สืบไป

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้านดั้งเดิมและแบบที่วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ นำมาสร้างสรรค์ เพื่อศึกษารูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้านดั้งเดิมว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลป กาฬสินธุ์อย่างไร ให้แก่คนรุ่นหลังและผู้สนใจได้ศึกษาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นระบบรวมทั้งเป็นการ ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษารูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
3. เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแนวทางและวิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรไว้ดังนี้ ประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ในการนี้ผู้วิจัยเลือกแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) ที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1.กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) แบ่งเป็นภาครัฐ (อาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์) จำนวน 8 คน และภาคเอกชน (ปราชญ์ชาวบ้าน) จำนวน 10 คน 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) ได้แก่ชาวบ้านในแต่ละอำเภอ จำนวน 22 คน นักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 5 คน และศิษย์เก่า จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อใช้เป็นแนวทางและบันทึกผลการสังเกตในการวิจัย โดยผู้วิจัยมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย

3.2 แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 แบบ

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interviews)

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นคำถามไว้อย่างแน่นอน เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูลและวิเคราะห์ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่วางไว้แล้ว โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องกับการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews)

เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ไม่จำกัดคำตอบ ให้ได้ข้อมูลกว้างและหลากหลาย ครอบคลุมประเด็นตั้งแต่ประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบัน รูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์

3.3.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

โดยเชิญผู้เข้าร่วมสนทนา เช่น กลุ่มชาวบ้าน คณะครู อาจารย์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประเด็นต่างๆ เกี่ยวข้องกับการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจคุณภาพเครื่องมือ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลยึดหลักข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายสามารถตอบคำถามการวิจัย ได้ตามที่กำหนดไว้ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ คือ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เรียงลำดับการเก็บข้อมูลดังนี้ 1. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล 2. ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 3. การเขียนรายงาน และการเผยแพร่ผลงาน

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาเรื่องเปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้านและวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ศึกษารูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน

ศิลปะการฟ้อนของชาวผู้ไท เดิมเป็นเรื่องราวของผู้ชายที่ฟ้อนเล่นกันในขบวนแข่ง และต่อมาจึงได้มีการฟ้อนเป็นรูปแบบขึ้น ฟ้อนผู้ไทยแบบพื้นบ้านจะมีลักษณะโดดเด่นในการใช้เท้า และมีอิสระในการเคลื่อนไหวในส่วนแขนและมือและยึดจังหวะกลองเป็นหลักในการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน แบบท่าฟ้อนมาจากการฟ้อนของนางเทียมในการรักษาคนป่วย แล้วนำมาปรับท่าให้มีความหมายและเกิดความสวยงามซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ การแสดงของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 8 อำเภอ มีเพียง 6 อำเภอที่ยังคงอนุรักษ์การฟ้อนผู้ไทยแบบพื้นบ้าน ส่วนอีก 2 อำเภอจะฟ้อนในช่วงงานบุญโดยมีคนจากหมู่บ้านอื่นเข้ามาต่อท่าทำให้ ปัจจุบันฟ้อนผู้ไทกาฬสินธุ์ของชาวบ้านได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงให้มีแบบแผนมากขึ้นมีการเพิ่มท่าเข้าไปได้มีความหลากหลาย ได้รับการถ่ายทอดจากสถาบันต่างๆ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนโดยทางสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดได้เห็นถึงความสำคัญของการฟ้อนผู้ไท จึงได้มีการส่งเสริมให้มีการแสดงของชาวบ้านในงานต่างๆของจังหวัด เจ้าอธิการอำนาจ ปิรปุณโณ, (4 เมษายน 2561) เพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาเอกลักษณ์อันดีงามของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยให้คงอยู่สืบไป

ลักษณะการแต่งกายของฟ้อนผู้ไทกาฬสินธุ์พบว่า ชาวผู้ไทยบ้านโนนมีลักษณะโดดเด่นในเรื่องเครื่องแต่งกายด้วยการทอผ้าแพรวาที่ใช้เป็นผ้าสไบ ซึ่งทอด้วยผ้าไหมและผ้าถุงไหมมัดหมี่ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดมาก นิยมใช้สีดำ แดง ซึ่งเป็นสีที่ได้จากธรรมชาติมามัดย้อมทอเป็นเครื่องแต่งกาย ชาวผู้ไทยบ้านโคกโก่งนิยมใช้ผ้าฝ้ายในการนุ่งห่ม เพราะสวมใส่สบาย ลักษณะลวดลายการทอผ้าสไบมีลักษณะเป็นลายขีด ผ้าถุงมัดหมี่ นิยมใช้สีครามหรือสีดำ ซึ่งได้จากสีธรรมชาติเช่นกัน ชาวผู้ไทยบ้านโนนสาวจะมีลักษณะคล้ายกับชาวผู้ไทยบ้านโนน โดยการใช้ผ้าแพรวาเป็นผ้าสไบเช่นเดียวกัน ผ้าถุงจะแตกต่างกันที่ลวดลาย ชาวผู้ไทยบ้านโคกโก่ง

นิยมทอลวดลายหมีตา ทรงผมมีลักษณะเหมือนกัน ทรงผมชาวผู้ไทยนั้นจะรวบขึ้นไปด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ตามถนัดโดยขมวดขึ้นไปเป็นปมและไม่ใช้อุปกรณ์ช่วยจึงเป็นสาเหตุทำให้มอยผมเทลงไปตามข้างแบบหลวมๆ บุญเม้ง ศรีศิริรินทร์, (10 เมษายน 2561)

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการฟ้อนภูไท ประกอบด้วย แคน พิณ กลอง ปี ปัจจุบันนี้ได้มีการพัฒนารูปแบบของเครื่องดนตรีเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดความไพเราะ แต่อย่างไรก็ดีชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ก็ยังคงอนุรักษ์เครื่องดนตรีแบบดั้งเดิมไว้ให้อนุชนรุ่นหลังและผู้สนใจได้เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวผู้ไทย แต่ด้วยยุคสมัยมีความเปลี่ยนแปลงไปเกิดวิวัฒนาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้แสดง นั่นก็คือเครื่องเล่นซีดีและแผ่นซีดี ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เมฆ ศรีกำพล, (1 พฤษภาคม 2561)

2. ศึกษารูปแบบการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

ฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ในช่วงแรกคณะครูที่สอนดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยการนำของนางเพ็ญจันทร์ เด่นยุกต์ ได้ออกเก็บข้อมูลแล้วนำมาอนุรักษ์และปรับปรุง โดยต่อทำฟ้อนจากนายบุญเม้ง ศรีศิริรินทร์ ชาวผู้ไทยบ้านโพน อำเภอดงคำมวง จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วนำท่าฟ้อนที่ได้แบบมาจากการฟ้อนของนางเทียมในการรักษาคนป่วย แล้วนำมาปรับทำให้มีความหมายและเกิดความสวยงาม มีรูปแบบในการถ่ายทอดการแสดงประกอบดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย วิทยาลัยนำท่าฟ้อนมาปรับและเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นรูปแบบเกิดความสวยงาม มาลินี แก้วเงิน, (18 เมษายน 2561). โดยมีนายเปลื้อง ฉายรัศมี นายชัยสิทธิ์ สนสุนัน เป็นผู้เรียบเรียงดนตรีทำนองภูไทกาฬสินธุ์จะแบ่งเป็น 2 แบบ แบบที่ 1 เป็นการบรรเลงประกอบการลำภูไท (ภูไทเลาะตูป) จะเป็นการบรรเลงไปเรื่อย ๆ แล้วแต่อารมณ์ของผู้บรรเลงและจะประกอบการลำเกี่ยวพาราตีระหว่างผู้หญิงและผู้ชายเดินทำนองไปเรื่อย ๆ ตามเนื้อร้องโดยจะมีเครื่องดนตรี ประกอบคือ แคน พิณ เป็นหลักในการบรรเลงเดินทำนองภูไท แบบที่ 2 ลายประกอบฟ้อนจะมีอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะใช้กับการฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์เป็นลายภูไทใหญ่ มีโน้ตเพลงกำกับกับเครื่องดนตรีเพื่อให้บรรเลงไปตามโน้ตเดียวกัน กลุ่มที่สอง ใช้กับการฟ้อนภูไทลงช่วง ในชุดการแสดงฟ้อนเข็นฝ้าย เป็นต้น ชัยสิทธิ์ สนสุนัน, (15 เมษายน 2561). ต่อคณะอาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ เป็นผู้เรียบเรียงท่าฟ้อนขึ้นใหม่และปรับเปลี่ยนการใส่ผ้าถุงจากการนุ่งคลุมเข้ามาเป็นนุ่งแบบยาว โดยได้เชิญนางฉวีวรรณ พันธุ (ดำเนิน) ศิลปินแห่งชาติ มาเป็นที่ปรึกษาในการจัดเรียบเรียงท่าฟ้อนขึ้นใหม่ โดยยังไม่มีเนื้อร้องประกอบ ต่อมาก็ได้พัฒนาและปรับเปลี่ยนให้มีเนื้อร้องโดยการใส่คำร้องที่เป็นเนื้อร้องของชาวผู้ไทย สำเนียงของไทบ้าน มาเรียบเรียงใส่ดนตรี ต่อมานางพรสวรรค์ พรดอนก่อและนางศิริวรรณ จันทร์สว่าง ได้ร่วมกันประพันธ์คำร้องขึ้นมาใหม่ โดยเรียบเรียงเป็นวรรคตอนตาม

ความสำคัญของเนื้อเพลง นำเอาเอกลักษณ์ สถานที่ สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ มาเรียบเรียงเป็นเนื้อร้องประกอบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์โดยใช้ทำนองลำภูไทเหมือนเดิม พรสวรรค์ พรตอнок, (1 เมษายน 2561)

การแต่งกายของฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์พบว่า จะแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านผู้ไทย หรืออาจเรียกได้ว่าชุดประจำเผ่าผู้ไทย มีเอกลักษณ์โดดเด่นสวยงาม สีสนเครื่องแต่งกาย จะเป็นโทนสีเข้มทั้งหมด สิ่งที่ช่วยเสริมให้ชุดนี้มีสีสันก็คือ ลวดลายของผ้าสไบแพรวาสีแดง แต่เดิมฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ในช่วงแรกจะนุ่งผ้าถุงสั้น ต่อมาคณะครูได้มีการประชุมเพื่อที่จะมีการปรับเปลี่ยนการแต่งกาย ให้เปลี่ยนจากการนุ่งผ้าถุงแบบสั้นมาเป็นการนุ่งยาวแทน เพื่อเพิ่มความงามในการแต่งกายมากขึ้น เรืองชัย นากลาง, (2 เมษายน 2561)

3. เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้านและวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

แนวคิดในการประดิษฐ์ท่าฟ้อนของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ที่ได้เข้าไปศึกษาข้อมูลจากชาวบ้านถึงการฟ้อนภูไทในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้สูงอายุ จึงได้ข้อมูลมาอย่างละเอียด เมื่อได้ข้อมูลมาครบแล้วก็นำข้อมูลมาปรึกษาหารือประชุมกันในหมวดสายวิชาฟ้อนรำ ตกลงกันจะเริ่มใช้ท่าไหนแล้วต่อด้วยท่าอะไรจึงจะเหมาะสมโดยลองปฏิบัติทำรำนั้น วิธีบรรจุท่ารำ อาจารย์มาลินี แก้วเงินและคณะ มีหลักการคิดประดิษฐ์ท่ารำ 3 วิธี คือ 1. ศึกษาจากของเดิมโดยต่อท่ารำจากชาวบ้านแล้วนำท่ารำนั้นมาปรับปรุง ให้เกิดความสวยงามมากขึ้น และได้จากแหล่งที่มีความรู้บ้าง 2. ประดิษฐ์ท่ารำขึ้นโดยการเลียนแบบธรรมชาติ 3. ประดิษฐ์ท่ารำจากภาพจำหลักโบราณ ในการคิดประดิษฐ์ท่าฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์นั้นได้ดึงเอาท่ารำบางท่าที่มีอยู่เดิมแล้วมาปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ให้มีความอ่อนช้อยสวยงามมากยิ่งขึ้นเพิ่มการแปรแถวให้มีความหลากหลายไม่น่าเบื่อ มาลินี แก้วเงิน, (18 เมษายน 2561). ต่อมาได้เพิ่มคำร้องที่เป็นเนื้อร้องของชาวผู้ไทย มาเรียบเรียงใส่ดนตรี เพื่อให้เกิดความไพเราะและมีเนื้อเพลงเชิญชวนให้ผู้ชมทราบสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีความน่าสนใจของผู้รับชมเพิ่มมากขึ้น พรสวรรค์ พรตอнок, (1 เมษายน 2561). ซึ่งมีความแตกต่างกับรูปแบบการแสดงแบบพื้นบ้านเป็นอย่างมากฟ้อนผู้ไทยแบบพื้นบ้านจะมีลักษณะโดดเด่นในการใช้เท้า และมีอิสระในการเคลื่อนไหวในส่วนแขนและมือและยึดจังหวะกลองเป็นหลักในการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน แบบท่าฟ้อนมาจากการฟ้อนของนางเทียมในการรักษาคนป่วย แล้วนำมาปรับท่าให้มีความหมายและเกิดความสวยงามซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่มีรูปแบบตายตัวว่าตามผู้นำที่พารายอยู่ด้านหน้า บุญเม้ง ศรีศิริรินทร์, (10 เมษายน 2561).

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเรื่องเปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 8 อำเภอ ชาวผู้ไทยมีศิลปะฟ้อนที่มีการพัฒนาการ ควบคู่กับความเจริญทางสังคมที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา จาก สังคมแบบชนกลุ่มที่มีการพบปะกันเฉพาะชนกลุ่มเดียวกัน มีการถ่ายทอดกระบวนการทางศิลปะการฟ้อนในแบบ ฉบับของชาวบ้านดั้งเดิมจึงก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของการฟ้อนที่บ่งบอกวิถีชีวิตแห่งอารยธรรมที่งดงามจนถึง ปัจจุบัน การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกสนุกสนานของชาวผู้ไทยหรือที่เรียกว่า “ฟ้อน” กล่าวคือเป็น กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระและเป็นไปอย่างธรรมชาติ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ศิลปะการฟ้อนของชาวผู้ไทย เดิมเป็นเรื่องราวของผู้ชายที่ฟ้อนเล่นกันในกระบวนซึ้งและต่อมาจึงได้มีการฟ้อนของผู้หญิงขึ้น ปัจจุบันฟ้อน ภูไทกาฬสินธุ์ของชาวบ้านได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงให้มีแบบแผนมากขึ้นมีการเพิ่มท่ารำเข้าไปให้มีความ หลากหลาย ได้รับการถ่ายทอดจากสถาบันต่างๆ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนโดยทางสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดได้เห็นถึงความสำคัญของการฟ้อนภูไท จึงได้มีการส่งเสริมให้มีการแสดงของชาวบ้านในงานต่างๆของจังหวัด เพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาเอกลักษณ์อันดีงามของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยให้คงอยู่สืบไป

สุนทรียภาพจะปรากฏออกมาในทางที่ดี งดงาม บรรเจิดบรรจง ไพเราะ เพราะพร้องอย่างสง่าผ่าเผย ประณีตเรียบร้อยคุณค่าทางด้านความงามของวรรณคดี ได้แก่ ความงาม ความไพเราะของคำ สำนวนโวหาร ความงามในด้านภาษาหรือเป็นความงามในเนื้อหาเรื่องราวสนุกสนานชวนติดตามและความงามด้วยจินตนาการ เช่นเดียวกับความงามที่ออกมาจากภายในและความงามภายนอกที่แสดงออกมาของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจ ความโอปออารี ที่ชาวผู้ไทยมีให้กับผู้อื่น การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาสำเนียงการแต่งกายที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ให้กับชนรุ่นหลัง สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นความงานที่ควรค่าแก่การรักษา

2. ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ การสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้านของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมสำคัญของชาติในจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดใกล้เคียง โดยได้มีการ

ประชุมวางแผนเพื่อออกหาข้อมูลนำมาเป็นข้อมูลดิบเพื่อประกอบการสร้างสรรค์ชุดการแสดง แต่ละชุดแนวคิดให้สอดคล้องกับสังคมและความเป็นอยู่ของชาวอีสาน นอกจากนี้ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ยังได้สร้างสรรค์ผลงานโดยได้นำแนวความคิดมาสร้างสรรค์และออกแบบทำรำเป็นชุดการแสดงและ ได้นำเสนอผลงานเพื่อผ่านนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยได้แก่ ฟ้อนไทภูเขา เชื้อทำนา ฟ้อนพัดอีสาน รำพนมรุ้ง ฟ้อนบันหม้อ ฟ้อนเซิ้งโปง ฟ้อนแพรวา กาฬสินธุ์ สาวกาฬสินธุ์ลำเพลิน ฟ้อนแอ่นดอกคูณ ฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ ฟ้อนนาริศรีอีสาน ฟ้อนนาฏลีลาฟ้าหยาด ฟ้อนเตี้ยหัวโนนตาล ฟ้อนไทพวน ฟ้อนแคน ฟ้อนเหยา ฟ้อนक्रमอง ฟ้อนละคร เป็นต้น

ฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ คณะครูของวิทยาลัยที่สอนดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยการนำของนางเพ็ญจันทร์ เต๋นยุตต์ ได้ออกเก็บข้อมูลแล้วนำมาอนุรักษ์และปรับปรุงเพื่อใช้ในการแสดงของวิทยาลัยเมื่อประมาณ ปี 2526-2527 จากนายบุญเมื่อง ศรีศิริพันธ์ ชาวผู้ไทยบ้านโนนอำเภอ คำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ต่อมารกรมศิลปากรมีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดสร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดงทั้งแนวอนุรักษ์และสร้างสรรค์เพื่อการนำเสนอผลงานที่เป็นรูปแบบและมีเอกสารหลักฐานปรากฏ จึงได้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลท่าฟ้อนของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยเพิ่มเติมในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการรวบรวมให้เป็นรูปแบบเดียวกันที่ บ้านโคกโก่ง อำเภอกุฉินารายณ์และบ้านโนนสว่าง อำเภอเขาวงและที่บ้านโนนอำเภอคำม่วง มาเรียบเรียงและประดิษฐ์เพิ่มเติมเพื่อให้ท่ารำมีความต่อเนื่องและเชื่อมต่อในแต่ละท่าใหม่ โดยในปี พ.ศ. 2537 และได้พัฒนา ปรับเปลี่ยนเนื้อร้องโดยการใส่คำร้องที่เป็นเนื้อร้องของชาวผู้ไทย สำเนียงของพื้นบ้าน มาเรียบเรียงใส่ดนตรี เพื่อให้เกิดความไพเราะ ให้มีความน่าสนใจของผู้รับชมเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อนำมาร้องดูแล้วก็เกิดความคิดที่ว่าหากนำมาเข้ากับการแสดงแล้วผู้ชมควรได้รับความรู้ ควบคู่ไปกับความสวยงาม แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย และกล่าวถึงสถานที่สำคัญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเป็นภาษาที่ฟังแล้วรู้เรื่องกันโดยทั่วไป หากใช้เป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมดผู้รับชมคงฟังไม่รู้เรื่อง และ เป็นเรื่องยากสำหรับผู้ขับร้องที่ไม่ได้เป็นชาวผู้ไทย จึงมีการประชุม เพื่อปรึกษาปัญหาร่วมกัน โดยให้มีการแต่งเนื้อร้องขึ้นใหม่ เมื่อนำเอาผลงานการแสดงชุดฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ไป แสดงที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย นางพรสวรรค์ พรดอนก่อ และนางศิริวรรณ จันทร์สว่าง ได้ร่วมกันประพันธ์คำร้องขึ้นมาใหม่ โดยเรียบเรียงเป็นวรรคตอนตามความสำคัญของเนื้อเพลง นำเอาเอกลักษณ์ สถานที่ สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ มาเรียบเรียงเป็นเนื้อร้องประกอบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ โดยใช้ทำนองลำภูไทเหมือนเดิม

การแต่งกายของพ่อนภูไทกาฬสินธุ์ พบว่า จะแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านผู้ไทย หรือ อาจเรียกได้ว่าชุดประจำ เผ่าผู้ไทย นอกเหนือจากการพ่อนผู้ไทยแล้ว ชาวผู้ไทยยังสวมชุดนี้ในงานสำคัญต่างๆ เช่น งานบุญ งานต้อนรับแขกผู้มาเยือนหรืองานพิธีการต่างๆชุดพื้นบ้านผู้ไทยเป็นชุดที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นสวยงาม สีเส้นเครื่องแต่งกาย จะเป็นโทนสีเข้มทั้งหมด สิ่งที่จะช่วยเสริมให้ชุดนี้มีสีสันก็คือ ลวดลายของผ้าสไบแพรวาสีแดง ซึ่งเป็นลายขีดสลับดอกสีขาวยาวบนผืนผ้า แต่เดิมพ่อนภูไทกาฬสินธุ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ในช่วงแรกนั้นจะนุ่งผ้าถุงสั้น ต่อมาคณะครูได้มีการประชุมเพื่อที่จะมีการปรับเปลี่ยนการแต่งกาย ให้เปลี่ยนจากการนุ่งผ้าถุงแบบสั้นมาเป็นการนุ่งยาวแทน เนื่องจากการนุ่งสั้นนั้นจะเป็นการนุ่งเพื่อการทำงาน การไปทำงานทำไร่ จึงเห็นควรให้เปลี่ยนมานุ่งผ้าถุงแบบยาวเพื่อเพิ่มความงามในการแต่งกายมากขึ้น

3. เปรียบเทียบรูปแบบการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยแบบพื้นบ้าน และวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

จากการศึกษารูปแบบการแสดงของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 8 มีเพียง 6 อำเภอที่ยังคงอนุรักษ์การพ้องภูไทแบบพื้นบ้าน ส่วนอีก 2 อำเภอจะพ้องในช่วงงานบุญโดยมีคนจากหมู่บ้านอื่นเข้ามาต่อทำรำให้ และในส่วนของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ได้เห็นความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ที่ได้เข้าไปศึกษาข้อมูลจากชาวบ้านถึงการพ้องภูไทในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้สูงอายุ จึงได้ข้อมูลมาอย่างละเอียด เมื่อได้ข้อมูลมาครบแล้วก็นำข้อมูลมาปรึกษาหารือประชุมกันในหมวดสายวิชาพ้องรำ ตกลงกันจะเริ่มใช้ท่าไหนแล้วต่อด้วยท่าอะไรจึงจะเหมาะสมโดยลองปฏิบัติทำรำนั้น วิธีบรรจุท่ารำ อาจารย์มาลินี แก้วเงินและคณะ มีหลักการคิดประดิษฐ์ท่ารำ 3 วิธี คือ 1. ศึกษาจากของเดิมโดยต่อท่ารำจากชาวบ้านแล้วนำท่ารำนั้นมาปรับปรุงให้เกิดความสวยงามมากขึ้น และได้จากแหล่งที่มีความรู้บ้าง 2. ประดิษฐ์ท่ารำขึ้นโดยการเลียนแบบธรรมชาติ 3. ประดิษฐ์ท่ารำจากภาพจำหลักโบราณ ในการคิดประดิษฐ์ท่าพ้องผู้ไทยกาฬสินธุ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์นั้นได้ดึงเอาท่ารำบางท่าที่มีอยู่เดิมแล้วมาปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ให้มีความอ่อนช้อยสวยงามมากยิ่งขึ้นเพิ่มการแปลแฉกให้มีความหลากหลายไม่น่าเบื่อ และได้เพิ่มคำร้องที่เป็นเนื้อร้องของชาวผู้ไทย สำเนียงของพื้นบ้าน มาเรียบเรียงใส่ดนตรี เพื่อให้เกิดความไพเราะ ให้มีความน่าสนใจของผู้รับชมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างกับรูปแบบการแสดงแบบพื้นบ้านเป็นอย่างมากพ้องผู้ไทยแบบพื้นบ้านจะมีลักษณะโดดเด่นในการใช้เท้า และมีอิสระในการเคลื่อนไหวในส่วนแขนและมือและยึดจังหวะกลองเป็นหลักในการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน แบบท่าพ้องมาจากการพ้องของนางเทียมในการรักษาคนป่วย แล้วนำมาปรับทำให้มีความหมายและเกิดความสวยงามซึ่งถือว่า

เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่มีรูปแบบตายตัวจะร่ำตามผู้นำที่พำราอยู่ด้านหน้า

รูปแบบการแสดงฟ้อนภูไทแบบชาวบ้านและรูปแบบการแสดงฟ้อนภูไทของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์มีความแตกต่างกันอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่1.ท่ารำ ท่ารำของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จะมีรูปแบบที่ตายตัวไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกครั้งที่ทำการแสดง ซึ่งแตกต่างจากแบบพื้นบ้านที่อาจจะมีการเปลี่ยนไปตามผู้นำหรือ ผู้ที่มารำหน้าขบวน เนื่องจากชาวบ้านไม่มีความชำนาญรำกันมากนักเล่นจะต้องมีผู้ที่คอยรำนำหน้าที่มีความเหมือนกัน ด้านที่2 การแปลแถวของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์จะมีด้วยกันถึง 5 แบบ เพื่อให้การแสดงไม่น่าเบื่อ ส่วนแถวของชาวบ้านนั้นจะมีอยู่1ถึง2ลักษณะแล้วจะไม่มีการแปลแถวระหว่างรำ แบบที่1 คือ แบบที่มีผู้นำอยู่ด้านหน้าเพื่อคอยรำนำผู้แสดงคนอื่นๆ แบบที่2 คือแบบที่ไม่มีผู้นำจะรำเป็นแล้วตอนเรียงหนึ่ง 2-3แถวแล้วแต่สถานที่ในการแสดง ด้านที่3 ดนตรี วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์จะใช้วงดนตรีพื้นบ้านในการแสดง ส่วนชาวบ้านจะการใช้การเปิดเครื่องเล่นซีดีและแผ่นซีดี เพลงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์แทนการเล่นดนตรีสด ส่วนที่เหมือนกันในการแสดงฟ้อนภูไทแบบชาวบ้านและแบบของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ นั่นก็คือ การแต่งกายและทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์ ซึ่งการแต่งกาย ทำนองเพลง ภาษาที่ใช้ในการแสดงฟ้อนภูไทกาฬสินธุ์นั้นได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยได้ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นำไปใช้เป็นแนวทางการศึกษา เปรียบเทียบท่าฟ้อนในจังหวัดกาฬสินธุ์ในอดีตกับการฟ้อนผู้ไทยกาฬสินธุ์ในยุคปัจจุบัน

1.2 นำข้อค้นพบไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้านอีสาน เพื่อเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการแสดงที่เป็นแบบดั้งเดิมในการแสดงชุดอื่นๆ

2.2 ควรมีศึกษาชุดแต่งการของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมศิลปากร. (2537). *นิตยสารศิลปากร เล่มที่ 6*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.
- กรมศิลปากร. (2549). *นิตยสารศิลปากร เล่มที่ 3*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.
- เจ้าอธิการอำนาจ ปรีบุญโน. (1 เมษายน 2561). พระสงฆ์. *สัมภาษณ์*.
- ชัยสิทธิ์ สนสนั่น. (15 เมษายน 2561). ปราชญ์ชาวบ้าน. *สัมภาษณ์*.
- เรืองชัย นากลาง. (2 เมษายน 2561). ครูชำนาญการพิเศษ. *สัมภาษณ์*.
- บุญเม้ง ศรีศิริรินทร์. (10 เมษายน 2561). ปราชญ์ชาวบ้าน. *สัมภาษณ์*.
- พรสวรรค์ พรดอนก่อ. (1 เมษายน 2561). ครูชำนาญการ. *สัมภาษณ์*.
- มาลินี แก้วเงิน. (18 เมษายน 2561). รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปปทุมธานี. *สัมภาษณ์*.
- เมฆ ศรีกำพล. (1 พฤษภาคม 2561). ปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีปี่พาทย์. *สัมภาษณ์*.
- เรืองชัย นากลาง. (2 เมษายน 2561). ครูชำนาญการพิเศษ. *สัมภาษณ์*.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2539). *วิวัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในการพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรจิตต์ จันทรสชา. (2529). ผู้ไทยพลัดถิ่น. *วารสารศิลปวัฒนธรรม*. 10(2), 68.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. (2553). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา*. กาฬสินธุ์: องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์.

การจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

Establishment and Implementation of the Project to Establish a Special Economic Development Zone-in Kanchanaburi

ณัชภัต รุ่งเรือง¹ วิจิตรา ศรีสอน² สันฐาน ชยอนันท์³

Nutchapat Rungrueang, Wijittra Srisorn, Sunthan Chayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการจัดตั้งและการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงการเสนอแนวทางตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เจาะลึก ตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 20 คน โดยพบว่า โครงการดังกล่าวจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมหรือพื้นที่การค้า ภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ การประกอบอุตสาหกรรม แต่ละประเภท รวมไปถึงสาธารณูปโภคหลัก ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดตั้งและการดำเนินการ พบปัญหาในเรื่องของเงินไขเวลาในการก่อสร้าง การปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่จากธุรกรรมทางเศรษฐกิจ ปัญหาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและการค้าชายแดน และส่งผลกระทบต่อรายได้และอาชีพของคนในชุมชน ที่จะต้องทำการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรายได้ เกิดปัญหาการย้ายถิ่นของประชาชนในพื้นที่น้อยลง แต่ในทางกลับกัน คือประชาชนในพื้นที่ไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดจากคนนอกพื้นที่เข้ามาอาศัยอยู่ การจัดระเบียบการบริหารจัดการพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ท้องที่ เอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะ ปัญหาของเสียภาคอุตสาหกรรม ปัญหามลภาวะทางน้ำ และทาง

Received: 2021-03-13 Revised: 2021-05-12 Accepted: 2021-05-28

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: tum-12345661@hotmail.com

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

อากาศ ฝุ่นละออง เป็นต้น ซึ่งแนวทางการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการพัฒนา คือ การมุ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมให้เกิดความสะดวกทั้งทางน้ำ ทางบก การขยายฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเตรียมพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมพร้อมระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ เพื่อการอุตสาหกรรมน้ำประปา ศูนย์ราชการและศูนย์ชุมชน ระบบการศึกษาและระบบสาธารณสุข ส่งเสริมการค้าชายแดน การออกระเบียบกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวแบบมาเข้า-กลับเย็นบริเวณชายแดนให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และการออกระเบียบควบคุมการก่อสร้างอาคารบริเวณชายแดนเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาการเก็งกำไรราคาที่ดินและการรุกล้ำพื้นที่

คำสำคัญ (Keywords): การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ; ปัญหาและอุปสรรค; แนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่

Abstract

The objectives of the study were to investigate the establishment and implementation of the project to establish a special economic development zone in Kanchanaburi. The study was a qualitative research with a sample of 20 cases by using In Depth Interview. It was found that this project requires the urgent action for supporting industrial or commercial area development under a special economic zone by considering of each industrial infrastructure including public utility. According to problems and obstacles indicated that there were various factors as follows; construction time conditions, regulation improvement for promoting trade and investment in economic transactions area, foreign workers management and border trade which affected peoples' income and occupation within community. On the other hand, the reasons why crime and drug from people outside occur in the community because people could not adapt to the new economic and society. Thus, community management would assist to produce the participation between government agencies, local government, private organization and people to solve the environmental impact issue such as intrude forest area, waste issue, industrial waste, water pollution, air pollution, dusts, and so on. The promoting development's guidelines for government revealed that it was focused on industrial infrastructure in order to connect the transportation and provide the facilities both by water and land. Then, the expansion of industrial development in environmentally friendly. The preparation of industrial area with environmental management system, electrical system, industrial water supply system, government center and community center, education system and public health system.

Additionally, the border trade promoting and working time for foreign workers should be identified correctly according to foreign business act B.E. 2551, and the regulations of the construction control in border to prevent and solve the problem about land price speculation and trespassing.

Keywords: The establishment of special economic zones; barriers; Guidelines for promoting the development of the area

บทนำ (Introduction)

เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึงพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะ โดยจะมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลไทยจึงได้มีนโยบายจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีแนวความคิดในการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้มีการกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันเป็นการนำมาซึ่งการลงทุนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียง จนมีการเกิดขึ้นของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 (นราพจน์ ทิวถนอม, 2551)

ซึ่งต่อมาในปี 2558 คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพน.) ได้กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว สงขลา และตราด และระยะที่ 2 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นราธิวาส เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2556) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ปัญหาความมั่นคง ซึ่งใช้กลยุทธ์สำคัญ 4 ประการ คือ การสนับสนุนพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุน SMEs และการลงทุนต่อเนื่อง และการจัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน

จังหวัดกาญจนบุรีมีโครงสร้างการผลิตหลักในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม การค้าชายแดนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีพื้นที่ป่าไม้และการทำเกษตรซึ่งมีการขยายตัวในระยะที่ผ่านมา การเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจจึงต้องพิจารณาแนวทางส่งเสริมที่ครบวงจรให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรมหลักภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การพัฒนาศูนย์โลจิสติกส์ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตของไทยให้เข้ากับเครือข่ายการผลิตของโลก เพื่ออำนวยความสะดวกการขนส่งผ่านแดนเขตการค้าปลอดภาษี ส่งเสริมการลงทุนภาคอุตสาหกรรมเกษตร ในขณะเดียวกันการให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมที่มั่นคงและสามารถเชื่อมโยงการปฏิบัติกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านการควบคุมสิ่ง

ผิดกฎหมายที่ลักลอบนำเข้าและขนส่งผ่านจากประเทศเพื่อนบ้าน การควบคุมแรงงาน เป็นต้น เพื่อสร้างสมดุลในมิติด้านความมั่นคงของพื้นที่ไปพร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรองรับการเติบโตที่เกิดจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงระบบขนส่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่งทั้งภายใน จังหวัดกาญจนบุรี และภายนอกจังหวัดกาญจนบุรี 2) การพัฒนาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะการวางแผนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เพื่อรองรับการเติบโตของเมือง และการย้ายถิ่นฐานของผู้คนเข้ามาในจังหวัดกาญจนบุรีจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการ ปรับปรุงภูมิทัศน์และรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เมือง เพื่อสร้างสมดุลการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมผู้ประกอบการในการสร้างเครือข่ายธุรกิจระหว่างประเทศ มุ่งเน้น การกระตุ้นการลงทุน การเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการไทย ในการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน และการผลิตแรงงานที่มีความสามารถในการบริหารงานระดับกลางในพื้นที่ให้เพียงพอต่อการ พัฒนาธุรกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรีสู่ธุรกิจที่มีสมรรถนะสูงต่อไปในอนาคต ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ SMEs โดยการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีศักยภาพเพียงพอ ที่จะเป็นกลไกสนับสนุน และเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตของผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงภาคการเกษตรเข้ากับภาคอุตสาหกรรม สำหรับด้านการเงิน สนับสนุนโดยการจัดตั้งกองทุนในลักษณะของสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเงินให้กับผู้ประกอบการ รวมทั้ง การสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ในพื้นที่ ทั้งใน ภาคการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวเพื่อสร้างเครือข่ายทางธุรกิจในห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ

จากที่กล่าวมาข้างต้นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น การดำเนินงานการผลิตต้นของภาครัฐ จำเป็นอย่างยิ่งต้องบูรณาการความร่วมมือกันทุกส่วนราชการภายในและภายนอกจังหวัดที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ จุดอ่อน จุดแข็งปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของจังหวัดกาญจนบุรีไปสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ผู้วิจัยจึงเกิด ความสนใจที่จะศึกษาการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรีรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการพัฒนาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview)

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประกอบไปด้วย ตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 20 คน โดยจำแนกได้เป็น ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 คน ตัวแทนจากภาคประชาชน จากชุมชน จำนวน 5 คน ตัวแทนจากนักการเมือง จำนวน 5 คน และตัวแทนจากภาคเอกชน จำนวน 5 คน

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นคำถามที่สำคัญจำแนกออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 การจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการพัฒนาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อพูดคุยและเปลี่ยน ข้อคิดเห็น ประสพการณ์ ให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องที่ต้องการศึกษา ขออนุญาตบันทึกเสียงและภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกและขออนุญาตบันทึกข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

2. นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้รับมาสรุปให้ครบถ้วน ถูกต้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ มาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี ว่าส่งผลต่อการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี อย่างไร

ผลการวิจัย (Research Results)

สำหรับแนวคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรีนั้น จากการสัมภาษณ์ข้อมูลต่างทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนในพื้นที่ ได้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ดังนี้

ส่วนที่ 1 การจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ, วันที่ 20 ตุลาคม 2563)

การสร้างความสะดวกสบายของเศรษฐกิจบนพื้นฐานสังคมที่มั่นคงจังหวัดกาญจนบุรี มีโครงสร้างการผลิตหลักในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม การค้าชายแดนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีพื้นที่ป่าไม้และการทำเกษตรซึ่งมีการขยายตัวในระยะที่ผ่านมาการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจจึงต้องพิจารณาแนวทางส่งเสริมที่ครบวงจรให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรมหลักภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การพัฒนาศูนย์โลจิสติกส์ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตของไทยให้เข้ากับเครือข่ายการผลิตของโลก เพื่ออำนวยความสะดวกการขนส่งผ่านแดนเขตการค้าปลอดภาษี ส่งเสริมการลงทุนภาคอุตสาหกรรม เกษตร ในขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมที่มั่นคง และสามารถเชื่อมโยงการปฏิบัติกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านการควบคุมสิ่งผิดกฎหมายที่ลักลอบนำเข้าและขนส่งผ่านจากประเทศเพื่อนบ้าน การควบคุมแรงงาน เป็นต้น เพื่อสร้างสมดุลในมิติด้านความมั่นคงของพื้นที่ไปพร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจและเมื่อสัมภาษณ์ในส่วนภาคเอกชนในพื้นที่พบว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดกาญจนบุรีนั้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชนมากที่สุดคือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืนซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากภาคเอกชน, วันที่ 23 ตุลาคม 2563)

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี พร้อมทั้งรองรับการเติบโตที่เกิดจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงระบบขนส่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่งทั้งภายในจังหวัดกาญจนบุรี และภายนอกจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเชื่อมโยงและเพิ่มความสามารถในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างจังหวัดกาญจนบุรีและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ รวมทั้งความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตที่มีอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันจากฐานการผลิตบริเวณกรุงเทพฯปริมณฑล ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ระยอง ชลบุรี ปราณบุรี ฉะเชิงเทรา) รวมทั้งฐานการผลิตในจังหวัดอยุธยา และ 2) การพัฒนา สาธารณูปโภคและบริการสาธารณะการวางแผนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อรองรับการเติบโตของเมือง และการย้ายถิ่นฐานของผู้นเข้ามาในจังหวัดกาญจนบุรีจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการ ปรับปรุงภูมิทัศน์และรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เมือง เพื่อสร้าง

สมดุลการใช้ประโยชน์ของพื้นที่และเมื่อสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้ประกอบการแล้ว ตัวแทนจากนักการเมืองให้ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประสานงานในพื้นที่เกี่ยวกับการพัฒนา กล่าวคือ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากนักการเมือง, วันที่ 28 ตุลาคม 2563)

การส่งเสริมผู้ประกอบการในการสร้างเครือข่ายธุรกิจระหว่างประเทศ มุ่งเน้นการ กระตุ้น การลงทุน ทั้งในด้านการเข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยกำหนดแนวทางการ อำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจ สิทธิประโยชน์ การเคลื่อนย้ายเงินทุน การจัดหาแรงงาน รวมทั้ง การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ระหว่างนักลงทุน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้า และผู้ให้บริการโลจิสติกส์ นอกจากการดึงดูดการลงทุน ของนักลงทุนต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่แล้ว ยุทธศาสตร์นี้จะให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง ศักยภาพผู้ประกอบการไทย ในการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยการพัฒนาความรู้ด้านการ ลงทุนให้กับผู้ประกอบการไทย และการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกิจการค้า ระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนจากภายนอกว่าเขตเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดกาญจนบุรีสามารถรองรับธุรกิจระหว่างประเทศ และการผลิตที่มีมูลค่าการลงทุนสูง จึง จำเป็นต้องผลิตแรงงานที่มีความสามารถในการบริหารงานระดับกลางในพื้นที่ให้เพียงพอต่อการ พัฒนาธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี สู่ธุรกิจที่มีสมรรถนะสูงต่อไปในอนาคต การ จัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรีในประเด็น สุดท้ายเกี่ยวกับการสัมภาษณ์จากตัวแทนภาคประชาชน อธิบายไว้ว่า (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล ตัวแทนจากภาคประชาชน จากชุมชน, วันที่ 15 ตุลาคม 2563)

ภาคประชาชนมองว่าการพัฒนาจะเกิดขึ้นต้องมาจากการจุดเริ่มต้นในการพัฒนาคือเริ่มจาก การพัฒนาศักยภาพ SMEs เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็น ยุทธศาสตร์สนับสนุนให้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) มีศักยภาพเพียงพอ ที่จะเป็นกลไก สนับสนุน และเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตของผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่เข้ามาลงทุนใน เขต เศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงภาคการเกษตรเข้ากับภาคอุตสาหกรรม ซึ่ง จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน และยกระดับการบริการองค์กรของการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมที่ไม่มี โครงสร้าง องค์กรที่ชัดเจนไปสู่การบริหารจัดการ ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานกระบวนการธุรกิจที่สามารถ เชื่อมต่อกับ ผู้ประกอบการในภาคการผลิตอื่น ๆ ได้ การพัฒนาศักยภาพ SMEs จะดำเนินการทั้งใน ด้านการสนับสนุน องค์ความรู้ในการดำเนินธุรกิจ การวิจัยและพัฒนา การตลาดระหว่างประเทศ การบริหารจัดการองค์กร ธุรกิจสมัยใหม่ เป็นต้น สำหรับด้านการเงิน สนับสนุนโดยการจัดตั้ง กองทุนในลักษณะของสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเงินให้กับผู้ประกอบการ รวมทั้ง การสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ในพื้นที่ ทั้งใน ภาคการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวเพื่อสร้าง เครือข่ายทางธุรกิจในห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี ตัวแทนแต่ละภาคส่วนได้ให้ความเห็นและสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาการดำเนินการจัดตั้งพบว่าปัญหาการดำเนินการจัดตั้งพบว่ามีปัญหาเงื่อนไขเวลาในการก่อสร้างซึ่งในการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างทวายและบ้านพุน้ำร้อนนั้น ต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี การพัฒนาพื้นที่ที่เน้นการปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่จากธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริง

ปัญหาการพัฒนาพื้นที่พบว่าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจกาญจนบุรี โดยเฉพาะทางด้านบ้านพุน้ำร้อน ในระยะแรกนั้นไม่ใช่เป็น การพัฒนาความร่วมมือของอำเภอและจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ของเมียนมาร์ในระดับมณฑล แต่เป็นการ พัฒนาความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของสหภาพแห่งชาติกระเหรี่ยง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ กำหนดความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-เมียนมาร์ การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงาน ที่สำคัญที่สุดที่ต้องมีการผลักดันอย่างจริงจัง คือการเจรจาระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์-ไทย เพื่อจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งทางบกระหว่างกัน ซึ่งในขณะนี้รถบรรทุก และรถยนต์โดยสารของไทยไม่สามารถวิ่งเข้าไปส่งสินค้าหรือ รับ-ส่งผู้โดยสาร ในเมียนมาร์ได้

ปัญหาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและการค้าชายแดน พบว่าปัญหาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและการค้าชายแดน สำหรับแรงงานต่างด้าวนั้นยังพบว่าแรงงานจำนวนมาก ไม่มี เอกสารที่จะใช้ในการพิสูจน์สัญชาติ แต่เพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงที่จะเกิดจากบุคคลกลุ่มนี้ การจับกุม หรือผลักดันให้ออกนอกประเทศก็ไม่ใช่ทางออกในการแก้ไขปัญหาเพราะบุคคลเหล่านี้เกือบทั้งหมดจะกลับเข้ามาทำงานในช่องทางเข้าออกตามธรรมชาติของจังหวัดอีก ฝ่ายปกครองในพื้นที่จะต้องใช้มาตรการผ่อนปรน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมแรงงานให้ได้ ด้านการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรีนั้นจะต้องผลักดันให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการเจรจากับรัฐบาล เมียนมาร์ เพื่อให้มีการเปิดด่านพญาตองซูจะได้เริ่ม ดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับรัฐกระเหรี่ยงเคเอ็นยู เพื่อสนับสนุนการเปิดด่านให้มีการ ส่งออกและนำเข้าสินค้าการพัฒนาในพื้นที่อำเภอ สังขละบุรี ประสบปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจาก แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้นโดยธรรมชาติอันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในพื้นที่

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษพบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับรายได้ อาชีพที่ต้องทำการพัฒนาในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงรายได้ในชุมชน ซึ่งอาจจะทำให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจในพื้นที่สูงขึ้นในด้านสังคมนั้นเกิดผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ ในข้อดีคือเกิดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่น้อยลง ทำให้สภาพสังคมดีขึ้น แต่ในทางลบคือประชาชนในพื้นที่ไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ได้อย่างทันท่วงทีทำให้ในพื้นที่เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดจากคน

นอกพื้นที่เข้ามาอาศัยอยู่ ต่อมาผลกระทบด้านความมั่นคงและปกครองกล่าวคือเป็นการจัดระเบียบการบริหารจัดการพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ท้องที่ เอกชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามอำนาจต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมกล่าวคือเป็นปัญหาที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดเช่นปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะ ปัญหาของเสียภาคอุตสาหกรรม ปัญหามลภาวะทางน้ำ และทางอากาศ ฝุ่นละออง เป็นต้น

ส่วนที่ 3 แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการพัฒนาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพสูงในการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และมีขีดความสามารถเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก ในด้านการค้าการลงทุนชายแดนได้อย่างดี เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรี เมื่อเชื่อมโยงกับ ท่าเรือน้ำลึกทวาย จะทำให้สามารถขนส่งและแปรรูปวัตถุดิบและสินค้าสู่ตลาดโลกได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยจะเป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักที่จะกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมต่าง ๆ ของภาคตะวันตก สาเหตุที่พิจารณาว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเมื่อเปรียบเทียบกับแนวพื้นที่อื่นเนื่องจาก การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวายจะเปิดประเทศสู่เส้นทางเดินเรือใหม่ของโลก โดยจะมี Trans-border Corridor มาเชื่อมโยงกับไทยบริเวณบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นโอกาสในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรี เพื่อรองรับอุตสาหกรรมหนักในนิคมอุตสาหกรรมทวายโดยจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และประชาชนของกาญจนบุรี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ, วันที่ 20 ตุลาคม 2563)

มีบริการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากเมืองกาญจนบุรี (บริการธุรกิจ การศึกษา ฯลฯ) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากภาคประชาชน/จากชุมชน, วันที่ 15 ตุลาคม 2563)

จังหวัดกาญจนบุรีสามารถเชื่อมโยงสู่กรุงเทพฯ ได้อย่างรวดเร็ว โดยมีระยะทาง 128 กม. ถึง กรุงเทพฯ 258 กม. ถึงท่าเรือแหลมฉบัง และ 478 กม. ถึงชุมพร (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากนักการเมือง, วันที่ 28 ตุลาคม 2563)

จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ที่ใช้ในราชการทหารขนาดใหญ่ ซึ่งมีโอกาสขอใช้บางส่วน เพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากภาคเอกชน, วันที่ 23 ตุลาคม 2563) เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรี เมื่อผนวกกับโครงการนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกทวายจะมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขข้อจำกัดการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมของประเทศไทยและสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากภาคเอกชน, วันที่ 23 ตุลาคม 2563)

สำหรับการค้าชายแดนด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีการค้าในระดับหนึ่งอยู่แล้ว ก็สมควรได้รับการพิจารณาในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเช่นเดียวกัน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากภาคประชาชน/จากชุมชน, วันที่ 15 ตุลาคม 2563)

การพัฒนาโครงข่ายขนส่งคุณภาพสูงระหว่างกรุงเทพ – กาญจนบุรี -บ้านพุน้ำร้อน เพื่อเชื่อมโยงกับ Trans-border Corridor จากโครงการ Dawei Development เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้เกิดโครงข่ายขนส่งที่มีคุณภาพเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และเชื่อมโยงศักยภาพทางเศรษฐกิจระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ Dawei กับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรี ซึ่งหมายรวมถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันตกทั้งหมด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ประกอบด้วยแผนงานระบบรถไฟและลานกองตู้สินค้า (Depot) แผนพัฒนาระบบทางหลวงพิเศษ กรุงเทพฯ-เมืองกาญจนบุรี-บ้านพุน้ำร้อน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากนักการเมือง, วันที่ 28 ตุลาคม 2563)

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรีที่ต้องเร่งพิจารณา คือ การเตรียมพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมพร้อมระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ เพื่อการอุตสาหกรรมน้ำประปา ศูนย์ราชการและศูนย์ชุมชน ระบบการศึกษาและระบบสาธารณสุข ที่ตอบสนองการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี โดยสามารถจำแนกได้ ดังนี้ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ, วันที่ 20 ตุลาคม 2563)

1) การจัดหาพื้นที่สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ประกอบด้วย นิคมอุตสาหกรรม ด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมืองและด่านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งที่ตั้ง สำหรับหน่วยงานและบริการของรัฐที่จำเป็น 2) การวางแผนการใช้ที่ดิน 3) การวางแผนระบบไฟฟ้า 4) การวางแผนระบบน้ำ 5) การวางแผนระบบนิคมอุตสาหกรรมและการบำบัดของเสียอุตสาหกรรม และ 6) การวางแผนระบบสาธารณสุข การศึกษา แรงงานและความมั่นคงเพื่อรองรับ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนกาญจนบุรี

การออกระเบียบกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวแบบมาเข้า -กลับเย็นบริเวณชายแดน ควรพิจารณาจัดระเบียบกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวแบบมาเข้า -กลับเย็นบริเวณชายแดน เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ซึ่งมีบทบัญญัติกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่บริเวณชายแดนติดกับประเทศไทย และเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีเอกสารใช้แทน หนังสือเดินทางสามารถขออนุญาตทำงานบางประเภทหรือบางลักษณะในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลหรือมาเข้ากลับเย็นเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ติดกับชายแดนหรือพื้นที่ต่อเนื่องได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นมาตรการรองรับการพัฒนาพื้นที่

เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ทั้งที่ด่านพุน้ำร้อนและด่านพระเจดีย์สามองค์ ส่งเสริมการผลิตไปสู่พื้นที่ที่มีแรงงานจำนวนมาก (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากนักการเมือง, วันที่ 28 ตุลาคม 2563)

การพิจารณาปรับปรุงสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การให้สิทธิประโยชน์เท่ากับสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนใน 36 จังหวัด ของเขต 3 ปัจจุบันกาญจนบุรีอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 2 เพื่อจูงใจในการย้ายฐานจากพื้นที่เศรษฐกิจหลัก มาสู่กาญจนบุรี ภาครัฐควรพิจารณาปรับเพิ่มสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน อาทิ โครงการในเขตหรือ นิคมอุตสาหกรรม ควรได้รับสิทธิประโยชน์เท่ากับโครงการที่ตั้งในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมใน 36 จังหวัด ของเขต 3 เช่นเดียวกับโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมซึ่งตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังและนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมในจังหวัดระยอง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากภาคเอกชน, วันที่ 23 ตุลาคม 2563)

การออกระเบียบควบคุมการก่อสร้างอาคารบริเวณชายแดน ควรสำรวจและออกกฎหมายหรือประกาศกระทรวง ว่าด้วยควบคุมการก่อสร้างอาคารในพื้นที่สงวนเพื่อใช้ในราชการทหารหรือพื้นที่อนุรักษ์บริเวณบ้านพุน้ำร้อน เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาการเก็งกำไรราคาที่ดินและการรุกร้าพื้นที่อนุรักษ์โดยเหตุที่ชายแดนไทย -สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี ยังไม่มีการปักปันเขตแดน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ, วันที่ 20 ตุลาคม 2563)

อีกทั้ง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของรัฐ แต่การดำเนินโครงการ Dawei Development ได้กระตุ้นให้เกิดความต้องการใช้ที่ดินในบริเวณดังกล่าวสูงขึ้น จนทำให้มีการเก็งกำไร และอาจมี การหลอกลวงประชาชน มีการรุกร้าพื้นที่ที่ใช้ในราชการทหารและพื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งแนวเชื่อมต่อป่าเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การปักปันเขตแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ในอนาคต นอกจากนั้นควรกำหนด การใช้ที่ดินโดยแยกเป็นพื้นที่พัฒนาและพื้นที่สงวนซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ป้องกันผลกระทบต่อ การปักปันเขตแดน พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ที่มีความสำคัญทางการทหาร ทั้งนี้ควรห้ามการพัฒนาใด ๆ ในพื้นที่สงวน ดังกล่าว ยกเว้นจุดเชื่อมต่อ Trans-border Corridor (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลตัวแทนจากนักการเมือง, วันที่ 28 ตุลาคม 2563)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์จึงนำมาซึ่งการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1). เพื่อศึกษาการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

การจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี นั้นเป็นการสร้างความเจริญด้วยการพัฒนาบนพื้นฐานความมั่นคงของโครงการสร้างการ

ผลิตในภาคบริการและอุตสาหกรรม การค้าขายแดนการเชื่อมโยงระบบขนส่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่งทั้งภายใน จังหวัดกาญจนบุรี และภายนอกจังหวัดกาญจนบุรี มุ่งเน้นการกระตุ้นการลงทุน ด้วยกำหนดแนวทางการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจ สิทธิประโยชน์ การเคลื่อนย้ายเงินทุน การจัดหาแรงงาน รวมทั้ง การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ระหว่างนักลงทุน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้า และผู้ให้บริการโลจิสติกส์ และพัฒนาศักยภาพ SMEs เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นยุทธศาสตร์สนับสนุนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีศักยภาพเพียงพอ ที่จะเป็นกลไกสนับสนุน และเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตของผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่เข้ามาลงทุนใน เขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงภาคการเกษตรเข้ากับภาคอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเรวดี แก้วมณี (2556) ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย พบว่าแนวคิดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ผ่านมามีการพัฒนาในลักษณะนี้ภายใต้รูปแบบต่าง ๆ กัน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่เฉพาะ เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองใกล้ท่าเรือหรือสนามบิน คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone: FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty Free Port) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองท่า และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน และมีการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับการพัฒนาในลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสต์เทอร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระยะแรก 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ที่รัฐบาลในสมัยนั้นมึนโยบายให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมา เพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี โดยเป้าหมายสูงสุด คือ ต้องการให้พื้นที่นี้เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศที่เป็นประตูเปิดเชื่อมโยงการพัฒนา (Gateway) ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือพร้อมกับเชื่อมเส้นทางการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2). เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดตั้งและการดำเนินการตามโครงการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

พบว่า ปัญหาการดำเนินการจัดตั้งพบว่ามีปัญหาเงื่อนไขเวลาในการก่อสร้างซึ่งในการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างทวายและบ้านพุน้ำร้อนนั้น ต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี การพัฒนาพื้นที่ที่เน้นการปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุนในพื้นที่จากธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่ง

ประเทศไทย (ม.ป.ป.) ที่กล่าวไว้ว่าแนวคิดของเขตเศรษฐกิจพิเศษมาร่างเป็นกฎหมายใหม่ เพื่อให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษจำนวนมาก ซึ่งมีลักษณะเป็นการให้อำนาจเฉพาะและการผ่อนปรนกฎระเบียบจำนวนมาก เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับเคลื่อนย้ายเงินทุน หรือกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้แรงงานต่างด้าว เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นต้น โดยโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ปัญหาการพัฒนาพื้นที่พบว่าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจกาญจนบุรี โดยเฉพาะทางด้านบ้านพุน้ำร้อน ในระยะแรกนั้นไม่ใช่เป็น การพัฒนาความร่วมมือของอำเภอและจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ของเมียนมาร์ในระดับมณฑล แต่เป็นการ พัฒนาความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของสหภาพแห่งชาติกระเหรี่ยง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-เมียนมาร์ การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงาน ที่สำคัญที่สุดที่ต้องมีการผลักดันอย่างจริงจัง คือการเจรจาระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์-ไทย เพื่อจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งทางบกระหว่างกัน ซึ่งในขณะนี้รัฐบาลไทยและรถยนต์โดยสารของไทยไม่สามารถวิ่งเข้าไปส่งสินค้าหรือ รับ-ส่งผู้โดยสาร ในเมียนมาร์ได้ ซึ่งจากผลนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของดำรง แสงทวีเลิศ และนันทิกา ทังสุพานิช (2545) ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นต้องเป็นการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ที่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศได้ โดยเฉพาะเมื่อประเทศเพื่อนบ้านได้เปิดประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเจริญให้ประเทศ และให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนจึงเริ่มได้รับความสนใจ ประกอบกับพื้นที่ชายแดนเองได้มีการพัฒนามาแล้วระยะหนึ่ง ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม การค้า และบริการ โดยบางพื้นที่มีสภาพทางกายภาพและศักยภาพเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมาก เพราะฉะนั้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรีนั้น ต้องทำการพัฒนาเพื่อให้เกิดเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างความเจริญให้มากที่สุด

ปัญหาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและการค้าชายแดน พบว่าแรงงานจำนวนมากไม่มี เอกสารที่จะใช้ในการพิสูจน์สัญชาติ แต่เพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงที่จะเกิดจากบุคคลกลุ่มนี้ การจับกุม หรือผลักดันให้ออกนอกประเทศก็ไม่ใช่วางออกในการแก้ไขปัญหเพราะบุคคลเหล่านี้เกือบทั้งหมดจะกลับเข้ามาทำงานในช่องทางเข้าออกตามธรรมชาติของจังหวัดอีก ฝ่ายปกครองในพื้นที่จะต้องใช้มาตรการผ่อนปรน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมแรงงานให้ได้ ด้านการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรีนั้นจะต้องผลักดันให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการเจรจากับรัฐบาล เมียนมาร์ เพื่อให้มีการเปิดด่านพรมแดนชายแดนจะได้เริ่ม ดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับรัฐกระเหรี่ยงเคเอ็นยู เพื่อสนับสนุนการเปิดด่านให้มีการ ส่งออกและนำเข้าสินค้าการพัฒนาในพื้นที่อำเภอ สังขละบุรี ประสบปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจาก แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้นโดยธรรมชาติอันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในพื้นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของชูเกียรติ น้อยฉิม (2563) ได้ทำการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาคมนาคมขนส่งระหว่างไทย-เมียนมา เส้นทาง เชียงราย-ท่าขี้เหล็กในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงรายปัจจุบันปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คือ ระบบการคมนาคมขนส่งที่ดี เพื่อที่จะสร้าง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่มประชาคมอาเซียนตามแนวคิด ASEAN Connectivity และตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โครงการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเรื่องมาตรการทาง กฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศไทย- เมียนมา เส้นทาง เชียงราย-ท่าขี้เหล็ก ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงราย เนื่องจากพบว่าการจัดการระบบ คมนาคมขนส่งระหว่างไทยและเมียนมาในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัด ท่าขี้เหล็กนั้น ยังไม่อาจพัฒนาไปได้ถึงขีดสุดได้เนื่องจากสภาพปัญหาของความแตกต่างกันเกี่ยวกับ ระบบคมนาคมขนส่งคนโดยสารของประเทศไทยและสหภาพเมียนมาที่เป็นการขนส่งข้ามแดน ระหว่างประเทศในระดับท้องถิ่น คือ เป็นการคมนาคมขนส่งบริเวณชายแดนในเส้นทางระยะสั้น รวมทั้งปัญหาที่ประเทศไทยและสหภาพเมียนมา ยังมิได้มีข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศใน มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมขนส่ง ข้ามแดนระหว่างประเทศแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อที่จะเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งคนโดยสารข้ามแดนระหว่างประเทศไทยและสหภาพเมียนมาใน พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงรายและในพื้นที่จังหวัดท่าขี้เหล็กเกิดขึ้นจริง ประเทศไทยและสหภาพเมียนมา ควรจัดทำมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาคมนาคม ขนส่งระหว่างประเทศในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงราย-ท่าขี้เหล็กขึ้น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษพบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับรายได้ อาชีพที่ต้องทำการพัฒนาในชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงรายได้ในชุมชน ซึ่งอาจจะทำให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจในพื้นที่สูงขึ้น ใน ด้านสังคมนั้นเกิดผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ ในข้อดีคือเกิดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่ น้อยลง ทำให้สภาพสังคมดีขึ้น แต่ในทางลบคือประชาชนในพื้นที่ไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพ เศรษฐกิจและสังคมใหม่ได้อย่างทันท่วงทีทำให้ในพื้นที่เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดจากคน นอกพื้นที่เข้ามาอาศัยอยู่ ต่อมาผลกระทบด้านความมั่นคงและปกครองกล่าวคือเป็นการจัดระเบียบ การบริหารจัดการพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น ท้องที่ เอกชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามอำนาจต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้ และผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมกล่าวคือเป็นปัญหาที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดเช่นปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหา ขยะ ปัญหาของเสียภาคอุตสาหกรรม ปัญหามลภาวะทางน้ำ และทางอากาศ ฝุ่นละอองเป็นต้น ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ วาฤทธิ์ กุลบุตร (2563) ได้ศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนา จังหวัดนครพนมเมืองชายแดนสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการของจังหวัด นครพนมเมืองชายแดนจากอดีตจนถึงปัจจุบันพบว่า ด้านเศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากความ แตกต่างของรายได้ระหว่างประชากรในเมืองกับชนบท ด้านสังคมประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและ การรับฟังความคิดเห็นและการรับรู้ข้อมูลน้อย ด้านเมือง มีความล่าช้าปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่

เกี่ยวข้องกับกายภาพโครงสร้างพื้นฐาน ภาวะมลพิษและสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครพนม มี 4 ด้าน 24 กลยุทธ์ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพทางทางท่องเที่ยวและบริการ มี 5 กลยุทธ์ 2) ด้านการพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมี 6 กลยุทธ์ 3) ด้านการพัฒนาการค้าและการลงทุน มี 7 กลยุทธ์ และ 4) ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างสุขอย่างยั่งยืน มี 6 กลยุทธ์ ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารการพัฒนาจังหวัดนครพนม มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายของรัฐ 2) ด้านการสนับสนุนของภาครัฐ 3) ด้านความเหมาะสมของกฎหมาย 4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) ด้านการบริหารจัดการแบบบูรณาการและ 6) ด้านศักยภาพของพื้นที่ ผลการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3). เพื่อนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการพัฒนาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของรัฐในการพัฒนาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรีพบว่าพัฒนานั้นมุ่งเน้นพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมให้เกิดความสะดวกทั้งทางน้ำ ทางบก การขยายฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเตรียมพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมพร้อมระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำ เพื่อการอุตสาหกรรมน้ำประปา ศูนย์ราชการและศูนย์ชุมชน ระบบการศึกษาและระบบสาธารณสุข ส่งเสริมการค้าชายแดน การออกระเบียบกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวแบบมาเข้า-กลับเย็นบริเวณชายแดนให้ถูกต้องตาม พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ยังต้องมีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การให้สิทธิประโยชน์เท่ากับสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนใน 36 จังหวัดของเขต 3 ปัจจุบันกาญจนบุรีและแนวทางสำคัญอีกแนวทางคือการออกระเบียบควบคุมการก่อสร้างอาคารบริเวณชายแดนเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาการเก็งกำไรราคาที่ดินและการรุกล้ำพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรกร วรบำรุงกุล (2560) ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่นเกี่ยวกับความพร้อมด้านกำลังคนไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้แรงงาน ด้านทรัพยากรมีความสมบูรณ์มากที่สุดจังหวัด หนึ่งในประเทศ และด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีการดำเนินการสอดคล้องกันได้เป็นอย่างดีตั้งแต่ ระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติการ ส่วนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะพบว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นจาก กระบวนการพัฒนาของหน่วยงานรัฐปกติ ทั้งที่รัฐเองได้พยายามแก้ไขปัญหานั้นแต่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

1. ควรเร่งสร้างทางหลวงพิเศษเชื่อมโยง บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง มายังท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรือทวาย (กรมทางหลวง, สพพ.) สร้างอาคารศุลกากร และตรวจคนเข้าเมืองที่เป็นมาตรฐาน ที่ด่านพุน้ำร้อน(กรมศุลกากร,ตม.) ตลอดจนเร่งหาพื้นที่ตั้งคลังสินค้าเพื่อรองรับอุตสาหกรรม (หอการค้า, กรมโยธาธิการและผังเมือง)
2. ควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีการออกแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และวางแผนแม่บท
3. ในระยะยาว ควรเน้นพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ทดแทนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดนเพื่อการแบ่งงานตามความชำนาญและการใช้สิทธิประโยชน์ เช่น GSP จากประเทศเพื่อนบ้านโดยให้ประเทศไทยผลิตในขั้นตอนหรืออุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานทักษะสูงใช้เทคโนโลยีสูงหรือต้องการมาตรฐานปกติที่ดีในการผลิต และประเทศเพื่อนบ้านผลิต ในขั้นตอนหรืออุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้น และในระยะยาวควรมีการส่งเสริมการออกไปลงทุนเพื่อทดแทนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดนในกรณีอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเข้มข้นซึ่งมาตรการดังกล่าวจะช่วยบรรเทาปัญหาการไหลทะลักของแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อหาจุดแข็งที่ต้องร่วมกันพัฒนา เพื่อหาจุดอ่อนนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงและร่วมกันแก้ไขพื้นที่ให้เกิดการพัฒนาพร้อม
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงานทักษะสูงใช้เทคโนโลยีสูงหรือต้องการมาตรฐานปกติที่ดีในการผลิตภายในประเทศและประเทศเพื่อน เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันในผลิตและพัฒนาสินค้าที่เหมาะสมกับพื้นที่
3. ควรมีการศึกษามาตรการร่วมกันในการป้องกันปัญหาแรงงานการไหลทะลักของแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตบริเวณชายแดน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดำรง แสงทวีเลิศ และนันทิกา ทังสุพานิช. (2545). เขตเศรษฐกิจพิเศษ : แนวคิดใหม่ในการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*. 39(2), 42-43.
- ธีรังกูร วรบำรุงกุล. (2560). ศักยภาพการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตราด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 34(4), 63-77

- นราพจน์ ทิวถนอม. (2551). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการยุติธรรม.
- เรวดี แก้วมณี. (2559). สรุปผลเสวนา Morning Talk เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด : โอกาสและศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดน. สืบค้น 10 สิงหาคม 2559, จาก www.oie.go.th.
- วาฤทธิ์ กุลบุตร. (2563). ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครพนมเมืองชายแดนสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ. *วารสารสหวิทยาการวิจัย*. 8(2), 185-191.
- ศิริเพ็ญ แตบปรเมศามัย. (2549). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2556). *ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญ
จังหวัดสุพรรณบุรี
Cultural Identities to Promote Mon Ethnographic Tourism Activities
in Suphanburi Province

อุทุมพร เรืองฤทธิ์¹ ผกามาศ ชัยรัตน์²
Uthumporn Rueangrit, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเซ็น 3) เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน ผู้นำทางวัฒนธรรม และศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลเชิงพรรณนา ผลจากการศึกษาพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวม มีความสำคัญ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44 , S.D. = 0.57) โดยมีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวทางด้านแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71 , S.D. = 0.63) ด้านการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.57 , S.D. = 0.50) ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.54 , S.D. = 0.64) ตามลำดับ ผลจากการศึกษาอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวพบว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ การแต่งกาย ประเพณีความเชื่อ อาหาร การละเล่น โดยผู้วิจัยสามารถออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ดังนี้ 1) ส่งผ่านวัฒนธรรมเหนือกาลเวลา การตามรอยเส้นทางวัฒนธรรมจากหงสาสู่

Received: 2021-03-22 Revised: 2021-05-05 Accepted: 2021-05-05

¹ ปรัชญาดุชนันท์บัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
College of Management University of Phayao, uthumporn.r@rmutsb.ac.th
uthumporn.r@rmutsb.ac.th

² สาขาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management
University of Phayao, e-mail: uthumporn.r@rmutsb.ac.th

ทุ่งเข็น และวัฒนธรรมการแต่งกาย 2) สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญามอญ ได้แก่ กิจกรรมอาหารพื้นบ้านกับการป้องกันโรค การปักผ้าสไบมอญ การละเล่นพื้นบ้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมการท่องเที่ยว; ชาติพันธุ์; มอญ; อัตลักษณ์

Abstract

The objectives of this article are 1) to study the needs of tourists towards ethnographic tourism in Suphanburi province; 2) to study the cultural identity of the Mon Ban Thung Khen ethnic group and 3) to design cultural tourism activities of the Mon ethnic group. The researcher used a mixed research method and the sample groups used in this research were 400 Thai tourists visiting Suphanburi province with the use of coincidentally selective sampling method. The instrument was a questionnaire to analyze the results by determining the percentage frequency. For the qualitative research, the used tool were the interview and focus group conversation with the selection of specific sample group of 5 people, namely community leaders, community scholars, cultural leaders together with the study on information from various documents to analyze content and draw conclusions of descriptive results. The results of the study showed that the needs of tourists towards ethnic tourism in Suphanburi province in a whole picture were of moderate importance (mean = 3.44, SD = 0.57) with high demand for tourism in tourism areas (mean = 3.71, SD = 0.63), accessibility was high level (mean = 3.57, SD = 0.50) and tourism activities were at a high level (mean = 3.54, SD = 0.64), respectively. The results of the study of cultural identity promoting tourism activities found that cultural identities to promote tourism include clothing, traditions, beliefs, food, and play. The researcher can design tourism activities as follows: 1) Transmitting the culture transcend time, Following the cultural trail from Hongsa to Thung Khen and dressing culture and 2) Inheriting of Mon culture and wisdom such as activities of local food and disease prevention, Mon breast cloth embroidery, folk games, cultural attractions of Mon Ban Thung Khen community.

Keywords: Ethnic; Identity; Mon; Tourism activities

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทั้งทางด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว และยังรวมไปถึงประเพณี วัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ด้วยต้นทุนทางด้านทรัพยากรของประเทศไทยที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านจึงทำให้ประเทศไทยสามารถนำเข้าเม็ดเงินต่างประเทศเข้ามาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นจำนวนมาก จากสถิติก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) นั้น พบว่าประเทศไทยมีรายได้เข้าประเทศในปี 2019 ระหว่างเดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน เป็นจำนวน 952,572 ล้านบาท (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา , ออนไลน์ : 2564) แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่มีการกระจายตัวไปอย่างรวดเร็วทั่วโลกนั้น จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจส่งผลให้ธุรกิจต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการต่างพากันชะลอตัว สถานประกอบการลดการจ้างงานของพนักงาน บางแห่งขอลดค่าจ้างของพนักงาน เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการให้สามารถผ่านพ้นช่วงวิกฤตนี้ไปได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้นการหมุนเวียนของเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น มีการจัดโครงการเที่ยวด้วยกัน โครงการเที่ยวปันสุข เป็นต้น แต่ก่อนหน้านั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมไปถึงรัฐบาลก็ได้มีการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อหวังให้ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดัน ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติเพื่อให้เกิดความมั่นคง ประชาชนมีความสุข ดังนั้นการสร้างความสุขให้กับประชาชนนั้น คือ การทำให้ประชาชนรู้สึกมีความมั่นคง ปลอดภัย มีรายได้หลักและรายได้เสริมที่เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิดใน 3 ด้าน คือ การต่อยอดอดีต จากรากเหง้าทางด้านเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เพื่อให้เข้ากับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนปรับปรุงปัจจุบันเพื่อปูทางสู่อนาคตโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต รวมไปถึงแนวคิดสร้างคนรุ่นใหม่ในอนาคต โดยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ มีการปรับรูปแบบของธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมไปถึงขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่กับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) นอกจากนี้ในแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 05 ด้านการท่องเที่ยว ยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยมีการส่งเสริมให้มีการค้นหาทุนทางวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ซึ่งจะเป็นการส่งผลบวก ในการสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวชุมชน ให้มีการค้นหาต้นทุน ภูมิปัญญา ของชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากให้

สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 05, 2564) ด้วยเหตุนี้การค้นหาลักษณะทางด้านวัฒนธรรมจะเป็นการสร้างให้ชุมชนรู้จักตนเอง และนำทรัพยากรทางด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วมาพัฒนาให้เป็นมูลค่า ในหลาย ๆ จังหวัดของประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่า สวยงาม และเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือน แต่ก็ยังมีอีกไม่น้อยที่ยังต้องค้นหาจุดหมายปลายทางที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเมืองรอง

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหนึ่งใน 55 จังหวัดเมืองรองที่มีความพร้อมทางด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยว และยังไม่ไกลจากเมืองหลวงของประเทศ ที่สำคัญสุพรรณบุรียังมีความหลากหลายทั้งทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ หรือแม้แต่ทางด้านวัฒนธรรม โดยจะเห็นว่าสุพรรณบุรีเป็นถิ่นกำเนิดของนักปราชญ์และศิลปินต่าง ๆ มากมายหลายท่าน นอกจากคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมแล้ว สุพรรณบุรียังมีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน ทำให้เป็นแหล่งที่เหมาะสมในการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัย จึงทำให้จังหวัดสุพรรณบุรีในอดีตเกิดชุมชนโบราณก่อนประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก มีการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ หลายภาษา และหลายวัฒนธรรมจากถิ่นที่อยู่เดิม เพื่อมาตั้งรกราก และเป็นแหล่งทำมาหากินในพื้นที่ราบลุ่มนี้ ดังนั้นชุมชนโบราณที่เกิดขึ้นในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยส่วนใหญ่แล้วจึงมักพบตามพื้นที่ ๆ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อความสะดวกในการดำรงชีวิตของผู้คนในสมัยก่อน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จังหวัดสุพรรณบุรีมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต จนกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่เกิดจากการผสมผสานกันของแต่ละเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีทั้งสิ้น 11 ชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นถิ่น ลาวพวน ลาวครั่ง ลาวเวียง กะเหรี่ยง ละว้า ไทยดำ จีน เขมร ญวน และมอญ โดยแต่ละชาติพันธุ์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าทุกกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เดินทางมายังสุพรรณบุรีเพื่อหาที่ทำมาหากินใหม่เกือบทั้งสิ้น จะพบว่าในทุกอำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี มีการกระจายตัวของกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ทั่วไป

ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมย่อมส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความแตกต่างและความน่าสนใจของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ประกอบกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีความต้องการท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากเดิม นักท่องเที่ยวต้องการที่จะได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงจากความจำเจในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงมีความพร้อมที่จะได้เรียนรู้ และลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ทั้งทางด้านธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากเดิม ดังนั้น คำว่า ชาติพันธุ์ จึงเป็นคำที่เกิดใหม่ และยังไม่เป็นที่รู้จักของสังคมในวงกว้างเท่าที่ควร ดังนั้นการค้นหาลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ต่างต่างนั้น จึงมีความสำคัญอย่างมากในการสืบต่อวัฒนธรรมที่ดั่งามเหล่านั้นให้เป็นที่รู้จักของ

บุคคลทั่วไป และยังคงเป็นการสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป รวมไปถึงเป็นการค้นหาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนด้วยคนในชุมชนเป็นผู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

มอญ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีการตั้งถิ่นฐานที่บ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งถือเป็นมอญเพียงกลุ่มเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรี มอญกลุ่มนี้มีต้นกำเนิดมาจากประเทศเมียนมา ซึ่งบางส่วนได้มีการอพยพมาจากหมู่บ้านมอญในจังหวัดราชบุรี โดยเชื่อกันว่าในอดีต มอญรบศึกกับพม่าและเมื่อแพ้สงครามจึงทำให้ต้องหาที่ตั้งรกรากใหม่ จนมาเจอประเทศไทยซึ่งเป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งด้านอาหาร ตลอดจนทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยการส่งหนังสือติดต่อกับกษัตริย์ของไทยในสมัยนั้น ต่อมากษัตริย์ไทยได้โปรดเกล้ารับเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อหวังให้เป็นแรงงานและเพื่อไว้ป้องกันประเทศจากการบุกรุกของข้าศึก ทำให้มอญเริ่มเข้ามาตั้งรกรากในแถบจังหวัด เชียงใหม่ ลำพูน กาญจนบุรี และราชบุรี ซึ่งมอญ บ้านทุ่งเข็นนี้ได้มีการอพยพมาตั้งแต่ พ.ศ. 2450 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 114 ปี (วัดทุ่งเข็น, 2538) ถือได้ว่าเป็นชุมชนมอญโบราณอีกแห่งหนึ่งที่ยังคงวิถีชีวิต วัฒนธรรมของมอญไว้บนความเปลี่ยนแปลงไปของสภาพสังคมในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์มอญ บ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อสืบต่ออัตลักษณ์ที่ดั่งามของชุมชนให้คงอยู่ และสืบต่อไปด้วยการนำทุนทางด้านวัฒนธรรมมอญที่มีอยู่มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต และยังคงเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญจังหวัดสุพรรณบุรี

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) และสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือทางการวิจัยนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือทางการวิจัยคือแบบสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และได้ทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (IOC) ซึ่งผ่านเกณฑ์ในการยอมรับได้ และนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความชัดเจน ก่อนนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.95

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือทางการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับความเป็นมา และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนเชิงพรรณนา สำหรับแบบสัมภาษณ์ ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม

ผลการวิจัย(Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญ จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed

Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยขอนำเสนอผลของการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44 , S.D. = 0.57) โดยในรายด้านพบว่า 1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.71 , S.D. = 0.63) 2. ด้านการเข้าถึง (ค่าเฉลี่ย = 3.57 , S.D. = 0.50) 3. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.54 , S.D. = 0.64) 4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย = 3.37 , S.D. = 0.58) 5. ด้านที่พัก (ค่าเฉลี่ย = 3.26 , S.D. = 0.51) และ 6. ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน (ค่าเฉลี่ย = 3.19 , S.D. = 0.58) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ความต้องการของ นักท่องเที่ยว	Mean	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.71	0.63	มาก	1
2. ด้านการเข้าถึง	3.57	0.50	มาก	2
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.37	0.58	ปานกลาง	4
4. ด้านที่พัก	3.26	0.51	ปานกลาง	5
5. ด้านกิจกรรมทางการ ท่องเที่ยว	3.54	0.64	มาก	3
6. ด้านความปลอดภัยต่อ บุคคลและทรัพย์สิน	3.19	0.58	ปานกลาง	6
รวม	3.44	0.57	ปานกลาง	

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปผลการศึกษได้ดังนี้

1. ประวัติชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น เป็นชุมชนชาติพันธุ์มอญขนาดเล็กแห่งเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และเป็นชุมชนที่ยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของมอญมาอย่างยาวนาน โดยมีวัดทุ่งเข็นเป็นศูนย์กลางทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน

มอญทุ่งเข็นมีการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยมาจากบ้านดอนกระเบื้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมีการอพยพมาในช่วง พ.ศ.2450-2451 โดยการเดินทางมาครั้งแรกนั้น เดินทางมาเพียง 4 – 5 ครอบครัว เพื่อหาแหล่งทำมาหากินใหม่ด้วยวัวเทียมเกวียน โดยตั้งใจจะไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านดอนสำโรง ระหว่างทางได้เดินทางผ่านอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผ่านบ้านทะเลบก บ้านหนองพงนก จนมาถึงในเขตอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นเกวียนที่นำขบวนมานั้นเกิดติดหลุมโคลน ทำให้คนที่เดินทางมาร่วมกับขบวนเกวียนในครั้งนั้น ต่างช่วยกันเข็น และลากเกวียนนั้นขึ้นมาจากหลุมโคลน และต้องล้อมเกวียนเพื่อพักแรม ณ สถานที่แห่งนั้น จุฬมื่น หนึ่งในหัวหน้าผู้ขบวนการอพยพในครั้งนี้ได้พินิจเห็นเจ้าที่มาบอกว่า ให้อยู่ที่นี้ด้วยหนทางข้างหน้าเป็นที่ลุ่ม ทำให้น้ำท่วมเสมอ พอรุ่งเช้าจึงเล่าความฝันนี้ให้กับผู้ร่วมเดินทางฟัง และจึงตัดสินใจตั้งรกรากอยู่สถานที่แห่งนี้และตั้งชื่อว่า บ้านทุ่งเข็น (วัดทุ่งเข็น, 2563)

2. ความเชื่อของมอญ ชนชาติพันธุ์มอญจะให้ความสำคัญในความเชื่อในสองเรื่อง คือ เชื้อในผีบรรพบุรุษ และพุทธศาสนาควบคู่กัน ความเชื่อและพิธีกรรมของชุมชนบ้านทุ่งเข็นนั้นมอญมีความเชื่อว่า ทุกคนที่เกิดมาจะมีผีบรรพบุรุษหรือผีบรรพชนติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นคนมอญทุกคนต้องนับถือผีมอญ โดยมีความเชื่อและให้มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยลูกหลาน คือ “พิธีเลี้ยงผี หรือเซ่นไหว้ผี (สะเจียะกะโลกฮ้อย)” โดยพิธีกรรมนี้มีความเชื่อว่าเป็นการทำบุญให้กับดวงวิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว รวมถึงการเลี้ยงให้แก่เจ้ากรรมนายเวร นอกจากนี้ชาติพันธุ์มอญยังมีความเชื่อ ในเรื่องผี เช่น ผีผ้า ผีเต่า ผีข้าวเหนียว เป็นต้น ซึ่งความเชื่อในเรื่องผี ของมอญนั้น ซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ สืบรอบตัวในวิถีชีวิตของมอญ

3. ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน โดยแบ่งในแต่ละช่วงเวลาได้แก่ 1) เดือนมกราคม ประเพณีทำบุญข้าวใหม่ ซึ่งจะทำขึ้นในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ตามความเชื่อของชุมชนที่กล่าวว่า ประเพณีบุญข้าวใหม่นั้นเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นและมีมาแต่ช้านานของชาวมอญโบราณดั้งเดิม ซึ่งในพิธีกรรมชาวบ้านจะนำข้าวสารที่ออกรวงใหม่ มาทำพิธีทำบุญข้าวใหม่ โดยผ่านพิธีกรรมจากหมอรวงหรือตากยาที่เป็นผู้ดำเนินพิธีกรรม ตามความเชื่อที่ว่า การทำบุญข้าวออกรวงจะทำให้ผลผลิตนั้นเจริญงอกงาม และค้าขายออกมาได้ยอดขายหรือกำไรที่ดี 2) เดือนกุมภาพันธ์ ประเพณีสารทมอญ หรือ จองโอะฮ์ตัน ซึ่งจะกระทำขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี โดยจะประกอบพิธีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ภายในพิธีชาวบ้านจะนำอาหาร ทั้งคาวและหวานมารวมกัน จากนั้นทำบุญโดยการถวายแด่พระสงฆ์ และนำฟืนหรือท่อนไฟพร้อมทั้งธูป เทียนปักที่ปลายยอด โดยมักทำครอบครัวละ 5-10 ท่อน มัดด้วยข้าวตอก และนำมาบูชาแด่พระสงฆ์ ตามความเชื่อคติโบราณที่ว่า เป็นการถวายอาหารและของหวานให้แก่พระสงฆ์ ทำให้กายภาคนั้นจะพบแต่ความเจริญงอกงาม และสิ่งที่ดี ๆ สืบทอดต่อไป 3) เดือนมีนาคม ประเพณีบุญโอะห์ตานหรืองานบุญข้าวหลาม ซึ่งชาวบ้านจะร่วมกันหุงข้าวจากนั้นนำไปบรรจุใส่กระบอกไม้ไผ่ แล้วนำไปเผาไฟ จากนั้นนำไปถวาย

ให้แก่พระสงฆ์ที่วัด พร้อมทำพิธีทำบุญพื้น ก่อไฟถวายพระสงฆ์ตามคติความเชื่อที่ว่าเพื่อเป็นแสงส่องสว่างและการนำทางให้กับชีวิต และข้าวหลามส่วนที่เหลือจะนำแจกจ่ายเพื่อนำไปรับประทานร่วมกัน เปรียบเสมือนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของชุมชน 4) เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์แห่งตะขบซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของชาติพันธุ์มอญ เนื่องจากเป็นประเพณีโบราณที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ภายในงานประเพณีจะมีการแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายประจำชาติพันธุ์ จากนั้นจะมาร่วมขบวนเพื่อแห่ธงตะขบ โดยภายในขบวนผู้ที่เป็นมอญโบราณดั้งเดิมจะต้องถือรูปปั้นหงส์ ซึ่งแสดงถึงเมืองหงสาวดี เป็นบ้านเมืองเดิมของชาวมอญ จากนั้นก็ทำการเดินขบวนและแห่วนรอบบ้าน พร้อมมีการรำทေးมอญเพื่อประกอบจังหวะและสร้างความสนุกสนาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ประเพณีแห่ธงตะขบ
(ที่มาภาพ: วัดทุ่งเขิน, 2564)

5) เดือนพฤษภาคม ประเพณีโรยทราย ชักบังสุกุล และสรงน้ำพระ ซึ่งภายในพิธีก่อนวันงานชาวบ้านจะช่วยกันหาทรายที่จะนำมาใช้ในงานโรยทราย ภายในพิธีชาวบ้านจะนำทรายมาโรยบริเวณทางขึ้นวัด เพื่อเป็นการปูทางให้กับพระสงฆ์เดิน ตามความเชื่อของคติมอญโบราณที่ว่า เปรียบเสมือนเป็นการสร้างทางเดินให้กับพระสงฆ์ในการที่จะเดินหรือชักนำทางขึ้นสู่สรวงสวรรค์ชั้นดุสิต เพื่อไปกราบสักการะองค์พระพุทธเจ้า ณ สรวงสวรรค์ จากนั้นจะโรยทรายส่งพระสงฆ์เสร็จสิ้น ชาวบ้านจะเชิญหมอตวนหรือ (หมอกระต่าย) ให้มากระทำพิธีชักผ้าบังสุกุลให้แก่วิญญาณบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ก่อนปิดท้ายที่การสรงน้ำองค์พระพุทธรูปจำลองที่ประดิษฐานภายในโบสถ์เพื่อล้างดวงและโชคชะตา และตามคติความเชื่อของชาวบ้านคือ เปรียบเสมือนเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในครั้งนั้น 6) เดือนมิถุนายน ประเพณีโกนจุกเพื่อรับขวัญเด็กหรือลูกหลานที่เกิดขึ้นมา 1 ชีวิต และเป็นประเพณีที่มักกระทำขึ้นในทุกเดือน 6 ซึ่งชาวบ้านมักกระทำเพื่อเป็นการรับขวัญเด็กหรือบุตรหลานที่เกิดขึ้นมา พร้อมทั้งภายในพิธีโกนจุกชาวบ้านจะมีการเซ่นไหว้ผีประจำต้นตระกูลของตนเอง และ เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้รับสมาชิกใหม่เข้า

ร่วมโดยคล้ายกับเป็นใบเบิกทางให้กับครอบครัว 7) เดือนกรกฎาคม ในทุกเดือน 7 ของทุกปีจะมีการถวายผ้าอาบน้าฝนให้แก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์เอาไปผัดเปลี่ยนในเวลาสงกรานต์ ซึ่งชาวบ้านเชื่อกันว่าผ้าอาบน้าฝน เป็นผ้าที่พระพุทธเจ้าอนุญาตให้พระสงฆ์นำไปใช้ได้ 8) เดือนสิงหาคม ทางชุมชนมีการจัดกิจกรรมวันแม่ให้กับชุมชน ซึ่งจะให้แต่ละครอบครัวที่มีลูกหลานมาแสดงความรักต่อกัน ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นในทุกช่วงเดือนเมษายนของทุกปี 9) เดือนกันยายน เป็นฤดูกาลแห่งการดำนาข้าวและการปักดำนาของชาวบ้านในชุมชน รวมถึงทางชุมชนยังมีพิธีกรรมเช่นไหว้ผิต้นตระกูลของแต่ละบ้าน เช่น ผีเต่า ผีมะพร้าว ผีกระต่าย ซึ่งเป็นการกราบไหว้แทนคำขอบคุณที่คอยดูแลปกป้องรักษาบ้านเรือน 10) เดือนตุลาคม เป็นประเพณีออกพรรษาของชุมชน ซึ่งภายในพิธีจะมีการตักบาตรเทโวในช่วงเช้า ตามความเชื่อว่าเป็นการถวายอาหารให้กับพระพุทธเจ้าที่เสด็จลงจากสวรรค์ จากนั้นในช่วงสายจะมีการเทศน์มหาชาติ โดยใช้ภาษามอญในการเทศน์ และผู้นำเทศน์เป็นหญิงสาวชาวมอญที่เป็นผู้นำสวด ภายหลังจากการเทศน์ จะจบด้วยการล้างเท้าพระสงฆ์ เพื่อเป็นการส่งเสด็จกลับสรวงสวรรค์ 11) เดือนพฤศจิกายน จะเป็นช่วงประเพณีบูชาพระอุปคุต หรือตรงกับช่วงประเพณีลอยกระทง คือ วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 พระอุปคุตในความเชื่อและความศรัทธาของชาวมอญ มีความเชื่อว่าพระอุปคุตได้ช่วยชนะในการปราบพญามาร โดยในแต่ละหมู่บ้านจะร่วมกันสร้างเรือขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการจำลอง เรือจิระนาคะ ของพระเจ้านรปติ(กษัตริย์มอญ แห่งกรุงหงสาวดี) โดยเรือจะมีการตกแต่งด้วยธง ข้าวตอก ดอกไม้ ธูปเทียน และลากเรือลอยน้ำไปสู่สะดือทะเลกลางมหาสมุทรซึ่งเป็นสถานที่จำศีลของพระอุปคุต พระอุปคุตคนไทยจะรู้จักกันในชื่อ พระบัวเข็ม โดยการบูชาพระอุปคุตหรือพระบัวเข้มนั้นมักจะตั้งไว้ในภาชนะโดยหล่อด้วยดินเผา เวลาเหมือนกับเป็นการจำลองสถานที่ในการจำศีลภาวนาในมหาสมุทร นอกจากตามคติโบราณของมอญเชื่อกันว่า หากมีการจัดงานพิธีสำคัญจะต้องกราบอาราธนาพระอุปคุตออกมาตั้งบูชาด้วยเพื่อขอไม่ให้มีอุปสรรคใดๆ ระหว่างการจัดงาน (รามัญคดี, : 2564) 12) เดือนธันวาคม ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี จะมีการไหว้พระแม่โพสพตลอดจนมีการทำบุญศาลเจ้า ช้างชวงก็ก้อง ประจำชุมชน ซึ่งเป็นศาลเจ้าที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้การเคารพสักการะรองลงมาจากวัดทุ่งเซ็น ประเพณีที่ชาวบ้านทุ่งเซ็นนิยมทำหรือประกอบพิธีคือ ไหว้บรรพบุรุษศาลเจ้า และทำความเคารพพระเจดีย์โยไลศักดิ์สิทธิ์

4. อาหารประจำท้องถิ่น อาหารมอญในชีวิตประจำวันของชุมชนบ้านทุ่งเซ็น โดยมากเป็นอาหารคาว อาหารหลักในชีวิตประจำวันที่ปรุงจากวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชน หรือพืชผักตามฤดูกาล ซึ่งล้วนเป็นพืชผักที่ชาวมอญทั่วไปนิยมรับประทาน ได้แก่

แกงกระเจียบ (พะยะเจ๋บ) เป็นอาหารที่ปรุงง่าย วัตถุดิบหลักมีใบกระเจียบแดง และผักกระเจียบเขียว เนื้อสัตว์อย่างใดอย่างหนึ่ง และเครื่องปรุง แต่ที่เป็นที่นิยมคือ มักเอาใบกระเจียบแดงมาต้มกับปลาทุ เรียกว่า ปลาทุต้มกระเจียบ มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่ถิ่นที่อยู่อาศัย แต่สำหรับมอญทุ่งเซ็น จะเรียกว่า ปลอ

น้ำยาใบกะเพรา (ตำจกชะง่อมวญย้อะพราว) เป็นอาหารมอญดั้งเดิมที่ยังคงมีอยู่ที่บ้านทุ่งเขิน บางคนเรียก น้ำยาพริกไทย (ตำจกชะง่อมเมียรอจกคะเมาะฮ์) บางคนก็เรียก แกงพริกไทย เพราะมีลักษณะคล้ายแกงเลียง ส่วนผสมมี 6 ชนิด ที่สามารถหาได้ง่ายๆ ในครัวเรือน ได้แก่ กระเทียม หัวหอม พริกไทย กะปิ ปลาล้าง หรือกุ้ง และใบกะเพรา

แกงเปรอะ (พะคะเนกู) เป็นอาหารมอญดั้งเดิมของบ้านทุ่งเขินอีกชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายแกงลาวหรือแกงแคอย่างทางภาคเหนือของไทย เครื่องปรุงประกอบด้วย หน่อไม้ เห็ดชะอม ปลาเค็ม หรือปลาร้า พริกแกงเผ็ดและที่สำคัญคือ น้ำคั้นใบย่านาง ส่วนผักสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามที่มีในท้องถิ่น ในภาษามอญของชาวราชบุรีจึงมักเรียกแกงชนิดนี้ว่า พะคะเนกู แปลว่า แกงผักไร่

แกงตะคิก (พะทิตาน) ตะคิก เป็นผักพื้นบ้านชนิดหนึ่ง มีรสชาติดคล้ายผักหวาน หารับประทานได้ในแถบกาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ตะคิกจะเริ่มออกดอกในเดือนเมษายนและแตกใบอ่อนประมาณเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ใบอ่อนตะคิกสามารถนำมาปรุงอาหารได้หลากหลายชนิด เช่น ใส่ในไข่เจียว ลวกหรือผัดน้ำมัน จิ้มน้ำพริกหรือปลาร้า แกงส้ม แกงคั่ว และผัดไข่ ซึ่งต้นตะคิกมีลักษณะใกล้เคียงกับจามจุรี แต่จะแตกต่างกันที่ดอก ต้นตะคิกจะมีดอกสีเหลือง ส่วนต้นจามจุรีมีดอกสีแดง แต่ถ้าฝนตกใหม่ ๆ จะไม่นิยมนำใบตะคิกมารับประทาน เพราะมีความเชื่อกันว่าจะทำให้ท้องเสีย (ร้อยเรื่อง เมืองกาญจน์, 2564)

ทอดมันหัวปลี (ฮะโตะปราดฮะนา) เป็นรายการอาหารที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ เป็นที่นิยมทำในเทศกาลงานบุญทั่วไป และมักทำเป็นอาหารทานเล่นมากกว่านำมาทานคู่กับข้าว วัตถุดิบหลักประกอบด้วย หัวปลีสับหยาบชุบแป้งซึ่งผสมเครื่องแกงเผ็ดใส่ไข่ไก่ จับเป็นก้อนทอดดีคำและนำลงทอดในน้ำมันเดือด รับประทานคู่กับน้ำจิ้มเปรี้ยวหวาน จะมีรสชาติคล้ายกับกินกุ้งชุบแป้งทอด

นอกจากนี้ยังมีอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมทางด้านอาหารของชาติพันธุ์มอญอีกหลายชนิด เช่น ข้าวต้มมัด ข้าวหลาม กะละแม และอาหารที่ใช้เฉพาะในพิธีกรรมอีกหลายชนิด

5. วัฒนธรรมการแต่งกาย การแต่งกายของชาวมอญจะมีลักษณะเฉพาะตัวโดยสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ สไบมอญ ชาวมอญเชื่อว่า สไบมอญนี้เป็นของสูงที่ไม่สามารถนำลวดลายต่าง ๆ ที่อยู่บนสไบไปปักไว้ที่ชายผ้าถุง เพราะสไบมอญจะใช้ในการประดับตกแต่งเพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของดูสวยงามแล้วยังเป็นการบ่งบอกถึงความละเอียดสวยงามของเจ้าของผ้าสไบที่ปักลวดลายต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความสวยงาม และที่สำคัญที่สุดคือ สไบ ยังนำมาใช้ในการรองพื้นเพื่อกราบพระ หรือปูลาดบนทางเดินเพื่อให้พระเหยียบเพื่อความบริสุทธิ์มงคลของเจ้าของผ้าสไบ การแต่งกายในวัฒนธรรมของมอญนั้นขึ้นอยู่กับพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น การแต่งกายแต่เดิมของมอญ ชายจะเป็นผ้าตารางแดงขาว นุ่งโสร่งสีแดง ส่วนหญิงจะนุ่งผ้าถุงสีแดง และ

ใส่เสื้อพื้นสีขาว (วิวิธเสวนามรณกรรมพิธีวิถีธรรมนิยมมอญ-ไทยในราชสำนัก, 2564) ในวัฒนธรรมการแต่งกายของมอญนั้นมีดังนี้

การแต่งกายของหญิงชาวมอญ แต่เดิมจะสวมเสื้อแขนกระบอก หรือแขนสามส่วน นุ่งผ้าถุง เกล้ามวยผมคล้องผ้าสไบ หากเป็นชายจะแต่งกายโดย สวมเสื้อลายตาราง และนุ่งลอยชาย พาดไหล่ด้วยผ้าขาวม้าหรือสไบมอญ โดยการคล้องผ้าสไบก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปซึ่งอยู่กับวัตถุประสงค์ เช่น การไปร่วมงานรื่นเริง หญิงชาวมอญ จะนำผ้าสไบคล้องคอ โดยให้ชายของผ้าสไบทั้งสองห้อยมาด้านหน้า หากเป็นชายชาวมอญจะพาดให้ชายผ้าสไบทั้งสองไปอยู่ด้านหลัง แต่เมื่อไปร่วมงานบุญ หญิงสาวจะพาดสไบด้านหนึ่งบนไหล่ซ้าย และดึงสไบที่เหลืออยู่ด้านหลัง อ้อมรักแร้ขวากลับมาพาดที่ไหล่ซ้าย ส่วนชายชาวมอญจะพาดสไบหรือผ้าขาวม้าที่ไหล่ซ้ายเพียงข้างเดียว ดังภาพที่ 2-3

ภาพที่ 2 แสดงการแต่งกายของสตรีและบุรุษชาวมอญ
(ที่มาภาพ: การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

ภาพที่ 3 แสดงภาพสไบมอญ
(ที่มาภาพ: การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

6. สถานที่สำคัญในชุมชน วัดทุ่งเข็น ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2450 โดยนายจุ้เหมิน และมีนายพุต สำเนียงแจ่ม เป็นผู้บริจาคที่ดิน โดยชาวบ้านได้ชวนวัดก่อสร้างมาจากวัดรางไฟใหม่ ซึ่งเป็นวัดร้าง ในสมัยแรกวัดค่อนข้างมีขนาดเล็ก และมุงหลังคาด้วยแฝก ปัจจุบันมีการด้วยไม้และคอนกรีตมีความมั่นคงและถาวรมากขึ้น โดยการสร้างนั้นมีการสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมไทยที่มีการผสมผสานกับสถาปัตยกรรมมอญ ได้แก่ หลังคาห่อระฆังของมณฑปที่มี

สี่สัณอย่างมอญ กำแพงแก้วรอบอุโบสถ ปูนปั้นรูปหงส์ หงส์มีความสำคัญกับชาวมอญเป็นอย่างมากเนื่องจาก หงส์ นั้นเป็นสัญลักษณ์แทน เมืองหงสาวดี และหงส์ก็เป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชนชาติมอญ ตามตำนานได้มีการกล่าวว่า แต่เดิมในสมัยพุทธกาลพื้นที่ของหงสาวดีเป็นทะเลมาก่อน เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้มาเป็นเวลา 8 พรรษา จึงได้ออกจาริกมาจนถึงพื้นที่ดังกล่าว และได้ทอดพระเนตรเห็นหงส์ 2 ตัวกำลังเล่นน้ำ พระองค์จึงทรงทำนายว่าพื้นที่ตรงนี้ในอนาคตจะเป็นมหานคร มีชื่อว่า หงสาวดี และจะเป็นที่ตั้งของพระสถูปเจดีย์ขนาดใหญ่ ดังนั้นเมื่อชาวมอญไปตั้งรกรากอยู่ที่ใดก็มักจะสร้างหงส์ในพื้นที่นั้น นอกจากนี้หงส์ยังเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญในทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเสวยพระชาติหนึ่งเป็นพระยาหงส์ ดังนั้นสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในพุทธศาสนาจึงมักจะมีหงส์ตกแต่ง (วัดทุ่งเขิน, 2563) ดังภาพที่ 4-5

ภาพที่ 4 วัดทุ่งเขิน

(ที่มาภาพ: การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

(ที่มาภาพ : การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

ผลการวิจัย (Research Conclusion)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว เชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้ทำการศึกษา ใน 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน ตามแนวคิดทฤษฎี 6A'S (Buhalis, 2000) ได้ดังนี้

1. ความต้องการด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างและ มีความน่าสนใจมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ที่ตนเองเคยไปท่องเที่ยวมา มีจุดเด่นในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ รวมไปถึงมีผลิตภัณฑ์ทางด้านภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ที่มีความชัดเจนและน่าสนใจ เช่น การปักผ้าที่เป็นลวดลายเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาของคนในชุมชน รวมไปถึงมีประวัติความเป็นมาหรือภูมิหลังของชนชาติพันธุ์ที่ชัดเจน

2. ความต้องการด้านการเข้าถึง พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้ชุมชนมีป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง เพื่อเข้าถึงยังตัวชุมชนที่อยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นได้ง่าย รวมไปถึงเส้นทางในการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก และชุมชนเองต้องมีเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้มีสัญญาณโทรศัพท์และบริการ WIFI รวมไปถึงในชุมชนเองควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านของของที่ระลึก และเนื่องจากเป็นชุมชนชาติพันธุ์ ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นประเพณีศูนย์การเรียนรู้ หรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพราะกิจกรรมหรือประเพณีบางอย่างไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางไป

4. ด้านที่พัก พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้ชุมชน รวมไปถึงเจ้าของโฮมสเตย์ มีการบริการด้วยอัธยาศัยไมตรีจิต และเป็นเจ้าบ้านที่ดี พร้อมทั้งจะคอยช่วยเหลือและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ รวมไปถึงต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว มีความสะอาดและแบ่งเป็นสัดส่วน

5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นต้องสามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ รวมไปถึงมีกิจกรรมที่มีหลากหลายนั้น สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกเพศทุกวัย หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปเป็นกลุ่ม ที่มีช่วงอายุหลากหลายวัย และทางชุมชนมีตัวอย่างเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้หลากหลายแบบ

6. ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ชุมชนมีป้ายประกาศเตือนให้นักท่องเที่ยวเห็นที่ชัดเจน และมีการจัดเจ้าหน้าที่ของชุมชนในการระวังรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์จะสามารถติดต่อประสานงานหรือแจ้งได้ที่จุดไหนของหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้อย่างทันท่วงที และ

ชุมชนควรมีจุดประชาสัมพันธ์หรือมีเสียงตามสายให้บริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง นั้น ยังสามารถอนุรักษ์และสืบสานทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญไว้ได้เป็นอย่างดี แต่บางสิ่งก็ยังคงต้องฟื้นฟู มอญบ้านทุ่งเข็นนี้ได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มมอญร่วมสมัยที่อยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประกอบกับการถูกล้อมรอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ มอญบ้านทุ่งเข็น แม้จะเป็นชุมชนมอญขนาดเล็ก แต่ก็ได้ผู้นำทางด้านวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง จึงส่งผลให้วัฒนธรรมมอญของชุมชนแห่งนี้ยังคงสืบต่อกันมา อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น พบว่า ชุมชนมอญแห่งนี้ยังคงมีอัตลักษณ์ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางด้านแนวคิดความเชื่อที่ยังคงความเป็นมาของชนชาติมอญ อัตลักษณ์ทางการแต่งกาย อัตลักษณ์ทางด้านประเพณีและพิธีกรรม และอัตลักษณ์ทางด้านอาหารและภูมิปัญญา

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลจากการศึกษาอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญ พบว่า ชุมชนยังคงมีอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของมอญบ้านทุ่งเข็นเพื่อเป็นแนวทางได้ 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ส่งผ่านวัฒนธรรมเหนือกาลเวลา

- เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แนวคิดทางด้านความเชื่อของมอญกับพุทธศาสนา

- เส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวตามรอยการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย จากหงสาวดีจนถึงบ้านทุ่งเข็น ที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกิจกรรมจะมีการแต่งกายในแบบมอญ และเรียนรู้วิถีชีวิตมอญ

กิจกรรมที่ 2 สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญามอญ

- เรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ อาหารพื้นบ้าน การปักผ้าสไบมอญที่นักท่องเที่ยวสามารถนำไปทำต่อได้ รวมไปถึงเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น ได้แก่ วัดทุ่งเข็น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- ความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่น การแสดงทะเล่มอญ การละเล่นต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวโดยดูจากแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวนั้นต้องมีความแตกต่างจากไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ หรือมีความน่าสนใจมากพอในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบูฮาลิส (Buhalis, 2000) ที่ได้ให้ไว้ว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่ต้องมีความน่าสนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ให้เกิดความรู้สึกอยากเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น

อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญ ของชุมชนบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ยังคงมีการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมกันมาอย่างต่อเนื่อง แม้จะอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน แต่อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่ยังคงสืบทอดกันมา ได้แก่ อัตลักษณ์ทางการแต่งกาย ประเพณี วิถีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร กระจำแสง และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) เรื่องการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี : ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน ผลจากการวิจัยพบว่า มอญกระทุ่มมืดให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นอย่างมากโดยถือปฏิบัติกันสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงด้านการแต่งกาย การดำรงชีวิต ด้านภาษาและการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทกับชุมชนในการส่งเสริมและสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้เป็นที่รู้จัก และเก็บรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป
2. ชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่ม หรือคณะทำงานทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้มีแกนนำในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม
3. ชุมชนควรมีการประชาสัมพันธ์กลุ่มชาติพันธุ์มอญให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น และสร้างจุดเด่นของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร กระจำแสง และคณะ. (2561). การดำรงลักษณะทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี: ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12(28), 12-23.

- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2561). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. 6(1), 131-148.
- จรรยา ชาวบ้านใหม่. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- จวน เครือวิชฌยาจารย์. (2548). *ประเพณีมอญที่สำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- นันทา ทองทวีวัฒนะ. (2561). ความศรัทธาทางพระพุทธศาสนาในประเพณีแห่ทางหงส์-ธงตะขาบ มอญพระประแดง. *เสียงร่ำมัญ*. 13(50), 23-26.
- พระครูขันตยานุสิฐ. (13 มีนาคม 2562). เจ้าอาวาส. *สัมภาษณ์*.
- เมือง งามจุล. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- วิเชียร ชาวบ้านใหม่. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- ศุภการ ธนไพศาลกิจและคณะ. (2560). *วิถีเสวนามรดกกรรมพิธีวิถีธรรมเนียมมอญ-ไทยในราชสำนัก สารคดีมอญ ตอน ประเพณีการแต่งกาย*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=tdjKLqTCjNc>.
- สำนักพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 05 การท่องเที่ยว*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://nscr.nesdc.go.th>.
- สำเนียง คนสะอาด. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- โสภณ นิไชโยค. (2547). *80 ปี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์สุเ็ดต คชเสนีย์ : 48 ปี สมาคมไทยรามัญ*. กรุงเทพฯ : เท็คโพรโมชั่น แอนด์ แอ็ดเวอร์ไทซิง.
- องค์ บรรจุน. (2560). บ้านทุ่งเข็น ชุมชนชาติพันธุ์มอญร่วมสมัยแห่งสุพรรณบุรี. *ดำรงวิชาการ*. 16(2), 115-140.
- อาโต้ด. (2557). *พระอุปคุตกับศรัทธาของมอญ*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.facebook.com/RamannMon/photos/>.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management*. 21(1), 97-116.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York : Harper and Row.

อิทธิพลคั่นกลางของคุณภาพชีวิตในงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของ
พนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร
The Mediation Effects of Quality of work life toward Work Happiness
of Staff in a Petroleum Station in Samut Sakhon Province

พงษ์วรวิษฐ์ สอนสวัสดิ์¹ ธัญนันท์ บุญอยู่²

Pongwarit Sornsawad, Thanyanan Boonyoo

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพชีวิตในงานที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างสภาพแวดล้อมในงานและความสุขในการทำงานของพนักงาน และ 2) คุณภาพชีวิตในงานที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างความผูกพันของพนักงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างสภาพแวดล้อมในงานและความสุขในการทำงานของพนักงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างเท่ากับ 0.083 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.363 และ 2) คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างความผูกพันของพนักงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างเท่ากับ 0.030 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.501 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อพนักงานปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี โดยมีคุณภาพชีวิตในการทำงานและชีวิตประจำวันที่เหมาะสมจะส่งผลให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร พร้อมทั้งสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การกำหนดไว้

คำสำคัญ (Keywords): สภาพแวดล้อมในงาน; ความผูกพันของพนักงาน; คุณภาพชีวิตในงาน; ความสุขในการทำงาน

Received: 2021-04-04 Revised: 2021-04-19 Accepted: 2021-04-20

^{1 2} หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast
Asia University. Corresponding Author e-mail: pongwarit.s@pttor.com

Abstract

The aims of the research were to investigate: 1) quality of work life as a mediated factor correlated with work environment and work happiness; and 2) quality of work life as a mediated factor correlated with employee engagement and work happiness of staff in a Petroleum Station in Samut Sakhon province. Samples in the research were 100 staff in a Petroleum Station in Samut Sakhon province. Research instrument was a questionnaire, which was statistically analyzed by using percentage, means, standard deviation, and structural equation modelling (SEM) analyses. Research findings revealed that: 1) Quality of work life as a mediated factor correlated with work environment and work happiness had the coefficient scale of Boot LLCI (Boot Strap Limit Confidence Intervals) at 0.83; whereas its coefficient scale of Boot ULCI (Bootstrap Upper Limit Confidence Intervals) was at 0.363. 2) Finally, for quality of work life as a mediated factor correlated with employee engagement and work happiness of Petroleum Station staff, coefficient scale of Booth LLCI was at 0.030 and its Booth ULCI was at 0.501. Based on the research findings, it ascertained when staff worked in good work environment and had both proper quality of work life and proper daily routines, this could contribute staff's work engagement and promote their work happiness with their achievement and effectiveness in order to further achieve expected organization goals.

Keywords: Work environment; Employee engagement; Quality of work life; Work happiness

บทนำ (Introduction)

น้ำมันเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อหลายภาคธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรม ภาคการขนส่ง และภาคธุรกิจบ้านพักอาศัยและบริการ จึงทำให้น้ำมันเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อทุกภาคส่วน โดยปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาการให้บริการธุรกิจค้าปลีกน้ำมันอย่างต่อเนื่อง (ศักราช สุวรรณรังสี, ภณิตา สุนทรไชย และนิศารัตน์ โชติเชย, 2562) ซึ่งจากข้อมูลของกระทรวงพลังงาน (2563) กล่าวว่าภาพรวมในการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในภาคขนส่งทางบกเฉลี่ยในปี 2563 ลดลงร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับปี 2562 โดยกลุ่มน้ำมันเบนซินมีส่วนการใช้คิดเป็นร้อยละ 34 ของการใช้เชื้อเพลิงในภาคขนส่งทางบก ซึ่งเมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงร้อยละ 1.2 และกลุ่มน้ำมันดีเซลมีส่วนการใช้สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 57 ของการใช้เชื้อเพลิงในการขนส่งทางบก เมื่อเทียบกับปีก่อนลดลงร้อยละ 2.7 ซึ่งสาเหตุเกิดจากการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรลดลงจากสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงต้นปีและความต้องการใช้เชื้อเพลิงชะลอตัว เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ

ไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในช่วงต้นปี 2563 ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงและลดการแพร่ระบาดของโรคส่งผลให้การใช้รถในการเดินทางลดลง ประกอบกับการแข่งขันในกลุ่มของพลังงานเชื้อเพลิงมีค่อนข้างสูง จึงส่งผลให้ผู้ประกอบสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงต่างปรับตัว เพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดให้ได้มากที่สุด (มนสิณี พัฒนสุวรรณ, พีรเวณ สุวรรณสิทธิ์ และศักรินทร์ วรรณนะปริญญา, 2560)

จังหวัดสมุทรสาครก็ถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเจริญเติบโตและขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และมีถนนสายหลักสำคัญในการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครออกสู่จังหวัดภาคใต้ โดยในแต่ละวันจะมีปริมาณรถที่ใช้จราจรบนทางหลวงหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2 สมุทรสาคร) เป็นจำนวนมาก ประกอบกับจังหวัดสมุทรสาครมีโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมต่อการลงทุน จึงทำให้ผู้ประกอบการสนใจที่จะมาลงทุนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมาก และธุรกิจสถานีบริการน้ำมันก็เป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีผู้ประกอบการให้ความสำคัญและเข้ามาลงทุนกันสูง (วรรัตน์ ภาณุภาส, 2550) โดยส่วนใหญ่สถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาครได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ติดเขตถนนสาธารณะหรือถนนส่วนบุคคล และมีขนาดความกว้างตามที่กรมธุรกิจพลังงานประกาศกำหนด นอกจากนี้ยังมีการให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงแก่ยานพาหนะทางบกและมีคลังน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นสถานที่ใช้ในการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงตามปริมาณที่กำหนดในกระทรวง (กระทรวงพลังงาน, 2561) ซึ่งการประกอบธุรกิจให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงนั้นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่ทำหน้าที่ในการให้บริการน้ำมันนั่นก็คือ พนักงานของสถานีบริการน้ำมัน โดยพนักงานของสถานีบริการน้ำมันเป็นบุคคลที่ให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งต้องเผชิญหน้ากับลูกค้าโดยตรง และต้องให้บริการเติมน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นระยะเวลาที่ยาวนานในแต่ละวันเฉลี่ย 8 ชั่วโมงของการทำงาน จึงทำให้พนักงานของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกลุ่มที่มีโอกาสได้รับสัมผัสสารเบนซินโดยตรงผ่านระบบทางเดินหายใจและผ่านระบบทางเดินอาหารเข้าสู่ร่างกายได้ ซึ่งสารดังกล่าวมีผลกระทบแบบเฉียบพลันและเรื้อรังที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งจากการสะสมของสารในระยะยาว และจากการเฝ้าระวังในพนักงานกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะรับสัมผัสสารได้ง่ายก็คือ พนักงานให้บริการสถานีบริการน้ำมัน (ฉัตรสุด พิมพาแสง และสุนิสา ขายเกลี้ยง, 2557)

นอกจากนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในเขตพื้นที่สมุทรสาครได้พบผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค (2563) ได้รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ว่า พื้นที่สมุทรสาครเป็นพื้นที่เฝ้าระวังอย่างเข้มงวดและควรมีการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวด อีกทั้งต้องมีการตั้งจุดคัดกรองและจุดดำเนินการตรวจเชื้อเชิงรุก จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านเพิ่มมากขึ้น ปริมาณการเดินทางของประชาชนลดน้อยลง จึงส่งผลให้ปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครลดน้อยลงเช่นกัน ดังนั้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จึงส่งผลให้พนักงานของสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่ง

ในจังหวัดสมุทรสาครเกิดภาวะการทำงานที่ไม่มีความสุข สุขภาพจิตของพนักงานเกิดความตึงเครียด และเกิดความบั่นทอนทางจิตใจ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอาการเจ็บป่วยของสุขภาพกายตามมาได้เช่นกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานบริการน้ำมันควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขในการทำงานที่เป็นสภาวะทางอารมณ์ของแต่ละบุคคลให้เกิดแก่พนักงานสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร โดยอาศัยปัจจัยสภาพแวดล้อมในงาน ความผูกพันของพนักงาน และคุณภาพชีวิตในงานมาเสริมสร้างให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงานเพิ่มสูงขึ้น และจากการศึกษาวิจัยของ Tyagi (2016) พบว่า ผลกระทบของสภาพแวดล้อมในงานทางกายภาพที่ผสมผสานวิธีการทำงาน รวมถึงการรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจจะมีผลต่อความผูกพันของพนักงานที่เป็นความกระตือรือร้น และความมุ่งมั่นของพนักงานในเชิงบวกที่สามารถสร้างให้พนักงานเกิดคุณภาพชีวิตในงานที่เป็นความสมดุลระหว่างสภาพการทำงานและความต้องการส่วนบุคคลได้ โดยจะสามารถสร้างความสุขในการทำงานให้แก่พนักงานเพิ่มสูงขึ้นได้เช่นกัน (อลิษา กำแพงเงิน, ธัญนันท์ บุญอยู่ และสมใจ บุญทานนท์, 2562)

สภาพแวดล้อมในงานจะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของมนุษย์และองค์การ โดยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจะทำให้เกิดการเกิดโอกาสและความท้าทายในการแข่งขันที่สูงขึ้น (Samson, Waiganjo & Koima, 2015) ซึ่งสภาพแวดล้อมในงานจะประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม และทางจิตใจที่จะทำให้พนักงานในองค์การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับสวัสดิการของพนักงานที่องค์การจัดให้แก่พนักงาน เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีความสุขและสามารถสร้างประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มสูงขึ้น และจากการศึกษาของ Kiriago & Bwisa (2013) พบว่า สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวบุคคลในขณะปฏิบัติงานจะสะท้อนถึงทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมที่ทำให้พนักงานเกิดการรับรู้สถานที่การทำงานที่มีประสิทธิภาพที่มีผลกระทบทำให้พนักงานเกิดคุณภาพชีวิตในงานที่เป็นความสมดุลระหว่างสภาพการทำงานและความต้องการส่วนบุคคล โดยมีอิทธิพลต่อความรู้สึกที่เป็นการแสดงพฤติกรรมและการทำงานที่จะนำไปสู่ความสุขของสมาชิกในองค์การ (กมลวรรณ โพธิ์วิทยากร, อารณทิพย์ บัวเพ็ชร และแสงอรุณ อิศระมาลัย, 2559)

ความผูกพันของพนักงานจะเป็นพื้นฐานการมีส่วนร่วมของพนักงานที่เปรียบเสมือนแรงจูงใจที่จะทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกฝังแน่น ภาคภูมิใจและภักดีต่อองค์การ โดยความผูกพันของพนักงานจะสามารถขับเคลื่อนให้องค์การไปสู่ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์การได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต (Simbolon, Madhakomala & Santoso, 2018) นอกจากนี้ความผูกพันของพนักงานจะเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อองค์การ มีความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์การและมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การและต้องการที่จะคงอยู่กับองค์การต่อไป (Rohail et al., 2017) และจากการศึกษาวิจัยของ กัญจน์ภัส ชูผล (2559) พบว่า ความผูกพันของพนักงานที่เป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อองค์การ โดยแสดงออกมาในลักษณะทางความคิด การแสดงออกทางพฤติกรรม ความจงรักภักดีและความทุ่มเท

เพื่อทำประโยชน์ให้แก่องค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตในงานที่เป็นความสมดุลระหว่างการทำงานของบุคคลและชีวิตส่วนตัวอันเป็นสภาวะการณ์ครองชีพที่ดีในเศรษฐกิจปัจจุบันได้ (สุริพร สกฤณี และคณะ, 2558) ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในการทำงานที่สามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของพนักงาน (สมชาย คบขุนทด, รัชฎา ฟองธนกิจ และนพดล บุรณัญญ, 2562)

คุณภาพชีวิตในงานจะเป็นปัจจัยของบุคคลที่สามารถตอบสนองความต้องการที่สำคัญขององค์กร โดยองค์การจะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในงานของพนักงานด้วยการปลูกฝังให้พนักงานรับรู้ได้ถึงความมั่นคง ความยุติธรรม ความภาคภูมิใจ ความเป็นอิสระอันเกี่ยวข้องกับการทำงานและความรับผิดชอบ เพื่อให้พนักงานสามารถทำงานที่ยืดหยุ่นได้ตามสมรรถนะของตนเอง (Srivastava & Kanpur, 2014) ซึ่งคุณภาพชีวิตในงานจะเป็นผลลัพธ์ที่จำเป็นและตอบสนองความต้องการของงานและความต้องการด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้จะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์ของพนักงานที่จะทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจกับความต้องการส่วนบุคคลอันจะนำไปสู่ความสุขในการทำงานให้แก่องค์กร (Alzalabani, 2017) และจากการศึกษาวิจัยของธัญนันท์ บุญอยู่ (2562) พบว่า คุณภาพชีวิตในงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุขในการทำงาน โดยคุณภาพชีวิตในงานที่ดีที่เป็นทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจอันจะเป็นมากกว่าความพึงพอใจในงานที่จะทำให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงาน และเป็นบริบทที่กว้างที่สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์อันนำไปสู่การได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมได้ (กมลวรรณ โพธิ์วิทยากร, อาภรณ์ทิพย์ บัวเพ็ชร และแสงอรุณ อิศระมาลัย, 2559)

ดังนั้นจากประเด็นปัญหาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลคั่นกลางของคุณภาพชีวิตในงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร โดยจากปัญหาที่พนักงานของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงต้องเผชิญกับความเสี่ยงกับการสัมผัสสารเบนซินและจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในเขตพื้นที่สมุทรสาครที่ต้องอยู่ในภาวะการทำงานที่ไม่มีความสุข เกิดความตึงเครียดและความบั่นทอนทางจิตใจที่อาจนำไปสู่อาการเจ็บป่วยของสุขภาพกายตามมา จึงทำให้ผู้วิจัยจะศึกษาประเด็นที่ว่า จะมีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้พนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรสาครเกิดความสุขในการทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเททั้งกายและพลังใจที่จะให้บริการแก่ลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมทั้งดำรงค้อยู่กับองค์กรได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในงานที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างสภาพแวดล้อมในงานและมีความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในงานที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างความผูกพันของพนักงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 (H1) คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างสภาพแวดล้อมในงานและความสุขในการทำงาน

สมมติฐานที่ 2 (H2) คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างความผูกพันของพนักงานและความสุขในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานในสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 150 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานในสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของมณรี พิริยะกุล (2553) ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\text{ถ้า } \frac{\text{จำนวนตัวแปรสมการมาตรฐาน}}{\text{จำนวนตัวแปรแฝง}} \leq 2 \text{ กำหนดให้ขนาดตัวอย่าง (n) } \geq 200$$

$$\text{ถ้า } \frac{\text{จำนวนตัวแปรสมการมาตรฐาน}}{\text{จำนวนตัวแปรแฝง}} > 3 \text{ กำหนดให้ขนาดตัวอย่าง (n) } \leq 100$$

$$\text{ในที่นี้ } \frac{\text{จำนวนตัวแปรสมการมาตรฐาน}}{\text{จำนวนตัวแปรแฝง}} = \frac{25}{4} = 6.25$$

การสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ซึ่งได้ทำการพิจารณาลักษณะข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่ได้มุ่งศึกษาไว้ โดยใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูงด้วยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model-SEM) โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึงลักษณะความสอดคล้องของกลุ่มตัวอย่างว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสำรวจ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานในสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน ซึ่ง

เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีข้อความ 5 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามในการประเมินสภาพแวดล้อมในงาน มีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามในการประเมินความผูกพันของพนักงาน มีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามในการประเมินคุณภาพชีวิตในงาน มีจำนวนทั้งหมด 6 ข้อ และส่วนที่ 5 แบบสอบถามในการประเมินความสุขในการทำงาน มีจำนวนทั้งหมด 5 ข้อ ซึ่งส่วนที่ 2-5 มีลักษณะของข้อความคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1932) ที่มีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับ คือ “น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน” “น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน” “ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน” “มาก ให้คะแนน 4 คะแนน” และ “มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน”

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายข้อเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อความคำถามในแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อความคำถามในแบบสอบถาม และหลังจากนั้นผู้วิจัยก็นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เฉพาะข้อที่อยู่ในเกณฑ์มาปรับปรุงและสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับประชากรที่เหลือจากประชากรที่เป็นพนักงานในสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่เหลือจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า สภาพแวดล้อมในงาน ความผูกพันของพนักงาน คุณภาพชีวิตในงาน และความสุขในการทำงาน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.796, 0.860, 0.786 และ 0.870 ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย โดยมีขั้นตอนที่ประกอบด้วย 1) ขอสั่งหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้บริหารสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามความจริง ผู้วิจัยจึงให้ผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแทนผู้วิจัย ซึ่งเป็นพนักงานของสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร และการเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ได้แบบสอบถามจำนวน 100 ฉบับ และ 3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอันดับของสภาพแวดล้อมในงาน ความผูกพันของพนักงาน คุณภาพชีวิตในงาน และความสุขในการทำงาน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

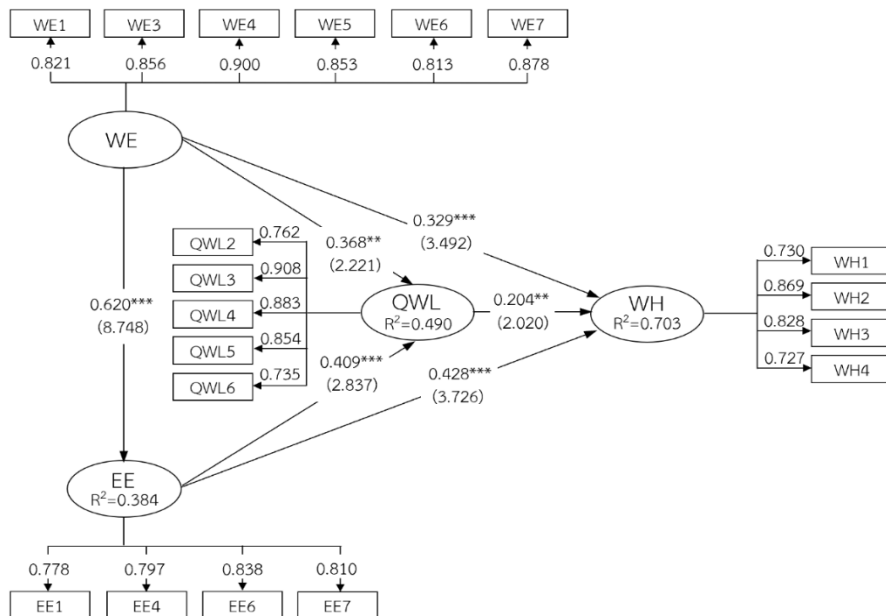
(Standard Deviation) อนึ่งการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ตามแนวความคิดของ Best (1981) ที่ว่า “ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด” “ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง น้อย” “ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง” “ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มาก” “ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มากที่สุด” และ 3) สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีการสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling--SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.00) มีอายุระหว่าง 25-35 ปี (ร้อยละ 49.00) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 58.00) มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 37.00) และมีระยะเวลาในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี (ร้อยละ 44.00)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับของสภาพแวดล้อมในงาน ความผูกพันของพนักงาน คุณภาพชีวิตในงาน และความสุขในการทำงาน พบว่า พนักงานในสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีปัจจัยสภาพแวดล้อมในงาน ความผูกพันของพนักงาน คุณภาพชีวิตในงาน และความสุขในการทำงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยมีระดับของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24, 4.16, 4.00 และ 4.18 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.807, 0.701, 0.824 และ 0.741 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างในภาพรวม ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสัมประสิทธิ์ความถดถอยอิทธิพลทางตรงที่มีต่อความสุขในการทำงานของพนักงานในสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาครและผลการทดสอบสมมติฐาน โดยผลการวิเคราะห์เป็นดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบสมการโครงสร้างในภาพรวม

จากภาพที่ 1 แสดงเส้นทางตัวแบบสมการโครงสร้างในภาพรวม พบว่า 1) สภาพแวดล้อมในงาน (WE) มีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันของพนักงาน (EE) คุณภาพชีวิตในงาน (QWL) และความสุขในการทำงาน (WH) มีค่าเท่ากับ 0.620, 0.368 และ 0.329 ตามลำดับ ส่วนสภาพแวดล้อมในงาน (WE) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตในงาน (QWL) และความสุขในการทำงาน (WH) มีค่าเท่ากับ 0.254 และ 0.392 ตามลำดับ 2) ความผูกพันของพนักงาน (EE) มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตในงาน (QWL) และความสุขในการทำงาน (WH) มีค่าเท่ากับ 0.409 และ 0.428 ตามลำดับ นอกจากนี้ความผูกพันของพนักงาน (EE) ก็มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการทำงาน (WH) มีค่าเท่ากับ 0.083 และ 3) คุณภาพชีวิตในงาน (QWL) มีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการทำงาน (WH) มีค่าเท่ากับ 0.204

4. ผลการทดสอบสมมติฐานอิทธิพลของตัวแปรคั่นกลาง (Mediation Variables) ที่เข้ามาเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานอิทธิพลของตัวแปรคั่นกลางปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคั่นกลาง

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)						Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
H1	WE	→	QWL	→	WH	0.210	0.070	0.083	0.363
H2	EE	→	QWL	→	WH	0.234	0.120	0.030	0.501

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคั่นกลางของ คุณภาพชีวิตในงานที่เป็นปัจจัยเชื่อมโยงระหว่างอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในงานและความผูกพัน ของพนักงานสู่ความสุขในการทำงาน โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่าง (Boot LLCI) มีค่า เท่ากับ 0.083 และ 0.030 ตามลำดับ และมีค่าผลคูณของของสัมประสิทธิ์ขอบเขตบน (Boot ULCI) มีค่าเท่ากับ 0.363 และ 0.501 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลาง ที่เชื่อมโยงระหว่างอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในงานและความผูกพันของพนักงานสู่ความสุขในการ ทำงาน โดยมีค่าช่วงความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 และจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อพนักงาน ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี โดยมีคุณภาพชีวิตในการทำงานและ ชีวิตประจำวันที่เหมาะสมจะส่งผลให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร พร้อมทั้งสามารถ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กร กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลาง ระหว่างสภาพแวดล้อมในงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานบริการน้ำมันแห่งหนึ่งใน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ องค์กรได้มีการจัดสภาพแวดล้อมในงานทั้งการสร้างความปลอดภัยในพื้นที่ มีการจัดสถานที่ ปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานเกิดคุณภาพชีวิตในงานที่ดีที่สามารถนำไปสู่ความสุขในการ ทำงานที่ดี ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตได้มุ่งศึกษาแต่เพียงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่จะทำให้พนักงาน เกิดคุณภาพชีวิตในงาน (Tyagi, 2016) ที่เป็นการผสมผสานของสภาพการทำงานอันจะนำไปสู่ความสุข ในการทำงานให้แก่พนักงานเพียงเท่านั้น (Kiriago & Bwisa, 2013) โดยไม่ได้เน้นในเรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางจิตใจที่จะทำให้พนักงานเกิดคุณภาพชีวิตในงานที่ดีที่จะนำไปสู่ ความสุขในการทำงานที่แท้จริงได้

2. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลาง ระหว่างความผูกพันของพนักงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานบริการน้ำมันแห่ง หนึ่งจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ องค์กรได้สร้างให้พนักงานเกิดความประทับใจที่มุ่งมั่นที่จะให้บริการที่ดีแก่ลูกค้าและยอมที่จะสละ เวลาส่วนตัว เพื่อมาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ ตลอดจนมีความอดทนต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จนนำไปสู่ความสามารถในการสร้างให้พนักงานภายในองค์กรใช้ชีวิตในการทำงานได้ อย่างมีความสุขและทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรวางไว้ ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตได้มุ่งศึกษา แต่เพียงความผูกพันของพนักงานที่เป็นความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อองค์กรที่จะมีความสัมพันธ์ เชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตในงานที่ดี (สมชาย คบขุนทด, รัชฎา พองธนกิจ และนพดล บุรณัญญ, 2562)

ที่เป็นทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจอันจะเป็นมากกว่าความพึงพอใจในงานที่จะทำให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงานได้อย่างแท้จริง (ธัญนันท์ บุญอยู่, 2562)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างสภาพแวดล้อมในงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้นผู้จัดการสถานีบริการน้ำมันควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงความสะอาดในสถานที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอ อีกทั้งปรับสภาพแวดล้อมในงานให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตในงานที่ตีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่สามารถสร้างให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตในงานเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างความผูกพันของพนักงานและความสุขในการทำงานของพนักงานสถานีบริการน้ำมันแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้นผู้จัดการสถานีบริการน้ำมันควรให้ความสำคัญกับการสร้างความผูกพันของพนักงาน โดยจัดให้มีสวัสดิการให้แก่พนักงานเพิ่มมากขึ้น และสร้างให้พนักงานเกิดความรักต่อองค์กรและมีความมุ่งมั่นที่จะให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพชีวิตในงานที่เกี่ยวข้องกับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับงานที่จะสามารถตอบสนองให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงานที่ดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรนำไปศึกษาองค์การที่มีรูปแบบในการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากงานวิจัยฉบับนี้ อาทิ หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานภายในองค์กรที่จะส่งผลให้พนักงานภายในองค์กรสามารถทำงานร่วมกับองค์กรได้อย่างมีความสุข

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรนำไปศึกษาในปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมในเชิงลึก เพื่อให้ได้รับข้อมูลในการพิจารณากำหนดแนวทางในการดำเนินงานในอนาคตที่มีความชัดเจนและแม่นยำ เพื่อให้พนักงานภายในองค์กรพร้อมที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุขทั้งในด้านการทำงานและด้านการใช้ชีวิตกับครอบครัว

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลวรรณ โพธิ์วิทยากร, อาภรณ์ทิพย์ บัวเพ็ชร และแสงอรุณ อิศระมาลัย. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้อย่างพาราในอำเภอเมืองยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 8(1), 1-15.

- กระทรวงพลังงาน. สถานการณ์การใช้น้ำมันและไฟฟ้าของไทย ในปี 2563. สืบค้น 31 ธันวาคม 2563, จาก [http:// www.eppo.go.th/index.php/th/energy-information/situationoilelectric? orders \[publishUp\]=publishUp&issearch=1](http://www.eppo.go.th/index.php/th/energy-information/situationoilelectric?orders[publishUp]=publishUp&issearch=1).
- กระทรวงพลังงาน. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมน้ำมัน ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมัน เชื้อเพลิง พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: กรมธุรกิจพลังงาน
- กัญจน์ภัส ชูผล. (2559). ความผูกพันต่อองค์การ คุณภาพชีวิตการทำงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานขายแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ฉัตรสุด พิมพาแสง และสุปิสสา ชายเกลี้ยง. (2557). การรับสมัครสารเบนซินในพนักงานสถานี บริการน้ำมันเชื้อเพลิง: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น เมืองขอนแก่น. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 19(2), 354-361.
- ธัญนันท์ บุญอยู่. (2562). อิทธิพลของวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตในงานที่มีต่อ ความสุขในการทำงานของพนักงานวิสาหกิจขนาดย่อมของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มใน เขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย. 11(2), 191-207.
- มนตรี พิริยะกุล. (2553). ตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- มนสิณี พัฒนสุวรรณ, พีรเวธน์ สุวรรณสิทธิ์ และศักรระเกียร วรวัฒนะปริญญา. (2560). ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการเข้าใช้บริการสถานีน้ำมันเอสโซ่ของประชากรในจังหวัดนนทบุรี. วารสาร วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 10(1), 96-120.
- วรรัตน์ ภาณุภาส. (2550). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สถานี บริการน้ำมันที่ตั้งอยู่ริมถนนพระรามสอง จังหวัดสมุทรสาคร. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศักราช สุวรรณรังสี, ภณิดา สุนทรไชย และนิศารัตน์ โชติเชย. (2562). การพัฒนาคุณภาพการ ให้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสาร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสาร. 6(2), 61-78.
- ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค. รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. สืบค้น 30 ธันวาคม 2563, จาก [https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/ situation-no352-201263.pdf](https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no352-201263.pdf).
- สมชาย คบขุนทด, รัชฎา พองธนกิจ และนพดล บุรณันท์. (2562). ปัจจัยความสุขในการทำงานของ พนักงานในคอนโดมิเนียม จังหวัดภูเก็ต. วารสารสมาคมนักวิจัย. 24(3), 41-56.
- สุริพร สกฤณี, ปิยธิดา ตรีเดช, สุนธรา ศิริ และศักดา ตรีเดช. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างความ ผูกพันต่อองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

- สระแก้ว. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า. 32(2), 108-125.
- อลิษา กำแพงเงิน, ธัญนันท์ บุญอยู่ และสมใจ บุญทานนท์. (2562). ตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของสภาพแวดล้อมขององค์กรและคุณภาพชีวิตในงานที่มีผลต่อการรับรู้ความสุขในการทำงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ราชบุรีบุรณะ. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*. 11(3), 124-137.
- Alzalabani, A. H. (2017). A study on perception of quality of work life and job satisfaction: Evidence from Saudi Arabia. *Arabian Journal of Business and Management Review*. 7(2), 1-9.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Kiriago, A. N., & Bwisa, H. M. (2013). Working environment factors that affect quality of work life among attendants in petrol stations in Kitale town in Kenya. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 3(5), 289-296.
- Likert, R. A. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*. 140(22), 5-55.
- Rohail, R., Zaman, F., Ali, M., Waqas, M., Mukhtar, M., & Parveen, K. (2017). Effects of work environment and engagement on nurses organizational commitment in Public Hospitals Lahore, Pakistan. *Saudi Journal of Medical and Pharmaceutical Sciences*. 3(7), 748-753.
- Samson, G. N., Waiganjo, M., & Koima, J. (2015). Effect of workplace environment on the performance of commercial banks employees in Nakuru Town. *International Journal of Managerial Studies and Research*. 3(12), 76-89.
- Simbolon, P., Madhakomala, R., & Santoso, B. (2018). The effect of work environment, bonuses and organizational trust on employee engagement in PT. Taspen (Persero). *International Journal of Scientific & Technology Research*. 7(5), 34-40.
- Srivastava, S., & Kanpur, R. (2014). A study on quality of work life: Key elements & it's implications. *IOSR Journal of Business and Management*. 16(3), 54-59.
- Tyagi, V. (2016). Working environment: As a predictor of employee engagement with reference to academicians. *Rukmini Devi Institute Advanced Studies*. 14(2), 19-27.

ผลการใช้นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติด
เตียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก่อและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
คำขวาง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

The Result of Using the Visual and Sound System Alarm for
Prevention Pressure Sore in Older Adult at Tambon Khor Health
Promoting Hospital and Tambon Kamkwang Health Promoting
Hospital Warin Chamrab District, Ubon Ratchathani Province

ทตถณ พละไชย¹ ทิพยรตน์ ค่ำเอื้อง² นัฐชา หนูน้ำคำ² นันทนภัส บัวไช² นัยนา ภูทอง²
นิภารณ สียงล่ำ² นิศรารณ นพเก้ำ² เบญจสิริ แผลมฉลาต² ปภัสรา จันทะวงค์²

Tattapon Palachai, Tippayarat Khamhuang, Nutcha Noonamkam, Nannaphat
Buakhai, Naiyana Putong, Nipaporn Seanglum, Nitsaraphon Nobphakao
Benjasiri Lamchalard, Paphatsara Jantawong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง กลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแลหลัก ที่ดูแลผู้สูงอายุติดเตียงในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก่อและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำขวาง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 15 คน รูปแบบเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบ (Paired T test) ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = .70) และคะแนนเฉลี่ยความเสี่ยงในการเกิดแผลกดทับหลังใช้นวัตกรรมมากกว่าก่อนใช้นวัตกรรม (t = 19.32, p = .00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): นาฬิกาแจ้งเตือน; การป้องกัน; แผลกดทับ

Received: 2021-04-01 Revised: 2021-04-27 Accepted: 2021-04-29

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
Professional Nurse (Teaching), Boromarajonani College of Nursing Sanpasitthiprasong.

Corresponding Author e-mail: narmnoon7133@gmail.com

² พยาบาลวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ Professional nurse
Boromarajonani College of Nursing Sanpasitthiprasong

Abstract

The purposes of research aim to study the result of using the Visualand sound system alarm for prevention pressure sore in older adult at Khor Health promoting hospital and Tambon Kamkwang Health promoting hospital Warin chamrab district, Ubon Ratchathani province. research population consisted of 15 persons who caring the older adult. This is a descriptive study research. The statistics used for data analysis were mean, percentage standard deviation and paired T test. The findings were as follows: overall, it is at a high level ($\chi^2 = 4.18$, S.D. = .70) and mean risk score for pressure sores after innovation less than before used ($t = 19.32$, $p = .00$) significance at the .05 level.

Keywords: Alarm clock; Prevention; Pressure sore.

บทนำ (Introduction)

แผลกดทับ เป็นภาวะแทรกซ้อนที่เกิดผลเสียต่อบุคคลและครอบครัวที่ดูแลเป็นอย่างมาก ในผู้สูงอายุซึ่งเมื่ออายุมากขึ้น ผิวหนังจะเริ่มบางลง เป็นสาเหตุหลักจากเนื้อเยื่อบริเวณหนึ่งถูกแรงกดทับเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะบริเวณเนื้อเยื่อปุ่มกระดูกต่างๆ และยังมีปัจจัยที่ทำให้เกิดแผลกดทับง่ายขึ้น ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพ เช่น แรงกดและระยะเวลาที่เนื้อเยื่อถูกกด มีแรงเสียดทาน แรงเสียดทาน จากการพลิกตัวหรือเลื่อนตัวผู้ป่วย ส่วนปัจจัยทางชีวภาพ เช่น การมีอายุที่มากขึ้น การมีผิวหนังที่เปื่อยขึ้นตลอดเวลา ไม่สามารถกลับปัสสาวะอุจจาระได้ มีภาวะโภชนาการไม่ดี มีโปรตีนในเลือดต่ำหรือมีโรคเบาหวานร่วมด้วย ซึ่งล้วนส่งเสริมให้เกิดแผลกดทับได้ง่ายขึ้น (รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, 2561) และเมื่อมีแผลแล้วจะทำให้แผลหายช้าการที่จะป้องกันการเกิดแผลกดทับจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุติดเตียง เพราะหากเกิดแผลกดทับขึ้นแล้วจะทำให้เกิดการสูญเสียเวลา ค่าใช้จ่าย รวมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แผลกดทับถือเป็นภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยสูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังในผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหว จะส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่แย่ลงและเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยซ้ำเติมหรือเสียชีวิตได้ง่าย (รุ่งทิวา ขอบชื่น, 2557)

จากสถานการณ์ทั่วโลกพบการเกิดแผลกดทับมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งพบในผู้ป่วยเรื้อรัง ร้อยละ 2.2 – 23.9 และในประเทศไทยพบมีการเกิดแผลกดทับ ร้อยละ 10.8 – 11.8 โดยที่พบว่ากลุ่มผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ป่วยที่นอนโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน (พัชรินทร์ คำนวล และคณะ, 2561)

ปัญหาแผลกดทับเป็นดัชนีชี้วัดเรื่องคุณภาพการพยาบาล ในบางหน่วยงาน บางโรงพยาบาลกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ (รุ่งทิวา ขอบชื่น, 2557) ซึ่งการดูแลแผลกดทับ

จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็น ต้นทุนวัสดุ อุปกรณ์ การดูแล และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งถือว่าต้องใช้ปัจจัยจำนวนมาก อีกทั้งยังทำให้เกิดการเสียโอกาสของผู้ป่วยเองและผู้ดูแลด้วย ในการที่จะมีอาชีพ หารายได้จุนเจือครอบครัว ประกอบกับในผู้สูงอายุเมื่อเกิดแผลกดทับ จะยิ่งทำให้ปัญหามีความยาก ซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ซึ่งการเกิดแผลกดทับจะส่งผลเสียทำให้ผู้ป่วยสูงอายุต้องมี แนวโน้มที่จะอยู่โรงพยาบาลนานขึ้น มีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นและยังต้องเสียโอกาส สำหรับผู้ดูแล อีกด้วย แผลกดทับเป็นปัญหาที่สามารถป้องกันได้ หากผู้ดูแลไม่ให้ความสำคัญ หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดแผลกดทับรวมถึงการดูแล จะทำให้อุบัติการณ์เพิ่มสูงขึ้นได้ ดังนั้นผู้ดูแลควรมีความรู้ ความเข้าใจการเกิดแผลกดทับ การดูแล การป้องกัน และประเมิน ระดับความรุนแรงได้ รวมไปถึงการมีอุปกรณ์ที่คอยช่วยเหลือ ทำให้เกิดความสะดวก สบายในการดูแล ทำให้ผู้ดูแลลดภาระงานลง ลดความวิตกกังวลในการดูแลลงได้ อาจจะทำให้อัตราการเกิดแผลกดทับลดน้อยลงได้เช่นกัน (พัชรินทร์ คำนวล และคณะ, 2561)

การดูแลเพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับมีหลายวิธี เช่น การลดแรงกดและการป้องกันการเสียดสี โดยการจัดท่านอนควรเปลี่ยนท่านอนอย่างน้อยทุก 2 - 4 ชั่วโมงและใช้อุปกรณ์เสริม ช่วยลดแรงกด การลดแรงเสียดทาน การการดูแลผิวหนังไม่ให้เปื่อยขึ้น ภาวะโภชนาการหรือ การได้รับอาหารครบตามหลักโภชนาการการกระตุ้นการไหลเวียนโลหิต และการให้ความรู้แก่ ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุติดเตียง (จิณพิชญ์ชา มะมณ, 2555) (นงนุช หอมเนียม, 2557) (สายฝน ไทยประดิษฐ์, 2557) (Langer G., 2014) จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องเครื่องมือช่วย ป้องกันแผลกดทับ พบว่ามีการประดิษฐ์นวัตกรรมที่ใช้เพื่อการดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงมี หลายชิ้น เช่น นาฬิกาพลิกตะแคงตัวทุก 2 ชั่วโมงและเตียงพลิกตะแคงตัว แต่ส่วนมากจะ กล่าวถึงการพลิกตะแคงตัวและไม่ครอบคลุมถึงการดูแลให้ครอบคลุมในทุกปัจจัยที่ทำให้เกิด แผลกดทับ ดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ผู้พัฒนานวัตกรรมจึงได้คิดค้นพัฒนานวัตกรรมเพื่อหาแนว ทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้ ครอบคลุมทุกปัจจัยที่ทำให้เกิดแผลกดทับ เพื่อป้องกันการ เกิดแผลกดทับและดูแลลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้นและผู้ดูแลสามารถเรียนรู้และเข้าใจ ขั้นตอนการดูแลป้องกันการเกิดแผลกดทับได้เข้าใจมากขึ้น โดยได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ใน การคำนวณเวลาพร้อมเสียงเตือนทุก 2 - 4 ชั่วโมง ซึ่งในแต่ละครั้งนั้น จะมีกิจกรรมการดูแลเพื่อ ป้องกันการเกิดแผลกดทับ มีรูปภาพประกอบเพื่อให้เข้าใจและชัดเจนมากขึ้น พร้อมทั้งมีคลิป เสียงให้คำแนะนำการปฏิบัติ เพื่อเตือนผู้ดูแลผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุติดเตียงให้ดูแลตาม คำแนะนำตามภาพและเสียงข้อความที่แสดงให้เห็นในช่วงเวลานั้นๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อประเมินผลการใช้นาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อประเมินผลการใช้ นาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ดูแลหลักผู้สูงอายุติดเตียง ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลก่อน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำขวาง อำเภวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรม

3.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเมินผลการใช้นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือน ป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นการใช้นาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกด ทับในผู้สูงอายุติดเตียง

ส่วนที่ 3 แบบประเมินแผลกดทับ Braden scale

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความ เทียงตรงของเนื้อหา (Content validity) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบของ ผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์หาค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ได้ เท่ากับ .97 และความเที่ยงของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้เท่ากับ .88

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยครั้งนี้ ได้รับพิจารณารับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เลขที่ EC.15/2563

4.2 ผู้วิจัยประสานงานกับพยาบาลวิชาชีพ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลก่อนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำขวาง อำเภวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี เพื่อบริการและกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ การรวบรวมข้อมูล พร้อม ingsสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของค่าคะแนน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ Paired T test

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ดูแลหลักผู้ป่วยและผู้สูงอายุจำนวน 15 คน เป็นเพศชาย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และเพศหญิงมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ซึ่งมีอายุสูงสุด คือ 86 ปี และอายุต่ำสุด คือ 46 ปี และมีอายุเฉลี่ย 65 ปี ($SD = 11.473$, $Min = 86$ ปี, $Max = 46$ ปี)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นการใช้นาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรมนาฬิกาป้องกันการเกิดแผลกดทับ

ความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรม	mean	S.D.
ด้านกายภาพ	4.06	.25
ด้านการออกแบบ	4.53	.51
ด้านประสิทธิภาพ	3.86	.35
ด้านประสิทธิผล	4.73	.45
เฉลี่ย	4.18	.70

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นต่อนวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในภาพรวม คะแนนเฉลี่ยระดับมาก ($Mean = 4.18$, $SD = .70$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประสิทธิผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($Mean = 4.73$, $SD = .45$) รองลงมาคือด้านการออกแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($Mean = 4.53$, $SD = .51$) และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือด้านประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($Mean = 3.86$, $SD = .35$)

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพต่อการใช้นาฬิกาป้องกันแผลกดทับ

รายการประเมินความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรม	mean	S.D.
เป็นนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้ป่วย	4.93	.26
เป็นนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.80	.41
รูปแบบการใช้นวัตกรรมมีความสอดคล้องกับผลที่คาดหวัง	4.67	.49

รายการประเมินความคิดเห็นต่อการใช้นวัตกรรม	mean	S.D.
เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาคุณภาพงานพยาบาล	4.73	.46
เป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้นง่าย ๆ และทันสมัย	4.60	.06
เป็นนวัตกรรมที่ใช้เวลาอย่างเหมาะสม	4.27	.80
ผู้ดูแลสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	4.80	.41
สามารถป้องกันการเกิดแผลกดทับได้	4.60	.51
อัตราการเกิดแผลกดทับลดลง	4.47	.52
ผู้ดูแลตระหนักในการปฏิบัติเพื่อป้องกันแผล	4.93	.26
เฉลี่ย	4.63	.43

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อนวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับด้านประสิทธิผล คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.63, S.D. = .43) พิจารณารายข้อจะพบว่า ผู้ดูแลตระหนักในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับมากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (mean = 4.92, S.D. = .26) รองลงมาคือผู้ดูแลสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด (mean = 4.80, S.D. = .41) และเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด (mean = 4.80, S.D. = .41) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือเป็นนวัตกรรมที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (mean = 4.27, S.D. = .80)

ตารางที่ 3 คะแนนความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับ ตามแบบประเมิน Braden Scale (ก่อน-หลัง) การใช้นวัตกรรม

เกณฑ์	Mean	S.D.	t.	Sig.
ก่อนใช้นวัตกรรม	10.13	1.19	19.32	.00
หลังใช้นวัตกรรม	18.73	.88		

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับจากเครื่องมือประเมินความเสี่ยง Braden Scale (ก่อน-หลัง) การใช้นวัตกรรม 2 สัปดาห์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับ เมื่อใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยหลังใช้นวัตกรรมมากกว่าก่อนใช้นวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาผลการใช้นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก่อและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำขวาง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพการลดความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับ ก่อนและหลังการใช้นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับ จะเห็นว่าคะแนนเมื่อประเมินความเสี่ยงในการเกิดแผลกดทับ ด้วย Barden Scale มีคะแนนเพิ่มมากขึ้น ก่อน-หลัง 10.13, 18.73 คะแนน S.D. 1.19, .88 ตามลำดับ แปลว่านวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันการเกิดแผลกดทับได้จริง อาจจะ เป็นเพราะว่า มีข้อได้เปรียบที่ทำให้มีแนวโน้มสามารถป้องกันการเกิดแผลกดทับได้ ได้แก่ นาฬิกาเป็นแบบดิจิทัล คือเป็นลักษณะเหมือนนาฬิกาจริงที่นำข้อมูล สิ่งที่ต้องปฏิบัติในทุกๆ ชั่วโมง เพื่อให้การดูแลต่อผู้สูงอายุติดเตียงได้ เมื่อเปรียบเทียบกับนวัตกรรมชิ้นอื่นที่มีก่อนหน้านี้ มุ่งเน้นเพียงแค่การพลิกตะแคงตัวตามเวลา

2. รูปร่างนาฬิกา มีความเหมาะสมคือมีขนาดไม่ใหญ่เกินไป และไม่เล็กจนเป็นปัญหาต่อการมองเห็นของผู้ดูแล ซึ่งต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษเพราะว่าผู้ดูแลส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ ที่ต้องดูแลตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้สามารถใช้งานได้สะดวก สามารถแขวนหรือวางตั้งในพื้นที่หัวเตียงหรือปลายเตียงในระดับสายตา มองเห็นได้ชัดเจน และส่งผลให้ได้ยินชัดเจนตามมา

3. การออกแบบ อาจจะเป็นเพราะว่าที่นาฬิกาที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป สามารถที่จะบรรจุภาพประกอบการดูแล เช่น การพลิกตะแคงตัว การนวดปุ่มกระดูก ที่มีขนาดเหมาะสม สีสันชัดเจน พื้นหลังที่สว่างไม่มีมืดจนเกินไป มองเห็นได้ชัด ถึงแม้ว่าผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลจะเป็นผู้สูงอายุ ด้วยกันที่มองไม่ชัด หรือมีปัญหาในการได้ยินลดลง การจัดข้อความที่เป็นระเบียบ ปริมาณ ข้อความไม่มากหรือน้อยเกินไป และคลิปเสียงพูด ไม่เร็วจนเกินไป สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง การมองเห็นและการได้ยินในผู้สูงอายุที่ว่า เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงใน ลักษณะเสื่อมลงของร่างกายโดยเฉพาะการมองเห็น ซึ่งการมองเห็นจะลดลงตามอายุที่มากขึ้น การได้ยินก็จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากเซลล์ ประสาทรับความรู้สึก จะมีจำนวนลดลงและการได้ยินของผู้สูงอายุก็จะเสื่อมและลดลงด้วยเช่นกัน (ไชยพร โอภาส วัฒนา, 2561) (มุกดา เดชประพนธ์, 2557)

4. ด้านความเป็นไปได้ในการใช้นวัตกรรมระยะยาว จากข้อมูลส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือหมายความว่า เป็นนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับการใช้ดูแล ผู้สูงอายุติดเตียง เป็นนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริงรูปแบบการใช้นวัตกรรมมีความ สอดคล้องกับผลที่คาดหวัง สามารถกระตุ้นให้ผู้ให้บริการพัฒนาคุณภาพงานพยาบาลยิ่งขึ้น เป็น นวัตกรรมที่สร้างขึ้นง่ายไม่ซับซ้อนมากเกินไปและมีความทันสมัย ผู้ดูแลสามารถปฏิบัติได้อย่าง

ถูกต้อง การใช้งานง่าย มีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน เกิดความรู้ความเข้าใจในการป้องกันการเกิดแผลกดทับและกระตุ้นให้ผู้ดูแลตระหนักในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับ เห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยความเสี่ยงในการเกิดแผลกดทับ ก่อน-หลัง ใช้นวัตกรรม 2 สัปดาห์ จะเห็นว่าสามารถลดความเสี่ยงการเกิดแผลกดทับลงได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมและควรสนับสนุนให้เป็นเครื่องมือประกอบการดูแลผู้สูงอายุติดเตียง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งผู้ดูแลและผู้สูงอายุติดเตียง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

นวัตกรรมนาฬิกาแจ้งเตือนป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้สูงอายุติดเตียง ควรสนับสนุนให้เริ่มใช้ได้เลยตั้งแต่ที่เริ่มติดเตียง และควรมีการดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ระยะแรกที่ป่วย และควรมีการกระตุ้น ติดตามเยี่ยมด้วยพยาบาลวิชาชีพเพื่อเสริมกำลังใจ และแก้ไขข้อบกพร่องและให้การช่วยเหลืออยู่เป็นระยะ ทุก 1-2 สัปดาห์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนานวัตกรรมให้มีน้ำหนักที่เบาลง เพื่อป้องกันการตกและพัฒนาให้สามารถใช้วิธีการชาร์ตแบตเตอรี่ได้ ลดความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุลง อีกทั้งควรมีการศึกษาที่มีการเก็บข้อมูลระยะยาวมากขึ้นเพื่อติดตามประสิทธิผลของการป้องกันการเกิดแผลกดทับได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- จินพิชญชา มะมม. (2555). บทบาทพยาบาลกับแผลกดทับ : ความท้าทายในการ ป้องกันและการ ดูแล. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 20(5), 478-488.
- ไชยพร โอภาสวัฒนา. (2561). ประสาทหูเสื่อมตามอายุ. *วารสารการแพทย์จุฬา*, 62(2), 175-185.
- พัชรินทร์ คำนวล, นิภาภรณ์ เชื้อยุรนาน และศิริพร เดชอุปการะกุล. (2561). ผลของแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับป้องกันการเกิดแผลกดทับในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง โรงพยาบาลพะเยา. *วารสารหัวหินสุขใจไกลกังวล*. 3(2), 89 – 101.
- นนุช หอมเนียม. (2557). บทบาทพยาบาลในการใช้หลักโภชนาการที่ส่งเสริมการหายของแผล. *วารสารพยาบาลตำรวจ*. 6(2), 236-247.
- มุกดา เดชประพนธ์. (2557). ปัญหาทางตาที่พบบ่อยและการสร้างเสริมสุขภาพตาในผู้สูงอายุ. *รามาริบัติพยาบาลสาร*. 20(1), 1-9.
- รุ่งทิwa ขอบชื่น. (2557). Nursing Care in Pressure Sore. *เอกสารการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 29 ประจำปี 2556*. Srinagarind Med J 2013; 28 (suppl), 41–46.

- รุ่งโรจน์ พุ่มรีว. (2561). ผู้สูงอายุ ปัญหาและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุ. *วารสารสุขศึกษา*. 41(2), 42 – 50.
- สายฝน ไทยประดิษฐ์, วิภา แซ่เซี้ย และเพลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์. (2557). ผลของโปรแกรมควบคุมความชื้นของผิวหนังต่อความสมบูรณ์แข็งแรงของผิวหนัง และการเกิดแผลกดทับในผู้ป่วยสูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับ. *วารสารสภาการพยาบาล*. 29(1), 43-52.
- Langer G., Fink A., (2014). Nutritional interventions for preventing and treating pressure ulcers. *Cochrane Database of Systematic Reviews 2014*, Issue 6. Art. No.: CD003216. DOI: 10.1002/14651858.

**แนวทางการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม
อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี¹**
**Guidelines for interpretation of Ban Laem community tourism
attractions in Bang Pla Ma District, Suphanburi Province**

อรรณญา คูเบย์² จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด³

Aranya Dubey, Jutatip Junead

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม 2) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวและความต้องการของชุมชนต่อการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี งานวิจัยชิ้นนี้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 97 คน เลือกใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบสะดวก และการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสำรวจทรัพยากร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 12 คนการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัยวิเคราะห์เนื้อหา และผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรกิจกรรมที่มีความโดดเด่นกิจกรรมนันทนาการ : บ้านรูปหยกสี่ประจักษ์วันเกิด บ้านถักตะกร้าไหมญี่ปุ่น บ้านชาเตยหอม ล่องเรือไหว้พระชมธรรมชาติ ซึ่งพบว่า สิ่งควรมีเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ แผ่นพับแนะนำการ

Received: 2021-06-23 Revised: 2021-07-15 Accepted: 2021-07-15

¹ บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University e-mail: Seitaaranya@hotmail.com

³ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University. Corresponding author e-mail: jutatipj@swu.ac.th

ท่องเที่ยวในชุมชน ป้ายสื่อความหมายและ QR Code ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวความคิดหลักในการสื่อความหมายนำเสนอผ่านตัวอักษร ภาษาอังกฤษภายใต้คำว่า LEAM MODEL (L: Learning, E: Explain, A: Active Participate, M: Meaning) เพื่อเป็นแนวทางในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาหม่า จังหวัดสุพรรณบุรีผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords): การสื่อความหมาย; แหล่งท่องเที่ยวชุมชน

Abstract

This research objectives are; 1) to study tourist attraction activity resources in Baan Laem community, Bang Pla Ma District, Suphanburi Province; 2) To clearly understand target tourists and community insights in order to develop effective communication plans and tools for Baan Laem tourist attractions and 3) To propose communication concept (ideas, plans, and methods) design to be publicly used in tourist attractions in Baan Laem community. This research is a mixed method research, conducted with qualitative and quantitative methods. The quantity method was survey with questionnaires to 97 Thai tourist respondents. Sample size recruited with convenient random method. The qualitative method was focus group interview (in-dept interview) upon resources specified questions. The qualitative respondents were 12 stakeholders in Baan Laem community. The research result was analyzed with induction method and content analysis. We used triangulation method, to confirm the precision of the interviewed data. The research shows that the significant activity resource is a unique recreational activity. The uniquely attractive recreational activities in Baan Laem are; Baan Thoop Yok birthday colour, Baan Thak Traka Mai Yee Pun, Baan Cha Toey Hom and Boat trip The research result also shows that the tourists insights upon a community communication tools are 1) Tourist brochure consisting of recommended attractions and activities in the community, touring map; 2) communication banners; and 3) QR code. The researcher would like to propose communication model by using main communication concept through English alphabets. The English alphabets with “Meaningful Visiting Experience” concept is LEAM MODEL. (L: Learning, E: Explain, A: Active Participate, M: Meaning) The

LEAM Model will be used to develop recreational activities communicate ideas and tools. This development will be a community co-operative activity and, definitely, it will be a community sustainability for Baan Laem community, Ampur Baang Pla Ma, Supanburi Province.

Keywords: Interpretation; Community Attractions

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ที่สำคัญให้ประเทศเป็นลำดับต้น โดยเฉพาะการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ปกติรูปแบบวิถีชีวิตของคนในสังคมในทุก ๆ สังคม จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้วขึ้นอยู่กับปัจจัยจากทั้งภายนอกและภายในมาเป็นตัวกระตุ้น จะพัฒนาไปในทางที่ดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งสองนั้นตลอดจนสภาพสังคมนั้นประกอบด้วย เช่นเดียวกับการที่หากสังคมใดต้องการเปลี่ยนตัวเองจากสังคมเดิมตามปกติมาเป็นสังคมที่เปิดกว้างพร้อมรับการเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สังคมนั้นก็จะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นหลายเท่าตัว เนื่องจากการท่องเที่ยวต้องเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจหลายฝ่าย ต้องเกี่ยวข้องกับคนหลายคน ต้องเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความต้องการของคนที่หลากหลาย ผลของการท่องเที่ยวอาจไม่ได้ส่งผลต่อการทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใด แต่อาจค่อย ๆ ซึมซับอย่างช้า ๆ ธุรกิจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภาคต่าง ๆ ที่มีความรับผิดชอบในวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552)

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของโลกและยังรองรับด้านการท่องเที่ยวเชิงชุมชน โดยมีชุมชนที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards) หรือ “รางวัลกินรี” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) รางวัลสาขาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีทั้งหมด 10 ชุมชนที่ได้รับรางวัลนี้ ได้แก่ ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไร่กองขิง จังหวัดเชียงใหม่ บ้านดอกบัว จังหวัดพะเยา ย่านเก่าวังกรด จังหวัดพิจิตร กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนพระบาทห้วยต้ม จังหวัดลำพูน ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม (บ้านสวนแผ่นดินแม่) จังหวัดสุพรรณบุรี วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลแหลมสัก จังหวัดกระบี่ วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ (หน้าทับ) จังหวัดนครศรีธรรมราช วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลม่วงกลาง จังหวัดระนอง ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมืองเก่าภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม (บ้านสวนแผ่นดินแม่) จังหวัดสุพรรณบุรี เป็น 1 ใน 10 ชุมชนที่ได้รับรางวัลกินรี และชุมชนตำบลบ้านแหลม ยังได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 10 ชุมชนต้นแบบจากชุมชนทั่วประเทศ Village Tourism 4.0 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

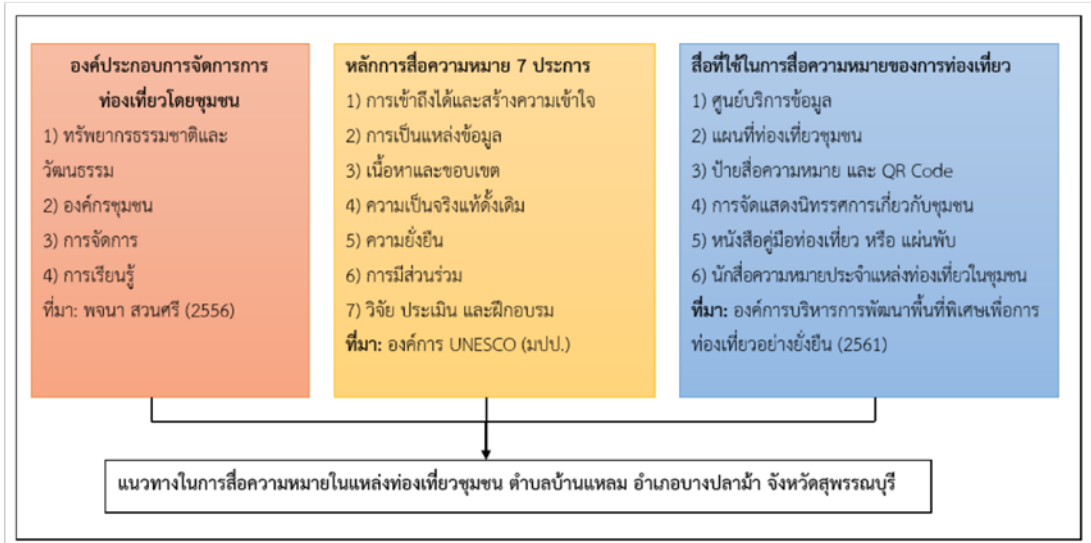
(ททท.) ชุมชนบ้านแหลมเป็นชุมชนบ้านเรือนไทยติดแม่น้ำสุพรรณ การใช้วิถีชีวิตแบบ วิถีไทย กับสายน้ำ มีวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ตามเส้นทางทัพมอญรามัญ มีประเพณีเด่นหนึ่งเดียวในภาคกลางฝั่งตะวันตก คือชักพระเล่นเพลงตักบาตรกลางน้ำกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม เป็นการรวมตัวกันของชาวชุมชนตำบลบ้านแหลมทั้ง 5 หมู่ จัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน ทำเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีประวัติศาสตร์วิถีชีวิตชุมชนริมแม่น้ำสุพรรณบุรี กำกับดูแลโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยใช้บ้านสวนแผ่นดินแม่ วิถีไทยกับสายน้ำ เป็นศูนย์ประสานงานบริการนักท่องเที่ยว มีโฮมสเตย์เรือนไทยริมน้ำที่ได้มาตรฐานไทย ชื่อไผ่ต่า พุดโฮมสเตย์ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นรับรองจากกรมการท่องเที่ยว มีเรือน้ำเต้าที่ได้มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย สัมผัสกับการเรียนรู้วิถีอาชีพชุมชน เช่น การทำขนมไทยโบราณ อาหารไทยโบราณ น้ำพริกเผา จักสานไม้ไผ่หวาย - ผักตบชวา ถักไหมโครเซ่ซัมเมอร์ ไร่นาสวนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งดูจากการร่วมมือของชุมชนเพื่อพัฒนาถิ่นที่อยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น ผสมผสานกับผลิตภัณฑ์ทางภูมิปัญญาที่สืบทอดมายาวนาน ซึ่งจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ สร้างรายได้ และความเข้มแข็งของคนในชุมชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหา เรื่องการสื่อความหมายในชุมชนทำให้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวพัฒนาอย่างไรทิศทาง การสื่อความหมายของพื้นที่ขาดเอกลักษณ์ และความชัดเจนของภาพลักษณ์ชุมชน ชุมชนก็ยังมีประเด็นปัญหาเรื่องการสื่อความหมายในชุมชน เนื่องจากเป็นรูปแบบการบริหารแบบชุมชนบริหารจัดการตนเอง จึงทำให้ชุมชนยังขาดการสื่อความหมายด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบสื่อออนไลน์ที่ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ควบคู่ความสะดวกสบายในยุคสมัยนี้ อยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเสนอแนะเรื่อง แนวทางการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่ยังเป็นช่องว่างของชุมชนอยู่ ถึงแม้ชุมชนจะมีจุดเด่นในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย แต่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของการสื่อความหมายที่เป็นหัวใจหลักในการสื่อสารให้กับนักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความเป็นมาของชุมชน ซึ่งการเสนอแนะในเรื่องของการสร้างสื่อความหมายเพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการสื่อความหมายของชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข้อมูลของชุมชนอย่างชัดเจนและครบถ้วนและตอบสนองความต้องการของชุมชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนตำบลบ้านแหลม 2) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการ

ออกแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิจัย (Research Methods)

1. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยนี้ดำเนินการบนพื้นฐานการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของคอคแรน (Cochran, 1977) กรณีไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 ค่าความคาดเคลื่อนที่ 0.01 โดยกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เท่ากับ 97 ตัวอย่าง

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้นำชุมชน มักคุเทศก์ชุมชน ตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Selection) ใช้เกณฑ์ของ Spradley (1979); Rubin and Rubin (1995); Patton (1990) ที่กำหนดว่า (1) ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความเกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์ในเรื่องที่จะสัมภาษณ์โดยตรง (2) ยังปฏิบัติงาน หรือดำเนินชีวิตอยู่ในเรื่องนั้น ๆ

ไม่ได้เลิก หรือวางมือไปแล้ว (3) มีความสนใจ เต็มใจและยินดีให้สัมภาษณ์ตามที่นักวิจัยต้องการและ (4) ผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องไม่ปฏิบัติงานแหว่งแหว่งกับผู้สัมภาษณ์ โดยการวิจัยครั้งนี้ มีบัญชีรายชื่อและตำแหน่งของบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ และเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวชุมชน มีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ หรือพัฒนาชุมชนตำบลบ้านแหลม อย่างน้อย 1 ปี เป็นหัวหน้าหรือผู้แทนของกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน หรือผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาชุมชนตำบลบ้านแหลม จำนวน 12 คน ข้อมูลอ้อมตัวมีขนาดเพียงพอต่อการหาข้อสรุปการวิจัยที่จำนวน 12 คน เพราะเมื่อสัมภาษณ์ซ้ำ ๆ พบว่า ไม่มีอะไรเหลือให้เรียนรู้ได้อีกต่อไป โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่มีความยินดีและสมัครใจเป็นผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแหลม จำนวน 97 ชุด 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้จากการรวบรวมข้อมูลจากตำรา และแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ปริญญานิพนธ์ แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และบทความวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในวารสารนานาชาติซึ่งอยู่ในฐาน Scopus และบทความวิจัยที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ TCI1 และ TCI2

4.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Grouped discussion) และการเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มาแบบอิสระหรือมาเป็นกรุปทัวร์ จำนวน 97 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ เพื่อนำไปบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามที่ไดรวบรวมนำมาดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าทางสถิติมาอ่านตีความ เพื่อสรุปข้อมูลขั้นต้นจากแบบสอบถามที่เก็บได้

5.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา (Descriptive Research) เครื่องมือเก็บข้อมูลใช้แนวคำถามซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดดำเนินการ

วิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเอกสารและภาคสนามได้เพียงพอต่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น โดยนำมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบ ตามเค้าโครงเรื่องแล้วสรุปออกมา เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป หลังจากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์โดยการสัมภาษณ์ซ้ำในบางประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากและผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตามแนวคิดของ Cohen and Manion (1994); Miles and Huberman (1994) การเปรียบเทียบข้อค้นพบของปรากฏการณ์ที่ศึกษาจากแหล่งมุมมองที่ต่างกันซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล หรือสิ่งที่ค้นพบในสนามการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีที่ต่าง ๆ กันมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเพื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบสิ่งสำคัญ คือ การทำให้เกิดความเข้าใจข้อสันนิษฐาน (Assumption) และหลักทฤษฎีที่ใช้อ้างอิงว่ามีอิทธิพลต่อข้อค้นพบ (Finding) และการตีความ (Interpretation) ของงานวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

1) ผลการศึกษาทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทรัพยากรที่โดดเด่นของชุมชน รายละเอียดดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบทรัพยากรในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

หัวข้อทรัพยากร	ผลการตรวจสอบทรัพยากรในชุมชน
ทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่น	ภูมิทัศน์ และภูมิอากาศ : ปลอดภัย ร่มรื่น พืช : ต้นราชพฤกษ์ ต้นคูณ แม่น้ำ : แม่น้ำท่าจีน
ทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น	มรดกวัฒนธรรม : วัดใหม่พิณสุวรรณ มรดกด้านศาสนา : วัดสุขเกษม วัดป่าพฤกษ์ ศิลปชาติพันธุ์ : ชาวไทยเชื้อสายจีน ไทยทรงดำ มอญรามัน
ทรัพยากรธรรมชาติและปรากฏการณ์ที่มีความสำคัญ	เทศกาลประเพณี : งานประเพณีตักบาตรกลางน้ำ งานแข่งขันเรือยาวประเพณี อำเภอบางพลาม้า
ทรัพยากรกิจกรรมที่มีความโดดเด่น	กิจกรรมนันทนาการ : บ้านรูปหยกสีประจำวันเกิด บ้าน

เด่น	ถักตะกร้าไหมญี่ปุ่น บ้านขนมเกสรดอกลำเจียก (ขนมไทยโบราณ) ล่องเรือไหว้พระชมธรรมชาติ
ทรัพยากรด้านบริการ	ป้ายบอกทาง ลานจอดรถ ไฟฟ้า น้ำประปา ร้านค้าชุมชน สถานที่พักผ่อน ไม้ตามุดโฮมสเตย์ โรงเรียน

2) ผลศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาหม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 97 คน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาหม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาลงรหัสในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และทำการวิเคราะห์ และประมวลผลคำนวณแสดงผลดังรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม

ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการสื่อความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการเข้าถึงได้และสร้างความเข้าใจในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- ข้อมูลในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีความถูกต้อง	4.15	0.56	มาก
- ข้อมูลมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.10	0.62	มาก
- ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อความหมาย	4.10	0.86	มาก
เฉลี่ย	4.12	0.59	มาก
ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- แหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	4.12	0.59	มาก
- ประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนมีความน่าสนใจ	4.12	0.59	มาก
เฉลี่ย	3.15	1.17	ปานกลาง
ด้านเนื้อหาและขอบเขตในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- การเล่าเรื่อง ตำนาน หรือข้อมูลชุมชนมีความน่าสนใจ	3.35	1.06	ปานกลาง

- ฐานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน มีการวางแผนอย่างดี	3.41	1.12	ปานกลาง
- รูปภาพประกอบการบรรยาย	3.54	1.03	มาก
- ภาษาและขนาดตัวอักษรที่ใช้สื่อสารเข้าใจง่าย	3.52	1.12	มาก
เฉลี่ย		0.93	ปานกลาง
	3.45		
ด้านความจริงแท้ดั้งเดิมในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- การนำเสนอข้อมูลมีการเล่าเรื่องให้เห็นถึงการอนุรักษ์ความเป็นของแท้ของแหล่งท่องเที่ยว	3.72	0.94	มาก
- การสื่อถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	3.70	0.81	มาก
เฉลี่ย	3.71	0.79	มาก
ด้านความยั่งยืนในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- การสื่อสารและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร	3.88	0.72	มาก
- การปลูกฝังการใช้มรดกวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์	3.89	0.74	มาก
เฉลี่ย	3.88	0.66	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- คนในชุมชนช่วยกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.88	0.74	มาก
- คนในชุมชนร่วมกันสนับสนุนความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชน	3.84	0.81	มาก
เฉลี่ย	3.85	0.71	มาก
ด้านการวิจัย ประเมิน และฝึกอบรมในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			
- ความเข้าใจในโปรแกรมการสื่อความหมายมี	3.09	1.13	ปานกลาง

ความเหมาะสม			
- การจัดทำเทคโนโลยีมีความเหมาะสมต่อ นักท่องเที่ยวที่มาเยือนชุมชน	2.88	1.34	ปานกลาง
	เฉลี่ย	2.98	1.20
			ปานกลาง

3. ผลศึกษาความต้องการของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม พบว่า ชุมชนมองเห็นถึงศักยภาพของชุมชนตนเอง ในเรื่องของฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น แม่น้ำที่ค่อนข้างปลอดภัย โปร่ง และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีการนำคำว่า บ้านสวนแผ่นดินแม่ ที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2) ด้านองค์กรชุมชน พบว่า ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนนี้มีระบบสังคมที่เข้าใจกันมาก มีความสามัคคีในการร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อให้ชุมชนเดินไปในทางที่ชุมชนต้องการจะมีความต้องการที่จะร่วมกันพัฒนาชุมชน โดยที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนดี ในการช่วยเหลือดูแลกันและกัน อีกทั้งในชุมชนเอง มีปราชญ์ หรือผู้ให้ความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลายที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการ ถือว่าชุมชนมีความพร้อมที่เป็นจุดแข็งที่ได้เปรียบพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างดี

3) ด้านการจัดการ พบว่า ชุมชนมีความต้องการที่จะให้มีการกำหนดกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา และมีความต้องการให้ชุมชนหน่วยงานหรือองค์กรนำร่อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อความยั่งยืน (อพท.) เข้ามาสนับสนุนกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ ชุมชนมีความต้องการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และต้องการให้มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4) ด้านการเรียนรู้ พบว่า ชุมชนมีความต้องการในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่สามารถสร้างการเรียนรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เน้นการจัดการระบบให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน และยังสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

5) ด้านการสื่อความหมาย พบว่า ความต้องการชุมชนยังขาดด้านการประชาสัมพันธ์หรือสมควรเนื่องจากคนในพื้นที่เข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า (ไม่ใช่นักท่องเที่ยวจาก

หลากหลายพื้นที่) ซึ่งนักท่องเที่ยวหลัก ๆ จะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากที่เดิม ๆ ไม่ใช่ นักท่องเที่ยวที่รับรู้ข่าวสารของชุมชนมาจากที่ใหม่ เป็นการบอกต่อกันมากกว่า ซึ่งอาจเป็น เพราะการประชาสัมพันธ์ที่อาจยังอยู่ที่จุดเดิม ที่เห็นการประชาสัมพันธ์ของชุมชน ดังนั้น ชุมชน จึงมีความต้องการที่จะพัฒนา เรื่องของสิ่งที่จับต้องได้ และดึงดูดนักท่องเที่ยวมากกว่าสิ่งที่ ชุมชนมีอยู่ ณ ตอนนี้อย่างเห็นได้ชัดว่าชุมชนยังไม่มีเรื่องของการแจกเอกสาร ใบปลิว หรือ คู่มือ ให้กับทางนักท่องเที่ยวได้เก็บกลับบ้านเป็นที่ระลึก หรือแม้แต่จะเปิดดูในเวลา ที่นักท่องเที่ยวอาจลืมข้อมูลบางอย่างจากเพียงแค่การฟังมัคคุเทศก์พูด ถ้ามีตัวเอกสารที่จับต้องได้ ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความทรงจำ หรือที่เรียกว่า “อ่านแล้วจำได้ มากกว่าฟังมาผ่านๆ” และควรพัฒนาสื่อแนะนำเที่ยวให้เป็นรูปแบบเดียวกัน ให้ข้อมูลชุมชนที่ถูกต้องต้องกัน มีป้ายสื่อ ความหมายในแต่ละฐานกิจกรรมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

6) **ความคิดเห็นของชุมชนด้านอื่นๆ** ชุมชนประเมินตนเองว่าชุมชนยังขาดเรื่องการ สื่อความหมายในบางประเด็นเท่านั้น เช่นเรื่องการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง เรื่องการให้ข้อมูล ชุมชน ที่อาจยังขาดเรื่องของการความต้องการที่นักท่องเที่ยวอยากให้เราจัดการให้ เนื่องจากชุมชน ก็มีการให้นักท่องเที่ยวประเมินสิ่งที่นักท่องเที่ยวอยากจะแนะนำให้กับชุมชน โดยที่ชุมชนมีการ จัดทำบ้านประชาสัมพันธ์ แต่ยังไม่ทั่วถึงทั้งชุมชนมากนัก และยังไม่ครบตามที่ต้องการ แต่ชุมชน มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเรื่องประเพณีที่มีคนให้ความสนใจในระดับมากที่สุด ซึ่งก็คือประเพณีตัก บาตรกลางน้ำที่มีขึ้นปีละ 1 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งค่อนข้างเป็นที่รู้จักในจังหวัด สุพรรณบุรีด้วย ซึ่งทั้งชุมชนและหน่วยงานภาครัฐยังคงมองว่าชุมชนขาดเรื่องของคู่มือท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1

4. แนวทางในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2 นำเข้าถ่ายทอดใน แก่ชุมชนเพื่อเข้าสู่กระบวนการประชุมกลุ่มย่อยในการพัฒนาทิศทางการสื่อความหมายของ ท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผ่านกระบวนการ สนทนากลุ่ม (Focus Grouped discussion) เพื่อร่วมกันพัฒนาแนวความคิดหลักในการสื่อ ความหมายนำเสนอผ่านตัวอักษรภาษาอังกฤษภายใต้คำว่า LEAM MODEL (แหลม โมเดล) ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

1) **L : Learning แนวทางการพัฒนานักสื่อความหมายเปิดโอกาสให้ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้** โดยการนำข้อมูลต่าง ๆ จากการเล่าเรื่อง จากคู่มือการปฏิบัติ แก่ นักท่องเที่ยว แนะนำและชักนำพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ การสร้างคุณค่า ให้แก่ประสบการณ์นักท่องเที่ยว ได้แก่ การเปิดโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว กับแหล่งท่องเที่ยว การสร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสชุมชนท้องถิ่น การสร้างแรง

บันดาลใจให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมนอกเหนือจากแหล่งที่เป็นที่รู้จักอยู่แล้ว การเพิ่มพูนความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเพื่อรับรู้คุณค่าอันแท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างประสบการณ์ร่วมกับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว

2) E : Explain แนวทางการพัฒนากระบวนการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งข้อมูล เพื่ออธิบายและสื่อสารระหว่างนักสื่อความหมาย แหล่งท่องเที่ยวชุมชน และนักท่องเที่ยว

นักสื่อความหมายและนักท่องเที่ยวทำงานร่วมกันในการหาทางปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนโดยมีกระบวนการเข้าถึงและเชื่อมโยงระหว่างนักสื่อความหมาย แหล่งท่องเที่ยวชุมชนและนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ทั้งมิติวัฒนธรรม กิจกรรมท่องเที่ยว เช่น การสาธิต การทดลอง การปฏิบัติ การเล่าเรื่องหรือพิธีกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เช่น งานประเพณีตักบาตรกลางน้ำ งานแข่งขันเรือยาวประเพณี อำเภอบางปลาม้า พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปชาติพันธุ์ ชาวไทยเชื้อสายจีน ไทยทรงดำ และมอญรามัน

2. ต้องมีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกัน นักท่องเที่ยวในฐานะผู้เยี่ยมชมและชุมชนในฐานะเจ้าบ้านในการบอกเล่ารายละเอียด หรือเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฐานเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว โดยมีฐานกิจกรรมหลัก 3 ฐานกิจกรรม คือ ฐานบ้านรูปหยกสีประจำวันเกิด ฐานบ้านถักตะกร้าไหมญี่ปุ่น ฐานบ้านขนมเกสรดอกจำเริญ (ขนมไทยโบราณ)

3. ต้องพัฒนากระบวนการถ่ายทอดความรู้ระหว่างนักสื่อความหมาย ประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวเชื่อมโยงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว การเล่าเรื่องราว เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย ตำนานต่าง ๆ เพื่อขยายความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว

4. ต้องกำหนดรูปแบบการสื่อความหมาย ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาและวิธีการสื่อสารสำหรับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยง่ายและไม่ซับซ้อนต่อการทำความเข้าใจของนักท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องในการสื่อความหมายด้วย

3) A : Active Participate แนวทางการสร้างการปฏิสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยว นักสื่อความหมายและชุมชน การสื่อความหมายที่ดี มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ชุมชนต้องสร้างการมีส่วนร่วม (Active involvement) ในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมกับชุมชน เพื่อนำนักท่องเที่ยวไปสู่กระบวนการคิด และร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับประสบการณ์และสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัส (Co-Creation)

2. ชุมชนต้องสร้างสื่อกลางเพื่อช่วยกระตุ้นการเรียนรู้โดยผ่านการเล่าเรื่องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

3. ชุมชนต้องถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับข้อมูลชุมชน และประสบการณ์การท่องเที่ยวอันน่าจดจำ (Memorable Tourism Experience) และต้องสามารถสร้างความพึงพอใจสูงสุดของนักท่องเที่ยวด้วยการปลูกฝังทัศนคติที่ดีและการบอกต่อไปยังผู้อื่นได้ เช่น การพัฒนานักสื่อความหมายของชุมชนหรือการพัฒนาป้ายสื่อความหมาย และ QR Code เพื่อถ่ายทอดความรู้ฐานกิจกรรมต่างๆ ในแก่นักท่องเที่ยวได้

4) M : Meaning แนวทางการพัฒนาเนื้อหาในการสื่อความหมาย (Meaning)
ความหมายหรือความสำคัญของเรื่องที่ต้องการนำเสนอผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1. สร้างศูนย์บริการข้อมูล ให้ข้อมูลผ่านนิทรรศการ เล่าเรื่องของชุมชน
2. พัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ข้อมูลที่สามารถสร้างความสนใจพื้นที่ของชุมชนได้เป็นอย่างดี และสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ป้ายสื่อความหมายและ QR CODE เป็นเครื่องมือที่สามารถสื่อสารโดยตรงจากพื้นที่ท่องเที่ยวสู่นักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมาย สามารถสร้างการเรียนรู้ได้
4. มีการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับชุมชน เป็นการให้ข้อมูลทั่วไป ซึ่งยังไม่สามารถสร้างการเรียนรู้และรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ควรพัฒนาหนังสือคู่มือท่องเที่ยวของชุมชน หรือ แผ่นพับแนะนำการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นการให้ข้อมูลทั้งข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเชิงลึกได้ (ฉบับ 2 ภาษา)
6. ควรพัฒนานักสื่อความหมายประจำแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ที่มีผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้และสุนทรีภาพของนักท่องเที่ยวเนื่องจากการใช้นักสื่อความหมายเป็นรูปแบบที่เอื้อโอกาสให้มีการปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับนักสื่อความหมาย และนักท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง สามารถสร้างความประทับใจในการท่องเที่ยวได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัยเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

งานวิจัยนี้พบว่า ผลการศึกษาทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนตำบลบ้านแหลม ตรง กับแนวคิดเรื่ององค์ประกอบการท่องเที่ยว ของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548) อ้างใน มาศศุภา นิมบุญจาซ (2558) หรือสอดคล้องกับแนวคิด/ทฤษฎีเรื่อง องค์ประกอบการท่องเที่ยว ของ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ตรงสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ด้านการจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวตามทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2. การท่องเที่ยวทาง

ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา 3. การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยวที่อยู่ในทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะของงานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต 4. การท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวกและสภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง รองลงมา คือ มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวก ลำดับถัดมา คือ สภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง ป้ายบอกทางเข้าใจง่าย และมีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ โดย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง มีป้ายบอกทางเข้าใจง่าย และมีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ ดังงานวิจัยของ มาศศุภา นิมบุญจาช (2558) ดังนั้น การท่องเที่ยวที่เหมาะสมคือแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง มีทรัพยากรทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรม หรือทรัพยากรทางกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดการอยากที่จะเรียนรู้ในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว

ส่วนผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวและความต้องการของชุมชนต่อการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวบ้าน พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน มีความต้องการให้มีคู่มือท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตามแบบสอบถามที่นักท่องเที่ยวส่วนมากต้องการให้ชุมชนมี คือ หนังสือคู่มือท่องเที่ยวหรือแผ่นพับแนะนำการท่องเที่ยวในชุมชน รองลงมาคือป้ายสื่อความหมาย QR Code และคู่มือ ตรงกับแบบสัมภาษณ์ที่ให้คำตอบไปในทางเดียวกันเรื่องของการนำคู่มือที่สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนเอง ซึ่งตรง กับแนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย ของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) กล่าวว่า การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ของ กรมการท่องเที่ยว (2558) อ้างใน สุขุม คงดิษฐ์ และธารณี นวสนธิ (2561) ตรงสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า การสื่อความหมายมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความประทับใจ และประสบการณ์การเดินทางแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง ช่วยเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยี่ยมชมอีก กิจกรรมการสื่อความหมายควรสนุกสนาน และสามารถสร้างความบันเทิงใจมากกว่า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผลการค้นหาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างประเทศมักมีเวลามากและไม่เร่งรีบ เป็นมิตร นิยมท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกและศึกษาข้อมูลล่วงหน้า ก่อนเดินทางด้วยการอ่านหนังสือนำเที่ยว เว็บไซต์และมีแผนการท่องเที่ยวว่าต้องการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวใด ส่วนผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยว

ทางวัฒนธรรมในภาพรวมที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวถึงมากที่สุด ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ป้ายแนะนำเจ้าหน้าที่ตอบคำถาม นิทรรศการในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่นำชม หรือบรรยาย ศูนย์บริการข้อมูล กิจกรรม และเว็บไซต์ สอดคล้องกับ ราณี อธิชัยกุล (2554) ที่ศึกษาผลการสำรวจความคิดเห็นต่อรูปแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า การสื่อความหมายประเภทบุคคลที่มีประสิทธิภาพมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่นำชม เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลและตอบคำถาม ตามลำดับ สำหรับการสื่อความหมายที่ไม่ใช่บุคคล พบว่า สื่อที่มีประสิทธิภาพมาก ได้แก่ เว็บไซต์ หนังสือนำเที่ยว แผนที่ โบรชัวร์/แผ่นพับ ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2553) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการสื่อความหมายที่ค่อนข้างชัดเจน และสร้างความประทับใจต่อนักท่องเที่ยวให้เดินทางกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ

สำหรับการเสนอแนะแนวทางการออกแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลมนั้น พบว่า ทรัพยากรกิจกรรมที่มีความโดดเด่นกิจกรรมนันทนาการ : บ้านรูปหยกสีประจำวันเกิด บ้านลักตะกร้าไหมญี่ปุ่น บ้านขนมเกสรดอกลำเจียก (ขนมไทยโบราณ) ล่องเรือไหว้พระชมธรรมชาติ จากความต้องการของนักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ชุมชนควรมีเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ หนังสือคู่มือท่องเที่ยว หรือแผ่นพับแนะนำการท่องเที่ยวในชุมชน และป้ายสื่อความหมายและ QR ตรงกับแนวคิด/ทฤษฎีเรื่อง หลักในการสื่อความหมายทรัพยากรทางวัฒนธรรม ของ ธนิก เลิศชาญฤทธ์ (2554) หรือสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง การสื่อความหมายและการเรียนรู้ ของ ดารา รัชนิวิท (มปป.) ตรงสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ในการสื่อความหมายนั้นเราไม่สามารถส่ง “ความหมาย” (meaning) ของข้อมูลไปยังผู้รับได้ สิ่งที่ส่งไปจะเป็นเพียง “สัญลักษณ์” (symbol) ของความหมายนั้น เช่น คำพูด รูปภาพ เสียงเพลง ดังนั้นเมื่อมีการสื่อความหมายเกิดขึ้น ผู้ส่งต้องพยายามเข้ารหัสสารซึ่งเป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งสารแต่ละสารจะประกอบด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ มากมาย โดยที่สัญลักษณ์แต่ละตัวจะเป็นตัวบ่งบอกถึง “สัญญาณ” (Signal) ของบางสิ่งบางอย่างซึ่งจะทราบได้โดยประสบการณ์ของคนเรา ผู้ส่งต้องส่งสัญลักษณ์เป็นคำพูด ภาษาเขียน ภาษามือ และอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผลการศึกษาเรื่อง การสื่อความหมายมรดกทางวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระศิลปะ รายวิชาดนตรี ระดับประถมศึกษา พบว่า การกำหนดตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาดนตรีที่มีเนื้อหาหลากหลายส่งผลต่อปริมาณของเนื้อหาทำให้ความน่าสนใจ ของหนังสือแบบเรียนลดลง หนังสือแบบเรียนของแต่ละสำนักพิมพ์มีการจัดเนื้อหา น่าสนใจโดยใช้ เทคนิคต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจและเข้าใจส่วนเนื้อหา การใช้รูปภาพประกอบในหนังสือแบบเรียน เป็นเพียงเนื้อหาประกอบเพื่อให้ผู้เรียน

เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่า ภาพที่ใช้ ประกอบล่าสมัยเนื่องจากบางสำนักพิมพ์ขาดการปรับปรุงให้มีความทันสมัยมากขึ้นสำหรับด้านแบบฝึกหัด และกิจกรรมมีความน่าสนใจ สำนักพิมพ์แต่ละสำนักพิมพ์มีรูปแบบที่แตกต่างโดยใช้แนวคิดทางการศึกษา ที่ต่างกัน โดยแบบฝึกหัดและทักษะสามารถกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของมรดก ทางวัฒนธรรมได้ ดังงาน วิจัยของ เพชรรัตน์ ตัญญูธินันท์ (2561) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ประกอบศิริ รักดีพินิจ (2553) ดังนั้น Code ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวความคิดหลักในการสื่อความหมายนำเสนอผ่านตัวอักษร ภาษาอังกฤษภายใต้คำว่า LEAM MODEL (L: Learning, E: Explain, A: Active and Participate, M: Meaning) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ เรื่องแนวความคิดหลักในการสื่อความหมายนำเสนอผ่านตัวอักษร ภาษาอังกฤษภายใต้คำว่า LEAM MODEL (L: Learning, E: Explain, A: Active and Participate, M: Meaning) ที่สำคัญ คือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์จริงได้อย่างสมเหตุสมผล และยังใช้กับงานวิจัยเรื่องการสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนเนื่องจากแนวความคิดนี้มีความสอดคล้องและส่งผลในเชิงบวกให้กับแหล่งท่องเที่ยวที่ควรจะพัฒนาเรื่องการสื่อความหมาย โดยควรให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ในประเด็นขององค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน เป็นหลักอีกด้วย สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
- 1.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการพัฒนาแผนการตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี

- 1.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านของแนวทางในการยกระดับกิจกรรมในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ศึกษาเจาะลึกการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวแต่ละประเภท/กิจกรรม/แหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมได้เรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

2.2 ศึกษาแนวทางการใช้สื่อสมัยใหม่เพื่อพัฒนาด้านการสื่อความหมายให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ในชุมชนตำบลบ้านแหลม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้สารที่ถูกต้องและชัดเจน

2.3 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภูมิใจในอัตลักษณ์ของตน การอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มเยาวชนในชุมชนตำบลบ้านแหลม จ.สุพรรณบุรี

2.4 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภูมิใจในอัตลักษณ์ของตน การอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มเยาวชนในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลม. (2563). *ชุมชนตำบลบ้านแหลม*. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.suphan.biz/banlearn.html>.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้น 27 พฤษภาคม 2564, จาก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.tat.or.th/th/about-tat/history>.

ดารา รัชนิวัติ. *การสื่อความหมายและการเรียนรู้* มปป., สืบค้น 1 มิถุนายน 2564, จาก [http://old-book.ru.ac.th/e-book/e/ET201\(55\)/ET201-3.pdf](http://old-book.ru.ac.th/e-book/e/ET201(55)/ET201-3.pdf).

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. *การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ*. มปป., สืบค้น 4 มิถุนายน 2564, จาก http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1185.

http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1185

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัด ฉะเชิงเทรา*. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2564, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcims/files/52930216/chapter2.pdf.

ประกอบศิริ รักดีพินิจ. (2553). *ศักยภาพการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวชุมชน : ชุมชนบ้านร่องไฮ จังหวัดพะเยา*. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.journal.nu.ac.th/NUJST/article/view/89>.

ประกอบศิริ รักดีพินิจ. (2556). *โปรแกรมการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและภูมิทัศน์วัฒนธรรม*. สืบค้น 23 มิถุนายน 2564, จาก https://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=MRG5280183.

มาศศุภา นิมบุญจา. (2558). *การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนองวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)*. สืบค้น 23 มิถุนายน 2564, จาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/>.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). *องค์ประกอบการท่องเที่ยว*. สืบค้น 16 มิถุนายน 2564, จาก <https://sites.google.com/site/>

tanapoomza/com/xngkh-prakxb-khxng-kar-thxng-theiyw-tourism-
element

- สุขุม คงดิษฐ์. (2561). การสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของชุมชน
สามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
สืบค้น 25 พฤษภาคม 2564, จาก <http://research.rmutsb.ac.th/fullpaper/2561/research.rmutsb-2561-20191129113432155.pdf>.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2561). ยุทธศาสตร์การ
ยกระดับการท่องเที่ยวไทยให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2564,
จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/>.
- เพชรรัตน์ ตัญญูรัตนันท์. (2561). การสื่อความหมายมรดกทางวัฒนธรรมในหนังสือแบบเรียน
กลุ่มสาระศิลปะรายวิชาดนตรี ระดับประถมศึกษา. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2564,
จาก[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : shorturl.asia/EU6bX.

กลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อ ประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

Driving Mechanisms for Success of the Political Activities Network for Democracy in Trang Province

วีรวุฒิ แก้วกุล¹ ศศิกานต์ เทพสุริวงศ์² ญาณิศา เอี่ยมกำลัง³
ปริญญภัทร ใจแข็ง⁴ ศกุนตลา มียอด⁵ ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง⁶

Weerawut kaewkul, Sasikarn Thepsuriwong, Yanisa Eiamkamlang
Pariyaphat Jaikang, Sakuntala Meeyod, Hasan Akrim Dongnadeng

บทคัดย่อ (Abstract)

กลุ่มเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดตรัง จัดตั้งขึ้นเพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนในจังหวัดตรัง ดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนหลากหลายรูปแบบประสบความสำเร็จ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประชาธิปไตย บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ที่คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถอดเทป จัดหมวดหมู่คำตอบ และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผลการวิจัยพบกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จครอบคลุม 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ โครงสร้างอย่างเป็นทางการควบคู่กับโครงสร้างอย่างไม่เป็นทางการ ด้านการเปิดเผยตัวตน ขึ้นอยู่ความสนใจและการยินยอมของสมาชิกในกลุ่มเครือข่าย ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย มีการติดต่อสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ด้านการรู้สิทธิตัวเองและสิทธิผู้อื่น คือการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านการติดตามและประเมินผลเครือข่าย มีการประเมินผลทั้งระหว่างและหลังจัดกิจกรรม และด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและการสร้างพันธมิตรผู้ร่วมกัน มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายทางการเมือง คือต้องยึดมั่นในประชาธิปไตยและตระหนักถึงความเท่า

Received: 2021-04-06 Revised: 2021-04-14 Accepted: 2021-04-16

^{1 2 3 4 5 6} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง Public Administration Program in Public Management, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus. Corresponding Author e-mail: arsun.do@psu.ac.th

เทียมในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น งานวิจัยนี้เสนอว่ากลุ่มเครือข่ายทางการเมืองในจังหวัดตรัง ควรบริหารจัดการโครงสร้างและมีการแบ่งหน้าที่ตามฝ่ายงานให้ชัดเจน

คำสำคัญ (Keywords): กลไกสู่ความสำเร็จ; กลุ่มเครือข่าย; กิจกรรมทางการเมือง

Abstract

The political networking group in Trang province was established to attain democracy and freedom for the people in Trang province with successful organization of driving activities in different forms. It, thus, plays a significant role in driving democracy. This research aimed to study the mechanisms that drive to success of the political activities network for democracy in Trang province. This research was developed as a qualitative study with deployment of an in-depth interview method. A total sample of 15 respondents was purposively selected as the key informants. This research employs a thematic analysis in interpreting interviews, categorizing responses, and concluding results as per specified objectives. As for the findings, this research reveals that the driving mechanism for success covers seven dimensions, including network management in both formal and informal settings, identity disclosure under the adherence of the willingness and consent of the members within the group, positive relationship with others in maintaining network continuity via online communication, awareness of one's rights and the rights of others by listening and accepting the opinions of others, network monitoring and evaluation of mid-and-post activities, and network co-developers recruitment and mutual agreement with the stipulation of rules for membership to participate in the group together with an adherence to democracy and emphasis on equality in the freedom of oneself and others. This study further suggests that the political networking group in Trang province should better administer the group structure with a clear division of departmental duties accordingly.

Keywords: Driving Mechanism for Success; Networking Group; Political Affairs

บทนำ (Introduction)

ในประเทศไทยสถาบันทางการเมืองถือเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง สถาบันทางการเมืองยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยให้มี

ความยั่งยืน สถาบันทางการเมืองของไทย เช่น รัฐบาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง รัฐสภา และศาล เหล่านี้ล้วนถือเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยให้ยั่งยืน ภายใต้กระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย รวมไปถึงประชาชนในประเทศทุกคนต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อม เพื่อสนับสนุนในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและคัดค้านการใช้อำนาจในทางมิชอบที่เกิดขึ้น (ชาญชัย จิตเหล่าอาพร, 2557) การปกครองระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไทยมีระดับและลักษณะอย่างไร กล่าวคือ หากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงและเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงที่เกิดจากการมีจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศแล้ว การประสบความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยก็จะสัมฤทธิ์ผล แต่หากเป็นตรงกันข้ามแล้วความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยก็เป็นสิ่งที่ยากยิ่ง (พาติมา ไทยเศรษฐ และประสงค์ กัลยาณะธรรม, 2560)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนได้ จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้เกิดความเข้มแข็งได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในลักษณะของประชาสังคม โดยมีการรวมตัวกันเป็นองค์กร ชมรม หรือกลุ่มคณะต่างๆ อย่างหลากหลายตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการวิเคราะห์ปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามการประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเป็นองค์ภาคีหนึ่งที่สำคัญและมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับองค์กรต่างๆ ในการดำเนินการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและได้เข้าร่วมในกิจกรรมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง รวมทั้งมีการนำเอาความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของภาครัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดเพื่อเป็นการสื่อสารสองทาง คืออย่างหนึ่งเป็นการและไม่ใช่เป็นการซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันและการเสริมสร้างความสามัคคีในชาติและสังคมไทย (วิภาส ทองสุทธิ, 2551) ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบบการเมือง ซึ่งถือเป็นการปกครองของประชาชนอย่างแท้จริงและการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยได้ง่ายขึ้น โดยจะมีกระบวนการทางการเมืองที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการแบบประชาธิปไตย (พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, 2561)

การสร้างเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยมีมาอย่างยาวนานซึ่งอาจมีการใช้ชื่อเรียกอื่นๆนั้นจากการถือว่าการปกครองเมื่อพ.ศ.2475 ที่เป็นการจุดร่วมสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สืบเนื่องจากนโยบายด้านการศึกษาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เป็นกลไกขับเคลื่อนให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองอย่างกว้างขวางตลอดจนสร้างเครือข่ายที่สามารถให้ข้อมูล ทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ มีแนวคิดการขับเคลื่อนสังคมหรือการเคลื่อนไหวทางสังคมมาเกี่ยวข้อง แนวคิดการขับเคลื่อนทางสังคม (Social movement) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มคนที่มีความประสงค์เดียวกันรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องไปยังสังคม รัฐบาลและหน่วยงานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (สมชัย แสณภูมิ, ภัฏฐจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระครูปลัด ฐิตะพงศ์ ยโส, 2562) การเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นการดำเนินการของกลุ่มคนที่มีเป้าหมายร่วมกัน มีการรวมกลุ่มของคนที่อาจจะเป็นการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเป็นเรื่องการเมือง ส่วนที่สำคัญที่สุดของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่นับเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนขบวนการให้สามารถดำเนินต่อไปได้คือ แกนนำ ผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นผู้นำจึงนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวทางสังคม โดยผู้ที่มิภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ คือ ผู้ที่มีความสามารถในการใช้กระบวนการในการบริหาร เพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอดทน กล้าตัดสินใจ และสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายรวมถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (กิตติชัยกุลย์ อินทร์แก้ว, 2562)

จากการรัฐประหาร ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในวันที่ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ 2557 ส่งผลให้ คสช.ได้บังคับใช้กฎหมายความมั่นคงอย่างเข้มข้นรวมถึงการห้ามมิให้ชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า 5 คนหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเมือง ทำให้ประชาชนถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง(สมชัย แสณภูมิ, ภัฏฐจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระครูปลัด ฐิตะพงศ์ ยโส, 2562) การเรียกร้องประชาธิปไตยจึงมีมาตั้งแต่บัดนั้นจนจบจนเกิดเป็นการรวมตัวที่เรียกว่า คณะราษฎร 2563 ที่มีกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนเป็นกำลังในการขับเคลื่อนจนถึงจุดที่เกิดการชุมนุมแบบดาวกระจายไปต่างประเทศ จนเกิดเป็นเครือข่ายแนวร่วมประชาธิปไตยที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเช่น การจัดการชุมนุม การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น (ชัยยศ ยงศเจริญชัย, 2563)

ภายในจังหวัดตรังได้มีกลุ่มเครือข่ายแนวร่วมประชาธิปไตยที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเข้มข้น ซึ่งมีจุดร่วมและวัตถุประสงค์ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในเรื่องของการขับเคลื่อนเพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับเจตจำนงหลักของคณะราษฎรว่าด้วย 3 ข้อเรียกร้อง อันประกอบไปด้วย 1) รัฐบาลต้องหยุดคุกคามประชาชนที่ออกมาใช้สิทธิและเสรีภาพตามหลักประชาธิปไตย 2) รัฐบาลต้องร่างรัฐธรรมนูญใหม่ที่มาจากเจตจำนงของ

ประชาชน เพื่อประโยชน์แก่สาธารณชนอย่างแท้จริง 3) รัฐบาลต้องยุบสภาเพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงเจตจำนงในการเลือกผู้แทนของตนได้อีกครั้งโดยตั้งอยู่บน 2 หลักการที่ว่า จะต้องไม่มีการรัฐประหารและการจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติภายใต้ 1 ความฝันคือ การมีระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง (ทัตเทพ เรื่องประไพกิจเสรี, 2563) ถึงอย่างนั้นการจัดตั้งกลุ่มภายในจังหวัดต้งยังมีจุดประสงค์ที่มีความหลากหลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มของตนอยู่ แม้จะกล่าวได้ว่ามีกลุ่มเครือข่ายเกิดขึ้นภายในจังหวัดต้งแต่ละกลุ่มเครือข่ายบางกลุ่มยังมีความคลุมเครือค่อนข้างสูง มีผลงานเป็นรูปธรรมหากแต่ยังไม่มีความเป็นองค์กรที่ชัดเจนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกมีความสลับซับซ้อนพัวพันกับกลุ่มเครือข่ายหลากหลายกลุ่มที่ทำให้เกิดทั้งข้อดีและข้อเสียตามมา อย่างเช่น สมาชิกคนหนึ่งร่วมงานกับหลายกลุ่มทำหน้าที่หลายอย่างทำให้การทากิจกรรมเป็นไปได้ยากและเกินกำลัง อย่างไรก็ตามสถานการณ์ในปัจจุบันเห็นได้ชัดว่ากลุ่มเครือข่ายทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยภายในจังหวัดต้ง มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินกิจกรรมภายในจังหวัด การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในภูมิภาค จากประเด็นปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ากลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดต้งมีกลไกในการขับเคลื่อนอย่างไรที่ส่งผลให้กลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์เบื้องต้นถึงกลไกในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตย เพื่อนำมาเป็นการรอบในการวิจัยต่อไป ดังตารางรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 กลไกในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตย

กลไก	รายละเอียด	แหล่งที่มา
1. การบริหารจัดการเครือข่าย	การบริหารจัดการเครือข่ายให้มีเป้าหมายชัดเจนและเป็นไปได้ โดยมีการดำเนินงานบริหารงานเครือข่ายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพและจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการจะทำอะไร อย่างไร มีความเป็นไปได้หรือไม่	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สูดามงคลสิทธิ์, 2562; สุภา ญา แสนศรีจันทร์, 2547)
2. การเปิดเผยตัวตน	การสร้างเครือข่ายต้องเข้าสังคมเพื่อให้คนรู้จักทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุภา ญา แสนศรีจันทร์, 2547)

กลไก	รายละเอียด	แหล่งที่มา
3. ความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย	สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในเครือข่ายทุกระดับ เพราะจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปได้ง่าย รวมถึงมีการบริหารจัดการข้อมูลที่เหมาะสมเหมาะสมกับการใช้และมีการนำระบบเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ	(ชัยญญาภักดิ์ หล้าแหล่ง, 2561; เซซฐ์ใจเพชร, 2561; พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; วิชชุดา เอื้ออารี, 2561; สุดามงคลสิทธิ์, 2562; สุภิญญา แสสนศรีจันทร์, 2547)
4. รู้สิทธิตัวเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น	รู้และใช้สิทธิของตัวเองอย่างเหมาะสมและเคารพสิทธิของผู้อื่น มีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุภิญญา แสสนศรีจันทร์, 2547)
5. ติดตามและประเมินผลเครือข่าย	เมื่อเครือข่ายประสบความสำเร็จแล้วจะต้องมีการประเมินผลหาข้อผิดพลาดและรับคำแนะนำเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและมีการสรุปบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน	(พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุดามงคลสิทธิ์, 2562; สุภิญญา แสสนศรีจันทร์, 2547)
6. ตระหนักถึงความจำเป็นของเครือข่าย	บุคลากรที่รวมกันเป็นเครือข่ายต้องมีความศรัทธาและต้องมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจต่อกัน ยอมรับวัฒนธรรมขององค์กรร่วมกัน	(สุดามงคลสิทธิ์, 2562)
7. แสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรร่วมกัน	การหาสมาชิกที่เห็นปัญหาที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน มีการสรรหาประสานหน่วยงาน แหล่งทุนมาร่วมเป็นเครือข่ายเพื่อแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ สร้างข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันเพื่อดำเนินงานในเครือข่ายตามแผนที่วางไว้แบบมีส่วนร่วม	(สุดามงคลสิทธิ์, 2562)

ที่มา: ผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลกระทบของความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง ผลที่ได้จากงานวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองให้ไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากงานวิจัยนี้ได้แก่ ผู้ที่มีความสนใจศึกษาในเรื่องกลไกที่จะขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมือง กลุ่มผู้ที่สนใจเกี่ยวกับกลุ่มเครือข่ายทางการเมือง ผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มเครือข่าย รวมไปถึงประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจในเรื่องกลุ่มเครือข่ายทางการเมือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลกระทบของความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากการใช้ระเบียบวิธีวิจัยนี้สามารถได้ข้อมูลรายละเอียดเชิงลึก วิธีการเข้าถึงให้ได้ข้อมูลที่รับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิด มีความเป็นนามธรรม มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงจากผู้ให้ข้อมูล เป็นการตีความหรืออธิบายความหมาย (วรรณวิชนี ถนอมชาติ, อุทัย อันพิมพ์ และจำเนียร จวงตระกูล, 2563)

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในลักษณะเจาะจงไปยังผู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยภายในจังหวัดตรังจำนวน 15 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังต่อไปนี้ 1) มีช่วงอายุตั้งแต่ 15 ปี เป็นต้นไป 2) มีการทำกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับกลุ่มเครือข่ายอย่างจริงจัง เนื่องจากจะสามารถมองเห็นสภาพปัญหาภายใน กลไกต่างๆที่เป็นตัวขับเคลื่อนกลุ่มเครือข่ายได้อย่างชัดเจน และ 3) มีความยินยอมที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยด้วยตนเองโดยปราศจากการถูกกดดันหรือการบังคับ ทั้งนี้การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจะต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่มีความเจาะจงสอดคล้องกับคำถามการวิจัย (ประไพพิมพ์ สุธีสินนท, ประสพชัย พสุนนท์, 2559) และการเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมเมื่อเกิดการอิ่มตัว การอิ่มตัว คือ จุดที่ผู้เข้าร่วมไม่ได้ป้อนข้อมูลใหม่เพิ่มเข้ามา มีเพียงข้อมูลเดิมที่ซ้ำกัน เป็นการเตือนให้หยุดการเก็บข้อมูล (กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์, ประสพชัย พสุนนท์, 2561)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก และตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย 2) ด้านการเปิดเผยตัวตน 3) ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย 4) ด้านการรู้สิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น 5) ด้านการติดตามและประเมินผลเครือข่าย และ 6) ด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มีการติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์โดยนัดวันสัมภาษณ์ล่วงหน้าตามวันและเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก และเนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ผู้วิจัยยังได้นำโปรแกรมต่างๆ เข้ามามีส่วนช่วยในการเก็บข้อมูลวิจัยทั้งในส่วนของโปรแกรม Zoom, Microsoft Teams, Discord เพื่อตอบสนองกับการเว้นระยะห่างในสังคม (Social Distancing) ช่วยลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ลดการออกนอกบ้าน หลีกเลี่ยงการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ (สินแพทย์ ลำลูกกา, 2563) ในขั้นตอนการสัมภาษณ์มีการลงนามใบพิทักษ์สิทธิ์ โดยกรณีที่สัมภาษณ์ทางช่องทางออนไลน์ผู้วิจัยได้ส่งไฟล์ใบพิทักษ์สิทธิ์ให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลก่อนล่วงหน้าเพื่อพิจารณาลงนามและส่งกลับมายังผู้วิจัย และมีการขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) โดยนำข้อมูลมาถอดเทปและจัดหมวดหมู่คำตอบตามประเด็นคำถามที่วางไว้ และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 15-41 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองและส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมมาแล้วมากกว่า 3 ครั้ง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี

กลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายในกลุ่มมี 2 ลักษณะ คือแบบที่ 1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีประธาน กรรมการใน

ฝ่ายต่าง ๆ แบ่งหน้าที่การรับผิดชอบตามฝ่ายงานจำแนกออกเป็นด้านต่างๆ แบบที่ 2 การปรึกษาหารือไม่เป็นทางการ การต่อต้านเผด็จการ เรียกร้องสิทธิ แสดงจุดยืน ความเท่าเทียม ศีลธรรม หยุตคฤคามประชาชน สิทธิมนุษยชน สร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง การขับเคลื่อนสังคม การนำเสนอข่าวสาร แนวร่วมคนรุ่นใหม่ปฏิรูปสถาบัน การรณรงค์ทำความเข้าใจ ศึกษาทำความเข้าใจปัญหาสังคมและการซื้อใจประชาชน การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนและพื้นที่สาธารณะและจัดกิจกรรมภายในจังหวัดและส่วนภูมิภาค การขับเคลื่อนการเมืองในระดับอบรรณสภา การจัดกิจกรรมด้านสภาพจิตใจของนักกิจกรรมและการจัดงานเสวนา

ด้านการเปิดเผยตัวตน พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความสมัครใจที่จะยินยอมเปิดเผยตัวตนของสมาชิก เป็นเรื่องของแต่ละคนว่าจะสามารถรับความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมมากน้อยเพียงใด ความยินยอมของแต่ละคน อาจมีการดำเนินคดี เรียกร้องค่าเสียหาย ฟ้องร้อง ประณามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทบทวน ถอดบทเรียนและร่วมกันหามาตรการในการขับเคลื่อนต่อไป ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “อยู่ที่ความสมัครใจของสมาชิกในเครือข่ายแต่ละคน เพราะบางคนยินยอมที่จะเปิดเผยตัวตนแต่บางคนก็ติดปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนได้ หากมีการนำข้อมูลไปเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือให้เป็นเรื่องของกฎหมายโดยใช้กฎหมายเข้ามาช่วย การใช้สื่อออนไลน์ และการกระทำนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและจะต้องดูเจตนาของผู้ที่นำไปเปิดเผยว่ามีเจตนาอย่างไร หากมีเจตนาร้ายก็เป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากไม่ได้รับอนุญาต แต่หากการนำไปเปิดเผยนั้นสื่อไปในเชิงสร้างสรรค์ก็จะเป็นสิ่งที่ดีในการสร้างความรับรู้และความเข้าใจแก่บุคคลภายนอก”

ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ การติดต่อประสานงานภายในกลุ่มเครือข่ายเป็นไปด้วยดี สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีความสามัคคีกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยติดต่อประสานงานระหว่างกันจะดำเนินผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์โดยแต่ไม่เป็นสาธารณะสื่อสารกันเฉพาะคนในกลุ่มเท่านั้นโดยใช้โปรแกรม Telegram เป็นส่วนมาก และยังมีการติดต่อผ่านโปรแกรมซิกแนล เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่มีความปลอดภัยและเป็นโปรแกรมที่ไม่เปิดเผยชื่อ กลุ่มเครือข่ายมีการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่ายโดยกลุ่มเครือข่ายจะมีการนัดจัดประชุม เสวนา พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยบางกลุ่มมีการจัดประชุมบ่อยครั้งทุกวัน และบางกลุ่มมีการจัดประชุมเดือนละครั้ง

ด้านการรู้สิทธิตัวเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น จากการวิจัยพบประเด็นปัญหาในเรื่องของปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ซึ่งมีหลายประเด็นได้แก่ 1) ปัญหาสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายมีจำนวนน้อยเกินไปไม่สามารถที่จะทำงานครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดทำได้ 2) เรื่องวิธีคิด

จุดยืนของกลุ่มและวิถีการใช้ชีวิตร่วมกันภายในกลุ่ม 3) ปัญหาการกระจายข่าวที่เป็นปัญหาในวงกว้างกับสมาชิกที่ไม่เข้าใจข่าวสารที่ชัดเจน 4) ปัญหาการติดต่อประสานงานกันยากลำบากเนื่องจากสมาชิกอยู่ห่างไกลกัน และ 5) ปัญหาการขาดการสนับสนุน ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งกลุ่มเครือข่ายมีกลไกในการจัดการ คือ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นสำคัญ และทางกลุ่มเครือข่ายมีการปรึกษาหารือถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ด้านการติดตามและประเมินผลเครือข่าย พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารและการกระจายข่าวประชาสัมพันธ์เป็นทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยจะใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะเป็น Facebook Line Twitter และ Telegram อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์โดยการประกาศเสียงตามสาย ตามวิทยุชุมชนหรืออาจจะเป็นการใช้ใบปลิวในการประชาสัมพันธ์อีกด้วย ส่วนแบบออฟไลน์จะเป็นการมาประชุมร่วมกัน เป็นต้น การประเมินมีทั้งตอนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม โดยมีการประเมินเป็นช่วงๆ และประเมินโดยภาพรวม เพื่อประเมินว่ากิจกรรมที่ได้จัดไปแล้วประสบ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีปัญหามีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป และใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปว่าควรจัดกิจกรรมต่อหรือไม่

ด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรผู้ร่วมกัน พบประเด็นสำคัญ ได้แก่ บางกลุ่มไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมัคร ส่วนกลุ่มที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมัคร มีเกณฑ์หลักๆ ดังนี้ ต้องยึดมั่นในประชาธิปไตย คนที่ต้องการสิทธิเสรีภาพของตนเองและความเท่าเทียมกัน และคนที่มีแนวคิดด้านการเมือง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน ดังนี้ การมีประชาธิปไตยที่แท้จริง การสร้างความตระหนักในเรื่องของความเท่าเทียม ข้อเรียกร้องของฝ่ายที่เราจะสนับสนุนและสิ่งที่ต้องการซึ่งเป็นสิ่งที่ทางกลุ่มสามารถจะให้ได้ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “ทางกลุ่มไม่มีหลักเกณฑ์อะไรพิเศษในการรับสมัครนะครับ ขอแค่มีอุดมการณ์หรือทัศนคติเดียวกันก็สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้แล้วครับ และ ต้องเป็นคนที่มีแนวคิดด้านการเมือง ที่สื่อถึงประชาธิปไตยและเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษา มีความสนใจในการเมืองยุคปัจจุบันหรือเป็นคนที่ต้องการสิทธิและสามารถแสดงออกถึงสิทธิเสรีภาพของตัวเอง”

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้ศึกษากลไกที่ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรังประกอบด้วย 6 ด้านหลักได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ด้านการเปิดเผยตัวตน ด้านการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่อง

ของเครือข่าย ด้านการรู้สิทธิตัวเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการติดตามและประเมินผล เครือข่าย และด้านแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรร่วมกัน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลในรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรัง

การบริหารจัดการเครือข่ายในกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ โดยประกอบด้วย ประธาน กรรมการในฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบตามฝ่ายงานและจำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษา (สรัญญา จุฑานิล, 2556; พระมหาสุหิตย์ อาภากร (อบอุน), 2547) ที่พบว่ากลุ่มเครือข่ายมีรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างที่มีความหลากหลาย เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรม และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม เช่น กิจกรรม การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การพึ่งพาอาศัย และความร่วมมือ เป็นต้น ส่วนการบริหารจัดการเครือข่ายในลักษณะที่ 2 เป็นการปรึกษาหารือแบบไม่เป็นทางการในการต่อต้านเผด็จการ เรียกร้องสิทธิ แสดงจุดยืน การขับเคลื่อนการเมืองในระบอบรัฐสภา การจัดกิจกรรมด้านสภาพจิตใจของนักกิจกรรมและการจัดงานเสวนา สอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายคนที่พบว่ากลุ่มเครือข่ายคือกลุ่มที่มีเป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งที่เป็นครั้งคราวหรืออาจเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง จึงเป็นการเชื่อมโยงคนที่มีความสนใจร่วมกัน พบปะ สังสรรค์ และพัฒนาไปสู่การลงมือร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เดียวกัน มีการผลักดันและเรียกร้อง ในรูปแบบของการเคลื่อนไหวต่อต้าน การแสดงอัตลักษณ์ การปลุกจิตสำนึก โดยมีอุดมการณ์ร่วมกันว่า การเคลื่อนไหวดังกล่าวจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมในทางที่ตนปรารถนา (สนธยา พลศรี, 2550; วิทยา ชินบุตร, 2559; ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552; แพรพรรณ ปานนุช และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2563)

ผลการศึกษาชี้ว่าการเปิดเผยตัวตน เกิดขึ้นจากความสมัครใจที่จะยินยอมเปิดเผยตัวตนของสมาชิก สอดคล้องกับการศึกษาของสุภิญญา แส่นศรีจันทร์ (2547) ที่ว่าด้วยการสร้างเครือข่ายต้องเข้าสู่สังคมเพื่อให้คนรู้จักทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เมื่อมีการนำข้อมูลไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตอาจมีการดำเนินคดี ประณามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ถอดบทเรียน และร่วมกันหามาตรการในการขับเคลื่อนต่อไป

การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเพื่อการรักษาความต่อเนื่องของเครือข่าย ผลการวิจัยนี้ระบุได้ว่าการติดต่อประสานงานภายในกลุ่มเครือข่ายเป็นไปได้ด้วยดี สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีความสามัคคีกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายท่านที่ได้พบว่ากลุ่ม

เครือข่ายจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น มีความเป็นตัวเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เพราะจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (สุภิญญา แสตนศรีจันทร์, 2547; พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุดา มงคลสิทธิ์, 2562)

ผลวิจัยนี้ยังนำเสนอประเด็นปัญหาภายในของกลุ่มเครือข่ายและวิธีการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น เนื่องจากการทำงานกับกลุ่มคนจำนวนมากมักมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาหลากหลาย เช่น ปัญหาทัศนคติและจุดยืนที่มีความแตกต่างกัน ปัญหาการติดต่อสื่อสารผิดพลาด การขาดงบประมาณ เป็นต้น การแก้ไขปัญหาเป็นการรับฟังความคิดเห็นทั้งสองฝ่าย ปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการแก้ไข ผลวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุภิญญา แสตนศรีจันทร์ (2547) และ พวงเพ็ญ ชุณหปราณ (2547) ที่พบว่ากลุ่มเครือข่ายจำเป็นต้องรู้และใช้สิทธิของตัวเองอย่างเหมาะสมและเคารพสิทธิของผู้อื่น

ทั้งนี้ในส่วนของการติดตามและประเมินผลเครือข่าย ผลวิจัยพบว่าการติดต่อสื่อสารและการกระจายข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆจะเป็นทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ โดยจะใช้แอปพลิเคชันต่างๆในการติดต่อสื่อสาร การประเมินผลมีทั้งตอนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม โดยมีการประเมินเป็นช่วงๆ และประเมินโดยภาพรวม เพื่อประเมินว่ากิจกรรมที่ได้จัดไปแล้วประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีปัญหาหรือมีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป มีความคล้ายคลึงกับผลวิจัยของนักวิจัยที่ทำการศึกษาลายท่านที่กล่าวว่า เมื่อเครือข่ายประสบความสำเร็จแล้วจะต้องมีการประเมินผลหาข้อผิดพลาดและรับคำแนะนำ เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและมีการสรุป ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน (สุภิญญา แสตนศรีจันทร์, 2547; พวงเพ็ญ ชุณหปราณ, 2547; สุดา มงคลสิทธิ์, 2562)

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การแสวงหาผู้ร่วมพัฒนาเครือข่ายและมีการสร้างพันธมิตรสัญญา ร่วมกันของกลุ่มเครือข่าย บางกลุ่มไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก ส่วนกลุ่มที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิก มีเกณฑ์หลักๆ อาทิเช่น ต้องยึดมั่นในประชาธิปไตย ยึดหลักสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุดา มงคลสิทธิ์ (2562) ที่ว่าด้วยการสร้างพันธมิตรสัญญา ร่วมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ สร้างข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันเป็นขั้นตอนสู่ความสำเร็จ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่พบดังกล่าวมีความขัดแย้งกับผลการศึกษาของสุดา มงคลสิทธิ์ (2562) ที่พบว่าไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ ข้อตกลงที่มีความตายตัวแต่สามารถประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยในจังหวัดตรังควรมีการจัดโครงสร้างองค์กรและมีการแบ่งหน้าที่ตามฝ่ายงานอย่างชัดเจน
2. การเปิดเผยใบหน้าของสมาชิกต้องเป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิกเครือข่ายกิจกรรม
3. หากเกิดเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล สมาชิกควรได้รับการคุ้มครองและได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย
4. กรณีความขัดแย้งในเรื่องทัศนคติและจุดยืนที่ต่างกันภายในเครือข่าย และปัญหาการติดต่อสื่อสาร รวมถึงขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม เครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองในจังหวัดตรัง ควรเร่งจัดการแก้ไขปัญหาให้เร็วที่สุดไม่ปล่อยให้บานปลายจนส่งผลเสียในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายกิจกรรมทางการเมืองเจาะลึกในด้านการบริหารจัดการภายในของกลุ่ม รวมทั้งกิจกรรมและการขับเคลื่อนที่ผลักดันให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
2. ควรศึกษาประเด็นสำคัญภายนอกเพื่อให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น สถานการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงสังคมในประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยภายในจังหวัดตรัง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา 944-317 ระเบียบวิธีวิจัยทาง
รัฐประศาสนศาสตร์ (Research Methodology for Public Administration) ภาคการศึกษา
ที่ 2/2563 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

กิตชัยกุลย์ อินทร์แก้ว. (2562). บทวิเคราะห์ทฤษฎีภาวะผู้นำของแกนนำการเคลื่อนไหวทางสังคม. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 13(19), 50-51.

กมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์, และประสพชัย พสุนนท์. (2561). การสุ่มตัวอย่างและการผสานข้อมูลตามแบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12(29), 148-156.

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. องค์ประกอบของเครือข่ายสังคม 2554. สืบค้น 6 มกราคม 2564, จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8388s/5.%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.pdf.
- ชัยยศ ยงค์เจริญชัย. คณะราษฎร 2563 : ฟังเหตุผลของคนที่ตั้งคำถามต่อการชุมนุมและ 3 ข้อเรียกร้อง 2563. สืบค้น 12 มกราคม 2564, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-54655786>?
- ชัยญญาภัก หล้าแหล่ง, เชษฐ์ ใจเพชร, และวิชชุดา เอื้ออารี. (2561). การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจกับความได้เปรียบทางการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดชุมพร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(2), 3452.
- ชยุตม์ พันธุ์สุวรรณ. (2557). วิเคราะห์ขบวนการนักศึกษาไทยในช่วงความขัดแย้งทางการเมือง พ.ศ.2549-2557. *วารสารพัฒนาลังคม*. 21(2), 228-231.
- ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร. (2562). ความเป็นสถาบันทางการเมืองของรัฐสภาไทย. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 3(1), 35-36.
- หัตเทพ เรื่องประโศกใจเสรี. คณะราษฎร: ประกาศ 3 ข้อเรียกร้องก่อนชุมนุมใหญ่ 14 ตุลาคม ประยุทธ์ลาออก-เปิดสภาแก้ รธน.-ปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ 2554. สืบค้น 12 มกราคม 2564, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-54461248>?
- น้ำทิพย์ วิชาวิน. (2558). เครือข่ายสังคมในสังคมเครือข่าย. *วิจัยสมาคมห้องสมุดฯ*, 8(2), 121-126.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนทร์, และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 29(2), 35-45.
- พระดาวเหนือ บุตรสีทา. (2557). การสร้างเครือข่ายและการจัดการเครือข่ายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของชุมชนบ้านพชรธรรมนำสุข. *ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม)*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- แพรวพรรณ ปานนุช, และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2563). บทบาทของสัญลักษณ์ หน้ากากกายฟอว์กส์ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 10(1), 19-29.
- ฟาติมา ไทยเศรษฐ, และ ประสงค์ กัลป์ยานะธรรม. (2560). สถาบันในกระบวนการกล่อมเกลாதองการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*. 37(2), 253-255.

- ยรรยง ผิวผ่อง, และ ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. (2558). การจัดการชุมชนทางการเมือง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4(2), 223-232.
- วิทยา ชินบุตร. (2559). การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนสู่การจัดตั้งพรรคการเมือง. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 2(3), 93-97.
- คันสนีย์ อินสาร, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว, สุชาติ อุปปินใจและ ประเวศ เวชชะ. (2562). รูปแบบการบริหารและจัดการเครือข่ายการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ (ศูนย์วิจัยปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน) เพื่อการสืบศิลป์แผ่นดินล้านนา. *พินเนศวร์สาร*. 15(1), 129-130.
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*. 6(10), 13-15.
- สุภิญญา แสนศรีจันทร์, พวงเพ็ญ ชูณหปราณ. (2547). ความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย. *มหาวิทยาลัยมหิดลและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 10(1), 40-45.
- สมชัย แสนภูมิ, กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, และพระครูปลัด ญัฐพงศ์ ยโส. (2562). นักศึกษากับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในวันครบรอบ 1 ปี การทำรัฐประหารของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 12(1), 1092-1095.
- สุธิดา พัฒนศรีวิเชียร. (2562). พลังของสื่อสังคมกับการขับเคลื่อนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 27(53), 134-137.
- อภิญา ฉัตรข้อฟ้า. (2563). การเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*. 7(7), 2-5.

The Participation in Prevention, Risk Mitigation and Resolving Drug-related Youth Problems of the State, Society and Community in Municipal Communities in the Lower Northern Region

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการนำรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการสุ่มตัวอย่างในรูปแบบแบบเฉพาะเจาะจง และใช้เครื่องมือวิจัย คือ การออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เยาวชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคประชาชน ผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นได้แก่ 1.กรอบคิดว่าด้วยแก้ไขปัญหายาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน 2. เยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บันฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติด 3.บทบาทของสถานศึกษาในการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ 4. รูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายา

Received: 2021-04-09 Revised: 2021-05-01 Accepted: 2021-05-02

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

² หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก, Bachelor of Political Science Program , College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok Province.
Corresponding Author e-mail: reddevllsmall@gmail.com

เยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ข้อเสนอแนะในงานวิจัย คือ 1. สามารถใช้ประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ในฐานะเป็นข้อมูลพื้นฐานในนำไปสู่การแก้ไขและการมีส่วนร่วมในปัญหาเสพติดในเยาวชนภาคเหนือตอนล่าง 2. การสร้างความรู้เข้าใจให้แก่เยาวชนในการป้องกันและลดความเสี่ยงในการเข้าถึงวงจรยาเสพติด และ 3. นำเสนอเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; ลดความเสี่ยง; เยาวชน; ยาเสพติด; ภาคเหนือตอนล่าง

Abstract

This research on ‘The Participation in Prevention, Risk Mitigation and Resolving Drug-related Youth Problems of the State, Society and Community in Municipal Communities in the Lower Northern Region’ has the objectives to study the participation in prevention, risk mitigation and resolving drug-related youth problems of the state, society and community in municipal communities in the lower northern region. The researcher chose a qualitative research method to conduct the research by using an in-depth interview model and purposive sampling. The research instruments were the design of an interview form and focus group discussion. The sample were the groups of youth, government officials and the public sector. The findings were divided into four areas: 1. A framework for resolving drug-related youth problems of the state, society and community. 2. Youth and the circumstances of receiving coverage, assistance and therapy based on the concept of prevention, risk mitigation and resolving drug-related youth problems. 3. The roles of educational institutions in prevention, risk mitigation and resolving drug-related youth problems 4. A cooperative model of the participation in prevention, risk mitigation and resolving drug-related youth problems of the state, society and community. Suggestions in the research: 1. This research can be applied beneficially as a basic information for resolving and participation in drug-related youth problems in the lower northern region. 2. There should be a building of knowledge and understanding for youth regarding prevention and risk mitigation of access to drug cycles. 3. The findings should be presented as a policy recommendation

for resolving drug-related youth problems, which is considered major problems of the country.

Keyword: The Participation; Risk Mitigation; Youth; Drug; the Lower Northern Region

บทนำ (Introduction)

สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในภาคเหนือตอนล่าง จากรายงานสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในปี 2558 พบว่าพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเป็นพื้นที่ในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ผ่านไปยังพื้นที่อื่นในเส้นทางหลวงสายหลักและสายรองสำคัญ คือ เส้นทางหมายเลข 11 จาก เชียงราย-อุตรดิตถ์-พิษณุโลก-พิจิตร-นครสวรรค์ เส้นทางหมายเลข 12 จากตาก-สุโขทัย-พิษณุโลก-เพชรบูรณ์ เส้นทางรองในการลำเลียงยาเสพติดเป็นเส้นทางหมายเลข 1325 อำเภอ พรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก -อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เส้นทางหมายเลข 1143 อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก- อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ส่วนราคายาเสพติดพบว่า ยาบ้า เม็ดละ 200-250 บาท กัญชาห่อละ 2,800-3,500 บาท ไอซ์ จีละ 2,800-3,000 บาท (พิษณุโลกฮอตนิวส์, 2558) นอกจากนี้ข้อมูลจากคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ 8 / 2562 จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างโดยยังคงเป็นการค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้า พืชกระท่อม กัญชาแห้ง กัญชาสด และไอซ์ กลุ่มผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังคงเป็นกลุ่มรับจ้าง /แรงงาน มากที่สุด,รองลงไปคือ กลุ่มเกษตรกร ,และ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ช่วงอายุที่พบว่าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด คือ เยาวชนอายุระหว่าง 18-24 ปี, รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 25-29 ปี, และกลุ่มอายุ 39 ปี ขึ้นไป ตามลำดับ การแพร่ระบาดของปัญหา ยาเสพติดข้างต้นได้สร้างความตระหนักแก่หน่วยงานภาครัฐและสังคมในการดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามต่อสถานดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยประธานชมรมเครือข่ายสื่อมวลชน ปปส. ภาค 6 นำ คณะชมรมเครือข่ายสื่อมวลชน ปปส. ภาค 6 เข้าร่วมโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายสื่อมวลชน ปปส. ภาค 6 ทั้ง 9 จังหวัดในภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ตากและพิจิตร (NorthernNews, 2562) โดยสาระสำคัญความร่วมมือกันเพื่อรู้สร้าง ความเข้าใจในสถานการณ์ยาเสพติดการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งจะต้องสื่อสารการทำงานของภาครัฐกับประชาชนได้อย่างถูกต้องซึ่งเรื่องสำคัญ รวมไปถึงประเด็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เยาวชน ประเด็นการเป็นพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเส้นทางขนย้ายและลำเลียงยาเสพติดจากรายละเอียดข้างต้นถือว่าเป็นปัจจัยความเสี่ยง (risk factor) ในการที่ทำให้เกิดการแพร่สารเสพติดมากขึ้นในเยาวชนอันเนื่องจากว่าพื้นที่สำคัญที่พบการแพร่ระบาดและมีการลำเลียง

ชนย้ายยาเสพติดส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในเขตเมืองซึ่งมีความสะดวกสบายในด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำให้เยาวชนเข้าถึงวงจรของยาเสพติดได้ง่ายมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ในฐานะเส้นทางของการขนย้ายและลำเลียงยาเสพติด รวมถึงพักยาเสพติดก่อนที่จะเข้าสู่กรุงเทพมหานครและส่งออกไปยังชายแดนประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ปัญหาเรื่องยาเสพติดดังกล่าวได้สร้างความเสียหายให้แก่รัฐและประชาชนเป็นอย่างมากซึ่งแทบจะทุกๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็น สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าไปสู่วิถีวงจรของยาเสพติดก็คือกลุ่มเยาวชน ฉะนั้นจากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงปรารถนาที่จะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยความต้องการของผู้วิจัยต้องการฉายภาพเพื่อค้นหาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และท้ายสุดนำเสนอเป็นเชิงนโยบายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

บทความวิจัยฉบับนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการนำรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างในรูปแบบแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work) โดยอยู่ในขอบเขตประเด็นของวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มเยาวชนอายุ 15-18 ปี ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จำนวนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับปริมาณของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บนกรอบ

ของวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling)

2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง นายกเทศมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและการปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จำนวนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับการอ้อมของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บนกรอบของวัตถุประสงค์ของงานวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ผู้วิจัยเลือกโดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน ได้แก่ คนในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และร้านค้าเอกชนทั่วไป จำนวนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับการอ้อมของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บนกรอบของวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling)

เครื่องมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

1. ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพรมแดนความรู้และใช้ประโยชน์จากผลวิจัยหรือบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยนี้

2. การเข้าถึงการสัมภาษณ์เยาวชนกลุ่มเยาวชนอายุ 15-18 ปี ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับสำนักงานปราบปรามยาเสพติดภาค 6 โดย (หนังสือขอเข้าเก็บข้อมูล) หน่วยงานดังกล่าวได้ทำเรื่องขออนุญาตให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคประชาสังคมและภาคเอกชน ผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยมีการทำหนังสือขอข้อมูลและชี้แจงโครงการวิจัยเพื่อนำมาสู่กิจกรรม Focus Group จำนวน 1 ครั้ง

4. ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลวิจัยเตรียมการเขียนรายงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบร่วมกันเพื่อที่จะจัดหมวดหมู่ข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไปวิเคราะห์ จากนั้นนำสู่การนำเสนอข้อมูลเชิงการพรรณนา (Descriptive) ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายและให้ความละเอียดของเนื้อหาและสิ่งที่ได้ค้นพบในงานวิจัยจนนำไปสู่การอภิปรายผลในส่วนตัวที่สุดท้ายของงานวิจัยฉบับนี้ ทั้งนี้การเขียนนำเสนอข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะอ้างอิงบนฐานของวัตถุประสงค์ในการวิจัยของงานชิ้นนี้เป็นสำคัญ

ผลการวิจัย (Research Results)

ในบทความฉบับนี้ผู้เขียนได้นำเสนอผลการวิจัยในประเด็นเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. กรอบคิดว่าด้วยแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอให้เห็นภาพรวมของฐานคิดและการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ สังคม และชุมชน ว่ากระบวนการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและมาตรการในการแก้ไขปัญหาเสพติดมีการรับมือนำอย่างไร ผลการสังเคราะห์จากข้อมูลในการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นเรื่องการแก้ไขปัญหาเสพติดไม่ได้ลอยตัวอย่างอิสระจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนและนโยบายรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่การจัดการปัญหาทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สังคมและชุมชน ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวก็มีทั้งความร่วมมือในเชิงบวกในการบูรณาการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาใช้เชิงพื้นที่และนโยบายได้ แต่ในความร่วมมือบางพื้นมักพบเจอปัญหาของการแยกส่วนการทำงานจนทำให้การรับมือต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จโดยปัจจัยที่กล่าวมานั้นย่อมสะท้อนและยืนยันให้เห็นว่า “แก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” ยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญที่รัฐไทยจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและนำไปสู่การนำเยาวชนออกจากความเสี่ยงในการเข้าสู่วงจรของยาเสพติด

การอธิบายถึงจุดหมายของการแก้ไขปัญหาว่าด้วยฐานคิด คือ ส่วนใหญ่ปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหามักมุ่งไปที่การปราบปรามและการดำเนินคดีด้วยกฎหมาย นำไปสู่การสืบหาเบาะแสหรือการเข้าจับกุมดำเนินคดีนั้นจะมีในทุกรูปแบบ แต่หลักๆ แล้ว จะเป็นการได้รับแจ้งเบาะแส การปฏิบัติการที่สำคัญก็คือ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานฝ่ายปกครอง ทหารร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยงานภาคประชาสังคม มูลนิธิ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ แกนนำชาวบ้านในชุมชน ปฏิบัติการดังกล่าวนำไปสู่การสร้างมาตรการป้องกันยาเสพติดที่มีลักษณะร่วมกันของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของ “แผนการปฏิบัติการป้องกันยาเสพติด” ซึ่งในแต่ละจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างก็จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปภายใต้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดทั้ง 9 จังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี มาตรการดังกล่าวอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะการรับมือกับการขนย้ายยาเสพติดในรูปแบบที่ทันสมัยผ่านผ่านขนส่งพัสดุสาธารณะ กล่าวคือ เป็นมาตรการป้องกันการลักลอบขนย้ายยาเสพติดผ่านการแอบแฝงหรือปลอมแปลงเป็นการขนส่งพัสดุผ่านบริษัทขนส่งพัสดุ โดยจะมีการใช้เครื่องสแกนพัสดุ (X-Ray) จากสำนักงานป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติดภาค 6 ร่วมด้วยเครือข่ายผู้นำชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างในการตรวจค้นหายาเสพติดในพื้นที่เสี่ยงและเส้นทางถนนสายหลักและสายรอง ได้มีการดำเนินการร่วมตรวจหายาเสพติดที่อาจมีการแอบลักลอบขนคล้ายผ่านบริษัทขนส่งสาธารณะ

มาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การจัดระบบกรอบคิดด้วยการแบ่งพื้นที่เสี่ยงของประเด็นปัญหายาเสพติดโดยแยกออกตามสีและหมู่บ้านผ่านการบันทึกสถิติอัตราการการค้าและเสพของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น จังหวัด และชุมชน ในการรวบรวมข้อมูลกล่าวคือ ตามหลักเกณฑ์แบ่งไว้ 4 ระดับ คือ หมู่บ้านสีขาว หรือปลอดยาเสพติด หมู่บ้านสีเขียว หรือปัญหายาเสพติดน้อย หมู่บ้านสีเหลือง หรือปัญหายาเสพติดปานกลาง และหมู่บ้านสีแดง หรือปัญหายาเสพติดมาก ซึ่งเป้าหมายของการแก้ไขปัญหาคือลดสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนสีแดง ให้เป็นพื้นที่สีเขียว หรือปัญหายาเสพติดน้อยต่อไป จากกรอบคิดดังกล่าวเป็นการจัดระบบการแก้ไขปัญหานำไปสู่การลดทอนตัวเลขผู้ติดยาเสพติดให้น้อยที่สุด แต่หากพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงกลับพบว่าตัวเลขจำนวนที่มีการบันทึกในระบบของการประเมินการรายงานผลการดำเนินงานด้านยาเสพติดในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (Narcotics Information System for Province Agency : NISPA) ในการแบ่งพื้นที่เสี่ยงพบว่าชุมชนไม่สามารถดำเนินการส่งตัวเลขของผู้เสพและผู้ค้าในพื้นที่ของตนเองอย่างตรงไปตรงมาส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว สาเหตุที่ไม่ส่งตัวเลขที่แท้จริงของผู้นำชุมชนเนื่องจากว่าเกรงกลัวผู้มีอิทธิพลและความปลอดภัยของตัวเอง (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดพิษณุโลก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2563)

นอกจากนี้กรอบคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังมีประเด็นนอกเหนือมาตรการการปราบปรามและประเมินความเสี่ยงแล้วยังมีประเด็นเรื่องของการบำบัดฟื้นฟูกล่าวคือ เรื่องของการบำบัดนั้นหากเป็นการสมัครใจเข้ารับการบำบัดของผู้เสพจะมีการดำเนินการโดยสถานพยาบาลจะรับผู้เข้ารับบำบัดไม่จำกัดอายุ และฝ่ายปกครองเป็นศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดจะรับผู้เข้ารับบำบัดตั้งแต่อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ส่วนมาตรการการแก้ไขปัญหายาในการบูรณาการร่วมกับชุมชนอื่นๆ เช่น มาตรการปิดกวาดบ้าน เป็นการดำเนินการเข้าสู่มตรวจสืบสวนนักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ หากพบเจอผู้ที่เข้าข่ายการเสพยาเสพติด หรือมีผลว่าเสพยาเสพติดจะมีการส่งตัวเข้ารับการบำบัดในสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้องโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับการบำบัดไปแล้วกลับมาเสพใหม่นั้นทางฝ่ายปกครองจังหวัดของแต่ละจังหวัดจะมีการตรวจสอบรายชื่อ หากพบว่าเป็นผู้ที่เคยได้รับการบำบัดหรือเคยเกี่ยวข้องกัดยาเสพติดแล้วจะส่งต่อให้มีการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไปทั้งนี้รวมถึงการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการสุ่มตรวจสถานบริการและสถานบันเทิง ซึ่งหลักๆ แล้วจะมีการตรวจสอบในพื้นที่อำเภอเมืองโดยมีฝ่ายปกครองร่วมกับชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหลักซึ่งจะมีการตรวจสอบในเรื่องการดำเนินการของสถานประกอบการว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และ

สำหรับในพื้นที่อื่นๆ เช่น สวนสาธารณะที่เป็นจุดเสี่ยงในพื้นที่อาจมีการเข้าสู่ตรวจอย่างสม่ำเสมอ และอาจจะเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากผู้คนในยามวิกาล อาทิ สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง สวนออกกำลังกาย แต่ถึงอย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานอื่นๆ ได้มีการเข้าสู่ตรวจอย่างสม่ำเสมอ ตามจุดเสี่ยงต่างๆ หากไม่มีตรวจสอบแล้ว ไม่มีการเสพยาเสพติดจะมีการตักเตือนและแจ้งผู้ปกครองเพื่อทราบและรับตัวกลับ ทั้งนี้รวมถึงได้มีการดำเนินการเข้าสู่ตรวจผู้พักอาศัยในหอพักต่างๆ และผลปรากฏว่าพบผู้ที่มีสารเสพติดอยู่บ้าง สำหรับการเข้าตรวจนั้นอาจจะใช้วิธีการเข้าตรวจภายในสถานศึกษา เนื่องจากการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานจะเป็นผลดีมากกว่าการเข้าสู่ตรวจในหอพักบ่อยซึ่งจะสร้างความรู้สึกไม่ดีต่อผู้ต่อประกอบการได้ (ผู้นำชุมชนและสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2563)

จากเนื้อหาข้างต้นทำให้เห็นกรอบคิดของกระบวนการทำงานร่วมกันของภาครัฐ สังคม และชุมชน โดยบทบาทดังกล่าวได้ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ซึ่งในงานฉบับนี้ผู้วิจัยสะท้อนให้เห็นในภาพรวมของพื้นที่เขตเทศบาลในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเท่านั้น ลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติดกับยาเสพติดดังกล่าวมีกลไกสำคัญที่ระบุให้เห็นถึงปัญหายาเสพติดว่าเป็นสถานการณ์ที่พื้นที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดโดยเฉพาะชุมชนเพราะตัวแสดงที่เป็นภาครัฐก็จะมีกลไกในการปราบปรามและดำเนินคดีซึ่งเป็นเรื่องที่ปลายเหตุ แต่ชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่และเล็งเห็นถึงปัญหาอย่างแท้จริงในการสร้างกลไกขึ้นมาแก้ไขมากกว่าการเฝ้าระวังในเชิงรับเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามหากกล่าวอย่างเข้าใจได้ง่ายก็คือ การบูรณาการการแก้ไขปัญหายาของภาครัฐ สังคม ชุมชน ทั้งสามฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติดไปในทิศทางเดียวกันและสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างใกล้ชิด

2. เยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บันฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

สำหรับประเด็นเยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บันฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเยาวชนในฐานะปัจเจกบุคคลและเยาวชนที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของชุมชน ฉะนั้นในสถานการณ์นี้จึงนำเสนอให้เห็นภาพสถานการณ์ภายหลังจากเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้เข้าสู่วงจรของยาเสพติดแล้วนั้นหน่วยงานภาครัฐ สังคม และชุมชนมีปฏิกริยาอย่างไรต่อประเด็นดังกล่าว

2.1 การดำเนินงานของภาครัฐ ในประเด็นเยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด ตัวอย่างการดำเนินงานข้อมูลสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์สำนักงาน

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อธิบายถึงการปฏิบัติการในการคุ้มครองเยาวชนต่อภัยยาเสพติด โดยผ่านกิจกรรม เช่น

“การจัดค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน เป็นหลักสูตรในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพยาเสพติด โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เช่น จังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด โดยจะมีผู้เข้าร่วมแต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 200 ราย และผู้เข้าร่วมมีทั้งเป็นเยาวชนและบุคคลทั่วไป ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของค่ายฯ จะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพยาเสพติด ค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน มีการการดำเนินการกิจกรรมในภาพรวมของผู้เข้าร่วมทั้งหมดยังมีใช้รายบุคคล การเจาะรายละเอียดรายบุคคล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจะมีการดำเนินการตามการขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษา กรณีมีเยาวชน นักเรียน ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด หรือได้รับประสานงานจากหน่วยงานอื่นให้เข้าตรวจสอบเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด แต่ก็มีไม่มากนัก” (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2563)

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด สถานศึกษา ในการร่วมพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน ครอบครัวของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเสพติด เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด เช่น การสนับสนุนทุนทรัพย์ให้กับครอบครัวที่ยากจนรายบุคคล โดยตามระเบียบแล้วสามารถมอบทุนทรัพย์ให้กับครอบครัวที่ยากจนได้ไม่เกิน 3,000 บาท และไม่เกิน 3 ครั้งต่อปีงบประมาณ กรณีครอบครัวใดมีความยากจนเกินกว่าที่จะได้รับการเยียวยาด้วยเงิน 3,000 บาทนั้น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และหาแหล่งทุนสนับสนุน เช่น กองทุนของหน่วยงานภาครัฐ กองทุนภาคเอกชน เพื่อให้ครอบครัวดังกล่าวได้รับเงินเยียวยาตามความเหมาะสมต่อไป

ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐได้แต่จังหวัด อำเภอ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง สถานศึกษา บ้านพักเด็กและครอบครัว จะลงพื้นที่สนับสนุนงานโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและยุติความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจัดขึ้นโครงการรณรงค์รณรงค์ส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งนี้เป็นการดำเนินการกิจกรรมในภาพรวมของปัญหาในครอบครัว จะมีไม่มีเพียงปัญหาเสพติดเท่านั้น ด้วยประเด็นเรื่องการคุ้มครองเยาวชนข้างต้นที่มีแผนการปฏิบัติการร่วมกันของภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องเป็นแผนการปฏิบัติที่สร้างคามคุ้มครองก่อนและหลังของการเกิดปัญหาเสพติดแก่เยาวชนผ่านโครงการบำบัดฟื้นฟูและโครงการให้ความรู้ในสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 การดำเนินการของภาคสังคมและชุมชน นอกเหนือจากกลไกรัฐจะเป็นผู้กำกับดูแลและเรื่องปัญหาเสพติดในเยาวชนแล้วหน่วยงานภาคสังคมและชุมชนยังเป็นส่วนสำคัญในการ

จากข้อมูลในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้างต้นในประเด็นเรื่องเยาวชนกับสถานการณ์การได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ บำบัด บันฐานคิดของการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทรรศนะของผู้วิจัยมีความเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐยังคงดำเนินการในการคุ้มครองและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้งบประมาณและอัตรากำลังจากส่วนกลางในการดำเนินการ ฉะนั้นจึงทำให้ในบางพื้นที่จึงได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยและเมื่อได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยย่อมทำให้การสะท้อนปัญหาหรือการแก้ไขปัญหาไม่ประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรนั้นก็ไม่ได้ถึงกับว่าการดำเนินการที่ผ่านมาภาครัฐจะประสบความสำเร็จล้มเหลวไปทั้งหมด เนื่องจากมาตรการ การคุ้มครอง การบำบัด ยังคงเป็นไปภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำหรับในประเด็นของภาคสังคมและชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคสังคมและชุมชนให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะประเด็นเรื่องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงานหรือยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติดในระดับจังหวัด เพื่อทำให้ภาคสังคมและชุมชนตระหนักถึงของการเป็นเจ้าของปัญหาที่จะเป็นตัวดำเนินการแก้ไขปัญหาเองโดยให้ภาครัฐเป็นกลไกเสริมแทนที่จะเป็นการจัดโครงการเกี่ยวกับยาเสพติดโดยภาครัฐและให้ชุมชนและภาค

ประชาชนไปร่วมซึ่งอาจเกิดการแก้ไขปัญหาดุลความเสี่ยงและแก้ไขปัญหายาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอาจไม่ตรงจุด

3. บทบาทของสถานศึกษาในการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

สำหรับบทบาทของสถานศึกษาในการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ในประเด็นนี้ฐานคิดของผู้วิจัยมองว่าสถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อยาวชนในการที่เป็นพื้นที่ให้ความรู้แก่เยาวชนในการไม่เข้าไปสู่สถานการณ์ความเสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งนี้ยังรวมถึงการเป็นองค์กรหรือสถาบันที่ยึดโยงและเป็นตัวแทนของชุมชนในการแก้ไขและป้องกันเยาวชนจากปัญหายาเสพติด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่เทศบาลเมืองของจังหวัดภาคเหนือตอนล่างเพื่อให้เห็นภาพกลไกและบทบาทของการปฏิบัติการกล่าวคือ ทางโรงเรียนมีการนำอุปกรณ์ตรวจสอบสารเสพติดในปัสสาวะมาสุ่มตรวจนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด เช่น มีความสนิทหรือมีว่สุมกับกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายนอกโรงเรียน หากตรวจแล้วพบว่ามีการเสพยาเสพติดนั้นจะมีการแจ้งผู้ปกครองให้ทราบถึงพฤติกรรมของบุตรหลาน และขอความร่วมมือติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการกลับเข้าสู่วงจรของยาเสพติด ทั้งนี้โรงเรียนจะขออนุญาตต่อผู้ปกครองในการนำนักเรียนเข้ารับการบำบัดเลิกยาเสพติดด้วย หากได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองทางโรงเรียนจะดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ในบางพื้นที่ยังไม่พบว่ามีนักเรียนที่ติดยาเสพติดถึงขั้นต้องได้รับการบำบัด

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนมีส่วนให้เกิดปัญหายาเสพติดในหมู่วายชน ฉะนั้นกลไกของสถาบันการศึกษาบางแห่งจึงมีมาตรการในการเฝ้าระวังซึ่งแตกต่างกันออกไปแต่ละพื้นที่ อาทิ หลังจากเลิกเรียนแล้วโรงเรียนมีการมอบหมายให้ครูได้ช่วยกันสอดส่องพฤติกรรมนักเรียนหลังเลิกเรียนด้วยว่ามีการมีว่สุมกันอย่างไรหรือไม่ ซึ่งจะมีบางกลุ่มรวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ และกลับบ้านเกินเวลาที่เหมาะสมอยู่บ้าง การชักชวนของนักเรียนของสุ่วจรรความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด เกิดขึ้นจากบุคคลในชุมชนที่เข้ามาชักชวนนักเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงขอความร่วมมือจากชุมชนผ่านการประชุมหารือโดยจากการเข้าร่วมประชุมร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ชุมชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดมักเป็นชุมชนที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สีแดงที่มีผู้ค้าและผู้เสพยาในอัตราที่มาก แต่อย่างไรรันโรงเรียนในพื้นที่ที่จะประเมินสถานการณ์และแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและฝ่ายปกครองจับในพื้นที่ชุมชนอยู่อย่างต่อเนื่อง การตอบรับถึงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนมีทั้ง 2 รูปแบบคือ มีทั้งการได้รับความร่วมมืออย่างดีและการไม่ได้รับความร่วมมือซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่มีต่อโรงเรียนและวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชน การดำเนินงานที่เป็น

รูปธรรม เช่น ทางโรงเรียนจะมีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยโรงเรียนจะมีการออกไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งในปีนี้มี การออกไปจัดกิจกรรมลานคนตรีนอกโรงเรียนอีกด้วย ทางโรงเรียนจะใช้เครือข่ายของผู้ปกครองและเครือข่ายสภาเยาวชนในการร่วมป้องกันปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน และในชุมชนใกล้เคียง

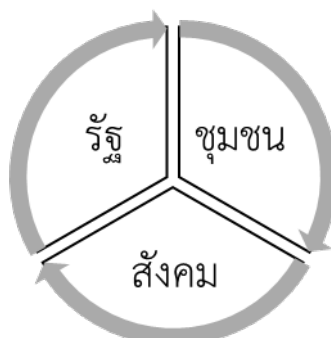
มุมมองความเสี่ยงต่อปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา คือ ปัญหา ยาเสพติดของเยาวชนมักมีจุดเริ่มจากกลุ่มเยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาระหว่างภาคเรียน กล่าวคือ กลุ่มเยาวชนที่มีความตั้งใจที่จะไม่เรียนหนังสือแล้ว เป็นตัวเชื่อมระหว่างยาเสพติดกับนักเรียนที่ยังคงศึกษาอยู่นอกจากนี้หมู่บ้านมีทางเชื่อมต่อกับหลายหมู่บ้าน ทำให้มีบุคคลภายนอกเข้าออกได้ง่าย หากมีการลักลอบขายยาเสพติดจะทำให้ป้องกันได้ยากโดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง คือ ตาก พิชณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี เป็นต้นด้วยเหตุนี้ในเชิงนโยบายในการแก้ไขของทางโรงเรียนต่อปัญหานี้พบว่า ในมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียนคิดว่า การดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติดยังไม่มี ความต่อเนื่อง กล่าวคือ ในบางครั้งมีการเปลี่ยนผู้บริหารระดับนโยบาย เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในด้านนี้ให้ ความสำคัญลดน้อยลงด้วย ดังนั้น หากการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่านี้ นอกจากนี้ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยังไม่มีความตรงไปตรงมา และไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้ผู้กระทำความผิด มีความต้องการที่จะค่าให้มากขึ้น เพื่อนำเงินมาจ่ายต่อเจ้าหน้าที่อย่างผิดกฎหมาย นอกจากนี้สาเหตุอีกอย่างคือการเข้าสู่วัยรุ่นของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากลอง อาจจะอ่อนไหวต่อเรื่องของยาเสพติดได้ง่าย และอาจจะมีพฤติกรรมติดเพื่อน หากมีการชักชวนกันไปกระทำความผิดอาจจะถูกชักชวนไปได้ไกล และในส่วนเรื่องของชุมชนอาจจะยังไม่ใช้ประเด็นที่ส่งผลมากนัก ส่วนมาตรการป้องกันเพิ่มเติมทางโรงเรียนได้มีการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษา ให้อาจารย์ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด และครูจะมีการเรียนรู้กฎหมายพื้นฐานเบื้องต้น เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้กับนักเรียน และแนะแนวนักเรียนให้รับรู้ต่อไป (โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลเมืองในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2563)

จากบริบทข้างต้นจะเห็นถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการดูแลเยาวชนในพื้นที่ต่อประเด็นปัญหา ยาเสพติดการปฏิบัติการดังกล่าวไม่แค่เป็นการเฝ้าระวังแต่ยังคงดำเนินการในการลดความเสี่ยงและสร้างเกราะป้องกันผ่านความเป็นครูจรรยาบรรณไปสู่ความร่วมมือกับชุมชนในการรับมือและบรรเทาสถานการณ์ยาเสพติดลง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเพียงแต่สะท้อนให้เห็นภาพบริบทของพื้นที่โดยรวมที่มีกลไกความร่วมมือดังกล่าวที่เกิดขึ้น แต่สภาพตามความเป็นจริงผลการวิจัยยังค้นพบว่าบางโรงเรียนและบางชุมชนยังคงไม่ได้ให้

ความสำคัญหรือตระหนักถึงปัญหานี้ในเชิงรุก แต่อาจมีการรับมือปัญหาตามเท่าที่มีการจัดสรรงบประมาณ ฉะนั้นหากกล่าวอย่างตรงไปตรงมาก็คือ ตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหรือความล้มเหลวดังกล่าวขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมชุมชนนั้นๆ

4. รูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

กรอบคิดของรูปแบบรูปแบบความร่วมมือของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1.1 ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สังคม และชุมชน

การดำเนินงานของรัฐ สังคม ชุมชน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สะท้อนให้เห็นบทบาทและกลไกของความร่วมมือซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือดังกล่าวไม่สามารถจัดเป็นรูปแบบอย่างตายตัวได้เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้ปัจจัยหลายๆ ปัจจัยหนุนเสริมให้สภาวะปัญหาดำรงอยู่และมีการพัฒนาระดับการแพร่ระบาดซึ่งในบางครั้งสั้นไหลและในบางครั้งหยุดนิ่ง เนื่องจากปัญหายาเสพติดดังกล่าวได้อาศัยช่องว่างทางกฎหมาย ความหย่อนยานของระบบราชการ ปัญหาความยากจนในมิติทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในมิติทางวัฒนธรรม และปัญหาด้านค่านิยมและวัฒนธรรมของชุมชน ปัจจัยแห่งต้นตอของการทำให้ปัญหายาเสพติดยังคงดำรงอยู่จึงมักถูกอธิบายอย่างแยกส่วนโดยกำหนดเป็นบทบาทหน้าที่แยกชัดเจนภายใต้การบริหารงานแบบรัฐสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามสิ่งที่งานวิจัยฉบับนี้เล็งเห็นก็คือ การกำจัดหรือสร้างแรงต้านต่อปัญหายาเสพติดตัวแสดงที่มีบทบาทอย่างสำคัญ คือ รัฐ สังคม และชุมชน เพราะทั้งสามตัวแสดงนี้จะต้องสร้างกลไกและปฏิบัติการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยเฉพาะกรณีของเยาวชน โดยกลไกที่ปรากฏขึ้นในแผนภาพ 7.1 ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นของความสัมพันธ์ของรูปแบบความร่วมมือของ รัฐ สังคม และชุมชน ความสัมพันธ์ของแผนภาพมีการแบ่งส่วนกันอย่างชัดเจนในการทำหน้าที่ซึ่งก็คือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามทั้งสามชิ้นส่วนที่แยกออกเป็นอิสระไม่สามารถสร้างเป็นรูป

วงกลมได้ด้วยตัวเองอุปมาเท่ากับว่าปัญหายาเสพติดในภาคเหนือตอนล่างในเขตเทศบาลเมืองยังคงมีกลไกของการแก้ไขและรับมือปัญหาดังกล่าวเพียงแต่มีการแยกส่วนกันทำเท่านั้น ซึ่งบทบาทของภาครัฐส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางกฎหมายในการปราบปรามดำเนินคดีและฟื้นฟู ส่วนบทบาทภาคสังคมจะเป็นเรื่องการส่งเสริม การสร้างโอกาส การรักษาทางจิตใจและกายภาพ ส่วนชุมชนมีบทบาทในความร่วมมือ ผนึกพลัง เป็นต้น ซึ่งบทบาทดังกล่าวจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้วิจัยเห็นว่าใน 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างมีความแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่นำมาซึ่งการประเมินความเสี่ยงและสร้างมาตรการการรับมืออย่างซับซ้อน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐภายใต้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 6 และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่เสมือนเป็นผู้รับผิดชอบต่อปัญหานี้โดยตรง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากข้อค้นพบในงานวิจัยฉบับนี้ในประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเยาวชนคือ การร่วมมือกันระหว่างครอบครัว ผู้นำชุมชน และการกำหนดปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ผู้เสพ ผู้ค้ายาเสพติด และองค์กรภายในชุมชน ทั้งนี้รวมถึงปัจจัยภายนอก ได้แก่ องค์กรหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นักวิชาการและเครือข่ายชุมชนด้านยาเสพติดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน พร้อมทั้งแสวงหาปัจจัยหรือสาเหตุที่เด็กและเยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดมากยิ่งขึ้น ผลวิจัยที่ปรากฏออกมาข้างต้นได้อธิบายไปในทิศทางเดียวกันกับ งานวิจัยของ กิ่งกาญจน์และคณะ (2555) ที่นำเสนอว่าควรมีการสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปนโยบายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มเติม โดยให้ภาครัฐและภาคสังคมได้เข้ามามีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ต้องทำให้เกิดความเป็นอิสระและไม่ถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชาและนักการเมือง นอกจากนี้ ยังต้องมีการปฏิรูปในด้านอื่นๆ อาทิ นโยบายและการบริหารจัดการสารเสพติด การควบคุมและความผิดเกี่ยวกับสารเสพติด การดำเนินคดีเกี่ยวกับสารเสพติด การลดทอนการเป็นความผิดทางอาญา (Decriminalization) เป็นต้น เพื่อให้เกิดนโยบายที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเยาวชน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อทัศนคติและการปรับเปลี่ยนความคิด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนในการป้องกันตัวเองจากภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทุกหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นที่ทุกหน่วยงานจะต้องตระหนักถึงอย่างสำคัญปัญหาในทุกๆ มิติไม่ว่าจะเป็นบริบทชุมชน ปัญหาเรื่องการศึกษา และค่านิยม ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายเรื่องยาเสพติดจะต้องเริ่มจากการมีส่วนร่วมของตัวแสดงที่

สำคัญ คือ ชุมชน และครอบครัว ภายใต้หลักการกระจายอำนาจของโครงสร้างอำนาจรัฐเพื่อนำไปสู่การจัดการปัญหาในเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นว่า การที่จะกำหนดนโยบายที่เหมาะสมนั้น จำเป็นที่จะต้องในแนวคิดประสานความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคมตามแนวคิดของ Agranoff and McGuire (2003) เข้ามาช่วยในกระบวนการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและสังคมทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ประกอบด้วยการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ (policymaking and strategy-making: PM) การแลกเปลี่ยนทรัพยากร (resource exchange: RE) และการร่วมโครงการ (project based: PB) ซึ่งนโยบายการแก้ไขยาเสพติดของเยาวชนที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ การแสวงหาข้อมูลและความต้องการ พิจารณาข้อเสนอแนะ กฎระเบียบ การรวมเข้าด้วยกันของแรงผลักดันนโยบาย การหาทรัพยากรทางการเงินและการคลัง ได้แก่งบประมาณที่สมเหตุสมผล เป็นต้น งานศึกษาของ Agranoff and McGuire (2003) จึงทำให้งานวิจัยฉบับนี้ขยายพรมแดนการศึกษาไปจนพบประเด็นว่าความสำเร็จของการแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดประสานความร่วมมือระหว่างรัฐและสังคม ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชนได้สร้างมาตรการและกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากกิจกรรมการส่งเสริม การแข่งขันกีฬาต่างๆ ควรมีมาตรการเชิงรุกที่ช่วยในเรื่องของการสร้างคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้มีความมั่นคงปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น โดยปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ด้วยการปราบปรามอย่างเดียว ต้องควบคู่ทั้งการป้องกัน เฝ้าระวัง และบำบัดรักษาและควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด (Agranoff, R., McGuire, M., 2003) อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าเป็นอุปสรรคต่อแนวคิดของของ Agranoff and McGuire (2003) ที่งานวิจัยฉบับนี้สะท้อนให้เห็นคือ ทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่านี้ เนื่องจาก ปัญหายาเสพติดในชุมชน เป็นปัญหาที่ประชาชนในชุมชนไม่อยากจะเข้ามายุ่งเกี่ยว เนื่องจากเกรงว่าเมื่อเข้ามายุ่งเกี่ยวแล้วจะไม่ปลอดภัย ประกอบกับสภาพชุมชนเมือง มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกัน สาเหตุนี้ทำให้ปัญหายาเสพติดที่ถึงแม้ว่าปัญหายาเสพติดในเยาวชนจะลดลงหรือหมดไปในบางเวลา แต่ก็ยังมีให้เห็นเป็นระยะๆ ไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไปอย่างยั่งยืนได้

ทั้งนี้ในประเด็นเรื่องรูปแบบความร่วมมือ การการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาทำให้เห็นความสามารถในการนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนได้โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์พฤติกรรมของเยาวชนนำมาซึ่งการลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ในประเด็นนี้อธิบายเพิ่มเติมจากงานของ Ajzen และ Fishbein ที่อธิบายเฉพาะพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญที่มีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลมี ทัศนคติทางบวกต่อ

พฤติกรรมจะมีความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมออกมาก็ตาม (Ajzen, I., & Fishbein, M., 1980) และการรับรู้ที่มีต่อยาเสพติดเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ได้เห็นต่างออกไปจากของ Ajzen และ Fishbein โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติดซึ่งไม่ใช่พฤติกรรมและทัศนคติของที่มีต่อยาเสพติดเพียงปัจจัยเดียว นอกจากนี้ผลงานวิจัยยังนำไปสู่มาตรการในการดำเนินงานเพื่อการการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดดังนี้

1. มาตรการทางการศึกษา เพื่อให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การกำหนดเนื้อหาความรู้เพื่อการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสอดแทรกเนื้อหาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนต่างๆ หรือกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น

2. มาตรการทางเลือก อาทิ ด้านสุขอนามัย ด้านจริยธรรม ด้านสังคม ด้านอาชีพ ด้วยการส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับเยาวชน เพื่อสร้างคุณลักษณะหรือความสามารถในเชิงสังคม จิตวิทยาเพื่อให้เยาวชนสามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นกิจกรรมกลุ่มเพื่อน เพราะเป็นกลุ่มที่มีต่อความคิด การรับรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของเยาวชน เป็นต้น

3. จัดตั้งศูนย์ให้บริการให้คำปรึกษาโดยอาจารย์แนะแนว หรือเพื่อนเยาวชนวัยเดียวกับในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม สร้างค่านิยมใหม่ในเรื่องของการคบเพื่อนและการไม่ใช้สารเสพติด ตลอดจนมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญา หรืออาจใช้ศูนย์ดังกล่าว จัดกิจกรรมบำบัดในลักษณะของค่ายเยาวชนในโรงเรียน เป็นต้น

4. มาตรการป้องกันและตักเตือนในส่วน of เยาวชนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด โดยสถานศึกษาควรจัดการอย่างจริงจัง มีการประสานงานกับตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันปราบปรามยาเสพติด ซึ่งสามารถจัดทำยุทธศาสตร์การจัดตั้งระบบเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยและสร้างสภาวะป้องกันที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชน ด้วยการสำรวจสภาพปัญหาอย่างสม่ำเสมอ มีช่องทางการแจ้งข่าวสารที่หลากหลายที่สามารถสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับผู้แจ้งข่าวสารและเบาะแส เป็นต้น

จากอภิปรายผลการวิจัยข้างต้นผลการศึกษาที่เกิดขึ้นนำไปสู่ข้อค้นพบในงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดและยาเสพติด จึงนำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ แต่อย่างไรนั้นจากการนำแนวคิดและวรรณกรรมวิจัยบางส่วนเข้ามาสังเคราะห์ร่วมกับผลการวิจัยในข้างต้นผู้วิจัยเพียงแต่ต้องการนำเสนอให้เห็นว่าประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกี่ยวข้อง

กับยาเสพติดของ รัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเป็นการศึกษาที่มีแนวโน้มสอดคล้องและเพิ่มเติมองค์ความรู้จากประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากวรรณกรรมวิจัยที่มีการศึกษามาทั้งนี้ก็เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ซึ่งไม่ได้เหมารวมขอบเขตการศึกษาในภาพรวมทั้งหมดของประเทศ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานภาคประชาชน และชุมชน สามารถใช้ประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ในฐานะเป็นข้อมูลพื้นฐานในนำไปสู่การแก้ไขและการมีส่วนร่วมในปัญหาเสพติดในเยาวชนภาคเหนือตอนล่าง
2. งานวิจัยฉบับนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความรู้เข้าใจให้แก่เยาวชนในการป้องกันและลดความเสี่ยงในการเข้าถึงวงจรยาเสพติด
3. งานวิจัยฉบับนี้นำไปสู่การนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

ข้อเสนอแนะที่สืบเนื่องจากผลวิจัย

1. งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างฉะนั้นจึงไม่ใช่อธิบายปรากฏการณ์การแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนในภาพรวมทั้งประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาและขยายประเด็นที่ศึกษาเพิ่มเติม
2. ในงานวิจัยฉบับนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ฉะนั้นจะต้องคำนึงถึงการให้ข้อมูลขอความยินยอมต่อผู้ปกครองและตัวเยาวชนในการขอสัมภาษณ์
3. ประเด็นเรื่องยาเสพติดเป็นประเด็นค่อนข้างอ่อนไหวในทางสังคมฉะนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำวิจัยฉบับนี้ คือ การถูกปฏิเสธในการให้ข้อมูล ดังนั้นในการทำวิจัยต่อยอดครั้งต่อไปอาจต้องมีการแก้ไขสถานการณ์ในกรณีนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

กิงกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ, และบัณฑิตา จัวนประเสริฐ. (2555). สถานการณ์ปัญหาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิษณุโลกฮอตนิวส์. (2558). ยาบ้าในจ.พิษณุโลกยังคงแพร่ระบาดรุนแรง ป.ป.ส.ภาค 6 ระดม
หน่วยงานป้องกันระยะ 5 ปี. สืบค้น 29 กันยายน 2562, จาก
<https://www.phitsanulokhotnews.com/2016/02/18/81525>.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social
behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Agranoff, R., McGuire, M. (2003). *Collaborative public management: new
strategies for local government*. Washington, D.C.: Georgetown
University Press.
- NorthernNews. (2562). ปปส.ภาค 6 ได้นำสื่อมวลชนเหนือล่างสัมมนาดูงานด้านการป้องกัน
ปราบปรามยาเสพติด. สืบค้น 29 กันยายน 2563, จาก
<http://www.tigernews.tv/23/09/2019/155662/>.

การปรับปรุงภูมิทัศน์และสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศพรรณไม้ที่มีคุณค่าของสวนธรรมะ
โรงเรียนบ้านท่านุ่น จังหวัดกระบี่*

Landscape Improvements and the Tree crops' Dharma Database
Creation of Outdoor Learning Center in Thanun School
at Krabi Province

วีรภัทร ยกศิริ¹ วรณ ขุนฤทธิ์² สิทธิรัตน์ รุ่งมี³

Weerapat Yoksiri, Warun Khunrit, Sitthirat Rungmee

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาการปรับปรุงภูมิทัศน์สวนธรรมะและการสร้างฐานข้อมูลพรรณไม้ที่มีคุณค่าในโรงเรียนบ้านท่านุ่น โดยศึกษาเอกสารจากแหล่งสารสนเทศวิทยุมิ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่โรงเรียนบ้านท่านุ่น ตำบลเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2563–30 มกราคม 2564 ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู เจ้าหน้าที่ธุรการและคณะกรรมการสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้าเพื่อหาความน่าเชื่อถือของการตีความ ผลการศึกษานำไปสู่การปรับปรุงภูมิทัศน์ของสวนธรรมะด้วยการปลูกป่าตามแนวคิดการสอนพระพุทธศาสนา โดยการคัดเลือกพรรณไม้ตามพระไตรปิฎกเล่มที่ 32 พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ 25 ขุททกนิกาย อปทาน รวมถึงการสร้างฐานข้อมูลพรรณไม้พร้อมด้วยคิวอาร์โค้ด (QR Code) และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน

Received: 2021-09-19 Revised: 2021-09-27 Accepted: 2021-10-12

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

¹ หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ Library and Information Science Course Faculty of Humanities and Social Sciences Thaksin University. Corresponding Author e-mail: Wanchai_0077@hotmail.com

² หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ Library and Information Science Course Faculty of Humanities and Social Sciences Thaksin University

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ Faculty of Humanities and Social Sciences Thaksin University

คำสำคัญ(Keywords): การปรับปรุงภูมิทัศน์; ฐานข้อมูล; พรรณไม้ที่มีคุณค่า

Abstract

This research article focuses on studying Dharma landscape improvement and creation the tree crops' Dharma database of Outdoor Learning Center in Thanun school. Researchers reviewed documents, relevant research evident from a various secondary information resources. The qualitative research method was utilizing in field data collecting. When entered the research site in Thanun school at Tumbon Thanun in Krabi province during the 1st of August 2020 to the 31st of January 2021. The participation observation, group discussion, and semi-structured interview have been conducted to gather data from those informants including a school director, classroom teachers, school administrative staff, and school board members. The methodological triangulation was engaged to enhance the trustworthiness of data analysis and interpretation. The results of the study led to the landscape improvement of Dharma Outdoor Learning Center by planting tree crops based on the concept of teaching Buddhism. Researchers selected trees to plant according to the Tripitaka volume 32 Phra Suttontrapidok volume 25, Khuntoknikay Oppathan. Finally, this study includes the creating database of tree crops with QR codes that published on the school website.

Keywords: Landscape Improvements; Database; Tree Crops

บทนำ (Introduction)

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น ได้แก่โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพ กีฬา อาชีพ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกตามช่วงอายุที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และเป็นไปตามพัฒนาการของเด็กหรือเยาวชน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม (พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2560; พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย, 2562) ศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาคนด้วยการศึกษาให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคนและสังคมไทย (ธนัทธินุรักษ์ ฉัตรภักครัตน, 2561) จากสภาพปัญหาสังคมที่

เกิดขึ้น เช่น พฤติกรรม การแสดงออก และวิถีชีวิตใหม่ เด็กและเยาวชนควรได้รับการศึกษา การเรียนรู้ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา เพื่อเตรียมตัวให้พร้อม สำหรับการดำเนินชีวิต ตามบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับความเป็นอยู่ ภายใต้สถานการณ์ที่อาจจะมีทั้งดีและไม่ดีเกิดขึ้น โดยสามารถเลือก รับการและกระทำหรือแยกแยะการกระทำที่ดีหรือไม่ดี ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากเด็กและ เยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและความมั่นคงของชาติในอนาคตขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพ นอกจากจะมี สุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีสติปัญญาที่ดีแล้ว ยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็น องค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตให้มีบรรลุเป้าหมายของการเป็นคนเก่ง คน ดี มีความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมอีกด้วย จึงจะเรียกว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกัน ยืน หยัดอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (มุกดา สิมพลี, 2559)

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันเล็กๆ แต่มีความสำคัญยิ่งและแหล่งเรียนรู้อันดับแรกที่ เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้รับการเรียนรู้การดำรงชีวิต และได้รับการสั่งสอนให้เป็นคนดี เสริมสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ ด้วยสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนภาวะ เศรษฐกิจส่งผลให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ละทิ้ง หรือมองข้ามการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน แต่ให้ ความสำคัญกับการออกไปประกอบอาชีพ การอบรมบ่มนิสัยและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึง ตกเป็นหน้าที่ของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมสำหรับ ผู้เรียนนั้น เป็นเสมือนเข็มทิศนำทางชีวิต ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ ทำความเข้าใจ ด้วยการ ฟิน ฟีก ฟั ฝึ อย่างสม่ำเสมอ แนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาตนเองได้ สถานศึกษา จำเป็นต้องเพิ่มบทบาทในการจัดการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมให้สูงขึ้น เพื่อจะได้ให้ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตใจและสติปัญญาของผู้เรียนไปพร้อมกัน (สมุหวิโรจน์ วรมงคล, 2558) ด้วยการสร้างแหล่งเรียนรู้ในลักษณะส่วนธรรม

แหล่งเรียนรู้ส่วนธรรมะเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจวิธีการปฏิบัติธรรมตามแนวทางคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า อีกทั้งเปิด โอกาสให้บุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทั้งนักบวช และบุคคลทั่วไป ที่มีความศรัทธาในการแสวงหาทาง พ้นทุกข์ โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ได้มาศึกษาสัจธรรมความจริงของชีวิต ทั้งการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ด้วยการเรียนรู้ความเป็นจริงของสิ่งมีชีวิต ทุกสรรพสิ่งในธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ที่ กำลังแสวงหาแนวทางในการปฏิบัติธรรม ได้เข้าใจวิถีทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และ ตระหนักรู้ ในการปฏิบัติธรรมตนตามหลักธรรม อันจะเป็นนำไปสู่การพัฒนาความเป็นมนุษย์ ด้วยการเข้าใจความทุกข์ ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการการฝึกฝน ปฏิบัติตน เรียนรู้ และพัฒนาตนเองกระทั่งทำให้เกิดปัญญาเพื่อการยกระดับจิตใจไปสู่ความพ้นทุกข์ในที่สุด (มัท นนา พันทวี, 2560) ทั้งนี้หลักการสำคัญของพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมได้นั้น

ต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กตั้งแต่ 0-6 ปี เพราะเป็นช่วงเวลาที่เด็กสามารถเรียนรู้ จดจำ ฟังลึกในจิตสำนึกของตนเอง

จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของสวนธรรมะในโรงเรียนบ้านท่านุ่น ที่ริเริ่มโดยอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่านุ่น จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งขึ้นเพื่อให้ นักเรียนภายในโรงเรียนบ้านท่านุ่นเกิดการเรียนรู้ทางพุทธศาสนา ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพื่อให้มีการปลูกฝังที่ดีตั้งแต่อายุน้อย บริเวณภายในสวนธรรมะ ประกอบไปด้วย พื้นที่สวนอยู่บริเวณด้านหลังของห้องสมุดโรงเรียน มีพรรณไม้ปลูกในสวนส่วนใหญ่จะเป็นต้นไม้ ที่นั่งที่ดัดแปลงจากยางรถยนต์มาจัดวางสำหรับการนั่งปฏิบัติธรรม มีลานกว้างสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าแถวในตอนเช้าของนักเรียน การฝึกสมาธิ และการเข้าค่ายลูกเสือเป็นต้น ประสบปัญหาทางด้านการดูแลรักษาภายในสวนธรรมะ เนื่องจากขาดบุคลากร และนักเรียนที่มีจำนวนน้อย จึงทำให้ไม่สามารถดูแลสวนธรรมะได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้สวนธรรมะเกิดความรกร้างจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขสภาพแวดล้อมของสวนธรรมะให้กลับมาอยู่ในสภาพสมบูรณ์ นอกจากนี้พบว่าพันธุ์ไม้ภายในสวนธรรมะมีความหลากหลายพันธุ์ แต่ยังขาดการจัดกลุ่ม ดังนั้นการสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศพรรณไม้ที่มีคุณค่าจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจของเด็กปฐมวัยภายในโรงเรียน และชาวบ้านภายในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องพรรณไม้ในพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระไตรปิฎก ซึ่งสามารถแบบอย่างในการพัฒนาฐานข้อมูลสำหรับโรงเรียนปฐมวัย เพื่อประโยชน์สำหรับการค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนและผู้คนทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขสภาพแวดล้อมของสวนธรรมะให้กลับมาอยู่ในสภาพสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การศึกษาเรื่อง การปรับปรุงภูมิทัศน์และสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศพรรณไม้ที่มีคุณค่าของสวนธรรมะ โรงเรียนบ้านท่านุ่น จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ปรับปรุงภูมิทัศน์ของสวนธรรมะ โรงเรียนบ้านท่านุ่น จังหวัดกระบี่ และ (2) เพื่อสร้างฐานข้อมูลพรรณไม้ที่มีคุณค่า

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Objective)

สำหรับการศึกษานี้วิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย บุคลากรภายในโรงเรียนบ้านท่านุ่น จังหวัดกระบี่ และบุคลากรจากชุมชน เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนครูและครูชำนาญการ เจ้าหน้าที่ธุรการและคณะกรรมการสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 โครงการซื้อ การปรับปรุงภูมิทัศน์สวนธรรมชาติ โรงเรียนบ้านท่าด่าน จังหวัดกระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาภูมิทัศน์สวนธรรมชาติให้มีความสวยงาม เหมาะสมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนมากยิ่งขึ้นและเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ให้นักเรียนและชาวบ้านชุมชน บ้านท่าด่าน จังหวัดกระบี่ โดยได้มีการปลูกพรรณไม้ในบริเวณสวนธรรมชาติตามแผนผังการ ออกแบบพื้นที่

2.2 แบบสัมภาษณ์ครึ่งโครงสร้าง จำนวน 2 ชุด คือ

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ก่อนการศึกษาและปรับปรุงภูมิทัศน์การศึกษาสภาพปัญหา ของสวนธรรมชาติ

2.2.2 แบบสัมภาษณ์หลังการศึกษาและปรับปรุงภูมิทัศน์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 จัดกลุ่มสารสนเทศที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่มและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมตามประเด็นคำถาม วัตถุประสงค์การวิจัย

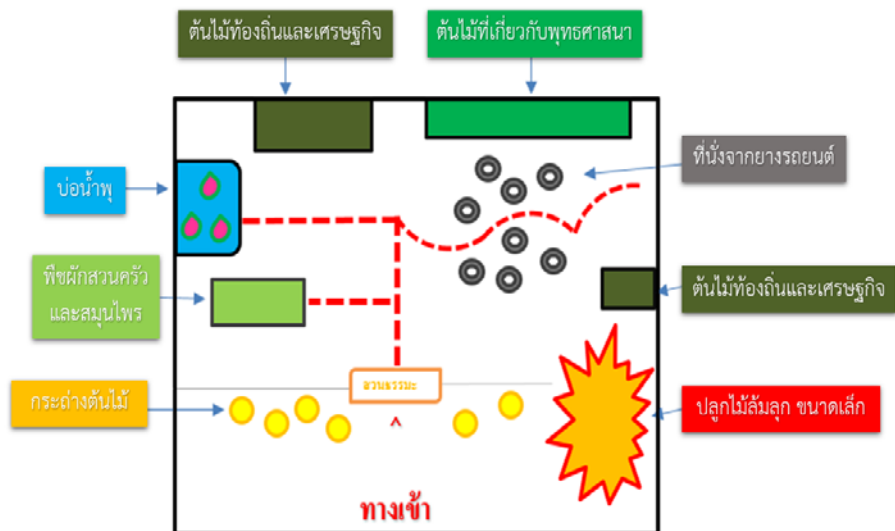
3.2 วิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลโดยการใช้แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

การปรับปรุงภูมิทัศน์ของสวนธรรมชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมข้อมูลสภาพพื้นที่โดยรวมของสวนธรรมชาติ โรงเรียนบ้านท่าด่าน จังหวัด กระบี่ พรรณไม้ที่ใช้สำหรับการปลูกและวัสดุสำหรับการป้ายชื่อพรรณไม้ป้ายในรูปแบบคิวอาร์ โค้ด (QR Code) อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับปลูกพรรณไม้

2. ออกแบบแผนผังสำหรับการปลูกพรรณไม้ ดังภาพ

1. บ่อน้ำพุ : ทำความสะอาด ปลุกบัว เลี้ยงปลา (เช่นปลาหางนกยูง)
2. ที่สำหรับปลุกไม้ยืนต้นที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและเศรษฐกิจ
3. ที่สำหรับปลุกไม้ยืนต้นที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา
4. ที่สำหรับปลุกผักสวนครัวและสมุนไพร
5. ที่สำหรับปลุกไม้ล้มลุก หรือ ไม้ขนาดเล็ก (แทรกตามต้นไม้)
6. ที่นั่งสำหรับนักเรียน ทำจากยางรถยนต์
7. ที่สำหรับไม้ประดับ วางในกระถาง

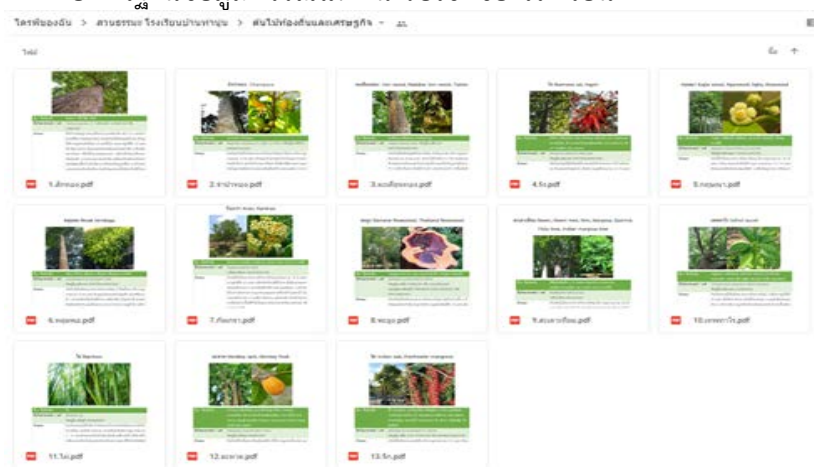
ภาพ 2 แผนผังการปลูกพรรณไม้ในสวนธรรมะ

3. ร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชนในการปลูกพรรณไม้ ดำเนินการจัดวางตำแหน่งป้ายชื่อพรรณไม้ทดสอบ การสแกนคิวอาร์โค้ด

ภาพ 3 ตัวอย่างคิวอาร์โค้ดและการแสดงผล

4. เผยแพร่ฐานข้อมูลพรรณไม้ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน

ภาพ 4 เผยแพร่ฐานข้อมูลพรรณไม้ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน

ภายหลังจากการปรับภูมิทัศน์ สวนธรรมชาติของโรงเรียนมีพรรณไม้ที่มีคุณค่าทางด้าน พุทธศาสนา ด้านเศรษฐกิจ ท้องถิ่นและด้านการรักษาโรค มีสภาพแวดล้อมที่น่าใช้งาน มีพรรณไม้ที่หลากหลายเช่น ไม้สักทอง กฤษณา พญา ตะเคียนทอง ตะเคียนสามพอน เทพทาโร สะเดาเทียม จำปาทอง ไม้ มะปริง มะพร้าว ชิง ข่า ตะไคร้ และได้มีการจัดทำสาระความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับพรรณไม้ เช่น ชื่อสามัญ ชื่อท้องถิ่น ชื่อภาษาอังกฤษ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะของ พรรณไม้ คุณค่าทางสมุนไพรรักษาโรคและมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำไปประกอบการเรียน การสอน เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลสวนธรรมชาติ ช่วยกัน บำรุงรักษาพรรณไม้ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา ในวิชาศีลธรรม การฝึกฝนการนั่งสมาธิ สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การปรับภูมิทัศน์สวนธรรมชาติหรือศูนย์การเรียนรู้ธรรมชาติ โรงเรียนบ้านท่าปูน จังหวัด กระบี่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านพรรณไม้ทางพฤกษศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจและ ท้องถิ่น พระพุทธศาสนาและพืชผักสวนครัว สมุนไพร ซึ่งถือเป็นพันธกิจของศูนย์การเรียนรู้และ แนวคิดในวิธีการสอนที่สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัด กระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ตามวัย การบูรณาการทางความรู้กับ สาระการเรียนรู้ต่างๆ ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน เป้าหมายในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความ ร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถาบันสังคมอื่นเพื่อการจัดตั้ง พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน (ทิตินา แคมมณี, 2558)

การจัดวางตำแหน่งของป้ายชื่อและรายละเอียดของพรรณไม้ที่สามารถเข้าถึงผ่าน เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) เข้าไปยังฐานข้อมูลออนไลน์ ส่งเสริมให้มีสารสนเทศสำหรับ การเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้แก่นักเรียน ครูอาจารย์ บุคลากรภายในโรงเรียนและชาวบ้านใน ชุมชนในการเข้ามาใช้สวนธรรมชาติที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้งาน เทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด (QR Code) ในพิพิธภัณฑ์เมืองหาดใหญ่โดยมีเพื่ออำนวยความสะดวกใน การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เมืองหาดใหญ่ โดยออกแบบให้สามารถใช้งานผ่านโปรแกรมบน โทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยการอ่านข้อมูลจากคิวอาร์โค้ด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการวิจัยหรือโครงการต่อเนื่องที่จะช่วยในการพัฒนาของสวนธรรมชาติ โรงเรียนบ้านท่าปูน จังหวัดกระบี่ ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความเพียงพอส่งเสริมการเรียนรู้ และเป็นต้นแบบการจัดศูนย์เรียนรู้กลางแจ้งสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนชุมชน

2. ศูนย์การเรียนรู้ควรได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ทางพรรณไม้ เป็นสถานที่ที่สบาย เหมาะสำหรับการเข้าใช้งานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและชุมชน

3. ความคาดหวังที่มีต่อการร่วมมือช่วยเหลือกันของกรรมการสถานศึกษา โรงเรียน บุคลากร และชุมชนที่คอยช่วยกันดูแลรักษาสวนธรรมะให้มีความสมบูรณ์ที่เต็มไปด้วยพรรณไม้หายากจำนวนมาก ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

4. ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้นำการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่ความสำเร็จ โดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- จักรกฤษณ์ หมั่นวิชา และคณะ. (2559). การประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี QR Code ใน พิพิธภัณฑ์เมืองหาดใหญ่. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จิระพล ภูกัน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุไรรัตน์ มณีรัตน์. (2560). โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อม เพื่อเอื้อต่อการ พัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์. นครสวรรค์: สตรีนครสวรรค์.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพล ด้านวิวัฒน์วงศ์, วิจิต ศาสนทร และชาลี ภักดี. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนบ้านริมใต้อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.
- ธนัทธนัฐ ฉัตรภักดิ์, ชุตินันท์ สุวัทธิพงศ์ และวิฑูรย์ วงษ์อำมาตย์. (2561). การพัฒนารูปแบบ แหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของประชาชน. สุโขทัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนัทธนัฐ ฉัตรภักดิ์. (2561). การพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน. สุโขทัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พยุง ใบแย้ม. (2558). การพัฒนารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เหมาะสมเพื่อการจัด การศึกษาในระดับประถมศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- พระไตรปิฎกออนไลน์. (2560). พระไตรปิฎก เล่มที่ ๓๒ พระสูตรตันตปิฎก เล่มที่ 24 ขุททกนิกาย อปทาน ฐานข้อมูลออนไลน์. สืบค้น 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://84000.org/tipitaka/read/v.php?B=32&A=9060&Z=9157>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 137. หน้า 49-53.
- ญเวียง วงศ์แสงเดือน และคณะ. (2561). การจัดการเรียนการสอนแนววิถีพุทธ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา นครหลวงเวียงจันทร์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัทนา พันทวี. (2560). การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหาสารคามจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- รุ่งอรุณ ไสยโสภณ. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- สมุห์วีโรจน์ วรมงคล. (2558). สภาพปัญหาด้านการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธิต อมโร. (2558). ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ปีที่ 6 เขตบางคอแหลม สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงาน
ที่บ้าน กรณีศึกษา บริษัทจำกัดแห่งหนึ่งที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้า
และการให้บริการประเภทลิสซิ่ง

The Factors Affecting of The Efficiency to Performance's Employees
During a Time of Working at Home a Case Study of Limited
Companies That Doing a Business for Sales Products
and Services in the Type of Leasing

ชญญณ์ท์ อินสว่าง¹ ฉัตรพล มณีกุล²

Chanyanat Insawang, Chartpol Maneeekool

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน และ (2) เพื่อนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิสซิ่งแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล 3 กลุ่มขึ้นไป การวิเคราะห์สหสัมพันธ์โดยวิธีการของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน คือ การรับรู้ถึงประโยชน์ในการทำงานที่บ้าน ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้าน เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงานทั้งสามด้านดังกล่าวสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้านได้ร้อยละ 64.70

คำสำคัญ (Keywords): การปฏิบัติงานที่บ้าน; ประสิทธิภาพ; ความพึงพอใจในการทำงาน

Received: 2021-04-13 Revised: 2021-05-03 Accepted: 2021-05-04

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mappingloving@hotmail.com

² สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

This research is aimed to (1) To study an efficiency to Performance's Employees during time of working at home (2) To present the factors affecting the performance of employees during time of working at home. The sample used for this research was employees of a private companies operating a business of selling goods and providing leasing services in Bangkok 350 persons. The research tool was a questionnaire. The statistics used in this research are frequency, percentage, mean and standard deviation. Relationship of 2 variables and one-way analysis of variance for personal factors of 3 groups. Correlation Analysis by the Pearson Method And multiple regression analysis. The research findings revealed that the factor affecting the productivity of an employee's work at home affects the productivity of the employee during the work-at-home period is the perception of the benefits of working at home, the satisfaction of working at home, Technology appropriate to work at home, respectively at a statistical significance level of 0.05. The three factors affecting the efficiency of the work at home of employees were able to predict the productivity of the employees during the work at home period by 64.70 percent.

Keywords: Work Performance at Home; Efficiency; Satisfaction of Works

บทนำ (Introduction)

ผลกระทบจากการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและแพร่ขยายในวงกว้างในประเทศไทย การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นั้น สามารถกระจายไปหาคนรอบข้างได้อย่างง่ายดาย โดยการแสดงอาการของโรคในผู้ติดเชื้อบางรายจะไม่แสดงอาการทำให้เดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้อื่นมีโอกาสสัมผัสและได้รับเชื้อจากผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยไม่รู้ตัว (บุริศ ชันธเสมา, 2563) ดังนั้น เพื่อเป็นการลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 สิ่งที่สำคัญในการป้องกันการระบาดหลัก ๆ คือ การงดออกไปข้างนอกที่พำนักโดยไม่จำเป็น การปรับวิธีการทำงานในสำนักงาน ไปสู่การนั่งทำงานจากสถานที่พำนักได้ (Work from Home) เพื่อเป็นการลดการปฏิสัมพันธ์ของผู้คน เว้นระยะห่าง ลดการแพร่เชื้อ ซึ่งจะช่วยป้องกันและยับยั้งการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้มากขึ้น

ในช่วงที่มีไวรัสโคโรนาบริษัทต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนมาใช้การทำงานที่บ้าน เพื่อหลีกเลี่ยงการอยู่รวมกันกับเพื่อนร่วมงานเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรค ในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ส่งผลให้พนักงานหลาย ๆ คนเกิดความกังวลและไม่ชินกับการทำงานในรูปแบบใหม่ หรือคิดว่าการทำงานที่บ้านอาจจะไม่สะดวกต่อการทำงานเท่าที่ควรแต่เมื่อได้มีการเริ่มทำงานจากที่บ้านทำให้พนักงานทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะการทำงานที่บ้านมีผลดีทั้งต่อองค์กรและพนักงานการทำงานที่บ้านทำ

ให้พนักงานรู้สึกผ่อนคลาย ไม่มีสิ่งอื่นคอยดึงความสนใจไปจากงาน งานที่ทำนั้นเสร็จเร็วและมีคุณภาพมากขึ้น พนักงานมีความสุขในการทำงาน โดยการทำงานที่บ้านพนักงานมีอิสระในด้านเวลาในรูปของเวลาในการเดินทางที่ประหยัดได้ ซึ่งทำให้พนักงานมีเวลาในการทำกิจกรรมตามที่ต้องการเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพราะการทำงานที่บ้านทำให้ไม่ต้องรีบออกจากบ้านเพื่อไปทำงาน และไม่ต้องรีบออกจากที่ทำงานเพื่อจะกลับบ้าน ทำให้มีเวลาในการทำงานเพิ่มขึ้น ในส่วนของการแต่งตัวพนักงานไม่ต้องกังวลเรื่องเครื่องแบบต่าง ๆ ที่จะต้องใส่ในเวลาทำงานแต่สามารถใส่ชุดอยู่บ้านในการทำงานได้ การทำงานที่บ้านยังช่วยลดค่าใช้จ่ายโดยตรงโดยประโยชน์ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดตกอยู่กับบริษัทและพนักงาน (Brie Weiler Reynolds, 2021)

จากสถานการณ์ข้างต้นจะเห็นว่า การทำงานที่บ้านส่งผลให้พนักงานมีความสุขมากขึ้น ผลของงานที่ทำออกมาจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดค่าเสื่อมอุปกรณ์ในออฟฟิศ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เนื่องจากพนักงานมีการปฏิบัติงานจากที่อยู่อาศัย พนักงานก็จะซื้อของเหล่านั้นด้วยเงินของตนเอง ทำให้ต้นทุนของบริษัทลดลง หากว่าพนักงานทำงานที่บ้านแล้วเกิดป่วย ก็สามารถทำงานจากที่บ้านได้โดยไม่ต้องเดินทางไปออฟฟิศ เพื่อเพิ่มความเสี่ยงที่จะเป็นคนที่แพร่กระจายเชื้อโรคให้กับเพื่อนร่วมงานในบริษัท จากผลการวิจัย ได้พบว่าการทำงานที่บ้าน ทำให้พนักงานมีความพอใจในงานที่ทำสูงมาก และนี่ก็เป็นผลที่ทำให้อัตราการลาออกจากงานที่ต่ำลดลงกว่าครึ่ง ทำให้บริษัทไม่แบกรับปัญหา ในการจ้างพนักงานใหม่ สอนงานใหม่ ส่งผลให้อัตราการจ้างพนักงานใหม่ลดลงด้วย นอกจากนี้ การทำงานที่บ้านยังมีผลต่อสังคมจากการช่วยลดปริมาณการจราจรในท้องถนน ซึ่งมีผลในการลดการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง และมลพิษทางอากาศลงด้วย (พิชญ์พีชี สายเชื้อ, 2563)

สำหรับข้อมูลที่กล่าวมาก่อนหน้านี้สามารถเห็นได้ว่าการทำงานที่บ้านส่งผลประสิทธิภาพในการทำงานลดลง จึงมีผู้ที่ได้ศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการศึกษางานวิจัยของ Vasil Yassenov, (2020) ที่กล่าวถึงเรื่อง การตอบสนองต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จากการใช้คำสั่งอยู่แต่ในบ้าน เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้พนักงานส่วนใหญ่ไม่สามารถทำงานต่อไปได้ ผ่านการศึกษากลุ่มพนักงานในสหรัฐอเมริกาที่ทำงานจากที่บ้าน พบว่า กลุ่มพนักงานในสหรัฐอเมริกาที่ทำงานจากที่บ้านสามารถทำงานได้ดีและมีประสิทธิภาพในการทำงานสูงกว่าการทำงานที่บริษัทหรือสำนักงาน และ ยังพบอีกว่า กลุ่มพนักงานที่มีค่าจ้างต่ำกว่ามีโอกาสทำงานจากที่บ้านได้น้อยกว่ากลุ่มพนักงานที่มีค่าจ้างสูงกว่าถึงสามเท่า ซึ่งสรุปได้ว่า การทำงานที่บ้านนั้นช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในบางอาชีพ การทำงานที่บ้านไม่ได้ลด Productivity (ผลผลิต) แต่สามารถลดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเช่าสถานที่ทำงาน ค่าไฟฟ้าในสำนักงานได้เป็นอย่างมาก

จากประเด็นดังกล่าวที่ได้เขียนมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการทำงานที่บ้านผ่านสถานการณ์โควิด 19 ที่กำลังระบาด โดยมีความสนใจศึกษากลุ่มประชากรพนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิขสิทธิ์ ซึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งองค์กรดังกล่าวเห็นความสำคัญและให้ความสำคัญหวงในเรื่องของการทำงานที่บ้าน

โดยมีมาตรการให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และอนุญาตให้พนักงานสามารถทำงานที่บ้านได้โดยไม่ต้องเดินทาง อย่างไรก็ตาม การทำงานที่บ้านยังเป็นรูปแบบใหม่ในการทำงานของพนักงานส่วนใหญ่ในองค์กร รวมถึงยังขาดความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเมื่อต้องทำงานอยู่ที่บ้าน เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ต้องเว้นระยะห่างทางสังคม จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน” เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจากที่บ้าน หากต้องเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ หรือมีความจำเป็นอื่น ๆ ที่จะต้องทำงานจากบ้านภายในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน
2. เพื่อนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณได้ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้านกรณีศึกษา พนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิสซิ่งแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งซึ่งดำเนินธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการ ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 3,599 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิสซิ่งแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน ตามสูตรของ Krejcie & Morgan, (1970)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิสซิ่งแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และแผนกในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงาน แบ่งเป็น 3 ด้าน 1. ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์การทำงานที่บ้าน 2. ด้านความพึงพอใจในการทำงานที่บ้าน 3. ด้านเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1977: 14) อ้างถึงใน เกศณรินทร์ งามเลิศ, (2559: 38-39)

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน 1. คุณภาพของงาน 2. ปริมาณงาน 3. เวลา 4. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1977: 14) อ้างถึงใน เกศณรินทร์ งามเลิศ, (2559: 38-39)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ดังนี้

4.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อขออนุญาตและชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย

4.1.2 ประสานขอความร่วมมือจากองค์กรสาขาหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร

4.1.3 เข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาขอความร่วมมือกับบริษัทเอกชนสาขาหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานครโดยอ้างอิงหนังสือขอความร่วมมือทางวิชาการฯ เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการส่งแบบสอบถามจำนวน 350 ชุด โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งคำถามแบบปลายปิด (Close ended Questions) เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างจากพนักงานของบริษัทเอกชนสาขาหนึ่งซึ่งดำเนินธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการ

4.1.4 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำมากำหนดรหัสคำตอบเพื่อทำการวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการหาข้อมูลด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. เชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้วิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงาน

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) คือ การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยปัจจัยส่วนบุคคล 2 กลุ่ม โดยทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent-sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA : F-test) สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล 3 กลุ่มขึ้นไป การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไปเพื่อใช้ในการศึกษา

ผลการวิจัย (Research Results)

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิสซิ่งแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ เป็นเพศชายจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 52 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 63.71 มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 78 มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 62.86 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 45.43 และแผนกในการปฏิบัติงาน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90

ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงาน ผลการศึกษาพบว่า

1. การรับรู้ถึงประโยชน์การทำงานที่บ้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=.267$) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านทัศนคติการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X}=3.89$, $S.D.=.410$ ด้านความเชื่อในการทำงานที่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=.444$) ด้านช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=3.87$, $S.D.=.453$)

2. ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.58$, $S.D.=.491$) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านนโยบายที่สนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=4.38$, $S.D.=.956$) ด้านความชอบในการปฏิบัติงานที่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=4.75$, $S.D.=.661$) ด้านความคาดหวังต่อการทำงานที่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=4.63$, $S.D.=.801$)

3. เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.55$, $S.D.=.416$) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านอุปกรณ์ที่เพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X}=2.83$, $S.D.=.945$) ด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.26$, $S.D.=.878$)

ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.21$, $S.D.=.619$) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านคุณภาพของงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=.812$) ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=.779$) ด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=.833$) ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=3.87$, $S.D.=1.353$)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พนักงานของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

พนักงานของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ทำงาน แผนกในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ในช่วงการทำงานที่บ้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ คือ ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้าน ($Beta=.728$) การรับรู้ถึงประโยชน์ในการทำงานที่บ้าน ($Beta=.134$) และเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน ($Beta=.054$) โดยการวางแผนสอบบัญชีทั้งสามด้านดังกล่าวสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของการสอบบัญชีได้ ร้อยละ 64.70

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้าน กรณีศึกษา พนักงานของบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทลิขสิทธิ์ซึ่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร มากที่สุด คือ ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มั่นนันท์ ศรีนาคร และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องการทำงานทางไกลและที่บ้าน Telework and work at home ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานทางไกลหรือการทำงานจากที่บ้านเข้ามาเป็นทางเลือกใหม่ในการทำงาน แต่ยังติดปัญหาเรื่องของกฎระเบียบภายในองค์กร สายการบังคับบัญชา โครงสร้างต่างๆ หรือแม้แต่ระบบในการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบพนักงานที่ทำงานทางไกลหรือทำงานจากที่บ้านกับพนักงานที่ทำงานในรูปแบบเดิม พบว่าการทำงานทางไกลและทำงานจากที่บ้านมีผลงานดีกว่าพนักงานที่ทำงานในรูปแบบเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ร้อยตำรวจโท ปุริศ ชันธเสมา (2563) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานที่บ้านในช่วง โควิดระบาศ โควิด-19 ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานที่บ้านมากโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะเป็นการป้องกันและลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นลำดับที่สอง คือการรับรู้ถึงประโยชน์ในการทำงานที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช ไม้จันทร์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้และการเข้าใจในงาน หมายถึงสิ่งที่พนักงานแต่ละคนสามารถรับรู้ เข้าใจ และเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vasil Yassenov. (2020) ได้ศึกษาเรื่อง Who Can Work from Home? ผลการศึกษาพบว่าพนักงานรับรู้ถึงประโยชน์ในการทำงานที่บ้านมากยิ่งขึ้น สามารถทำงานจากที่บ้านได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานจากที่บ้านได้ดีมากกว่าการไปทำงานในออฟฟิศ และการทำงานที่บ้านยังเป็นผลดีกับองค์กรในด้านการลดค่าใช้จ่ายภายในองค์กรอีกด้วย จากการสำรวจพบว่าพนักงานที่มีผลตอบแทนที่สูงจะมีโอกาสทำงานที่บ้านได้มากกว่าพนักงานที่มีค่าตอบแทนที่น้อยกว่าถึง 3 เท่า นั้นแสดงให้เห็นว่าการ

ที่เปิดโอกาสให้พนักงานที่มีค่าตอบแทนที่มากกว่าได้ทำงานที่บ้านจะช่วยให้องค์กรลดค่าใช้จ่ายได้เป็นอย่างมาก

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บ้านของพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นลำดับที่สาม คือ เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวชาลิณี ฐิติโชติพัฒนา (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกล (Telework) ของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการใช้งานอยู่ในระดับมาก เป็นปัจจัยที่มีส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งการทำงานจากทางไกลจะต้องทำงานผ่านระบบขององค์กรโดยการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต หากเทคโนโลยีเอื้ออำนวยก็จะส่งผลให้งานที่ทำสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่หากระบบหรือเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อความต้องการอาจส่งผลเสียต่อการทำงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การรับรู้ถึงประโยชน์การทำงานที่บ้าน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการรับรู้ถึงการบริหารจัดการเวลา เพื่อเป็นการวางแผนและจัดสรรเวลาในการทำงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานให้บรรลุผลตามเวลาและวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่สุด และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการรับรู้ถึงการทำงานเสร็จได้อย่างรวดเร็วการบริหารเวลาในการทำงานให้ดี นอกจากจะช่วยให้งานสำเร็จเสร็จเร็วตามเป้าหมายได้แล้ว ยังสามารถสร้างชีวิตที่สมดุลระหว่างเรื่องงาน และครอบครัวได้มากยิ่งขึ้น
2. ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้านในการปฏิบัติงานที่บ้านส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความเข้าใจในวิธีการทำงานที่สามารถเรียนรู้ได้ง่าย และไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ หรือคู่มือแนะนำในการใช้งานให้เกิดความยุ่งยากและสับสนต่อการทำงาน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับลักษณะการทำงานที่บ้านไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานแบบปกติ
3. เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานที่บ้าน ด้านอุปกรณ์ที่เพียงพอและเหมาะสมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงการทำงานที่บ้าน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีขององค์กรช่วยประสานงานกับผู้อื่นในช่วงเวลาการทำงานที่บ้านได้สะดวกมากขึ้นเพื่อรองรับการทำงาน อำนวยความสะดวกและรวดเร็วในการทำงานได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือนอกองค์กร โดยเน้นการนำเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาระบบงานให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์การทำงานรูปแบบใหม่

และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการไม่เจอปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีของระบบการทำงานในขณะทำงานที่บ้านเพราะหากมีปัญหาด้านเทคโนโลยีอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในช่วงเวลาการทำงานที่บ้านในประชากรหรือรูปแบบธุรกิจด้านการขายสินค้าและการให้บริการประเภทอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
2. นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ตรงประเด็นและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด
3. ควรพิจารณาและศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลงหรือไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนทิศทางการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานให้สอดคล้องกับความสามารถในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- เกศณรินทร์ งามเลิศ. (2559). แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และลูกจ้าง องค์การคลังสินค้า. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชาลณี ฐิติโชติพัฒนชัย. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบการทำงานทางไกล (Telework) ของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีศ ชันธเสมา. (2563). ความพึงพอใจในการทำงานที่บ้านในช่วงโควิด-19 ของกลุ่มงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม.
- พิชญ์พจี สายเชื้อ. (2563). ทำงานที่บ้าน อย่างไร ให้ได้งาน. สืบค้น 15 ธันวาคม 2563, จาก <http://www.prachachat.net/crs-hr/news-396699>.
- มนัสนันท์ ศรีนาการ และพิจิต พัทธ์เทพสมบัติ. (2553). การทำงานทางไกลและที่บ้าน. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม. 6(1), 109-118.
- อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Brie Weiler Reynolds. (2021). *11 Companies That Hire for Remote Sales Jobs*.

Retrieved January 31, 2021, from <http://www.moneytalksnews.com/slideshows/11-companies-that-hire-for-remote-sales-jobs/>.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

Yasenov, V. I. (2020). *Who Can Work from Home?*, Retrieved January 15, 2021, from <https://www.healthaffairs.org/topics>.

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงาน
ด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร

Factors Affecting Efficiency of Video Conference System
in Accounting Operations of Entrepreneurs in Industrial
Estate Zone of Samut Sakorn Province

วิชุดา สมรสหลวง¹ ฉัตรพล มณีกุล²

Wichuta Somrosluang, Chartpol Maneekool

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี (3) เพื่อนำเสนอคุณลักษณะของผู้ประกอบการประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี (4) เพื่อนำเสนอกระบวนการจัดประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี (5) เพื่อนำเสนอเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือเทียบเท่าผู้ประกอบการละ 1 คน ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 158 คน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษพบว่า (1) ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร มีประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้านค่าใช้จ่ายในการประชุมที่ประหยัด อยู่ในระดับมากที่สุด (2) ปัจจัยคุณลักษณะผู้ประกอบการประชุม เทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกล และกระบวนการจัดประชุมส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลผู้จัดการฝ่ายบัญชี อยู่ในระดับมาก และ (3) ปัจจัยเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกลและคุณลักษณะผู้ประกอบการประชุม มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของ

Received: 2021-04-13 Revised: 2021-05-05 Accepted: 2021-05-05

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mappingloving@hotmail.com

² สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

ผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลทั้งสองด้านสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลได้ร้อยละ 62.00

คำสำคัญ (Keywords): ประชุมทางไกล; การปฏิบัติงานด้านบัญชี; ประสิทธิภาพ

Abstract

The objectives of this study are (1) to study the efficiency of Video Conference System in accounting operations; (2) to study the personal factors of meeting facilitator affecting efficiency of Video Conference System in accounting operations; (3) to present the characteristics of meeting facilitator affecting efficiency of Video Conference System in accounting operations; (4) to present meeting process affecting efficiency of Video Conference System in accounting operations; (5) to present technology and devices of Video Conference affecting efficiency of Video Conference System in accounting operations. Data were collected by using questionnaires responded by the sample group, i.e., 158 accounting managers and each of them is obtained from each entrepreneur in industrial estate zone of Samut Sakorn Province. Relationship of 2 variables is analyzed through One-Way ANOVA and Multiple Regression Analysis. The results reveal that: 1) accounting managers of entrepreneurs in industrial estate zone of Samut Sakorn Province has efficiency of Video Conference System in accounting operations on meeting cost saving in the highest level; 2) factors on characteristics of meeting facilitator, technology and devices of Video Conference, and meeting process affects to efficiency of Video Conference System used by accounting managers in high level; and 3) factors on technology and devices of Video Conference and characteristics of meeting facilitator affecting efficiency of Video Conference System in accounting operations of entrepreneurs in industrial estate zone of Samut Sakorn Province, respectively, with statistical significance at 0.05. Both factors affecting efficiency of Video Conference System could forecast efficiency of Video Conference System by 62.00 percent

Keywords: Video Conference; Accounting Operations; Efficiency

บทนำ (Introduction)

ในสภาวะวิกฤตในปัจจุบันการแพร่ระบาดครั้งใหญ่ของไวรัสโคโรนาหรือโควิด 2019 (Coronavirus 2019 หรือ COVID-19) ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วทำให้ในทุกประเทศมีการใช้

มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในการดำเนินชีวิต และการทำงานในปัจจุบันเป็นอย่างมาก (Billingsley, 2020)

การเว้นระยะห่างทางสังคม คือ การเว้นระยะห่างการใช้ชีวิตในสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสร่างกายจากการทักทายหรือทำกิจกรรมร่วมกับคนหมู่มาก การปรับตัวในการใช้ชีวิตประจำวัน จากมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม ความกลัวการติดเชื้อโควิด 2019 ทำให้เกิดแนวทางการทำงานที่บ้าน (Work from Home) ซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยลดความเสี่ยงในการติดเชื้อและการแพร่เชื้อ เป็นการป้องกันการแพร่เชื้อทั้งภายในบริษัทและนอกบริษัท โดยใช้โปรแกรมที่เป็นตัวช่วยในการทำงานที่บ้านหลากหลาย รวมถึงการประชุมออนไลน์ เช่น ZOOM, MEET, Hangout และ MS Team เป็นต้น (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2563)

การนำระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) เข้ามาใช้ช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องเดินทางไปประชุม ณ สถานที่ที่จัดประชุม จากการใช้อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยซึ่งมีประสิทธิภาพในการแพร่ภาพและเสียงที่เปรียบเสมือนการประชุมแบบเผชิญหน้า (อรภัณท์ สันต์การ, 2557)

กระบวนการจัดประชุมอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านประสิทธิภาพของการประชุม ระยะเวลาในการประชุมควรเป็นไปตามที่กำหนด มีการจัดบันทึกสรุปมติที่สำคัญของการประชุม ให้ครอบคลุมเนื้อหาได้ชัดเจน จนกระทั่งเมื่อเสร็จการประชุมและสรุปผล เพื่อนำมติที่ประชุมไปใช้ในการดำเนินการต่อไป และต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติตามมติเพื่อตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่สำคัญของการประชุมหรือไม่ และเป็นการทดสอบความเข้าใจ ความพึงพอใจในการประชุม เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประชุมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น (อภิญญา หนูมี, 2560)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า ช่วงวิกฤตสถานการณ์โควิด 19 ส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรสาครกำลังเผชิญอยู่ คือ การนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหารระดับสูง ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี และผู้บริหารฝ่ายอื่น ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกกิจการ กำหนดกลยุทธ์และวิธีการดำเนินธุรกิจของตนให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีการดำเนินงานและประสานงานกับหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งยังต้องจัดให้มีการประชุมในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสิ่งที่ต้องใช้ในการประชุมมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยรวม 2) ติดตามผลงาน รายงานผลงาน หรือความก้าวหน้าของงาน ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคของงานเพื่อแก้ไขต่อไป และอาจเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามกำหนด 3) เพื่อตัดสินใจหรือแก้ปัญหา ในบางครั้งผู้ปฏิบัติไม่สามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้ตามลำพัง จึงต้องเสนอที่ประชุมเพื่อตัดสินใจหรือแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดความรอบคอบและความชัดเจนกว่าที่จะทำโดยลำพัง 4) เพื่อ

ปรับปรุงงานที่ต้องมีการพัฒนางานอยู่เสมอ การประชุมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงงานให้งานออกมาได้ตามความประสงค์(นภลัย สุวรรณธาดา, 2561

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อประโยชน์ในการนำระบบประชุมทางไกลมาใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์กรบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการประชุมอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยนำมาใช้ในการบริหารจัดการประชุมทางไกลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อนำเสนอคุณลักษณะของผู้ประกอบการประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร
4. เพื่อนำเสนอกระบวนการจัดประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร
5. เพื่อนำเสนอเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร โดยนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาครมีผู้ประกอบการจำนวน 146 ราย และนิคมอุตสาหกรรมสินสาครมีผู้ประกอบการจำนวน 123 ราย จากข้อมูลของการนิคม

อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ณ เดือนมกราคม 2564 (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2564) รวมประชากรในการวิจัยจำนวน 269 ราย

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 158 ราย โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือเทียบเท่าผู้ประกอบการละ 1 คนเป็นจำนวน 158 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน และ ประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประชุมทางไกลที่มีประสิทธิภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่าซึ่งแบ่งปัจจัยต่าง ๆ ออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. คุณลักษณะผู้นำการประชุม 2. กระบวนการจัดประชุม 3. เทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกล ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert' Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่าซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ค่าใช้จ่ายในการประชุมที่ประหยัด 2. ระยะเวลาประชุมที่เหมาะสม 3. บรรลุวัตถุประสงค์ของการประชุม 4. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุม ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert' Scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น email หรือ line

3. ตรวจสอบแบบสอบถามให้ได้การตอบกลับและข้อมูลครบถ้วน ตามจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 158 ชุด

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดเพื่อทำการบันทึกและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้วิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะของผู้นำการประชุม กระบวนการจัดประชุม และประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกล

2. สถิติเชิงอ้างอิง คือ การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกล โดยปัจจัยส่วนบุคคล 2 กลุ่มโดยทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent-sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA : F-test) สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล 3 กลุ่มขึ้นไป และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เพื่อใช้ในการพิสูจน์สมมติฐานคุณลักษณะของผู้นำการประชุมและกระบวนการจัดประชุมที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกล

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร สามารถอธิบายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการฝ่าย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 และประสบการณ์ในการทำงานบัญชี 5-10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับของประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกล ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกล โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=.499) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านค่าใช้จ่ายในการประชุมที่ประหยัด ($\bar{X}$ =4.25, S.D.=.557) ด้านระยะเวลาประชุมที่เหมาะสม ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=.602) ด้านบรรลุวัตถุประสงค์ของการประชุม ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=.529) ด้านความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุม ($\bar{X}$ =4.11, S.D.=.591)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 สมมติฐานที่ 1 ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการใชระบบประชุมทางไกลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 สมมติฐานที่ 2 ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการใชระบบประชุมทางไกลด้านคุณลักษณะของผู้นำการประชุม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใชระบบประชุมทางไกล โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}$ =4.24, S.D.= .465) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X}$ =4.08, S.D.= .534) ด้านความยุติธรรม ($\bar{X}$ =4.42, S.D.= .549) ด้านความ

มั่นใจในตัวเอง ($\bar{X}=4.25$, S.D.= .525) ด้านความสามารถควบคุมตนเอง ($\bar{X}=4.26$, S.D.= .537) ด้านอำนาจในการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.27$, S.D.= .567) ด้านทักษะในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.15$, S.D.= .547)

ตามวัตถุประสงค์ที่ 4 สมมติฐานที่ 3 ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ระบบประชุมทางไกลด้านกระบวนการจัดประชุม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ระบบประชุมทางไกลโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.01$, S.D.= .452) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านการวางแผนก่อนการประชุม ($\bar{X}=4.01$, S.D.= .513) ด้านการดำเนินการประชุม ($\bar{X}=4.00$, S.D.= .540) ด้านการดำเนินการหลังประชุม ($\bar{X}=4.03$, S.D.= .554)

ตามวัตถุประสงค์ที่ 5 สมมติฐานที่ 4 ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ระบบประชุมทางไกลด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ระบบประชุมทางไกล โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.09$, S.D.= .491) สามารถกล่าวเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านอุปกรณ์นำเข้าข้อมูล ($\bar{X}=4.13$, S.D.= .568) ด้านอุปกรณ์เชื่อมต่อกับระบบโทรคมนาคม ($\bar{X}=4.08$, S.D.= .534) ด้านอุปกรณ์แสดงผลข้อมูล ($\bar{X}=4.05$, S.D.= .531)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร” สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร มากที่สุด คือ เทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา จันทรทนต์ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีต่อระบบการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ระบบการประชุมทางไกล (เทคนิค) ที่มีความคมชัดของภาพและเสียงสัญญาณภาพมีความละเอียดสูง คมชัด และไม่สะดุด ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถสื่อสารโต้ตอบกันระหว่างการประชุมได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อความพึงพอใจในระดับมาก ในส่วนของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในระบบการประชุมทางไกลที่มีความทันสมัย, เครื่องมือและอุปกรณ์อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งานเสมอ และเครื่องมือและอุปกรณ์ใช้งานได้สะดวกและง่ายดาย มีผลต่อความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นลำดับที่สอง คือ คุณลักษณะผู้นำการประชุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร โคธิเสนและวุดิษฐ์ ศรีโสตาพล (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการจัดระบบการประชุมคณะกรรมการประจำคณะและการประชุมผู้บริหาร โดยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะในกลุ่มคณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำการประชุมที่ดีจะช่วยลดความขัดแย้ง และความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันได้ ซึ่งจะเป็นการสร้างความกระตือรือร้น ให้เกิดการระดมความคิด และสร้างความร่วมมือของผู้เข้าร่วมประชุม ทำให้เกิดกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น และสามารถสรุปผลของข้อเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการจะสะท้อนถึงการทำงานเป็นทีม และบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของหน่วยงานในลักษณะของความสามัคคี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการประชุมทางไกลที่มีประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกล มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลของการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้น ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม ควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการประชุมทางไกล ด้านอุปกรณ์แสดงผลข้อมูล มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาหรือนำเข้าเครื่องมือที่มีคุณภาพสูง ส่งสัญญาณภาพที่มีความละเอียดสูง คมชัด และไม่สะดุด ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่มีส่วนช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้ระบบการประชุมทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการประชุมทางไกลที่มีประสิทธิภาพด้านคุณลักษณะผู้นำการประชุมมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกลของการปฏิบัติงานด้านบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้น ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม ควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำการประชุม ด้านความเป็นผู้นำ มุ่งเน้นให้มีการเสนอแนะวิธีการในการแก้ไขปัญหาให้กับสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมในทุกการประชุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โดยรวมแล้วผู้ใช้งานระบบการประชุมทางไกล ของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรสาคร นั้นอยู่ในระดับมาก แต่ยังพบปัญหาด้านเทคนิค ด้านเครื่องมืออุปกรณ์อยู่บ้าง ควรมีการปรับปรุงอุปกรณ์ให้ทันสมัย และใช้เทคโนโลยีระบบการประชุมทางไกลผ่าน Video Conference ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย มากขึ้นนำมาพัฒนาระบบการบริหารและการจัดประชุมให้ผู้ใช้งานได้เกิดความพึงพอใจและประสิทธิภาพมากที่สุด

2. นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นบ้าง เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ตรงประเด็นและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติมที่อาจมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบประชุมทางไกล เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้งานระบบประชุมทางไกล ของ

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานให้สอดคล้องกับความสามารถในการปฏิบัติงาน การใช้ระบบประชุมทางไกลต่อไป

4. ควรทำการศึกษากระบวนการประชุมทางไกลในองค์กรประเภทอื่น ๆ เอกชน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้งาน ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ กับงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2564). สถิติผู้ประกอบการนิคมอุตสาหกรรมสินค้า. สืบค้น 10 ตุลาคม 2563, จาก <https://ieat.go.th/>.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2563). การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา: มหาวิทยาลัย. เลย: มหามงกุฎราชวิทยาลัย.
- ธนากร โคธิเสน และวุฒิชัย ศรีโสภาพล. (2562). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการจัดระบบการประชุมคณะกรรมการประจำคณะและการประชุมผู้บริหาร โดยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะในกลุ่มคณะวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. *วารสารวิชาการ ปชมท.* 8(3), 77-88.
- นภาลัย สุวรรณธาดา. (2561). เทคนิคการประชุม และการเขียนรายงานการประชุม. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร รุ่นที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัสรา จันทร์ทน. (2558). ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีต่อระบบการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- อภิญา หนูมี. (2560). กระบวนการจัดประชุมอย่างมีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.* 11(1), 81-106.
- อรภัณห์ สันตติการ. (2557). *Video Conference คืออะไร*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2563, จาก <https://nooteab.wordpress.com/2012/08/17/video-conference>.
- Billingsley Luanne. (2020). Using Video Conferencing Applications to Share the Death Experience During the COVID-19 Pandemic. *Journal of Radiology Nursing.* 39(4), 275-277.

การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในการแต่งประโยค โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้
เชิงรุกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี
Developing Thai Language Skills for Sentence Making a Active
Learningmodel of Grade 3 Students Wat Khien Khet School
Pathumthani Province

สุภัชฉาน ศรีเอี่ยม¹ ชาญณรงค์ บุญมี² ศรสวรรค์ ทองคำ³

Supatcha Sri-iam, Channarong Boonmee, Sornsawan Thongkham

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และหลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก กับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 28 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้การแต่งประโยค 2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบปกติ เท่ากับ 13.25 และคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก เท่ากับ 17.21 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

Received: 2021-04-14 Revised: 2021-05-15 Accepted: 2021-05-16

¹ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี Bachelor of Education Program Thai Language
Department, Faculty of Education, Rajabhat University Valaya Alongkorn under Royal
Patronage Pathumthani Province. Corresponding Author e-mail:
Channarongc61010@gmail.com

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
Faculty of Education, Rajabhat University Valaya Alongkorn under Royal Patronage
Pathumthani Province.

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.21 คิดเป็นร้อยละ 86.05

คำสำคัญ (Keywords): การแต่งประโยค; การเรียนเชิงรุก; ทักษะการใช้ภาษาไทย

Abstract

This research aimed to compare the learning achievement of Thai language subjects. Story Grade 3 level between before and after receiving Thai language learning management. And after the experiment of learning management using a proactive learning model With 80% of the standard, the sample used was 28 students in Grade 3/1. Pathumthani Province The research instruments included 1. Learning management plan to make sentences 2. Achievement test The statistics used to analyze the data were percentage (%), mean () and standard deviation (S.D.). 1) Average score before receiving the Thai language course learning management. Using the normal learning pattern of 13.25 and the average score after receiving the Thai language course learning management. The proactive learning model was 17.21. 2) The learning achievement of the third grade students after the experiment of learning management using the proactive learning model. The average was 17.21 or 86.05 percent.

Keywords: Sentence making; Active learning; Thai language skills

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 22 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 ระบุว่าจัดการการเรียนรู้ ควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ. 11-12) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลัง ของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ และการประกอบ

อาซีฟ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551:3) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงาน และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นสิ่งที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาซีฟให้มีความมั่นคง ทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของคนสมัยก่อนด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (Ministry of Education, 2008)

ด้วยความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ใช้ในการสื่อสาร สื่อความหมาย ความคิด ความเข้าใจที่มีความหมาย ตลอดจนเกิดความชื่นชม ชาบซึ้ง เห็นคุณค่าและภูมิใจในวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และ เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (Academic Department, 2002) การแต่งประโยค คือ การนำถ้อยคำหลายคำมาเรียงกันแล้วเกิดใจความสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยภาคประธาน และภาคแสดง ใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ทั้งทางภาษาเขียน หรือภาษาพูด แต่การใช้ภาษาพูด ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน อาจละเว้นส่วนหนึ่งส่วนใดได้ในฐานที่เข้าใจกันระหว่างผู้พูด และผู้ฟัง ลักษณะของประโยคต่าง ๆ การเรียนรู้เชิงรุกมีหลากหลายวิธีการสอน เช่น การอภิปรายกลุ่ม การเล่นเกมบทบาทสมมติ การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น มีบทความและงานวิจัยที่สนับสนุน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่าช่วยให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นอกจากการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เช่น การคิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการปรับตัว ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ทักษะการใช้สารสนเทศ เกิดทัศนคติในทางบวก รวมถึงมีความกระตือรือร้นในการเรียน (Thomas & Macias-Morality, 2014)

คณะผู้จัดทำได้สำรวจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต ในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค พบว่านักเรียนขาดความเข้าใจในเนื้อหาของบทแต่งประโยค ทำให้นักเรียนแต่งประโยคไม่ถูกต้อง เรียบเรียงประโยคไม่ถูกต้อง ทำให้ความหมายของประโยคผิดเพี้ยนไป

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้คณะผู้จัดทำวิจัยอยากที่จะทำวิจัยในเรื่องการแต่งประโยค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต เพื่อเสริมสร้างทักษะทางด้านภาษาไทยและให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการแต่งประโยคมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมากขึ้นจากก่อนเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยคระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนเชิงรุก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยคระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก กับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นรูปแบบที่สังเกตหรือวัดทั้งก่อนและหลังให้ตัวแปรทดลอง นั่นก็คือการวัดหรือสังเกตซ้ำในช่วงเวลา ต่าง ๆ กันทั้งก่อนและหลังให้ตัวแปรทดลอง ที่จริงคือรูปแบบ The One-Group Pretest Posttest Design ที่มีความละเอียดยิ่งขึ้น เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	O ₁ -----X-----O ₂
---------------	--

O₁ หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง

X หมายถึงการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบการเรียนเชิงรุก

O₂ หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 254 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดเขียนเขต

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 28 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 แผน ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเรื่องการแต่งประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คาบ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค จากการสอบถามครูและสังเกต สัมภาษณ์นักเรียนที่เคยเรียนเรื่องนี้มาแล้ว

4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากมหาวิทยาลัยไปยังโรงเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครูผู้สอนและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบ

4.3 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง วิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค จำนวน 30 ข้อ โดยมีระยะเวลาในการทำข้อสอบ 30 นาที

4.4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ เป็นเวลา 6 ชั่วโมง

4.5 เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนรู้แล้วทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค จำนวน 30 ข้อ โดยมีระยะเวลาในการทำข้อสอบ 30 นาที

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มาวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้สถิติทดสอบทีชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent group)

3. ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบทีชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent group)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนกับหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	N	S.D.	df	t	Sig.
ก่อน	13.25	28	1.27	27	25.030	0.000*
หลัง	17.21	28	.79			

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก เท่ากับ 13.25 และคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก เท่ากับ 17.21 แสดงว่า หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก มีคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องการแต่งประโยค ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก กับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก	ทดสอบที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 14				
	ค่าเฉลี่ย	S.D	df	t	Sig.
	17.21	.787	27	21.617	0.000*

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.21 คิดเป็นร้อยละ

86.05 แสดงว่า หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก ผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยค ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนเชิงรุก พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยค ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก สูงกว่าก่อนการจัดการกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ย หลังได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก เท่ากับ 13.25 และค่าเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก เท่ากับ 17.21 แสดงว่า หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก มีคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดการกิจกรรม จากการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ มีการทำแบบฝึกทักษะโดยที่ ให้นักเรียนแต่งประโยคจากรูปภาพที่ได้กำหนดได้ พร้อมกับการระบายสีให้สวยงาม นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากรูปภาพที่กำหนดให้ได้ตามโครงสร้างของประโยคและเข้าใจความหมายของประโยคได้อย่างชัดเจน พร้อมกับการระบายสีรูปภาพที่กำหนดมาให้อย่างสวยงาม เพราะแบบฝึกทักษะในครั้งนี้ มีรูปภาพที่นักเรียนสนใจ และน่ารัก เข้าใจได้ง่าย จึงทำให้นักเรียนสนใจการทำแบบทดสอบนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องของสุธนา สิริธนาดีพันธ์ (Sirithanadeephun, 2018) ศึกษาการพัฒนาทักษะการแต่งประโยค ด้วยแผนการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมควบคู่กับการใช้แอปพลิเคชันคาซูท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแต่งประโยค และมีทักษะในการแต่งประโยคหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก กับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.21 คิดเป็นร้อยละ 86.05 แสดงว่า หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนเชิงรุก ผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของโศภิต ผดุงโชค (Phadungphok, 2560) ศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค เพื่อพัฒนาความสม

รถในแต่ละประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบนโขดดี ตำบลบ่อเวฬุ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 18 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยการเลือก แบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่) ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค 2) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t - test) แบบ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.78 / 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการแต่งประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อน การใช้ชุดฝึกทักษะการแต่งประโยค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก วิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งประโยค ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ศึกษากิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วิชาภาษาไทยที่หลากหลาย และควรดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ก่อนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรชี้แจงทำความเข้าใจให้นักเรียนเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก โดยให้นักเรียนเข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนเอง และครูผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะให้คำปรึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก วิชาภาษาไทย กับนักเรียนในระดับอื่น ๆ และเนื้อหาสาระอื่น ๆ เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา.

- กรมวิชาการ. (2538). *วรรณคดีและวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา นาคสกุล. (2545). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์*
สาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธีราภรณ์ ทรงประศาสน์ (2551). *ศึกษาการพัฒนาทักษะการแต่งประโยคของนักเรียนที่มีความ*
บกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล. บัณฑิต
วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชาญ เดชศรี (2545). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับ*
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิจัยในชั้นเรียน. กาญจนบุรี: โรงเรียนอนุบาล
ไทรโยค
- วนิดา บุษยะกนิษฐ์. (2532). *ผลของการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการกับแบบปกติที่ต่อ*
ทักษะการเปรียบเทียบของเด็กประถมวัย. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโธม ประสานมิตร.
- ไศภิชญ์ ผดุงโชค. (2560). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแต่งประโยคเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ*
เรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สัญญา ภัทรการ. (2552). *ผลของการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาที่มีต่อความสามารถในการ*
แก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง
ความ น่าจะเป็น. วิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในอุปถัมภ์
- สำเร็จ ดีมาก. (2549). *ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่องการพัฒนาทักษะการแต่ง*
ประโยค โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อศึกษาปัญหาการอ่านและการเขียน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3. วิจัยในชั้นเรียน. ร้อยเอ็ด: โรงเรียนบ้านภูดิน
- สุธนา สิริธินดิพันธ์. (2560). *ศึกษาการพัฒนาทักษะการแต่งประโยคด้วยแผนการจัดกิจกรรม*
การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมควบคู่กับการใช้แอปพลิเคชันคาสทูท ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1. วิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา

แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
Leadership of School Administrative Approaches to Develop
the Efficiency of Vocational Students at The High Vocational
Certificate Level

จรรุ่งรัตน์ พันธุ์สุวรรณ¹ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์²
Jarungrat Pansuwan, Weerawat Utairat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 2) กำหนดแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ 3) ประเมินแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐทั่วประเทศ ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 352 คน และผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษาและด้านบริหารการศึกษา จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและ

Received: 2021-04-14 Revised: 2021-05-04 Accepted: 2021-05-04

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย Doctor of Education in Educational Administration and Change Leadership, Eastern Asia University. Corresponding Author e-mail: jarungrat@eau.ac.th

² หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย Doctor of Education in Educational Administration and Change Leadership, Eastern Asia University.

ประเทศชาติ จำนวน 9 องค์ประกอบ และ (2) ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จำนวน 9 องค์ประกอบ 2) แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วย (1) เนื้อหาการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ และด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ (2) กระบวนการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล และ 3) แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในภาพรวมมีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำ; การบริหารสถานศึกษา; ประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the leadership elements of school administration for efficient vocational student development at the high vocational certificate level, 2) determine the use of school administrative leadership to create efficient vocational student development at the high vocational certificate level, and 3) evaluate the suitability of the use of school administrative leadership to create efficient vocational student development at the high vocational certificate level. The target group used in the research were 352 public vocational school directors at the high vocational certificate level in Thailand, and 17 experts in vocational education and educational administration. The instrument used in the research were questionnaire, indepth-interview, and the suitability evaluation form. The statistics for data analysis were the mean, standard deviation, linear regression analysis, and content analysis. The results showed that 1) the leadership elements of school administration for efficient vocational student development at the high vocational certificate level can be separated into two sets of elements which included of 9 elements of the vocational administration for the security of the society and the nation and 9 elements of the vocational

administration for the manpower development to create Thailand's competitiveness. 2) The use of school administrative leadership to create efficient vocational student development at the high vocational certificate level comprised of (1) the contents of the school administrative leadership for the security of the society and the nation, and the manpower development to create Thailand's competitiveness, (2) the process of using school administrative leadership including of planning, implementation, and evaluation. 3) The suitability of the use of the school administrative leadership to create efficient vocational student development at the high vocational certificate level were at the highest with low variance.

Keywords: Leadership; School administrative; Efficiency of vocational students development

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันตลาดแรงงานยังมีความต้องการทั้งช่างเทคนิค และช่างฝีมือที่ผ่านสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวนมาก (วาระทีดีอาร์ไอ, 2559) ทำให้เข้าใจได้ว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังผลิตแรงงานป้อนสู่ตลาดไม่เพียงพอ (สมชัย จิตสุชน, ญัฐสิฏ รักษ์เกียรติวงศ์, ชานนทร์ เตชะสุนทรวัฒน์, นันทพร เมธาคุณวุฒิ, จิราภรณ์ แผลงประพันธ์, ธนศักดิ์ เจนมานะ, 2560) ทั้งที่ในความเป็นจริงการขาดแคลนแรงงานไม่ได้เกิดจากจำนวนการผลิตแรงงานได้ไม่เพียงพอ แต่เกิดจากปัญหาคุณภาพของระบบอาชีวศึกษา โดยมีข้อสังเกต 3 ประการ คือ 1) ประการแรก การขาดแคลนช่างเทคนิคและช่างฝีมือไม่ได้เกิดจากการที่ระบบอาชีวศึกษาผลิตบุคลากรไม่เพียงพอ แต่เกิดจากผู้จบ ปวส. สายเทคนิคส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานช่างตามที่ศึกษามา 2) ประการที่ 2 มีผู้สำเร็จการศึกษา ปวส. สายเทคนิคประมาณร้อยละ 47 ที่ทำงานในระดับ ต่ำกว่าช่างเทคนิคหรือช่างฝีมือ และ 3) ประการสุดท้ายปัญหาด้านคุณภาพที่ไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ (ญัฐสิฏ รักษ์เกียรติวงศ์, 2558)

สอดคล้องตามผลการสำรวจของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) ที่พบว่า กว่าร้อยละ 43 ของตำแหน่งงานช่างเทคนิคที่ว่างนั้น เป็นตำแหน่งที่นายจ้างต้องการผู้สมัครที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 27 ที่นายจ้างระบุว่าต้องการผู้สมัครที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเมื่อพิจารณาความต้องการแรงงานอาชีพช่างฝีมือ พบว่า กว่าร้อยละ 51 ของตำแหน่งงานว่างเป็นตำแหน่งที่นายจ้างต้องการผู้สมัครที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา

ตอนต้น ส่วนอีก ร้อยละ 31 ต้องการการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และมีเพียงร้อยละ 16 ที่ต้องการผู้สมัครที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ประกอบกับที่ผ่านมา จากผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ปี 2555 ที่พบว่าผู้เรียนอาชีวศึกษาร้อยละ 75 มีทักษะคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับ 2 และมีผู้เรียนร้อยละ 32 มีทักษะคณิตศาสตร์ระดับ 0 หมายความว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถคิดคำนวณโดยใช้สูตรหรือนิยามทางคณิตศาสตร์อย่างง่ายที่สุดได้ ทั้งประสิทธิภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวส. จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เรียนช่างเทคนิค 4 สาขาหลัก คือ ช่างเทคนิคโรงงาน ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า และช่างยนต์ ที่จะทำงานในอุตสาหกรรม นั้น ต้องสามารถแทนสูตรและแปลงหน่วย ซึ่งต้องอาศัยทักษะพีชคณิต ขณะที่การร่างแบบงานจำเป็นต้องใช้ความรู้เรขาคณิตและตรีโกณมิติ และการควบคุมคุณภาพต้องใช้ความรู้ด้านสถิติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ดังนั้น แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเกิดขึ้นเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของการพัฒนากำลังคนตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน ให้สามารถนำลงสู่การปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานได้ต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า ก-ข) ซึ่งในการนำลงสู่การปฏิบัตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร (Transformational Leadership) (Fullan and Germain, 2006; Bass & Bass, 2008; Yukl, 2010) สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังที่ เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2552) พบว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารงานนั้น ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์กรเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางและขับเคลื่อนแนวคิดและวิสัยทัศน์ ตลอดจนเป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากร ซึ่งค่อนข้างมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งต่อมา วรรณา ดวงสว่าง (2560) ค้นพบในประเด็นที่ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างพลังเครือข่ายความร่วมมือ และยังพบว่าตัวแปรย่อยที่สังเกตได้ที่มีค่าอิทธิพลสูงสุด คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การที่จะประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะต้องมีการสร้างพลังเครือข่ายความร่วมมือและมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม

จากข้อสรุปปัญหาการขาดแคลนแรงงานอาชีวศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่สามารถผลิตผู้เรียนให้มีทักษะตามที่ตลาด

ต้องการได้ มากเท่าที่ควร ประกอบกับภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นปัญหาเชิงคุณภาพที่จะต้องใช้องค์ความรู้ของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อยกระดับการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. เพื่อประเมินแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามรูปแบบการอธิบายตามลำดับ (Explanatory Sequential Design) (Creswell & Clark, 2011)

2. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐ ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 352 คน และผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษาและด้านบริหารการศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

4.1 แบบสอบถามการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นแบบช่วง (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ตอนที่ 1 การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence) หรือค่า IOC ≥ 0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8643 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และเชื่อมั่นได้ และ 2) ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence) หรือค่า IOC ≥ 0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8799 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และเชื่อมั่นได้

4.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence) หรือค่า IOC ≥ 0.60 แสดงให้เห็นว่าแบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ มีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

4.3 แบบประเมินความเหมาะสมแนวทาง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence) หรือค่า IOC ≥ 0.60 แสดงให้เห็นว่าแบบประเมินความเหมาะสมแนวทางฉบับนี้ มีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 จัดส่งแบบสอบถาม ไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐ ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำแนกเป็น วิทยาลัยเทคนิค จำนวน 124 แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 139 แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 แห่ง และวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 37 แห่ง พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อส่งกลับมายังผู้วิจัย

5.2 สัมภาษณ์เชิงลึกการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

5.3 สัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการกำหนดแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติเชิงพยากรณ์ ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง” ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้มาจาก

1.1 การพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ที่พบว่า

1.1.1 การแสดงออกถึงการบริหารงานโดยยึดมั่นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร (X1) การใช้ทักษะการสื่อสาร (X2) การสร้างค่านิยมองค์กรร่วมกัน (X3) การกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการปฏิบัติ (X5) การมีโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสมต่อการพัฒนา ค่านิยมในการเรียนรู้ (X12) ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงในสมการพยากรณ์ คือ $(\hat{Y}) = -.090(X_1) + .139(X_2) + .154(X_3) + .096(X_5) + .162(X_{12})$ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

Coefficients						
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
		Std.				
Model		B	Error	Beta	t	Sig.
1	ค่าคงที่	-.107	.235		-.455	.649
	X1	-.090	.040	-.112	-2.238	.026*
	X2	.139	.042	.157	3.347	.001*
	X3	.154	.046	.169	3.338	.001*
	X5	.096	.048	.102	2.012	.045*
	X12	.162	.043	.182	3.748	.000*

R = .796, R Square = .634, Adjusted R Square = .612, Std. Error of the Estimate = .493

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.2 การใช้ทักษะการสื่อสาร (X2) การปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (X14) การปฏิบัติต่อผู้ตามในฐานะที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าที่มีความรู้ความสามารถ และมีความต้องการความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (X16) การแนะนำและมอบหมายงานเพื่อยกระดับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงาน (X19) ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงในสมการพยากรณ์คือ $(\hat{Y}) = .925 + .127(X_2) - .114(X_{14}) + .163(X_{16}) + .168(X_{19})$ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

		Coefficients				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
		Std.				
Model		B	Error	Beta	t	Sig.
1	ค่าคงที่	.925	.270		3.425	.001*
	X2	.127	.048	.151	2.657	.008*
	X14	-.114	.052	-.144	-2.213	.028*
	X16	.163	.056	.206	2.931	.004*
	X19	.168	.057	.169	2.954	.003*

R = .681, R Square = .464, Adjusted R Square = .432, Std. Error of the Estimate = .565

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 การสังเคราะห์ร่วมกับผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้ดังนี้

1.2.1 ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีจำนวน 9 องค์ประกอบการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน ได้แก่ (1) เน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) เน้นความเป็นพลเมือง (3) เน้นวิถีประชาธิปไตย (4) เน้นความสามัคคี สามานันท์ สันติวิธี (5) เน้นส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (6) สร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องกันปราชัยการทุจริตคอร์รัปชัน (7) สร้างสถานศึกษาที่ปลอดภัย เสพติด อายุมข และการทะเลาะวิวาท (8) มีโครงการฝึกอบรมวิชาชีพที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัยที่สอดคล้องกับภูมิสังคม และความต้องการของแต่ละชุมชน (9) สร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.2.2 ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีจำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กำหนดแผนการจัดทำ

ฐานข้อมูลความต้องการในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและความต้องการของแต่ละชุมชนเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและวิชาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง (3) พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมศึกษาอย่างต่อเนื่อง (4) จัดทำโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (5) จัดทำโครงการยกระดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 (6) จัดทำโครงการยกระดับทักษะฝีมือ ความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะทางด้านอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง (7) จัดทำโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (8) จัดทำโครงการเพื่อเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียนให้มีสมรรถนะและความพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน (9) จัดทำโครงการเสริมสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์และหุ่นยนต์

2. แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย เนื้อหา และกระบวนการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล ด้วย (1) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการสร้างค่านิยมองค์กรร่วมกัน (2) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการปฏิบัติ (3) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการบริหารงานโดยยึดมั่นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร (4) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงทักษะการสื่อสาร (5) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงความพยายามในการกำหนดโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสมต่อการพัฒนาค่านิยมในการเรียนรู้ สามารถสร้างประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ จากการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ดังนี้ (1) เน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) เน้นความเป็นพลเมือง (3) เน้นวิถีประชาธิปไตย (4) เน้นความสามัคคี สามานฉันท์ สันติวิธี (5) เน้นส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (6) สร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องกันปราชัยการทุจริตคอร์รัปชัน (7) สร้างสถานศึกษาที่ปลอดภัยปลอดยาเสพติด อบายมุข และการทะเลาะวิวาท (8) มีโครงการฝึกอบรมวิชาชีพที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัยที่สอดคล้องกับภูมิสังคม และความต้องการของแต่ละชุมชน (9) สร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.2 แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย เนื้อหา และกระบวนการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการ

พัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผล ด้วย (1) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้ตามในฐานะที่เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าที่มีความรู้ความสามารถ และมีความต้องการความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (2) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการแนะนำและมอบหมายงานเพื่อยกระดับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงาน (3) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (4) การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการใช้ทักษะการสื่อสารสามารถสร้างประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนี้ (1) กำหนดแผนการจัดทำฐานข้อมูลความต้องการในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและความต้องการของแต่ละชุมชนเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและวิชาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง (3) พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาอย่างต่อเนื่อง (4) จัดทำโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (5) จัดทำโครงการยกระดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 (6) จัดทำโครงการยกระดับทักษะฝีมือ ความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะทางด้านอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง (7) จัดทำโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (8) จัดทำโครงการเพื่อเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียนให้มีสมรรถนะและความพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน (9) จัดทำโครงการเสริมสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์และหุ่นยนต์

3. แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ในภาพรวมมีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อมูลมีการกระจายตัวน้อย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาสามารถสร้างประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ประกอบด้วย เนื้อหา และกระบวนการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลสามารถสร้างประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ จากการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนยึดมั่น

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เน้นความเป็นพลเมือง เน้นวิถีประชาธิปไตย เน้นความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี เน้นส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เน้นสร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เน้นสร้างสถานศึกษาที่ปลอดภัยเสถียร อบอุ่น และทะเลาะวิวาท เน้นการมีโครงการฝึกอบรมวิชาชีพที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัยที่สอดคล้องกับภูมิสังคม และความต้องการของแต่ละชุมชน และเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 ที่ว่า ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ มีคุณธรรม มีคุณภาพ เช่น การใช้ภาวะผู้นำโดยแสดงออกถึงการสร้างค่านิยมองค์กรร่วมกัน ซึ่งค่านิยมเป็นสิ่งสำคัญในการจัดรูปแบบพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้สามารถร่วมกันจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับ วรรณฯ ดวงสว่าง (2560) ในประเด็นที่ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างพลังเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งคอยช่วยเหลือในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันมีความต้องการที่สอดคล้องตรงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและเกิดเป็นกิจกรรมที่สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยมีค่านิยมที่เป็นเป้าหมายหลักในการปลูกฝังที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) คุณธรรม 2) คุณภาพ 3) ความร่วมมือ และ 4) ความเป็นมืออาชีพ ที่มุ่งให้ผู้สำเร็จ การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพมีคุณภาพอย่างน้อย 3 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1-2) ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลขและการจัดการ และการพัฒนางาน 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง และความสามารถในการประยุกต์สู่อาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า ข, 1) สอดคล้องกับจุฑามณี ไกรคุณาศัย (2560) ที่ว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น โดยปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมโรงเรียน คุณภาพการจัดทรัพยากรการเรียนรู้ และคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ และยังพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทางอ้อมผ่านความเข้มแข็งของวัฒนธรรมโรงเรียน และคุณภาพการจัดทรัพยากรการเรียนรู้ไปยังคุณภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ปัจจัยคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยเดียวที่ส่งผลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

2. แนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาสามารถสร้างประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการกำหนดแผนการจัดทำฐานข้อมูลความต้องการในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับภูมิสังคมและความต้องการของแต่ละชุมชนเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและวิชาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมศึกษา การจัดทำโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา การจัดทำโครงการยกระดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 การจัดทำโครงการยกระดับทักษะฝีมือ ความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะทาง ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เพื่อเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียนให้มีสมรรถนะและความพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยการเสริมสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์และหุ่นยนต์ ซึ่งประเด็นดังกล่าวผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาพึงใช้ภาวะผู้นำในการส่งเสริมพลังอำนาจเพื่อจูงใจครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ได้ตามค่านิยมองค์กรที่มาจากวิสัยทัศน์ของการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับประเทศ ถือเป็นเป็นฐานสำคัญของการก้าวข้ามประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ด้วยการมีแรงงานฝีมือที่มีทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับไกรรัช เทพมี (2559) ที่ว่า โมเดลเชิงสาเหตุภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอาชีวศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยการบริหารงานเชิงสถานการณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ การเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ซึ่งปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 50.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานเชิงสถานการณ์ รองลงมาคือ ความฉลาดทางอารมณ์การเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ตามลำดับ

สอดคล้องกับ Pheeraphan (2013 : 365-373) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการรวมกลุ่มของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในห้องเรียนสำหรับเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการทำงานร่วมกันการสื่อสารความรู้ข้อมูล ความรู้ สื่อ และความรู้ไอซีที ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การรวมตัวกัน ได้รับการจัดสรรบูรณาการถูกนำมาใช้แล้วลงในกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร การบูรณาการไอซีที

ในห้องเรียนสามารถเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับทั้งระดับปริญญาตรี และระดับการศึกษา หน้าที่ที่เกี่ยวข้องของไอซีทีในการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ความรู้ด้านข้อมูลสารสนเทศ ความรู้ ด้านสื่อและความรู้ด้านไอซีที) และยังรวมถึงการทำงานร่วมกันและทักษะการสื่อสารได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ไชยา ภาวะบุตร, สุรัตน์ ดวงชาต และสมัทนา หาญสุริย์ (2563: 1-11) ที่ศึกษา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ 63 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) โรงเรียนแห่งนวัตกรรม (2) การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล (3) บรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (4) จริยธรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (5) บรณาการเทคโนโลยีเพื่อการวัดและประเมินผล 2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กระบวนการของการพัฒนา (4) เนื้อหาของรูปแบบ (5) การวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรนำแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้าง ประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการศึกษาเพื่อสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ไปใช้จัดทำโครงการยกระดับทักษะฝีมือ ความ เชี่ยวชาญ และเป็นเลิศเฉพาะทางด้านอาชีวศึกษาให้ได้อย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนาการ อาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579

1.2 ควรนำแนวทางการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้าง ประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียนด้านการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและ ประเทศชาติ ไปใช้จัดทำแผนงานการพัฒนามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการจัด การศึกษาอาชีวศึกษา ในการเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีและความต้องการ ของตลาดแรงงาน ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ ได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลกระทบของการใช้ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงที่มีต่อทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการ ปฏิบัติการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ว่า

สามารถส่งผลต่อการพัฒนางานที่สอดคล้องตามความต้องการแรงงานทักษะฝีมือแรงงานอาชีวศึกษาของภาคเอกชนได้หรือไม่

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลกระทบของการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมศึกษา ว่าสามารถเพิ่มผลิตผลการพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้จริงหรือไม่และอย่างไร

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลกระทบของการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 ว่าสามารถส่งผลต่อสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้จริงหรือไม่และอย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- ไกรรัช เทตมี. (2559). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 10(29), 55-70.
- จุฑามณี ไกรคุณาคัย. (2560). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 9(2), 171-182.
- ไชยา ภาวะบุตร, สุรัตน์ ดวงชาท และสมัทนา หาญสุริย์. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. 9(33), 1-11.
- ณัฐสิริ รัชเกียรติวงศ์. (2558). *การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ).
- วาระทีดีอาร์ไอ. มองลึกคุณภาพอาชีวศึกษาไทย สู่ทางแก้ไขตรงจุด. สืบค้น 10 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/638574>.
- วรรณดา ดั่งสว่าง. (2560). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้างพลังเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และความสำเร็จของระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 28(2), 68-83.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร. สืบค้น 10 ตุลาคม 2561, จาก <http://www.nso.go.th>.
- สมชัย จิตสุชน, ณัฐสิฏี รัชเกียรติวงศ์, ชานนทร์ เตชะสุนทรวัฒน์, นันทพร เมธาคณวุฒิ, จิราภรณ์ แผลงประพันธ์, ธนศักดิ์ เจนมานะ. (2560). *การศึกษาตลาดแรงงานไทยเพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานและผลักดันประเทศให้พ้นกับดักรายได้ปานกลาง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2552). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม: การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ . *วารสารศึกษาศาสตร์*. 20(1), 1-16.
- Bass, B. M. & Bass, R. (2008). *The Bass Handbook of Leadership : Theory, Research, and Managerial Applications*. (4th ed.) New York: Free Press.
- Creswell, J. W. and Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. (2nd Edition). Los Angeles: Sage Publications.
- Fullan, M. and Germain, S. C. (2006). *Learning places*. Thousand Oak: Corwin Press Ontario Principal's Council.
- Pheeraphan, N. (2013). Enhancement of the 21st century skills for Thai higher education by integration of ICT in classroom. *Social and Behavioral Sciences*. 68(103), 365-373.
- Yukl. G. A. (2010). *Leadership in organizations*. (7th ed).. New Jersey: Prentice Hall.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม
(Traditional Trade) ในจังหวัดชลบุรี
Factors Affecting a Decision to Purchase Construction Materials
Form Traditional Trade in Chonburi Province

แสดมภ์ กัลยาณานันท์¹ ทรงวุฒิ ดีจงกิจ²

Stamp Kanlayaphanan, Songwut Deechongid

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ และปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิมในจังหวัดชลบุรี จำนวน 385 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบสถิติ Independent Sample : t-test, ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม ในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านการบริการและการติดต่อสื่อสาร (A), ปัจจัยด้านการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ (B), ปัจจัยด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้า (C) และปัจจัยด้านกระบวนการสั่งซื้อ (D) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้าง

Received: 2021-04-15 Revised: 2021-04-28 Accepted: 2021-04-29

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต Master of Science Program Logistics Management graduate school Rangsit University.
Corresponding Author e-mail: kypn_1991@hotmail.com

² หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต Master of Science Program Logistics Management graduate school Rangsit University

จากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม ในจังหวัดชลบุรี (Y) และสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ $Y = 0.864 + 0.135A + 0.199B + 0.261C + 0.221D$ และจากค่า VIF ที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 1.322 - 2.314 ซึ่งไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เกิด Multicollinearity

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ; ร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม; ปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์

Abstract

This research aimed to study demographic factor and logistics activity factors affecting decision to purchase building materials from traditional trade in Chonburi province Sample group was 385 customers who previously purchased products from the traditional trade in Chonburi province. The methods for data collection were convenience sampling and questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, frequency, mean, and hypothesis testing with independent sample: t-test, one-way variance, and multiple regression analysis. The research results were found that the difference in personal factors of gender, age and average monthly income differently affected buying decisions to purchase building materials from traditional trade in Chonburi province at significance level of 0.05 which was in accordance with the hypothesis. The difference in personal factors of educational and occupation level insignificantly affect the buying decisions to purchase building materials from traditional trade in Chonburi province which was not in accordance with the hypothesis. The results for the relationship of correlation and multiple regression analysis showed that the service and communication factor (A), the transport and reverse logistics management factor (B), the inventory management and warehouse management (C) and ordering process factor (D) influenced the buying decision to purchase building materials from traditional trade in Chonburi Province (Y) and can be used to create predictive equations as follows, $Y = 0.864 + 0.135A + 0.199B + 0.261C + 0.221D$ The VIF values were between 1.322 - 2.314 which were not over 10,

this means the independent variables are not related and does not cause multicollinearity.

Keyword: Factors affecting decision; Traditional trade; Logistics activity factors

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมก่อสร้างถือเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงเป็นตัวชี้วัดที่บอกได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในสถานะใด (ขาขึ้น หรือ ขาลง) ซึ่งดูได้จากการเติบโตของธุรกิจก่อสร้าง เนื่องจากธุรกิจก่อสร้างก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเชื่อมโยงไปยังธุรกิจที่เกี่ยวข้องคือ ธุรกิจการค้าขายวัสดุก่อสร้างทุกประเภท ทำให้มีกำลังการจับจ่ายใช้สอย ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจตามมา และช่วยพัฒนาประเทศ หากธุรกิจก่อสร้างได้รับผลกระทบไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม การลดหรือเพิ่มขนาดของธุรกิจก่อสร้าง จะส่งผลกระทบต่อการจับจ่ายใช้สอยของประชาชน

ธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นธุรกิจที่มีความหลากหลายและแนวโน้มการเติบโตขอลดตลาดภายในประเทศ คาดว่าความต้องการใช้วัสดุก่อสร้างในช่วงปี พ.ศ. 2563 – พ.ศ. 2565 จะเติบโตในช่วงร้อยละ 6 -10 ต่อปี ด้วยอานิสงค์ของการก่อสร้างโครงการสาธารณูปโภคต่างๆ ของภาครัฐ โดยเฉพาะการผลักดันโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ซึ่ง ครอบคลุม 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรีและระยอง ส่งผลให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ มากมาย ซึ่งธุรกิจก่อสร้าง รวมถึงธุรกิจวัสดุก่อสร้าง ทั้งผู้ผลิตและผู้ค้าวัสดุก่อสร้าง (วิจัยกรุงศรี, 2563)

ท่ามกลางสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ที่ราคาวัสดุก่อสร้างมีแนวโน้มเพิ่มราคาสูงขึ้นนั้น ตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อต้นทุนการผลิตวัสดุก่อสร้างเพิ่มขึ้น ส่งผลให้วัสดุก่อสร้างมีราคาเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการวัสดุก่อสร้างลดน้อยลง เมื่อความต้องการน้อยลงบางครั้งอาจทำให้ลูกค้าเปลี่ยนไปซื้อสินค้าจากบริษัทอื่น ผู้ผลิตวัสดุก่อสร้างจึงต้องหันกลับมามองว่าทำอย่างไรจึงจะสามารถรักษาลูกค้าเดิมไว้และหาลูกค้าใหม่ได้ด้วย นอกจากนี้ในปัจจุบันผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่เริ่มเข้ามามีบทบาทในการแข่งขันเพื่อเจาะกลุ่มลูกค้าในกลุ่มต่าง ๆ ที่ยังไม่มีส่วนแบ่งตลาด เพื่อให้ครอบคลุมในหลาย Segment มากขึ้น ผู้บริโภคสินค้าเกี่ยวกับบ้านนั้น แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริโภครายย่อย ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างไปตกแต่งซ่อมแซมบ้านด้วยตนเอง และกลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้าง หรือผู้พัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งกลุ่มแรกนั้น พฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันนิยมไปเลือกสินค้าเกี่ยวกับบ้านด้วยตนเอง แต่ถ้า

มีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงก็จะไปเลือกร้านค้าที่มีความเฉพาะมากขึ้น (Specialty Store) เช่น เมื่อต้องการซื้อเฟอร์นิเจอร์เพื่อตกแต่งบ้าน จะนึกถึง อินเด็กซ์ แต่ถ้าต้องการความสะดวกสบายไปเพียงที่เดียวสามารถเลือกได้ครบทุกผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง จะเลือก Home Center จากการที่ร้านค้าวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2562) เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้าง และเป็นคู่แข่งที่สำคัญของร้านค้าวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม ดังนั้นในฐานะผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม ซึ่งมีความได้เปรียบในเรื่องของความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มลูกค้าในท้องถิ่นเกี่ยวกับ รวมไปถึงการมีทำเลที่ตั้งที่ใกล้เคียงผู้บริโภคแล้ว แต่ปัจจุบันพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปไม่มีการเข้าใช้บริการร้านค้าวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่มากขึ้น ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของร้านค้าแบบดั้งเดิม จึงจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์และปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิมในจังหวัดชลบุรี ในช่วงระยะเวลา เดือนกันยายน ถึง ตุลาคม 2563 จำนวน 385 ราย

โดยใช้สูตรการคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran (1963) โดยกำหนดระดับความแปรปรวนสูงสุดคือ $p = 0.5$ (หรือร้อยละ 50) และ $q = 0.5$ (หรือร้อยละ 50) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ เป็นคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้าง จากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี โดยเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับของ Likert Scale

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี โดยเป็นแบบสอบถามที่ให้เลือกหลายคำตอบ (Multiple Choices)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ราย ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 385 ชุด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัย บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีในการกำหนดขอบเขตข้อมูลและจัดทำแบบสอบถาม

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

5.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 30 คน นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาหา

คุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555) พบว่าโดยภาพรวมแล้วมีค่า Cronbachs' Alpha เท่ากับ.0.968 ถือว่าอยู่ในระดับสูง

5.2 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

5.3 ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 46.50 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 53.50 โดยส่วนมากมีอยู่อยู่ในช่วง 51 ปีขึ้นไป 26 – 30 ปี และ 46 -50 ปีคิดเป็นร้อยละ 21.80, 19.70 และ 16.40 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 66.20 และมีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ที่ระดับร้อยละ 56.90 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

โดยสินค้าที่กลุ่มตัวอย่างเลือกซื้อในร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อ อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์ประปา มากถึงร้อยละ 22.71 รองลงมาเป็นสินค้าฮาร์ดแวร์ เครื่องมือช่าง ร้อยละ 15.44 และน้อยที่สุดคือ วัสดุโครงสร้างรากฐาน เช่น เสาเข็ม อยู่ที่ร้อยละ 5.28

2. ระดับความคิดเห็นต่อตัววัดของตัวแปรอิสระ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) การบริการและการติดต่อสื่อสาร	4.29	0.72	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
2) กระบวนการสั่งซื้อ	4.13	0.70	เห็นด้วยมาก	4
3) การจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้า	4.15	0.79	เห็นด้วยมาก	3

ตัวแปรอิสระ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
4) การขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ	4.25	0.73	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2

จากตาราง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ พบว่า ปัจจัยด้านการบริการและการติดต่อสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.29 มีความเห็นอยู่ในระดับความเห็นด้วยอย่างยิ่ง รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.25 มีความเห็นอยู่ในระดับความเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในส่วนของปัจจัยด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้า และปัจจัยด้านกระบวนการสั่งซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และ 4.13 ตามลำดับ มีความเห็นอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก

3. ระดับความคิดเห็นต่อตัววัดของตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวแปรตาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลค่า
การตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี	4.29	0.67	น่าจะซื้อ

จากตารางพบว่า ค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี เท่ากับ 4.29 ซึ่งแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับการตัดสินใจซื้อได้ว่า “น่าจะซื้อ”

4. การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตัวแปร	สถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	t-test	0.043*	สอดคล้อง
อายุ	F-test	0.061*	สอดคล้อง
ระดับการศึกษา	F-test	0.364	ไม่สอดคล้อง
อาชีพ	F-test	0.810	ไม่สอดคล้อง
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-test	0.000*	สอดคล้อง

จากตาราง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	สถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
ปัจจัยด้านการบริการและการติดต่อสื่อสาร	MRA	0.000*	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ	MRA	0.000*	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้า	MRA	0.000*	สอดคล้อง
ปัจจัยด้านกระบวนการสั่งซื้อ	MRA	0.000*	สอดคล้อง

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง พบว่า ปัจจัยด้านการบริการและการติดต่อสื่อสาร, ปัจจัยด้านการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ, ปัจจัยด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้า และปัจจัยด้านกระบวนการสั่งซื้อ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลตามผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

1. จากสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ซื้อวัสดุก่อสร้างฯ ที่มีอายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อาจส่งผลให้การตัดสินใจเลือกซื้อแตกต่างกันได้จากช่วงอายุที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น หรือ วัยทำงาน อาจชอบการเลือกซื้อจากในร้านค้าวัสดุก่อสร้างแบบใหม่ (Modern Trade) รวมถึงกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง หมายถึงการมีอำนาจซื้อสูง กลุ่มคนเหล่านี้อาจชอบที่จะเลือกซื้อจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างแบบใหม่ (Modern Trade) ได้ ปัจจัยประชากรศาสตร์

ด้าน เพศ นั้นเพศหญิงตัดสินใจที่จะเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิมมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเรื่องของความสะดวกในการเดินทาง หรือการให้บริการของร้านวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมที่ผู้ขายสามารถให้บริการและแนะนำได้ตรงจุดประสงค์ มีความเป็นกันเองมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชวิชญ์ นิธิกุล (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจเลือกร้านวัสดุก่อสร้างของลูกค้าในเขต อ.ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัจจัยในการตัดสินใจเลือกร้านวัสดุก่อสร้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้ง ปฏิกร ทิพย์เลอเลิศ (2558) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ด้านรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) และเพศ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมแตกต่างกัน และจากการศึกษาของสุรเดช บัวพันธุ์วิไล (2557) ที่ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างจากร้านซีเมนต์ไทย โฮมมาร์ทของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ใช้บริการที่มีอายุรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน และธนบดี แสงทวี (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ เพศ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากว่าไม่ว่าระดับการศึกษา หรืออาชีพใด หากสะดวกในเรื่องของการเดินทาง หรือทำเลที่ตั้งของร้านใกล้เคียงกับที่พักอาศัย หรือสถานที่ทำงาน ก็เป็นง่ายต่อการตัดสินใจที่จะเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) สอดคล้องกับ ธนบดี แสงทวี (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน อีกทั้ง ปฏิกร ทิพย์เลอเลิศ (2558) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมไม่แตกต่างกัน

2. จากสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริการและการติดต่อสื่อสาร, ปัจจัยด้านการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ, ปัจจัยด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้า และปัจจัยด้านกระบวนการสั่งซื้อ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี อาจเนื่องมาจาก การให้บริการและการติดต่อสื่อสารที่ง่าย สะดวก เป็นกันเองมีผลต่อ การตัดสินใจที่จะเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง ในส่วนของการบริการขนส่งสินค้า และการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ หากผู้จัดจำหน่ายหรือร้านค้ามีการบริการขนส่งที่ดี มีการจัดการในเรื่องของการคืนสินค้ากลับทางผู้จัดจำหน่าย อีกทั้งถ้าผู้จัดจำหน่ายมีกระบวนการสั่งซื้อที่ง่ายสะดวก รวดเร็ว และมีสินค้าให้ลูกค้าสามารถเลือกได้ตลอดไม่มีสินค้าหมด หรือไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า นั้นหมายถึงการที่ผู้จัดจำหน่ายมีการจัดการคลังสินค้าและสินค้าคงคลังที่ดีมีประสิทธิภาพก็ส่งผลต่อการตัดสินใจสั่งซื้อวัสดุก่อสร้างด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ กรรณนรงค์ (2557) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยการดำเนินงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของร้านจัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในภาคใต้ พบว่า ปัจจัยการดำเนินงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการบริหาร กระบวนการสั่งซื้อ การติดต่อสื่อสาร การจัดการสินค้าคงคลัง การจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ การขนส่ง และการจัดการคลังสินค้า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- ผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีควรให้ความสำคัญกับเพศชายมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย ซึ่งอาจมีการพิจารณาพฤติกรรมความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของเพศชายโดยตรงแล้วจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายหรือ Promotion ให้ตรงใจ ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการเพศชายเพิ่มขึ้น

- ผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีควรให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้า ที่มีช่วงอายุที่หลากหลายโดยเฉพาะวัยรุ่น วัยทำงาน เพราะเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อ แต่อาจจะต้องการความสะดวกสบาย ในการซื้อวัสดุก่อสร้าง หรืออุปกรณ์เพื่อการซ่อมบำรุง

- ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ ในทุกด้าน (ด้านการบริการและการติดต่อสื่อสาร, ด้านการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ, ด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการจัดการคลังสินค้าและด้านกระบวนการสั่งซื้อ) เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้าง จากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม

- ผู้ประกอบการร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรีให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมหรือมีกลยุทธ์ในการดำเนินการด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ทั้ง 4 กิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมโลจิสติกส์ทั้ง 4 กิจกรรม เป็นอิสระต่อกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าวัสดุก่อสร้างดั้งเดิม (Traditional trade) ในจังหวัดชลบุรี โดยเน้นเฉพาะปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ผู้ที่สนใจจะศึกษาควรเพิ่มการศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ เช่น ส่วนประสมทางการตลาด อรรถประโยชน์ของการใช้บริการ ความจงรักภักดีต่อสินค้า เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยที่มีข้อมูลที่ละเอียด ลึกมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีกำหนดและควบคุมตัวแปรแทรก ที่อาจส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อน

- การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ใช้เครื่องมือแบบสอบถามปลายปิดในการวิจัย ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการใช้เครื่องมือที่ผสมผสาน เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการทำแบบสอบถามในลักษณะปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการขยายขอบเขตการวิจัยในด้านเนื้อหาให้กว้างขึ้นอีกด้วย

- การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ ในเขตจังหวัดชลบุรี เท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตในการศึกษาให้กว้างและครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น อาจจะมีการขยายพื้นที่ต่างจังหวัด และบุคคลทั่วไป เพื่อให้ทราบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีหลากหลายมากขึ้น ซึ่งอาจจะมีผลที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2562). *บทวิเคราะห์ธุรกิจ ประจำเดือน กรกฎาคม 2562 จังหวัดชลบุรี*. สืบค้น 13 มีนาคม 2564, จาก https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2562/T26/T26_201907.pdf.
- ธนบดี แสงทวี. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
- นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

- ปฏิกุล ทิพย์เลอเลิศ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 10) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัชวิชญ์ นิธิกุล. (2556). ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกร้านค้าวัสดุก่อสร้างของลูกค้าในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจัยกรุงศรี. (2563). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2563-2565: ธุรกิจวัสดุก่อสร้าง. สืบค้น 13 มีนาคม 2564, จาก <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Construction-Construction-Materials/Construction-Materials/IO/io-construction-materials>.
- สุรเดช บัวพันธุ์วิไล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างจากร้าน ซีเมนต์ไทยโฮมมาร์ท ของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- อดิศักดิ์ กรรณณรงค์. (2557). การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยการดำเนินงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของร้านจัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในภาคใต้. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1), 65-72.
- Cochran, W.G. (1963). *Sampling Technique*. 2nd Edition, John Wiley and Sons Inc., New York.

**แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ
ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว**
**Performance Incentives of the Administrative Police Officer Sa
Kaeo Provincial Police**

พัฒนกร สอนไ¹
Phannakorn Sonwai

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว เพื่อทราบถึงหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว รวมทั้ง หาวิธีการปรับปรุงการบริหาร บริการ โดยหลักธรรมาภิบาลให้ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้วทำงานอย่างคล่องตัวทันต่อเหตุการณ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการจังหวัดสระแก้ว จำนวน 41 คน สถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับรายได้มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ในการทำงานและการอำนวยการด้านแรงจูงใจการปฏิบัติงาน โดยผลการสำรวจแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.61 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.80 ผลการสำรวจภาพรวมรายด้าน พบว่าด้านนโยบาย อยู่ในอันดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.19 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.58 และด้านที่มีอันดับน้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.28 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.92

Received: 2021-06-14 Revised: 2021-07-28 Accepted: 2021-07-31

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสระแก้ว Bachelor of Education Program Thai Language Department, Faculty of Education, Rajabhat University Valaya Alongkorn under Royal Patronage Sa Kaeo Province. Corresponding Author e-mail: phannakorn.tone@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; ข้าราชการตำรวจ; อำนาจการ

Abstract

The purpose of this research was to study the factors affecting the motivation for the performance of the administrative police officers. Sa Kaeo Provincial Police In order to know the rules, rules and regulations for the performance of duties of civil servants inspecting the Sa Kaeo Provincial Police Department, as well as to find ways to improve service administration by good governance for civil servants of the Sa Kaeo Provincial Police Department to work flexibly in a timely manner A questionnaire was used as a tool to collect data from 41 police officers in the Sa Kaeo Provincial Administration Department. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, correlation analysis, multiples. and multiple regression analysis The results showed that In performance motivation, income is correlated, and there is a positive impact correlating to work performance and directing performance motivation. by the results of the survey of the motivation of police officers in the administrative department Sa Kaeo Provincial Police Overall, it was found that it was at a high level ($\bar{x}$) = 3.61 and had a standard deviation (S.D.) = 0.80. found that the policy Ranked the most It was mean ($\bar{x}$) = 4.19 and had a standard deviation (S.D.) = 0.58, and the least ranked aspect was the opportunity for advancement. It is mean ($\bar{x}$) = 3.28 and has a standard deviation (S.D.) = 0.92.

Keywords: Motivation; Police officer; Director

บทนำ (Introduction)

ภารกิจหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีพันธกิจหลักที่สำคัญยิ่ง อันได้แก่การถวายความปลอดภัยองค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ การให้บริการที่ดีโดยยึดประชาชนและชุมชนเป็นศูนย์กลางการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม โดยส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การอำนวยความสะดวกโดยยึดหลักนิติธรรม ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติด้วยบริการจัดการที่ดี โดยมีเป้าประสงค์สูงสุดเพื่อความสงบสุขของชุมชนและสังคมความมั่นคงของชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติคืองานด้านการรักษาความสงบ

เรียบง่ายของบ้านเมือง ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและการดำรง ชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งถือเป็นการบริการสาธารณะของรัฐ (ฝ่ายปกครอง) ที่ต้องจัดให้แก่ประชาชนทั่วไป และรัฐมอบหมายให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบหลักของตำรวจหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นภารกิจของตำรวจถือเป็นงานให้บริการของรัฐนั่นเอง อีกทั้งเป้าหมายสูงสุดของตำรวจ คือการปฏิบัติงานการให้บริการที่มีคุณภาพสูงเป็นที่พึงพอใจของประชาชน และประชาชนรู้สึกอบอุ่นใจในการดำรงชีวิตประจำวันในปัจจุบันรูปแบบสังคมเปลี่ยนไป การปฏิบัติงานของตำรวจจึงต้องปรับเปลี่ยนตามเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์จึงนำวิธีการดำเนินการ ด้านการให้บริการของภาคธุรกิจมาเป็นแนวทาง โดยยึดหลักว่าประชาชนเป็นลูกค้าที่สำคัญที่สุดของการให้บริการ ดังนั้น การปฏิบัติงานทุกด้านของตำรวจจึงคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะให้แก่ประชาชนเป็นหลัก โดยเฉพาะการให้บริการของสถานีตำรวจที่ถือเป็นหน่วยปฏิบัติมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (ณัฐยานัน วีระกาญจน์กุล, 2564) เพื่อร่วมกันสร้างความสงบสุขในสังคมให้ดีขึ้นต่อไป

ดังนั้น ความสำคัญของผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานตำรวจทุกระดับ ต้องเป็นผู้นำทำการเปลี่ยนแปลงด้วยความเข้มแข็งและความสามารถในการเป็นตัวอย่างที่ดี หันไปในทิศทางที่ถูกต้อง และจะต้องนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการสร้าง คุณลักษณะ เช่น ท่าทีที่ถูกต้องวิธีการที่ถูกต้องวิทยาการที่ถูกต้อง ความกล้าหาญที่ถูกต้องและการกระทำที่ถูกต้อง โดยไม่ลืมหินที่จะเรียนรู้ในทุกด้านอยู่เสมอ และฝึกอบรมจิตใจตนเองในเรื่อง ของจริยธรรม คุณธรรม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาประกอบใช้ในการปฏิบัติงาน ของตำรวจตำรวจจึงถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญเป็นอย่างมากในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร จึงทำให้ผู้บังคับบัญชามีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาข้าราชการตำรวจให้ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถ และมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งในหลักพฤติกรรมศาสตร์นั้น บุคคลในองค์กรต่าง ๆ จะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ จำเป็นจะต้องศึกษาถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพราะแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้คนในองค์กรสามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ (จิราภรณ์ หวังพิทักษ์, 2551) ทั้งนี้ เพื่อให้บริการประชาชน และควบคุมอาชญากรรมโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอำนวยความสะดวก โดยยึดหลักนิติธรรม รักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติด้วยการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม (ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว, 2563) อีกทั้งยังช่วยประสานงานและขับเคลื่อนให้องค์กรประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมาของตำรวจฝ่ายอำนวยการเมื่อเปรียบเทียบกับแล้วก็เป็นเหมือนผู้ปิดทองหลังพระหรือทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่อง เพราะไม่มีใครเห็นคุณค่าในผลการปฏิบัติงานที่เห็นเป็นรูปธรรมจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ได้รับค่าตอบแทนที่น้อยกว่าสายงานอื่น ๆ ซึ่งมีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นเงินประจำตำแหน่ง จึงทำให้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ขาดซึ่งแรงจูงใจในการทำงาน เกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและ

ประชาชน จึงต้องการที่จะเปลี่ยนไปอยู่ในสายงานอื่น ๆ ที่ให้ค่าตอบแทนที่มากกว่า โอกาสเติบโตและได้รับการยอมรับที่มากขึ้น (ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว, 2563) การที่จะให้ผลการปฏิบัติงานของตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้วเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น รวมทั้งฝ่ายปกครอง (อ้อมอารีย์ ยี่วาศรี, 2552) ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการทำหน้าที่สนับสนุนเชื่อมโยงกันจนเกิดผลการปฏิบัติงานที่สำเร็จลุล่วงในที่สุด ดังนั้น จากมุมมองผู้วิจัยที่เห็นถึงสถานการณ์ในองค์กรของตนดังที่กล่าวในข้างต้น จึงตระหนักถึงปัญหาของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะอยู่ในสายงานใดก็ตามต่างก็มีความรับผิดชอบสูงและบางงานซ้ำซ้อน ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นเท่าที่ควร อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อทราบถึงหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหาร บริการเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ตามแนวคิดทฤษฎีในการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. รูปแบบการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทปลายเปิด (Close-ended Questionnaire) ชนิดแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ จำนวน 41 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยประกอบด้วยแรงจูงใจทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยในส่วนของข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จะทำการลงรหัสข้อมูลจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัย SPSS (Statistical Package for the Social Science SPSS for Window) จากนั้นนำผลที่ได้จากการประมวลผลมาจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการวิจัยแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วจากกลุ่มประชากร มาประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยมีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติ paired t-test

ผลการศึกษา (Research Results)

การวิเคราะห์การวิจัยเชิงสำรวจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้วที่ส่งผลต่อการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่สามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามเพศ

เพศ	ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	25	61
หญิง	16	39
รวม	41	100

จากตารางที่ 1 พบว่าข้อมูลทั่วไปของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 61 และเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 39

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามอายุ

อายุ	ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว
------	--

	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	11	26.8
31-40 ปี	5	12.2
41-50 ปี	12	29.3
51-60 ปี	13	31.7
รวม	41	100

จากตารางที่ 2 พบว่าข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 51-60 ปี จำนวน 13 คิดเป็นร้อยละ 31.7 อันดับสอง มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 อันดับสาม มีอายุ 21-30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 และอันดับสุดท้ายคือ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 51-60 ปี อยู่ในอันดับที่มากที่สุด จำนวน 13 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 31.7 และ มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 5 คน อยู่ในอันดับที่น้อยที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 12.2

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	18	43.9
สมรส	23	56.1
รวม	41	100

จากตารางที่ 3 พบว่าสถานภาพของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 และสถานภาพโสดจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	24.4
ปริญญาตรี	21	51.2
ปริญญาโท	10	24.4
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
รวม	41	100

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับการศึกษาของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จบการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดร้อยละ 51.2 ลำดับต่อมาคือต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 และยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาโท

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามรายได้

รายได้	ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	-	-
10,000-20,000 บาท	12	29.3
20,000-30,000 บาท	7	17.1
30,000 บาท	22	53.7
รวม	41	100

จากตารางที่ 5 พบว่ารายได้ของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ที่ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ

53.7 อันดับที่สอง คือ 10,000-20,000 บาท จำนวน 12 คน และอันดับที่สาม คือ 20,000-30,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และไม่มีผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป อยู่ในอันดับที่มากที่สุด จำนวน 22 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 53.7 และมีรายได้ระหว่าง 20,000-30,000 บาท เป็นอันดับที่น้อยที่สุด จำนวน 7 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 17.1

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ในด้านนโยบาย

ด้านนโยบาย	ระดับความพึงพอใจของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารมีความชัดเจน ระเบียบคำสั่ง ชัดเจนในการถือปฏิบัติ	4.24	0.66	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการประชุมหรือชี้แจงนโยบายการปฏิบัติงานออกมาอย่างชัดเจนเป็นที่ทราบการทั่วถึง	4.34	0.57	มาก
3. ท่านสามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และนโยบายของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี	4.19	0.51	มาก
4. ท่านปฏิบัติงานเป็นไปตาม	4.17	0.54	มาก

เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ			
5. ระบบการประเมินผลงานมีความ ยุติธรรม	4.02	0.61	มาก
ภาพรวม	4.19	0.58	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการสำรวจแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธร จังหวัดสระแก้ว ในด้านนโยบาย พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.19 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) = 0.58

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ในด้านสภาพการปฏิบัติงาน

ด้านสภาพการปฏิบัติงาน	ระดับความพึงพอใจของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	($\bar{X}$)	มาตรฐาน (S.D.)	
1. สถานที่ทำงานมีสภาพแวดล้อมที่ ดี เช่น การจัดระเบียบที่ทำงาน อากาศ ความสงบ	3.85	0.79	มาก
2. อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ มี ครบถ้วน ทันสมัย พร้อมใช้งาน	3.36	0.91	มาก
3. หน่วยงานของท่านมีทรัพยากร บุคคลเหมาะสมกับปริมาณงาน	2.75	1.04	ปานกลาง
4. หน่วยงานของท่านมีบรรยากาศ	3.85	0.79	มาก

ในการทำงานและแสงสว่างเพียงพอ
ต่อการปฏิบัติงาน

5. ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สามารถให้คำปรึกษาในด้านการ งานและเรื่องส่วนตัว	3.75	0.88	มาก
--	------	------	-----

ภาพรวม	3.51	0.88	มาก
--------	------	------	-----

จากตารางที่ 7 ผลการสำรวจแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธร
จังหวัดสระแก้ว ในด้านสภาพการปฏิบัติงาน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.51 และมีค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.88

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ในด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

ระดับความพึงพอใจของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ			
ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. เงินเดือนเหมาะสมกับปริมาณของ งาน	3.12	0.87	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าเงินเดือนของท่าน เพียงพอกับค่าครองชีพในปัจจุบัน	2.90	0.83	ปานกลาง
3. ท่านได้รับการขึ้นเงินเดือนค่าจ้าง ให้สูงขึ้น	3.48	0.81	ปานกลาง
4. มีการจัดสรรสวัสดิการในการ	4.09	0.80	มาก

เบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือ
สวัสดิการอื่นๆ เช่น ค่าเล่าเรียน
บุตร ค่าที่พัก ที่ทางหน่วยงานจัดให้

5. การเบิกจ่ายสวัสดิการต่างๆใน หน่วยงานของท่านมีความสะดวก และรวดเร็ว	3.80	0.92	มาก
--	------	------	-----

ภาพรวม	3.47	0.85	ปานกลาง
--------	------	------	---------

จากตารางที่ 8 ผลการสำรวจแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธร
จังหวัดสระแก้ว ในด้านเงินเดือนและสวัสดิการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.47 และมี
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.85

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ในด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า

ด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า	ระดับความพึงพอใจของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. ท่านมีโอกาสได้รับความก้าวหน้า จากการเลื่อนขั้นในการทำงาน	3.39	0.91	ปานกลาง
2. ในหน้าที่ที่ท่านปฏิบัติอยู่มีโอกาส ที่จะได้รับการโอนย้ายไปทำงานที่ หน่วยงานอื่นๆ ที่ดีกว่าเดิม	3.29	0.92	ปานกลาง
3. การมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ การงานเมื่อเปรียบเทียบกับสายงาน	2.97	1.03	ปานกลาง

อื่น

4. ท่านได้รับความรู้เพิ่มเติมจาก การฝึกอบรมสัมมนา การศึกษาดู งานหรือการร่วมประชุม	3.31	0.98	ปานกลาง
5. การปฏิบัติงานตำแหน่งใน ปัจจุบันมีโอกาสดำเนินการพิจารณา ความดีความชอบ	3.46	0.77	ปานกลาง

ภาพรวม	3.28	0.92	ปานกลาง
--------	------	------	---------

จากตารางที่ 9 ผลการสำรวจแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธร
จังหวัดสระแก้วในด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$) = 3.28
และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.9

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ
ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยนำเสนอในภาพรวมรายด้าน

แรงจูงใจ	ระดับความพึงพอใจของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
ด้านนโยบาย	4.19	0.58	มาก
ด้านสภาพการปฏิบัติงาน	3.51	0.88	มาก
ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	3.47	0.85	ปานกลาง
ด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า	3.28	0.92	ปานกลาง

ภาพรวม	3.61	0.80	มาก
--------	------	------	-----

จากตารางที่ 10 ผลการสำรวจแรงจูงใจของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยนำเสนอในภาพรวมรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.61 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.80

จะเห็นได้ว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านนโยบาย อยู่ในอันดับที่มากที่สุด โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.19 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.58 และด้านที่มีอันดับที่น้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.28 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.92

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี อยู่ในอันดับที่มากที่สุด จำนวน 21 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 51.2 และมีระดับการศึกษา ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาโท เป็นอันดับที่น้อยที่สุด จำนวน 10 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 24.4

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 61 ในส่วนของอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 ในส่วนของสถานภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่ในสถานะสมรสแล้ว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 ในส่วนของระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 และในส่วนสุดท้ายเป็นส่วนของรายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลสรุปดังนี้

2.1 ด้านนโยบาย ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า หน่วยงานมีการประชุมหรือชี้แจงนโยบายการปฏิบัติงานออกมาอย่างชัดเจนเป็นที่ทราบการทั่วถึง อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.34 หน่วยงานมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารมีความชัดเจน ระเบียบ คำสั่ง ชัดเจนในการถือปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.24 ท่านสามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและนโยบายของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.19 ท่านปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.17 และระบบการประเมินผลงานมีความยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.02 ตามลำดับ

2.2. ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่าสถานที่ทำงานมีสภาพแวดล้อมที่ดี เช่น การจัดระเบียบที่ทำงาน อากาศ ความสงบ ฯลฯ และหน่วยงานมีบรรยากาศในการทำงานและแสงสว่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.85 ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานสามารถให้คำปรึกษาในด้านการงานและเรื่องส่วนตัวได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.75 อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ มีครบถ้วน ทันสมัย พร้อมใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.36 และหน่วยงานของท่านมีทรัพยากรบุคคลเหมาะสมกับปริมาณงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 2.75 ตามลำดับ

2.3. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า หน่วยงานมีการจัดสรรสวัสดิการในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือสวัสดิการอื่นๆ เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าที่พัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 4.09 การเบิกจ่ายสวัสดิการต่างๆในหน่วยงานของท่านมีความสะดวก และรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) = 3.80 การได้รับการขึ้นเงินเดือนค่าจ้างให้สูงขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.48 เงินเดือนเหมาะสมกับปริมาณของงานที่ท่านรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.12 และท่านคิดว่าเงินเดือนของท่านเพียงพอกับค่าครองชีพในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 2.90 ตามลำดับ

2.4. ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.28) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า การปฏิบัติงานตำแหน่งในปัจจุบันมีโอกาสได้รับการพิจารณาความดีความชอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.46 ท่านมีโอกาสได้รับความก้าวหน้าจากการเลื่อนขั้นในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.39 ท่านได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการฝึกอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานหรือการร่วมประชุม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.31 ในหน้าที่ที่ท่านปฏิบัติอยู่มีโอกาสที่จะได้รับการโอนย้ายไปทำงานที่หน่วยงานอื่นๆ ที่ดีกว่าเดิม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 3.29 และการมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานเมื่อเปรียบเทียบกับสายงานอื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$) = 2.97 ตามลำดับ

ดังนั้น อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ (ปณณภา อมรปิยะกิจ, 2552) ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ไม่มีความสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 จึงไม่เป็นเอกภาพและไม่สอดคล้องกับกฎหมายอื่น ซึ่งหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองนั้น มีกฎหมายให้อำนาจกระทำการได้ รวมทั้ง พฤติกรรมของเจ้าพนักงานในองค์กร (วิรัช สงวนวงศ์วาน, 2546) และฝ่ายปกครองจะต้องกระทำการดังกล่าวภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยแรงจูงใจทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้า

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้พบว่าในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านโอกาสที่ได้ความก้าวหน้า ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ด้านนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการบริหารอย่างเป็นระบบ ผู้บังคับบัญชาสามารถชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและไม่ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าจนเกินไปโดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการประสานเกิดขึ้นระหว่างผู้บังคับก่อนที่จะลงมือดำเนินงานเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี เช่น การสอบสวน การสืบสวนเป็นไปอย่างต่อเนื่องในการบริหารงาน จึงส่งผลต่อการออกฎระเบียบโดยการสร้างแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อีกทั้ง ก่อให้เกิดการดำเนินการอยู่ในสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายอำนวยการได้เป็นอย่างดี โดยมีอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานที่ทันสมัย ครบถ้วนเพื่ออำนวยความสะดวกภายในหน่วยงานของตน และประชาชนที่มาติดต่อราชการ หากเกิดปัญหาขณะปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงานก็สามารถให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือเป็นอย่างดี แต่ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนให้เข้าฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพ ขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อเทียบกับสายงานอื่นๆ ยังไม่สามารถก้าวหน้าได้เทียบเท่าสายงานอื่น ๆ อีกทั้งโอกาสที่จะได้รับการโยกย้ายไปตำแหน่งที่ดีกว่ายังมีโอกาสของความเป็นไปได้ค่อนข้างน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบแตกต่างกันภายใต้สถานการณ์เดียวกันนั้น มิใช่เป็นเพราะมีความรู้ความสามารถมีสติปัญญา ตลอดจนประสบการณ์แตกต่างกันเท่านั้น แต่ปัจจัยที่สำคัญยิ่งกว่าประการหนึ่ง คือการปฏิบัติงานได้รับแรงจูงใจในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) ข้อเสนอแนะทั่วไป ควรมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายอำนวยการในการปฏิบัติงานจากเดิมให้มากขึ้น เนื่องจาก ตำรวจภูธรเป็นหน่วยงานที่มีการรับนโยบายการปฏิบัติงานจากตำรวจภูธรภาค 2 ที่เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลจังหวัดทั้งภาคตะวันออกทั้งหมดจำนวน 16 แห่ง ทำให้ภาระงานที่รับผิดชอบมีปริมาณงานที่มากกว่าข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานซึ่งในอนาคตงานฝ่ายอำนวยการมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้จำนวนข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการไม่เพียงพอ อีกทั้งยังทำให้ข้าราชการตำรวจฝ่ายอำนวยการขาดแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโดยการเพิ่มค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่าย
อำนวยการที่มีความขยันในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและ
หน่วยงานของตำรวจจังหวัดสระแก้ว

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่าย
อำนวยการทั่วประเทศไทยในการสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
แก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการเพิ่มเงินเดือน หรือสวัสดิการต่าง ๆ ให้มีสัดส่วนที่สมดุลระหว่าง
การปฏิบัติการ การดำเนินการ และการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความเหมาะสมในการงาน เพื่อให้เกิด
ประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิราภรณ์ หวังพิทักษ์. (2551). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กอง
บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต.
สาขาวิชา การจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ชมพูนุท ศรีพงษ์. (2550). กลยุทธ์การเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน. วารสารยะลาราชภัฏ
มหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ณัฐยานัน วีระกาญจน์กุล. (2564). บทบาทในการให้บริการประชาชนของข้าราชการตำรวจ
สถานีตำรวจภูธรประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง จังหวัดกระบี่. (รายงาน
ผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว. (2563). ประวัติหน่วยงาน. สืบค้น 6 เมษายน 2564 จาก
http://srakaew.police.go.th/?page_id=10
- นิพนธ์ พิสุทธิภักดิ์. (2542). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
สังกัดตำรวจภูธรจังหวัด. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหาร
การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปยุตต์ อมรปิยะกิจ. (2552). แรงจูงใจที่มีผลให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร :
กรณีศึกษาศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. การค้นคว้า
อิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภินันท์ รัชดาจารย์. (2555). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน. (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิมลรัตน์ ครองมงคล, และศยามล เอกะกุลนันต์. (2555). ภาวะผู้นำบรรยากาศองค์การและ
พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ

หน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 38(1), 214-227.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2546). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: เพียร์สันเอดดูเคชั่น
อินโดไชน่า.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2553). อำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานีตำรวจ. กรุงเทพฯ:

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

อ้อมอารีย์ ยี่วาศรี. (2552). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการปกครองที่ทำการปกครอง
อำเภอในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร
ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานคร
สายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)

Factors Affecting Satisfaction of MRT Commuters During the
Coronavirus Pandemic (COVID-19): A Case Study of MRT Chaloem
Ratchamongkhon Line (Blue Line)

จุฑากมล มนโกศล¹ ทรงวุฒิ ดีจงกิจ²
Jutakamol Monkosol, Songwut Deechongid

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) โดยจำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์และจำแนกตามปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ (ด้านการบริการลูกค้า, การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้าและด้านการติดต่อสื่อสารด้านโลจิสติกส์) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย คือ คนที่ใช้บริการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติแบบพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการด้วยการทดสอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient test ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริการลูกค้า อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ

Received: 2021-05-19 Revised: 2021-06-27 Accepted: 2021-06-28

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต Master of Science Program Logistics Management graduate school Rangsit University.
Corresponding Author e-mail: Jutakamol.J@gmail.com

² หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต Master of Science Program Logistics Management graduate school Rangsit University.
e-mail: songwut2737@gmail.com

ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ รวมถึงปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ ได้แก่ ด้านการบริการลูกค้า การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และการติดต่อสื่อสารทางด้านการโลจิสติกส์ มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้าฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): รถไฟฟ้าฟ้ามหานคร; การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19); การใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร

Abstract

This study has its objectives to identify factors affecting satisfaction of MRT commuters during the coronavirus pandemic (COVID-19) focusing on demographic factors and factors on logistics activities (including customer service, order processing, and logistics communication). The sample in this research study is a group of 400 commuters of MRT Chaloem Ratchamongkhon Line (Blue line) who use services provided during the coronavirus pandemic (COVID-19). The calculation method applied on study is Taro Yamane's formula. The research instrument is a set of tailor-made questionnaires. The statistical approaches used in this study are descriptive statistics which consists of percentage, mean, and standard deviation. The analysis for hypothesis testing is conducted by using ANOVA and Pearson's Correlation Coefficient test. The results of this study showed that the logistics activity factors have its overall mean at a high level. Considering each subcategory, it was found that the order processing has its mean at a highest level, then followed by the customer service, while the logistics communication has the lowest mean. The results of hypothesis testing showed that demographic factors (including occupation, monthly salary, and weekly expense) as well as factors on logistics activities (including customer service, order processing, and logistics communication) have an effect towards satisfaction of MRT commuters during the coronavirus pandemic (COVID-19) statistically significant at a level of 0.05

Keyword: MRT; Coronavirus Pandemic (COVID-19); MRT commute service

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวนมาก นิยมใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะในส่วนของการไฟฟ้าในการเดินทาง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาจราจรที่ติดขัด และเพื่อประหยัดเวลาในการเดินทางไปยังที่ต่างๆ โดยรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนเป็นระบบขนส่งผู้โดยสารสาธารณะแบบรางประเภทหนึ่งที่มีแผนการลงทุนต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรหนาแน่นในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และเป็นอีกหนึ่งทางเลือกการเดินทางนอกเหนือจากการบริการขนส่งมวลชนพื้นฐานอื่น อาทิ รถโดยสารประจำทาง รถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ รถไฟฟ้าขนส่งมวลชน และเรือโดยสารที่บริการในแม่น้ำลำคลอง เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลส่วนการเดินทางระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าในปี 2561 รถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) มีสัดส่วนการใช้บริการมากที่สุดร้อยละ 40.02 รองลงมาคือรถไฟฟ้าบีทีเอสร้อยละ 33.53 และรถไฟฟ้าหมอชิต ร้อยละ 17.92 เนื่องจากการเดินทางโดยสารด้วยรถไฟฟ้ามีความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งผู้โดยสารระบบขนส่งสาธารณะในส่วนของการไฟฟ้าขนส่งมวลชนมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยจำนวนผู้โดยสารระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ (รถไฟฟ้าหมอชิต) ได้เพิ่มขึ้นจาก 154,360 คน-เที่ยว/วัน ในปี พ.ศ. 2548 เป็น 307,312 คน-เที่ยว/วัน ในปี พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.48 ต่อปีสำหรับแอร์พอร์ต เรล ลิงก์ (บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด) ได้เพิ่มขึ้นจาก 34,234 คน-เที่ยว/วัน ในปีพ.ศ. 2554 เป็น 63,325 คน-เที่ยว/วัน ในปี พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.28 ต่อปี (การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย, 2563)

แต่เมื่อปลายปีพ.ศ.2562 ที่ผ่านมาได้มีการประกาศการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมากระทรวงสาธารณสุข ยืนยันพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ในประเทศไทยครั้งแรกในวันที่ 12 มกราคม 2563 และยังมีการระบาดของโรคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่เดือนมกราคม จนถึงเดือนมีนาคม ในวันที่ 19 มีนาคม 2563 กระทรวงสาธารณสุขแถลงผลตรวจโรคจากห้องปฏิบัติการ และยืนยันการพบผู้ป่วยใหม่ 60 ราย ที่ติดเชื้อจากไวรัสโควิด 19 ทำให้จำนวนรวมของผู้ที่ป่วยด้วยโรคนี้ในประเทศไทย อยู่ที่ 272 ราย (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2563) รัฐบาลจึงได้ออกมาตรการล็อกดาวน์ ห้ามบุคคลทั่วราชอาณาจักรออกจากเคหสถานในช่วงเวลา 22.00–04.00 น. และให้ประชาชนงดหรือชะลอการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัดเว้นแต่จำเป็น ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ตาม พ.ร.ก. การบริหารสถานการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ฉบับที่ 5 อีกทั้งขอความร่วมมือจากภาคเอกชนในการกำหนดมาตรการให้ทำงานจากที่บ้านและยังมีมาตรการต่างๆ ด้านการเดินทางภายในเมือง โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ อย่างมาตรการเพิ่มจำนวนรถและความถี่ในการ

ให้บริการของแต่ละการประกอบการ เช่น ชสมก. ได้เพิ่มรถโดยสารประจำทางที่ให้บริการเป็น 2,500–2,600 คัน/วัน รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินนำขบวนรถ 36 ขบวนออกให้บริการและปรับความถี่ปล่อยรถช่วงเร่งด่วนเป็น 3.5–4.5 นาที/ขบวน รถไฟฟ้าสายสีม่วงนำขบวนรถ 12–16 ขบวนออกให้บริการและปรับความถี่ปล่อยรถในช่วงเร่งด่วนเป็น 4–5 นาที/ขบวน

นอกจากนี้รถไฟฟ้ามหานครยังกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด-19 มาอย่างต่อเนื่อง เช่น ให้ผู้โดยสารสวมหน้ากากตลอดเวลาที่ใช้บริการหรืออยู่ในบริเวณสถานี มีการตรวจวัดอุณหภูมิทุกครั้งก่อนเข้าใช้บริการทุกสถานีตลอดทั้งวัน การเว้นระยะห่างในจุดต่างๆ และภายในขบวนรถไฟฟ้าอย่างน้อย 1 เมตร เพื่อการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ในการเดินทาง ทั้งการจัดให้มีการนั่งที่เว้นที่ โดยตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม 2563 กรณีผู้โดยสารหนาแน่น จะมีการจัดลำดับการเข้าใช้บริการเป็นกลุ่ม (Group Release) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1.บริเวณทางเข้า-ออกของสถานี ก่อนเข้าสู่ชั้นจำหน่ายตั๋ว 2.ก่อนการผ่านเข้าประตูจัดเก็บค่าโดยสารอัตโนมัติ 3.ชั้นชานชาลา ก่อนเข้าสู่ขบวนรถไฟฟ้า เพื่อไม่ให้ผู้โดยสารเข้ามาหนาแน่นมากเกินไป

เนื่องจากประชาชนที่ใช้บริการเดินทางโดยสารด้วยรถไฟฟ้ามหานคร สายสีน้ำเงิน มีจำนวนมากจึงส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ต้องการใช้บริการโดยสารรถไฟฟ้า ทำให้เกิดการเสียเวลาในการรอต่อแถวเพื่อรอเข้าใช้บริการภายในสถานีเนื่องจากทางสถานีรถไฟฟ้าต้องจำกัดจำนวนประชาชนในการเข้าใช้บริการ อีกทั้งยังต้องรอต่อแถวผ่านจุดคัดกรองในบริเวณชานชาลารถไฟฟ้า ทำให้ประชาชนที่จะเข้าใช้บริการต้องเผื่อเวลาในการเดินทางมากขึ้นมากขึ้นจากเดิม รวมถึงการปฏิบัติตามหลักการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ทำให้จำนวนที่นั่งของผู้โดยสารในแต่ละโบกี้มีจำนวนลดน้อยลงจากเดิม ประชาชนที่ใช้บริการต้องต้องยืนตามสัญลักษณ์ที่ทางเจ้าหน้าที่ได้ทำเครื่องหมายไว้ ทำให้แต่ละขบวนมีขีดจำกัดในการให้บริการที่ลดลง ทำให้รถไฟฟ้ามหานครสายสีน้ำเงินช่วงหัวลำโพง-บางซื่อ ที่มีปริมาณผู้โดยสารอยู่ที่ 310,000 คน/เที่ยว/วัน ลดลง 10% จากเดิม 350,000 คน/เที่ยว/วัน ในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ มีผู้ใช้บริการประมาณ 100,000 คน/เที่ยว/วัน ซึ่งต่ำกว่าการคาดการณ์

จากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของงานวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนั้นได้มาจากประชาชนที่มาใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร สายสีน้ำเงิน เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานครมากน้อยเพียงใด และจะสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ในอนาคต และให้บริการประชาชนได้รวดเร็วและทันเวลา เพื่อความพึงพอใจสำหรับประชาชนที่ใช้บริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) โดยจำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) โดยจำแนกตามปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ ประกอบด้วย ด้านการบริการลูกค้า (Customer Service) การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) ด้านการติดต่อสื่อสารด้านโลจิสติกส์ (Logistics Communications)

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยประชากรศาสตร์ประกอบไปด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ความถี่ในการใช้บริการรถไฟฟ้า และค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้บริการรถไฟฟ้า มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษากรณีศึกษารถไฟฟ้าฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)
2. ปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษากรณีศึกษารถไฟฟ้าฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มคนที่ใช้บริการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ในช่วงระยะเวลาเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 จำนวน 400 ราย โดยใช้ตารางของ Yamane (1976) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรโดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรระดับความเชื่อมั่น 95%

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลความพึงพอใจต่อกิจกรรมด้านโลจิสติกส์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 400 ชุด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัย บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีในการกำหนดขอบเขตข้อมูลและจัดทำแบบสอบถาม

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาจำนวน 3 คน ประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence)

5.2 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

5.3 ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และสถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์

ด้านการบริการ (Customer Service) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นด้านการบริการลูกค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.78 สามารถจำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญระดับมากได้แก่ สถานีรถไฟฟ้ามีการให้ความสำคัญกับบริการแอลกอฮอล์เจลทำความสะอาดมือ ตามจุดต่างๆ เช่น จุดตรวจสัมภาระ ห้องออกบัตรโดยสาร ทางเข้า-ออก Metro Mall เป็นต้น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.03 รองลงมา สถานีรถไฟฟ้ามีการเพิ่มความถี่การทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการสัมผัสกับผู้ใช้บริการบ่อย ๆ เช่น เครื่องออกตั๋วโดยสาร ห้องจำหน่ายตั๋ว รวจับบันได บันไดเลื่อน ประตูเก็บค่าโดยสาร เก้าอี้นั่งคอย ลิฟต์โดยสาร เป็นต้น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.88 สถานีรถไฟฟ้ามีการจ้างพนักงานชั่วคราวเสริมเป็นกรณีพิเศษ ทำหน้าที่ช่วยดูแลทำความสะอาดพื้นที่ต่างๆ ทั้งภายในสถานีและในขบวนรถไฟฟ้า ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.79 รถไฟฟ้ามหานครให้ความสำคัญกับการเพิ่มเที่ยวรถให้กับผู้โดยสาร เพื่อรองรับปริมาณผู้โดยสาร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.67 และสถานีรถไฟฟ้ามีบริการแจกหน้ากากอนามัยให้ผู้โดยสารกรณีเติมเงินบัตรโดยสาร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.53

ด้านการดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นด้านการดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.79 สามารถจำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญระดับมากได้แก่ เครื่องออกเหรียญโดยสารอัตโนมัติสามารถดำเนินการตามคำสั่งซื้อได้ถูกต้อง และแม่นยำ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมา สถานีรถไฟฟ้าให้ความสำคัญในการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายตั๋วโดยสาร สำหรับผู้โดยสารที่ต้องการเดินทางไปยังสถานีเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าสายอื่น เพื่อระบายผู้โดยสารไม่ให้เกิดความหนาแน่น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.84 การซื้อตั๋วโดยสารมีการกำหนดจุดเว้นระยะห่าง (social distancing) สามารถซื้อผ่านเครื่องออกเหรียญโดยสารอัตโนมัติได้โดยไม่ต้องพึ่งพนักงาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.77 และรถไฟฟ้ามหานครมีการรองรับการใช้สิทธิในโครงการ “เราชนะ” ออกเหรียญโดยสาร (Token) ผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตัง (G-Wallet) เพื่อเดินทางในระบบรถไฟฟ้ามหานคร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.53

ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ (Logistics Communications) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นตามด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์

(Logistics Communications) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.63 สามารถจำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญระดับมาก รถไฟฟ้ามหานครให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลตารางเพิ่มรอบบริการรถไฟฟ้าแก่ผู้โดยสาร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมา สถานีรถไฟฟ้ามีช่องทางโซเชียลมีเดียไว้คอยให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเที่ยวรถไฟฟ้าได้รวดเร็วทันต่อการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆจากภาครัฐ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.63 รถไฟฟ้ามหานครมีบริการให้ดาวน์โหลดข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการใช้บริการรถไฟฟ้าในช่วงโควิดให้ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.62 และรถไฟฟ้ามหานครมีบริการแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์สมาร์ทโฟนในการแจ้งข้อมูลต่างๆให้กับผู้โดยสาร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.60

2. ผลการวิเคราะห์ผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจการรักษาความสะอาดและทำความสะอาดภายในสถานีรถไฟฟ้า และจุดสัมผัสต่างๆของรถไฟฟ้ามหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.45 สามารถจำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญระดับมากได้แก่ ท่านมีความพึงพอใจการรักษาความสะอาดและทำความสะอาดภายในสถานีรถไฟฟ้า และจุดสัมผัสต่างๆของรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.49 รองลงมา ท่านมีความพึงพอใจต่อพนักงานของรถไฟฟ้ามหานคร ในการอำนวยความสะดวกและให้บริการต่อผู้โดยสารในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.48 ท่านมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการและการเดินทางโดยรวมของรถไฟฟ้ามหานครในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.46 และท่านมีความพึงพอใจในมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) ของรถไฟฟ้ามหานคร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.37 ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยประชากรศาสตร์มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) กรณีศึกษากรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)

สมมติฐานที่ 1		ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1.1	เพศมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.2	อายุมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.3	ระดับการศึกษามีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.4	อาชีพมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 1.5	รายได้ต่อเดือนมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 1.6	ความถี่ในการใช้บริการรถไฟฟ้ามีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.7	ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ในการใช้บริการรถไฟฟ้ามีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ยอมรับ

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) กรณีศึกษากรณีศึกษารถไฟฟ้าฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน)

สมมติฐานที่ 2		ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 2.1	การบริการลูกค้า (Customer Service) มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19)	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2.2	การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19)	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2.3	การติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ (Logistics Communications) มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19)	ยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน) สามารถอภิปรายผลทดสอบสมมติฐาน 2 ส่วนดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน) จากการวิจัยพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) พบว่า ค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.002 มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่แล้วพบว่า อาชีพนักเรียน/นักศึกษา กับ อาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ, อาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง และอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ กับ อาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง และอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง กับ ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ มีผลต่อผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) กล่าวว่า รายได้และอาชีพ เป็นสถานภาพทางสังคมของบุคคลซึ่ง เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับชีวิตปัจจุบัน ซึ่งแต่ละบุคคลก็จะมีความคิด วัฒนธรรม ที่ แตกต่างกันไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน) ซึ่งพบว่า ค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่แล้วพบว่ารายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท กับ รายได้ 15,000 – 29,999 บาท, 70,000 – 89,999 บาท และรายได้ 15,000 – 29,999 บาท กับ รายได้ 30,000 – 44,999 บาท, 45,000 – 69,999 บาท, 70,000 – 89,999 บาท และรายได้ 30,000 – 44,999 บาท กับ 70,000 – 89,999 บาท และรายได้ 45,000 – 69,999 บาท กับ 70,000 – 89,999 บาท มีผลต่อผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ในการใช้บริการรถไฟฟ้ามีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.010 มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่แล้วพบว่า ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ 51-150 บาท กับ ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ 151-250 บาท, 251-350 บาท และ ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ 151-250 บาท กับ ค่าใช้จ่ายต่อสัปดาห์ 351-450 บาท, 450 บาทขึ้นไป และค่าใช้จ่าย 251-350

บาท กับ 351-450 บาท, 450 บาทขึ้นไป มีผลต่อผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้า
มหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีผลต่อผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วง
การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
ซึ่งการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับ นัทธมน เดชประภัสสร (2558) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทางอินเทอร์เน็ต พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการ
ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ส่วนเพศ อายุ และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อ
การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยกิจกรรมด้านโลจิสติกส์มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการ
ใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) กรณีศึกษา
กรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล (สายสีน้ำเงิน) พบว่าปัจจัยด้านโลจิสติกส์ทั้ง 3
ด้าน มีระดับความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่
ระบาดของไวรัสโคโรนา(โควิด-19) กรณีศึกษากรณีศึกษารถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล
(สายสีน้ำเงิน) อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาตามลำดับ ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์
(Logistics Communications) มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหา
นคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มากที่สุด มีค่าความสัมพันธ์ r เท่ากับ
0.909 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 รองลงมาคือ การบริการลูกค้า (Customer Service)
มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของ
ไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มีค่าความสัมพันธ์ r เท่ากับ 0.904 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
และ การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) มีความสัมพันธ์ต่อความพึง
พอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มีค่า
ความสัมพันธ์ r เท่ากับ 0.876 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอภิปราย
ผล (ตามลำดับ) ได้ดังนี้

1) ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ (Logistics Communications) มี
ความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้ามหานคร ในช่วงการแพร่ระบาดของ
ไวรัสโคโรนา (โควิด-19) มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกศักดิ์ ชัยชาญ (2555) วิจัย
เรื่องการจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา
เช่นเดียวกับสุภัสสร ปญโญรัฐโรจน (2559) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการโลจิสติกส์ ที่มีผลต่อ
ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาตำบลเกาะเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2) การบริการลูกค้า (Customer Service) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาณัฐ เอื้อยศิริเมธี และจตุรวิทย์ ศศิธรานนท์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กิจกรรมโลจิสติกส์ด้านการบริการลูกค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการลูกค้า บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กิจกรรมโลจิสติกส์ด้านบริการมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการใช้บริการระดับสูง เช่นเดียวกับยุวดี วรสิทธิ์และเอก ชุมหัชชราชัย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านคุณภาพบริการ และพฤติกรรมการใช้บริการรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตเรลลิงก์ ที่มีผลต่อทัศนคติของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับพรประภา ไชยอนุกุล (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี

3) การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูเด่น แก้วภิบาล และเกศกัญญา โกฏิกุล (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าธุรกิจของผู้ประกอบการบ้านนกนางแอ่น ในจังหวัดกระบี่ ปัจจัยด้านการจัดการคำสั่งซื้อเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลคุณค่าธุรกิจมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 Susanto (2016) กล่าวว่าองค์กรควรมีการวิเคราะห์กระบวนการทางธุรกิจ ตามมูลค่าของลูกค้าและกลยุทธ์ เพื่อออกแบบการประมวลผลคำสั่งซื้อ เพื่อผู้บริหารสามารถปรับใช้ทรัพยากรขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสนับสนุนว่ากิจกรรมการจัดการคำสั่งซื้อเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- ด้านประชากรศาสตร์ พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้บริการรถไฟฟ้ามีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ดังนั้นผู้ประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มการออกบัตรโดยสารในราคาที่ลดลงจากปกติสำหรับในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

- ด้านการบริการ ผู้ประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรใส่ใจและรักษามาตรฐานในการให้บริการและใส่ใจเรื่องของความสะอาดให้ดียิ่งขึ้นไป เพราะการบริการถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดสำหรับการให้บริการ

- ด้านการดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผู้ประกอบการควรร่วมมือกับโครงการต่างๆ ที่ทางภาครัฐบาลจะจัดทำขึ้นในอนาคต สำหรับรองรับมาตรการการเยียวยาจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจากแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้สิทธิ์ในการซื้อบัตร หรือเหรียญรถไฟฟ้า ได้อย่างสะดวก และรวดเร็วขึ้น

- ด้านด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ ผู้ประกอบการควรพัฒนาแอปพลิเคชันต่างๆ ที่มีอยู่ให้ใช้งานได้ง่ายยิ่งขึ้น และอัปเดตข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเที่ยวรถโดยสาร หรือมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตให้กับผู้ใช้บริการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- ในการเก็บแบบสอบถามพบว่ามีผู้ใช้บริการจำนวนมากไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นก่อนเก็บแบบสอบถาม ควรศึกษาวิธีโน้มน้าว หรือมีสิ่งของแลกเปลี่ยน เช่น แจกดินสอ ปากกา ลูกอม เพื่อให้ผู้ใช้บริการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
- งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการแจกแบบสอบถาม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้มาอาจจะไม่ใช่ผลลัพธ์เชิงลึก ดังนั้นควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือทำวิจัยเชิงคุณภาพ เจาะกลุ่มเป้าหมายเพื่อที่จะทำให้ผลวิจัยออกมาดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- พรประภา ไชยอนุกุล. (2557). *คุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นัทธมน เดชประภัสสร. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทางอินเทอร์เน็ต*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท ซีระฟิล์มและ โซเท็ก จำกัด.
- เด่น แก้วภิบาล และเกศกัญญา โกฏิกุล. (2561). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าธุรกิจของผู้ประกอบการบ้านนกนางแอ่น ในจังหวัดกระบี่*. *วารสารการจัดการ (WMS Journal of Management)*, 8(3), 93-101.
- การรถไฟแห่งประเทศไทย. (2563). *รายงานประจำปี 2562*. สืบค้น 20 มกราคม 2564, จาก <https://www.mrta.co.th/media/779981/รายงานประจำปี-2562.pdf>.
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2563). *คู่มือการตรวจวินิจฉัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทางห้องปฏิบัติการ*. สืบค้น 20 มกราคม 2564, จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/guidelines/G37.pdf>.

- ยุวดี วรสิทธิ์ และเอก ชูณหะวัณชัย. (2559). ปัจจัยด้านคุณภาพบริการ และพฤติกรรมการใช้บริการ รถไฟฟ้าแอร์พอร์ตเรลลิงก์ที่มีผลต่อทัศนคติของผู้ใช้บริการใน กรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*, 13(1), 24-42.
- เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2555). การจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 6(2), 17-33.
- สุภัทสร ปัญญะรัฐโรจน. (2559). การจัดการโลจิสติกส์ ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 2(2), 91-100.
- ปริญญ์ เอียบศิริเมธี และจตุรวิทย์ ศศิธรานนท์. (2562). กิจกรรมโลจิสติกส์ด้านการบริการลูกค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการลูกค้า บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี 2562.
- Yamane, Taro. (1976). *Statistics: An introductory analysis*. 2nd Edition, New York: Harper and Row.

สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ในจังหวัดตรัง

Problems and Guidelines for Social Welfare Development for the Elderly in Trang Province

วิสุทธิณี ธาณิรัตน์¹

Wisuttinee Taneerat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรังและ 2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเจาะจงเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน 10 อำเภอในจังหวัดตรัง จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หลังจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปประเด็นสำคัญ เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีหลายประเด็น ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ 2) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ 2. ส่วนแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย 1) แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการ 2) แนวทางการพัฒนากลุ่มและเครือข่ายผู้สูงอายุ 3) แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ และ 4. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น

คำสำคัญ (Keywords) : สภาพปัญหา; แนวทางการพัฒนา; การจัดสวัสดิการสังคม; ผู้สูงอายุ

Received: 2021-06-17 Revised: 2021-07-29 Accepted: 2021-07-30

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง Bachelor of Public Administration Program in Public Management, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus. Corresponding Author e-mail: wisuttinee.t@psu.ac.th

Abstract

The purpose of this research aimed 1. to study the problem of social welfare for the elderly in Trang Province. And 2) To propose guidelines for social welfare development for the elderly in Trang Province. This study was a qualitative research. The researchers collected data through in-depth interview and used Purposive sampling for the key informants, 32 elderly who played a key role in 10 districts in Trang Province. The instrument used was a semi-structured interview and non-participant observation. After that, the data was analyzed by content analysis and summarized the key points. To be able to accurately and completely answer the objectives of study. The result revealed that 1. there were many problems in providing social welfare for the elderly which can be classified into 2 main points as follows; 1) issues relating to the organization that acts on the provision of welfare for the elderly and 2) Issues relating to the social welfare needs of the elderly. Moreover, 2. The guidelines for social welfare development for the elderly in Trang Province consist of 1) Guidelines for the development of an integrated elderly care system 2) Guidelines for the development of groups and networks of the elderly 3) Guidelines for the development of information technology systems for the elderly and 4) Guidelines for the development of participation of other sectors.

Keywords: Problems; Guidelines for development; Social welfare; Elderly

บทนำ (Introduction)

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2563 พบว่าประเทศไทย มีสัดส่วนของผู้สูงอายุเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 (ร้อยละ 16.73) มีสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมากกว่าปี พ.ศ. 2559 (ร้อยละ 15.07) ร้อยละ 1.66 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563ก) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปอย่างสมบูรณ์แล้ว (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) ดังนั้น ด้วยอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วนี้ ส่งผลทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า “ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Ageing)” อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2562)

อย่างไรก็ดี สำหรับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น เริ่มมีเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและประชาสงเคราะห์ โดยการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจน ไร้ที่พึ่งให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และนับแต่นั้นเป็นต้นมา การกำหนดนโยบายในการดูแลผู้สูงอายุก็เริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งมีการกำหนดพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่มีการกำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ อาทิ การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข การศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม รวมทั้งการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่นๆ เป็นต้น (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) จึงอาจกล่าวได้ว่าสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิตามกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการจากรัฐที่เพียงพอเพื่อไม่เป็นภาระแก่สังคม

สำหรับรูปแบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในปัจจุบันมี 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 1. การประกันสังคม เป็นรูปแบบของสวัสดิการคุ้มครองลูกจ้าง จากการขาดรายได้ในกรณีเกษียณอายุการทำงาน อาทิ กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 2. การช่วยเหลือสาธารณะ เป็นรูปแบบของการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง ที่รู้จักกันดี คือ การจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมีการสงเคราะห์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น การได้รับคำปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ เป็นต้น 3. การบริการสังคม เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านบริการสังคมและนันทนาการ และ 4. การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เป็นการจัดสวัสดิการสังคมโดยกลุ่มต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการหลัก เช่น การจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย (สุภารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตประเทศไทยจะมีทั้งประชากรที่เป็นผู้สูงอายุอยู่แล้ว และประชากรที่จะเปลี่ยนจากวัยแรงงานสู่การเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุใหม่หรือกลุ่มผู้สูงอายุเดิม ก็ควรจะได้รับดูแลและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ ครอบคลุม ทั้งถึงและเข้าถึงได้ รวมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิต (Universal Design) ตลอดจนได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทางสังคม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีศักดิ์ศรี เพื่อจะได้เป็นอีกหนึ่งแรงพลังในการช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศได้

เช่นเดียวกับช่วงวัยอื่น ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ดังนั้นการจัดระบบสวัสดิการให้เพียงพอและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

จังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุเป็นลำดับที่ 41 ของประเทศ และลำดับที่ 4 ของภาคใต้ รองลงมาจากนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี มีสัดส่วนผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 15.63 โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง, 2563) แต่กลับปัญหาที่สำคัญว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้มีความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้สูงอายุในปัจจุบันเป็นกลุ่มบุคคลยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง หลายคนยังคงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังสามารถทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ การให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทุกภาคส่วนจะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดสวัสดิการให้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอยากจะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ ตลอดจนเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์นั้นในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (Methodology) โดยการใช้สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคนเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะจงเลือกผู้สูงอายุ จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ต้องผู้สูงอายุที่มีบทบาทสำคัญในชุมชนทั้ง 10 อำเภอในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย

1) ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง	จำนวน 6 คน
2) ผู้สูงอายุในอำเภอกันตัง	จำนวน 3 คน
3) ผู้สูงอายุในอำเภอย่านตาขาว	จำนวน 3 คน
4) ผู้สูงอายุในอำเภอปะเหลียน	จำนวน 3 คน
5) ผู้สูงอายุในอำเภอสิเกา	จำนวน 3 คน
6) ผู้สูงอายุในอำเภอห้วยยอด	จำนวน 3 คน
7) ผู้สูงอายุในอำเภอวังวิเศษ	จำนวน 3 คน
8) ผู้สูงอายุในอำเภอนาโยง	จำนวน 3 คน
9) ผู้สูงอายุในอำเภอรัษฎา	จำนวน 3 คน
10) ผู้สูงอายุในอำเภอหาดสำราญ	จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนการนำไปใช้เก็บข้อมูล และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งมีส่วนประกอบทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ครอบคลุมทั้งในส่วนมิติองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนมิติความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม ด้านนันทนาการ ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ดังนั้น ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขอรับการตรวจพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อนและจะรอให้ขั้นตอนการดำเนินการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงจะนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลการวิจัย (รหัสหนังสือรับรอง PSU IRB 2020-PSU-L-001)

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยกำหนดแนวคำถามเพื่อมุ่งหวังให้รับทราบข้อมูลรายละเอียด และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปประเด็น โดยการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของแต่ละบุคคลตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อีกทั้งได้มีการพิทักษ์สิทธิ์และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะมีใบเชิญชวนแจ้งรายละเอียดของการเก็บข้อมูลก่อนที่จะขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลและให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed consent form) และในระหว่างการทำนิเวศวิทยา ผู้วิจัยได้มีการขออนุญาตบันทึกการสัมภาษณ์และการถ่ายวิดีโอประกอบเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ข้อมูลดิบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลจะถูกทำลายลงในทันที และต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่จะได้รับการปกป้อง

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง” สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ผลการศึกษพบว่า สภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีหลายประเด็น ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุได้แก่

1) ด้านงบประมาณของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดบริการสาธารณะ และหน้าที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ก็คือ หน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จากการศึกษาโดยการจำแนกพื้นที่ในการศึกษาออกเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลและพื้นที่นอกเขตเทศบาล เพื่อจำแนกให้เห็นลักษณะความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีนโยบายและงบประมาณในการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

2) ด้านลักษณะของโครงการ/กิจกรรมไม่สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ พบว่า ในการจัดกิจกรรมต่างๆ มักเป็นกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุได้เข้ามาจัดโครงการหรือกิจกรรม ส่วนใหญ่จึงเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ตอบโจทย์การทำงานของหน่วยงาน แต่ยังไม่สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุเท่าที่ควร และยังส่งผลต่อประโยชน์ของนโยบายที่ผู้สูงอายุจะได้รับโดยตรง

3) ด้านลักษณะของโครงการ/กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง พบว่า หลายโครงการ/กิจกรรมมักเป็นโครงการที่ไม่ได้มีการจัดต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปีงบประมาณก็มีโครงการใหม่เกิดขึ้น ทั้งๆ ที่โครงการดังกล่าวอาจเป็นโครงการที่น่าสนใจและสอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย แอโรบิก โยคะ ร่ำรวยเงินสำหรับผู้สูงอายุ

4) ด้านทัศนคติของผู้กำหนดนโยบายสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับด้านสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งผู้กำหนดนโยบายมักมีทัศนคติว่าการจัดโครงการเหล่านี้ไม่ค่อยส่งผลต่อฐานคะแนนเสียงเท่าที่ควร หากเปรียบเทียบกับ การนำเงินงบประมาณไปใช้ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน

4) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ พบว่า เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดังนั้น หลายโครงการ/กิจกรรมไม่สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนไม่สนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่จัดอยู่ในประเภทกลุ่มติดบ้าน เลี้ยงหลาน ต้องลดบทบาทลง และบางกลุ่มจัดอยู่ในประเภทกลุ่มติดเตียง เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย เช่น ตามองไม่ค่อยเห็น การเคลื่อนไหว จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นได้

2. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่

1) ความต้องการด้านการศึกษา พบว่า ยังไม่ค่อยมีความหลากหลายของโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นการอบรมเกี่ยวกับอาชีพ เช่น การสานตะกร้า พับดอกไม้ ทำขนม และในบางพื้นที่ พบว่า ยังไม่มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุมีความเห็นว่าหากมีการจัดตั้งศูนย์ฯ ดังกล่าวจะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้

2) ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย พบว่า เป็นปัญหาที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับโรคภัยต่างๆ โดยบางคนเป็นผู้ป่วยติดเตียงต้องมีคนดูแล สำหรับปัญหาที่สำคัญ คือ การไม่มีรถรับส่งบริการกรณีฉุกเฉิน และการให้คำปรึกษาด้านสภาพจิตใจแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มีผู้สูงอายุหลายคนเป็นโรคซึมเศร้า เนื่องจากการโดนทอดทิ้งจากบุคคลรอบข้าง ภาวะเครียดจากโรคปัจจุบันที่ต้องเผชิญ การไม่มีเงิน และความรู้สึกไม่มีศักดิ์ศรี ไร้ค่า

3) ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่ต้องอยู่เพียงลำพังคนเดียว ไร้ที่พึ่ง เนื่องจากคู่สมรสได้เสียชีวิตไปแล้วก่อนหน้านี้ ไม่มีบุตรหลาน หรือบุตรหลานมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่อื่น หาเลี้ยงตนเอง และมักเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐ ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมากนัก บ้านที่อยู่ห่างไกลศูนย์กลาง จึงทำให้ผู้สูงอายุต้องการการจัดบริการครอบครัวอุปการะ ตลอดจนผู้สูงอายุยังมีความเห็นว่าการจัดสถานสงเคราะห์ที่มีคุณภาพสำหรับผู้สูงอายุยังมีค่อนข้างน้อย ประกอบกับผู้สูงอายุมีค่านิยมว่าหากตนเองต้องถูกส่งไปอยู่สถานสงเคราะห์ มักเป็นผู้สูงอายุที่โดนบุตรหลานไม่ต้องการ ถูกทอดทิ้งให้ต้องไปอยู่สถานสงเคราะห์ ยิ่งทำให้ผู้สูงอายุไม่อยากจะเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในสถานสงเคราะห์

4) ความต้องการด้านการทำงานและการมีรายได้ พบว่า ปัญหาในด้านนี้เกี่ยวข้องกับความต้องการการสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพและการฝึกอบรมฝีมือแรงงานสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ยังต้องการสร้างคุณค่าให้ตนเองโดยการมีงาน มีอาชีพ และต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งที่ผ่านมาหลายหน่วยงานได้เข้ามาอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ แต่ผู้สูงอายุไม่สามารถพัฒนาจนสามารถสร้างงานได้ เพราะขาดงบประมาณสนับสนุนและขาดความรู้ทางด้านการตลาดในการนำผลิตภัณฑ์ไปจัดจำหน่าย

5) ความต้องการด้านความมั่นคงทางสังคม พบว่า ในหลายสถานที่โดยเฉพาะหน่วยงานราชการยังไม่มีอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะในการอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุ

6) ความต้องการด้านบริการสังคม พบว่า สำหรับความต้องการด้านนี้ ถือเป็นความต้องการที่ผู้สูงอายุต้องการมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น โดยเฉพาะการจัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากในปัจจุบันผู้สูงอายุมีความเห็นว่าเงินจำนวนดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายเพื่อการดำเนินชีวิตในแต่ละเดือน

7) ความต้องการด้านนันทนาการ พบว่า ในหลายพื้นที่มีการนำกิจกรรมด้านนี้ออกไป เพื่อเป็นการประหยังบประมาณ จนทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกขาดชีวิตชีวา ไม่ได้ผ่อนคลาย เพราะกิจกรรมที่จัดมักเป็นกิจกรรมวิชาการ อบรมให้ความรู้เพียงอย่างเดียว

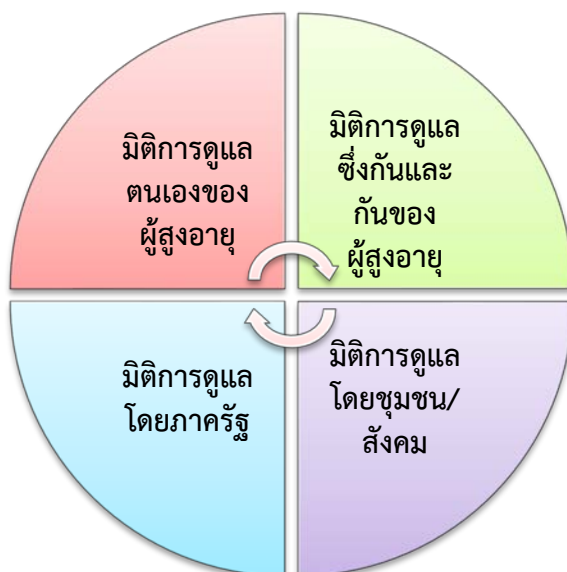
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการ

ในการดูแลผู้สูงอายุควรมีการออกแบบระบบให้ครอบคลุมทุกช่วงวัยของผู้สูงอายุ จนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต เป็นลักษณะการดูแลตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ซึ่งจำเป็นต้อง

อาศัยการบูรณาการการดูแลออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ 1) มิติการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ เป็นมิติที่ผู้สูงอายุมีความรู้ในการดูแลตนเองอย่างเพียงพอ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม 2) มิติการดูแลซึ่งกันและกันของผู้สูงอายุ เป็นมิติที่ผู้สูงอายุมีกำลังในการช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ 3) มิติการดูแลโดยชุมชน/สังคม เป็นมิติที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากภาคประชาชน และ 4) มิติการดูแลโดยภาครัฐ เป็นมิติที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากภาครัฐมีกลไกการขับเคลื่อนจากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้มีความครอบคลุมตามความต้องการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการบูรณาการมิติความพร้อมด้านต่างๆ

ที่มา : สรุปโดยผู้วิจัย

โดยเฉพาะมิติที่ 2 และมิติที่ 4 นั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้ระบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนา กลุ่ม ชมรม และเครือข่ายผู้สูงอายุ

เนื่องจากเมื่อผู้สูงอายุมีการรวมตัวกันในรูปแบบของกลุ่มและเครือข่ายจะทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตรงตามความสนใจและความถนัดของผู้สูงอายุแต่ละคนด้วย นอกจากนี้การที่ผู้สูงอายุมารวมกลุ่มกันยังเป็นแนวทางสำคัญในการดูแลทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจให้แก่ผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงควรมีการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ ทั้งกลุ่ม ชมรม และเครือข่าย ตลอดจนควรส่งเสริมให้มีความเข้มแข็ง

3. แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตกับคนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยเป็นอย่างมาก ครอบครัวกลุ่มผู้สูงอายุด้วย ดังนั้น เพื่อให้การจัดสวัสดิการสังคมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับผู้สูงอายุให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแล ต้องอาศัยเพียงลำพัง นอกจากนี้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำมาใช้กับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือมีผู้ดูแลได้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการแจ้งเตือนบริการรถรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน ระบบการจัดการฐานข้อมูลผู้สูงอายุภายในชุมชน ให้ทันสมัย ถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อติดตามโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ

4. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น

เนื่องจากการจัดบริการสวัสดิการสังคมเป็นรูปแบบการบริการสาธารณะที่ภาครัฐจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก ดังนั้น ภาครัฐจึงอาจพิจารณาให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ เพื่อเป็นการลดภาระงานบางอย่างที่ไม่จำเป็นออกไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง มีข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะปัญหาของการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุนั้น มีปัญหาทั้งจากองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ และในส่วนของความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนของผู้สูงอายุมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) และยังมีระดับความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ที่สูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดอีกด้วย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการต้องเข้ามาดูแลการจัดบริการสาธารณะต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ ต้องเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Kyoko, Jun, Shinichiro, Yoshiharu, & Kenzo, Takahashi, 2018) เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ไว้ใน หมวด 2 มาตรา 16 (10) ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรีคนชรา และผู้ด้อยโอกาส

และมาตรา 17 (27) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกับเทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564) ดังนั้น ในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ยังขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดบริการ จึงส่งผลให้ยังมีปัญหาทั้งในส่วนขององค์กรและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมสมัย พิลาดง, ยุทธพล ทเวชาลี, และ กตัญญู แก้วหานาม (2557) วาสนา จาตุรัตน์ (2560) นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองและสังคมชนบทต่างมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีการประเมินความต้องการ และจัดรูปแบบสวัสดิการ ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการบริการ (Hong & Xu, 2020)

2. แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุให้ยั่งยืนได้นั้น เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้พร้อมสำหรับการใช้งาน ตลอดจนพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันผู้สูงอายุยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง หลายคนยังคงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังสามารถทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ (Active aging) จึงเป็นประเด็นที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kang & Lee (2015) วาสนา จาตุรัตน์ (2560) Kyoko, Jun, Shinichiro, Yoshiharu, & Kenzo, Takahashi (2018) ตลอดจนการดึงภาคส่วนอื่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสวัสดิการ สอดคล้องกับการศึกษาของ Stolt, Blomqvist & Winblad, U. (2011) และ Pekkarinen & Melkas (2019) สำหรับการให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นเป็นแนวทางหนึ่งของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) กล่าวคือ รัฐบาลทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริม: ถือท้ายแทนที่จะพายเรือ Catalytic Government : Steering rather than Rowing รัฐบาลต้องสร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรและความต้องการ Osborne & Gaebler (1992)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เพื่อสามารถแก้ไขได้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ลักษณะการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เน้นเฉพาะพื้นที่เท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด ในกลุ่มจังหวัด และระดับภูมิภาค

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง โดยงานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรังประจำปี 2562 และผลงานของหน่วยวิจัยความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Research Unit : HSRU)

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2564). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553). สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.dop.go.th>.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก <http://www.dla.go.th>.
- วาสนา จาตุรัตน์. (2560). แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 9(2), 295-318.
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 7(1), 73-82.
- สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง. (2564). จำนวนประชากรผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก <http://trang.nso.go.th/index.php?option=com>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สถิติผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2563. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.nso.go.th>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). จำนวนประชากรผู้สูงอายุในกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามันประจำปี พ.ศ. 2563 จำแนกตามจังหวัดและเพศ. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.nso.go.th>.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *ยุทธศาสตร์ชาติ : วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุ*. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <http://nscr.nesdb.go.th>.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2564). *สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย*. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.oppo.opp.go.th>.
- สมสมัย พิลาดง, ยุทธพล ทวะชาติ, และ กัตัญญ แก้วหานาม. (2557). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*. 3(1), 133-148.
- Hong, H, Jiangang. & Xu., X, Zhang. (2020). The role of housing wealth, financial wealth, and social welfare in elderly households' consumption behaviors in China. *Elsevier*. 96(2), 1-10.
- Kang, Jong-Kwan, & Lee, Jun-Young. (2015). Status and Tasks of ICT-based Welfare Services for the Elderly Living Alone. *Journal of Digital Convergence*. 13(1), 67-76.
- Kyoko, Sudo., Jun, Kobayashi., Shinichiro, Noda., Yoshiharu, Fukuda., & Kenzo, Takahashi. (2018). Japan's healthcare policy for the elderly through the concepts of self-help (Ji-jo), mutual aid (Go-jo), social solidarity care (Kyo-jo), and governmental care (Ko-jo). *BioScience Trends*. 12(1), 7-11.
- Osborne, D. & Ted, G. (1992). *Reinventing government*. Reading, MA : Addisonwesley.
- Pekkarinen, S., & Melkas, H. (2019). Welfare state transition in the making: Focus on the niche-regime interaction in Finnish elderly care services. *Technological Forecasting and Social Change*. 145(2), 240-253.
- Stolt, R., Blomqvist, P., & Winblad, U. (2011). Privatization of social services: Quality differences in Swedish elderly care. *Social Science and Medicine*. 72(4), 560-567.

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง
Strategies to Promote Occupational Skills for Older Persons
in Bang Rin Community, Ranong Province

กীরติวรรณ กัลยานมิตร¹ จอมชัย เลิศอมรรฐ² กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์³

Keratiwan Kalayanamitra, Chomchai Lertarmornrat, Ganratchakan Lertamornsak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง และ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง วิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จำนวน 200 คน การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม และ F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อมีระดับอยู่ในระดับมากทุกข้อ ลำดับแรก ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการทำงานและการมีรายได้ และลำดับสุดท้าย ด้านสุขภาพอนามัย ตามลำดับ ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า ตำแหน่ง เพศ อายุและตำแหน่งที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคด้านบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลยุทธ์การส่งเสริม

Received: 2021-05-18 Revised: 2021-08-28 Accepted: 2021-09-06

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: keratiwan.ka@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Faculty of Education, Suansunandha Rajabhat University

ทักษะอาชีพผู้สูงอายุ พบว่าการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุเป็นวิธีการที่จูงใจให้ผู้สูงอายุอยากทำงานส่งเสริมอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์; การส่งเสริมทักษะอาชีพ; ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were to study the situation of vocational skills promotion for the elderly in Bang Rin Community, Ranong Province, and to present strategies for Employment Promotion of Older Persons in Bang Rin Community, Ranong Province. This research was a quantitative research. The sample group was 200 elderly people in the elderly area, Bang Rin community, by simple random sampling by questionnaire. It is a tool for collecting information. Using a simple sample sampling Using descriptive statistics, averages and standard deviation and reference statistics. T-test was used for testing individual factor differences with variables divided into 2 groups, and F-test was used for one-way ANOVA analysis. Strategies to promote occupational skills for the elderly in Bang Rin Community, Ranong Province, as a whole, found that it was at a high level. If considered on a case-by-case basis, all items were at a high level. The first was housing, education, recreation. work and income and the last In terms of health and sanitation, respectively, the results of the test for differences between personal factors and opinions on problems and obstacles in work performance, it was found that different positions, sexes, ages and positions had different levels of opinions on personal problems and obstacles. with statistical significance at the 0.05 level of occupational skills promotion strategies for the elderly It was found that providing welfare for the elderly is a method that motivates the elderly to want to work to promote careers for a good quality of life.

Keywords: Strategies; Promote Occupational Skills; Elderly

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ คือ การเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) โดยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็ก ลดลงกล่าวคือจากการดำเนินนโยบายด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลทำให้ภาวการณ์เจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้มที่ลดลงในขณะที่ประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะอัตราการตายของประชากรลดลงประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้นกล่าวคือด้วยผลของความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพดีมีอายุยืนยาวมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นมีความรู้และทักษะในการป้องกันและดูแล การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน ทั้งทางด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรอันเกิดจากความไม่สมดุลระหว่างกลุ่มอายุด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมทั่วไป โดยเฉพาะผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากร จากการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยประชากรศาสตร์ (2557) ที่ได้ศึกษาภาวะเจริญพันธุ์ของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน โดยประเทศไทยได้ถูกจัดอยู่กลุ่มที่มีระดับภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าระดับทดแทนร่วมกับประเทศสิงคโปร์และประเทศเวียดนาม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พิริสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และคณะ, 2547) ซึ่งให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรไทยในช่วงปี พ.ศ.2543-2568 มีการเปลี่ยนแปลงจากที่มีเด็กมากกว่าผู้สูงอายุกลับกลายเป็นประชากรวัยผู้สูงอายุมากกว่าวัยเด็ก การลดลงของสัดส่วนประชากรวัยเด็กทำให้อัตราการพึ่งพิงวัยเด็กลดลงจากร้อยละ 37.4 ในปีพ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 29.3 ในปีพ.ศ.2568 ส่วนภาวการณ์พึ่งพิงของผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 14.0 ในปีพ.ศ.2543 เพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่าในปีพ.ศ.2568 การเปลี่ยนแปลงการพึ่งพิงดังกล่าวทำให้อัตราการพึ่งพิงรวมเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 51.7 เป็นร้อยละ 60.2 ค่าอัตราการพึ่งพิงที่เพิ่มสูงขึ้นแสดงให้เห็นถึง การมีจำนวนผู้ที่ต้องพึ่งพามากขึ้นเมื่อเทียบกับผู้ที่ทำงานได้กล่าวคือ ในปีพ.ศ. 2543 ประชากรวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระดูแลประชากรวัยเด็กและวัยสูงอายุผู้สูงอายุประมาณ 52 คน แต่ในอีกประมาณ 20 ปีข้างหน้า ประชากรวัยแรงงาน 100 คน จะต้องรับภาระอันใหญ่หลวงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตกับสังคมโดยรวม หากไม่มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจกันเป็นอย่างมากทั้งในระดับชาติและในระดับโลก โดยองค์การสหประชาชาติ (UN) ได้นิยามว่าประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นสัดส่วนเกินร้อยละ 10 หรืออายุ 65

ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) และจะเป็นสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 20 และอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 14 ประเทศไทยก็เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้เห็นได้จากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 5 ครั้งที่ผ่านมาพบว่าประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยในปี 2537 มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศและเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 ร้อยละ 10.7 ร้อยละ 12.2 ในปี 2545, 2550, 2554 ตามลำดับ ผลการสำรวจปี 2557 พบว่ามีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมดประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น โดยคาดการณ์ว่าในปี 2563 จะมีผู้สูงอายุเพิ่มสูงถึงประมาณร้อยละ 19.13 และในปี 2571 ประเทศไทยจะมีผู้อายุเกิน 60 ปีร้อยละ 23.5 กล่าวโดยรวมคือประเทศไทยจะก้าวจากสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) เป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ในเวลาเพียง 20 กว่าปีเท่านั้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

สำหรับประเทศไทย “ผู้สูงอายุ” ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย ผู้สูงอายุเหล่านี้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถที่ได้มีการสั่งสมกันมามากมายตลอดชีวิต เมื่ออายุมากขึ้นสภาพร่างกาย จิตใจ ตลอดจนการดำรงอยู่ในสังคมของผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากวัยอื่น เนื่องจากมีความเสื่อมสภาพของการทำงานของระบบต่าง ๆ ทั้งร่างกายโดยเฉพาะระบบประสาท ระบบหัวใจ ระบบต่าง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ มักจะเกิดขึ้นช้า ๆ ในภาวะปกติอวัยวะของระบบต่าง ๆ ยังทำหน้าที่ได้ปกติ แต่ในภาวะบั้นปลายไม่ว่าจะเกิดอารมณ์ทางร่างกายหรือทางสังคมจะทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถรักษาสภาวะสมดุลของร่างกายไว้ได้ ทำให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษทั้งอาหารการกิน ความเป็นอยู่ การรักษาตัว การตรวจสุขภาพ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ตลอดจนการเอาใจใส่และไม่เป็นภาระของสังคม (พวงทอง ไกรพิบูลย์, 2553 : ออนไลน์) ดังนั้นผู้สูงอายุไม่ต้องการเพียงแต่เป็นฝ่ายได้รับการดูแลจากบุตรหลานหรือสังคมเท่านั้นแต่พยายามที่จะช่วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาชีพ รายได้ความเป็นอยู่ ผู้สูงอายุ บางคนมีความสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ ผู้สูงอายุหลายคนที่ยังมีสุขภาพดีแล้วยังมีความรู้มีประสบการณ์ ความสามารถสูง และยังเป็นที่ต้องการและสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้อยู่ ดังนั้น การส่งเสริมพลังทางปัญญาของผู้สูงอายุและการเตรียมตัวสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ภาครัฐควรต้องหาแนวทางการส่งเสริมพลังปัญญาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้สังคมไทยในอนาคตเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดสวัสดิการและให้บริการสุขภาพอนามัยให้กับผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัญหาที่ภาครัฐต้องจัดสวัสดิการกับผู้ใช้แรงงานเหล่านี้เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดวิกฤติที่รัฐต้องวางมาตรการช่วยเหลือเป็นวาระแห่งชาติในการแก้ปัญหาจากการเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศ ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดแนวทางจัดการปัญหาอย่างเร่งด่วน ดังจะเห็นได้จากกรมกิจการผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับภาคีเครือข่ายประชาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมร่วมกันแก้ปัญหาในการเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยเฉพาะผู้สูงอายุในชุมชนด้วยการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุทุกกลุ่มเพื่อให้มีหลักประกันและความมั่นคงในชีวิตโดยนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถที่สะสมประสบการณ์มาอย่างยาวนานมาพัฒนาต่อยอดสร้างงาน สร้างอาชีพที่เหมาะสมกับกำลังและอายุ โดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 12 แห่งและศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ในระดับตำบลจำนวน 1,279 แห่ง เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพ การถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ให้แก่ผู้สูงวัยให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและสามารถสร้างคุณค่าของตนเองได้ด้วยการทำงานตามสภาพความเหมาะสมของร่างกายเพื่องานที่เหมาะสมกับศักยภาพและประสบการณ์เพื่อสร้างรายได้ในการดำรงชีวิต (ธนาภรณ์ พรหมสุวรรณ, 2561) ซึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพดังกล่าว คือการสำรวจและค้นหาอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์หรืออาชีพดั้งเดิมของชุมชนนั้น ๆ ที่สืบทอดต่อกันมาและยังคงมีอยู่ในแต่ละคนหรือรวมเป็นกลุ่มอาชีพหรือเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำมาสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจด้วยการพัฒนาต่อยอดที่ทำให้เกิดรายได้ที่พึ่งตนเองได้ โดยมีกลุ่มผู้สูงอายุเป็นผู้ขับเคลื่อนอาชีพดังกล่าว (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2549)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับชมรมของผู้สูงอายุชุมชนบางรีน จังหวัดระนองเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงรับฟังปัญหาและความต้องการของกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครชุมชน และกลุ่มอาชีพที่ทำอาชีพอยู่แล้วและกลุ่มอาชีพกลุ่มใหม่ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพเป็นผู้สูงอายุ โดยตัวแทนกลุ่มอาชีพท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ทางกลุ่มอาชีพได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมาด้วยดีแต่สิ่งที่สำคัญที่ต้องการ คือ การหาตลาด การมีที่วางขายสินค้า การมีวัตถุดิบที่เพียงพอและมีแรงงานที่ช่วยในการทำอาชีพเพราะส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะที่คนรุ่นใหม่ไม่สนใจต่อยอดอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้แรงงานผู้สูงอายุเป็นหลักในการทำอาชีพ” และตัวแทนของกลุ่ม

อาชีพที่เป็นกลุ่มใหม่กล่าวว่า “ควรนำจุดเด่นของอาชีพที่แต่ละกลุ่มทำอยู่มาบูรณาการกลุ่มอาชีพร่วมกันเพื่อให้เป็นจุดเด่นกลุ่มอาชีพของบางรุ่น จังหวัดระนอง

ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชนยังขาดการจัดเก็บการสืบค้นความรู้ การประกอบอาชีพชุมชน การเพิ่มช่องทางตลาดกระบวนการเรียนรู้และสืบทอดอาชีพในชุมชน (เอกชัย พุ่มดวง, 2557) และผลการศึกษาที่พบว่า การขาดรูปแบบเครือข่ายเชื่อมโยงในการดำเนินงานแบบบูรณาการเพื่อให้กลุ่มอาชีพมีศักยภาพทั้งด้านปัจจัยการผลิตและการตลาด (ปิยะ เพชรสงค์ และคณะ, 2553) อีกทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างกระบวนการเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ ได้แก่ การขาดเม็ดเงินและแรงงานที่มีฝีมือต่อการขยายกิจการหรือการขยายกำลังผลิต การขาดวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าและขาดทักษะเรื่องการประชาสัมพันธ์ รวมถึงขาดการพัฒนาแบบการจำหน่าย ขาดการสนับสนุนทางวิชาการและการส่งเสริมอาชีพอย่างเป็นระบบ (สุกิจ มาลีเศษ, 2555 และนิกร ผัสดี, 2555)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะศึกษากระบวนการส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้สูงอายุ โดยศึกษากระบวนการส่งเสริมอาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ทางเลือกหรือรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพเหล่านั้นอย่างเป็นรูปธรรม จึงนำมาสู่การศึกษารวบรวมเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรุ่น จังหวัดระนอง เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับการทำอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ รวมถึงสร้างความมั่นคงในการทำอาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรุ่น จังหวัดระนอง
2. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรุ่น จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากร ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางรุ่น จังหวัดระนอง จำนวน 400 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในพื้นที่ชุมชนบางรุ่น จังหวัดระนอง จำนวน 200 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1.1 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ในเขตชุมชนพระยาประสิทธิ์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่ อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่จังหวัดระนอง

3.1.2 แบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การ ส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง จำนวน 5 ด้าน ด้านที่อยู่อาศัย ด้าน การศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการทำงานและการมีรายได้ และด้านสุขภาพอนามัย

3.1.3 ปัญหาและอุปสรรค

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและข้อคำถาม

3.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องโดยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัด ระนอง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่ จังหวัดระนอง มากำหนดเป็นตัวแปรต้น และกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบาง รีน จังหวัดระนอง จำนวน 5 ด้าน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการ ทำงานและการมีรายได้ และด้านสุขภาพอนามัย กำหนดตัวแปรตาม

3.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูง วย ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ คำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence) ตามวิธีของ Rovinelli & Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี, 2546 : 125-139) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ใน เกณฑ์ความเที่ยงตรงตามสาระ การเรียนรู้ที่ได้ โดยใช้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ผลปรากฏ ว่า ข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ได้ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .69-1.00

3.3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจการจำแนก (r) เป็นรายข้อ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณ สำเร็จรูป คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .35 - .75 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 - .61 เก็บไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

จากนั้นได้นำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 159-162) ค่าความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์เท่ากับ .78

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง จำนวน 200 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่จังหวัดระนอง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

5.1.1.2 การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุตามหลัก 3 อ ของชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการทำงานและการมีรายได้ และด้านสุขภาพอนามัย วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

5.2.1 T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

5.2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่จังหวัดระนอง เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Different: LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาวะการณ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง โดยภาพรวม พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของแบบสอบถามเกี่ยวกับ กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง โดยภาพรวม

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล(ระดับ)	ลำดับที่
ด้านการศึกษา	4.43	.441	มาก	2
ด้านสุขภาพอนามัย	3.96	.362	มาก	5
ด้านนันทนาการ	4.16	.368	มาก	3
ด้านที่อยู่อาศัย	4.45	.435	มาก	1
ด้านการทำงานและการมีรายได้	4.06	.490	มาก	4
รวม	4.21	.419	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) หากพิจารณาเป็นรายข้อมีระดับอยู่ในระดับมากทุกข้อ ลำดับแรก ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.43$) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 4.16$) ด้านการทำงานและการมีรายได้ ($\bar{X} = 4.06$) และลำดับสุดท้าย ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง พบว่า

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ด้านการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยการเผยแพร่ทางสื่อ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมา คือ การได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา โอกาสในการแสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา การรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ด้านสุขภาพ
อนามัย พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริการของรัฐและเอกชนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14) รองลงมาการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03) รองลงมา 3. ความสะดวกจากสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน (อนามัย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02) รองลงมา ความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.92) และการจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71) ตามลำดับ

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ด้าน
นันทนาการ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.28) รองลงมา คือ การลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15) และ การจัดสถานที่สวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) ตามลำดับ

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริการของรัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์คนชราประเภทไม่เสียค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78) รองลงมา คือ การบริการการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราในระดับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) รองลงมา การจัดสวัสดิการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46) และการเข้าไปอาศัยในสถานสงเคราะห์คนชรา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05) ตามลำดับ

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ด้านการทำงานและการมีรายได้ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเพิ่มเบี้ยยังชีพเพื่อให้เพียงพอ ในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15) รองลงมา การส่งเสริมการทำงานหรือ อาชีพที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09) รองลงมา การส่งเสริมการจัดตั้งกองทุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04) และ การจัดตั้งสหกรณ์สำหรับผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมการออม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง” ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้คือ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง

กลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจาก ทุกด้านส่งผลต่อกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง เนื่องจากด้านการศึกษา การได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา ด้านสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน ด้านสุขภาพอนามัย การบริการของรัฐและเอกชนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุมากขึ้น ด้านนันทนาการ มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย มีการจัดสวัสดิการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ และ ด้านการทำงานและการมีรายได้ การเพิ่มเบี้ยยังชีพเพื่อให้เพียงพอ ในการดำรงชีวิตดีขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา บุญเกิด (2557) ศึกษาเรื่อง ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะฉัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ตามรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ด้านรายได้ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 ด้านนันทนาการผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมากโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 5 ด้านที่พักอาศัยผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 6 และผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และสอดคล้องกับงานวิจัย รุ่งทิพา ปินใจ (2558) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปีสมรสแล้ว สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีตำแหน่งการทำงานเป็นทั้งผู้บริหารและปฏิบัติงานในอัตราที่เท่ากัน ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระยะเวลา 6-9 ปีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ผลการศึกษาการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดลำปาง พบว่า ประชากรที่ศึกษามีการปฏิบัติงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติงานในการกิจด้านนันทนาการมากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปางอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านงบประมาณมากที่สุด

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคด้านการกำหนดนโยบายและแผนแตกต่างกัน และเพศ อายุและตำแหน่งที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคด้านบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการปฏิบัติงานการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่หลากหลายและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่รวมถึงควรมีการเพิ่มบุคลากรในสายงานตรง เช่น ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์และสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาความรู้ให้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กำหนดแผนงาน/โครงการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน
2. ด้านสุขภาพอนามัย ควรมีนโยบายและให้ความสำคัญในด้านการตรวจสอบสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี โดยประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในการให้ความช่วยเหลือ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพ และปัญหา การจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุหรือศึกษาปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
2. ควรศึกษาควรมีการศึกษาระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติต่อไป
3. ควรมีการศึกษาอิทธิพลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยเพื่อพัฒนา ในลำดับต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ธนาภรณ์ พรหมสุวรรณ. (2561). จับมือทำม่อนใหม่พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ปิยะ เพชรสงค์ และคณะ. (2555). รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2553). การแพทย์แบบต่างๆ. สืบค้น 11 มกราคม 2564, จาก <http://portal.in.th/thastro.org/pages/2582/>
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2549). การฉายภาพประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2548-2568 มหาวิทยาลัยมหิดล ฉบับเดือนมีนาคม 2549. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็ดมันเพรสโปรดักส์.
- สุกิจ มาลีเศษ. (2555). กระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกชัย พุ่มดวง. (2557). กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมตามแนวเศรษฐกิจชุมชนในตำบลโคกโคเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

แนวทางพัฒนาโรงภาพยนตร์อิสระเพื่อเพิ่มพื้นที่การแสดงออกทางศิลปะ

The Development Independent Cinema for Increase Expression Art Space

ธีร์ คำหอม¹ มนตรา ตรีชั้น²

Thee Kumhom, Montra Trichan

บทคัดย่อ (Abstract)

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ทางศิลปะ เพื่อนำไปสู่การออกแบบร่างโรงภาพยนตร์อิสระให้มีการเพิ่มพื้นที่การแสดงออกกิจกรรมทางศิลปะ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ทางศิลปะ ร่วมกับการเก็บข้อมูลการเข้าฉายของภาพยนตร์นอกกระแส เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่าสถานการณ์ของโรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ทางศิลปะส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีแนวโน้มการรับชมภาพยนตร์นอกกระแสในโรงภาพยนตร์อิสระน้อยลงโรงภาพยนตร์อิสระจึงแก้ปัญหาด้วยการให้บริการเช่าพื้นที่ในลักษณะอื่นๆ เช่น อีเว้นท์ อوبرม เสนวนา จัดแสดงผลงานนักศึกษาและอื่นๆ เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่ของโรงภาพยนตร์อิสระที่สามารถใช้ร่วมกับพื้นที่ทางศิลปะยังคงมีส่วนสำคัญต่อผู้สนใจศิลปะ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนลักษณะของการให้บริการพื้นที่โรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ทางศิลปะ สู่การเป็นธุรกิจของพื้นที่ที่สามารถรองรับหลากหลายวัตถุประสงค์ได้

คำสำคัญ (Keywords): โรงภาพยนตร์อิสระ; พื้นที่แสดงงานศิลปะ; การออกแบบ

Received: 2021-09-13 Revised: 2021-10-26 Accepted: 2021-10-28

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: suttipong5525@gmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University

Abstract

The research aims to study and analysis are situation of independent movie theater and gallery. For sketch design the Independent movie theater to increase art activity expression space. Qualitative research methods: in-depth interview and document analysis are used to explore movie screening for used Content Analysis. The findings show that the situation of Independent movie theater and gallery. Most of them are in Bangkok and less likely. Independent movie theater and gallery solving the problem by providing other types of space rental services such as events, seminars, student exhibitions, etc. The in-depth interviews also reveal that space of independent movie theater and gallery are used together. Are important role for those interested in art, There should be modifications to the independent movie theater and gallery service. To become a business in the area that can serve various purposes.

Keywords: Independent Movie; Art Space; Design

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาโรงภาพยนตร์อิสระเพื่อเพิ่มพื้นที่การแสดงออกทางศิลปะ นั้นเริ่มต้นจากผู้วิจัยมีความสนใจในอิทธิพลของภาพยนตร์นอกกระแสและความสำคัญของผลงานศิลปะ ซึ่งภาพยนตร์นอกกระแส (Independent Cinema) หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าภาพยนตร์อิสระ หรือเรียก สั้นๆว่า “หนังอินดี้” หมายถึง ภาพยนตร์ที่ผลิตโดยผู้สร้างอิสระ ปราศจากการครอบงำทางความคิด และจุดมุ่งหมาย ทางการค้า จากระบบอุตสาหกรรมผลิตภาพยนตร์หลัก (Mainstream) มีแนวทางการสร้าง และกระบวนการที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์กระแสหลัก ในแง่การถ่ายทอและเนื้อหา โดยทั่วไปแล้วมักจะมีต้นทุนการผลิตที่ไม่สูง และอาจต้องใช้เงินทุนส่วนตัวของผู้สร้างเอง หรือจากแหล่งทุนอิสระอื่น ๆ ซึ่งภาพยนตร์ในแง่ความเป็นงานศิลปะแขนงหนึ่งนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นมิติทางสังคม อย่างหลากหลายแง่มุม ทั้งทางวัฒนธรรมและสังคม หากได้รับซึ่งอิทธิพลทางธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องมาก ๆ นั้น มักจะขาดไปซึ่งเสียงสะท้อนของสังคมในแง่ของความเป็นจริง เมื่อภาพยนตร์นอกกระแสไม่ได้ถูกสร้างโดยผู้มีเงินทุนรายใหญ่ ผลที่ตามมาคือทำให้พื้นที่ในการจัดฉายภาพยนตร์อิสระนั้น มีช่องทางไม่มาก และหากว่าภาพยนตร์อิสระเหล่านี้มีโอกาสนในการเข้าโรงฉาย ก็มักเป็นเพียงโรงภาพยนตร์ทางเลือก หรือโรงภาพยนตร์อิสระเท่านั้น ซึ่งมักจะกระจายตัวอยู่แต่ในกรุงเทพมหานคร และเมืองเศรษฐกิจสำคัญเพียงไม่กี่จังหวัดเท่านั้น ซึ่งนั่นหมายถึงโอกาสที่ลดน้อยลง และขาดไปซึ่งภาพยนตร์ที่หลากหลายของผู้ชม ทำไมเราดูภาพยนตร์ คงมีหลายเหตุผล

ที่ทำให้ผู้ที่ชื่นชอบภาพยนตร์ดูภาพยนตร์ เราได้พบเห็นสถานที่อื่นที่เราไม่เคยไป สัมผัสประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้รับจากภาพยนตร์ เราต้องการที่จะได้ยืมสิ่งที่ดี ๆ ช่วยต่อเติมแรงบันดาลใจในชีวิต ขบคิดและศึกษาจากเรื่องราวที่น่าสนใจคาดหวังถึงความประหลาดใจ แปลกใหม่และให้ปัญญาความคิด เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง ซึ่งโดยรวมแล้วเราดูภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงแม้รู้ว่าภาพยนตร์นั้นจะเกี่ยวกับความตึงเครียดและความขัดแย้งก็ตาม แต่กว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่เราได้ชมผ่านตาไปนั้น กระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สร้างนั้นสร้างสรรค์จนกว่าจะก่อเกิดเป็นภาพยนตร์ให้เราได้ชมนั้น ต้องผ่านกระบวนการที่หลากหลายและข้องเกี่ยวกับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชา และในบรรยากาศที่หาได้ยากของการชมภาพยนตร์นอกกระแสนั้นคือการรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ซึ่งต้องเป็นโรงภาพยนตร์อิสระที่จัดฉายประกอบการการเสวนาพูดคุยถึงภาพยนตร์ หรือการเกิดกิจกรรมหลังการฉายก็นับเป็นส่วนหนึ่งของการรับชมภาพยนตร์นอกกระที่หาไม่ได้ในโรงหนังทั่วไปตามห้างสรรพสินค้า หรือการรับชมภาพยนตร์ออนไลน์ ฉะนั้นความสำคัญของโรงภาพยนตร์อิสระนั้นจึงยังคงมีคุณค่าต่อสังคมและวัฒนธรรม

การวางตัวของโรงภาพยนตร์อิสระนั้น หากเกิดขึ้นในพื้นที่ใดหรือในชุมชนและเมืองใด มักทำหน้าที่เชื่อมโยงบุคคลและชุมชนโดยรอบเข้าสู่บริบทของการแลกเปลี่ยน และแบ่งปันซึ่งความคิดเห็นแม้เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดพื้นที่การทำงานศิลปะ ซึ่งไม่ได้หมายรวมถึงเพียงแค่กระบวนการทำงานศิลปะ แต่ยังหมายรวมถึงการยกระดับจิตใจของชุมชนและบริบทเมืองนั้น ๆ เพราะการเกิดขึ้นของพื้นที่ทางศิลปะ โรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ในการทำงานศิลปะ นับเป็นสถานที่ของผู้คนที่ต้องการแรงบันดาลใจจากการรับชมผลงานศิลปะ ภาพยนตร์ และพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนพูดคุยเรื่องศิลปะ บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของชาติ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของสังคมยุคหลังสมัยใหม่ จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Blumler & Katz (1974) อธิบายว่า ผู้ใช้สื่อจะมีบทบาทที่สำคัญในการเลือกและบริโภคสื่อ ผู้ใช้สื่อเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดของขั้นตอนการสื่อสารและเป็นผู้ที่เลือกใช้สื่อเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตนในการใช้ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ผู้ใช้สื่อจะเลือกใช้สื่อที่สามารถสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จึงตั้งสมมุติฐานว่า ผู้ใช้สื่อจะเลือกใช้สื่อที่สร้างความพอใจให้แก่ตนสูงสุด จึงเกิดเป็นความสนใจต่อผู้วิจัย ในการที่จะเพิ่มพื้นที่ที่โรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ในการแสดงออกทางศิลปะ การวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังที่จะศึกษาบริบทของพื้นที่โรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่จัดแสดงงานศิลปะ ที่ประกอบการธุรกิจด้านโรงภาพยนตร์อิสระ และผู้ประกอบการการจัดแสดงงานศิลปะอยู่ในปัจจุบัน (2563) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้เกิดพื้นที่ในการเรียนรู้ทางศิลปะอย่างกว้างขวาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

- เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงภาพยนตร์อิสระและพื้นที่ทางศิลปะ
- เพื่อออกแบบร่างโรงภาพยนตร์อิสระให้มีการเพิ่มพื้นที่การแสดงออกกิจกรรมทาง

ศิลปะ

วิธีดำเนินการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัย (Research Objective)

งานวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาโรงภาพยนตร์อิสระเพื่อเพิ่มพื้นที่การแสดงออกทางศิลปะ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าชมภาพยนตร์ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการด้านโรงภาพยนตร์และสถานที่แสดงงานศิลปะ และนักวิชาการด้านภาพยนตร์และศิลปะ เพื่อให้ได้ตัวแบบโรงภาพยนตร์อิสระที่จัดสรรพื้นที่ให้การแสดงออกทางศิลปะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 13 คน ได้แก่ ผู้รับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการโรงภาพยนตร์อิสระ จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านภาพยนตร์จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านศิลปะจำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบประเมิน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมของข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ตั้งคำถามจากกรอบแนวคิดและทฤษฎี โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลผู้รับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ นักวิชาการด้านภาพยนตร์และศิลปะ จำนวน 13 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าชมภาพยนตร์ ผู้ประกอบการด้านโรงภาพยนตร์และสถานที่แสดงงานศิลปะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

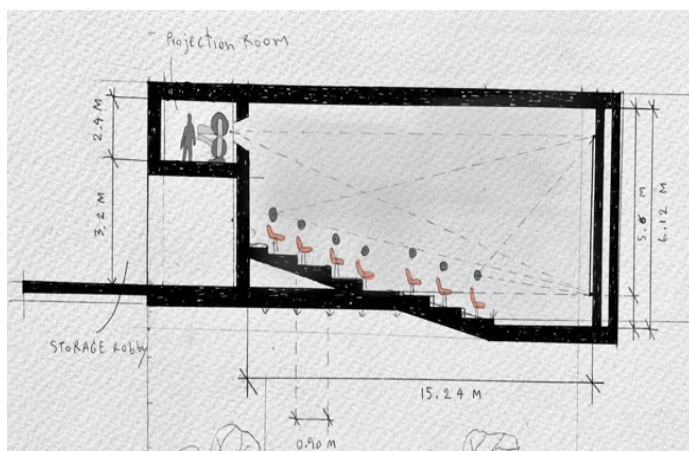
2. สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการโรงภาพยนตร์อิสระและแกลอรีแสดงงานศิลปะ ตามขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาในงานวิจัยนี้ เกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดของภาพยนตร์นอกกระแส ประกอบด้วย ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 46.1 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.1 เท่ากับอายุ 35 ปีขึ้นไป ที่คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาอายุ 15 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.6 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมามีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 30.7 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. เท่ากับระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 7.6 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมามีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23

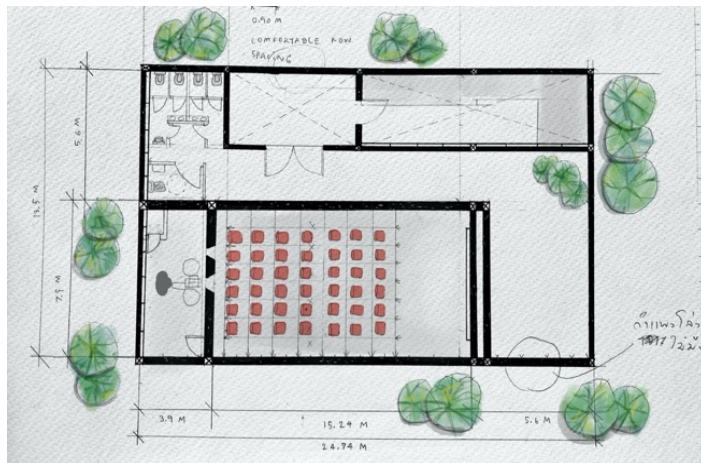
2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการโรงภาพยนตร์อิสระและแกลอรีแสดงงานศิลปะ ตามขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาในงานวิจัยนี้ เกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดของภาพยนตร์นอกกระแส ประกอบด้วย ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการให้บริการพบว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจโรงภาพยนตร์อิสระ ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านกระบวนการให้บริการ มากที่สุด ($x = 3.62$, S.D. = 0.78) รองลงมาให้ ด้านลักษณะทางกายภาพ ($x = 3.60$, S.D. = 0.78) ในขณะที่ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดน้อยที่สุด ($x = 3.55$, S.D. = 0.68)

3. การนำเสนอแบบร่างโรงภาพยนตร์อิสระ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโรงภาพยนตร์อิสระเพื่อเพิ่มพื้นที่การแสดงออกทางศิลปะ ผู้วิจัยเริ่มจากกระบวนการวาดร่างภาพ (Drawing & Sketch) และกระบวนการขึ้นรูปทรง 3 มิติ (3D Architecture)

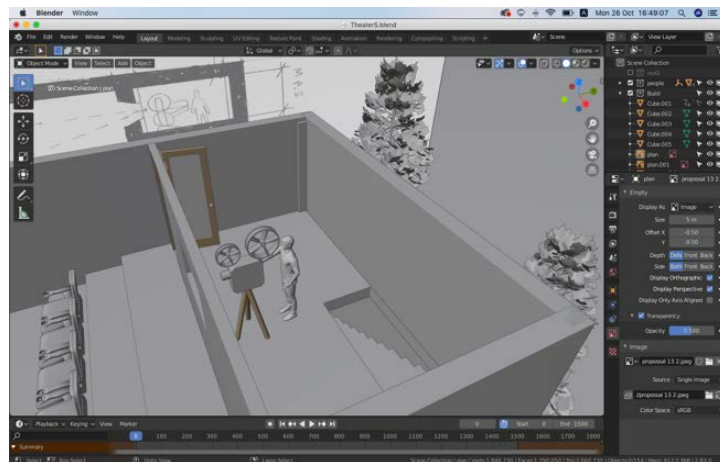

ภาพที่ 1 ภาพตัดส่วนห้องฉายภาพยนตร์

ที่มา : ชีร์ คำหอม

ภาพที่ 2 ภาพมุมมองแปลน ส่วนรอบบริเวณอาคาร
ที่มา : อีร์ คำหอม

ภาพที่ 3 กระบวนการออกแบบ 3 มิติ
ที่มา : อีร์ คำหอม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การออกแบบพื้นที่โรงภาพยนตร์อิสระเพื่อให้สามารถเข้าร่วมกับการแสดงศิลปะแขนงต่าง ๆ รวมได้นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทของสถานที่ที่สร้าง หรือทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม รวมถึงการคมนาคมโดยรอบ รูปแบบอาคารที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นส่วนช่วยในการประหยัดงบประมาณของอาคารในการใช้พลังงานและรักษาอาคารและบริเวณโดยรอบ เพราะปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลให้สถานการณ์การรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์นั้นลดลง ซึ่งหมายถึงทั้งภาพยนตร์ในกระแสและภาพยนตร์นอกกระแส หรือภาพยนตร์อิสระทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยนั้น พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปแล้วของผู้รักชมในการชมภาพยนตร์คือ เขาสามารถดูภาพยนตร์ผ่านช่องทางออนไลน์ ผ่านการสตรีมมิงภาพยนตร์มาด้วยคุณภาพที่ดี ซึ่งทำให้ผู้ชมมีต้นทุนในการดูภาพยนตร์ที่เลือกหรือสนใจ ด้วยต้นทุนที่ถูกลง ทั้งในเรื่องของต้นทุนด้านราคา ต้นทุนด้านเวลาซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ สราวุธ ทองศรีคา (2559) ที่กล่าวว่า การสตรีมมิงถือว่าเป็นช่องทางใหม่ในการจำหน่ายภาพยนตร์ในการขยาย ตลาด ในอนาคตถ้าคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตกลายเป็นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน การบริการภาพยนตร์ บนอินเทอร์เน็ตอาจส่งผล กระทบต่ออุตสาหกรรมและพฤติกรรมของผู้ชมภาพยนตร์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มในการรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์นั้นน้อยลง และโรงภาพยนตร์อิสระต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับแนวโน้มของพฤติกรรมผู้รับชมในอนาคต เพราะการสามารถเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการรับชมภาพยนตร์ได้เองนั้น เปลี่ยนแปลงโรงภาพยนตร์และพฤติกรรมผู้ชมภาพยนตร์ไปมากในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา รวมทั้งในสถานะที่ภาพยนตร์ที่หลากหลายรูปแบบสตรีมมิงอยู่ในโลกออนไลน์นั้น ทำให้ผู้ชมสามารถเลือกตามความสนใจของตนเองได้ตามเวลาที่มีจำกัด

จากการวิเคราะห์เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ชมที่เข้ามารับชมนั้นเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือกลุ่มนักศึกษา ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้ กลุ่มวัยทำงานมักให้ความสนใจกับเรื่องหน้าที่การงานเป็นส่วนใหญ่ และกลุ่มนักศึกษามักให้ความสนใจต่อหลายๆเรื่อง เช่นกัน ดังนั้นข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นเรื่องของการเน้นไปที่รูปแบบของกิจกรรมหลังการรับชมเป็นต้น เช่นมีการเสวนากันหลังฉายภาพยนตร์จบเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต่อภาพยนตร์นั้น ๆ ที่รับชม มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ภาพยนตร์นำเสนอเพื่อการให้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น หลากหลายมากขึ้น หรือเพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงของประเด็นในภาพยนตร์กับบริบทสังคมไทยกับสังคมอื่น ๆ และยังแนะนำให้หาวิธีส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผู้สนใจภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ มีแนวโน้มที่จะเดินทางมารับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องบทความวิจัยของธนภรณ์ ฅายีเนตร และรัชนิกร แซ่วัง (2562) ที่กล่าวว่า โรงภาพยนตร์สามารถกลับมาดึงดูดผู้ชมอีกครั้ง ถ้ามีการปรับกลยุทธ์ เพราะวัฒนธรรมการรับชมของผู้ชมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้าเช่นเดียวกัน จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มตัวอย่าง คาดหวังให้มีโรงภาพยนตร์ที่นำภาพยนตร์นอกกระแสมาจัดฉายมากขึ้น และอยากให้มีมากขึ้นในพื้นที่ต่างจังหวัดเช่นกัน เพราะเห็นว่าศิลปะภาพยนตร์และพื้นที่แสดงงานศิลปะนั้นยังมีอยู่น้อย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผู้วิจัยเสนอว่าสามารถนำไปต่อยอดงานวิจัยในเรื่องของแนวโน้มของผู้ชมภาพยนตร์นอกกระแสและในเรื่องพื้นที่ทางศิลปะต่อประโยชน์สาธารณะในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- ดุสิตา จีระจิตต์. (2549). พฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์เอสเอฟซีในมาซิดี สาขามานูโครอง. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ธเนศวร ศรีสุขพงษ์ศักดิ์. (2547). การเปรียบเทียบการเลือกชมภาพยนตร์จากโรงภาพยนตร์ที่ตั้งอยู่ในศูนย์การค้ากับโรงภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นมาเป็นการเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ไทยบิซเซ็นเตอร์ออนไลน์. (2550). ประวัติภาพยนตร์ไทย. สืบค้น 2562, ธันวาคม 4, จาก <http://www.thaibizcenter.com>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2551). ธุรกิจโรงภาพยนตร์. สืบค้น 15 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.kasikornresearch.com>
- สมาคมผู้บริโภค. (2552). ประวัติภาพยนตร์โลก. สืบค้น 4 ธันวาคม 2563, จาก <http://www.whitemedia.org>.

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

Leadership in the Digital Age for School Administrators

กฤษณะ ไกรสี¹ อานนท์ เมธีวรฉัตร²
Kritsana Krisee, Anond Metheevarachatra

บทคัดย่อ (Abstract)

นักบริหารคือผู้นำที่มีความสำคัญต่อองค์กรจำเป็นต้องมีความสามารถ มีภาวะผู้นำ เป็นคุณสมบัติติดตัวนักบริหาร การมีวิสัยทัศน์ การตัดสินใจ การเสียสละ มีความคิดริเริ่ม รู้จัก การมีมนุษยสัมพันธ์ การเป็นที่ยอมรับของความเป็นผู้นำต่อลูกน้อง เป็นตัวอย่างและที่ปรึกษา ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างความเข้าใจ ความสุข ความเสมอภาค มีเป้าหมายขององค์กรนำ ลูกน้องไปด้วยกันได้อย่างมีระเบียบ จากการที่มีความเป็นแปลงของโลกด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้นำควรปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ คือภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ต้องผสมผสานความเข้าใจหลากหลายด้าน ทำให้เกิดการบริหารแนวใหม่ ที่ผสมผสานกัน ประกอบด้วย ด้านเทคโนโลยี ด้านความรู้ใหม่ ด้านนวัตกรรม ด้านความเป็นมืออาชีพ ด้านมองการไกลสู่นาตคใหม่ ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงของอนาคต

คำสำคัญ(Keywords): ภาวะผู้นำ; ยุคดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The leadership for administrators is the activity of the educational administrators in leading a group of people or organizations that depend on the knowledge and ability in setting the vision, exchanging of the vision with the others for behaving with the willingness, providing the information, the new knowledge and the methods for accepting the change, coordinating and balancing the conflicts of the interest among the members and the stakeholders and getting the inspiration to the members for the connection and the achievement. For this journal, the author gives the importance in the leadership

Received: 2021-05-19 **Revised:** 2021-07-27 **Accepted:** 2021-08-12

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nskhonsawan Campus. Corresponding author,
Corresponding Author e-mail: kritsanakrisee

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nskhonsawan Campus.

for the educational administrators in the modern times that manages under the change rapidly. The important factor affecting the success of the organization is the educational administrators. the educational administrators must have the knowledge and ability in the leadership and understand the context of technology changing the world society.

Keyword: Leadership; Digital; School Administrators

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักของการติดต่อสื่อสาร การทำงาน การเดินทาง รวมถึงมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ การปรับตัวต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ การเรียนรู้พัฒนาตนเองจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีสมรรถนะในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจึงจะสามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อความก้าวหน้าทันสมัย และเกิดประโยชน์ทั้งตนเอง ครอบครัว และสังคมประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง⁴ โรงเรียนจึงเป็นสถานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาคุณภาพของคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและทันสมัย สถานศึกษาหรือโรงเรียนต้องมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งในยุคนี้เป็น ยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาจำเป็นต้องให้ทันสมัย⁵ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับตัวก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ ศึกษา และพัฒนาเทคนิคการบริหาร เพื่อพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความหมายภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นลักษณะเฉพาะของผู้ที่เป็นผู้นำขององค์กร มีองค์ประกอบและคุณสมบัติตามความจำเป็นของการบริหารงาน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

รังสรรค์ ประเสริฐศรี ได้กล่าวว่า กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Shared Goal) หรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leaders) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Shared Purposes) หรือเป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่น และให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์การ

รัตติภรณ์จงวิศาล ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะ พฤติกรรม ความสามารถ หรือ กระบวนการที่ปฏิสัมพันธ์หรือเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของ บุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่น กลุ่มคน สามารถสร้าง แรงบันดาลใจ สร้างความปรารถนาทำให้เกิดความ

เชื่อถือ ศรัทธา การยอมรับ ความพยายาม การอุทิศตัว การใช้ความสามารถอย่างดีที่สุด และช่วยเพิ่มพลังอำนาจของผู้อื่น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

วิโรจน์ สารรัตน์ ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์การ จากนั้นยาดังกล่าว มีคำถามว่า ผู้บริหารทำให้ตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างไร คำตอบก็คือ อำนาจ (Power) อำนาจนี้มาจาก หลายแหล่งแต่โดยทั่วไปมีมาจาก 6 แหล่งที่สำคัญคือ (Bartol, Martin, & Matthews, 1998)

1. อำนาจตามกฎหมาย (legitimate power) เป็นอำนาจที่มีตำแหน่งดำรงอยู่ในสายการบังคับบัญชาขององค์การตามอำนาจหน้าที่ (authority) ของ ตำแหน่งนั้น
2. อำนาจการให้รางวัล (reward power) เช่นการเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง การสนับสนุน การศึกษา หรือการฝึกอบรม การให้การยอมรับ เป็นต้น
3. อำนาจการลงโทษ (coercive power) เมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เช่นการลดขั้นเงินเดือน การโยกย้ายงาน การให้ออกจากงาน เป็นต้น
4. อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ (expert power) จากการมีประสบการณ์ความรู้หรือทักษะเชิงเทคนิค ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
5. อำนาจการมีข้อมูล สารสนเทศ (information power) เนื่องจากได้ครอบครองและควบคุม ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ และจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและ การวางแผนขององค์การ
6. อำนาจเชิงอ้างอิง (referent power) เป็นอำนาจที่เกิดจากความนิยม ความชื่นชม ความนับถือ และความเป็นมิตรจากบุคคลอื่น

ยุวธิดา ชำปัญญา ได้กล่าวโดย สรุปของความหมายภาวะผู้นำเป็นองค์รวมของ คุณลักษณะ ความสามารถ พฤติกรรม และกระบวนการที่บุคคลหนึ่งมี อิทธิพลต่อผู้อื่นให้เชื่อ คล้อยตาม มีความต้องการจะทำ และลงมือทำอะไรบางอย่างตามที่บุคคลนั้นต้องการ โดยไม่ ใช้การบังคับ

พัชรา วาณิชชิน) ได้กล่าวโดย สรุปของความหมายภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำ โน้มน้าวและใช้อิทธิพล (อำนาจ/บารมี) ต่อคน (ผู้ตาม/ผู้อื่น) ผ่านสายสัมพันธ์อันเหนียวแน่นด้วยความไว้วางใจ และให้ การสนับสนุนตามความเหมาะสมของบริบทที่เป็นอยู่เพื่อ การบรรลุเป้าหมายขององค์การ

บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกชัย กี่สุขพันธ์ ให้ความหมายยุคดิจิทัล คือยุคของอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆที่มีอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็น

เป็นข่าวสารภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา ดังนั้น ในฐานะ **ผู้บริหาร** สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในระยะเวลาหรือแม้แต่สถานที่ คุณลักษณะยุคดิจิทัลที่สำคัญตามความคิดของผู้เขียนมี 3 ประการคือ

1. ความรวดเร็วในการสื่อสาร
2. การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในระยะเวลาหรือสถานที่

3. การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆให้ทุกคนสามารถจัดเก็บเข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัลข้างต้นนี้จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาทัศนคติต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้อง

การศึกษาในยุคดิจิทัล (Digital Education) สุขุม เฉลยทรัพย์ หมายถึงการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนให้ได้มีโอกาสใช้คอมพิวเตอร์ไร้สายทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ มีส่วนร่วม ความสนใจ และจัดระเบียบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนและนิสัยการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทักษะการค้นหาข้อมูล และการสื่อสารที่ดีขึ้น

ทั้งหมดนี้แหละคืออานิสงส์แห่ง "Digital Education" ที่แท้จริง ต้องย้ำว่า "แท้จริง" ถ้าเป็นแค่ "เปลี่ยน Digital" คงไม่ได้ ต้องไปให้ถึง "แก่น Digital" ผลพวงของ "Digital Education" จะเกิดที่ตัว "เด็ก" หรือ "ผู้เรียน" เป็นสำคัญนั่นคือ "Digital Student" เป็นนักเรียนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อช่วยยกระดับ และปรับปรุงการเรียนหรือผลการเรียนของตนเอง รวมถึงการชี้วัดความเป็นส่วนตัว (ปัญญาพนธ์ พูนสวัสดิ์. ม.ป.ป.)

ฟาฏินา วงศ์เลขา กล่าวถึงศตวรรษนี้เป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ต่างๆ จากทุกสารทิศทั่วทุกมุมโลกสามารถถ่ายทอดส่งต่อกันได้อย่าง ไร้ขีดจำกัดเพียงปลายนิ้วสัมผัสโดยใช้เวลาเพียงแค่เสี้ยววินาทีเท่านั้น การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาแบบก้าวข้ามพรมแดนสามารถชอกซอนไปได้ทั่วทุกมุมโลกตามที่ต้องการโดยผ่านระบบเครือข่าย ซึ่งปัจจุบันแวดวงทางการศึกษาหลายประเทศทั่วโลกกำลังก้าวข้ามรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมๆ ที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนถือว่าเป็นยุคของ **"โลกคือห้องเรียน"** ซึ่งกำลังจะแปรสภาพจากอดีตที่ห้องเรียนเป็นเพียงแค่ห้องสี่เหลี่ยมเล็กๆ มีครูทำ

หน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอด วิชาความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนก็มีหน้าที่รับความรู้จากครูผู้สอน ซึ่งแตกต่าง จากปัจจุบันที่เริ่มมีการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สนใจใฝ่เรียนรู้ สนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้นด้วย

ดังนั้น ครูในยุคนี้จึงต้องมีคุณลักษณะที่เรียกว่า E-Teacher เช่น ต้องมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่โดยจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อเทคโนโลยี มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ของตนเองตลอดเวลา มีความสามารถในการถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่นักเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหา

ความรู้หรือเนื้อหาที่ทันสมัย เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านทางสื่อเทคโนโลยีสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตความรู้ ผู้กระจายความรู้ และผู้ใช้ความรู้ เป็นต้น

องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบของผู้นำทางวิชาการเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ผู้นำมีสัมพันธภาพกับมวลชนได้อย่าง งามและทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับเลือกให้มาดำรงตำแหน่งซึ่งจะเป็นผลให้แสดงบทบาทและหน้าที่ได้ อย่างชอบธรรมและมีประสิทธิภาพมีนักวิชาการได้พูดถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการหลายท่านดังนี้ ดอลล(Doll, 1974) ได้วิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของการเป็นผู้นำ ซึ่ง ได้ข้อสรุปว่า ผู้นำทางวิชาการศึกษาที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นคนที่มีลักษณะเอาใจเข้ามาใส่ใจเรา ผู้นำคนมีความรู้สึกไวต่อความต้องการหรืออารมณ์ของ สมาชิกในกลุ่ม ไม่มองลูกน้องว่าอยู่ในฐานะผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น จะต้องมองเขาในฐานะคนที่มีชีวิตจิตใจ มีความคิด มีความต้องการส่วนตัวด้วย
2. เป็นคนกระฉับกระเฉง ผู้นำจะต้องปฏิบัติตนให้สมาชิกเห็นว่าเป็นผู้ มีความกระตือรือร้น มี ความตื่นตัว ร่าเริงแจ่มใส
3. ได้รับการยอมรับจากสมาชิกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่ม หมายถึง ผู้นำมิได้เป็นเพียงสมาชิกธรรมดา ของกลุ่มเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพฤติกรรมของผู้นำนั้นจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์เฉพาะของกลุ่ม มีความคิดเห็น ไม่แปลกแยกจากกลุ่มมากนัก
4. เป็นที่พึ่งของสมาชิก ครู นักเรียน คนงานภารโรง ซึ่งต่างก็รอความช่วยเหลือเมื่อเผชิญปัญหา ดังนั้นผู้นำจะต้องเป็นที่พึ่งของคนเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม
5. เป็นพูดที่ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษา จะต้องเผชิญกับ ความตึงเครียด ความวิตกกังวล ผู้นำจึงจำเป็นต้องควบคุมอารมณ์ตนเองให้ได้

6. เป็นผู้ที่มิสติปัญญาเนื่องจากในสถานศึกษาต่างๆประกอบไปด้วยคณะครูที่มีสติปัญญา ดังนั้น ผู้นำของผู้มีปัญญาจึงจำเป็นต้องมีปัญญาด้วย ผู้นำทางการศึกษาควรจะต้องมีความรอบรู้ ทางวิชาการเป็นอย่างดี

7. เป็นผู้มีความสามารถในการเป็นผู้นำของตนเอง ผู้นำจำเป็นต้องรู้บทบาทของตนเองอย่างเหมาะสม ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาก็คงจะเกิดขึ้นได้ยาก คนเซวิก (Knezevick, 1984) ได้กำหนดบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 17 ประการ คือ

1.ความสามารถในการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน (Direction Setter) ผู้นำจะต้องช่วยให้ หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการที่แจ้งทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของ หน่วยงาน

2.ความสามารถในการกระตุ้นภาวะผู้นำ (Leader Catalyst) คือ มีทักษะในการใช้กระบวนการ กลุ่มให้เกิดคุณค่าในการบริหารงาน ธรรมชาติของภาวะผู้นำและรู้วิธีการโน้มน้าวใจคน

3.ความสามารถในการเป็นนักวางแผน (Planner) รู้กระบวนการวางแผน สามารถนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการวางแผน

4.ความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Maker) เพื่อแก้ปัญหาด้วยความสุขุมและรอบคอบ

5.ความสามารถในการเป็นผู้จัดองค์การ (Organizer) เข้าใจเกี่ยวกับการจัดและการพัฒนา องค์การรวมทั้งพฤติกรรมขององค์การเป็นอย่างดี

6.ความสามารถในการเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้กระตุ้นให้เกิด การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสิ่งใหม่ๆในวิชาชีพ

7.ความสามารถในการเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) โดยเข้าใจรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของ มนุษย์และระบบการสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

8.ความสามารถในการเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) การรู้จักใช้เครื่องมือสื่อสารที่ดีทั้งในการ พูดและการเขียนทั้งในและนอกองค์การ รู้จักใช้วิธีให้ข้อมูลข่าวสารและรู้หลักการประชาสัมพันธ์

9.ความสามารถในการแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Manager) การจัดการกับความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นในโรงเรียน และรู้จักหากวิธีที่ดีมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

10.ความสามารถในการเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) การสามารถวินิจฉัยสาเหตุของ ปัญหา รู้กระบวนการแก้ปัญหา และความสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้

11.ความสามารถในการเป็นผู้วิเคราะห์และจัดระบบ (System Manager) เข้าใจรูปแบบของ ทฤษฎีการบริหารและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานได้อย่างชาญฉลาด

12.ความสามารถในการเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) การเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการของมนุษย์ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียน การสอน การจัดการ สถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร

13.ความสามารถในการบริหารงานบุคคล (Personal Manager) รู้เทคนิคในการสร้างภาวะผู้นำ รู้จักการเจรจาต่อรอง ยกย่องชมเชย และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

14.ความสามารถในการบริหารทรัพยากร (Resource Manager) ความสามารถในการจัดการ เกี่ยวกับการเงินของสถานศึกษา วัสดุ งานด้านธุรการ และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ประเมินผล และ การ อำนวยความสะดวกต่างๆ

15.ความสามารถในการเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) ต้องขอตายกระบวนการวัด และ ประเมินผล มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสถิติต่างๆ

16.ความสามารถในการเป็นนักประชาสัมพันธ์ (Public Relator) ต้องมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร รู้กระบวนการกลุ่ม และปฏิสัมพันธ์กับระหว่างบุคคล ตลอดจนการพิจารณาเลือกใช้สื่อเพื่อ ประชาสัมพันธ์

17.ความสามารถใน ภาวะผู้นำในงานสังคม (Ceremonial Head) นอกจากความสามารถในการ บริหารต่างๆแล้วจากการเป็นผู้นำในการร่วมงานสังคมด้วย

บทสรุป

การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้น งานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ จุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติ ตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ และความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษา มักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพใน การดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาด้วยเหตุนี้การบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของ ผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้นสิ่งสำคัญคือการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้นผู้นำทางวิชาการ หรือผู้บริหาร สถานศึกษาต้องคุณสมบัติ คุณลักษณะเป็นที่เคารพศรัทธาเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของ สังคม และใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ และต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาอุทิศตน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเมตตา กรุณา มีความ รับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขสิ่งเสพติด 4) ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความศรัทธาและยอมรับด้านคุณธรรม จริยธรรมจากนักเรียน ครู เพื่อนผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บังคับบัญชา กรรมการสถานศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนและ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ อีกอย่างหนึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษานั้นต้องมีหน้าที่ด้วยกัน 7 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) การวัดประเมินผลและวิจัย 6) การนิเทศการศึกษา และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการ เตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- พลาภูมิ วงศ์เสนา. (2560). *การจัดการเรียนการสอนในโลกยุคดิจิทัล*. สืบค้น 24 กันยายน 2560, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php>.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล*. สืบค้น 24 กันยายน 2563. จาก <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-educaring-srurk-prasert-siri>.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธนธัชการพิมพ์จำกัด.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2560). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: พัชรา วาณิชชิติน. (2560). *การพัฒนาภาวะ ผู้นำ: จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- Doll, C. Ronald. (1974). *Curriculum Improvement*. 3rd ed Boston: Allyn and Bacon.
- Knezevich, S. J. (1984). *Administration of public education*. 4th ed. New York: Harper and Row.

หลักปรัชญาธรรมราชาของรัชกาลที่ 5: การแทรกแซงปัญหาการคอร์รัปชันด้วย การบริหารสิทธิและเสรีภาพเพื่อความสามัคคีในชาติ

Philosophy of the Dharmaraja of King Chulalongkorn the Great: Intervention in Corruption with Human Rights and Liberty for National Unity

วราลี จิเนรวัต¹

Varalee Chinerawat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้เขียนขึ้นโดยมีจุดประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อบ่งชี้องค์ความรู้เก่าเฉพาะเกี่ยวกับปรัชญาธรรมราชาของรัชกาลที่ 5 ว่าด้วยการแทรกแซงปัญหาการคอร์รัปชันด้วยการบริหารสิทธิและเสรีภาพเพื่อความสามัคคีในชาติ 2) เพื่อให้จำลองมโนทัศน์การประยุกต์ปรัชญาธรรมราชาในประชาธิปไตยสร้างสรรค์ในสภาพปัจจุบันของประเทศไทย 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการความรู้การป้องกันการคอร์รัปชัน จากการสังเคราะห์ปรัชญาองค์ความรู้เก่าที่ทรงคุณค่า สามารถการบ่งชี้องค์ความรู้เก่า 6 ประการ ที่ควรเก็บรักษาใช้กับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและความแตกแยกทางสังคมโดยมุ่งเน้นที่การปฏิรูปสิทธิและเสรีภาพที่ส่งผลให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ โดยองค์ความรู้เก่านี้สามารถนำมาประยุกต์เกี่ยวกับการปราบปรามคอร์รัปชันสมัยใหม่เพื่อพัฒนาให้การเมืองไทยให้มีธรรมราชาเป็นฐาน

คำสำคัญ(Keywords): คอร์รัปชัน; ประชาธิปไตย; สองมาตรฐาน; รัชกาลที่ 5; การเมืองไทย

Abstract

This academic article was written with the following objectives: 1) To identify the topic of knowledge regarding the philosophy of the Dharmaraja of King Chulalongkorn the Great's intervention in the problems of corruption with rights management and creative democracy in the reign of King Rama V the Great. 2) To simulate the concept of applying the philosophy of the Dharmaraja of King Chulalongkorn the Great to the approach of constructive democracy for national unity 3) To provide recommendations in anti-corruption knowledge management.

Received: 2021-05-06 Revised: 2021-07-16 Accepted: 2021-07-18

¹ สถาบัน IKI-SEA มหาวิทยาลัยกรุงเทพ IKI-SEA Bangkok University. Corresponding Author e-mail: varalee.c@bu.ac.th

From a synthesis of the deep-rooted and invaluable philosophy, it was found that 6 ancient tacit forms of knowledge should be preserved for solving corruption and social conflicts by focusing on human rights and liberty reforms, which would result in the unity of the nation. These ancient tacit forms of knowledge could be applied to modern anti-corruption practices in order to develop Dharmaraja based Thai politics.

Keywords: Anti-corruption; democracy; King Rama V the Great; Thai politics

บทนำ (Introduction)

จากสภาวะการณ์คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตลดลง โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้ประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (ซีพีไอ) เมื่อปี พ.ศ. 2563 จำนวน 180 ประเทศ ว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยได้คะแนนลดลง คือ เรื่องการติดสินบนและการทุจริตจากผู้บริหารระดับสูง พบว่า ได้ 41 คะแนน ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ที่ได้ 45 คะแนน ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วและสามารถบริหารจัดการกำจัดการความยากจนเหลื่อมล้ำทางสังคมและปราบปรามคอร์รัปชันด้วยระบบ Equity in anti-Corruption ได้มีประสิทธิภาพเช่นสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถใช้ปีกัดตาแก้ไขปัญหาความยากจน(UNDP, 2016) ควบคุมการปราบปรามการคอร์รัปชัน (Kwok, 2018) เอรัดเอาเปรียบคนยากจน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 จนสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความเป็นอยู่อันดี และพัฒนาอย่างก้าวกระโดดเป็นผู้นำโลกในยุค 5.0 ดังนั้น จึงเกิดคำถามขึ้นกับคนไทยว่า “เหตุใดอันดับในเรื่องความโปร่งใสต่อต้านการทุจริตของประเทศไทยจึงตกต่ำลงเรื่อย ๆ ไม่เกิดการพัฒนา ทั้งที่รัฐบาลมีเครื่องมือทรัพยากรและได้ทุ่มงบประมาณลงไปเป็นจำนวนมาก” ในก่อนหน้านี้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ยังออกมายอมรับสถานการณ์การทุจริตของไทยว่าเข้าขั้นวิกฤติด้วยการเปิดตัวเลขในการรับเรื่องการทุจริต โดย ปี พ.ศ. 2562 มี 10,382 เรื่อง คิดเป็นเงินงบประมาณกว่า 238,209 ล้านบาท ซึ่งปี พ.ศ. 2563 ยังมีการจัดซื้อจัดจ้างการทุจริตถึง 2 แสนล้านบาทมาซ้ำเติมประเทศด้วยคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (ซีพีไอ) (อนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด, 2564)

จากรากเหง้าประวัติศาสตร์วัฒนธรรมไทยของมูลนายที่นับถือลัทธิทำอะไรไม่เคยผิดของกลุ่มอำมาตย์ที่ฉ้อราษฎร์บังหลวง และลัทธิคนรวยทำอะไรไม่ผิดของกลุ่มนายทุน และคนมีอำนาจทำอะไรไม่ผิดของผู้ใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรม โดยความซับซ้อนของกลไกอุปถัมภ์ในระบอบศักดินาใช้งานศาลตุลาการเพื่ออำนวยความสะดวกการทุจริต ซึ่งล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 ทรงประสบความสำเร็จอย่างสูงในการนำระบอบธรรมราชาจากสมัยสุโขทัยมาปฏิบัติจริงในยุค ร.ศ. 112-120 กว่า 5 ช่องทางในการอภิวัฒน์สยาม และได้้นำการเปลี่ยนแปลงโดยปราศจาก

การเสียเลือดเนื้อในการป้องกันการทุจริตคู่ขนานไปกับการปรับปรุงสิทธิ เสรีภาพ การเลิกทาส การสร้างสมดุลการปกครองล้าหลังพระบอบฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยใช้พระราชอำนาจตามปรัชญาแนวคิดธรรมราชาร่วมสมัย และทำให้พสกนิกรไทยมีความทันสมัยเข้าถึงอารยธรรมทางจิตใจ และประเทศก้าวหน้าทัดเทียมตะวันตกด้านสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง

อีกวิวัฒนาการของขบวนการอาชญากรรมผสานการคอร์รัปชันร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2558 และยังพบในบางพื้นที่ที่หน่วยงานกรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่สามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากว่าเป็นระดับปฏิบัติการและพวกพ้องของตนในระบบราชการแบบอุปถัมภ์นั้นมีโล่คุ้มครอง “... ไม่จ่ายงานไม่จบ ถ้าทำงานมีคุณภาพ ทันสมัย ใช้ได้จริง ผู้ประกอบการรายย่อย ๆ วิชาชีพไม่ได้รับการคุ้มครอง ถูกเจ้าหน้าที่รัฐกลั่นแกล้งท้ายสุดก็ต้องเข้าไปในวงจรการทุจริตแบบกล้ำกลืนฝืนทน จนพัฒนาไปเป็นขบวนการอาชญากรรมสมคบคิด และคุกคามสวัสดิภาพประชาชนผ่านระบบงานยุติธรรมที่เป็นผู้ควบคุมปราบปรามอาชญากรรมเสียเอง” (เอกสารนี้มาจากรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ 36 คน การจัดการองค์ความรู้การบริหารคอร์รัปชันแบบคลาสสิกจาก ร.ศ. 117 สู่องค์ความรู้สมัยใหม่ของไทยในยุค 5G พ.ศ. 2564-2569 เสนอต่อ ประธานมูลนิธิต่อต้านการทุจริต และกรรมการศูนย์คุณธรรม มูลนิธิรัฐบุรุษ จำนวน 30 หน้า) นอกจากนี้ การป้องกันการทุจริตจากระบบทุนนิยมเสรี ตามระเบียบโลกใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2564-2567 ได้มีมาตรา 112 ที่อาจจะส่งผลเสียถึงคุณค่าความเป็นการทุจริตและเข้าสู่กระบวนการถอดถอน ส่งผลต่อคติความจากฝ่ายความมั่นคง และใช้มาตรา 112 เป็นเครื่องมือไล่กำบังการคอร์รัปชันได้

กรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework)

การจะระบุงค์ความรู้ธรรมราชาอันเป็นองค์ความรู้เก่าเฉพาะที่เป็นองค์ความรู้แฝงเพื่อให้ข้อเสนอแนะได้นั้นผู้ศึกษาจะต้องเข้าใจกรอบการบริหารจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพโดยอิงหลักการทฤษฎีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการจัดการความรู้ว่าด้วยการบ่งชี้ความรู้องค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์สุญหายสมัยรัชกาลที่ 5 สามารถใช้กรอบแนวคิดการจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) 2551 และ King (2009) สมัยใหม่สามารถนำมาประยุกต์กับการบริหารจัดการองค์ความรู้ธรรมราชาที่เป็นอภิปรัชญา และคาดหวังจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ในแนวทางการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันและฉ้อราษฎร์บังหลวงจากแนวปฏิบัติที่ดีธรรมราชาในยุคสมัย ร.ศ. 117-127 และกิจกรรมที่ใช้ธรรมราชานำไปสู่การอภิวัฒน์สยามประเทศสมัยใหม่อย่างราบรื่น มีความสามัคคี และมีประสิทธิภาพในการป้องกันการตรวจสอบความรู้ด้านการใช้หลักธรรมราชาภาคปฏิบัติที่ผิด คลาดเคลื่อนไปจากแก่นทางพุทธศาสนา

โดยเริ่มตั้งแต่การบ่งชี้องค์ความรู้ การสืบค้นถอดรหัสองค์ความรู้เก่า การสอบทานองค์ความรู้ด้วยหลักฐานอ้างอิง และการสังเคราะห์เพื่อแบ่งปันในชุมชนนักปฏิบัติธรรมราชาในการเมืองปัจจุบัน ซึ่งเป็นการนำปรัชญาองค์ความรู้เก่าธรรมราชาที่ทรงคุณค่ามาเก็บรักษาใช้กับการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันและความแตกแยกทางสังคมในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่เป็นที่ยอมรับแก่อารยประเทศและพสกนิกรชาวไทยภายใต้ระบอบการปกครองอันที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความสามัคคีของคนในชาติ อันได้แก่ การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) การถอดรหัสความรู้ และสกัดความรู้ (Knowledge Capturing) การจัดการเผยแพร่องค์ความรู้ (Knowledge Sharing) ที่สามารถสกัดได้ (Knowledge Capturing) และตรวจสอบได้ (Knowledge Auditing) ให้เป็นทักษะความรู้เบื้องต้น (Knowledge Community of Practices)

ซึ่งเนื้อหาสาระองค์ความรู้เก่าเฉพาะเกี่ยวกับปรัชญาธรรมราชามีดังต่อไปนี้

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมการคอร์รัปชันกับระบอบการปกครองของไทยในอดีต

ประเทศไทยมีปัญหาการคอร์รัปชันมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ (ปิยะธิดา อภัยภักดิ์, 2561) ในอดีตพระมหากษัตริย์ทรงนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครอง โดยพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในด้านการปฏิบัติปัญหา รวมถึงการแก้ไขปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ การคอร์รัปชันและความแตกแยกทางสังคมอันเป็นผลจากขาดความสมดุลของโครงสร้างอำนาจ สิทธิ เสรีภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ได้เคยเกิดขึ้นในอดีต สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งพระองค์ได้ทรงอภิวินิจฉัยสยามประเทศในหลากหลายมิติรวมถึงการวางกลไกปรับโครงสร้างทางสังคม โดยหนึ่งในพระราชกรณียกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง คือ การได้รื้อระบบฉ้อราษฎร์บังหลวงที่อิงระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้สำเร็จเด็ดขาด ส่งผลให้พระองค์สามารถอภิวินิจฉัยเทคโนโลยีอนาคตเข้ามาปรับปรุงคุณภาพชีวิต สิทธิ เสรีภาพ และโอกาสได้ทั่วถึงจนมาถึงการประกาศ "พระราชบัญญัติเลิกทาส ร.ศ. 124" ซึ่งการปราบปรามคอร์รัปชันและปฏิรูปทางสังคมหลังการเลิกทาสยังมีกลไกและองค์ความรู้เก่าอีกมากที่สะท้อนพระราชภารกิจและปรัชญาธรรมราชาที่เป็นความรู้เก่าเฉพาะซึ่งทรงคุณค่าร่วมสมัย

หากวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์จะเห็นว่า ล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 ได้ใช้หลักการธรรมราชาแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันในชนชั้นปกครองมุลนายมาตั้งแต่กลางรัชสมัยก่อนการเลิกทาส การจับกุมกลุ่มขุนนาง การเปิดโอกาสเลื่อนชั้นทางสังคมไพร่ทาสที่มีความสุจริตสามารถเข้าสู่ระบบราชการชนชั้นปกครองได้มากขึ้น ผ่านพระราชกุศโลบายในการปฏิรูปแบบขุนนาง ยังสะท้อนจากพระวิริยอุตสาหะในการเตรียมเลิกทาส "พระราชบัญญัติพิทักษ์สิทธิลูกทาสไทย" เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2417 ส่งผลปฏิรูป

ประเทศก้าวกระโดดลดอำนาจศักดินาและการคอร์รัปชันกลุ่มนายทุนอย่างชัดเจนโดยปราศจากการเสียเลือดเสียเนื้อจนที่ประจักษ์แก่ชาวไทยและชาวโลก ในปี พ.ศ. 2448 ทรงออก "พระราชบัญญัติเลิกทาส ร.ศ.124"

คำถามที่อนุชนรุ่นหลังสงสัยว่าปรัชญาธรรมราชาและการปฏิบัติอันใดที่ทำให้พระองค์ประสบความสำเร็จและส่งผลจนมาถึงรัชกาลถัดๆ ซึ่งจากการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ องค์ความรู้จะพบว่าการทรงงานด้านปราบปรามคอร์รัปชันของพระองค์นั้นควบคู่การปฏิรูปสิทธิและเสรีภาพโดยอาศัยธรรมราชาเป็นฐานในการแทรกแซงปัญหาคอร์รัปชันผ่านการปฏิบัติพระราชกรณียกิจกลับสร้างสมดุลและธรรมาภิบาลเด่น ๆ คือ **การเลื่อนชั้นทางสังคมไพร่สู่ชนชั้นปกครองจากคุณธรรมมีความสามารถตามอารยะประเทศด้วยธรรมราชาของล้าน** เก้ารัชกาลที่ 5 ให้กลุ่มไพร่มีอำนาจบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงประเทศในชนชั้น ดังนี้

1) การจัดให้มีสมาคมลับปราบปรามคอร์รัปชันนำโดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร (ร.6) โดยได้ริเริ่มเฟ้นหาสร้างพลเสือป่าก่อนที่จะทรงครองราชย์ พัฒนาการศึกษาไพร่ ทาส และออกปราบปรามขุนนางที่กีดกันไพร่ ทาสให้ได้รับอิสรภาพ ออกปราบปรามโจรผู้ร้ายบริหารงานปฏิรูปกรมการโปลิศ และยังทรงการนำการตรวจสอบควบคุมพลเสือป่าปราบปรามคอร์รัปชันใช้บทบาทการปราบปรามคอร์รัปชันสร้างภาพลักษณ์คนดีแล้วคอร์รัปชันงบประมาณป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันเสียเองในหมู่ขุนนางปราบปรามคอร์รัปชันในรัชสมัยต่อมา (ศิลปวัฒนธรรม, 2564)

2) การเพิ่มสิทธิและเสรีภาพปัญญาชนเชื้อสายจีนคริสตังตามหัวเมืองมณฑลขนาดใหญ่และตลาดน้อยที่ไม่ได้เข้าร่วมกับพวกฮังยี่ก่อเหตุอาชญากรรม ภายใต้ชื่อว่า กลุ่มคริสตังฮังยี่ โดยคัดสรรชาวจีนปัญญาชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยี นวัตกรรม การทูต และการค้า มาพัฒนาช่องทางการค้าพัฒนาอาชีพรายได้ให้แก่ชาวไร่ ชาวนา แทนที่จะใช้เพียงแรงงานในพื้นที่ที่มีต้นทุนน้อยและไม่มีอำนาจต่อรองกับกลุ่มข้าราชการนายทุน โดยไม่สามารถล้มตาอำปากเองไม่ได้ (ภูมิ ภูติมหาตมะ, 2558)

3) การเปิดหน่วยงานสายลับราชสกุลเช่น พระองค์เจ้าคำรบ ออกสืบสวนจับกลุ่มลูกหลานข้าราชการและขุนนางที่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ลักลอบขายผืน หลบภาษีอากรและรีดไถ ซึ่งประกอบไปด้วยไพร่สม ลูกทาส ลูกไทที่ได้ออกไปทำมาหากินตามที่ดินพระราชทาน นำโดยกรมหลวงชุมพลเขตอุดมศักดิ์ (โรม บุนนาค, 2559)

4) การว่าจ้างที่ปรึกษาชาวตะวันตกจากยุโรปญี่ปุ่นกว่าสองร้อยคนเข้ามาคิดค้นนวัตกรรมพร้อมใช้งาน และหารายได้ให้แก่ราษฎรหมื่นมากในราคาต่ำกว่าภาครัฐต้องพระคลังลงทุนเองที่ก่อเกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างใหญ่โตมโหฬาร (Pensri Duke, 2020; Napawan_Tantivejakul, 2020)

5) การสั่งรับราชบาตร สั่งประหาร และจำคุกเครือญาติขุนนางอำมาตย์ เจ้าสัวเงินที่ควบคุมธุรกิจสัมปทานผูกขาดหลายคดีที่เกี่ยวกับทองคำ หวาย ขนส่ง และภาษีตามหัวเมืองต่างจังหวัดที่ลักลอบนำฝิ่นมาขาย โดยถอดลดชั้นตำแหน่งที่สำคัญเครือข่ายคนสนิทเจ้าจอมหม่อมห้าม เครือญาติ และคนสนิทที่ประพฤติมิชอบ ดังตัวอย่างคดี เช่น พระปรีชาภักดีเป็นบุตรของพระยากระสาปกิจ พ.ศ. 2416 ในหลวงรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้พระปรีชาภักดีไปดูแลการทำเหมืองแร่ทองคำและได้เกิดการยกยอกทั้งทองคำและภาษีหลวง (นิพัทธ์ ทองเล็ก, 2561) และยังพบการลดทอนอำนาจของกองทัพและผู้สำเร็จราชการ และเครือข่ายราชการฉ้อราษฎร์บังหลวง ด้วยหน่วยงาน ออโต้เตอร์ตามแบบยุโรป (ศิลปวัฒนธรรม, 2564)

อาจจะมีผู้ตั้งคำถามและโต้เถียงเกี่ยวกับหลักฐานการปฏิรูปสิทธิเสรีภาพการสร้างช่องทางพัฒนาคนว่า การเลื่อนชั้นทางสังคมไพร่สู่ชนชั้นปกครองจากคุณธรรมมีความสามารถตามอารยะประเทศด้วยธรรมราชาของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 เป็นเรื่องจริงหรือไม่ จากการสืบค้นและสังเคราะห์เอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศ "พระราชบัญญัติพิทักษ์เกษียณลูกทาสลูกไทย" เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2417 อีกทั้ง ร.ศ. 124 ยังได้พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ ที่สนับสนุนพระราชกรณียกิจหลังการเลิกทาสที่ใหญ่หลวงของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 โดยต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงน้ำพระทัยอย่างกว้างขวาง

ในกรณีที่บุคคลพอจะมีชื่อเสียงและเป็นที่ประจักษ์ในการเป็นพยานทางประวัติศาสตร์ว่าในสมัยปลายรัชกาลที่ 5 ได้ทรงสร้าง ขุน หมื่น คุณหลวง คุณพระ ลูกไพร่สามัญผ่านช่องทางปฏิรูปแบบ Fast Track Lane อ้างอิงจากประกาศนามสกุลพระราชทานสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งมีจำนวนหลายร้อยคนทั้งลูกไพร่สามัญและลูกจีน เช่น

กรณีที่ 1 กลุ่มปัญญาชนหรือไพร่สามัญที่ได้รับการศึกษาราชฎาลูกไพร่ เช่น หลวงจรูณกิจวิฑูร (ชด เมนะโพธิ์) (วรालี จินะวาท, 2564) ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการเสด็จประพาสต้นวัดหนองแขม ร.ศ. 123 ที่ได้ทรงพระราชทานโรงเรียนประชาบาลให้แก่ชุมชน เพื่อเตรียมการประกาศ "พระราชบัญญัติพิทักษ์เกษียณลูกทาสลูกไทย" เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2417 ในเวลาต่อมาบาทพยานะลูกไพร่สามัญของนายชด เมนะโพธิ์กำลัง ได้มีหน้าที่พลเสือป่ามหาดเล็กเรือนนอก บทบาทคล้ายคลึงกับนาย ก.ศ.ร.กุหลาบในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยหลวงจรูณกิจวิฑูรได้รับการศึกษาคณวุฒิ “ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา” (ป.กศ.) และได้บรรจุเข้ารับราชการเป็นครู รวมถึงหลักสูตรประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) หรือ ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยมในสมัยรัชกาลที่ 6 อีกทั้งยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณมาเป็นพลเสือป่าลำดับที่ 41 พร้อมบุตรหลานพระยาและพระญาติในพระบรมศานวงศ์ในล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 โดยได้รับผิดชอบหน้าที่คิดระบบการศึกษาการปรับการเลื่อนชั้นทางสังคมของลูกทาสและลูกไทให้ได้รับการศึกษาอย่างรวดเร็วผ่านการทำโครงการตำราเรียนลัด นอกจากนี้ การรับราชการ

ประจำในกระทรวงธรรมการยังช่วยพัฒนาชาวบ้านให้ได้ฐานะในทางสังคมอีกด้วย อ้างถึงในราชกิจจานุเบกษาเอกสารนามสกุลพระราชทานปี พ.ศ. 2455

นอกจากนี้ เครือญาติของหลวงครูณกิจวิทูรรอบๆ ชุมชนวัดหนองแขม เช่น หรือ “ขุนชำนาญนาแสน” (ถนอม นาควัชร) อ้างในหนังสือพระราชทานเพลิงศพ (เจตนา นาควัชร, 2503) ก็เป็นลูกไพร่ชาวนาสามัญที่โดดเด่นในด้านการเรียนและการทำงานจิตอาสาในการก่ออิฐฉาบปูนประเทศด้านการศึกษาในกระทรวงธรรมการและการดนตรีไทย โดยเป็นที่ได้รับพระราชทานนามในยุคสมัยนั้นและยังรับใช้รัชกาลที่ 6-7 สืบมาในการปรับปรุงบ้านเมืองและในสมัยถัดมามีหลวงเพชรเกษมสวัสดิ์ (แถม เพชรเกษม) ก็เป็นลูกไพร่สามัญที่ศึกษาชั้นมูลจากโรงเรียนวัดหนองแขมในสมัยรัชกาลที่ 5-6 โดยทรงมีพระราชดำริให้มีการสร้างหลังการเสด็จประพาสต้น ซึ่งนอกจากบุคคลในยุคนั้นที่ได้กล่าวอ้างถึงให้เห็นเชิงประจักษ์ ยังมีพลเสื่อป่าบางนายก็ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ต่อมาจากผลงานการช่วยปราบปรามอั้งยี่พาลพยายามกีดกันไพร่และทาสสู่ระบบการศึกษาและกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์จากการเลิกทาสที่ได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการขุนนางฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งมีการกระทบกระทั่งกับทหารและตำรวจรวมถึงขุนนางที่มีอิทธิพลในราชการอยู่เนื่อง ๆ ตลอดรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ที่ทรงไม่ประสงค์ให้ลูกทาส ลูกไทยกลับไปเป็นชนชั้นแรงงานโดยไม่มีโอกาสเข้ารับราชการหรือตั้งตัวมีทักษะรายได้อีก

กรณีนี้ 2 ลูกจีนไพร่สามัญที่โดดเด่น เช่น จอมพลแปลก พิบูลสงคราม หรือ “หลวงพิบูลสงคราม” และศาสตราจารย์ปรีดี พนมยงค์ หรือ “อำมาตย์ตรี หลวงประดิษฐมนูธรรม” (วิกิพีเดีย, 2564) ที่เป็นนักเรียนทุนฝรั่งเศส โดยบิดาเป็นชาวจีนและมารดาเป็นชาวไทย โดยเป็นไพร่กึ่งผู้ดีเก่าจากกรุงธนบุรี กรุงเทพฯ ซึ่งหากไม่มีการเปิดช่องทางเร็วด่วน (Fast Track Lane) ก็ไม่สามารถเข้ามาเป็นนักเรียนทุนหรือคุณหลวงได้อย่างง่ายดายนัก สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อได้มีการเลิกทาสนั้นได้มีกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์จำนวนมากพยายามใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายเอาเปรียบลูกทาสและลูกไทยที่ไม่มีการศึกษา ทั้ง ๆ ที่ลูกทาสและลูกไทยมีความสามารถสูง จึงทำให้ไม่สามารถที่จะประกอบสัมมาอาชีพได้เพราะกลุ่มข้าราชการฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยบางกรณีได้มีการปล่อยกุยืมเป็นกวิธีดั่งทาสกลับไปปรับใช้ตนเองโดยไม่มีโอกาสลืมตาอ้าปาก ซึ่งเป็นการวางรากฐานการศึกษาและเปิดช่องเลื่อนชั้นทางสังคมอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมตามหลักการ Social Equity ร่วมสมัย

โดยไพร่กึ่งขุนนางทั้งเชื้อสายไทยและจีนที่รับใช้เจ้านายมาจากกรุงเก่าก็เป็นอีกหลักฐานหนึ่งที่ยืนยันว่า การเลิกทาสของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 ได้มีการเปิดช่องทางปฏิรูปสิทธิเสรีภาพมาจนสมัยรัชกาลที่ 6 หรือจนกระทั่งชาวจีนเจ้าภาษีนายอากรที่โดดเด่นกลายมาเป็นคหบดีที่เมืองเชียงใหม่ (จักรพงษ์ คำบุญเรือง, 2561) เช่น หลวงอนุสารสุนทร (สุนธี ชั่วย่งเส็ง หรือ สุนธี ชูติมา) คหบดีชาวเชียงใหม่ และกรมการพิเศษเมืองนครเชียงใหม่ เป็นกลุ่มคนจีนที่อพยพมาตั้งรกรากในสยามและได้รับการศึกษาที่สูง โดยไม่ได้มีการกีดกันการเข้ามาเป็นขุนนาง

ชนชั้นสูงแต่อย่างใด ตราบใดที่เป็นผู้มีความสามารถและมีจิตอาสาเสียสละเพื่อแผ่นดินสยาม และท่านผู้นี้ยังได้นำเงินผลกำไรส่วนตัวจากสัมปทานการสร้างโรงเรียนหลายแห่งในจังหวัด เชียงใหม่ให้แก่ลูกไพร่และลูกทาสไว้เพื่อยกระดับฐานะในทางสังคม โดยอ้างอิงจากหลักฐาน สัญญาบัตรพระราชทานระบุไว้ในปี พ.ศ. 2453 ซึ่งเมื่อสืบหาประวัติที่ถูกอ้างอิงในอดีตพบว่า นายสุนธี ในช่วงต้นที่เป็นนายอากรภาษีนั้น ผู้นี้ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็น "ขุนอนุสารสุนทร" และในปี พ.ศ. 2467 ได้ริเริ่มให้มีโรงเรียนขึ้น โดยหลวงอนุสารสุนทรที่ได้ติดต่อหาครูสอนภาษาอังกฤษ จากเมืองมะละแหม่งมาเปิดเป็นโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษขึ้น ชื่อว่า “โรงเรียนหม่องสวยต่อ” และไม่ใช่โรงเรียนเพียงแห่งเดียวที่เป็นโครงการพระราชดำริและเพิ่มโอกาสเลื่อนชั้นทางสังคมแบบ Fast Track Lane ในสยาม แต่เป็นทั่วทั้งราชอาณาจักรคู่ขนานกันไปกับการเพิ่มการศึกษาที่มีคุณภาพและทัดเทียมอารยะประเทศโดยอาศัยธรรมราชา

พระราชกรณียกิจไม่ได้สิ้นสุดแค่การประกาศ พ.ร.บ. เลิกทาส แต่ยังได้มีการสืบเนื่องอย่างเห็นผลเชิงประจักษ์ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 7 รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2557) เช่น เจ้าของและบรรณาธิการ คือ นายกุลลาบ สายประดิษฐ์ หรือศรีบุรพาที่รวมกลุ่มผองเพื่อนเป็นคณะสุภาพบุรุษ ซึ่งเครือข่ายสมาชิกสมาคม สุภาพบุรุษ นายกุลลาบ สายประดิษฐ์ ถือเป็นผลพวงของปัญญาชนที่ได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปสิทธิพลเมืองและเลื่อนชนชั้นการศึกษาลูกไพร่ปัญญาชนของล้านเกล้ารชกาลที่ 5-6 ที่กลายมาเป็นมันสมองชนชั้นขับเคลื่อนแนวคิดและการศึกษาใหม่ สมัยรัชกาลที่ 7

ประวัติศาสตร์การป้องกัน การปราบปราม และกลไกการคอร์รัปชันร่วมสมัยในไทย พ.ศ. 2555-2564

อันดับเรื่องความโปร่งใสในการต่อต้านการคอร์รัปชันของประเทศไทย

จากสถานการณ์คะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชันลดลง โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้ประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน (ซีพีไอ) เมื่อปี พ.ศ. 2563 จำนวน 180 ประเทศ ว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยได้คะแนนลดลง คือ เรื่องการติดสินบนและการคอร์รัปชันจากผู้บริหารระดับสูง พบว่าได้ 41 คะแนน ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ที่ได้ 45 คะแนน เพราะเห็นว่ายังมีปัญหาการติดสินบนและการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น การลักลอบเปิดบ่อนการพนัน การลักลอบเข้าประเทศของแรงงานผิดกฎหมาย การลักลอบหนีภาษีขนาดใหญ่ รวมถึงการลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐคอร์รัปชันไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเกิดคำถามขึ้นกับคนไทยว่า “เหตุใดอันดับในเรื่องความโปร่งใสต่อต้านการคอร์รัปชันของประเทศไทยจึงตกต่ำลงเรื่อย ๆ ไม่เกิดการพัฒนา ทั้งที่รัฐบาลมีเครื่องมือทรัพยากรและได้ทุ่มงบประมาณลงไปเป็นจำนวนมาก” (อนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด, 2564)

เรื่องสถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย งานวิจัยเรื่อง สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยวิจัยโดย ศิริวรรณ มนอัคระผดุง (2555) แห่งมหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ กล่าวว่า แม้ว่าก่อนคณะรัฐประหารจะเข้ามาดำเนินนโยบายการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันได้มีการฝังรากลึกในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองในรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชที่สร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจสังคมแนวดิ่งระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง (Vertical Relations) ซึ่งมีการเอื้อประโยชน์จนเจือกันในวงญาติ (Nepotism) และในบางมิติจากดัชนีคอร์รัปชันดูเหมือนจะมากกว่าที่เคยกล่าวหาตระกูลชินวัตรกับระบอบทุนนิยมประชาธิปไตยที่ขาดธรรมาภิบาลภาครัฐ โดยเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการคอร์รัปชันในสังคมไทย จากการรับรู้ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในโลกออนไลน์ และดัชนีชี้วัดการคอร์รัปชันทางสถิติระดับสากล

องค์ประกอบที่ทำให้ระบบการคอร์รัปชันในไทยมีโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่ง การดำเนินงานปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อมในภาครัฐกลับกลายเป็นใช้หลักระบบอุปถัมภ์ในการดำเนินคดี สืบสวน ให้เบาะแส แต่เมื่อพิจารณาแนวทางการป้องกันและปราบปรามปัญหาการคอร์รัปชันเรื่องร้องและเข้มแข็งในภาครัฐและภาคการเมืองของไทย ซึ่งสังศิต พิริยะรังสรรค์ (2555) วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคมแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้ระบบคอร์รัปชันมีโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่ง ว่ามีสาเหตุมาจาก 1) ระบบการเมืองและระบบราชการคอร์รัปชันมีเกราะกำบังที่แน่นหนาจากเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติมิชอบ 2) ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้านการคอร์รัปชันที่แข็งแกร่ง 3) ปลุกฝังค่านิยมของคนในสังคมที่เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมคอร์รัปชัน เช่น ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์ 4) การขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม

วิวัฒนาการการคอร์รัปชันร่วมสมัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2560 พบว่า ในบางพื้นที่ที่หน่วยงานกรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันไม่สามารถเข้าถึงได้เพราะว่าภาคประชาชนที่เดือดร้อนถูกบีบคั้นให้ร่วมมือกันเป็นลูกจ้าง พนักงานสัญญาจ้าง ผู้ประกอบการและประชาชนซึ่งเป็นระดับปฏิบัติการ ในขณะที่ผู้กระทำผิดมีพวกพ้องของตนในระบบราชการมีโล่คุ้มครอง คือ หากไม่จ่ายสินบนตามร้องขอเรื่อยๆ งานไม่จบ ถ้าทำงานมีคุณภาพ ทันสมัย ใช้ได้จริงแก่ภาครัฐผู้ประกอบการจะไม่ได้งาน และหากทำงานดีเกินไปส่งผลให้มาตรฐานงานต่อราคากลางสูงขึ้นและทำให้สัดส่วนการคอร์รัปชันทำได้น้อยลงผู้ที่ไม่ยินยอมทำตามระบบก็จะถูกกลั่นแกล้งและคุกคามสวัสดิภาพ

ผู้ประกอบการรายย่อยดำเนินการค้าขายสุจริตที่ไม่มีอิทธิพลมืดทางการเมือง หรือเครือข่ายคักดินาเส้นสายสนับสนุนไม่ได้รับการคุ้มครอง ผู้ประกอบการรายย่อย ๆ ผู้ประกอบวิชาชีพไม่ได้รับการปกป้องเมื่อถูกเจ้าหน้าที่รัฐกลั่นแกล้งให้แก้ไขงานซ้ำๆ เรียกร้องสิ่งของเพิ่มเติมสินบนจนกระทั่งขาดทุน ในท้ายที่สุดก็ต้องเข้าไปในวงจรการคอร์รัปชันแบบกล้ำกลืนฝืน

ทน รวมถึงการใช้อำนาจมีดคมขู่ประทุษร้ายข้าราชการชั้นผู้น้อยหรือผู้ประกอบการรายเล็ก ๆ ซึ่งกลไกนี้ได้พัฒนาไปเป็นขบวนการอาชญากรรมสมคบคิดและคุกคามสวัสดิภาพประชาชนผ่านระบบงานยุติธรรมที่ผู้บงการกระทำความผิดมีเครือข่ายเป็นผู้ควบคุมปราบปรามอาชญากรรมและการคอร์รัปชันเสียเอง

สำหรับสถานการณ์การคอร์รัปชันในทรศนะ ป.ป.ช. ปี 2564

พล.ต.อ.วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ยอมรับว่า สถานการณ์การคอร์รัปชันในไทยเข้าขั้นวิกฤต โดยเปิดตัวเลขรับเรื่องการคอร์รัปชันเป็นระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ทั้งหมดหนึ่งหมื่นเรื่องคิดเป็นเงินงบประมาณกว่า 238,209 ล้านบาท ผู้วิจัยพบว่า สาเหตุของการดำเนินงาน ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในยุคปัจจุบันนั้นไม่สัมฤทธิ์ผล สันนิษฐานว่าเกิดจากผู้สนับสนุนหลักขบวนการการคอร์รัปชันมีเทคโนโลยีที่สูงกว่า เช่น เทคโนโลยีสแปม (Spam Spyware) ผู้ล้วงข้อมูล (Hacker) และระบบการสื่อสาร 5G แบบจีนที่สามารถทำได้ รวมถึงไม่ได้มีการหากลุ่มเป้าหมายเชิงลึก

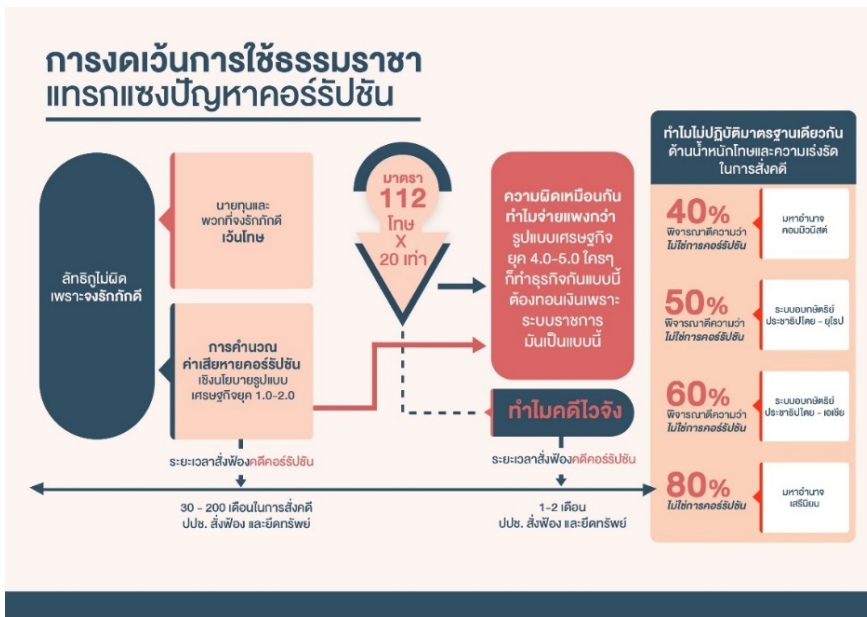
กลยุทธ์การป้องกันและปราบปรามของจีนที่แก้ไขปัญหาลำหรับสถานการณ์การคอร์รัปชันในทรศนะ ป.ป.ช. ปี 2564

ยุทธการป้องกันและปราบปรามของจีนได้ถูกประเทศไทยยึดถือเป็นต้นแบบการดำเนินงานที่เด็ดขาดและมีประสิทธิภาพ ภายใต้สโลแกนประธานาธิบดีสีจิ้นผิง คือ อาศัยหลักธรรมปลอดอคติและส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ใครทำผิดก็ต้องรับโทษตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะยิ่งใหญ่ปานไหนก็ตาม (thaipublica.org, 2558) ซึ่งประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้ทำการล้างบางการคอร์รัปชันทั่วภาคเหนือของจีน โดยสั่งแกะรอยย้อนหลัง 20 ปีหรือมีรหัสที่เรียกว่า “ปฏิบัติการปราบพยัคฆ์และแมลงหวี่แมลงวัน” สู่บันไดขั้นที่ 2 ภายใต้ชื่อรหัส “ปฏิบัติการล่าหมาจิ้งจอก” ผู้นำจางหนานไห่ได้เริ่มแผนบันไดขั้นที่ 3 ภายใต้ชื่อรหัสว่า “ปฏิบัติการตาข่ายใหญ่เท่าฟ้า” โดยอาจจะเรียกด้วยสำบัดสำนวนว่า “แหเหินหาว” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “สกายเน็ต” นอกจากนี้ การดำเนินงานของรัฐบาลจีนมีระบบ 5G และ Access โดยคณะกรรมการกลางที่เป็นหัวกะทียุ้ยรุ่นและวัยกลางคนที่สมัครใจพร้อมปฏิรูปเปลี่ยนแปลงจีนเป็นผู้คุมระบบดังกล่าว

การใช้หลักการป้องกันความมั่นคงในการแทรกแซง (Defense Security Sanction) และช่องโหว่ 2 มาตรฐานที่นำมาสู่ความขัดแย้งทางการเมือง

กรณีของประเทศไทย มักจะเกิดการครหาปรากฏการณ์ป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันสองมาตรฐาน (Double Standard in Corruption) กล่าวคือ การนำกฎหมาย

มาตราความมั่นคงและมาตรา 112 มาใช้ประกอบการพิจารณาสั่งคดีและไม่สั่งคดีการคอร์รัปชันอย่างไม่เป็นปรนัยและชัดเจนทำให้สังคมเกิดความสับสนถึงมาตรฐานหลักเกณฑ์ มีผู้ไม่ได้กระทำความผิดได้รับความเดือดร้อนไปด้วยในขบวนการ และเกิดความแตกแยกรุนแรงในสังคมไทยและบานปลายความขัดแย้งไม่จบสิ้นส่งผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมล่าช้าเกือบ 2 ทศวรรษ อีกทั้งมักเกิดข้อครหาในสังคมเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทั้งความรุนแรงของโทษ และระยะเวลาการดำเนินการ รวมถึงการยกเว้นไม่สั่งคดีหรือชะลอคดีแก่กลุ่มคนที่อยู่ในฝั่งทางซ้ายของระบอบธรรมราชาที่เป็นกลุ่มร้ยลลิสต์ดั้งเดิมแต่มีพฤติกรรมฉ้อฉลและชักใยการคอร์รัปชันจนกลายเป็น ลัทธิทำอะไรไม่เคยผิดที่แผ่ขยายรากลึกในสังคมระบอบอุปถัมภ์ จึงส่งผลให้เกิดวลีเด็ดที่ว่า “ถ้าจงรักภักดี พี่จะโกงเท่าไรก็ไม่ผิด”

ภาพที่ 1 แสดงมโนทัศน์การบริหารงานด้านการคอร์รัปชันร่วมสมัยที่มี
2 มาตรฐานจากการแทรกแซงกฎหมายป้องกันความมั่นคงของประเทศ

จากภาพที่ 1 กลุ่มคนในกล่องสีดำซ้ายมือ อาศัยช่องโหว่นี้มาเป็นโล่พอกภาพลักษณ์คนดีในการสร้างวงจรการคอร์รัปชันร่วมกับอาชญากรรมอื่น ๆ เสมือนเป็นโล่พอกเงินในขบวนการค้ายาเสพติดและค้ายาเสพติด โดยอาศัยแฝงหลังจากการมีการแทรกแซงกฎหมายป้องกันความมั่นคงของประเทศ ส่งผลให้นานาอารยะประเทศเกิดข้อกังขาในเรื่องหลักการตีความการ

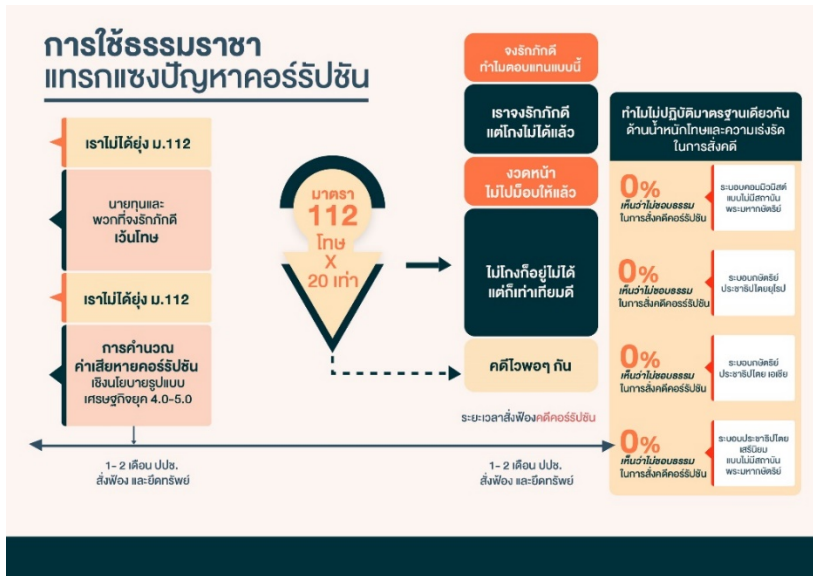
คอร์รัปชันที่เป็นมาตรฐานสากล หากมีประชาชนร้องเรียนจะถูกเจ้าหน้าที่ภาครัฐกลั่นแกล้งและข่มขู่ในการประกอบอาชีพและดำเนินธุรกิจ ร่วมกับนายทุนและผู้มีอิทธิพลโดยไม่มีหน่วยงานองค์กรอิสระใดๆ สามารถให้การช่วยเหลือและตรวจสอบได้

ลักษณะของการฉ้อฉลการคอร์รัปชันทำลายความศักดิ์สิทธิ์ระบอบธรรมราชาที่อาศัยช่องโหว่กฎหมายทางความมั่นคงของกลุ่มมิจฉาชีพ รวมถึงขุนนางและขุนศึกฉ้อราษฎร์ ซึ่งพฤติการณ์นี้เคยเกิดขึ้นในอดีตเมื่อสมัยการปราบปรามพ่อค้าจีน “ต่อต้านคนจีนผูกขาดเศรษฐกิจ” รัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2481-2484) หลังจากนั้น ผู้มารับสัมปทานต่อกลับเป็นตลกร้าย คือ เป็นกลุ่มพ่อค้าจีนเช่นกันในระบบศักดินาที่ใกล้ชิดกับทหารคนสำคัญ

ปัจจัยการแทรกแซงของหน่วยงานความมั่นคงต่อระบบการเมืองแบบทุนนิยมเสรี ซึ่งสร้างความสับสนทางสังคมในเรื่องหลักการบริหารงานตุลาการและการคอร์รัปชัน อาทิ การเร่งรัดสั่งฟ้องคู่กรณีเสรีนิยมหรืออดีตฝั่งไพร่ทาสด้านชาวของภาพ และไม่ฟ้องคดีกลุ่มคนด้านซ้ายของภาพกลุ่มศักดินาเก่า อีกทั้งยังใช้อัตราโทษพิจารณาที่ไม่เท่ากันในความผิดลักษณะเดียวกัน กลับใช้กฎหมายล่าสมัยพิจารณารูปแบบการค้าและเทคโนโลยีในยุค 4.0-5.0 และการวัฒนธรรมการจ่ายสินบนไม่จ่ายไม่ได้โดนเจ้าหน้าที่รัฐคุกคาม ยิ่งทวีความรุนแรงจนประเทศไทยไม่สามารถก้าวพ้นกับดักความยากจนและการพัฒนาสู่ประเทศพัฒนาแล้วหากเกิดการร้องเรียนก็จะโดนข้อหาภัยความมั่นคงราชอาณาจักรรบค้าและใช้เทคโนโลยีฝรั่งหรือจีนเข้ามาพัฒนาประเทศจนทำให้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจอัจฉริยะรายย่อยและรายกลางในกลุ่มปัญญาชน นักนวัตกรรมของประเทศเกิดความชะงักงัน ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะเฉพาะของระบบอุปถัมภ์และการคอร์รัปชันในระบบราชการ และการค้าผูกขาดที่ไม่ได้มีการถ่วงดุลให้มีธรรมาภิบาลทางสังคม ดังเช่นในสมัยรัชกาลที่ 5 อภิวัฒน์ประเทศสยาม

ปัญหาการขาดองค์ความรู้ หลักเกณฑ์ในการแทรกแซงของหน่วยงานความมั่นคงที่ชัดเจนในภาคประชาชนพลเมือง ปัจจุบันไม่ได้มีการให้ความกระจ่างทั้งในที่สาธารณะและการให้ความรู้แก่ผู้นำการเมืองรุ่นใหม่ รวมถึงผู้ประกอบการภาครัฐด้านการตีความคดีและหลักการสั่งฟ้องหรือการป้องกันที่เป็นรูปธรรมว่า เมื่อเจอเหตุการณ์การใช้อำนาจหน้าที่นิติบัญญัติ ตุลาการ และกลาโหมโดยมิชอบ ใครจะเป็นผู้ที่ให้การชี้แจงกรอบการทำงาน การป้องกันคอร์รัปชันล่าสมัย ตามระเบียบโลกใหม่ พ.ศ. 2564-2567

แต่เมื่อได้ทำพิเคราะห์หลักการใช้ธรรมราชาตามปรัชญาของรัชกาลที่ 5 ทรงแทรกแซงปัญหาคอร์รัปชันกลับพบว่ารูปแบบพฤติกรรมที่ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบันของสังคมไทยที่มีความแตกแยกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2563 และน่าจะนำกลับมาใช้ปฏิรูปสังคม พ.ศ.2564-2567 ได้และไม่ขัดกับระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และได้รับการยอมรับจากอารยะประเทศดังภาพที่ 2

โดยจากภาพที่ 2 จำลองภาพมโนทัศน์จากการใช้ธรรมราชาแทรกแซงปัญหาการคอร์รัปชันและความแตกแยกของสังคมจากสังคมศักดินาและระบบอุปถัมภ์พวกพ้อง จะเห็นได้ว่าหลักการธรรมราชาของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 นั้นยังใช้ได้ดีกับการแก้ไขปัญหาทางานสิทธิและเสรีภาพ อีกทั้งงานการคอร์รัปชันกับสภาพบริบทปัจจุบัน พ.ศ. 2564 ซึ่งแนวทางตามปรัชญาดังกล่าว โดยในรัชสมัยของพระองค์ได้มีระบบ กลไกการคัดกรอง ผู้ทำดีจะอยู่ทางฝั่งด้านซ้าย ซึ่งจะได้รับการคุ้มครอง และทางด้านขวาคือผู้กระทำความผิดการคอร์รัปชันเชิงโครงสร้างและมีความเท่าเทียมและเป็นธรรม

การใช้หลักปรัชญาธรรมราชาจะพิจารณาอิงหลักการความเท่าเทียมทางสังคม ไม่ใช่พวกพ้องกลุ่มคนที่ใกล้ชิด หรือนายทุนใหญ่ที่ให้ผลประโยชน์แก่ผู้บริหารบ้านเมืองและระบบราชการได้มากกว่า แม้ว่าผู้กระทำความผิดหลักธรรมราชาจะเป็นผู้ที่จงรักภักดีสนับสนุนสถาบันพระมหากษัตริย์แต่แอบแฝงด้วยกลุ่มสีดำและอาศัยเครือข่ายญาติพี่น้องในระบบอุปถัมภ์แบบในภาวะปัจจุบันก็จะมี การควบคุม (ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์และคณะ, 2563) ซึ่งในอดีตสมัยรัชกาลที่ 5 และ 6 “ลัทธิทำอะไรไม่เคยผิด” ของเหล่าคนใกล้ชิดขุนนางผู้ใหญ่ อดีตผู้สำเร็จราชการ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงค์มุนีที่มีเงินที่ใช้อำนาจมิชอบในการเอื้อประโยชน์และเอารัดเอาเปรียบพสกนิกร” จะถูกการวางโครงสร้างสังคมกำกับการเปลี่ยนถ่ายการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างมโหฬารสู่การบริหารประเทศอย่างโปร่งใสมีธรรมาภิบาลและอภีวัฒน์ประเทศไปพร้อมกับการปฏิรูปงานยุติธรรมและส่วนราชการ

กลไกการพิจารณาการคอร์รัปชันด้วยการใช้ดุลยพินิจของบุคคลด้วยกฎหมาย
ล้าสมัย การคิดมูลค่าความเสียหายจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการคอร์รัปชันยังมีปัจจัยที่อาศัยความรู้สึกและใช้กฎหมายดั้งเดิมในระบบสังคมสิทธิกรรมและเกษตรกรรม 1.0 รวมถึงภาคราชการ 2.0 ที่เป็นตัวตัดสินกลไกการคอร์รัปชันในโลกเสรี 4.0-5.0 ในรูปแบบการค้า การลงทุน การร่วมทุน กับบริษัทข้ามชาติร่วมทุนหรือลงทุนในต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นภาคการส่งออก เทคโนโลยีขั้นสูงและรับถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อพัฒนาพลเมืองไทยจากเศรษฐกิจระดับฐานรากไปสู่ศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจกึ่งทุนนิยมเสรีในประเทศไทยมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2449-2564 ดังนั้น จึงเกิดปรากฏการณ์กระทำไม่ผิดแต่ถูกดำเนินคดีว่าผิด (False Positive) เพราะกฎหมายล้าสมัย คือ ไม่ได้กระทำการคอร์รัปชันแต่เป็นระบบการค้าอาชีพแบบยุค 4.0-5.0 ที่ฝ่ายความมั่นคงใช้ระเบียบ โครงสร้างยุค 1.0-2.0 ไปตัดสินระงับและสั่งคดีและค่าเสียหายเกินจริงด้วยระเบียบกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเทคโนโลยีและการค้าเสรีสำหรับชนชั้นกลางและกิจการที่ไม่ได้ผูกขาดโดยรัฐ

เหตุใดประเทศจีนถึงผูกขาดเศรษฐกิจกับรัฐและราชการ แต่ผู้ประกอบการรายย่อยและผู้มีศักยภาพสูงสมัยใหม่ได้รับการส่งเสริมปลอดการคอร์รัปชัน เมื่อพิจารณาแนวการปฏิบัติเรื่องการควบคุมป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันโลกคอมมิวนิสต์ เช่น ในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า มาตรฐานการควบคุมกำกับดูแลมีความชัดเจน ส่งเสริมให้เจ้าของกิจการขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดย่อม และผู้มีรายได้น้อยสามารถที่จะเข้าใจบทบาทขอบเขตและใช้ประโยชน์จากการร่วมทุนได้มากกว่าประเทศไทยซึ่งไม่มีกลไกมารองรับและให้ความรู้แก่ผู้นำทางการเมือง พ่อค้า ผู้แทนราษฎร และข้าราชการระดับสูง

เหตุใดกระบวนการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในประเทศพัฒนาแล้วถึงใช้กับสังคมไทยอันซับซ้อนไม่ได้ โดยประเทศที่พัฒนาแล้วได้มีการใช้กฎหมายหรือกลไกการตรวจสอบและถ่วงสมดุลการใช้งบประมาณ อำนาจ ตุลาการแบบปรนัย อีกทั้งยังสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปในยุค 4.0-5.0 รวมถึงการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความก้าวหน้าในอาชีพ สัมปทาน หรือผลประโยชน์ที่ไม่ให้ผูกแก่กลุ่มครอบครัวและบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการถ่วงสมดุลผ่านองค์กรระหว่างประเทศเข้าตรวจสอบ ไม่ใช้การตีความกฎหมายเลือกปฏิบัติรายบุคคลที่เลือกปฏิบัติเฉพาะผู้ที่มีความใกล้ชิดกับคณะผู้นำรัฐบาลแล้วได้รับการยกเว้นการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูล รวมถึงกลุ่มอาชญากรรมและกลุ่มเทคโนโลยีที่ล้าสมัย 1.0-2.0 ได้แฝงตัวไปในงานความมั่นคงที่แทรกแซงระบอบการตรวจสอบการคอร์รัปชันในการตรวจสอบและทำสำนวนสั่งคดี

ความเป็นสากลและปรนัยของนิยามเชิงการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ซึ่งมีความสองมาตรฐานในการคอร์รัปชันจากคดีพิเศษ มาตรา 112 ในทรรศนะโลกตะวันตกเสรี

นิยมแบบสหรัฐอเมริกา โลกตะวันตกที่มีระบอบกษัตริย์แบบอังกฤษ โลกตะวันออกคอมมิวนิสต์แบบจีน และโลกตะวันออกประชาธิปไตยแบบญี่ปุ่นจะไม่ปรากฏเรื่อง ปรามปรามการคอร์รัปชันสองมาตรฐาน และแนวปฏิบัติก็แตกต่างกันในการตีความและควบคุมด้วยเทคโนโลยีและวัฒนธรรมการกำกับติดตามปัญหาดังกล่าวมีความทันสมัยสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนา

ซึ่งหากกล่าวถึงความเป็นปรนัยในแง่ नियามการตีความ नियามคอร์รัปชันคลาสสิกที่ต่อต้านแนวคิดทุนนิยมเสรี ยุคก่อนปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นยุคแรกที่ออกแบบมาจากพฤติการณ์สมัยรัฐบาลทักษิณ-ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดย สังคีต พิริยะรังสรรค์ ได้นำเสนอว่าการคอร์รัปชันมีดังนี้

- 1) การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การให้สัมปทาน และการเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย โดยการสร้างความขาดแคลนเทียม เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำตาล
- 2) การฉกฉวยทรัพยากรของรัฐมาเป็นของครอบครัวและอำมาตยาธิปไตยโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเคพโตเครซี (kleptocracy)
- 3) การมีผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลได้รับผลประโยชน์ส่วนตัวและผลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หรือการกระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม ฯลฯ

โดยต่อมาปี พ.ศ. 2560-2564 ยุครัฐบาลทหาร नियามคลาสสิกที่ต่อต้านแนวคิดทุนนิยมเสรี คำว่า คอร์รัปชันหรือการคอร์รัปชัน ดังนี้ 13 ประการ ได้แก่

- 1) การเรียกรับสินบนข้าราชการประจำแต่ดำเนินการเฉพาะนักการเมืองจากกลุ่มเสรีประชาธิปไตย
- 2) การขายที่ดินหรือให้สัมปทานเช่าที่ดินระยะยาวให้ต่างชาติถือครอง
- 3) การฮั้วประมูลจัดซื้อจัดจ้างที่หัวหน้าส่วนราชการและสมาชิกครอบครัวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้ายื่นซองประมูล โดยไม่มีคุณสมบัติและประสบการณ์
- 4) การติดสินบนที่ราชพัสดุ
- 5) การผูกขาดธุรกิจ สัมปทาน โดยไม่เข้าแทรกแซง
- 6) การเบิกจ่ายงบประมาณรัฐ เพื่อบริจาคให้แก่มูลนิธิหรือบริษัทที่ครอบครัวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ปกป้องคดีอาชญากรรม และซื้อขายคดี
- 7) การแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ ๆ กรรมการการญาติแก่ญาติพี่น้องสนิทที่ไม่ผ่านหลักเกณฑ์คุณสมบัติด้านวิชาชีพการเลือกตั้งหรือมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพสากล เพื่อรักษาสถานอำนาจและการคอร์รัปชันให้สะดวกขึ้น ซึ่งจะทำให้รัฐวิสาหกิจล้มละลาย

8) การปิดกั้นโอกาสทางสังคมของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่มีศักยภาพและความสามารถเข้าสู่ระบบในตำแหน่งที่ต้องการทักษะวิชาชีพพิเศษ นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาประเทศ

9) การหลบซ่อนทรัพย์สินในต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ บริติชเวอร์จิน อังกฤษ เป็นต้น

10) การเอื้อประโยชน์ต่อคดีอาชญากรรมในและต่างประเทศ ประทุษร้ายชีวิตและสวัสดิภาพของคนไทยโดยสุจริตแบบเครือข่ายการค้ามนุษย์ร่วมกับการหลบภาษีที่วงกว้าง

11) การจงใจเจตนาทำงานวิจัย ตำรา วารสารวิชาการ สารคดี ข่าวสาร ทำลายภาพลักษณ์ประเทศไทย การทำลายพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท และธรรมยุติ

12) การสร้างขบวนการทำลายรากเหง้าประวัติศาสตร์ไทยให้ไม่มีความเป็นสากล

13) การกู้เรื่องใส่ร้ายป้ายสีสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยจากเรื่องดีเป็นเรื่องเลวโดยไม่มีหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์

ซึ่งนิยามเชิงปฏิบัติการที่ปราศจากความชัดเจนเป็นปรนัยการกำกับและถ่วงดุลตามแบบธรรมราชาของรัชกาลที่ 5 ร่วมสมัยใหม่ ส่งผลต่อรูปแบบการสังคิตความที่มีมักจะเกิดข้อสงสัยและสับสนแก่ภาคประชาคมและการเมือง รวมถึงข้อครหาเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากวัฒนธรรมเฉพาะของประเทศไทยและโครงสร้างทางสังคมไทยแตกต่างจากมาตรฐานโลกสากลและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับการลงโทษ การเพิ่มโทษ และการเร่งรัดคดี

ดังนั้น การให้องค์ความรู้แก่ข้าราชการการเมืองและข้าราชการสมัยใหม่ และพลเมืองจะช่วยให้ข้าราชการการเมืองทั้งในกลุ่มนิยามทุนนิยมเสรีตะวันตก กลุ่มไทยอนุรักษนิยมและกลุ่มนิยมระบอบคอมมิวนิสต์จีน มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องนิยามหลักคิด แนวปฏิบัติด้านการคอร์รัปชันในกติกาสากล และกติกาเฉพาะบริบทไทย ซึ่งนำไปสู่การลดปริมาณการสั่งฟ้องคดี ระงับการดำเนินโครงการอันเกิดจากการตีความที่แตกต่างกันและความสองมาตรฐาน และลดปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมด้านการเมืองลงโดยจากการสังเคราะห์ข่าวและคดีที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2564 มีดังนี้

หลักการจัดประเภทคดีคอร์รัปชันตามโครงสร้างสังคมไทย

โดยทั่วไปองค์ความรู้หลักการจัดประเภทคดีคอร์รัปชันตามโครงสร้างสังคมไทย ที่ข้าราชการการเมือง เครือข่ายญาติพี่น้อง และคู่สมรสทั้งญาติและนิตินัยพึงทราบก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาทิ หลักการทับซ้อนและการขัดกันของผลประโยชน์ในผู้ประกอบการ และการซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มการเมืองเสรีนิยมที่ไม่ปรากฏแหล่งที่มาของรายได้ หลักการคำนวณความเสียหายต่อความยั่งยืนภาครัฐของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) หลักการ

จัดซื้อจัดจ้างทางเทคนิคที่ไม่ทันสมัยต่อสภาพการณ์ในราคาที่สูงกว่าตลาด ควรถูกนำมาอธิบายให้เกิดความชัดเจนและการจัดกลุ่มประเภทคดีด้วยกฎหมายฝ่ายความมั่นคงแทรกแซงดังนี้

การคอร์รัปชัน ประเภทคดีสามัญ หมายถึง คดีการคอร์รัปชันที่กระทบต่อความมั่นคงและเสียหายวงแคบต่อความยั่งยืน และสิทธิการถือครองที่ดินของคนไทยในราชอาณาจักรในทฤษฎีของกองทัพไทย หมายถึง การกระทำผิดทั่วไปตามระเบียบกฎหมาย สตง. ปปท. ปปช. และตามน้ำ ไม่จ่ายก็ไม่จบ ไม่ได้งาน トラบใดที่ผลงานมีคุณภาพ คุ่มค่ากับเงิน เพราะวาระบบราชการกับการอุปถัมภ์ญาติพี่น้องเครือข่ายเป็นรากเหง้าของสังคมไทยที่ต่างตอบแทนไพร่พลที่จงรักภักดี เป็นเรื่องที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติไม่ร้ายแรงใช้การตรวจสอบคุณภาพงานจาก สตง. ก็พอเพียง

การคอร์รัปชัน ประเภทคดีวิสามัญ หมายถึง คดีการคอร์รัปชันที่กระทบต่อความมั่นคงและเสียหายเป็นวงกว้างต่อความยั่งยืน และสิทธิการถือครองที่ดินของคนไทย อีกทั้งยังกระทบสวัสดิภาพและรายได้ภาษีที่นำมาใช้ประโยชน์แก่คุณภาพชีวิตของคนไทยกลุ่มมีรายได้น้อยและปานกลางโดยตรงในราชอาณาจักรตามทฤษฎีของกองทัพไทย โดยการตกแต่งบัญชีการกระจายเงินรายได้สู่ภาคประชาชน การรายงานเท็จข้อมูลภาวะหนี้สินครัวเรือน การนำสารเคมีหรือยาพิษเชื้อโรคเข้ามาทำลายสวัสดิภาพประชาชนไทยในวงกว้าง และการร่วมมือกับขบวนการกรรโชกอาชญากรรมตมต้น ฯลฯ

การคอร์รัปชัน ประเภทคดีพิเศษ มาตรา 112 หมายถึง คดีการคอร์รัปชันจากคดีสามัญจำนวนหลาย ๆ กรณีที่ไม่รุนแรงมากแต่จงใจนำรายได้สินทรัพย์ไปแปรรูปก่อให้เกิดความผิดร้ายแรงที่เกี่ยวพันกับมาตรา 112 รวมถึงการจัดระเบียบศีลธรรมโลกตามทฤษฎีของกองทัพไทย หรือการคอร์รัปชันจากคดีวิสามัญตั้งแต่ 1 คดีขึ้นไป โดยมีส่วนรู้เห็นกับการก่อความความผิดร้ายแรงที่เกี่ยวพันกับมาตรา 112 การจัดระเบียบศีลธรรมโลก และการทำลายอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทย ประวัติศาสตร์ไทย

จากการสังเคราะห์คดีความ งานเขียน และข่าวที่เป็นตัวสนับสนุนการสังคตินักการเมืองคอร์รัปชันเชิงนโยบายของเครือข่ายเสรีนิยมชินวัตร ในปี พ.ศ. 2543-2549 และ พ.ศ. 2554-2557 รวมถึงการสังคตินักการเมืองเครือข่ายเสรีนิยมสุดโต่งพรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. 2562-2564 พบแนวโน้มว่าการสังคติและตีความของกลุ่มรอยัลลิสต์และกองทัพไทยจะเลือกดำเนินคดีเฉพาะกับกลุ่มรัฐบาลเครือข่ายชินวัตรและพรรคอนาคตใหม่เนื่องด้วยเหตุผลทางความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนอกเหนือไปจากปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งจากที่ผ่านมาการดำเนินคดีไม่ได้มีการชี้แจงสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นการดำเนินคดีแบบเร่งด่วนจนเกิดการรัฐประหารซ้ำซ้อน ในขณะที่ผู้ใกล้ชิดรัฐบาลรอยัลลิสต์หลายกลุ่มและรัฐบาลทหารมีพฤติกรรมคอร์รัปชันหรือร่ำรวยผิดปกติทั้ง ๆ (เอกสารนี้มาจากรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ 36 คน การจัดการองค์ความรู้การบริหารคอร์รัปชันแบบคลาสสิกจาก ร.ศ. 117 ส่องค์ความรู้สมัยใหม่ของไทยในยุค

5G พ.ศ. 2564-2569 เสนอต่อ ประธานมูลนิธิต่อต้านการทุจริต และกรรมการศูนย์คุณธรรม มูลนิธิรัฐบุรุษ จำนวน 30 หน้า) ที่ไม่ได้เพิ่มผลผลิตให้กับประชาชนครัวเรือนชัดเจน ซึ่งแตกต่างกับรัฐบาลทุนนิยมที่กลับไม่ได้มีการดำเนินคดีใด ๆ หรือปล่อยให้ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจล้มละลาย โดยไม่มองว่าเกิดจากการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพเหมือนที่ตัดสินข้อตรงข้ามหรือดำเนินคดีแบบกินเวลา 1-2 ทศวรรษ จนกระทั่งพยานหลักฐานสาบสูญหมด

ซึ่งผลกระทบของความไม่ชัดเจน ไม่เท่าเทียม ไม่มีมาตรฐานเดียวกันตามระบอบรัฐธรรมนูญแบบสมัยรัชกาลที่ 5 สร้างสมดุลแก่ราชอาณาจักร โดยอิงศักดินาและความใกล้ชิดและสายสัมพันธ์ในกลุ่มศักดินา มูลนาย และนายทุน กลับเป็นการส่งเสริมปล่อยลัทธิทำอะไรไม่เคยผิดในระบอบมูลนายและขุนศึกที่ล่าหลัง นอกจากนี้ ความไม่ชัดเจนด้านหลักเกณฑ์และความไม่ปรนัยด้านหลักการของประเทศไทยยังส่งผลเสียให้ประชาชนนานาชาติไม่ส่งตัวผู้กระทำผิดกลับประเทศไทย เนื่องจากนานาชาติพิจารณาว่าเป็นการเลือกปฏิบัติทางการเมืองระหว่างกลุ่มผลประโยชน์บุคคลที่ถกกันและไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสุจริตโดยแท้จริง และในบางกรณีก็เป็นการใช้กฎหมายล้าสมัยตีความการคอร์รัปชันในโลกเสรีการเงินและการค้า แต่ประเทศพัฒนาแล้วเหล่านีกลับให้ความร่วมมือกับจีน เพราะง่ายยอมรับในมาตรฐานและธรรมาภิบาลของจีนสูงกว่า (thaipublica.org, 2558)

การบ่งชี้องค์ความรู้ที่จำเป็น (Knowledge Identification)

การเมืององค์ความรู้ที่พึงมีเกี่ยวกับการคอร์รัปชันและปรัชญาธรรมราชาของรัชกาลที่ 5 สำหรับข้าราชการการเมืองรุ่นใหม่ และภาคประชาชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวดเพื่อต่อสู้กับวัฒนธรรมคอร์รัปชันปัจจุบันของไทยและลัทธิทำอะไรไม่เคยผิดจากระบอบอุปถัมภ์ที่ไม่มีการปรับปรุงสิทธิและเสรีภาพและระบบการศึกษาที่มีคุณภาพที่มีประสิทธิภาพพอ ร่วมสมัย พ.ศ. 2564-2569 ได้แก่ 1) การป้องกันตนเองจากวัฒนธรรมคุณภาพที่ใช้ไม่ได้ไม่เป็นไรจ่ายมาจบ 2) การจัดการกลุ่มแสดงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แล้วยอมความได้ 3) การจัดการกลุ่มอาศัยช่องโหว่การร่วมมือกับคนต่างชาติ ถ้าหากเอาเปรียบคนสุจริตและยากจนจะไม่มีใครดำเนินคดีในประเทศไทยได้ เพราะว่ามีความสัมพันธ์และเอื้อประโยชน์กับรัฐบาล 4) การเตรียมเอกสารตรวจสอบกรณีถูกร้องเรียน หรือถูกสั่งระงับยับยั้งการทำความผิด ที่ไม่เจตนา ฯลฯ 5) การรายงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ของประเทศไทย เมื่อส่วนราชการกระทำผิดและสั่งการยับยั้ง 6) การเป็นคู่ค้ากับบุคลากรระดับสูงของประเทศจีนต้องรายงานคณะกรรมการจริยธรรมจีนอย่างไร 7) การดำเนินงานในกรณีที่ถูกร้องเรียนว่าขายชาติ โดยร่วมทุนกับกลุ่มทุนจากประเทศประชาธิปไตยทุนนิยมเสรี เพื่อถ่ายโอนเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ หรือเพิ่มนวัตกรรมให้ราชอาณาจักรไทย 8) การออกกฎหมายผูกขาดการค้าโดยกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในกองทัพคุกคาม

ข้าราชการประจำหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 9) การรายงานเมื่อถูกเลือกปฏิบัติคุกคาม อันเนื่องมาจากเพศสภาพ ชาติพันธุ์ ฐานะทางครอบครัว ฯลฯ 10) หลักวิชาการที่ดีความไป ยังหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีการค้าโลกเสรีและคอมมิวนิสต์จีน 5 ประเทศ

โดยองค์ความรู้ทั้ง 10 ประการนี้หากยึดตามแนวทางพระราชกฤษฎีกาของรัชกาลที่ 5 เกี่ยวกับปรัชญาธรรมราชาแทรกแซงปัญหาการคอร์รัปชันจะช่วยลดปัญหาละเมิดบอบุณย์ และการกีดกันปิดกั้นราษฎรหมุมมากที่สุจริตมีความสามารถเข้ามาช่วยพัฒนาอภินิหารประเทศ โดยไม่ต้องไปร่วมรู้เห็นและมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชันทำลายประเทศชาติ ผ่านการจัดการ เผยแพร่องค์ความรู้ (Knowledge Sharing) ที่สามารถสกัดได้ (Knowledge Capturing) และ ตรวจสอบได้ (Knowledge Auditing) ให้เป็นทักษะความรู้เบื้องต้น (Knowledge Community of Practices) จะช่วยให้ประชาชนสามารถรับมือกับกลไกการถูกกลืนไปเป็นน้ำ เน้าได้อย่างดี สำหรับข้าราชการการเมืองรุ่นใหม่คู่ขนานไปกับกลไกอื่น ๆ รวมถึงการสร้าง นักการเมืองเลือดใหม่ที่มีธรรมาภิบาลแบบสากล เช่น ระบบการจัดการความรู้รัฐสภา คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการจัดทำ รวมถึงการแสวงหาองค์ความรู้ ใหม่ผ่าน AI BIG DATA และ Social Media Mining เช่น 1) MOU ของมูลนิธิต่อต้านการทุจริต กับหน่วยงานจริยธรรมกลาง 2) การป้องกันการทุจริตของจีน สหรัฐอเมริกา หรืออังกฤษ 3) การ วางกลยุทธ์ชนิดของสื่อและรูปแบบจากองค์ความรู้ที่สกัดได้ 4) ความทันสมัยและปลอดภัย การเข้าถึงของกลุ่มขบวนการอาชญากรรมที่รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อ ป้องกันเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้กระทำผิดเสียเอง

สรุป

จากสภาพการณ์อดีตถึงปัจจุบัน และได้มีการวิเคราะห์องค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับ ข้าราชการการเมืองรุ่นใหม่ได้เข้าใจหลักปรัชญาธรรมราชาของรัชกาลที่ 5 ในการแทรกแซง ปัญหาการคอร์รัปชันด้วยการบริหารสิทธิและเสรีภาพเพื่อความสามัคคี ซึ่งสมควรที่จะมีการ บริหารจัดองค์ความรู้ การเข้าใจสภาพและกลไกการฉ้อราษฎร์บังหลวงในโลกทุนนิยมเสรี ประชาธิปไตย และระบอบอุปถัมภ์ของราชการไทยที่มีทั้งหมด 6 ประเด็น อันได้แก่ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมการคอร์รัปชันกับระบอบการปกครองของไทยในอดีต ประวัติศาสตร์การป้องกัน การปราบปราม และกลไกการคอร์รัปชันร่วมสมัยในไทย พ.ศ. 2555- 2564 การใช้หลักการป้องกันความมั่นคงในการแทรกแซง (Defense Security Sanction) และ ช่องโหว่ 2 มาตรฐานที่นำมาสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ความเป็นสากลและปรณัยของนิยาม เชิงการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน ซึ่งมีความสองมาตรฐานในการคอร์รัปชันจากคดี พิเศษ มาตรา 112 หลักการจัดประเภทคดีคอร์รัปชันตามโครงสร้างสังคมไทย หลักการจัด

ประเภทคดีคอร์รัปชันตามโครงสร้างสังคมไทย การบ่งชี้องค์ความรู้ที่จำเป็น (Knowledge Identification)

นอกจากนี้ เมื่อจำลองสถานการณ์ปัจจุบันทางการเมืองที่ขัดแย้งเรื้อรังเข้ากับหลักหลักปรัชญาธรรมราชาของรัชกาลที่ 5 ในการแทรกแซงปัญหาการคอร์รัปชันด้วยการบริหารสิทธิและเสรีภาพเพื่อความสามัคคีในชาติ พบว่าพระราชกรณียกิจดังกล่าวตั้งแต่รัชกาลที่ 5 ไปจนถึงรัชกาลที่ 6 กลับสามารถใช้ได้และตรงกับปัญหาที่ประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหาทั้งการคอร์รัปชัน การเลือกปฏิบัติสองมาตรฐานและปัญหาการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของราษฎรจนเกิดความแตกแยกทางสังคมรุนแรงเกือบ 2 ทศวรรษ

จากการสังเคราะห์การวิจัยและข้อมูลดังกล่าว สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะการพัฒนาและจัดการความรู้แก่การปรับปรุงงานป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันอันมีธรรมราชาเป็นฐานเพื่อสร้างความสามัคคี โดยสมควรนำกลับมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาข้าราชการการเมือง ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและยกระดับสังคมไทยจากกรณีศึกษาข้อผิดพลาดในอดีตเชิงโครงสร้างผสมกับเทคโนโลยี 4.0-5.0 ในการกำกับติดตามและดูแลปัญหาดังกล่าว อันจะทำให้ประเทศไทยพัฒนาได้รวดเร็ว มั่งคั่ง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีความเท่าเทียมและความสามัคคี

เอกสารอ้างอิง (Reference)

จดหมายเหตุหนองแขม. (2560). ประวัติหลวงเพชรเกษมวิถีสวัสดิ์ (แถม เพชรเกษม)

การศึกษาชั้นมูลและเสรีไทย. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/426169074414558/posts/42752552427891>

จักรพงษ์ คำบุญเรือง. (2561). หลวงอนุสารสุนทร” คหบดีผู้บุกเบิกการค้าของเชียงใหม่.

สืบค้นจาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/787793/>

เจตนา นาควัชร. (2503). อันเพลงไทยใช้จะไร้ในคุณค่า. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน

พระราชทานเพลิงศพ นายถนอม นาควัชร ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์1 รุจิกาญจน์ สานนท์2 ที่ปอทัย แสนภาค. (2563). ระบบอุปถัมภ์กับปัญหาความยากจนในประเทศไทย. วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชน, 2(3) :00-00.

นิพัทธ์ ทองเล็ก. (2561). พระองค์นี้ที่ว่า คือ “มือปราบนักเลงนางเลิ้ง”. สืบค้นจาก

<https://www.komchadluek.net/news/today-in-history/306229>.

ประชาชาติธุรกิจ. (2563). ป.ป.ช. ยอมรับ ยุค “คสช.-ประยุทธ์” เงินแผ่นดินรั่วไหลเฉียด 3 แสนล้าน. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/politics/news-570969>

- ปิยะธิดา อภัยศักดิ์. (2561). แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันใน
หน่วยงานภาครัฐ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. 13
(1), 00:00.
- ภูมิ ภูติมหาตมะ. (2558). **เงินยำนตลาดน้อย: ศรัทธาและเศรษฐกิจการค้าแห่งเงินสยาม.**
สืบค้นจาก [https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-
Journal/article/view/45486](https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/45486)
- ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2509). **ประวัติ หลวงจรูญกิจวิทูร หนังสืออนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ**
รินฤทัย สัจจพันธุ์ . (2557). กุหลาบ สายประดิษฐ์. สืบค้นจาก [https://www.bbc.com
/thai/highlights/story/2005/03/printable/050331_sri_burapha](https://www.bbc.com/thai/highlights/story/2005/03/printable/050331_sri_burapha)
- โรม บุนนาค. (2559). **การเปิดหน่วยงานสายลับราชสกุลออกสายลับจับ กลุ่มลูกหลานข้าราชการ**
บริหารและขุนนางที่ฉ้อราษฎร์บังหลวง. สืบค้นจาก เพจ ประวัติศาสตร์ชาติไทย
และข่าวสาร. https://www.facebook.com/188583217968299/
- วรลี จินรวัด. (2564). **การจัดการความรู้ประวัติศาสตร์สูญหาย การเสด็จประพาสต้นของ**
รัชกาลที่ 5 ณ วัดหนองแขม : รากแก้วสยามอารยะ สู่ยุครัฐนิยม. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. 5 (1), 42-64.
- วัชรพล ประสารราชกิจ, พลตำรวจเอก. (2563). **ปาฐกถาพิเศษ วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล**
ยอมรับสถานการณ์คอร์รัปชันไทยเข้าขั้นหนัก. สืบค้นจาก
[https://www.prachachat.net/politics/news-570969.](https://www.prachachat.net/politics/news-570969)
- วิกิพีเดีย. (2564). **จอมพลแปลก พิบูลสงคราม หรือ “หลวงพิบูลสงคราม”**
- วิกิพีเดีย. (2564). **ศาสตราจารย์ปรีดี พนมยงค์ หรือ “อามตย์ตรี หลวงประดิษฐมนูธรรม”**
- วิชญพงษ์ โพธิพิรุฬห์, ผศ.ดร. (2564). **รายงานการวิจัย ราชการไทยไร้คอร์รัปชัน: การสำรวจ**
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการแจ้งเบาะแสการทุจริตระหว่างปี พ.ศ.
2557-2563. (ทุนจาก สกสว.)
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2555). **สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย. วารสารวไลย**
อลงกรณ์ปริทัศน์, 2(1): 1-26.
- ศิลปวัฒนธรรม. (2558). **สาเหตุของการทุจริต: พลเสือป่าปราบปรามฉ้อราษฎร์บังหลวง.**
สืบค้นจาก [https://www.silpa-mag.com/history/article_24044.](https://www.silpa-mag.com/history/article_24044)
- ศิลปวัฒนธรรม. (2564). **“ลอตเตอรี่เสือป่าล้านบาท” จ่ายเงินรางวัลให้ “บุคคลไร้ตัวตน”**
**คดีทุจริตห่วยสุดอื้อฉาวสมัย ร.6. สืบค้นจาก https://www.silpa-
mag.com/history/article_33731**

- ศิลปวัฒนธรรม. (2564). วิกฤตการณ์ “วังหน้า” ปริศนาการเมืองร้อน เหตุการณ์เผาวังหลวง
สู่การตั้งอำนาจกลับคืนร.5. สืบค้นจาก https://www.silpa-mag.com/history/article_70840
- สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ
จำนวน 1,327 คน เรื่อง ปัญหาการเมืองไทย ที่คาใจประชาชน. สืบค้นจาก
https://www.matichon.co.th/politics/news_1560863.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2555). แนวโน้มของการคอร์รัปชันในประเทศไทย. สืบค้นจาก
https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1484
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2551). 7 ขั้นตอนการจัดการความรู้.
<http://kmcenter.rid.go.th/kcsecret/images/z4.pdf>.
- อนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด. (2564). การเมือง - พท.แย้ม ‘ตุ๋’ สอบตก-แก๊ง:ประกาศคะแนนดัชนี
การรับรู้การทุจริต (ซีพีไอ) ปี พ.ศ. 2563. สืบค้นจาก
https://www.khaosod.co.th/newspaper/newspaper-inside-pages/news_5848522
- King, W.R. (2009). Knowledge Management and Organizational Learning. *Omega*, 36(2):167–172. DOI: 10.1016/j.omega.2006.07.004.
- Kwok, Dominic. (2018). An Investigation Into Best Practices and Lessons Learnt With Respect to China: China's Crackdown on Corruption down on Corruption.
https://repository.upenn.edu/joseph_wharton_scholars/49?utm_source=repository.upenn.edu%2Fjoseph_wharton_scholars%2F49&utm_medium=PDF&utm_campaign=PDFCoverPages
- Pensri Duke. (1998; 2020). South East Asia Corruption: A case of Thailand. Retrieved from http://www.asia.tu.ac.th/journal/IJEAS17_1.pdf
- Thaipublica.org. (2558). การปราบปรามคอร์รัปชันมาตรฐานเดียวของ สีจิ้นผิง “ปฏิบัติการปราบพยัคฆ์และแมลงหวี่แมลงวัน” สู่บันไดขั้นที่ 2 ภายใต้ชื่อรหัส “ปฏิบัติการล่าหมาจิ้งจอก . สืบค้นจาก
<https://thaipublica.org/investigations/%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%B3%E0%B9%82%E0%B8%81%E0%B8%87/xi-jinping/>

UNDP China. (2016). **The Living Standards Dimension of the Human**

Development Index: Measuring Poverty with Big data in China.

https://www.cn.undp.org/content/china/en/home/operations/projects/poverty_reduction/the-living-standards-dimension-for-the-human-development-index-.html.

**ธุรกิจดิจิทัลผ่านแม่บทที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินงาน
ของผู้ประกอบการไทย-อาเซียน**
**Digital Business a Master Plan on The Economy and Operations
of Thai-Asean Entrepreneurs**

กันยรัตน์ ไมยรัตน์¹ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ²
Kanyarat Maiyarat, Narong Petprasert.

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการในเรื่องนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษาเมื่อโลกดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมต่อความยั่งยืนขององค์การธุรกิจในภูมิภาคอาเซียนโดยทำการศึกษานโยบายของประเทศไทย ผ่านแม่บทที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจในภูมิภาค เป้าหมายการพัฒนา โดยพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน และสามารถให้เกิดความยั่งยืนได้ในสภาพแวดล้อมที่ท้าทาย ระบบที่ทันสมัยสามารถแก้ไขปัญหาให้เกิดความยั่งยืนของผู้ประกอบการและผู้ค้ารายย่อย อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความสับสนทั้งในเรื่องความเข้าใจ ความสัมพันธ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องการเปลี่ยนแปลงการเป็นผู้ประกอบการ รายละเอียดเหล่านี้เป็นเรื่องที่ยังคงเป็นประเด็นให้กับผู้ประกอบการตั้งใจอย่างจะเรียนรู้ที่พร้อมจะพัฒนาตนเองให้ไกลออกไปบทความที่จะกล่าวถึง ผลกระทบที่เกิดจากช่วงเวลา covid-19 กลุ่มประเทศอาเซียน หน่วยธุรกิจต่างๆก้าวเข้าสู่ ระบบดิจิทัลทั้งในส่วนของผู้ให้บริการ ร้านอาหาร ค้าปลีก เนื้อหาของบทความ อธิบายถึงผลกระทบจากระบบที่ให้คุณค่าต่อผู้ประกอบการ เพราะรูปแบบธุรกิจอาจเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมที่สร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่มธุรกิจในภูมิภาคต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): ธุรกิจ; ดิจิทัล; ผ่านแม่บท; อาเซียน

Received: 2021-04-01 Revised: 2021-06-09 Accepted: 2021-06-09

¹ ดุษฎีบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์ สาขาการเมืองระหว่างประเทศและการพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต
Doctor of Philosophy, International Political Economy and Development. Faculty of
Economics Rangsit University, Bangkok. Corresponding Author e-mail:
tosaporn.mah@kbu.ac.th

² สาขาการเมืองระหว่างประเทศและการพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต International Political
Economy and Development Faculty of Economics Rangsit University, Bangkok.

Abstract

Abstract: Academic articles on this subject. Conducted studies when the digital world played an important role. To contribute to the sustainability of business organizations in the ASEAN region. By studying the policy of Thailand Master sheet affecting the regional economy Development goals On the basis of different environments and can achieve sustainability in challenging environments. Modern systems can solve problems for the sustainability of entrepreneurs. However, the problems that arise have caused confusion in understanding Relationships and related conditions, changes, details these are issues that remain a concern for entrepreneurs. Do not intend to learn to be ready to develop themselves further. Articles to be discussed Impacts arising from the Covid-19 period of ASEAN countries Business units stepped into Digital systems for both retail and restaurant service businesses Content of the article describe the impact of a system that values the operator. Because the business model may involve innovation that will continue to create sustainability for business groups in the region.

Keyword Business; Digital; Master Plan; Asian

บทนำ (Introduction)

วัตถุประสงค์ของบทความเรื่องนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจในความทันสมัยของการดำเนินงานธุรกิจในประเทศในภูมิภาคอาเซียนและยังให้เกิดความเข้าใจต่อแผนแม่บทของรัฐบาล การเรียบเรียงเนื้อหาผ่านการอ้างอิงบทความวิจัยที่มีคุณภาพและคำนิยามจากนักวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของประเทศไทยและนานาชาติ ผู้เขียนยังระบุถึงตำแหน่งของประเทศไทยในการก้าวเข้าสู่ความเป็นเลิศในภูมิภาคในกลุ่มประเทศสมาชิกเพื่อความพร้อมในการแข่งขันเปรียบเทียบศักยภาพของแต่ละประเทศปัญหาที่สภาวะการณ์ที่ยากลำบากในช่วงเวลาของการระบาดของโรค โควิด19 การเข้าใจถึงทัศนคติแผนแม่บทของประเทศไทยในการก้าวเข้าสู่การพัฒนาความเท่าเทียมในอาเซียน เนื้อหาบทความสามารถให้ความเข้าใจสาเหตุอะไรที่ทำให้ประเทศไทยยังไม่ได้อยู่ในระดับสูงสุดของอาเซียนและต้องเผชิญกับศักยภาพการแข่งขันอย่างกรณี มาเลเซีย สิงคโปร์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความเพื่อเข้าใจถึงองค์ประกอบหลักของแผนแม่บทการมีส่วนร่วมอย่างจำกัดในแผนงานระดับนานาชาติ บทบาทไทยสู่อาเซียนกับการเข้าสู่ธุรกิจดิจิทัล

โดยเนื้อหาอยู่ในการศึกษาบริบทของความทันสมัยในการใช้ระบบดิจิทัลในกลุ่ม

ประเทศอาเซียน กฎระเบียบที่ แม้ว่าจะมีความจำเป็นในการควบคุมข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและข้อมูลเพื่อความมั่นคงของชาติการมีส่วนร่วมอย่างจำกัดเศรษฐกิจอาเซียนและไทยส่วนใหญ่เป็นผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลข้อจำกัดของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีอยู่ด้วยกันหลายชนิด ในหลายประเทศในอาเซียนและไทยมีข้อจำกัดประเภทต่างๆบนแพลตฟอร์มดิจิทัลในเบื้องต้นที่กล่าวมา ผู้เขียนมีความตั้งใจที่จะนำเสนอวิธีการที่สะท้อนความเข้าใจในความมีบทบาทของไทยในเวทีระดับนานาชาติให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดแผนแม่บทผู้ประกอบการดิจิทัลไทย- อาเซียน

ธุรกิจดิจิทัลแผนแม่บทที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินงานของผู้ประกอบการไทย-อาเซียน	-การสำรวจความเป็นมาทั้งในส่วนของนักวิชาการและนักปฏิบัติในด้านบริหารธุรกิจ -องค์ประกอบหลักของการเป็นกรสร้างบทบาทดิจิทัลสู่ธุรกิจ ASEAN Master Plan -บทบาทไทยสู่อาเซียนกับการเข้าสู่ธุรกิจดิจิทัล -การเชื่อมต่อระหว่างไทย-อาเซียนสถานการณ์ ของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย-อาเซียน	-การอภิปรายเนื้อหาที่สาระของแผนแม่บทไทยอาเซียนทิศทางและโอกาสในการพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้า -แบบแผนการสร้างแบบจำลองธุรกิจสำหรับความพร้อมในแพลตฟอร์มสมัยใหม่
--	--	---

ในรอบหลายปีที่ผ่านมาโลกแห่งธุรกิจก้าวเข้าสู่ระบบดิจิทัล (Karakas, 2009) ปรากฏการณ์ โควิด19 ถือเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของสังคมธุรกิจ (ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์, 2563)จากจำนวนผู้ใช้บริการในการทำธุรกิจเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าภาวะในรอบปี2563นั้นเป็นช่วงเวลาที่เกิดปรากฏการณ์ใหม่อย่างชัดเจน(เดชปรอธร, 2020)การสร้างแรงจูงใจต่อผู้ประกอบการให้ความสำคัญในการการสร้างความสำเร็จเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ที่เรียกว่า “ดิจิทัล”(ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์, 2563)แล้วเมื่อโลกมีการเปลี่ยนผ่านเราจะเป็นที่เข้าใจได้อย่างรวดเร็วสิ่งเหล่านี้ประกอบด้วยวิธีการใหม่ๆ ในการระบุด่วนและการเข้าถึงผู้บริโภคของดิจิทัล รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความพร้อม (ทศพร มะหะหมัด

และ มนัส สุทธิการ, 2563) หากผู้ประกอบการและผู้บริโภคยังขาดความเข้าใจจะถือว่าเป็นเรื่องยากที่จะสร้างความยั่งยืน(พชรพงษ์ แพงไพรรี และ นริศ เพ็ญโกลโคย (2561) เพราะการสร้างความสัมพันธ์ภาพกับโลกใบใหม่ของธุรกิจโดยมีดิจิทัลเกี่ยวข้องกับหลักของนักวิชาการและนักปฏิบัติที่บรรจงสร้างวิธีคิดใหม่ในการดำเนินธุรกิจ (นันทพร ดำรงพงศ์, 2561) เพราะการนำพาธุรกิจให้เกิดความยั่งยืนถือเป็นความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันแนวทางสู่บริษัทที่ผู้ประกอบการยุคใหม่ในการจัดการธุรกิจให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (บุญทวรรณ วิงวอน และ ชัยยุทธ เลิศพาชิน, 2555) บทความเรื่องนี้ ผู้เขียนมุ่งเข้าไปที่ การจัดการให้เกิดความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจแบบแผนขึ้นในภูมิภาคและประสิทธิภาพจากในประเทศไทยสู่อาเซียนการทบทวนกรรมทั้งในเรื่องงานวิจัย ตำรา หนังสือ นับตั้งแต่ ปี 2543 จนมาถึงช่วงเวลาในโลก เข้าสู่ความปกติใหม่

ปัจจัยสู่ความสำเร็จทางธุรกิจการเป็นผู้ประกอบการดิจิทัลสมัยใหม่ (สมทบ แก้วเชื้อ, บัณฑิต ผังนิรันดร์ และ ธนพล ก่อฐานะ, 2562) ในบทความได้ศึกษาถึงสถานการณ์ในช่วงโควิดและวิกฤตการณ์ต่างๆ การสร้างความเข้าใจในเนื้อหาเพื่อให้เกิดความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่อง ปัญญาประดิษฐ์ แบบแผนแม่บทของในแต่ละประเทศรับรู้ถึงความก้าวหน้าของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

การสำรวจความเป็นมาทั้งในส่วนของนักวิชาการและนักปฏิบัติในด้านบริหารธุรกิจ

การให้ความสำคัญความคืบหน้าของการพัฒนาของประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เริ่มต้นอย่างเป็นทางการเมื่อปลายปี 2558 (Pocock, & Phua, 2011) นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฉบับที่ 12 ของประเทศไทย (พ.ศ. 2560–2564) (Wongwuttawat, & Lawanna, 2018) บทบาทใหม่แห่งโลกอินเทอร์เน็ตในอัตราที่เพิ่มมากขึ้นและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกำลังก้าวสู่ระดับใหม่ (Bharadwaj, Sawy, Pavlou, & Venkatraman, 2013) ในสภาพแวดล้อมนี้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังกลายเป็นและมีความจำเป็นมากขึ้นสำหรับการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจโลก (Box, Lopez, & Gonzalez, 2017) โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีกลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการที่จะเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายอย่างไร้พรมแดนนวัตกรรมการจัดการธุรกิจเพื่อสังคมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลต้องคำนึงถึงระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีการติดต่อสื่อสารการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ศิรินทิพย์ กุลจิตรตรี และ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ, 2020) นอกจากความร่วมมือระหว่างประเทศการสร้างเนื้อหารายการโทรทัศน์ระหว่างประเทศ (Co-Production) ถือเป็นความสำคัญและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้โลกไร้พรมแดน (สหพร ยี่ตันสี, กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ, และ ชนัญสรุ อรนพ ณ อยุธยา, 2564) นัยยะความหมาย

ของ ดิจิทัล (Khamcharoen, & Polnigongit, 2018) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน (Pichayapaiboon, 2020) การสร้างความเข้าใจในเทคโนโลยี (อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และ ณภัทรา ปานเจริญ, 2564) การปรับปรุงการบริการในระบบดิจิทัลเข้ามาเปลี่ยนแปลงได้อย่างสมบูรณ์ (Bootnoi, 2020) เมื่อหากพิจารณาถึงสิ่งที่ผู้ประกอบการสามารถรับรู้ได้ว่าการเชื่อมโยงเครือข่ายซึ่งกันและกันนั้น ทั้งในส่วน ผู้บริโภค ผู้ค้า คนกลาง และผู้ขาย (Grover, & Kohli, 2013) เหตุผลเหล่านี้เป็นการสร้างมูลค่าระหว่างกันเป็นกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างกัน มิใช่เป็นแบบจำลองที่นำมาประยุกต์ใช้ผู้บริโภคที่สามารถซื้อได้การวางระบบนิเวศทางธุรกิจ (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการแข่งขันและการเจริญเติบโต โดยผ่านกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital transformation) (Riasanow, Jäntgen, Hermes, S. et al, 2020) และดิจิทัลที่เป็นเหมือนการเชื่อมต่อเพื่อเป็นการเกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานให้ดีขึ้นจากเดิม (Manoj Tripathy, Maheshwari & Verma, 2005) ในทัศนะของผู้เขียนเมื่อการทำธุรกรรมและเพื่อลูกค้าสิ่งเหล่านี้มาเพื่อสร้างอัตราการเจริญเติบโตในสมัยใหม่และความเข้าใจมากขึ้นอัตราการบริโภคสูงขึ้นประสบการณ์ของมนุษย์จะเริ่มเข้าสู่ดิจิทัลได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน

องค์ประกอบหลักของการสร้างบทบาทดิจิทัลสู่ธุรกิจ ASEAN Master Plan

เนื้อหาก่อนหน้านี้ที่ผู้เขียนได้อธิบายถึงการทำให้เศรษฐกิจเกิดการเดินหน้าในส่วนของการเข้าถึงหรือจับต้องได้นั้นไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดความทันสมัยจัดส่งง่ายหรือพัฒนามูลค่าให้ดีขึ้น (Zhao, 2010) การรับรู้ผลิตภัณฑ์ใหม่ของผู้ประกอบการและการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของดิจิทัล (ศุภศิลป์ กุลจิตต์ เจือวงศ์, 2559) และพฤติกรรมที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภค เหล่าบรรดาแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยม อย่างกรณี Grab Lineman Panda เป็นเหมือนการเข้าสู่ดิจิทัลได้อย่างจับต้องได้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย (Kumlangphaet, & Rattanamong, Tangsang, 2020) อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าการพัฒนาประสิทธิภาพอาจจะมาด้วยความซับซ้อนที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพในการบริการรุ่นก่อนๆ แง่มุมของดิจิทัลประกอบด้วย เทคโนโลยีล้ำยุค แต่ความเข้าใจของมนุษย์ในปัจจุบันทำให้เกิดความกระจางเกี่ยวกับคำจำกัดความขั้นพื้นฐานนอกจากประเทศไทยแล้ววิวัฒนาการเหล่านี้ได้เข้าไปครอบคลุมในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันที่สามารถใช้งานได้ทั้งภูมิภาคอย่างกรณี Grab สามารถให้บริการรถ อาหาร ส่งสินค้าได้ทั้งหมด เป็นเรื่องที่น่าบอกถึงประสิทธิภาพในการพัฒนาดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพสูง (Widyatama, Chelliah, Kai, Yingxing, Tien, Mey, & Sin, 2020) และต้นทุนของบริษัทที่ใช้งบประมาณการลงทุนที่สูงแต่นวัตกรรมใหม่จะส่งอย่างไรต่อระบบนิเวศในเขตพื้นที่นั้นๆโดยจะเข้ามาแทนที่เก่าที่ล้ำสมัยโลกใหม่ที่พร้อมจะเผยโฉมวิธีแห่งการดำเนิน

ธุรกิจ เพราะมนุษย์และเป็นผู้สร้างนวัตกรรมให้มนุษย์ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Adrian Healy & Kevin Morgan (2012)

ระบบแอปพลิเคชันที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในประชาคมอาเซียน (Ramaiah, Sirait, & Smith, 2019) ถือเป็นการพัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจ (hanman, 2019) เพื่อเป็นผลลัพธ์ทั้งในด้านกระตุ้นผู้ประกอบการขนาดเล็กขึ้นไปและความสามารถในการแข่งขันให้การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับชั้นของการทำงาน ทั้งนี้เทคโนโลยีที่มีบทบาทมากที่สุดในช่วงคือดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (Shounchupol, 2020)

เมื่อดิจิทัลแอปถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในอาเซียนเพื่อเป็นการพัฒนาถึงการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในโครงสร้างของการทำธุรกิจ และถือเป็นการสร้างศูนย์กลางที่สามารถส่งสินค้าได้มากขึ้นมีตัวกลางในการจัดส่งได้มากขึ้นเพื่อให้คุณภาพชีวิตของชาวอาเซียนเป็นไปในทิศทางที่ดี (Sihol, 2017) ทั้งในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างการพัฒนาทุนมนุษย์และประชากรส่วนใหญ่ที่เป็นมุสลิมทั้งในส่วนของอุตสาหกรรมฮาลาล (Mahamud, & Suksaskawin, 2020) ดิจิทัลถูกกำหนดให้เกิดการการสร้างความเข้าใจว่าแผ่นแม่บทของอาเซียนเป็นการกำหนดถึงนโยบายการยอมรับร่วมกันตามมาตรฐาน (Box, & Gonzalez, 2017) ภาษาที่ใช้ในการทำงาน นอกจากสื่อดิจิทัลแล้ว การถูกกำหนดมาเพื่อให้รองรับคุณภาพของการทำงานตามพื้นที่ถ้อยถิ่นต่างๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน (โสมวลี ชยามฤต, 2564) และเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพื่อความเป็นแบรนด์คุณภาพ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีความมั่นใจในการเข้าร่วมและเป็นการช่วยส่งเสริมไปสู่ภาคส่วนอื่นๆ

บทบาทไทยสู่อาเซียนกับการเข้าสู่ธุรกิจดิจิทัล

การเข้าใจโครงสร้างพื้นฐานของข้อมูลเพราะมนุษย์มีความรู้ทางเทคโนโลยี (Gary Backhaus, 2018) และการนำหลักกรรมมาภิบาลนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาสังคม โดยก่อเน้นถึงความจำเป็นในทุกด้าน การประชุมนานาชาติ การดำเนินธุรกิจ ส่งสินค้า การเจรจา และความคาดหวังจาก ดิจิทัลจะช่วยยกระดับเศรษฐกิจของประเทศ และการเข้าร่วมของภาคเอกชนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน (Sapsanguanboon, & Faijaidee, 2020) ในบทบาทอาเซียนแล้วนั้นประเทศไทยถือว่าเป็นจุดแข็งในหลายด้าน การมีโครงสร้างที่เป็นพื้นฐานที่ทางด้านต้นทุนสิ่งแวดล้อมระบบการศึกษาความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่สามารถทำให้ไทยกลายเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในเอเชีย (สุดารัตน์ โยธาบริบาล, 2014) สิ่งประเทศไทยที่จะพัฒนาให้เกิดความทัดเทียมเพื่อสู่ความเป็นเศรษฐกิจของอาเซียนความตั้งใจอย่างยิ่งเพื่อเป็นตัวแทนแห่งอาเซียนและความเป็นประเทศที่มีคุณภาพคนที่ดีในเอเชีย (Hill, 1994) และให้เป็นไปตามมาตรฐานที่นานาชาติกำหนด การเคลื่อนย้ายแรงงานการถ่ายโอนเทคโนโลยี ดังนั้นแผ่นแม่บทของประเทศไทยส่งผลต่อการเชื่อมต่อไปยังภูมิภาคอาเซียน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้าน

เทคโนโลยีให้เกิดคุณค่าประโยชน์ต่ออาเซียน (Buranatrevedh, 2015) จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าบทบาทประเทศไทยในการก้าวเข้าสู่อาเซียนถือเป็นนโยบายที่สำคัญในการดำเนินงานและเป็นกลยุทธ์ที่จะนำมาประเทสไปสู่โลกสมัยใหม่ที่ไร้พรมแดนและยังเป็นปัจจัยในการกระตุ้นหมุนเวียนทางการเงินในระหว่างประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเชื่อมต่อระหว่างไทย-อาเซียน

ระบบดิจิทัลถือเป็นปัจจัยทางการพาณิชย์ที่เชื่อมต่อกัน และการเปรียบเทียบให้ประเทศมีความไม่จำกัด “คำว่าเศรษฐกิจดิจิทัล” หรือที่เราเรียกว่า อีคอมเมิร์ซ (Sui, & Rejeski, 2002) ที่ให้การยอมรับกันอย่างทั่วโลก หากเราจะมองถึงเศรษฐกิจดิจิทัลในความคิดที่กว้างก็หมายถึง เศรษฐกิจที่มีพื้นฐานมาจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (LIU, 2013) เกี่ยวกับการทำธุรกรรมออนไลน์และยังหมายถึง การเข้าถึงสินค้าและบริการในแบบดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีเพื่อธุรกิจ (Breitsohl, Khammash, & Griffiths, 2010) อีคอมเมิร์ซหมายถึง การผลิตการจัดจำหน่ายการตลาดการขายหรือการส่งมอบสินค้าและบริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Breitsohl, Khammash, & Griffiths, 2010) ในส่วนของไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนใช้คำจำกัดความเหล่านี้ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามแนวคิดหลักยังคงเหมือนเดิม (SEVERINO, 2007) กุลธิดา สิงห์สี (2557) ได้กล่าวว่า ในเรื่องของทิศทางแนวโน้มและการปรับตัวนับตั้งแต่การเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่จะถึงนี้ส่งผลให้ถึงผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่อาเซียนให้ความสนใจและบัญญัติไว้ในกฎบัตรอาเซียนในฐานะที่การศึกษาเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศ

อาเซียนถือเป็นภูมิภาคที่ใช้ผู้อินเทอร์เน็ตที่มีการใช้งานมากที่สุดในโลก Hazwan Haini (2019) แต่ก็มีจำนวนน้อยเนื่องจากมีประชากรจำนวนมากบรูไนแม้ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด แต่ก็มีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูงที่สุดถึง 94.87 เปอร์เซ็นต์ในปี 2560 ในแง่ของการใช้สมาร์ทโฟนประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มีอัตราการเข้าถึงข้อมูลสูง ในปี 2561 ประเทศไทยมีอัตราสูงสุดถึงร้อยละ 58 จากจำนวนประชากรทั้งหมดในขณะที่อินเดียมีอัตราร้อยละ 26 (KPMG & FICCI, 2019) การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางดิจิทัลของโลกถึงวัดขีดความสามารถและความพร้อมของ ประเทศอาเซียนที่ได้รับการยอมรับและมีประสิทธิภาพมากที่สุดถือเป็นประเด็นการเชื่อมที่เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับในระดับชั้นและเป็นภูมิภาคที่นักลงทุนจากทั่วทุกมุมโลกให้ความสนใจ

สถานการณ์ ของพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย-อาเซียน

การเริ่มมีบทบาทของอีคอมเมิร์ซ กำลังก้าวเข้ามาสู่การเปลี่ยนแปลงและเริ่มมีความ

ชัดเจนมากขึ้นนับตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา (Lee, & Das, 2019) ประเทศในอาเซียนและเป็นรูปแบบของการนำมาใช้แบบไม่จำกัด การขาย การซื้อผลิตภัณฑ์ การขนส่ง คนกลาง รวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มการสื่อสาร และการให้บริการข้อมูลที่หลากหลาย และในเวลานี้ความก้าวหน้าที่เราพร้อมจะสามารถที่จะเป็นเหมือนปัจจัยสำคัญในการดำเนินเศรษฐกิจและผู้ประกอบการสามารถสร้างแบบจำลองธุรกิจเพื่อตอบโจทย์การใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Tongzon, 2007) อาเซียนเป็นเหมือนห้องสมุดแห่งปัญญาประเทศไทยรวมเข้าไว้ด้วยกันสำหรับให้เป็นแหล่งข้อมูลมรดกทางภูมิปัญญาของภูมิภาคอาเซียนในรูปดิจิทัล (ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหาภล, 2020)

ระบบการศึกษาที่ดีและเป็นประสิทธิภาพส่งผลให้แรงงานทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพโดยสิงคโปร์ถือเป็นดัชนีชี้ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอัตราการรู้และการเป็นค่าปลักในประเทศที่สูงส่วนไทยและมาเลเซียก็ถือว่ามีการออกแบบโครงสร้างที่เป็นเหมือนปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน (Do, Patel, Budhwar, Katau, Arora, Dao, 2019) ในบรรดาประเทศกำลังพัฒนา 10 อันดับแรกแม้ว่าจะมีการลดลงของค่าดัชนีจากปีก่อนก็ตาม 2017 ไทยอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เป็นหนึ่งในตลาดอีคอมเมิร์ซ ที่เติบโตเร็วที่สุดโดยมีส่วนแบ่งของบุคคลที่มีบัญชีออนไลน์เพิ่มขึ้น (Quah, 1982) ในเวลาที่อยู่ในช่วงของการระบาดของโรคโควิด19 ทุกประเทศในภูมิภาคได้รับผลกระทบแต่เป็นช่วงเวลาที่ระบบทางเทคโนโลยีที่ยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายเนื้อหาทัศนะของแผนแม่บทไทยอาเซียนทิศทางและโอกาสในการพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้า

1. การมีส่วนร่วมอย่างจำกัดในแผนงานระดับนานาชาติ เศรษฐกิจอาเซียนและไทยส่วนใหญ่เป็นผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซสุทธิ ดังนั้นบางส่วนจึงใช้แนวทางป้องกันในการหาหรือแบบพหุภาคี ระหว่างหลายประเทศ และทวิภาคี ระหว่างสองประเทศ (Yue, 1998) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศต่างๆ ในการระบุดูแลของตนเองไม่ว่าจะเป็นในธุรกิจสตาร์ทอัพหรือในการพัฒนาแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซที่เป็นนวัตกรรมใหม่แล้วทำการตลาดผ่านพอร์มระหว่างประเทศ ในการเสนอความต้องการของตนเอง แม้แต่ระหว่างไทยและอาเซียนก็แทบจะไม่มีควมพยายามใด ๆ ที่จะใช้ประโยชน์จากจุดแข็งร่วมกันเพื่อปรับปรุงการเชื่อมต่อร่วมกันส่งเสริมการทำให้เป็นดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซ ตัวอย่างเช่น บริษัท จากสิงคโปร์เช่น Temasek ที่เคยมีส่วนร่วมกับประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา

2. ด้านโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐาน ระหว่างไทยกับอาเซียนการเติบโตของดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซเรียกร้องให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพทั้งทางกายภาพและดิจิทัล ในบริบทนี้ภูมิภาคอาเซียนและไทยกับปัญหาที่มีข้อจำกัด (Ariffin, & Sahid, 2018) ที่

เกี่ยวข้องกับการขนส่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการขนส่งสินค้าทางอากาศ ความท้าทายในการเติบโตของอีคอมเมิร์ซระหว่างภูมิภาคและการเชื่อมต่อดิจิทัลการเติบโตของอีคอมเมิร์ซและการเชื่อมต่อดิจิทัลระหว่างภูมิภาคต่ำกว่าศักยภาพในภูมิภาคอาเซียนและไทยยังคงมีอุปสรรคหลายประการที่กล่าวถึงและส่งผลกระทบต่อ SMEs แม้ว่าในบริบทของอาเซียนการสร้างกำแพงกีดกัน การสร้างเพื่อป้องกัน ในหลายประเทศกฎระเบียบอยู่ในขั้นตอนการพัฒนาซึ่งสร้างความไม่แน่นอนให้กับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ในขณะที่บางประเทศเช่นสิงคโปร์มีแผนและนโยบายดิจิทัลที่ครอบคลุม แต่ประเทศอื่น ๆ รวมถึงบางประเทศในอาเซียนที่มีความจำกัดทางด้านต้นทุนยังขาดนโยบายและแผนงานที่มุ่งเน้นซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้บริโภคความปลอดภัยในโลกไซเบอร์กระแสข้อมูลและธุรกรรมข้ามพรมแดนสอดคล้องกับทัศนงานวิจัยของกฎระเบียบที่ แม้ว่าจะมีความจำเป็นในการควบคุมข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและข้อมูลเพื่อความมั่นคงของชาติในรูปแบบของรัฐบาลแต่ข้อจำกัดระหว่างประเทศที่ไม่อนุญาตให้แบ่งปันข้อมูลด้วยความไว้วางใจเป็นอุปสรรคสำคัญในการค้าอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดน นอกจากนี้เพื่อให้แน่ใจว่ามีการเชื่อมต่อข้ามพรมแดนกฎระเบียบควรเป็นไปตามแนวปฏิบัติสากลที่ดีที่สุดอย่างไรก็ตามในขณะที่ออกแบบกฎระเบียบรัฐบาลมักละเลยแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งหลายแห่งได้รับการรับรองเช่นในสหภาพยุโรปหรือ EU เว้นแต่กฎระเบียบจะคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศการประสานและเข้าสู่การทำงานร่วมกันข้ามพรมแดนเป็นเรื่องยาก สอดคล้องกับทัศนงานวิจัยของการมีส่วนร่วมอย่างจำกัดเศรษฐกิจอาเซียนและไทยส่วนใหญ่เป็นผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซสุทธิดังนั้นบางส่วนจึงใช้แนวทางป้องกันในการหาวิธีแบบพหุภาคีและทวิภาคี (Paul, 2002) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศต่างๆ ในการระบุดูแลของตนไม่ว่าจะเป็นในธุรกิจสตาร์ทอัพหรือในการพัฒนาแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซที่เป็นนวัตกรรมใหม่แล้วทำการตลาดผ่านพอร์มระหว่างประเทศ หากไม่เข้าร่วมในการอภิปรายพวกเขาจะพลาดโอกาสในการเสนอความต้องการของตน แม้แต่ระหว่างไทยและอาเซียนก็แทบจะไม่มีพยายามใด ๆ ที่จะใช้ประโยชน์จากจุดแข็งร่วมกันเพื่อปรับปรุงการเชื่อมต่อร่วมกันส่งเสริมการทำให้เป็นดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซ ตัวอย่างเช่น บริษัท จากสิงคโปร์เช่น Temasek สามารถลงทุนในสตาร์ทอัพอีคอมเมิร์ซของอินเดียผ่านความร่วมมือซึ่งกันและกัน (Sam, C.Y (2008) ข้อ จำกัด ของแพลตฟอร์มดิจิทัล: ในหลายประเทศในอาเซียนและไทยมีข้อ จำกัด ประเภทต่างๆบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ข้อสรุปและแนวทางข้างหน้า อาเซียนได้ตั้งเป้าหมายและเป้าหมายสำหรับดิจิทัลและต้องการก้าวไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมีหลายประเด็นดังที่กล่าวไว้ข้างต้นซึ่งส่งผลเสีย ความสามารถของธุรกิจขนาดเล็กในการค้าขายและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่าระดับภูมิภาค ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับอาเซียนและไทยในการปรับปรุงการเชื่อมต่อลดความแตกแยกทางดิจิทัลและดำเนินการตามกฎระเบียบที่สนับสนุนและเปิดใช้งานกรอบการทำงานซึ่งสนับสนุนโลจิสติกส์แบบรวดเร็วการ

จัดส่งแบบ door-to-door และเพิ่มความสะดวกในการทำธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ SMEs ต้องเผชิญกับปัญหาอื่น ๆ เช่นการขาดความรู้ทางการตลาดหรือไม่สามารถระบุคู่ค้าทางธุรกิจได้ สอดคล้องกับทัศนะงานวิจัยของ (Chia, 2016)

แบบแผนการสร้างแบบจำลองธุรกิจสำหรับความพร้อมในแพลตฟอร์มสมัยใหม่

โมเดลธุรกิจต้องได้รับการวิเคราะห์ถึงความพร้อมในอนาคตอาเซียน (Kraisuth, & Vinai Panjakajornsak, 2017)และผลกระทบด้านความยั่งยืนเนื่องจากทั้งความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมเป็นความท้าทายที่เกี่ยวพันกันสำหรับธุรกิจที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ในภูมิภาคอาเซียน (Haseeb, Kot, Hussain, Jermisittiparsert, 2019)ในการดำเนินการดังกล่าว “ดิจิทัล” มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมไปสู่เป้าหมายของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในส่วนขององค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งประเด็นทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมเป็นหัวใจของการแก้ปัญหาความท้าทายในอนาคต สำหรับไทยและอาเซียน (Permana, Rizky, Banyualam, 2018) บริษัท ต่างๆที่สามารถจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อนเหล่านี้ได้ การเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจที่มีอยู่ให้เป็นโมเดลธุรกิจดิจิทัลโดยมีผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว สำหรับการจัดสรรทรัพยากรและการลดการใช้ทรัพยากรไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนกลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับกิจกรรมทางการตลาดที่ยั่งยืน แนวคิดของเศรษฐกิจหมุนเวียนในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน สนับสนุน บริษัท ต่างๆในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งสามารถส่งเสริมผ่าน “ดิจิทัล” ผ่านรูปแบบธุรกิจดิจิทัลซึ่งอาจควบคู่ไปกับการรวมตัวกลางในกรณีที่เกิดความเสี่ยงไม่ได้ ห่วงโซ่อุปทานถูกเปิดใช้เพื่อลดส่วนที่จำเป็นและเพื่อหลีกเลี่ยง ของเสียตลอดจนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจแบบดิจิทัลเพื่อการดึงดูดมูลค่าที่ยั่งยืนและการสร้างมูลค่านอกเหนือจากการใช้ทรัพยากรเพียงอย่างเดียว

ประเด็นทักษะของไทยในอาเซียน

ปัจจุบันยุคดิจิทัลกลายเป็นความจริงในหลายประเทศ รัฐบาลธุรกิจและบุคคลต่างๆ กำลังโยกย้ายกิจกรรมของตนไปยังอินเทอร์เน็ตในอัตราที่เพิ่มมากขึ้นและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลก็ก้าวไปสู่ระดับใหม่ คราวเรือนอื่น ๆ ในการพัฒนา ประเทศต่างๆ ในสภาพแวดล้อมนี้ ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังกลายเป็น มีความจำเป็นมากขึ้นสำหรับการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในช่วงความพร้อมสำหรับยุคดิจิทัลที่แตกต่างกัน (ตามข้อเสนอแนะของ ความแตกต่างในการใช้งานบรอดแบนด์และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศสมาชิก ดังนั้นพวกเขาจึงต้องเผชิญกับความท้าทายและลำดับความสำคัญด้านนโยบายที่แตกต่างกันอย่างน้อยก็ในระยะสั้น ผู้ที่ล่าช้าอาจต้องจัดลำดับความสำคัญของการเข้าถึงพื้นฐาน แต่ไม่ควร ละเลยการเริ่มปรับตัวรอบการกำกับดูแลเพื่อช่วยเผชิญกับความท้าทายที่กำลังจะเกิดขึ้น การพัฒนาในระดับต่างๆเป็นโอกาสที่จะก้าวกระโดดหรือก้าวไปข้างหน้า

นโยบายที่ถูกจำกัด น้อยลงโดยระบบเดิม ด้านล่างนี้เป็นข้อควรพิจารณาบางประการสำหรับอาเซียน เศรษฐกิจเมื่อพยายามใช้ประโยชน์สูงสุดจากโอกาสใหม่ ๆ ในขณะที่ลดความเสี่ยงความท้าทายที่เป็นไปได้

แม้ว่าจะต้องให้ความสำคัญมากในระดับชาติ แต่ก็เป็นภูมิภาคที่ใช้ร่วมกัน ความเข้าใจเกี่ยวกับการตอบสนองนโยบายที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์จากดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด สิ่งสำคัญในการก้าวไปสู่ “เศรษฐกิจแบบบูรณาการและเหนียวแน่น” “การแข่งขันอาเซียนที่สร้างสรรค์และมีพลวัต” และ “การเชื่อมต่อที่เพิ่มขึ้นและความร่วมมือรายสาขา” ตามที่กำหนดไว้ในแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปี 2568 ตัวอย่างเช่นภูมิภาค ความร่วมมือผ่านความเข้าใจร่วมกันในระดับและความสำคัญของ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และแนวทางในการคุ้มครองผู้บริโภคการเชื่อมต่อ และการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์รวมถึงกรอบการทำงานของอีคอมเมิร์ซทั่วไปจะช่วยให้ได้มาก การเพิ่มการค้าดิจิทัลในระดับภูมิภาค การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพของอาเซียนที่กำลังจะมาถึง โครงการทำงานเกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุวัตถุประสงค์นี้

บทสรุป

บทความวิชาการเรื่องนี้ผู้เขียนได้มีความพยายามในการรวมข้อมูลที่มาจากกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างประเทศสมาชิก การวิจัยเพิ่มเติมอาจต้องการขยายสิ่งนี้ไปยัง บริษัท และข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากนั้นผลลัพธ์อาจแตกต่างกันไปในบริบทอาเซียนที่ต่างกันออกไป ข้อจำกัด อีกประการหนึ่งคือความจริงที่ว่า บริษัท ในกลุ่มประเทศอาเซียนมีความพร้อมมากขึ้นกว่าเดิมในรอบสิบปีที่ผ่านมา บริษัทใหญ่อย่าง เทมาเซก สิงคโปร์ดั้งเดิมที่จัดตั้งขึ้นโดยมีขนาดที่แน่นอน การวิเคราะห์ SMEs (วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ในบริบทนี้จะนำเสนอข้อมูลเชิงลึกและความแตกต่างที่น่าสนใจเพิ่มเติม ผู้เขียนอธิบายรายละเอียดที่ครอบคลุมในทั้งในส่วนของแพลตฟอร์มดิจิทัล ทบทวนวรรณกรรมเนื้อหาทางงานวิจัยที่ทำเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียนแต่ละการอ้างอิงข้อมูลที่ใหม่และทันสมัย ข้อมูลจากออนไลน์ อย่างไรก็ตามในขั้นตอนการสำรวจนี้การค้นพบที่เปิดเผยควรกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและนำเสนอเรื่องราวที่ใหม่กว่าเดิมกับการเปลี่ยนที่นักวิชาการต้องมีการเตรียมพร้อมในที่สุดความสนใจต้องไปที่ความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวแบบดิจิทัลซึ่งเป็นกลยุทธ์หลักและ ประเด็นทางเศรษฐกิจ ข้อมูลกลายเป็นแหล่งสำคัญของนวัตกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขัน แต่ในขณะเดียวกันผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมีบทบาทในการดูแลให้เหมาะสมใช้รัฐบาลควรพยายามส่งเสริมการใช้ซ้ำและการแบ่งปันข้อมูลที่เหมาะสม เช่นเซอร์ในรถยนต์อาจไม่เพียง แต่ให้ข้อมูลที่มีค่าสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ เทคโนโลยียานยนต์ แต่ยังรวมถึงระบบขนส่งมวลชนและสิ่งแวดล้อมด้วย (ข้อควรพิจารณา) แต่ยังกำหนดกรอบการทำงานที่แข็งแกร่ง

สำหรับความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวแบบดิจิทัล

จากการค้นพบเบื้องต้นเหล่านี้การศึกษาระยะยาวกับระดับพนักงานที่แตกต่างกันจะเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจในการได้รับข้อมูลเชิงลึกที่ละเอียดและตรวจสอบได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัด อนุกรมวิธานของ "ดิจิทัล" การวิจัยเกี่ยวกับดิจิทัลในอนาคตอาจทำให้เกิดความยั่งยืนได้มากขึ้นเช่นในบริบทของระดับความยั่งยืนและการดำเนินการที่แตกต่างกันไปสุดท้ายนี้การวิเคราะห์กรณีความล้มเหลวของกลยุทธ์ดิจิทัลเช่นในแง่ของจังหวะเวลาที่ไม่ดี นอกจากนี้ยังนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญเกี่ยวกับพลวัตของดิจิทัลเพื่อให้ความก้าวหน้าในภูมิภาคทั้งในส่วนของการขนส่งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศระบบอุปทานสินค้าระหว่างกันเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มและระบบดิจิทัลให้ทันกับความก้าวหน้าในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กุลจิตต์เจี๊วงค์. (2559). การสร้างการรับรู้ของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลให้เป็นที่ยอมรับของผู้.
วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก. 34(3), 80-9.
- กุลธิดา สิงห์สี. (2557). บทความวิชาการเรื่อง อุดมศึกษาไทยในอาเซียน รูปแบบ แนวโน้ม และทิศทางการปรับตัวในอนาคต. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 2(2) 13-23
- ทศพร มะหะหมัดและมนัส สุทธิการ. (2563) ปัญญาประดิษฐ์การจัดการทรัพยากรบุคคลสมัยใหม่ในองค์กร. วารสาร *RMUTT Global Business and Economics Review*. 5(1), 75-89.
- นันทพร ดำรงพงศ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อรองรับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลในประเทศไทย. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่. 11(1), 239-254
- บุญทวรรณ วิงวอน และ ชัยยุทธ เลิศพาชิน. (2555). กลยุทธ์น่านน้ำสู่เส้นทางสู่ความยั่งยืนของธุรกิจ.วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 7(12), 1-18
- ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหกาล. (2020). ห้องสมุดดิจิทัลอาเซียน : มรดกภูมิปัญญาแห่งชาติอาเซียน. วารสารห้องสมุด. 64(2), 50-64.
- พัชรพงษ์ แพงไพรรี และ แล่นริศ เพ็ญโกโคย. (2561). ความสามารถในการแข่งขันสู่องค์กรแห่งความยั่งยืนของผู้ประกอบการ ศูนย์บริการรถยนต์ในประเทศไทย. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(2), 229-248.
- ศุภานนท์ ขอบประดิษฐ์. (2020). วิฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์ 3(2), 1-14.
- ศุภานนท์ ขอบประดิษฐ์. (2563). วิฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์ 3(2), 1-14.

- สมทบ แก้วเชื้อ, บัณฑิต ผังนิรันดร์ และ ธนพล ก่อฐานะ. (2562). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*. 15 (2), 33-44.
- สหพร ยี่ตันสี, กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ, และ ชนัญสรุ อรนพ ณ อยุธยา. (2564). การสร้างสรรค์เนื้อหารายการโทรทัศน์ระหว่างประเทศ. *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม* นิด้า. 7 (1), 26-46
- สุดาร์ตน์ โยธาบริบาล (2014) สิ่งคโปร์กับสงครามการแย่งชิงคนเก่งทั่วโลกสู่ “ศูนย์กลางคนเก่ง สิ่งคโปร์” : บทเรียนและความท้าทายสู่แนวทางสร้าง “ศูนย์กลางคนเก่งภาครัฐไทย” ในบริบทอาเซียน. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 31(2), 2-28
- โสมวลี ชยามฤต. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์การภาครัฐและเอกชน. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences* 4(1) 39-50
- อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และ ณภัทชา ปานเจริญ. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมไทยแลนด์ 4.0 สำหรับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารชุมชนวิจัย*. 15(1), 94-1
- Ariffin, A.S. & Sahid, M.L.I. (2018). Competitiveness analysis of ASEAN automotive industries: a comparison between Malaysia and Thailand. *Journal of Science, Technology and Innovation Policy*, 3 (2), 23-32.
- Bharadwaj, A., El Sawy, O., Pavlou, P., & Venkatraman, N. (2013). Digital Business Strategy: Toward a Next Generation of Insights. *MIS Quarterly*, 37(2), 471-482.
- Bootnoi, N.T.(2020) The Impact of Digital Transformation on Local Administrative Organizations' Public Service Development. *Local Administration Journal*. 13(4) 347-362
- Box, S., & Gonzalez, J.L (2017). The future of technology: Opportunities for ASEAN in A Structural Equation Model Analysis. *Asia-Pacific Social Science Review*. 16(3): 96–117
- Breitsohl, J., Khammash, M. and Griffiths, G. (2010), "E-business complaint management: perceptions and perspectives of online credibility", *Journal of Enterprise Information Management*, 23 (5)653-660.
<https://doi.org/10.1108/17410391011083083>
- Breitsohl, J., Khammash, M. and Griffiths, G. (2010), E-business complaint

- management: perceptions and perspectives of online credibility, *Journal of Enterprise Information Management*. 23(5), 653-660.
- Buranatrevedh, S.K.(2015) Occupational Safety and Health Management among Five ASEAN Countries: Thailand, Indonesia, Malaysia, Philippines, and Singapore. *J Med Assoc Thai*.98 (2) s64-s69
- Chia, S.Y. Chia (2016). ASEAN economic integration and physical connectivity. *Asian Economic Papers*, 15 (2)198-215.
- Gary Backhaus. (2018). The Triangulation of Nature—Humanity—Modern Technology: Diagnosis of Our Time: The Crisis of Earth. Environment, *Space, Place*, 10(2), 84-108.
- Grover, V., & Kohli, R. (2013). Revealing Your Hand: Caveats in Implementing Digital Business Strategy. *MIS Quarterly*, 37(2), 655-662.
- Haini, H.W (2019) Internet penetration, human capital and economic growth in the ASEAN economies: evidence from a translog production function, *Applied Economics Letters*, 26: (21) 1774-1778.
- hanman, S. (2019). MORALITY STRENGTHENING IN 21ST CENTURY, FOR ORGANIZATION OF DIGITAL ECONOMY. *Valaya Alongkorn Review*, 9(1), 146-163.
- Haseeb M, Kot S, Hussain HI, Jermisittiparsert K.(2019) Impact of Economic Growth, Environmental Pollution, and Energy Consumption on Health Expenditure and R&D Expenditure of ASEAN Countries. *Energies*. 12(19), 3598
- Healy, A.D & Morgan, K.V (2012) Spaces of Innovation: Learning, Proximity and the Ecological Turn, *Regional Studies*, 46:8, 1041-1053.
- Hill, H. (1994). ASEAN Economic Development: An Analytical Survey--The State of the Field. *The Journal of Asian Studies*, 53(3), 832-866.
- Karakas, F. (2009), "Welcome to World 2.0: the new digital ecosystem", *Journal of Business Strategy*, 30 (4,) 23-30.
- Khamcharoen, P.R & Polnigongit, W.P (2018) Digital Literacy : Evolution, Definition, and Skills Synthesis. *JOURNAL Of APPLIED INFORMATICS AND TECHNOLOGY* 1(2) 73-81
- Kraisuth, D.P and Vinai Panjakajornsak, V.(2017) Thai Engineer ASEAN Readiness: A

- Structural Equation Model Analysis. *Asia-Pacific Social Science Review* 16(3): 96–117
- Kumlangphaet, W.T, Rattanamong, Y.S Tangsang, B.O(2020) Causal Factors of Intention to Use Food Delivery Service via Mobile Application Food panda for consumers in Nonthaburi Province. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*. 4(2) 182-196
- Lee, C. & Das, S. (2019). 2. E-commerce and ASEAN Economic Integration. In C. Lee & E. Lee (Ed.), E-Commerce, Competition & ASEAN Economic Integration (pp. 7-30). Singapore: ISEAS Publishing.
- Mahamud., T& Suksaskawin., P. (2020). Innovation of Halal Business Science in Thailand since 2019 for Applying on Human Resource Training Operation. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(10s), 3497-3508.
- Manoj Tripathy, R. P. Maheshwari & H. K. Verma (2005) Advances in Transformer Protection: A Review, *Electric Power Components and Systems*, 33(11) 1203-1209.
- Paul, J. (2002), "Narrowing the digital divide: initiatives undertaken by the Association of South-East Asian Nations (ASEAN)", Program: electronic library and information systems, 36 (1)13-22.
- Permana, Rizky Banyualam,(2018) ASEAN E-Commerce Agreement: ASEAN Way of Digital Trade? (March 28, 2019). International Conference on ASEAN Studies, UGM, Yogyakarta, Indonesia, 13-14 March 2018.
- Pichayapaiboon, S. (2020). COPYRIGHT OF ACADEMIC WORK AT DIGITAL AGE . *RMUTK Journal of Liberal Arts*, 2(2), 99-104.
- Quah, J. (1982). Bureaucratic Corruption in the ASEAN Countries: A Comparative Analysis of Their Anti-Corruption Strategies. *Journal of Southeast Asian Studies*, 13(1), 153-177.
- Ramaiah, A. K., Sirait, N. N., & Smith, N. N. (2019). Competition in Digital Economy: The State of Merger Control on Consumer Transportation in ASEAN .*International Journal of Modern Trends in Business Research (IJMTBR)*, 2(7), 66-82.
- Riasanow, T., Jäntgen, L., Hermes, S. et al. (2020) Core, intertwined, and

- ecosystem-specific clusters in platform ecosystems: analyzing similarities in the digital transformation of the automotive, blockchain, financial, insurance and IIoT industry. *Electron Markets*
- Sam, C.Y (2008) Economic Nationalism in Singapore and Thailand, *South East Asia Research*, 16:3, 433-459.
- Sapsanguanboon, W., & Faijaidee, W. (2020). DIGITAL TRANSFORMATION FOR GOVERNMENT AGENCIES TO ENHANCE THAILAND’S COMPETITIVENESS. *Modern Management Journal*, 18(1), 15-22.
- SEVERINO, R. (2007). ASEAN Beyond Forty: Towards Political and Economic Integration. *Contemporary Southeast Asia*, 29(3), 406-423.
- Shouchupol, A. (2020). MANAGEMENT OF BUSINESS ORGANIZATION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR BUSINESS SURVIVAL. *Valaya Alongkorn Review*, 10(3), 155-164.
- Sihol, S.N (2017) The Influence of Government Public Policies, Competitive Business Environment and Managerial Competencies on the Digital Business Practices at the Commercial Banks in Jakarta, Indonesia (November 30, 2017). OIDA International Journal of Sustainable Development, 10, (11)65-76, 2017.
- Sui,D and Rejeski, D.(2002) Environmental impacts of the emerging digital economy: the e-for-environmental e-commerce? *Environmental Management*, 29 (2) 155-163
- strategy, research & development. *International Journal of Tourism & Hospitality in Asia Pacific*, 3(2), 95-104.
- Wongwuttawat, J., & Lawanna, A. (2018). The digital Thailand strategy and the ASEAN community. *The Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries*. 84(3), 1–15.
- Yue, C.S (1998) The ASEAN free trade area, *The Pacific Review*, 11(2), 213-232.

**กระบวนทัศน์การสร้างกระแสความนิยมในการตัดสินใจท่องเที่ยว
ตามรอยยูทูบเบอร์**
**Paradigm to Create a Trend in Tourism Decisions Follow
in the Youtuber Footsteps**

อติเทพ งามศิลป์เสถียร¹

Atithep Ngamsilstian

บทคัดย่อ (Abstract)

โลกในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ยุคแห่งการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรหมแดนด้วยระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตแต่ละวันของประชาชนแบบก้าวกระโดด หลายธุรกิจมีการสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มความสะดวกให้ผู้บริโภคเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ง่าย สามารถใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือรับบริการได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อยูทูบหนึ่งในช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในวงกว้างและกำลังได้รับความนิยมในอันดับต้น ๆ ของโลก บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอกระบวนทัศน์การสร้างกระแสความนิยมในการตัดสินใจท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์ เพื่อเป็นแนวทางให้ยูทูบเบอร์สามารถพัฒนากลยุทธ์การสร้างสรรคัลิวิดีโอยูทูบสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้รับชมได้รู้จัก เข้าใจ และชื่นชอบกับการท่องเที่ยวของไทยในรูปแบบใหม่ที่มีน่าสนใจกว่าเดิมซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์ในอนาคต และสามารถต่อยอดสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวไทยต่อไป

คำสำคัญ(Keywords): กระบวนทัศน์; การสร้างกระแสความนิยม; การท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์

Received: 2021-09-27 Revised: 2021-10-22 Accepted: 2021-12-03

¹ วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management, University of Phayao, Bangkok Campus. Corresponding Author e-mail: atithep08@gmail.com

Abstract

Today's world is entering the digital age, the era of innovation in technology for boundless communication with the Internet, which plays an important role and influences people's behavior in everyday life by leaps and bounds. Many businesses have created digital platforms to make it easier for consumers to access the Internet. It can be used to exchange information or receive services faster. In particular, YouTube is one of the most popular communication and public relations channels in the world. This article aims to analyze and present the trend-building paradigm in YouTube travel decision making as a guideline for YouTuber to develop strategies for creating in order to make viewers know, understand and appreciate Thai tourism in a new and more interesting way, which will affect decisions follow in the YouTuber footsteps in the future and can continue to build on the sustainable growth of Thai tourism YouTube video clips for promoting Thai tourism to be more effective.

Keywords: Paradigm; creation a trend; tourism follow in the YouTuber footsteps

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับความนิยมทั่วโลกและประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติอย่างมากเพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามมากมาย มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร มีเสน่ห์ความเป็นไทยที่แฝงอยู่ในทุกมิติของการท่องเที่ยว นอกจากนั้นในด้านของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวขณะนี้ได้เกิดแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่นิยมในความสนใจการท่องเที่ยวแบบพิเศษ (Special Interest Tourism) เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงศาสนา และกลุ่มบริษัทหรือองค์กร (Corporate) ซึ่งผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจึงได้สร้างสรรค์การนำเสนอสินค้าและบริการแบบใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมความสนใจของกลุ่มเป้าหมายใหม่ เพื่อตอบสนองความสนใจพิเศษดังกล่าว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

ยิ่งไปกว่านั้นเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ากำลังเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนจำนวนมากโดยเฉพาะด้านการสื่อสารซึ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมากมาย และมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบจากปัจจุบันและในอนาคตอีก 5-10 ปีข้างหน้า (แผนแม่บทว่าด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศงานตรวจคนเข้าเมืองทั้งระบบ พ.ศ. 2559-2563, 2559) เห็นได้ชัดจากนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social media) ซึ่งเป็นสื่อช่องทางเลือกใหม่ (New media) ที่มีความสำคัญกับผู้คนในขณะนี้ โดยได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกระบวนการโครงสร้างทางด้านกิจกรรม เศรษฐกิจ และสังคมอย่างมาก เกิดวัฒนธรรมใหม่ในการเข้าถึงและการแข่งขันเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ประโยชน์ หลายหน่วยงานจึงได้นำเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามาเป็นตัวขับเคลื่อนและผลักดันให้การทำงานทันสมัยขึ้นและสามารถพัฒนาโมเดลธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคมในยุคดิจิทัล ทำหน้าที่เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับผ่านทางเว็บไซต์และโปรแกรมบนสื่อประยุกต์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ จากสถิติพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ทั่วโลกในปี 2018 พบว่า คนไทย 51 ล้านคน ใช้ Social Media และในจำนวนนี้ 46 ล้านคน ใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ตโฟนเพราะตอบสนองต่อการใช้งานได้ทุกมิตินอกจากนี้ยังใช้เวลาเข้าอินเทอร์เน็ตต่อวัน (รวมทุกอุปกรณ์) มากที่สุดในโลก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 9 ชั่วโมง 38 นาทีต่อวัน และถ้าวัดเฉพาะการใช้งานอินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟน ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่ใช้เวลาเข้าอินเทอร์เน็ตต่อวันมากที่สุดในโลกเช่นกัน เฉลี่ยอยู่ที่ 4 ชั่วโมง 56 นาทีสำหรับเวลาในการเล่น Social Media เฉลี่ยอยู่ที่ 3 ชั่วโมง 10 นาทีต่อวัน และใช้เวลาไปกับการดูทีวี (Broadcast, Streaming, Video On Demand) ไม่ต่ำกว่า 4 ชั่วโมง 3 นาทีต่อวัน โดย Social Media ยอดนิยมของคนไทย อันดับ 1 คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) อันดับ 2 คือ ยูทูบ (YouTube) (แบรนด บัฟเฟ, 2561)

ยูทูบ (YouTube) เป็นเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงในฐานะแพลตฟอร์มวีดิทัศน์ที่สื่อสารได้ทั้งคลิปวิดีโอ เสียง และอารมณ์ได้อย่างครบถ้วนบนเครือข่ายโซเซียลมีเดีย จุดเริ่มต้นของการเปิดตัวยูทูบเกิดขึ้นในปี 2005 ผู้ก่อตั้งคือ ชาด เฮอร์ลีย์ (Chad Hurley) และ สตีฟ เชน (Steve Chen) ที่มีแนวคิดในการสร้างเว็บไซต์เพื่อแลกเปลี่ยนคลิปวิดีโอกัน ในตอนแรกมีผู้ใช้งานนำลิงก์

คลิปวิดีโอจากยูทูบไปแปะบนบล็อกของตนเองซึ่งต่อมาคลิปยูทูบดังกล่าวได้ถูกส่งต่อหรือแชร์อย่างรวดเร็ว จนทำให้เว็บไซต์ยูทูบเติบโตและเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ผ่านคลิปวิดีโอที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน (วิกิพีเดีย)

ยูทูบเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับธุรกิจต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเพราะสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก โดยให้บริการกับกลุ่มคนที่มีความชอบในสิ่งเดียวกัน (Passion Network) ผู้ชมสามารถอัปโหลดเข้าไปเปิดดูคลิปวิดีโอที่ตนสนใจ พร้อมทั้งสร้างสัมพันธ์การมีส่วนร่วมกับบุคคลภายนอกจากเพื่อนสู่เพื่อนได้อย่างรวดเร็วด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ชมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ทั้งข่าวสารต่าง ๆ ที่สังคมให้ความสนใจ การนำเสนอผลงาน (Creative Network) การแบ่งปันประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality) การรีวิวสินค้า หรือการนำเสนอคลิปแนะนำการท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งสามารถแบ่งปันได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้ยูทูบมากถึง 26.25 ล้านคนและมียอดการเข้าชมกว่า 1 ล้านครั้งต่อวัน (สมาคมโฆษณาดิจิทัลประเทศไทย, 2558)

ด้วยเหตุดังกล่าวกระบวนการสร้างสรรค์กระแสมืออาชีพในการตัดสินใจท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์จึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่มีความสำคัญ เพราะคลิปวิดีโอจากการสร้างสรรค์ของยูทูบเบอร์จะช่วยให้ผู้ชมได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากประสบการณ์การท่องเที่ยวเสมือนจริงที่สามารถเพิ่มความน่าสนใจ น่าดึงดูด และช่วยในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวตามรอยฯ ได้ดียิ่งขึ้น

บทบาทของยูทูบเบอร์ต่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทย

ยูทูบเบอร์ (YouTuber) เป็นอาชีพที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูง เป็นผู้ผลิตสื่อบันเทิงเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก บอกเล่าเรื่องราวจากประสบการณ์ต่าง ๆ ลงในคลิปวิดีโอ และอัปโหลดเพื่อแบ่งปันหรือแชร์ออกไปทางเว็บไซต์ยูทูบซึ่งในฐานะผู้ส่งสาร (Source) ยูทูบเบอร์ต้องเป็นผู้ที่นำเสนอเนื้อหาได้อย่างมีคุณภาพ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และเข้าใจในเนื้อหาที่จะสื่อ มีความรู้ในกระบวนการขั้นตอนการผลิตคลิปวิดีโอให้มีประสิทธิภาพ มีความชำนาญที่ดีในการสร้างสรรค์สารที่จะส่ง รวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ชม ตลอดจนมีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับสาร จะสามารถทำให้คลิปวิดีโอดังกล่าวโน้มน้าวให้ผู้อื่นสนใจดู จนเกิดกระแสมืออาชีพพูดถึงแบบปากต่อปาก ส่งต่อกันระหว่างผู้ชมไปเรื่อย ๆ และเกิดพฤติกรรมตอบสนองต่อความคิดเห็นนั้น ยิ่งยูทูบเบอร์คนไหนมีความสามารถในการนำเสนอที่

สร้างสรรค์มากเท่าไรย่อมจะยิ่งได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้ติดตามผลงาน (Follower) เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น และความเชื่อถือว่าที่สั่งสมมานั้นจะทำให้ยูทูปเบอร์คนนั้นเป็นผู้ทรงอิทธิพลต่อความคิดและบทบาทสำคัญต่อการสร้างกระแสนิยมการท่องเที่ยวตามรอยในประเทศไทย เพราะเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพทำให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคในวงกว้างได้

อย่างไรก็ตามการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยทางคลิวิดีโอโดยยูทูปเบอร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่เน้นไปในเรื่องของที่พักตามโรงแรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนทางการค้าระหว่างเจ้าของสถานที่กับยูทูปเบอร์ แต่ในส่วน of คลิปแนะนำการท่องเที่ยวต่าง ๆ ของภาครัฐนั้นถึงแม้จะดูสวยงามและน่าสนใจแต่การกระจายข้อมูลดังกล่าวไปสู่ประชาชนยังไม่กว้างขวางมากเท่ากับการที่ประชาชนประชาสัมพันธ์ด้วยกันเองทางยูทูป ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ยูทูปเบอร์เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย (Review) จึงเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความสำคัญ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลทางคลิวิดีโอของการท่องเที่ยวให้ผู้คนรับรู้ได้เป็นจำนวนมากขึ้นเพราะหลังจากยูทูปเบอร์ได้ทำการรีวิวเรื่องราวการท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้ผู้ชมได้รับรู้ข้อมูลไปด้วยกันแล้ว จะทำให้ผู้ชมเหล่านั้นเกิดความสนใจและได้รับการกระตุ้นให้อยากท่องเที่ยวตามรอยยูทูปเบอร์มากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่สนใจที่จะท่องเที่ยวอยู่แล้วย่อมจะเกิดความมั่นใจในทางเลือกจากรีวิวของคนที่เคยไปเที่ยวมาก่อน

เทคนิคการทำคลิปปูทูปเพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างกระแสความนิยมการท่องเที่ยวไทย

ยูทูปเบอร์จำเป็นต้องเพิ่มความสามารถในการสร้างสรรค์การผลิตคลิวิดีโอในการแนะนำการท่องเที่ยวของไทยให้ออกมามีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ ถูกใจผู้ชมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ที่ติดตามชมเกิดพฤติกรรมทำตามสิ่งที่ยูทูปเบอร์นำเสนอ หัวใจสำคัญของการสร้างความน่าสนใจในคลิวิดีโอยูทูปเพื่อดึงดูดผู้ชมนั้น เริ่มจากการคิดพล็อตเรื่องเพื่อแนะนำการท่องเที่ยวไทยให้เป็นประโยชน์ การมีเนื้อหา (Content) ที่แปลก แตกต่าง และโดนใจกลุ่มผู้ชม มีความเป็นทางการน้อยแต่สนุกและมีสาระ เรียบเรียงเรื่องราวด้วยแนวคิด 5W 1H ชัดเจนว่า ใคร (Who) ทำอะไร (What) เมื่อไหร่ (When) ที่ไหน (Where) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ข้อมูลถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ กระชับ เข้าใจง่าย มีการสอดแทรกลูกเล่นที่มีความสดใหม่ หลากหลายรูปแบบเข้าไป เช่น ภาพนิ่งพร้อมข้อความสั้น ๆ สลับกับภาพเคลื่อนไหว เรื่องซ้ำซ้อน

เพลงประกอบ หรือการจัดกิจกรรมประกวดชิงรางวัล และการมีระยะเวลาที่เหมาะสม โดยทั่วไปมักมีความยาวประมาณ 5 – 10 นาที รวมไปถึงควรเลือกใช้คำ (Key word) เพื่อตั้งชื่อคลิปวิดีโอให้สะดุดตาและง่ายต่อค้นหา และเลือกรูปภาพเป็นหน้าปกที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ที่สำคัญไม่ควรมีเนื้อเรื่องที่ขัดแย้งการขายสินค้าให้ผู้ชมจนเกินไป

ยิ่งไปกว่านั้นยูทูบเบอร์ต้องเรียนรู้วิธีการทำงานของสื่อ เวลา และรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม รวมไปถึงต้องเลือกเครื่องมือสื่อสารให้ตรงตามวัตถุประสงค์สำหรับประชาสัมพันธ์ ซึ่งอาจไม่ต้องลงทุนสูงเหมือนโฆษณาตามสื่อทั่วไป อาจไม่จำเป็นต้องใช้นักแสดง และกล้องแบบมืออาชีพ ก็สามารถทำให้คลิปเกิดกระแสพูดถึงแบบปากต่อปากและส่งต่อกันไปเรื่อย ๆ ได้

แนวทางการเข้าถึงผู้ชมยูทูบเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยให้ประสบความสำเร็จ

ยูทูบ มีลักษณะเด่นเฉพาะ (Feature) ที่หลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้งานตามความเหมาะสม หรือตามความต้องการของยูทูบเบอร์ที่ต้องการเพิ่มยอดหรือจำนวนผู้เข้าชมให้เข้ามา มีปฏิสัมพันธ์หรือส่วนร่วมในการติดตามมากขึ้น ดังนั้นแนวทางการเข้าถึงผู้ชมยูทูบเพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก นั่นคือ ยูทูบเบอร์ควรทำการค้นหากลุ่มเป้าหมายหลักโดยอิงจากข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ความสนใจ พฤติกรรม อิงจากภาษาหรือการเชื่อมต่อระหว่างกัน และการเชื่อมต่อกับผู้คนที่อยู่ใกล้กับหลาย ๆ ตำแหน่งของที่ตั้ง การเข้าถึงผู้รับสื่อหรือกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อกระตุ้นการรับรู้ของคนในพื้นที่เหล่านั้น

นอกจากนี้ยังมีวิธีการประชาสัมพันธ์หรือการโปรโมทเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอให้น่าสนใจยิ่งขึ้นโดยใช้เครื่องมือ “ปุ่มกระตุ้นให้ดำเนินการ” ที่ยูทูบมีอยู่ให้เป็นประโยชน์ ในส่วนนี้ยูทูบเบอร์อาจจ้างบริษัทหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว (Outsource) เข้ามาช่วยทำการประชาสัมพันธ์เพจเพื่อเพิ่มจำนวนยอดผู้เข้าชมอีกทางหนึ่งได้ โดยนำฐานข้อมูลเชิงลึกมาทำการวิเคราะห์ เช่น การเข้าถึงโพสต์ด้านความรู้สึก ความคิดเห็น การแชร์ ยอดรวมการรับชม หรือจำนวนรวมของผู้ที่ได้รับชมเพจ ฯลฯ แล้วทำการปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้าชม รวมถึงทำการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และปรับแก้ไขอยู่ตลอดเวลา หากทำการประชาสัมพันธ์เพจอย่างถูกวิธีอาจทำให้เกิดผลลัพธ์มีผู้ติดตามอย่างมหาศาล

อีกหนึ่งช่องทางในการเข้าถึงผู้ชมให้มากยิ่งขึ้นนั่นคือ การใช้แฮชแท็ก (Hashtag) ด้วยการมีเครื่องหมาย “#” นำหน้าคำหรือประโยคนั้น ๆ ซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในสื่อ Social Media จุดประสงค์ของ Hashtag คือเพื่อการรวมเนื้อหาเรื่องราว หรือบทความที่มีความใกล้เคียงคล้ายคลึงกันมารวมกันเอาไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการค้นหาข้อมูลเหล่านั้นของผู้ใช้งานได้อย่างสะดวก เพียงแค่ใส่คำหรือประโยคที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการสื่อสารเอาไว้ต่อท้ายสัญลักษณ์ “#” นั้นเท่านั้น ในแง่ของการทำประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทย Hashtag จะช่วยให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดใหญ่แบบเฉพาะเจาะจงได้ โดยเมื่อผู้ชมค้นหา Hashtag ที่ยูทูปเบอร์ตั้งไว้ก็มีโอกาสที่เขาเหล่านั้นจะค้นพบกับคลิปยูทูปเหล่านั้น ข้อควรระวังในการใช้ Hashtag คือ ไม่ควรใส่ Hashtag ลงในทุก ๆ คำของโพสต์ หรือใส่ Hashtag มากจนเกินไป และไม่ควรใส่ Hashtag เป็นประโยคยาว ๆ ที่ติด ๆ กัน ที่สำคัญต้องระวังการสะกดคำใน Hashtag หากสะกดผิด ก็จะทำให้หาข้อมูล Hashtag นั้นไม่พบ

5A'S of Tourist Journey นวัตกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ในยุคที่ทุกคนเข้าสู่โลกแห่งสังคมดิจิทัล ผู้ที่มีอิทธิพลในโลกดิจิทัล (Digital influencer) จึงมีความสำคัญมาก เพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคสมัยนี้เป็นผู้บริโภคที่ขับเคลื่อนด้วยเนื้อหา (Content driven consumer) เป็นมนุษย์ที่ชอบนำประสบการณ์จากการท่องเที่ยวของตัวเองไปรายงานต่อบนพื้นที่ดิจิทัลในฐานะนักเล่าเรื่อง (story teller) และที่สำคัญชอบถ่ายรูปตัวเอง (Selfie) และโพสต์ลงในสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวควรร่วมมือกับยูทูปเบอร์ และใช้ประโยชน์หลังจากนักท่องเที่ยวที่ได้ไปท่องเที่ยวตามรอยยูทูปเบอร์มาแล้ว ให้ช่วยทำการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น ๆ ออกไปอีก เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ให้รับรู้และสนใจด้วยวิธี 5 A'S of Tourist Journey (เสรี วงษ์มณฑา, 2564) ดังนี้

1. Awareness เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและยูทูปเบอร์ควรนำเสนอคลิปให้ผู้ชมหรือนักท่องเที่ยวได้รู้จักกับรายละเอียดของการท่องเที่ยวของไทยเพิ่มมากขึ้นด้วยการให้พวกเขาได้รับชมภาพจำลองในรูปแบบสามมิติความจริงเสมือน 360 องศา เช่น แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวจริง (Virtual reality, VR) ผ่านทางยูทูป เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถศึกษารายละเอียดของเรื่องราวดังกล่าวได้มากขึ้นก่อนเดินทางไปจริง

2. Appeal ยูทูปเบอร์ควรสร้างเสน่ห์เพิ่มคุณค่าให้การท่องเที่ยวน่าสนใจยิ่งขึ้นด้วยการให้ข้อมูลบอกเล่าเรื่องราวความจริงเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้นอกเหนือจากสิ่งที่เป็นอยู่ให้เห็นทางกายภาพ (Physical reality) เช่น การบอกเล่าเรื่องราวหรือประวัติความเป็นมาเชิงลึกของอนุสาวรีย์ในสถานที่ท่องเที่ยว

กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ยูทูปเบอร์เพิ่มการทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยในรูปแบบความเป็นจริงผสม (Mixed reality) ด้วย Awareness และ Appeal เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับเรื่องราวการท่องเที่ยวไทยอย่างมีเสน่ห์และเกิดความหลงใหลเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. Ask การกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวต้องการสนทนากับผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวหรือเจ้าของสถานที่ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เคยไปยังสถานที่แห่งนั้นมาแล้วเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

4. Act การกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชื่นชอบและตัดสินใจมาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว

5. Advocate การสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในเชิงบวก (Positive comment) และนำเรื่องราวไปเล่าต่อในพื้นที่ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวต่อไป

อย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุกคลิปวิดีโอบนยูทูปจะประสบความสำเร็จหรือโด่งดังได้เพียงข้ามคืน เพราะมียูทูปเบอร์ทั่วโลกอัปโหลดคลิปวิดีโอบนยูทูปเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ซึ่งอาจทำให้คลิปของยูทูปเบอร์ดังกล่าวถูกกลืนไปกับมวลคลิปวิดีโอได้ในเวลาอันรวดเร็ว เพราะฉะนั้นการโพสต์คลิปวิดีโอบนยูทูปจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมืออื่นมารองรับ เช่น การใช้กลยุทธ์ในสื่อยูทูปนั้นโดยยูทูปเบอร์ควรสร้างทีมผู้รับผิดชอบช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อดูแลข้อมูลที่สื่อสารออกไปให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน มีการวางแผนที่เหมาะสมและชัดเจน อาทิ ควรลงเนื้อหาหรือข้อความอย่างไร เรื่องที่จะสื่อสารออกไปเป็นเรื่องใด จำนวนกี่ครั้ง ใช้ข้อความแบบใดบ้าง เป็นต้น ที่สำคัญต้องสร้างความแตกต่างในแต่ละช่องทางให้เหมาะสมเพราะสื่อสังคมออนไลน์มีหลากหลายประเภท จึงควรทำการศึกษาและเข้าใจลักษณะเฉพาะของสื่อสังคมออนไลน์แต่ละช่องทางของเสียก่อนเพื่อให้คลิปเกิดการกระจายได้หลายช่องทาง ได้แก่ ยูทูป เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรืออินสตาแกรม นอกจากนั้นควรเฝ้าติดตามผู้รับชมคลิปยูทูปที่ต้องการจะสื่อสารกับยูทูปเบอร์อยู่เสมอ ที่สำคัญควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติเพื่อทำการวิเคราะห์ประเมินผลคาดการณ์เพื่อนำมาปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการใช้สื่อยูทูปครั้งต่อไป ซึ่งจะช่วยให้

บรรลุตามเป้าหมายและโอกาสสู่ความสำเร็จที่ชัดเจนในการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่า

แนวโน้มการสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวไทยในอนาคตด้วย Soft Power

เมื่ออุตสาหกรรมก้าวเข้าสู่การสร้างนวัตกรรม หลายธุรกิจจึงมีการใช้เทคโนโลยีในการสร้างโมเดล ที่สามารถนำผู้ซื้อและผู้ขายมาพบกันได้ นี่คือ แพลตฟอร์ม (Platform) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิธีการสร้างมูลค่าด้วย Soft power เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพยกระดับมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้น สามารถแข่งขันด้านการให้บริการแก่ประชาชนกับบริษัทคู่แข่งได้

Soft Power หรืออำนาจละมุน เป็นอำนาจที่ใช้ในการชักจูงหรือโน้มน้าวกลุ่มสังคมอื่นหรือประเทศอื่นให้ปฏิบัติตามที่ตนประสงค์ โดยการสร้างเสน่ห์จากภาพลักษณ์ให้ผู้ชมเกิดความชื่นชม และสมัครใจพร้อมที่จะร่วมมือกันต่อไป โจเซฟ นี (Joseph Nye) ระบุว่า Soft power ประกอบไปด้วย ทรัพยากรสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม (Culture) ค่านิยม (Values) และนโยบายต่างประเทศ (Foreign policy) ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้สร้าง Soft power ให้เข้มแข็งด้วยการสร้างทรัพยากรจากค่านิยมและวัฒนธรรมโดยเสนอผ่านทางภาพยนตร์ฮอลลีวูด (วิกิพีเดีย) ดังนั้น Soft power จึงถือเป็นยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการพลิกโฉมด้านการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม

ประเทศไทยมี Soft power หลายด้านที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเสน่ห์ของการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่มีความงดงามเป็นเอกลักษณ์ในตัว ยังมีสภาพแวดล้อมโดยรอบที่มีวัฒนธรรมโดดเด่นของความเป็นไทยสอดแทรกอยู่ เช่น อาหาร การแสดง การแต่งกาย เทศกาล และงานประเพณี ฯลฯ นั้นทำให้ประเทศไทยได้รับการจัดเป็นอันดับที่ 7 ของประเทศที่ร่ำรวยมรดกทางวัฒนธรรม (สยามรัฐ, 2564) สิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้วยการประชาสัมพันธ์ทางยูทูบโดยใช้การสร้างสรรคของยูทูบเบอร์เป็นเครื่องยนต์เศรษฐกิจตัวใหม่ ให้สร้างกระแสพลังบวกจากเสน่ห์ความเป็นไทย (Thainess) ผลักดันออกไปสู่สายตาชาวโลกซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศอย่างมหาศาลได้

ปัจจุบันผู้ชมสื่อยูทูบจะวัดคุณภาพของการนำเสนอเนื้อหาที่มีความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นยูทูบเบอร์จึงต้องค้นหาแนวคิดใหม่ ๆ โดยต้องทำความเข้าใจว่าขณะนั้นผู้บริโภคมีความต้องการอะไร เพราะความนิยมของคนในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง บางเรื่องต้องเปลี่ยนแนวทางและสร้างสรรค์ใหม่ให้เข้ากับยุคสมัยให้น่าสนใจมากกว่าเดิม การ

นำเสนอคลิปวิดีโอการท่องเที่ยวไทย โดยการใช้โอกาสเกาะกระแสสังคมเพื่อทำการตลาดประชาสัมพันธ์จากเรื่องที่น่าสนใจหรือการสอดแทรก Soft power จะเพิ่มความน่าสนใจได้มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น มิวสิกวิดีโอ เพลง LALISA ของศิลปินลิซ่า ลิซ่า มโนบาล ไอดอล เกาหลีสัญชาติไทย แห่งวง BLACKPINK ที่ได้เผยแพร่ผลงานเพลงเดี่ยวเป็นครั้งแรก โดยภายในเวลาเพียง 24 ชั่วโมงหลังจากออกอากาศสู่โลกออนไลน์สามารถทำสถิติมีจำนวนยอดวิวผู้เข้าชมในยูทูบทั่วโลกมากกว่า 70 ล้านวิว ความสำเร็จดังกล่าวไม่ใช่เพียงเพราะแฟนคลับของลิซ่าเท่านั้น แต่หมายถึงเนื้อหาการนำเสนอที่สร้างสรรค์ซึ่งทีมผู้ผลิตได้ใช้กลยุทธ์ Soft Power มาตอบสนองความต้องการของลิซ่าด้วยการนำความเป็นไทยสอดแทรกเข้าไปในมิวสิกวิดีโอ เช่น ป้ายร้านอาหารไทย หรือเครื่องแต่งกายชุดไทยที่ถูกสร้างขึ้นในแบบเฉพาะของลิซ่าเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นชุดไทยประยุกต์ รัตเกล้า และเครื่องประดับดอกไม้ สะท้อนเอกลักษณ์อันทรงพลังทำให้ผู้ชมทั่วโลกตื่นตาตื่นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉากปราสาทหินพนมรุ้งหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทย นับเป็นตัวอย่างของการถ่ายทอดงานสมัยใหม่ได้สวยงามอย่างลงตัว (เวิร์คพอยท์, 2564)

ปรากฏการณ์ LALISA ที่นำเสนอวัฒนธรรมไทยจากไอดอลหญิงในยุคแห่ง E-Commerce โดยใช้อำนาจละมุนนำวัฒนธรรมของชาติออกขาย ประกาศเสนอความเป็นไทยสู่ชาวโลกนั้น ส่งผลให้แสดงภาพลักษณ์ของประเทศไทยออกมาอย่างสง่างาม ถือเป็นการประชาสัมพันธ์ความเป็นไทยที่จะช่วยกระตุ้นความนิยมให้การท่องเที่ยวและวัฒนธรรมไทยได้อย่างมหาศาล แม้ผลงานดังกล่าวไม่ใช่รูปแบบการนำเสนอของยูทูบเบอร์ แต่ถือเป็นตัวอย่างเสริมสำคัญที่ทำให้เห็นถึงการใช้ความคิดแปลกใหม่ สอดแทรกความเป็นไทยเข้าไปในภาพยนตร์ เพลง ไม่เพียงแต่ประกาศให้ผู้ชมยูทูบทั่วโลกได้เห็น สนใจ และอยากค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อรู้จักประเทศไทยยิ่งขึ้นเท่านั้น ยังอาจทำให้เกิดความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่จริงเพื่อตามรอยนักร้องลิซ่าอีกด้วย ความภาคภูมิใจระดับชาตินี้ทำให้คนทั้งโลกยกย่องศิลปินลิซ่าที่ต้องการนำวัฒนธรรมไทยสมบัติของชาติอันงดงามไปปรากฏในมิวสิกวิดีโอเพื่อเผยแพร่ไปสู่ผู้ชมนานาชาติ

ถึงแม้ว่าคนไทยจะเป็นแหล่งของยูทูบเบอร์ที่มีความคิดสร้างสรรค์มากมายแต่ความคิดหรือหลักการยังไม่เพียงพอ ยังขาดกลไกที่จะดึงออกมาสร้างผลทางเศรษฐกิจได้ หากต้องการผลักดันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยสร้างสรรค์จากกระแสความนิยมตามรอยยูทูบเบอร์ด้วย Soft Power ให้สำเร็จ เพื่อยกระดับเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

อย่างเต็มรูปแบบ ไม่ว่าด้านอาหาร ความบันเทิง การกีฬา หรือเชิงสุขภาพได้นั้น ยังมีข้อจำกัด เรื่องระบบนิเวศ (Eco system) สำหรับการสนับสนุนในหลายด้าน จากตัวอย่าง LALISA คนไทยที่เผยแพร่ความเป็นไทยอย่างสากลให้โด่งดังไปทั่วโลก แม้ว่าเปรียบลิซ่าเป็นเมล็ดพันธุ์ไทย แต่เมล็ดพันธุ์ที่ดีต้องได้ระบบนิเวศน์ (Eco system) ที่ดีด้วยในการเพาะปลูก เช่น ดิน ปุ๋ย และน้ำ จึงจะเติบโตเต็มศักยภาพได้ ซึ่งลิซ่าสามารถเติบโตถึงจุดสุดยอดของการเป็นศิลปินได้เพราะระบบนิเวศน์ของประเทศเกาหลีใต้ จึงแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพของระบบนิเวศน์จากผู้สนับสนุนอย่างจริงจัง (ไทยโพสต์, 2564) ดังนั้นหน่วยงานรัฐทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีวิสัยทัศน์และร่วมบูรณาการผลักดันกันอย่างจริงจัง ต้องมีการวางนโยบายที่เข้าใจความต้องการและสื่อสารกับตลาดโลกให้ชำนาญก่อน ภาครัฐควรต้องนำทุนเดิมที่เรามีมารวมกับการบริหารจัดการที่ดีด้วยการส่งเสริมสนับสนุน มอบทุนอย่างต่อเนื่องให้คนมีความสามารถที่ต้องการพัฒนาความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สนใจได้มีโอกาสไปเรียนรู้กับประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อรับวิธีการ ทักษะ ความรู้ และวัฒนธรรมการทำงานที่มีมาตรฐานให้มีความสามารถอย่างแท้จริง เพื่อจะสามารถนำกลับมาช่วยพัฒนาระบบการผลิตงานของประเทศไทยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพิ่มช่องทางทำธุรกิจ และเพิ่มขีดความสามารถใหม่ให้ชาติไทยมีที่ยืนในเวทีโลกอย่างเต็มภาคภูมิ

ยิ่งไปกว่านั้นกรอบความคิดของระบบราชการควรปรับเปลี่ยนใหม่ เปิดใจรับการสร้างสรรค์ได้อย่างเสรีมากขึ้น ต้องยอมรับในการทำความเข้าใจกับคำว่าวัฒนธรรมร่วมสมัยและไทยประยุกต์ ลดอุปสรรคที่เคยเคร่งครัดตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นการผลิตและยึดมั่นร่วมแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมไทยมีความละเอียดละไมและลุ่มลึก สามารถปรับและพัฒนาต่อยอดไปได้แบบไร้ข้อจำกัด โดยที่ไม่ทำความเสียหายหรือต้องตัดรากเหง้าทิ้ง ส่งเสริมให้มีการผลิตผลงานสร้างสรรค์เพื่อชูเสนอความเป็นไทย หากทำได้ดังนี้ย่อมสามารถนำอัตลักษณ์ของไทยมาแปลงต่อยอดเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ สร้างความโด่งดังให้เกิดการเลียนแบบตามรอยค่านิยมไทยไปทั่วโลกซึ่งจะสามารถสร้างรายได้อย่างมากมาย

สิ่งหนึ่งที่จะได้รับตามมาหลังจากการสร้าง Soft power ของประเทศไทย คือ ความเชื่อมั่นและศรัทธาในชาติของตัวเอง ซึ่งสิ่งนี้จะทำให้เกิดระบบนิเวศ (Ecosystem) ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เนื่องจากเมื่อมีคนปฏิบัติงานย่อมจะเกิดการพัฒนาต่อยอดตามมา เกิดการสร้างงาน จ้างงาน เกิดการเรียนรู้ กล้าทดลองคิดสร้างสิ่งใหม่ ๆ ยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยมีทรัพยากรที่เอื้ออำนวยในการสร้าง Soft power ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม

หรือแม้แต่มวยไทยที่ตอนนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ด้วยพื้นฐานเหล่านี้แหละที่เป็นต้นทุนให้เราสร้าง Soft power ได้ง่ายกว่าประเทศอื่นอีกหลาย ๆ ประเทศ (นริศ สาระมาน, 2564)

บทสรุป

ยูทูบหรือสื่อสังคมออนไลน์จะเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในปัจจุบันและถูกนำมาใช้ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารขององค์กรไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากในเวลาเดียวกัน แม้จะมีประโยชน์ด้านความรวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาและสถานที่ แต่การประชาสัมพันธ์ด้วยการใช้ยูทูบนั้น ยูทูบเบอร์จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทั้งด้านวิชาการและกลยุทธ์ที่หลากหลายมิติมาปรับใช้กับการดำเนินงานจริงและการเผยแพร่อยู่เสมอ ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเป็นจุดเริ่มต้นในทิศทางการนำกลยุทธ์ที่สำคัญมาใช้ในการสื่อสาร ซึ่งยูทูบเบอร์ยังต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจทั้งข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวหรือธรรมเนียมปฏิบัติและวัฒนธรรมแต่ละแห่ง รวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกผู้เข้าชมและประชาชนทั่วไปอย่างแท้จริงว่าต้องการอะไร อย่างไร แล้วจึงจะกำหนดแนวทางของกลยุทธ์ การออกแบบเรื่องราวการนำเสนอเนื้อหาให้โดดเด่น ใช้ข้อความสั้น กระชับได้ใจความ มีสีสันสะดุดตาประกอบ และสร้างความน่าสนใจอยู่ตลอดเวลาจะช่วยทำให้เป้าหมายของการประชาสัมพันธ์นั้นประสบผลสำเร็จได้เร็วขึ้น

ผู้นิพนธ์ขอแนะนำ Model "ReStart" เพื่อวางกระบวนการทัศนการสร้างกระแสนิยมในการตัดสินใจท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์ ได้แก่

R > Renovation การปรับปรุงรูปแบบนำเสนอในยูทูบใหม่

E > Engagement การเพิ่มความน่าสนใจเข้าไปในคลิปวิดีโอ

S > การใช้ Soft power เพื่อดึงดูดให้ผู้ชมยูทูบหลงใหลในความเป็นไทย

T > Tactic ใส่ชั้นเชิงให้เหนือชั้นกว่า

A > Advocate รัฐบาลพร้อมช่วยผลักดันสนับสนุนเงินค่าถ่ายทำอย่างเต็มที่

R > Rebrand สร้างสรรค์การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้แปลกใหม่กว่าเดิม

T > Trust นักท่องเที่ยวให้ความเชื่อถือจากคลิปวิดีโอที่ยูทูบเบอร์นำเสนอ

กล่าวโดยสรุป ReStart คือ สร้างยูทูบรูปแบบใหม่ เพิ่มความน่าสนใจเข้าไป ทำให้หลงใหลด้วย Soft power เสนอชั้นเชิงให้เหนือชั้น รัฐบาลช่วยผลักดัน สร้างสรรค์การท่องเที่ยวทันสมัย ผู้ชมพร้อมใจเชื่อถือ

ดังนั้น ประโยชน์ที่จะได้รับจากบทความนี้จะเป็นแนวทางในการนำเสนอเทคนิค รวมถึงกลยุทธ์สำคัญเพื่อช่วยพัฒนาต่อยอดกระบวนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยให้มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่สร้างกระแสความนิยมให้ผู้ชมยูทูบได้รู้จักกับสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ยังช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์ได้อีกเช่นกัน สิ่งสำคัญ คือ ยูทูบเบอร์จะต้องวางแผนการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการใช้สื่อให้เกิดการรับรู้และสามารถโน้มน้าวปลูกจิตสำนึกให้ผู้ชมเห็นด้วยหรือคล้อยตามได้ จึงจะเกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงานได้ดี สามารถเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ชมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

โอกาสเป็นของผู้มองเห็น แม้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อยูทูบจะประหยัดเงินลงทุนในค่าโฆษณาแต่ยังต้องมีค่าต้นทุนในการผลิตคลิปวิดีโอ ดังนั้นกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาควรมีความเข้าใจ มองเห็นความสำคัญและร่วมกันผลักดันแก่อูทูบเบอร์อย่างจริงจัง เพื่อสร้างความก้าวหน้าในทางปฏิบัติผ่านแผนยุทธศาสตร์ชาติที่มีทิศทางชัดเจนได้จริง ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีมาตรฐานในการผลิตคลิปวิดีโอระดับสากล รวมถึงเครือข่ายการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการประสานงานกันในการกำหนดแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์โดยยูทูบเบอร์ ขณะเดียวกันยูทูบเบอร์หรือผู้เขียนบทจะต้องเพิ่มความสามารถให้รอบด้านแท้จริง เพื่อจะสามารถสร้างกระแสให้เกิดกับพื้นที่ท่องเที่ยวครบทุกด้าน สามารถสร้างอัตลักษณ์ที่เด่นชัดของแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ๆ ในประเทศไทยให้พร้อมสำหรับการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในระดับโลกซึ่งจะนำประเทศไปสู่การพัฒนาและสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน

นอกจากนั้นควรมีการสร้างความรู้เข้าใจอันดีและกระตุ้นให้คนในพื้นที่ของสถานที่ท่องเที่ยวทุกคนตื่นตัว ตื่นตัว และได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกระแสของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์เพื่อให้ธุรกิจที่รายล้อมโดยรอบสามารถเติบโตได้ ซึ่งภาครัฐควรมีนโยบายและวางแผนดำเนินการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากอันเป็นผลมาจากกระแสการท่องเที่ยวดังกล่าว

ที่สำคัญควรมีการศึกษาวิจัยถึงการเปรียบเทียบเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตามรอยยูทูบเบอร์ของประเทศคู่แข่งที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน

โอกาส อุปสรรค และหาทางเชื่อมโยงเป็นแนวทางสำหรับการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาเพื่อยกระดับการให้บริการและสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันระดับระดับโลกได้ และควรมีการศึกษากลยุทธ์การจัดการเพื่อสร้างความยั่งยืนของการท่องเที่ยวตามรอย ไม่ให้เป็นเพียงกระแสความนิยมในเวลาเพียงไม่นานและหายไปเหมือนในอดีตที่ผ่านมา เพราะความเข้าใจในเทคโนโลยีและการปรับตัวเท่านั้นที่จะทำให้ผู้ที่รู้เท่าทันได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560.

สืบค้น 20 สิงหาคม 2564, จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114

ไทยโพสต์, (2564). ครูเปิดถอดปรากฏการณ์'LALISA'เมสสิคพันธุ์ที่ติดต้องได้ดินได้ปุ๋ยได้น้ำที่ดีถึงจะเติบโตได้เต็มศักยภาพ. สืบค้น 9 สิงหาคม 2564, จาก

<https://www.thaipost.net/main/detail/116456>

นรัตธ์ สาระมาน, (2564). ถึงเวลาแล้วหรือยังที่ “ไทย” จะจริงจังกับการสร้าง “soft power”.

สืบค้น 129 กันยายน 2564, จาก <https://dct.or.th/news/detail/92>

แบรนด์ บัฟเฟ. (2561). สถิติและพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ทั่วโลก Digital in 2018. สืบค้น 14 สิงหาคม 2564, จาก

<https://www.brandbuffet.in.th/2018/02/global-and-thailand-digital-report-2018/>

วิกิพีเดีย. (2564). ประวัติยูทูบ. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2564, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%B9%E0%B8%97%E0%B8%B9%E0%B8%9A>

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%AD%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%99>

วิกิพีเดีย. Soft Power อำนาจอ่อน. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2564, จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%AD%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%99>

- เวิร์คพอยท์, (2564). ‘LALISA’ สร้างสถิติใหม่ส่ง ‘ลิซ่า’ ขึ้นแท่นศิลปินเดี่ยวที่มียอดวิวเอ็มวีบนยูทูบทะลุ 100 ล้านเร็วที่สุด. สืบค้น 14 สิงหาคม 2564, จาก 13 กันยายน 2564.
จาก <https://workpointtoday.com/lalisa-100-m-01/>
- สมาคมโฆษณาดิจิทัลประเทศไทย, (2558). YouTube แพลตฟอร์มการตลาดดิจิทัลที่คุณไม่ควรมองข้าม. สืบค้น 16 กันยายน 2564, จาก <https://icdl.online.th/content/8857/>
- สยามรัฐ, (2564). ประเทศไทยติดอันดับ 7 ของโลกประเทศที่ร่ำรวยมรดกวัฒนธรรมมากที่สุด. สืบค้น 13 กันยายน 2564, จาก <https://siamrath.co.th/n/278148>
- เสรี วงษ์มณฑา, (2564). นวัตกรรมการท่องเที่ยวไทยหลังวิกฤตโควิด-19. 23 มีนาคม 2564. สืบค้น 7 กันยายน 2564, จาก เอกสารแจกสำหรับนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หลังการสัมมนาสถานการณ์ COVID-19
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศตรวจคนเข้าเมือง, (2559). แผนแม่บทว่าด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตรวจคนเข้าเมืองทั้งระบบ พ.ศ. 2559-2563. สืบค้น 2 กันยายน 2564, จาก https://www.immigration.go.th/wp-content/uploads/2020/02/1487572972_626.pdf

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวา

The Conservation of Local Thai Wisdom from Water Hyacinth Basketry Work

ณกฤติกา ทรัพย์พ่วง¹ วิจิตรา ศรีสอน² ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ³
Nagrittika Supphong, Wijitta Srisorn, Sirot Bhaksuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวานั้นมีความสำคัญของการอนุรักษ์ก็คือการใช้องค์ความรู้ในการคิดในเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้านที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งนี้ในชุมชนที่มีผักตบชวาเป็นจำนวนมากนั้นนอกจากจะกำจัดได้ด้วยวิธีต่าง ๆ แล้วสิ่งที่นำมาสร้างเป็นรายได้ด้วยภูมิปัญญาก็คือการจักสานผักตบชวากับการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นำมาใช้เป็นเทคนิคในการถ่ายทอดลักษณะที่โดดเด่นของจักสานผักตบชวา คือ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้วัสดุจากธรรมชาติ ที่หาได้ง่ายภายในหมู่บ้านตำบล และนำมาเพิ่มมูลค่า มีผลผลิตที่เป็นเอกลักษณ์แบบไทย การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวานั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงการนำสิ่งที่ที่มองว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์นำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้น ผ่านผลผลิต ความทันสมัยที่สามารถจับต้องได้ ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคมที่ไม่มีต้นทุนในการผลิต แต่เป็นการผลิตที่มาจากแนวคิดในการประยุกต์และปรับเปลี่ยนมาจากภูมิปัญญาซึ่งเป็นรากฐานของสังคมที่สืบทอดกันมานั่นเอง

คำสำคัญ (Keywords): การอนุรักษ์; ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย; งานจักสานผักตบชวา

Received: 2021-03-29 Revised: 2021-04-21 Accepted: 2021-04-22

¹ สาขาวิชาการเมืองการปกครอง หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Political Science College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: plem281037@gmail.com

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

The conservation of local Thai wisdom from the hyacinth basketry work. The importance of conservation is the use of a thinking base on local wisdom that must jointly preserve local unique wisdom, initiate and create. And improve wisdom to suit the times and benefit in daily life. However, in communities with a large number of water hyacinths, in addition to eliminating them by means Then what brings to make money with wisdom is hyacinth basketry. With the introduction of scientific knowledge And technology to help extend its use in production, marketing and administration, as well as environmental protection and conservation. Used as a technique to convey the distinctive characteristics of the hyacinth basketry is a local wisdom. And use natural materials That can be easily found within the village district. And add value With a unique Thai pattern. The conservation of local Thai wisdom from water hyacinth basketry also reflects the use of what is perceived as useless to create added value. Through a modern, tangible pattern This is the added value of social capital that has no production costs. Rather, it is a production that comes from the concept of application and adaptation of the wisdom that is the foundation of society that has been passed down.

Keywords: Conservation; local Thai wisdom; water hyacinth basketry work

บทนำ (Introduction)

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนั้นสิ่งที่เกิดขึ้น คือความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการรับมือ การมีความพร้อมในการรับมือด้วยมาตรการต่าง ๆ ซึ่งบริบทที่เปลี่ยนไปนั้นเกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก สิ่งที่เป็นก็คือคนต้องมีการเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อความอยู่รอด พร้อมรับมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อความอยู่รอด จากปัญหานี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ซึ่งในด้านแรกที่ต้องได้รับการพัฒนามาก็คือ การพัฒนาระบบนิเวศ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนบริบทให้เกิดการเอื้อต่อการสร้างทักษะและสมรรถนะในอนาคตให้แก่คนตลอดช่วงชีวิต เพื่อให้ทุกวัยมีการเรียนรู้ มีทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ที่พร้อมรับมือกับ

การเปลี่ยนแปลง หรือกล่าวได้ว่าเป็นไปเพื่อการปรับตัวในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในอนาคตนั้นเอง แต่ทั้งนี้ ณ ปัจจุบันไม่สามารถอธิบาย หรือทำนายอนาคตได้ว่าแนวโน้มในอนาคตจะมีอาชีพใดตกงาน อาชีพใดสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นและอยู่ยั่งยืน สร้างความมั่นคงได้อย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นสิ่งที่ต้องมีพัฒนาในเบื้องต้น คือระบบนิเวศมีความพร้อมในการเป็นศูนย์เรียนรู้ มีศักยภาพมากเพียงใด หากศูนย์เรียนรู้มีการสร้างงาน สร้างรายได้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างระบบการจัดเก็บข้อมูล มีการพัฒนาอาชีพบนฐานของทรัพยากรที่มีในชุมชน และมีความสามารถในการส่งเสริม หรือต่อยอดให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ นอกจากรายได้ทางตรงแล้ว ก่อให้เกิดรายได้ทางอ้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้หรือไม่ ซึ่งหากบริบทและศักยภาพของพื้นที่เหมาะสมกับการพัฒนาและต่อยอดแล้ว สิ่งที่เอื้อมากที่สุด คือจะกลายเป็นระบบนิเวศที่รองรับให้เกิดการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนที่เกิดขึ้นนั้น จะส่งผลให้คนในชุมชนเรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (อุษา โบมานนท์, 2560)

การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยกันและได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งประชาชนในแต่ละภูมิภาคจะประกอบอาชีพหลักแตกต่างกันตามพื้นที่หรือภูมิสำเนาที่ตนเองอาศัยอยู่ เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ขณะเดียวกันการที่มีแม่น้ำหลายสายรวมถึงคลองชลประทานไหลผ่าน พบว่ามีผักตบชวาซึ่งเป็นพืชน้ำที่มีการแพร่ขยายพันธุ์อย่างรวดเร็ว และมีปริมาณมากล้นแม่น้ำลำคลอง ก่อให้เกิดปัญหากีดขวางทางระบายน้ำ ทำให้อัตราการไหลของน้ำลดลงยังก่อให้เกิดอุปสรรคกับการระบายน้ำของฝ่ายประตูระบายน้ำ และทางระบายน้ำอื่น ๆ การจับสัตว์น้ำ เพื่อการประมงหรือการเลี้ยงชีพทำไม่ได้ อัตราการไหลของแม่น้ำลำคลองลดลง แสงสว่างในน้ำลดลง เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำและชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้เกิดการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ บทความฉบับนี้จะนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวา โดยนำเสนอฐานความคิดในเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้าน ความรู้เรื่องผักตบชวา การจักสานผักตบชวาและสรุป เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของผักตบชวา การใช้ประโยชน์จากผักตบชวาซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ที่มีผักตบชวาเต็มพื้นที่ ซึ่งเป็นการกำจัดที่สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้น พร้อมทั้งประยุกต์จากพื้นฐานของภูมิปัญญาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้กับตนเองและชุมชน โดยนำภูมิปัญญาจากการสานไม้ไผ่จากปู่ตายายโดยใช้ผักตบชวามาประยุกต์เป็นวัตถุดิบแทนไม้ไผ่ สร้างอาชีพเสริมได้หลากหลาย โดยนำมาแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใช้สอยและมีความสวยงามควบคู่กันไป

ฐานการคิดในเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นองค์ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดกันมา อันเป็นศักยภาพหรือความสามารถในเชิงแก้ปัญหาจัดการ ปรับตัว เรียนรู้ และสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อดำรงอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ หรือเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นใด ๆ จึงเป็นรากแก้วสำคัญ ที่จะทำให้ท้องถิ่นนั้นเจริญงอกงามอย่างมั่นคง ความจริง คือทุกชาติพันธุ์ที่ดำรงอยู่รอดได้ย่อมต้องมีดีหรือมีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง หากไม่แล้วก็อาจสูญพันธุ์ไปนานแล้ว เพียงแต่ว่าภูมิปัญญาของชาติพันธุ์หนึ่งอาจพัฒนาไปแตกต่างกับอีกชาติหนึ่งตามความแตกต่างของสภาพแวดล้อม และตามความจำเป็นของสภาพสังคมในท้องถิ่นนั้น ที่จะสามารถรับใช้การแก้ปัญหาและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของสังคมนั้น ๆ ได้การที่ภูมิปัญญาของท้องถิ่นหนึ่งอาจเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อนเหมือนอีกท้องถิ่นหนึ่งไม่ได้แปลว่าคนในท้องถิ่นนั้นฉลาดน้อยกว่า เช่น สังคมชนบทห่างไกลไม่มีไฟฟ้าฉันใด คนกรุงย่อมไม่จำเป็นต้องรู้วิธีการก่อไฟหุงข้าวจากขางข้าวโพดฉันนั้น ต่อเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญา ในการหุงข้าวด้วยไฟฟ้าหรือด้วยขางข้าวโพด ก็อาจจะเรียนรู้กันกันได้ ดังนั้น ฐานการคิดในเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้านก็คือ ต้องนำมิติทางวัฒนธรรมมาเป็นฐานในการคิดหรือพิจารณาเสมอ นั่นคือ

1. ไม่ดูถูกหรือมีอคติกับภูมิปัญญาพื้นบ้านอื่นที่แตกต่างจากตัวเอง
2. ไม่ยึดติดกับชาติพันธุ์นิยม (Ethnocentrism) ไม่ยึดตนเป็นใหญ่หรือเป็นศูนย์กลาง
3. เข้าใจวิถีคิดของชาวบ้าน โดยมองภาพออกมาจากภายในตัวเขาอย่างเป็นองค์รวม และมองภาพในเชิงเคลื่อนไหว ไม่ใช่ตัดสินสิ่งที่เห็นปรากฏการณ์
4. ยอมรับในความหลากหลาย หรือความแตกต่างตามวิถีชีวิตในแต่ละสภาพแวดล้อม
5. เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งแม้แต่กฎบัตรสหประชาชาติก็ได้ระบุชัดเจนหาไม่แล้วเราจะมองคนอื่นด้อยกว่าเสมอ คิดแต่จะเปลี่ยนเขาให้เหมือนเรา

จะเห็นได้ว่า ประสบการณ์การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา ทางราชการไม่มีฐานการคิดในเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้านเลย เจ้าหน้าที่รัฐจึงตั้งตนเป็นศูนย์กลางไม่ยอมรับความหลากหลาย โดยมีความมั่นคงของความเป็นเอกราชเป็นฐานการคิด การพัฒนาจึงมุ่งแต่การเปลี่ยนภูมิภาคให้เหมือนศูนย์กลาง หรือเปลี่ยนชนบทให้เป็นเมือง โดยวิธีการแห่ง “ความทันสมัย” ที่มักจะแทนที่ปรากฏการณ์ดั้งเดิมด้วยสิ่งแปลกใหม่ ในอัตราเร่งที่สูงเกินกว่าความสามารถของชุมชนจะรับหรือปรับตัว พัฒนาขึ้นมารากรากฐานเดิมอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงก่อให้เกิดความแปลกแยกทางภูมิปัญญาของท้องถิ่นกับท้องถิ่นยิ่งความสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงการสูญเสียทางภูมิปัญญาเดิมและถูกครอบงำโดยวัฒนธรรมบริโภคนิยม เกิดความสับสนในวิถีชีวิตใหม่ สถาบันครอบครัวถูกทำลายความเป็นชุมชนดั้งเดิมหมดสภาพลงเกิดปัญหาทางสังคม ควบคู่กับปัญหาเศรษฐกิจ (ยิ่งยง เทาประเสริฐ, 2535)

ความรู้เรื่องผักตบชวา

1.ประวัติความเป็นมา

ผักตบชวา (Water Hyacinth) จัดเป็นวัชพืชที่มีถิ่นกำเนิดแถบลุ่มน้ำอะเมซอน ประเทศบราซิล ในทวีปอเมริกาใต้ ได้มีการนำเข้ามาประเทศไทยเราได้มีการนำผักตบชวาเข้ามาจากประเทศอินโดนีเซีย ปลูกร้างไว้ที่วังสระปทุมในกรุงเทพมหานครเมื่อปี พ.ศ. 2444 แต่จากการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็วและเกิดน้ำท่วมจึงทำให้ผักตบชวาลุดรุดออกมา และเกิดการแพร่กระจายไปทั่วจนกลายเป็นวัชพืชน้ำที่รุนแรง (โองการ วนิชาชีวะ, 2558) ผักตบชวานั้นมีชื่อเรียกที่เป็นทางการได้แก่ ชื่อสามัญ Water Hyacinth, Floating water hyacinth, Java Weed ชื่อวิทยาศาสตร์ Eichhornia crassipes (Mart.) Solms (ชื่อพ้อง วิทยาศาสตร์ Eichhornia speciosa Kunth) จัดอยู่ในวงศ์ผักตบ (PONTEDERIACEAE) และมีชื่อท้องถิ่น ผักปง (นครราชสีมา), ผักปอด (อ่างทอง), ผักปอง (สุพรรณบุรี), บัวลอย (เชียงราย), ผักตบ (ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ), ผักตบปอง สวะ (ภาคกลาง) เป็นต้น (จันทร์เพ็ญ ประคองวงศ์, 2538)

2.ลักษณะของผักตบชวาผักตบชวา

ลักษณะของผักตบชวาผักตบชวานั้นจัดเป็นพืชน้ำล้มลุกมีอายุหลายฤดู มีลำต้นสั้น แตกใบเป็นกอไปตามน้ำ มีไหล ซึ่งเกิดตามซอกใบแล้วเจริญเป็นต้นอ่อนที่ปลายไหล ลำต้นมีลักษณะอวบ น้ำ ผิวลำต้นเรียบเป็นสีเขียวอ่อนและเข้ม ลำต้นจะมีขนดสั้นหรือยาวจะขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำ ก้านใบจะพองออกตรงช่องกลาง ภายในมีลักษณะเป็นรูปพวง จึงช่วยพยุงลำต้นให้ลอยน้ำได้ ลำต้นสั้น มีความสูงได้ประมาณ 3-90 เซนติเมตร รากจะแตกออกจากลำต้น บริเวณข้อ รากมักมีสีม่วงดำ ซึ่งลำต้นลอยอยู่บนผิวน้ำบางต้นอาจจะขึ้นอยู่ตามโคลนในที่น้ำตื้น สามารถขึ้นบนบกก็ได้ มีความทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดี แต่จะไม่ทนน้ำเค็ม ผักตบชวาเป็นพืชที่ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว โดยการแยกกอหรือใช้ไหล พบได้ทั่วไปตามริมน้ำ เนื่องจากผักตบชวาเป็นพืชที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงทนทานต่อสภาพแวดล้อม เป็นพืชที่มีทุ่นลอยสามารถอยู่ได้ทั้งในน้ำนิ่งและน้ำไหล ผักตบชวามีการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็วทั้งทางเมล็ดและการแตกหน่อ ดังนั้น จึงทำให้ผักตบชวามีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงก่อให้เกิดปัญหาต่อแหล่งน้ำต่าง ๆ ทั่วประเทศ และก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผักตบชวา มีอัตราการเจริญเติบโตสูงมาก มีการสะสมมวลชีวภาพได้สูงถึง 20 กรัม น้ำหนักแห้งต่อตารางเมตรต่อวัน โดยมีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดเท่ากับ 1.5% ต่อวัน ถ้าปล่อยให้ผักตบชวาเติบโตในแหล่งน้ำโดยเริ่มต้นจาก 500 กรัม น้ำหนักสดต่อตารางเมตรในระยะเวลาเพียง 3 เดือนครั้ง ผักตบชวาสามารถเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ให้มวลชีวภาพสูงถึง 40,580 กรัม น้ำหนักสดต่อตารางเมตร ในระยะเวลา 1 ปี ผักตบชวาจะเจริญเติบโตสูงสุดอยู่ในช่วงเมษายนและมีการเจริญเติบโตต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม

ใบผักตบชวา ใบเป็นใบเดี่ยว แตกจากลำต้นเป็นกอ โคนก้านใบแผ่เป็นกาบหุ้มไว้ใบจะป่องออก เพื่อช่วยให้ลอยตัวอยู่ในน้ำได้ ใบเป็นรูปไข่หรือเกือบกลม ก้านใบอวบน้ำตรกลางพองออก ภายในเป็นช่องอากาศคล้ายกับฟองน้ำ จึงช่วยพยุงลำต้นให้ลอยน้ำได้ ลักษณะของใบจะคล้ายกับใบโพธิ์ แต่ขนาดของใบจะกว้างกว่าและปลายใบจะป้านเล็กน้อย ใบมีขนาดกว้างใหญ่ รูปร่างค่อนข้างกลม ปลายใบมน โคนใบเว้าเข้าหาก้านใบ มีหูใบ ขนาดของใบและความยาวของก้านจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม แผ่นใบเป็นสีเขียวสด มีลายเส้นโค้งทั้งใบ ใบสดจะประกอบไปด้วยสารแคโรทีนในปริมาณที่ค่อนข้างสูง

ดอกผักตบชวา ออกดอกเป็นช่ออยู่กลางกอ ไม่มีก้านดอก ในช่อหนึ่งจะประกอบไปด้วยดอกขนาดเล็กหลายดอก มีดอกประมาณ 3-25 ดอก ดอกย่อยเป็นสีชมพูอมฟ้าหรือสีม่วง มีกลีบดอก 6 กลีบ กลีบบนสุดจะมีขนาดใหญ่กว่ากลีบอื่น ๆ และจะมีจุดหรือแต้มสีเหลืองที่กลางกลีบ กลีบดอกจะมีลักษณะบาง เมื่อช่อดอกเจริญขึ้น ก้านช่อดอกจะค่อย ๆ ยาว พองใหญ่ขึ้น ทำให้ภายในที่หุ้มก้านช่อดอกกับก้านใบขาดออก เมื่อก้านช่อดอกเจริญมากขึ้นจะดันกาบใบก้านในขาด ก้านช่อดอกจะแทงช่อดอกเจริญโผล่ขึ้นมา โดยมีใบเล็ก ๆ ที่ปลายก้านใบและภายในทำหน้าที่เป็นใบประดับรองรับช่อดอกอีกหนึ่ง เมื่อเจริญเต็มที่แล้วดอกมักจะบานพร้อมกันหมดทั้งช่อ โดยจะเริ่มบานตั้งแต่แสงอาทิตย์เริ่มส่อง และจะบานเต็มที่เมื่อแสงแดดส่องจ้า โดยดอกจะบานแค่เพียง 1 วัน มีความสวยเด่นสะดุดตา และดึงดูดสายตาได้ดีมาก โดยจะออกดอกช่วงปลายฤดูหนาวถึงต้นฤดูร้อน และเนื่องจากช่อดอกของผักตบชวามีลักษณะคล้ายคลึงกับดอกไฮยาซินธ์ จึงเป็นที่มาของชื่อสามัญว่า Water Hyacinth

ผลผักตบชวาผลเป็นแบบแคปซูลแห้งและแตกได้ ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก แบ่งเป็นพู 3 พู เมื่อแก่จะแตกกลางพู ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก ลักษณะของเมล็ดเป็นรูปกลมขนาดเล็ก

สรรพคุณของผักตบชวา โดยแยกเป็น “ต้น” มีรสจืด มีสรรพคุณเป็นยาแก้พิษในร่างกาย ช่วยขับลม ใช้ตำพอกแก้แผลอักเสบช่วยระบายความร้อนในร่างกาย

ผลกระทบของผักตบชวา จากการแพร่กระจายของผักตบชวาในแหล่งน้ำและแม่น้ำต่าง ๆ ทำให้

เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ด้านการชลประทาน ผักตบชวาทำให้การพัฒนาแหล่งน้ำไม่ได้ผลตามเป้าหมาย เนื่องจากทำให้อัตราการไหลของน้ำลดลงประมาณ 40 % ขัดขวางการระบายน้ำของประตุน้ำทำให้เกิดการตื้นเขินของแหล่งน้ำต้องขุดลอกบ่อย และประการสำคัญ คือ ผักตบชวาทำให้การระเหยน้ำเพิ่มขึ้นมากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีผักตบชวาปกคลุมถึง 3-5 เท่า ในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ผักตบชวาสามารถระเหยน้ำได้สูงถึง 0.35 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ถ้าคิดเป็นพื้นที่ทั่วประเทศจะสูญเสียประมาณวันละ 16,000 ล้านลูกบาศก์เมตร

2. ด้านการผลิตไฟฟ้า ผักตบชวาจะลดอายุการใช้งานของเขื่อน เนื่องจากการตกตะกอนทำให้ตื้นเขิน นอกจากนี้ยังทำให้ปริมาณน้ำลดลง เนื่องจากการระเหยน้ำของผักตบชวามากกว่าปกติสูงขึ้น 3-5 เท่า ดังกล่าวมาแล้ว

3. ประโยชน์ของผักตบชวา

ประโยชน์ของผักตบชวาในแต่ละส่วนมีประโยชน์ดังนี้

1. ยอดอ่อน ใบอ่อน และดอกอ่อน สามารถนำมาลวกจิ้มกับน้ำพริกรับประทาน หรือนำมาทำแกงส้ม ในไต้หวันจะนำผักชนิดนี้มาปรุงเป็นอาหารจำพวกผัก (เฉพาะผักตบชวาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างบริสุทธิ์) โดยคุณค่าทางโภชนาการของส่วนที่รับประทานได้ของผักตบชวา ต่อ 100 กรัม จะประกอบไปด้วย พลังงาน 30 แคลอรี, น้ำ 89.8%, โปรตีน 0.5 กรัม, ไขมัน 0.1 กรัม, คาร์โบไฮเดรต 7.5 กรัม,ใยอาหาร 2.4 กรัม

2. ผักตบชวาสามารถนำมาเลี้ยงสุกร เลี้ยงไก่ได้ เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหาร โดยพบว่า ผักตบชวาแห้งจะมีโปรตีนประมาณ 14-20% ไขมัน 1-2.5% เส้นใย 17-19% ซึ่งโดยปกติแล้วสัตว์หลายชนิดก็กินผักตบชวาอยู่แล้ว กล่าวคือ วัว ควาย แกะ แพะ มักจะกินผักตบชวาที่ขึ้นอยู่ตามริมฝั่ง หรือบางชนิดก็กินผักตบชวาในน้ำ ส่วนหมูก็กินผักตบชวาที่ผู้เลี้ยงนำมาต้มให้กิน โดยสัตว์เหล่านี้ก็จะช่วยกำจัดผักตบชวาให้ลดน้อยลงได้บ้าง และเรายังได้ประโยชน์จากสัตว์เลี้ยงเหล่านี้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำผักตบชวาไปแปรรูปใช้เป็นส่วนประกอบของสูตรอาหารสุกรและสัตว์ปีก แต่มีข้อควรระวังในการเลือกใช้คือ ให้เลือกผักตบชวาจากแหล่งน้ำที่ปลอดสารพิษจำพวกยาฆ่าแมลงหรือโลหะหนักเท่านั้น เพราะสารเหล่านี้จะถูกผักตบชวาดูดซับเอาไว้ และเมื่อนำไปให้สัตว์กิน ก็จะทำให้สัตว์ได้รับสารพิษเหล่านี้ไปด้วย

3. มีการนำผักตบชวาแห้งทั้งต้นมาใช้ทำเป็นแอลกอฮอล์และ gas แต่ผลที่ได้ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจมากนัก

4. ผักตบชวาสามารถนำมาใช้ทำปุ๋ยหมัก สำหรับการปลูกพืชผักต่าง ๆ เนื่องจากผักตบชวามีโพแทสเซียมอยู่มากเป็นพิเศษ ส่วนฟอสฟอรัสและไนโตรเจนก็มีอยู่พอสมควร หรือนำมาใช้คลุมต้นไม้ที่ปลูกเอาไว้ให้เกิดความชุ่มชื้น เนื่องจากผักชนิดนี้มีคุณสมบัติในการอุ้มน้ำได้ดี

5. ผักตบชวาที่ตากแดดจนแห้งดีแล้ว สามารถนำมาเพาะเห็ดฟางเพื่อสร้างรายได้ได้เป็นอย่างดี

6. ใช้ทำเป็นกระถางชนิดพิเศษที่เป็นปุ๋ยในตัวเอง โดยต้นกล้าที่จะนำมาเพาะชำในกระถางเราสามารถขุดหลุมปลูกได้เลย เพราะกระถางจะย่อยสลายไปได้เองและยังเป็นปุ๋ยให้กับพืชที่ปลูกอีกด้วย

7. นำมาใช้ทำเป็นเชื้อเพลิงแท่งโดยการนำมาผสมกับแกลบอัดเป็นแท่งเชื้อเพลิงได้ โดยไม่มีปัญหาในการอัด ค่าพลังงานความร้อนที่ได้ก็ใกล้เคียงกับแกลบอัด

8. ผักตบชวาสามารถขึ้นได้ในทุกสภาพน้ำและสามารถช่วยบำบัดน้ำเสียได้โดยตรง โดยทำหน้าที่เป็นตัวกรอง ทำให้ของแข็งหรือสารแขวนลอยต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในน้ำถูกสกัดกั้นเอาไว้ นอกจากนั้นระบบรากของผักตบชวามีจำนวนมาก ยังช่วยกรองสารอินทรีย์ที่ละเอียดและจุลินทรีย์ที่อาศัยเกาะอยู่ที่ราก จึงช่วยลดสารเหล่านี้ไว้ด้วยอีกทางหนึ่ง แต่ถ้าน้ำเสียนั้นมีสารพิษในปริมาณมากหรือน้ำเสียมาก การใช้ผักตบชวาเพื่อบำบัดน้ำเสียจะให้ผลช้าและอาจทำให้น้ำเน่าได้ จึงควรใช้ผักตบชวาร่วมกับการบำบัดน้ำเสียระบบอื่นไปด้วย จึงจะได้ผลดี

9. ผักตบชวาสามารถนำมาแปรรูปทำเป็นผลิตภัณฑ์จักสานหรือสินค้าอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาก็เช่น ก่อง ก่องใส่กระดาดหิซชู ตะกร้าผักตบชวา กระเป๋ากผักตบชวา แก้วผักตบชวา เปลญวน รองเท้าแตะหรือรองเท้าผักตบชวา ถาดรองผลไม้ ถาดรองแก้วน้ำ แจกันสาน เสื่อผักตบชวา กระดาดจากผักตบชวา ฯลฯ

10. นอกจากนี้ผักตบชวายังมีประโยชน์ที่ช่วยทำให้น้ำสะอาดขึ้น ช่วยสะสมพลังงานจากดวงอาทิตย์ ทำให้อากาศบริสุทธิ์และเย็นสบาย ช่วยลดปัญหาที่เกิดจากวัชพืชใต้น้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของปลาและสัตว์น้ำ ช่วยทำให้เกิดทัศนียภาพที่เจริญตา (สำหรับบางคน) ฯลฯ

แต่ทั้งนี้หากมีมากเกินไปจะทำให้การขนส่งและการสัญจรทางน้ำเป็นไปอย่างยากลำบาก การจับสัตว์ น้ำเพื่อการประมงหรือการเลี้ยงชีพก็ทำไม่ได้ ทำให้แสงสว่างในน้ำลดลง และเกิดน้ำเน่าเสีย

2.4 การกำจัดผักตบชวา

การกำจัดผักตบชวาที่ระบาดอยู่ทั่วไปมีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ การกำจัดให้หมดไปโดยสมบูรณ์แบบไม่ให้เหลือซาก (วิธีนี้ทำได้ไม่ยาก ถ้าการระบาดยังอยู่ในระยะเริ่มแรก มีจำนวนน้อย และอยู่ในบริเวณที่จำกัด) และการกำจัดโดยวิธีการควบคุม (ควบคุมปริมาณมิให้แพร่ระบาดหรือขยายออกไปได้เองตามธรรมชาติ ซึ่งวิธีนี้จะปฏิบัติกันทั่วไปในเมื่อไม่สามารถทำลายผักตบชวาให้หมดไปได้) ส่วนกรรมวิธีการกำจัดผักตบชวาที่นิยมปฏิบัติกันทั่วไป ก็มีดังนี้

1. การกำจัดด้วยสารเคมีกำจัดวัชพืช สารเคมีที่นิยมนำมาใช้เพื่อกำจัดผักตบชวา เช่น คลอโรฟีนอกซี (Chlorophenoxy), กลัยโฟเสต (Glyphosate: N- (phosphonomethyl glycine), ไบไพริดิล (Bipyridyl)

2. การกำจัดโดยวิธีกล การกำจัดด้วยวิธีนี้หมายถึงการใช้แรงคน แรงสัตว์ เครื่องมือหรือเครื่องจักรต่าง ๆ เช่น การถก ลาก ตึง ตัก หรือยกผักตบชวาชั้นจากแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นวิธีที่ทำได้ง่ายและสะดวก ไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษเหมือนวิธีแรก แต่การปฏิบัติต้องใช้แรงงานมาก และต้องมีอุปกรณ์อย่างพร้อมเพรียง

3. การกำจัดทางชีววิธี การกำจัดด้วยวิธีนี้หมายถึงการใช้สิ่งมีชีวิต เช่น แมลง โรคพืช ศัตรูอื่นที่เข้ามากัดกินหรือทำลายวัชพืชให้หมดสิ้นไป การกำจัดโดยวิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากถ้ามีสิ่งมีชีวิตที่เหมาะสม แต่การกำจัดด้วยวิธีนี้จะต้องใช้เวลา

สำหรับวิธีที่การกำจัดโดยการนำมาใช้ประโยชน์ของผักตบชวานั้นเป็นที่ทราบกันว่าผักตบชวาหาได้มีแต่โทษและก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนดีของผักตบชวาที่คนทั่วไปมักมองไม่ค่อยเห็น มีดังต่อไปนี้ เช่น ช่วยทำให้น้ำสะอาดขึ้น ช่วยสะสมพลังงานจากดวงอาทิตย์ ช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์และเย็นสบาย ช่วยลดปัญหาที่เกิดจากวัชพืชใต้น้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของปลาและสัตว์น้ำ ช่วยทำให้เกิดทัศนียภาพที่เจริญตา ฯลฯ และสิ่งที่สามารถดัดแปลงให้เข้าวิถีชีวิตของชาวบ้านด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดกันมานั้นก็คือการจักสานโดยการปรับเปลี่ยนจากไม้ไผ่มาใช้ผักตบชวาในการจักสานแทนนั่นเอง

การจักสานผักตบชวา

ขั้นตอนการจักสานผักตบชวามีอยู่ 9 ขั้นตอน ดังนี้ (ยุวดี พรธราพงศ์, 2562)

1. การเก็บ หมายถึง การเก็บผักตบชวาที่มีอยู่ในแหล่งน้ำ เลือกว่าเอาส่วนใบที่ยาวและไม่แก่เกินไป ตัดออกจากกอก
2. การล้าง เมื่อเก็บก้านใบของผักตบชวาได้ตามความต้องการแล้ว นำมาล้างน้ำสะอาดให้สนิมและสิ่งเปรอะเปื้อนออกให้หมด
3. คัด แยก ผ่าซีก คือ ทำการคัดแยกและผ่าซีกก้านใบผักตบชวา เป็น 3 ชนิด เช่น ก้านที่ยาวตรงแยกไว้ที่หนึ่ง ชนิดบิดงอแยกไว้ที่หนึ่ง และชนิดก้านสั้นแยกไว้ที่หนึ่ง แล้วนำมาผ่าเป็นซีก
4. ตากแดด เมื่อคัด ผ่าซีกแล้ว ทำเป็นกำ ก่าละ 100 ก้าน แล้วนำไปตากแดด จนผักตบชวาแห้งสนิท
5. การอบ เมื่อผักแห้งสนิทแล้ว ก็นำมาจุ่มน้ำให้เปียกชุ่มนิ่ม และนำไปอบที่เตาอบ ถ้าหากไม่มีเตาอบก็ให้ใช้โอ่งน้ำแทนเตาอบ โดยการนำผักตบมาใส่แบบวนรอบด้านในให้เหลือตรงกลางว่างไว้ เพื่อสำหรับใส่ก้ามะถันชนิดผงประมาณ 1 กำมือไว้ที่ตรงกลางของก้นโอ่ง แล้วใช้จานสังกะสีรองด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ฉีกเป็นฝอยนำเอาก้ามะถันผงวางลงกับกระดาษหนังสือพิมพ์ เสร็จแล้วจุดไฟที่กระดาษหนังสือพิมพ์ แล้วรีบหากระสอบป่านหรือผ้าหนาๆ ปิดที่ฝาโอ่ง ข้อควรระวัง อย่าให้ควันระเหยของก้ามะถันเข้าปากหรือเข้าจมูก จะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย
6. ตากแดดอีกครั้ง นำผักตบชวาที่อบในที่อบ 1 วัน หรือ 1 คืนแล้ว ออกมาตากแดดให้แห้งสนิท
7. เก็บรักษา เมื่อผักแห้งสนิทแล้วนำไปใส่ถุงพลาสติก มัดปากถุงให้สนิทมัดชิดอย่าให้ความชื้นเข้าไปได้ จะทำให้เกิดรา

8. การจักสาน เลือกผักที่แห้งคัดแยกที่ก้านยาว ทำเป็นคอกยื่น ผักแห้งที่ก้านสั้นใช้สานเป็นภาชนะที่ลูก ๆ ชิกที่ผ่าต้องนำมาเจียน เจียนคือใช้กรรไกรมาขลิบสองข้างของโคนก ก ให้มีขนาดเล็กใหญ่ใกล้เคียงเท่า ๆ กัน

9. การสาน คือการสานขึ้นรูปตามแบบหรือหุ่นรูปทรงที่ต้องการ ของผู้สานหรือผู้ใช้สอยนั่นเอง

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานผักตบชวา ได้สนองความต้องการของตลาดผู้บริโภคที่หลากหลาย พัฒนาวิธีการผลิต รูปแบบเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพคงทนเหมาะสมต่อการใช้งาน มีลวดลายที่สวยงามทันสมัย ควบคู่กับการอนุรักษ์ลวดลายดั้งเดิมที่ได้รับการถ่ายทอดสืบทอดกันมาอย่างยาวนานแต่ครั้งอดีต ผลิตภัณฑ์ได้รับความนิยมอันเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกิดการสร้างสรรคผลงานที่มีคุณภาพเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะที่โดดเด่นของจักสานผักตบชวา คือ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้วัสดุจากธรรมชาติ ที่หาได้ง่ายภายในหมู่บ้านตำบล และนำมาเพิ่มมูลค่า มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์แบบไทย กระบวนการผลิตนั้นเกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสตรีอยู่ในหมู่บ้าน เมื่อว่างจากงานประจำก็จะใช้เวลามาจักสานผักตบชวา เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนี้ยังสอนให้กับลูกหลานเพื่อสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จึงทำให้คนในชุมชนมีความผูกพันกันเหมือนญาติพี่น้อง (เศรษฐา เหลากล้า, 2562)

บทสรุป (Conclusion)

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวา นั้นความสำคัญของการอนุรักษ์ก็คือการใช้ฐานการคิดในเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้าน โดยควรทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของไทยในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น มุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาในอดีต และสภาพการณ์ในปัจจุบัน การอนุรักษ์ โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่า แก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณี และวัฒนธรรมต่าง ๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้น ๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้น เพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย รวมไปถึงการฟื้นฟู โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม การพัฒนา ควรริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐาน

ในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพควรนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนำมาใช้เป็นเทคนิคในการถ่ายทอด โดยการนำภูมิปัญญาที่ผ่านมามีเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบและรอบด้าน แล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจตระหนักในคุณค่า คุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ส่งเสริมกิจกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่แลกเปลี่ยน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งการตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยนั้นจัดให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของคนในสังคมที่ละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทย ซึ่งร่วมกันทำให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอย่างแท้ จริง ไม่ใช่เป็นเพียงการจัดแสดงหรือธรรงค์เป็นบางช่วงเท่านั้นซึ่งการการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยจากงานจักสานผักตบชวานั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงการนำสิ่งที่ที่มองว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความสำคัญนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้น ผ่านลวดลาย ความทันสมัยที่สามารถจับต้องได้ ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคมที่ไม่มีต้นทุนในการผลิตแต่เป็นการผลิตที่มาจากแนวคิดในการประยุกต์และปรับเปลี่ยนมาจากภูมิปัญญาซึ่งเป็นรากฐานของสังคมที่สืบต่อกันมานั่นเอง

จากการวิเคราะห์เอกสารดังกล่าวข้างต้นนั้นแนวทางการอนุรักษ์ที่สำคัญขอเสนอ ดังนี้

1. การที่ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสานจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ต้องใช้การค้นหาคำหมายของภูมิปัญญาร่วมกับการผสมผสานวิถีดั้งเดิมกับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อตอบสนองการใช้งานในชีวิตประจำวันของคนสังคมปัจจุบัน
2. สิ่งสำคัญคือผลิตภัณณ์นั้นควรนำเสนอและอ้างไว้ซึ่งคุณค่าของงานศิลปหัตถกรรมในเชิงช่างฝีมือ กระบวนการผลิตที่มีความประณีตมีรูปทรง ลวดลาย สีสันและพื้นผิวที่งดงาม ต้องตามรสนิยมของกลุ่มเป้าหมายมีการใช้วัสดุผสมผสานที่น่าสนใจ ผลิตภัณณ์ที่มีความร่วมสมัย และสามารถปรับเปลี่ยนใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ

3. การพัฒนากรรมวิธีการผลิตและนวัตกรรมต่าง ๆ ให้เกิดกับผลิตภัณฑ์จักสาน ผักตบชวานั้นจะต้องทำอยู่บนความเป็นไปได้ในบริบทของการผลิตงานหัตถกรรมนั้น ๆ ดังนั้น นอกจากการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์แล้วจำเป็นจะต้องสืบสานและพัฒนาช่างฝีมือผู้สร้างสรรค์ มีการค้นหาเทคนิคและกรรมวิธีในการผลิตที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปด้วย รวมถึงการส่งเสริมการดำรงอยู่อย่างพอเพียงของวัตถุดิบสำหรับการสร้างสรรค์งาน ศิลปหัตถกรรมจักสานนั้น ๆ และการช่วยให้ความรู้ด้านการจัดการ เพื่อลดความเสี่ยงในการขาดทุนและช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายและทันสมัยเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทร์เพ็ญ ประคองวงศ์. (2538). *ชีววิทยาและนิเวศวิทยาผักตบชวา*. รายงานการประชุมวิชาการอารักขาพืชแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- ยิ่งยง เทาประเสริฐ. (2535). *เครือข่ายวิชาการราชภัฏด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น*. สถาบันราชภัฏ เชียงราย: ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพทย์พื้นบ้าน
- ยุวดี พรธาราชวงศ์. (2562). การออกแบบรูปทรงแม่แบบเครื่องจักสานผักตบชวาสู่ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์แนวคิดเอกลักษณ์ท้องถิ่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร*. 4(1), 18-33.
- เศรษฐา เหลากล้า. (2562). การศึกษาองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาพื้นบ้านในการใช้เครื่องชุดวัสดุธรรมชาติ เพื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในรูปแบบของเครื่องจักสาน. *วารสารกระแสนวัตกรรม*. 20(38), 53-65
- อุษา โบรมานนท์. (2560). *รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโอท็อปภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- โองการ วณิชชีวะ (2558). ลักษณะพันธุกรรมของวัชพืชรุกรานต่างถิ่นผักตบชวาในประเทศไทย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. 23 (3), 485-496.

ประชาธิปไตยไทย: ปัญหาและทางออก
(ย้อนลอยการรัฐประหารสู่อำนาจการบริหารประเทศ)
Thailand Democratic: Problems and Solutions
(Reverse Float the Coup to Power to Administration the Country)

จิตวุฒิ หมั่นมี¹ พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงุโร)²
Thitiwut Manmee, PhraUdomsittinayok (Kumphol Kunungkaro)

บทคัดย่อ (Abstract)

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ความเข้าใจในระบอบดังกล่าวทั้งของผู้นำและประชาชนที่อยู่ในประเทศเองยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจึงทำให้การบริหารราชการแผ่นดินภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เหตุผลหนึ่งก็มาจากผู้บริหารหรือผู้นำเองที่ใช้ระบอบการปกครองหรือใช้อำนาจทางการบริหารแสวงผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับตนและพวกพ้องปล่อยให้ประชาชนที่มีอำนาจเต็มตามระบอบแต่ขาดความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นผู้แบกรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารของผู้นำดังกล่าว การแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถกระทำได้ด้วยการแก้ไขที่ผู้บริหารหรือผู้นำเองโดยการเปลี่ยนทัศนคติหรือแนวคิด ค่านิยม รวมถึงให้นึกถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก การทำเช่นนี้ก็ย่อมจะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับบริหารในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้

คำสำคัญ (Keywords): ประชาธิปไตยไทย; ปัญหาและทางออก

Abstract

The Democracy is a form of government that follow by Thailand constitution. The understanding of Thailand leadership and people was not understand about this , then Thai government is feeble. The Leadership and the

Received: 2021-08-02 Revised: 2021-08-17 Accepted: 2021-08-29

¹ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University Corresponding Author
e-mail: Thitiwut.man@mcu.ac.th

² รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี วัดบางอ้อยช้าง ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
Deputy Priest of Nonthaburi Province Wat Bang Oi Chang, Bang Si Thong Subdistrict, Bang
Kruai District, Nonthaburi Province. e-mail. Armmo_2006@hotmail.com

management use it for own profit and membership by lack of real knowledge that bring to be occurred people suffers. The problems should be solved by motivation and change their attitude and aware for whole benefit in the nation instead own benefit that could be brought the nation to be secure.

Keyword: Thailand Democratic; Problems and Solutions

บทนำ (Introduction)

ประชาธิปไตยเป็นคำที่เราได้ยินมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2475 เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกให้แก่สยามประเทศหรือทรงคืนอำนาจให้กับประชาชนเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ แต่การคืนอำนาจของพระองค์ที่แต่เดิมที่เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ให้แก่ประชาชนนั้น ที่เราเรียกกันว่าประชาธิปไตย แท้ที่จริงแล้วการปกครองสยามประเทศหรือประเทศไทยนับตั้งแต่นั้นมาได้ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามที่เราเชื่อจริงหรือไม่ ที่ผู้เขียนกล่าวเช่นนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า นับตั้งแต่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยมานั้น มีเหตุการณ์มากมายเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในกระบวนการบริหารบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ทำให้ถึงกล่าวเช่นนั้น เราสามารถวัดได้จากเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ยุคนั้นมาแต่ในที่นี้จะไม่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองที่เป็นข้อขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกันของบุคคลที่กุมอำนาจกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนั้น แต่ผู้เขียนจะวิเคราะห์ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยปัจจุบันนี้ว่า ที่เรามีความเชื่อและประเทศไทยปกครองในบ้านเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขนั้นได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนชาวไทยแล้วหรือยังว่า เป็นเช่นนั้นจริง ๆ โดยจะวิเคราะห์เป็นประเด็น ๆ ไปดังนี้

ระบบประชาธิปไตยในไทย

ระบอบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ โดยอาศัยหลักการของการแบ่งแยกอำนาจและหลักการที่ว่าด้วยความถูกต้องแห่งกฎหมาย ผู้ปกครองประเทศที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนเป็นเพียงตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนรัฐสภา(ตัวแทนประชาชน)มีอำนาจวางดุลกับฝ่ายบริหารการแบ่งแยกอำนาจช่วยให้ควบคุมซึ่งกันและกันประชาชนจึงมีเสรีภาพมากขึ้นไม่ถูกบังคับความถูกต้องแห่งกฎหมายทำให้ประชาชนสามารถโต้แย้งคัดค้านการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของรัฐได้การปกครองแบบประชาธิปไตย มีหลักเกณฑ์ขั้นต่ำ 3 ประการคือ

ผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง

ผู้ได้ปกครองจะต้องมีสิทธิเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้เป็นครั้งคราว

สิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานของประชาชนจะต้องได้รับการคุ้มครอง

องค์ประกอบของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย นั้นประกอบไปด้วยหลายส่วนจึงจะถือว่าเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์ กล่าวคือ ต้องมีการเลือกตั้ง มีการแบ่งแยกอำนาจ ปฏิบัติหรือบริหารงานโดยยึดความถูกต้องตามหลักกฎหมายการเลือกตั้งคือพื้นฐานสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้เกิดสถาบันการเมือง คือ พรรคการเมืองขึ้นซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ได้สอดคล้องกับนักปรัชญาการเมืองที่ได้กล่าวถึงอำนาจหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้คือ รุสโซ เขาได้กล่าวถึงอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน (จากสัญญาประชาคม) แต่ด้วยประชาชนมีจำนวนมากไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างทั่วถึงจึงเกิดวิธีการ มอบอำนาจ ขึ้นซึ่งก็คือการเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ตามที่ตนต้องการการเลือกตั้ง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

อิสระแห่งการเลือกตั้ง = โดยเสรี ไม่มีการบังคับ จ้างวาน / เลือกตั้งตามกำหนดเวลา
= กำหนดสมัยแน่นอน ไม่ห่างเกินไป / ประชาชนควบคุมดูแลผู้แทนของตนได้ / เลือกตั้งอย่างแท้จริง = ไม่โกงให้ราษฎรมีส่วนร่วมการจัดการ คัดค้านการทุจริตได้ / ออกเสียงโดยทั่วไป = ประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิอย่างทั่วถึง / เลือกตั้งอย่างเสมอภาค = ทุกเสียงมีค่าเท่ากัน
ลงคะแนนลับ = มิให้ผู้อื่นได้รู้ว่าจะลงคะแนนอย่างไร เพื่อป้องกันการบังคับ

ความเชื่อเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของไทย

คำว่า "ประชาธิปไตยแบบไทย" ในที่นี้เป็นแนวคิดที่หมายถึง รูปการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีของชาติไทยและสอดคล้องกับสถานการณ์ด้วย(เฉลิมเกียรติ ผิวนวล, 2535) (แต่อย่างไรก็ตามความหมายของ "ประชาธิปไตยแบบไทย" โดยทั่วไปมีขอบเขตอันกว้างขวางซึ่งไม่จำกัดทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาเป้าหมายทั้งนี้เพื่อความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ)ประชาธิปไตยแบบไทยในช่วงพ.ศ.2501-2519 มีลักษณะคร่าว ๆ ปรากฏ ดังนี้

1) ลักษณะประการที่หนึ่งของแนวคิดประชาธิปไตยแบบไทย คือในทัศนะของรัฐบาลหรือนายทหารจะเห็นว่าประชาธิปไตยอาจมีความหมายในแง่เนื้อหาสาระเป้าหมาย (เช่น การเป็นอุดมการณ์ ความเหมาะสมกับลักษณะพิเศษของชาติไทยและการสนองความต้องการของประชาชน หรือใช้การได้ผล)หรืออาจรวมความหมายในลักษณะที่เป็นสากลในแง่รูปแบบวิธีการเข้าไปด้วย (คือมีรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง การเลือกตั้ง ระบบรัฐสภา เป็นต้น) ตัวอย่างเช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์และคณะทหารทำรัฐประหารในวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ได้กล่าวเน้นย้ำถึงจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยแบบไทยว่า "คณะปฏิวัติมีความ

มุ่งหมายที่จะทำประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยมีความมุ่งหมายจะสร้างประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทยให้เป็นผลสำเร็จและเห็นว่าจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายนี้ให้ได้จะต้องแก้ไขข้อผิดพลาดในอดีตนั้นเสีย จึงได้ทำการปฏิวัติเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ยกเลิกระบอบประชาธิปไตยที่นำมาจากต่างประเทศทั้งคั้งเสียและเสนอว่าจะสร้างระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับลักษณะพิเศษและสภาวะการณ์ของไทย จะสร้างประชาธิปไตยของไทยประชาธิปไตยแบบไทย" (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2548) ในทัศนะของจอมพลสฤษดิ์ธนะรัชต์ ไม่เห็นด้วยกับรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกและไม่นิยมรัฐธรรมนูญแบบตะวันตกแต่ในส่วนของรัฐธรรมนูญจอมพลสฤษดิ์กลับเล็งเห็นและยอมรับถึงความสำคัญของการมีรัฐธรรมนูญแบบไทย โดยที่จอมพลสฤษดิ์มีทัศนะว่า รัฐธรรมนูญตามแบบตะวันตกมักจะให้อำนาจแก่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนมากเกินไป ซึ่งจอมพลสฤษดิ์พิจารณาว่าไม่เหมาะสมกับประเทศไทยเลยและได้เสนอว่ารูปแบบของการปกครองที่เหมาะสมของประเทศไทยควรจะเป็นไปในรูปแบบที่รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารมีอำนาจเหนือฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายรัฐบาลจะต้องมีอำนาจสูงสุด เป็นรัฐบาลของชาติอย่างแท้จริงไม่ใช่เป็นรัฐบาลของพรรคการเมืองพรรคหนึ่งพรรคใดโดยเฉพาะและรัฐบาลจะต้องเป็นสถาบันที่จะสามารถกำหนดได้ว่าอะไรคือเจตนารมณ์ของชาวไทยทั้งประเทศ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองดังนั้นพรรคการเมืองและการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนจึงไม่ใช่สิ่งที่มีความจำเป็นต่อระบบการเมืองไทยซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจอมพลสฤษดิ์ให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยในแง่เนื้อหาสาระเป้าหมาย เช่น ความเหมาะสมกับลักษณะพิเศษของชาติไทยและการสนองความต้องการของประชาชนมากกว่าการให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยในความหมายที่เป็นสากลในแง่รูปแบบวิธีการ (ประชาธิปไตยแบบไทยและข้อคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ, 2508)

2) ลักษณะประการที่สองของแนวคิดประชาธิปไตยแบบไทย คือ มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีไทย โดยมีลักษณะที่เด่นชัดดังนี้ลักษณะที่เด่นชัดประการที่หนึ่งคือ การมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติโดยที่สถาบันพระมหากษัตริย์ได้รับการยอมรับว่าดำรงอยู่ในฐานะอันสูงสุดของชาติ ซึ่งผู้ใดจะละเมิดมิได้ ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือระบอบประชาธิปไตยแบบไทยที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ.2501-2519 ซึ่งแม้ว่าฐานะของสถาบันพระมหากษัตริย์จะสั่นคลอนมาตั้งแต่ช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและเหตุการณ์กบฏ ร.ศ. 130 จนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 และสมัยรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงครามแต่ระบอบสฤษดิ์หรือสมัยพ่อนุชอุปถัมภ์ก็สนับสนุนให้สถาบันนี้กลับมาดำรงฐานะอันสูงสุดของชาติได้อย่างดั้งเดิมและถ้อยคำที่ว่า"ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข" เริ่มปรากฏอยู่อย่างเป็นทางการในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2511 โดยในคำปรารภระบุว่า "ตามวิวัฒนาการปรากฏว่าระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของปวง

ชนชาวไทยเป็นการถาวรมั่นคงตลอดมา...สภาร่างรัฐธรรมนูญลงมติกำหนดหลักการสำคัญเป็นการทั่วไปว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข" และในช่วงที่การเมืองเปิดของมวลชนใน พ.ศ.2516-2519 สถาบันกษัตริย์ได้ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์หยิบยกขึ้นต่อต้านอุดมการณ์คอมมิวนิสต์หรือ "ฝ่ายซ้าย" ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของ "ความเป็นไทย"

หลังจากนั้นคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้อ้างความมั่นคงของสถาบันนี้เป็นเหตุผลหนึ่งในการยึดอำนาจใน พ.ศ.2519 และรัฐบาลนายธานินทร์กรัยวิเชียรได้อ้างว่าประเทศไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่องจากยังคงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเช่นเดียวกับประเทศอังกฤษและโหมประโคมคำขวัญว่า "ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์" โดยเน้นการสร้างความรักภักดีและได้มีการจัดงานวัน 5 ธันวาคมหาราชอย่างยิ่งใหญ่ใน พ.ศ.2519 เพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมพระบารมีและเน้นถึงความเป็นศูนย์รวมจิตใจ (ประมวลประกาศและคำสั่งของคณะปฏิวัติที่ใช้เป็นกฎหมายพร้อมทั้งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรและ พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2502, 2503) ลักษณะที่เด่นชัดประการที่สอง คือ การถือว่าประเทศชาติบ้านเมืองหรือรัฐชาติเป็นสิ่งสูงสุดที่เคียงคู่กับสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งจะเห็นว่าแนวคิดเรื่องความมั่นคงของชาติและการพิทักษ์ชาติบ้านเมืองเป็นภารกิจที่สำคัญและความสำคัญของชาตินิยมควบคู่ไปกับการจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วย สะท้อนให้เห็นได้จากเหตุผลของการทำรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ธนะรัชต์ใน พ.ศ.2501 ที่ชี้ให้เห็นว่าการปฏิวัติเป็นวิธีการเดียวที่จะช่วยพิทักษ์ปกป้องบ้านเมือง ซึ่งการพิทักษ์ปกป้องบ้านเมืองเป็นภารกิจที่สำคัญของคณะปฏิวัติดังที่กล่าวไว้ "พรรคการเมืองหลายพรรคได้หลอกใช้รัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีการอันเห็นแก่ตัวของพรรค การใช้อิทธิพลและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ไปในทางที่ผิดของพรรคการเมืองเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของชาติได้สร้างความแตกแยกภายในชาติและทำให้ประชาชนเป็นศัตรูซึ่งกันและกันพฤติกรรมนี้จะนำไปสู่ความแตกแยกและความเสื่อมของชาติในที่สุดความเลวร้ายต่าง ๆ ภายในชาติเหล่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการเปลี่ยนรัฐบาลเปลี่ยนตัวบุคคล หรือเพียงแค่ระบบบางอย่างทุกสิ่งทุกอย่างนับเป็นความผิดพลาดมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งการปฏิวัติเป็นวิธีเดียวที่จะแก้ไขปัญหามาของประเทศชาติได้"

สำหรับจอมพลสฤษดิ์ธนะรัชต์และคณะปฏิวัติแล้วการจัดระเบียบการเมืองการปกครองของชาติในประการที่สำคัญที่สุด คือการเมืองจะต้องอาศัยหลักการของไทย โดยละทิ้งอุดมการณ์ของต่างชาติพันธุ์อุดมการณ์แบบไทย ๆ ให้เป็นอุดมการณ์หลักของชาติและหลักการทางการเมืองของไทยที่แท้จริง คือ ความมีเสถียรภาพทางการเมืองความสงบเรียบร้อยและความเป็นผู้นำในด้านการบริหารที่เข้มแข็งของรัฐบาลซึ่งจะทำหน้าที่แทนเจตนารมณ์ของประชาชนและการพัฒนาของชาติและภายหลังจากการรัฐประหารจอมพลสฤษดิ์ยังได้ทูลเกล้าถวายสาส์น

แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเรื่องความสำคัญของชาติย่อมควบคู่ไปกับการจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยสาส์นฉบับดังกล่าวมีเนื้อความว่า "ในการปฏิวัติครั้งนี้ถึงหากจำเป็นต้องเปลี่ยนสถาบันแห่งชาติในทางหนึ่งทางใดแต่สิ่งหนึ่งซึ่งคณะปฏิวัติจะไม่ยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงคือระบอบที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแห่งรัฐคณะปฏิวัติจะยืนหยัดดำรงรักษาระบอบนี้ต่อไปคณะปฏิวัติได้ให้คำมั่นสัญญาในเรื่องนี้แก่ประชาชนในประกาศหลายแห่งหลายตอนที่ได้ประกาศไปแล้วและขอถวายคำมั่นสัญญานี้เป็นส่วนหนึ่งของพระองค์ครั้งหนึ่งรัฐธรรมนูญที่จะจัดทำขึ้นใหม่ก็คงจะรักษาระบอบนี้ไว้อย่างมั่นคงอีก"

ลักษณะที่เด่นชัดประการที่สาม คือ แนวความคิดแบบลัทธิผู้นำกล่าวคือ เป็นแนวคิดที่ว่าผู้นำของรัฐไทยควรเป็นทหารผู้นำกองทัพเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ดูแลปกครองประเทศ โดยเบื้องหลังของตัวผู้นำมีการใช้ระบบอุปถัมภ์เป็นลักษณะประการสำคัญนอกจากนี้ยังรวมไปถึงการอ้างเหตุผลของการเป็นผู้นำตามแบบวัฒนธรรมประเพณีไทยซึ่งปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจนในยุคของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือการอ้างเหตุผลผู้นำตามประเพณีแบบ "พ่อปกครองลูก" แนวความคิดดังกล่าวของจอมพลสฤษดิ์สะท้อนให้เห็นได้จากคำกล่าวเปิดการประชุมในการอบรมกำนัน ๔ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้ "...แม้ในสมัยนี้จะได้มีระบบการปกครองเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น ไม่เรียกว่า "พ่อ" เหมือนแต่ก่อนข้าพเจ้ายังยึดมั่นนับถือคติและประเพณีโบราณของไทยเราในเรื่องพ่อปกครองลูกเสมอ ข้าพเจ้าเคยพูดบ่อย ๆ ว่าชาติเป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ผู้ปกครองไม่ใช่อื่นไกลคือหัวหน้าครอบครัวใหญ่นั้นเอง...ต้องถือว่าราษฎรทุกคนเป็นลูกหลานต้องมีความอารีไมตรีจิตเอาใจใส่ในทุกข์สุขของราษฎรเท่ากับเป็นบุตรหลานในครอบครัวของตัวเองตัวข้าพเจ้าเองได้ยึดมั่นในหลักการนี้เป็นที่สุดไม่ว่าจะเกิดทุกข์ภัยหรือเหตุการณ์สำคัญขึ้นที่ไหน ข้าพเจ้าพยายามไปถึงที่นั่นดูแลอำนวยความสะดวกด้วยตนเอง ข้าพเจ้าพยายามเข้าถึงราษฎรและเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของราษฎรเหมือนหนึ่งว่าเป็นครอบครัวของข้าพเจ้าเองเสมอ..." นั่นก็คือผู้ปกครองหรือพ่อขุนมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองโดยที่ข้าราชการและประชาชนมีหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายและรับเอาสิ่งที่เป็นความอุปถัมภ์จากรัฐบาลหรือผู้นำรัฐบาลซึ่งฐานะของผู้นำประเทศเปรียบเสมือนสถาบันอันละเมิดมิได้โดยใช้วิธีการป้องกันและปราบปรามผู้ล่วงละเมิดเหล่านั้นซึ่งสามารถใช้อำนาจเด็ดขาดหากประชาชนคนใดไม่เชื่อฟัง (ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2502-2504, 2507)

3) ลักษณะประการที่สามของแนวคิดประชาธิปไตยแบบไทย คือมีลักษณะที่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ กล่าวคือผู้นำหรือคณะทหารได้ใช้ข้ออ้างเหตุผลเรื่องสถานการณ์บ่อยครั้งเมื่อเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเมือง เช่นใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิวัติรัฐประหารทุกครั้งและในการกำหนดนโยบายสำคัญซึ่งกล่าวได้ว่าสถานการณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จุดมุ่งหมายสูงสุด คือเพื่อ

ดำรงสถานะความมั่นคงแห่งชาติเมื่อถือว่ารัฐชาติเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและรัฐบาลคือสถาบันตัวแทนที่ทำหน้าที่ดูแลปกครองความมั่นคงหรือเสถียรภาพของรัฐบาลจึงถูกนับรวมเป็นสถานการณ์ที่สำคัญด้วยนอกเหนือจากฝ่ายปฏิบัติรัฐบาล เช่นกลุ่มผู้นิยมในระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์และพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยแล้วฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรก็อาจถูกมองในแง่ลบด้วยการต่อสู้เพื่อดำรงสถานะของรัฐบาลทั้งกับฝ่ายคอมมิวนิสต์และฝ่ายค้านในสภาจึงเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในแต่ละขณะซึ่งการต่อสู้ระหว่างฝ่ายตรงกันข้ามในทางการเมืองเพื่อการดำรงอำนาจหรือฐานะผู้ปกครองนั้นได้อาศัยสถานการณ์เป็นเครื่องมือสำคัญทั้งสิ้นและใช้เป็นข้ออ้างสำหรับสาธารณชนตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ คำประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 4 ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ กล่าวถึงเหตุผลประการหนึ่งในการปฏิวัติว่าการคุกคามของคอมมิวนิสต์เป็นภัยใหญ่หลวงภายในประเทศที่พยายามสร้างอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนการแทรกแซงของตัวแทนลัทธิคอมมิวนิสต์มีอยู่ทุกกระแสรในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อและแผนการที่ชาญฉลาดดำเนินการทั้งในทางลับและเปิดเผยด้วยการพยายามทุกวิถีทางที่จะให้"เกิดความเสื่อมโทรมระส่ำระสายในประเทศชุดโค่นราชบัลลังก์ ล้มล้างพระพุทธศาสนาและทำลายสถาบันทุกอย่างที่ชาติไทยได้ผดุงรักษามา"

ความเป็นจริงในสังคมไทย

ก. ความเป็นจริงในแง่ของกฎหมาย

ความเป็นจริงในสังคมไทยประเด็นเรื่องกฎหมายนั้น พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกแห่งราชอาณาจักรสยาม ประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2475 โดยเป็นผลพวงหลังการปฏิวัติเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 โดยคณะราษฎรซึ่งได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ) ซึ่งในขณะที่เกิดการปฏิวัตินั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประทับ ณ พระตำหนักวังไกลกังวลอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชบัญญัติธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกในประวัติศาสตร์ไทย ร่างขึ้นโดยแกนนำสำคัญภายในคณะราษฎร โดยในวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2475 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ กลับพระนครและในวันเดียวกันนั้นก็โปรดเกล้าฯ ให้คณะราษฎรเข้าเฝ้าฯ และทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชกำหนดนิรโทษกรรมให้แก่บรรดาสมาชิกคณะราษฎร นอกจากนี้คณะราษฎรยังถวายร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามด้วย แต่พระองค์ทรงขอตรวจร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวก่อน ซึ่งพระองค์ก็ทรงลงพระปรมาภิไธยในวันรุ่งขึ้น โดยทรงพระอักษรกำกับต่อท้ายชื่อพระราชบัญญัตินั้นว่า "ชั่วคราว" สืบเนื่องมาจากพระองค์ทรงเห็นว่าหลักการประชาธิปไตยของผู้ก่อการฯ ไม่

พ้องกันกับพระประสงค์ของพระองค์ แต่พระองค์ก็ทรงลงพระปรมาภิไธยเพราะเหตุการณ์ฉุกเฉินในขณะนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ.2540 ในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 2 บัญญัติไว้ว่า "ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข" (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ.2540, 2) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ.2550 ในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 2 บัญญัติไว้ว่า "ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข"(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ.2540, 2) เช่นกันส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว ปี พ.ศ. 2557 มาตรา 2 บัญญัติไว้ว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้บทบัญญัติของหมวด 2 พระมหากษัตริย์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 ยังคงใช้บังคับต่อไปเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญนี้ และภายใต้บังคับมาตรา 43 วรรคหนึ่ง ที่ได้ในบทบัญญัติดังกล่าวอ้างถึงรัฐสภาหรือประธานรัฐสภา ให้หมายถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว ปี พ.ศ.2557, 1)

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับแรกปีพุทธศักราช 2475 จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว ปี พุทธศักราช 2557 จะสังเกตเห็นว่าในรัฐธรรมนูญทุกฉบับได้กำหนดไว้ว่าประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายก็เป็นที่แน่ชัดว่า ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยการปกครองดังกล่าวในส่วนงานราชการ ทุกกระทรวง ทบวง กรมรวมถึงประชาชนทุกหมู่เหล่าล้วนแล้วแต่ต้องปฏิบัติภายใต้กรอบของการบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นไปตามระบอบและครรลองของประชาธิปไตย แต่ถึงกระนั้นยังต้องมีคำถามอยู่ว่า การบริหารราชการแผ่นดินในประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ระบุว่าเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นมันจริงหรือไม่ อย่างไร หรือว่าเป็นเพียงแต่ตัวกฎหมายเท่านั้น ส่วนการปฏิบัติเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งในประเด็นนี้ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ต่อไป

ข.ความเป็นจริงในแง่ของการปฏิบัติ

การปฏิบัติในที่นี้ผู้เขียนหมายถึง การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของผู้บริหาร หรือของผู้นำประเทศรวมทั้งผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย จากหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าผู้นำหรือผู้มีอำนาจจะเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองซึ่งหมายถึงฝีกออกจากที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ กล่าวคือ โดยความเป็นจริงแล้วนั้นการบริหารประเทศของ

ผู้นำต้องบริหารประเทศภายใต้กรอบที่รัฐธรรมนูญเขียนหรือบัญญัติไว้เท่านั้น แต่ส่วนมากที่ผ่านมาไม่ใช่ทั้งหมด เป็นแต่เพียงส่วนน้อย เพราะส่วนมากก็จะใช้ความรู้ความสามารถเลียงกฎหมายในการบริหารประเทศ เพื่อที่จะสร้างผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้องที่กล่าวเช่นนั้นก็ เพราะว่า ตั้งแต่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 จนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (ฉบับชั่วคราว ปี พ.ศ.2557) ซึ่งเป็นฉบับที่ 19 ในการปกครองประเทศ นับได้ว่าประเทศไทยได้ใช้รัฐธรรมนูญในการบริหารประเทศมากที่สุดในโลกถึง 19 ฉบับ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น เป็นเพราะตัวกฎหมายหรือว่าตัวบุคคลที่เข้ามาใช้กฎหมายถ้าพิจารณาในประเด็นนี้จะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญนั้นก็สมารถทำได้และแก้ไขปรับปรุงได้เพื่อให้เข้ากับการบริหารประเทศตามยุคตามสมัยนั้น ๆ แต่ส่วนมากรัฐธรรมนูญไทยเปลี่ยนแปลงเพราะผู้นำและการเมืองมากกว่าความเหมาะสมในการบริหารประเทศ ดังนั้นจึงทำให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญอยู่บ่อย ๆ ในรอบสิบกว่าปีที่ผ่านมาใช้รัฐธรรมนูญถึง 3 ฉบับ สิ่งที่จะต้องพิจารณาต่อไปคือ ทำเช่นไรการบริหารประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญที่ประชาชนเชื่อว่าเป็นธรรมนูญที่สมบูรณ์แบบที่สุด จะสามารถสร้างความผาสุกให้กับประชาชนภายในประเทศและไม่สร้างผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องของผู้นำหรือผู้บริหารได้อย่างไร สิ่งที่จะทำให้การบริหารประเทศให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมากที่สุดขึ้นอยู่กับประชาชนที่อยู่ภายในประเทศและเป็นประชาชนคนไทยทั้งประเทศต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ประชาชนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของการเมืองไม่มากนักน้อย เข้าใจในสิทธิของตนเองและต้องรู้ช่องทางในการใช้สิทธิตามระบบประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้ และที่สำคัญต้องพยายามคัดเลือกตัวแทนของประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารประเทศ ก็จะทำให้การบริหารประเทศนั้นมีความโปร่งใส และจะสามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้อย่างแน่นอน

สรุปได้ว่าการปฏิบัติของผู้นำหรือผู้บริหารในทุกวันนี้ไม่ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ เป็นการปฏิบัติที่เลียงรัฐธรรมนูญ ไม่ได้ปฏิบัติตามครรลองที่รัฐธรรมนูญกำหนด ถ้าผู้นำต้องการอำนาจมากก็จะใช้ช่องทางที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นช่องทางในการแสวงหาอำนาจในการบริหารประเทศ ดังนั้นจึงทำให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและตลอดเวลาดังได้กล่าวแล้ว

ปัญหาของระบอบประชาธิปไตย ประเด็นการเมือง

ก. ยึดความเชื่อและผลประโยชน์กลุ่มเป็นหลัก

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์ประเด็นที่ว่าการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันหรือตั้งแต่อดีตที่มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญมานั้น ส่วนมากจะมาจากนโยบายของข้าราชการฝ่าย

การเมืองซึ่งมาจากการเลือกตั้ง และเป็นผู้ที่มามีวาทนโยบายให้กับข้าราชการประจำปฏิบัติตามประเด็นก็คือ ข้าราชการฝ่ายการเมืองนั้นเป็นข้าราชการที่ไม่แน่นอน หมายความว่าขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการบริหารประเทศถ้าการบริหารงานไม่ดี ไม่โปร่งใส ไม่เข้ากับหลักธรรมาภิบาล ก็ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ และก็ได้ผู้บริหารใหม่ที่จะวางนโยบาย คำถามต่อประเด็นนี้ก็คือผู้บริหารเหล่านั้นทั้งเก่าและมาใหม่ได้สานต่อนโยบายเดิมหรือไม่ และฝ่ายปฏิบัติคือข้าราชการประจำจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการบริหาร คำตอบคือ ส่วนมากผู้บริหารส่วนมากที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารองค์กรหรือบริหารประเทศนั้นจะเปลี่ยนแปลงนโยบายเดิมที่มีใช้ของ ๆ ตนหรือพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเพื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์และผลงานของตน จึงทำให้นโยบายในการบริหารนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามผู้บริหาร ซึ่งการทำเช่นนั้นก็จะทำให้ข้าราชการประจำมีการปรับเปลี่ยนแผนการทำงานอยู่เสมอ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหาร จากประเด็นดังกล่าวมานี้จึงทำให้แผนการดำเนินงานในการบริหารราชการแผ่นดินหลายแผนงานต้องหยุดชะงักและเกิดความไม่ต่อเนื่องด้วยเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงผู้นำนั่นเอง

ประเด็นที่ผู้เขียนได้ตั้งหัวข้อไว้คือ "ยึดความเชื่อและผลประโยชน์กลุ่มเป็นหลัก" ประโยคนี้คืออะไร หมายความว่าอะไร สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นก็คือ ระบบการบริหารหรือระบอบการเมืองไทยในสมัยปัจจุบันนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่ที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารนั้นจะยึดธรรมเนียมและประโยชน์ของพรรคและกลุ่มของตนเป็นหลัก ส่วนผลประโยชน์ของประชาชนมาเป็นอันดับรองหรือที่สอง ซึ่งขัดกับหลักประชาธิปไตยที่ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการบริหารองค์กรหรือบริหารประเทศ ดังนั้นสิ่งที่ควรแก้ไขหรือพิจารณาร่วมกันเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงก็คือ จะทำเช่นไรจึงจะทำให้ผู้นำที่ขึ้นมาบริหารนั้นไม่ว่าจะเป็นจากพรรคหรือพวกใดเมื่อขึ้นมาบริหารแล้วให้ดำเนินนโยบายเดิมที่ถือว่าดี ถูกต้อง และเป็นไปตามกฎหมาย แล้วนั้นให้ดำเนินการต่อไปจนสำเร็จเพราะการดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะทำให้งานสำเร็จแล้ว ข้าราชการประจำที่เป็นฝ่ายปฏิบัติภารกิจจะได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ต้องคิดโปรเจ็คหรือคิดหาวิธีแก้ไขแผนงานตามนโยบายผู้บริหารใหม่อยู่เรื่อยไป และก็จะทำให้การบริหารประเทศนั้นพัฒนาไปได้ตามระบบที่ควรจะเป็น

ข. หลงประเด็นของการบริหารตามหลักประชาธิปไตย

ในข้อนี้ผู้เขียนหมายถึงตัวผู้นำในการบริหารเป็นหลัก ซึ่งประเด็นคือ การบริหารงานราชการตามระบอบประชาธิปไตยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือของสภาที่เป็นฝ่ายตรวจสอบและร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นผู้กำหนดตามกรอบของประชาธิปไตย กล่าวคือ การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของชนหมู่มากหรือของประชาชนเป็นหลักในแง่ของผลกระทบต่อประชาชน และในแง่ของความมั่นคงก็ต้องยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลักนั่นคือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือแก่นแท้ของการบริหารราชการ

ภายในกรอบของคำว่า "ประชาธิปไตย" แต่การบริหารราชการแผ่นดินในประเทศไทยทุกวันนี้ได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่หลงประเด็นเกี่ยวกับการบริหาร อาจจะเป็นเพราะไม่ทราบเจตนารมณ์ ไม่เข้าใจในตัวรัฐธรรมนูญ หรืออาจจะทราบความหมายและเจตนารมณ์ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติตามนั้นได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุผลเพราะการไปการมาของผู้บริหารหรือนักการเมืองนั้นเนื่องด้วยกลุ่มพ้อง หรือพรรคพวกดังได้กล่าวแล้ว จึงทำให้การบริหารนั้นเป็นไปตามครรลองที่ควรจะเป็นได้ยาก

อย่างไรก็ตามในการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้กรอบประชาธิปไตยในทุกวันนี้ ผู้เขียนยังมีความเข้าใจและเชื่อมั่นว่าผู้บริหารระดับสูงที่เข้ามาบริหารประเทศนั้นไม่ได้เข้ามาเพื่อบริหารประเทศและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติที่ผู้เขียนกล่าวเช่นนั้นก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลชุดใดที่ขึ้นมาบริหารหรือเป็นผู้นำในการบริหารประเทศนั้นส่วนมากจะมาหาผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องหรือไม่ก็เอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน แม้ว่าจะมีการบริหารหรือสร้างผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นอยู่บ้างกับประเทศชาติและประชาชน แต่ก็เป็นส่วนน้อยจะสังเกตได้จากการกำหนดนโยบายและโครงการที่สร้างขึ้นต่าง ๆ แม้จะเป็นผลประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน เหนือสิ่งอื่นใดนั้นผลประโยชน์ของกลุ่มผู้บริหารหรือนักการเมืองก็ย่อมมีอยู่เช่นกัน ในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามกับฝ่ายรัฐบาลก็หาทางที่จะล้มล้างรัฐบาลเพื่อที่ตนจะได้เป็นฝ่ายรัฐบาลมาบริหารประเทศ ซึ่งในก็คือเพื่อที่กลุ่มของตนจะได้ผลประโยชน์ก็เท่านั้น ผลกระทบที่ตามมาคือ เสถียรภาพทางการเมือง ความสงบสุขของประเทศชาติ ความอยู่ดีกินดีของประชาชนก็ไม่มั่นคงเพราะผู้บริหารมัวแต่แย่งชิงอำนาจในการกอบโกยของฝ่ายตนเอง

ในประเด็นนี้ผู้เขียนคิดว่าถ้าการบริหารประเทศของผู้หน้านั้นยึดตามกรอบกติกาของแต่ละฝ่ายย่อมจะทำให้การบริหารประเทศนั้นพัฒนาไปมากกว่าที่เป็นอยู่ กล่าวคือ ฝ่ายรัฐบาลมีหน้าที่บริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านตามพันธกิจของรัฐบาลภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งการบริหารนั้นต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และในขณะเดียวกันฝ่ายค้านหรือฝ่ายตรวจสอบก็มีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลแทนประชาชนว่ารัฐบาลนั้นทำงานเป็นเช่นไร มีข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงเช่นไร ในเรื่องใด ประเด็นใดบ้าง ก็ให้คำแนะนำเพื่อที่จะหาทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้ประเทศเดินหน้าไปได้ การทำเช่นนี้ก็จะทำให้เสถียรภาพทางการเมืองและประเทศชาติมั่นคงและเป็นไปตามกรอบของรัฐธรรมนูญด้วย แต่ที่ส่วนมากการเมืองไทยทุกวันนี้ไม่ได้เป็นเช่นนั้นซึ่งฝ่ายค้านทำหน้าที่ค้านจริง ๆ รัฐบาลทำอะไรผิดหมดแต่เมื่อกลุ่มของตนขึ้นมาเป็นรัฐบาลก็ทำไม่ได้อย่างที่ได้อ้างว่ารัฐบาลฝ่ายตรงข้ามไว้ (ซึ่งเป็นเช่นนี้ทุกรัฐบาล และทุกฝ่ายค้านไม่ว่าฝ่ายไหนจะขึ้นมาเป็นผู้นำในการบริหารประเทศเช่นกัน)

ทางออกของปัญหา

ต่อปัญหาดังกล่าวที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ตั้งแต่ต้นเกี่ยวกับความเข้าใจและการบริหารราชการแผ่นดินตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขว่าประชาชนมีความเข้าใจในการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอย่างไร และผู้นำมีการบริหารราชการแผ่นดินอย่างไรทั้งความเข้าใจในทางกฎหมายและทางปฏิบัติแล้วนั้น ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นตามทัศนะของผู้เขียนเอง คำตอบของคำถามที่ว่าทางออกของการบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ควรมีทางออกเช่นไร คำตอบแบบกำปั้นทุบดินคือ แก้ปัญหาที่ผู้นำหรือผู้บริหารเท่านั้นเอง แต่การตอบคำถามหรือการแก้ไขปัญหแบบนี้เป็นเรื่องที่ทำได้ยากและคงยากยิ่งที่จะให้ผู้บริหารปรับปรุงพฤติกรรมที่สั่งสมมานาน อาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมนอมนิหรือพฤติกรรมที่สืบทอดทางพันธุกรรม (พันธุกรรมที่ว่าคือพันธุกรรมทางการเมือง) จึงเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยากแต่ถึงอย่างไรก็ตาม ทางออกของปัญหานี้ผู้เขียนยังยืนยันตามที่ได้ตอบไว้ว่าผู้บริหารหรือผู้นำเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหและดำเนินการบริหารประเทศให้เป็นไปตามครรลองของประชาธิปไตยที่ควรจะเป็นได้ ดังนั้นสิ่งที่ผู้นำจะต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งประกอบด้วย แนวคิด ค่านิยม และเรื่องผลประโยชน์ กล่าวคือ ผู้บริหารควรสร้างบรรทัดฐานของแนวคิดในการบริหารประเทศใหม่ ซึ่งบรรทัดฐานดังกล่าวนี้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและความถูกต้องทางด้านศีลธรรมทางการเมือง นอกจากนี้ต้องสร้างค่านิยมที่ดีให้เกิดขึ้นกับสถาบันการเมืองเสมือนหนึ่งว่าสถาบันดังกล่าวเป็นสถาบันที่ผู้บริหารและนักการเมืองทุกท่านต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบด้วย โดยการสร้างค่านิยมที่ดีทั้งในแง่ของการบริหารและการประพฤติ สุดท้ายต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง

การที่ผู้บริหารได้ปรับปรุงในสามประเด็นหลักดังกล่าวแล้วคือ เรื่องความคิด ค่านิยม และการคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนส่วนมากนั้นก็จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นไปด้วยเรียบร้อยและทำให้ประเทศชาติพัฒนาได้อย่างไม่ต้องสงสัย อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหหรือทางออกของปัญหาที่ผู้เขียนได้เสนอไว้ดังกล่าวนี้อาจจะทำได้ยากในสถานการณ์และสภาวะการณ์สังคมไทยในปัจจุบันด้วยเหตุผลที่ว่า การเมืองไทยเป็นการเมืองที่เกี่ยวเนื่องด้วยชนชั้นหรือค่านิยมเรื่องผู้เอาเปรียบมีอิทธิพลอยู่มากจึงทำให้การบริหารราชการแผ่นดินในประเทศไทยหยุดชะงักเป็นช่วง ๆ ซึ่งล่าสุดเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมามีการรัฐประหารนำโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก แล้วจัดตั้งเป็นคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ซึ่งการรัฐประหารดังกล่าวนี้ทำให้การเมืองของประเทศเป็นอย่างไร หรือต่อจากนี้ไปการเมืองไทยจะมีทิศทางไปทางใดนั้น ผู้เขียนจะวิเคราะห์ถึงประเด็นดังกล่าวในบทความต่อไป

เอกสารอ้างอิง (Reference)

เฉลิมเกียรติ ผิวนวล. (2535). *ความคิดทางการเมืองของทหารไทย 2519-2535*.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2548). *การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : มูนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ประชาธิปไตยแบบไทยและข้อคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ. พระนคร: สำนักพิมพ์โชคชัยเทเวศร์,
2508.ประมวลประกาศและคำสั่งของคณะปฏิวัติที่ใช้เป็นกฎหมายพร้อมทั้งธรรมนูญ
การปกครองราชอาณาจักรและพ.ร.บ.จัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.
2502. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2503.

ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ธนะรัชต์ พ.ศ.2502-2504. พระนคร : โรงพิมพ์สำนัก
ทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2507.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ.2540.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าสนใจ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่นต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index> เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ได้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข⁽¹⁾ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข⁽¹⁾ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความที่กำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style)			
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่นอนุวัต กระสังข์ (2560) เป็นต้น
2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์, 2561)
2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมาน งามสนิทและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์. Author.// (Year of Publication).// Title of Book.// Edition of Book.// Place of Publication.// Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุกวัตร กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New York: John Wiley & Sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์).//เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of Journal.// Year (Volume).// page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรกร ทองแย้ม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น*. 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, เดือน/วันที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิ. กรุงเทพฯธุรกิจ, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)// ชื่อสถานศึกษา.

Author.// (Year of Publication).// Title of Thesis.// Degree of Thesis.//
Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัต กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม.

รายงานผลการวิจัย). โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง.// [บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุยะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก
<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.

